

ព្រះ
ក្រឹត្យប័ណ្ណប្រកាស
និង
សេចក្តីប្រកាសសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
សម្បត្តិកាយ សន្យាយកនវគ្គ
អង្គបកាគ
៣៦

សុត្តន្តបិដក
សម្បត្តិកាយ សន្យាយកនវគ្គ
អង្គបកាគ
៣៦
ព. ស. ២២៧២

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

អដ្ឋមោ ភាគោ

វេទនាសំយុត្តំ

បរិមេកសគាថវគ្គោ

[១] ភិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេនេនា ។ កាតមា
ភិស្សោ ។ សុទា វេនេនា ទុក្ខា វេនេនា អនុក្ខមសុទា
វេនេនា ។ ឥមា ទោ ភិក្ខុវេ ភិស្សោ វេនេនា ។

[២] សមាហិតោ សម្បជានោ
សតោ តុទ្ធស្ស សារតោ
វេនេនា ច បជាតាភំ
វេនេនាទក្ខំ សម្ពុវំ ។
យត្តំ ថេនា ជិវ្ហ្ន្នំ
មក្ខត្តំ ទយកាមិនំ

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គោ

អដ្ឋមភាគ

វេទនាសំយុត្តំ

បរិមេកសគាថវគ្គោ

[១] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាមានពយ៉ាង ៗ វេទនា
ពយ៉ាងភិក្ខុបួន ។ ភិស្សុវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អនុក្ខមសុទា-
វេទនា ១ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាមានពយ៉ាងនេះឯង ។

[២] ភិក្ខុជាសារតរបស់ព្រះពុទ្ធ មានចិត្តដ៏កល់មាំ (ដោយ
ឧបទាសមាត់នឹងអប្បនាសនាធំ) ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី
តែងដឹងច្បាស់នូវវេទនាផង នូវហេតុជាចិត្តច្រើននៃវេទនា
ទាំងឡាយផង ។ បូយវិញទៀត វេទនាទាំងឡាយខ្ពុះ
លេចទៅក្នុងព្រះចិត្តរបស់លោក ភិក្ខុតែងដឹងច្បាស់នូវព្រះ

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សុខុយនគវគ្គ

វេទនាខំ ខយា ភិក្ខុ
និព្វានោ បរិនិព្វានោតិ ។ បមមំ ។

[៣] និស្សោ វេទនា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កាតមា
និស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
វេទនា ។ វេទនា ខោ ភិក្ខុវេ និស្សោ វេទនា ។

[៤] សុខំ វាយនំ វា ទុក្ខំ
អទុក្ខមសុខំ សហ
អដ្ឋកត្តា ពហំត្វា ច
យំ កត្តំ អត្ថំ វេទនំ ។
ឯតំ ទុក្ខន្តំ ញត្វា ច
មោសទប្បំ បណោកំចំ
ធុស្ស ធុស្ស វយំ ធុស្សំ
ឯវំ ភក្កំ វិជ្ជតិកំ ។ ទុតិយំ ។

[៥] និស្សោ វេទនា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កាតមា
និស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សុខុយនគវគ្គ

(ខោសវៈតាំងឡាយ) ផង ភិក្ខុដែលជាអ្នកមិនមានសេចក្តី
ស្រែកឃ្លាន (មិនមានកណ្តា) និព្វានហើយ ព្រោះអស់ទៅ
នៃវេទនាតាំងឡាយ ។ ចប់សូត្រទី១ ។

[៣] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។ វេទនា
ព្យយ៉ាងកើបូជន្ត ។ ភិសុខវេទនា ទុក្ខវេទនា អទុក្ខមសុខ-
វេទនា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ វេទនាមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

[៤] បើមានវេទនាណាមួយ ដែលអរិយសាវកបានសោយ
ហើយ ទោះជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី ក្រុមតាំងមិនទុក្ខមមសុខក្តី
តាំងភាវនក្តីតាំងវាទិក្រៅ ។ អរិយសាវកបានដឹងថា ធម្ម-
ជាតនេះជាទុក្ខ មានសេចក្តីវិនាសទៅជាធម្មតា បែកប្លាយ
ទៅជាប្រក្រតី ច្រើនតែគោលក្រែងដោយប្រាជ្ញា ទើបនឿយ
ណាយក្នុងវេទនាតាំងនោះ យ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រទី២ ។

[៥] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។ វេទនា
ព្យយ៉ាងកើបូជន្ត ។ ភិសុខវេទនា ទុក្ខវេទនា អទុក្ខមសុខ-

វេទនា ។ សុខាយ ភិក្ខុវេ វេទនាយ វាតានុសយោ
 បហាតត្រោ ធុត្តាយ វេទនាយ បដិយានុសយោ បហា-
 តត្រោ អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជាទុសយោ ប-
 ហាតត្រោ ។ យកោ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេតោ សុខាយ
 វេទនាយ វាតានុសយោ បហិវេតោ ហោតិ ធុត្តាយ
 វេទនាយ បដិយានុសយោ បហិវេតោ ហោតិ អនុត្តម-
 សុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជាទុសយោ បហិវេតោ ហោតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វេ វាតានុសយោ សម្មន្តសោ
 អន្ធរ្កិ តណ្ហំ វិក្កយំ សញ្ញោជំ សម្មាសាសនាសមយោ
 អន្ធរ្កិ ធុត្តាយ សុត្តន្តសុត្តិ ។

- (៦) សុខំ វេទយហានស្ស
- វេទនំ អប្បជាធាតោ
- សោ វាតានុសយោ ហោតិ
- អនំស្សវាណានស្សវេតោ ។
- ធុត្តំ វេទយហានស្ស
- វេទនំ អប្បជាធាតោ
- បដិយានុសយោ ហោតិ

វេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុវាង្សឡាយ ភិក្ខុត្រូវលះវាតានុសយ (អនុសយគិ
 អប្រិក) ក្នុងសុខវេទនាចេញ ត្រូវលះបដិយានុសយ (អនុសយគិសចក្កិ
 ប្រាំងថ្នាក់ចិត្ត) ក្នុងធុត្តវេទនាចេញ ត្រូវលះអវិជ្ជាទុសយ (អនុសយគិសច-
 ក្កិល្យន៍) ក្នុងអនុត្តមសុខវេទនាចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុវាង្សឡាយ វាតានុសយ
 ក្នុងសុខវេទនាដែលភិក្ខុលះបដិបាទហើយ បដិយានុសយក្នុងធុត្តវេទនា
 ដែលភិក្ខុលះបដិបាទហើយ អវិជ្ជាទុសយក្នុងអនុត្តមសុខវេទនាដែលភិក្ខុ
 លះបដិបាទហើយ ក្នុងកាលឯកៗ ។ ម្នាលភិក្ខុវាង្សឡាយ ភិក្ខុនេះ
 ហៅថាអ្នកឃើញច្បាស់នូវអនុសយដែលគ្មានកតៈ ភិក្ខុនោះបានកាត់បដិ
 បាទកណ្តា កាសិលើនិទ្ទេសញ្ញាជមៈ បានធ្វើឲ្យទប់ផុតខ្លួន ព្រោះ
 ត្រាស់ដឹងដោយប្រៃសណីយ៍ ។

- (៦) កាលភិក្ខុសោយនូវសុខវេទនា តែមិនបានដឹងច្បាស់
- វាតានុសយនោះ វេទនាដែលភិក្ខុលះបដិបាទហើយឲ្យទុកជាយ
- ជាគ្រឿងរលាស់ចេញ ។ កាលភិក្ខុសោយនូវធុត្តវេទនា
- តែមិនបានដឹងច្បាស់ បដិយានុសយ ក៏បានដល់ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស សម្មយននិកាយ

អនំស្សរណានិស្សិទោ ។
 អនុត្តមសុខំ សុត្តំ
 ភ្នំប្បត្តិញ្ញាណំ ទេសិតំ
 តំ វាបិ អភំទទុតិ
 ទេវ ទុត្តា បម្មត្តតិ ។
 យតោ ច កំភុ អាតាបិ
 សម្បជានិញ្ញាណំ^(១) វិញ្ញតិ
 តតោ សោ វេទនា សត្តា
 បរិជាចាតំ បណ្ឌិតោ ។
 សោ វេទនា បរិញ្ញាយ
 ទិដ្ឋេ ធម្មេ អនាសរោ
 កាយស្ស ភេនា ធម្មដ្ឋោ
 សំខ្យំ ដូរេតិ វេទកុតំ ។ ភតិយំ ។

១. សម្បជានិញ្ញាណំ វិញ្ញតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សម្មយននិកាយ

ដែលមិនឃើញខ្លះៗ បាយ ជា គ្រឿងរលាស់ ចេញដែរ ។
 សេចក្តីមិនទុក្ខមិនសុខ ជា របស់មាននៅ ដែលព្រះសម្មា-
 សម្ពុទ្ធមានបញ្ជាដូចជា ផែនដី ទ្រង់សំដែងហើយ បើភិក្ខុភិក្ខុ-
 រាយចំពោះសេចក្តីមិនទុក្ខមិនសុខនោះ មិនរួចពាក្យទុក្ខបាន
 ទេ ។ មួយវិញទៀត ភិក្ខុមានព្យាយាមដុតកំដៅកំលេស
 រមែងលះចង្ហែ (ខ្លាវែខាតាំងនោះ) ដោយសម្បជញ្ញាណ (បញ្ញា)
 ក្នុងកាលឯងវា ភិក្ខុនោះជាបណ្ឌិត តែងកំណត់ជំនិះខ្លាវែខា
 តាំងអស់បាន ក្នុងកាលនោះឯង ។ ភិក្ខុនោះកំណត់ជំនិះខ្លា
 វែខាតាំងរាយក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ជាអ្នកមិនមានកាសវៈតាំង
 នៅក្នុងធម៌ ជាអ្នកដល់ខ្លាវែខា លុះវាលាយក្នុងកាយទៅមិន
 គ្រប់គ្រាន់ (ជាអ្នកមានភកពទៀតឡើយ) ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

[៨] អស្សុតវា កំត្រូវ បុគ្គលោ ឯវំ កំចំ^(១) កា-
 សតិ អត្ថំ មហាសមុទ្ទេ ចាតាលោតិ ។ តំ ខេ-
 បនេតំ កំត្រូវ អស្សុតវា បុគ្គលោ អសន្តំ អសំ-
 វិទ្ធិម្យំ ឯវំ កំចំ កាសតិ អត្ថំ មហាសមុទ្ទេ ចា-
 តាលោតិ ។ សារីភាជំ ខេ ឯវំ កំត្រូវ ធុត្តាជំ
 វេទនាជំ អនិវចនំ យនិជំ ចាតាលោតិ ។ អស្សុតវា
 កំត្រូវ បុគ្គលោ សារីភាយ ធុត្តាយ វេទនាយ
 ធុត្តា សមាធា សោចតិ កំលមតិ បរិវេតិ ធុត្តាធឿ
 កត្តតិ សម្មោហំ អាបដ្ឋតិ ។ អយំ វុត្តតិ កំត្រូវ
 អស្សុតវា បុគ្គលោ ចាតាលេ ធុ បទ្ធភ្នាសិ កាណ្ហ
 ធុត្តា ។ សុតវា ធុ ខេ កំត្រូវ អរិយសារភា
 សារីភាយ ធុត្តាយ វេទនាយ ធុត្តា សមាធា
 ធុ សោចតិ ធុ កំលមតិ ធុ បរិវេតិ ធុ ធុត្តា-
 ធឿ កត្តតិ សម្មោហំ អាបដ្ឋតិ ។ អយំ វុត្តតិ កំត្រូវ
 សុតវា អរិយសារភា ចាតាលេ បទ្ធភ្នាសិ កាណ្ហ
 អដ្ឋកាតំ ។

១ យំ កំចំ កាសតិ ។

[៧] ម្នាលភិក្ខុបំណងខ្សោយ បុគ្គលអ្នកមិនចេះដឹង តែងពោល
 ខ្លាច់តាយ៉ាងនេះថា បាពាលមានក្នុងមហាសមុទ្រ ។ ម្នាលភិក្ខុបំណង-
 ខ្សោយ ចំណែកបុគ្គលអ្នកមិនចេះដឹង តែងពោលខ្លាច់តាយ៉ាងនេះ ដែលមិន
 មាន មិនប្រាកដយ៉ាងនេះថា បាពាលមានក្នុងមហាសមុទ្រ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុបំណងខ្សោយ ពាក្យថា បាពាលខ្លះ ជាឈ្មោះនៃខ្ពុត្រៃខាតំណងខ្សោយ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈ ។ ម្នាលភិក្ខុបំណងខ្សោយ បុគ្គលអ្នកមិនចេះ
 ដឹង កាលបើខ្ពុត្រៃខាតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈពាលត្រៃ ទើបសោយ
 សោក លំបាក ខ្សឹកខ្សួល ឆក់ទ្រូងកន្ទុកកន្ទេញ ដល់ខ្ពុត្រៃសចក្តិវង្វេង
 រេងរោង ។ ម្នាលភិក្ខុបំណងខ្សោយ បុគ្គលអ្នកមិនចេះដឹងនេះ ហៅ
 ថាមិនប្រាកដក្នុងបាពាលផង មិនបានខ្លាច់ដឹងផង ។ ម្នាលភិក្ខុបំណង-
 ខ្សោយ ឯអរិយសារភាអ្នកចេះដឹង កាលបើខ្ពុត្រៃខាតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈ
 ពាលត្រៃ ក៏មិនសោយសោក មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនឆក់ទ្រូង
 កន្ទុកកន្ទេញ មិនដល់ខ្ពុត្រៃសចក្តិវង្វេងរេងរោងទេ ។ ម្នាលភិក្ខុបំណងខ្សោយ
 អរិយសារភាអ្នកចេះដឹងនេះ ហៅថាមានប្រាកដក្នុងបាពាលផង បានខ្លាច់
 ខ្លាច់ដឹង ។

[៧] គំស្ស្រ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ គតយ
 គំស្ស្រ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អនុក្ខមសុខា
 វេទនា ។ សុខា ភិក្ខុវេ វេទនា ទុក្ខា វេទនា ទុក្ខា
 វេទនា សល្យតា ទុក្ខា អនុក្ខមសុខា វេទនា អង្គុ-
 តោ ទុក្ខា ។ យតោ វេទនា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ វេទនា
 វេទនា ទុក្ខតោ ទុក្ខា ហោតិ ទុក្ខា វេទនា សល្យតា
 ទុក្ខា ហោតិ អនុក្ខមសុខា វេទនា អង្គុតោ ទុក្ខា
 ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មទ្ធសោ អន្តេ-
 ជ្ជិ ឥទ្ធិតំ វេទនំ សញ្ញាជំ វេទនំ សម្មាហនាភិសមយោ
 អន្តមតាសិ ទុក្ខស្សាតិ ។

[១១] យោ សុខំ ទុក្ខតោ អន្ត
 ទុក្ខមទតិ សល្យតា
 អនុក្ខមសុខំ សទ្ធិ
 អនតិ ចំ អង្គុតោ ។
 សាច សម្មទ្ធសោ ភិក្ខុ
 បរិជាទានំ វេទនា

[៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។ វេទនា ៣
 យ៉ាងគឺវុទ្ធិម្ត ។ គំស្ស្រវេទនា ។ ទុក្ខវេទនា ។ អនុក្ខមសុខ-
 វេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុខវេទនា ភិក្ខុឃ្លីយើងជាទុក្ខ
 ទុក្ខវេទនា ភិក្ខុឃ្លីយើងជាក្នុងសា អនុក្ខមសុខវេទនា ភិក្ខុឃ្លី
 យើងជាសេសមិនទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុខវេទនាដែលភិក្ខុ
 បានឃើញជាទុក្ខ ទុក្ខវេទនាដែលភិក្ខុបានឃើញជាក្នុងសា អនុក្ខ-
 មសុខវេទនាដែលភិក្ខុបានឃើញជាសេសមិនទៀង គួរកាលកំណា ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថាអាក្រក់ឃើញដោយប្រិព បានកាត់
 ទូកណា គាសរំលើនវេទនាជានិច្ច បាមធ្វើឲ្យបំបែកវេទនា ព្រោះ
 គ្រាន់ដឹងដោយប្រិពទូរហៈ ។

[១១] អកំណា បានឃើញសុខវេទនាថាទុក្ខវេទនាវិញ
 បានឃើញទុក្ខវេទនាថាក្នុងសា បានឃើញអនុក្ខមសុខ-
 វេទនានោះថាសេសមិនទៀងវិញ ។ បើភិក្ខុបាន
 ឃើញដោយប្រិព កំណាដឹងទុក្ខវេទនាទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សុខ្យាយនិទាន

សោ វេទនា ចរិត្តាយ
និរុដ្ឋ ធម្ម អនាសវា
កាយស្ស កេនា ធម្មន្នា
សំឡំ ទ្ធវេនំ វេទក្ខតំ ។ បព្វមំ ។

[១១] អស្សុតវា កិច្ចវេ បុដ្ឋុដ្ឋោ យោ សុខម្យំ វេទនំ
វេទយតិ ទុក្ខម្យំ វេទនំ វេទយតិ អទុក្ខមសុខម្យំ វេទ-
នំ វេទយតិ ។ សុតវា កិច្ចវេ អរិយសាវកោ សុខម្យំ
វេទនំ វេទយតិ ទុក្ខម្យំ វេទនំ វេទយតិ អទុក្ខមសុខម្យំ
វេទនំ វេទយតិ ។ គត្រិ កិច្ចវេ កា វិសេសោ កោ
អធិប្បាយសោ ។ ភិ បាណគរណំ សុតវតោ អរិយ-
សាវកស្ស អស្សុតវោ បុដ្ឋុដ្ឋោនោតិ ។ កតវម្មលកា
យោ កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ អស្សុតវា កិច្ចវេ បុដ្ឋុដ្ឋោយោ
ទុក្ខាយ វេទនាយ ធម្មន្នា សមាធា សោតនំ កំលមតិ
បរិវេនិ ឧត្តាន្ធិ កន្តតិ សម្មាសំ អាបដ្ឋតិ សោ ទេ
វេទនា វេទយតិ កាយំ កិច្ច វេទនសិកាស្ស ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខ្យាយនិទាន

កិច្ចវេ លុះកំណត់ដឹងនូវវេទនាចាំឱ្យយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
នេះហើយ ជាអ្នកមិនមានពាសវិ បំភាន់ក្នុងធម៌ ជាអ្នក
ដល់នូវវេទ លុះវិហាយកងកាយវេ មិនគួររាប់ថា (ជាអ្នក
មានភារាទៀតទៀត) ។ ចម្បស្ត្រិវិ ។

[១១] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឱ្យយ បុដ្ឋុដ្ឋមអ្នកមិនចេះដឹង តែនិសោយ
នូវសុខវេទនាដឹង សោយនូវទុក្ខវេទនាដឹង សោយនូវអទុក្ខមសុខវេទនា
ដឹង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឱ្យយ អរិយសាវកម្នាក់ចេះដឹង តែនិសោយនូវ
សុខវេទនាដែរ សោយនូវទុក្ខវេទនាដែរ សោយនូវអទុក្ខមសុខវេទនា
ដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឱ្យយ ចុះក្នុងជនចាំដឹងពីព្រោះនោះមានសច្ចកិប្បក
គ្នាដូចម្តេច មានអធិប្បាយដូចម្តេច ។ ចុះអរិយសាវកម្នាក់ចេះដឹងនឹង
បុដ្ឋុដ្ឋនដែលជាអ្នកមិនចេះដឹង តើមានដំណើរដូច្នោះ ក្នុងដូចម្តេចចុះ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ចាំឱ្យយនៃយើងនឹងព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគជាប្រធាន ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឱ្យយ បុដ្ឋុដ្ឋមអ្នកមិនចេះដឹង
កាលបើទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវ តែនិសោយសោក លំបាក ទ្បិតទ្បល
គត់ទ្បើងកន្តក់កន្តញ ដល់នូវការធ្វើនិរេនិរោធិន បុដ្ឋុដ្ឋនោះវេទន
សោយនូវវេទនាចាំដឹង ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយនឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។

(១២) សេយ្យជាចំ កំត្រូវ បុរិសំ សល្លេង
 វិជ្ជយ្យំ តបេនំ ធុតិយេន សល្លេង អបុរេនំ វិជ្ជយ្យំ
 ឯវំ ហិ សោ កំត្រូវ បុរិសោ ទ្វេ សល្លេង^(១) វេទនា
 វេទយតិ កាយំកតត្ត ទេតសំកតត្ត ។ ឯវមេវ ទោ
 កំត្រូវ អស្សត្តកំ បុគ្គលោ ធុត្តាយ វេទនាយ ធុត្តោ
 សមាទោ សោចតិ កំលមតិ បរិទតតិ ទុត្តាឡិ
 កត្តតិ សម្មាហំ អាមជ្ជតិ សោ ទ្វេ វេទនា វេទយតិ
 កាយំកតត្ត ទេតសំកតត្ត ។ តស្សន្តយេវ ទោ បទ
 ធុត្តាយ វេទនាយ បដិយវា ហោតិ តបេនំ ធុត្តាយ
 វេទនាយ បដិយវន្តំ យោ ធុត្តាយ វេទនាយ បដិ-
 យាទុសយោ សោ អទុសតំ សោ ធុត្តាយ វេទនាយ
 ធុត្តោ សមាទោ ភាមសុខំ អតិច្ឆតិ ។ តំ វិស្ស
 ហេតុ ។ ន ហិ កំត្រូវ បដិយាតតិ អស្សត្តកំ បុគ្គលោ
 អញ្ញត្រិ ភាមសុខា ធុត្តាយ វេទនាយ វិស្សវណំ តស្ស

១ ឧ. ទ្វេ សល្លេង វេទនា ។ ម ទ្វេ សល្លេង វេទនំ ។

(១២) ហ្គាលកិក្ខុវាំងឡាយ ដូចបុគ្គលចាក់បុរសដែលមានដំបូរ
 ដោយស្រ គប្បីចាត់វិលុះទៅតាមដំបូរនោះដោយស្រដាច់ដំបូរ ហ្គាល
 កិក្ខុវាំងឡាយ តាមដែលតិក បុរសនោះតែងសោយខ្លះខ្លះខ្លាញ់យ៉ាង
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយផង ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះសា
 មានបមាណីនិកា ។ ហ្គាលកិក្ខុវាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកមិនចេះដឹង
 កាលបើទុកវេទនាពាលត្រូវ វេទនិសោយសោត លំបាក ទ្បិកទ្បល
 ភក់ប្រឹងកន្ទក់ខ្លួន ដល់ទូកាវេទនិវេទនិវេទនិ បុគ្គលនោះតែង
 សោយខ្លះខ្លះខ្លាញ់យ៉ាង ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយផង ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ចិត្តផង មានបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ឯបុគ្គលមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 ដោយទុកវេទនាពាលនឹងហើយ សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ជាអទុស័យឯណា
 ដោយទុកវេទនា សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ជាអទុស័យនោះ តែងធ្វើបុគ្គល
 ដែលមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ដោយទុកវេទនាពាលនឹងទ្បត្រូវតែងទៅ
 បុគ្គលនោះកាលបើទុកវេទនាពាលត្រូវ ទើបរីករយចំពោះសេចក្តីសុខ
 ក្នុងកាយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ហ្គាលកិក្ខុវាំងឡាយ ព្រោះ
 ជាបុគ្គលអ្នកមិនចេះដឹង ទុកជាទ្បិកពាក្យសុខចេញហើយ ក៏មិនដឹង
 ទ្បិកបាយជាត្រីនិវេទនាចេញខ្លះខ្លះខ្លាញ់ កាលបើបុគ្គលនោះ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សម្មយទេវត្តា

កាឌុស្យុទំ ច អនិទទ្ធតោ យោ សុខាយ វេទនាយ
 វកាធិសយោ សោ អនុសេតិ សោ តាសំ វេទនាមំ
 សមុទយេត្ត អន្តរុមេត្ត អស្សនេត្ត វាដិវេត្ត ធិស្ស
 ណេត្ត យថាភូតំ ធម្មជាតោ វ តស្ស តាសំ
 វេទនាមំ សមុទយេត្ត អន្តរុមេត្ត អស្សនេត្ត អាដិ
 វេត្ត ធិស្សណេត្ត យថាភូតំ ធម្មជាតោ យោ
 អនុក្កមសុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជាធិសយោ សោ អនុ
 សេតិ សោ សុខេត្ត វេទនំ វេទយនិ សត្តាន្តោ មំ
 វេទយនិ ធុត្តេត្ត វេទនំ វេទយនិ សត្តាន្តោ មំ វេទយ
 និ អនុក្កមសុខេត្ត វេទនំ វេទយនិ សត្តាន្តោ មំ វេទ
 យនិ ។ អយំ វុត្តនំ វិក្កុវេ អស្សនេវ ធុត្តន្តោ
 សត្តាន្តោ ជាតិយា ជរាយ មរណោ សោតេហិ បរិ
 នេវេហិ ធុត្តេហិ នោបទស្សេហិ ធុតាយាសេហិ
 សត្តាន្តោ ធុត្តស្តានិ វេទមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សម្មយទេវត្តា

កែកយចំពោះកាមសុខ អនុសំយតិកម្រិត្តោយសុខវេទនាឯណា អនុ
 សំយតិកម្រិត្តោនោះ វេទនិទ្ធិបុគ្គល្លោក្រិក្រិក្រិក្រិក្រិ បុគ្គល្លោក្រិក្រិក្រិ
 ច្បាប់ទូរហេតុវេលកើតឡើងផង ទូរសេចក្តីមាសផង ទូរកងសិទ្ធិផង
 ទូរពោសផង ទូរទុបាយជាត្រៀងលោសំចេញផង ទូរវេទនាវាំងនោះ
 កាមពិត ។ កាលបុគ្គល្លោក្រិក្រិក្រិក្រិក្រិក្រិ ច្បាប់ទូរហេតុវេលកើតឡើងផង
 ទូរសេចក្តីមាសផង ទូរកងសិទ្ធិផង ទូរពោសផង ទូរទុបាយជាត្រៀង
 លោសំចេញផង ទូរវេទនាវាំងនោះកាមពិត អនុសំយតិកម្រិត្តោយ
 អនុក្កមសុខវេទនាឯណា អនុសំយតិកម្រិត្តោនោះ ត្រីវិទ្ធិបុគ្គល្លោក្រិក្រិក្រិ
 នៅ បុគ្គល្លោក្រិក្រិក្រិក្រិក្រិក្រិ ជាអ្នកប្រកបដោយកិលេស
 សោយទូរវេទនាផង សោយទូរក្កុវេទនា ជាអ្នកប្រកបដោយ
 កិលេស សោយទូរវេទនាផង សោយទូរអនុក្កមសុខវេទនា ជាអ្នក
 ប្រកបដោយកិលេស សោយទូរវេទនាផង ។ ម្ចាស់កិត្តុកំណើត
 បុគ្គល្លោក្រិក្រិក្រិក្រិក្រិក្រិក្រិ ហៅថាអ្នកប្រកបដោយជាតិ ជក មរណៈ
 សោកៈ បរិវេទៈ ទុក្ខៈ ចោមនស្សៈ ទុបាយាសៈ គឺជាអាការៈជាជា
 អ្នកប្រកបដោយទុក្ខ ។

[១៣] សុត្តនិ ច ទោ កិក្ខុវេ អរិយសារវតោ
ទុក្ខាយ វេទនាយ ដុត្តោ សមាទោ ន សោចនំ ធម៌
និលមនំ ធម៌វេរនំ ធម៌វត្តាប្បិ កាខ្នតិ ន សាម្មោ
ហិ វាចន្តំ សោ ឯតំ វេទនំ វេទយនំ កាយិកំ
ន ទេតសំវតំ ។

[១៤] សេយ្យជាមិ កិក្ខុវេ បុរិសំ សាលោ និដ្ឋយ្យុ
តមេធំ ទុកិយេន សាលោន អង្ករធំ និដ្ឋយ្យុ ។ ឯវំ ហិ
សោ កិក្ខុវេ បុរិសោ ឯតសាលោន វេទនំ វេទយនំ ។
ឯវិវេរ ទោ កិក្ខុវេ សុត្តនិ អរិយសារវតោ ទុក្ខាយ
វេទនាយ ដុត្តោ សមាទោ ន សោចនំ ធម៌ និលមនំ
ធម៌វេរនំ ធម៌វត្តាប្បិ កាខ្នតិ ន សាម្មោហិ វាចន្តំ
សោ ឯតំ វេទនំ វេទយនំ កាយិកំ ន ទេតសំវតំ
តស្សាយេវ ទោ ធម៌ ទុក្ខាយ វេទនាយ ធម៌វេរ
ន ឃោតំ វាចនំ ទុក្ខាយ វេទនាយ ធម៌វេរនំ យោ
ទុក្ខាយ វេទនាយ ធម៌វេរនុបយោ សោ ឧទុសេតិ

[១៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងខ្យាយ ឯអរិយសារវតក្រុមចេះដឹង កាលបើ
ទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវ វេទនិមិទសោយសោក មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល
មិនកក់ទ្រូងកន្ទួតកន្ទួញ មិនដល់ខ្លាសេចក្តីវង្វេងវង្វើងរោង អរិយសារវត
នោះ តែងសោយខ្លាវេទនាដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយតែម្យ៉ាង មិនសោយ
ខ្លាវេទនាដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តឡើយ ។

[១៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងខ្យាយ ដូចបុគ្គលចាក់បុរសដែលមានដំបៅ
ដោយសរ គប្បីចាក់វិលុះតាមដំបៅនោះដោយសរដាច់បំបៅ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងខ្យាយ តាមដែលពិត បុរសនោះសោយខ្លាវេទនាដោយសរ
ម្យ៉ាងនេះ មានរបបយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងខ្យាយ សេចក្តី
រចមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ អរិយសារវតក្រុមចេះដឹង កាលបើទុក្ខវេទនាពាល់
ត្រូវ វេទនិមិទសោយសោក មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនកក់ទ្រូង
កន្ទួតកន្ទួញ មិនដល់ខ្លាសេចក្តីវង្វេងវង្វើងរោង អរិយសារវតនោះ តែង
សោយខ្លាវេទនាដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយតែម្យ៉ាង មិនសោយខ្លាវេទនា
ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តឡើយ ទាំងមិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ដោយ
ទុក្ខវេទនានោះឯង អនុស័យគឺសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ដោយទុក្ខវេទនា
ឯណា អនុស័យគឺសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់នោះ វេទនិមិទអរិយសារវត
នោះ ដែលមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ដោយទុក្ខវេទនាមិនឲ្យត្រាត្រង់ប៉ុន

សោ ទុក្ខាយ វេទនាយ ដុំដ្ឋា សមាធា កាមសុខំ
 ចាកិទទ្ធតំ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ បដាចាតំ សោ
 ភិក្ខុវេ សុត្តវា អរិយសាវកា អញ្ញត្រ កាមសុចា
 ទុក្ខាយ វេទនាយ ចិស្សនាណំ តស្ស កាមសុខំ
 ចាកិទទ្ធតោ យោ សុខាយ វេទនាយ វាតាទុសយោ
 សោ ចាទុសេតិ សោ តាសំ វេទនាចំ សមុទ
 យត្ថ អន្តម្ពត្ថ អស្មន្តត្ថ វាណីយត្ថ ចិស្សន
 ណត្ថ យថាភ្នំ បដាចាតំ ។ តស្ស តាសំ វេទ
 នាចំ សមុទយត្ថ អន្តម្ពត្ថ អស្មន្តត្ថ វាណីយត្ថ
 ចិស្សនណត្ថ យថាភ្នំ បដាចាតោ យោ អទុក្ខម
 សុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជាទុសយោ សោ ចាទុសេតិ

អរិយសាវកោនា កាលលើក្នុងវេទនាពាក្យត្រិះហើយ កមិនត្រេកអរខ្លា
 កាមសុខៈឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់កិត្តិកំពង់ឡាយ
 ព្រោះថាអរិយសាវកនោះឈ្នួលចេះដឹង ក្នុងការព្រឹត្តិកាមសុខហើយ
 ក៏ស្គាល់ច្បាស់ខ្លះទុយជាគ្រឿងរលាស់ចេញខ្លះក្នុងវេទនាបាន កាល
 បើអរិយសាវកនោះមិនត្រេកអរនឹងកាមសុខវិញ អនុស័យគឺតម្រេក
 ដោយសុខវេទនាឯណា អនុស័យគឺតម្រេកនោះ រមែងធ្វើមិនច្យុអរិយ
 សាវកក្រៅត្រង់នៅបាន អរិយសាវកនោះរមែងដឹងច្បាស់ខ្លះហេតុដែល
 កើតឡើងផង ខ្លះសេចក្តីវាសនផង ខ្លះកងទ្រង់ផង ខ្លះទោសផង ខ្ល
 ះទុយជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង ខ្លះវេទនាពាក្យនោះកាមពិត ។ កាល
 អរិយសាវកនោះដឹងច្បាស់ខ្លះហេតុជាទីកើតឡើងផង ខ្លះសេចក្តីវាសនផង
 ខ្លះកងទ្រង់ផង ខ្លះទោសផង ខ្លះទុយជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង ខ្ល
 ះវេទនាពាក្យនោះកាមពិតហើយ អនុស័យគឺអវិជ្ជាដោយអទុក្ខមសុខវេទ
 ឯណា អនុស័យគឺអវិជ្ជានោះរមែងធ្វើមិនច្យុអរិយសាវកក្រៅត្រង់នៅបាន

សោ សុខត្ថេ វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញត្តោ ធិំ វេទយតិ
 ទុក្ខត្ថេ វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញត្តោ ធិំ វេទយតិ
 អទុក្ខមសុខត្ថេ វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញត្តោ ធិំ វេទ-
 យតិ ។ អយំ វុក្ខតិ កិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ
 វិសញ្ញត្តោ ជាតិយា ជរាយ មរណោ សោតេហិ
 មរណេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ទុចាយាសេហិ
 វិសញ្ញត្តោ ទុក្ខស្មាតិ វេទនំ ។ អយំ ចោ កិក្ខវេ វិ-
 សេសោ អយំ អធិប្បាយសោ វេទំ ធាតាការណំ សុត-
 វតោ អរិយសាវកស្ស អស្សុតវតោ បុដ្ឋជ្ជនេចាតិ ។

[១៥] ន សោ វេទនំ វេទយតិ សមញ្ញា
 សុខម្មំ ទុក្ខម្មំ ទុក្ខស្សតោ មិ

អរិយសាវកោនាវេទនិសោយទូវសុខវេទនាវេទនា តែមិនប្រកបដោយ
 កិលេស សោយទូវវេទនាវេទនាវេទនិ តែនិសោយទូវវសុខវេទនាវេទនា តែមិន
 ប្រកបដោយកិលេស សោយទូវវេទនាវេទនាវេទនិ វេទនិសោយទូវអទុក្ខម-
 សុខវេទនាវេទនា តែមិនប្រកបដោយកិលេស សោយទូវវេទនាវេទនាវេទនិ ។
 ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹងនេះហើយ ដែលហៅថាជា
 អ្នកមិនប្រកបដោយជំនំ ជរា មរណៈ សោកៈ ចរិទេវៈ ទុក្ខៈ ចោម-
 នស្សៈ ទុបាយាសៈ គឺជាគតិពាលថាជាអ្នកមិនប្រកបដោយទុក្ខ ។
 ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសេចក្តីប្លែកគ្នា នេះជាសេចក្តីអធិប្បាយ
 នេះជាដំណើរផ្សេងៗ គ្នា របស់អរិយសាវកអ្នកចេះដឹងនឹងបុគ្គលម្នាក់មិន
 បេះដឹង ។

[១៥] អរិយសាវកោនា ប្រកបដោយបញ្ញា ជាតហុស្សុត
 វេទនិមិនសោយវេទនាជាសុខន្ត ជាទុក្ខន្ត មួយវិញ្ញាទៀត

សុត្តនិកាយ សំយុត្តនិកាយ សុខ្យាយនិកាយ

អយំ ច វិសេស្ស អុជុដ្ឋានេន
 អយំ វិសេសោ កុសលស្ស ហោតិ ។
 សន្និទ្ធគម្មស្ស តហុស្សតស្ស
 វិបស្សនោ លោកមិមំ បរាញ
 ភន្តស្ស ទណ្ណ ទ បដេដ្ឋិ ចំត្តំ
 អនិដ្ឋតោ ទោ បដិយាតមេតិ ។
 តស្មាធុរោទា អថវា វិរោទា
 វិចមំតា អត្តតតា ទ សន្និ
 បទត្វ ឱត្តា^(១) វិវដំ វិសោតំ
 សន្នា បយាមាតំ កាស្ស ហារត្ថតិ ។ ទដ្ឋិ ។

[១៦] ឯតំ សមយំ កតតំ វេសាលិយំ វិហារតិ

បហារេ ក្សតានាសាលាយំ ។ អថទោ កតតំ សា-
 យណ្ណសមយំ បដិសន្ធាតា វុដ្ឋិតោ យេន ចំណន-
 សាលា តេតុបសន្តិកំ ទបសន្តិមិត្តា បញ្ញត្តេ វេសាលេ
 ចំសិទិ ។ ចំសន្ធិ ទោ កតតំ វិក្កុ ពាបន្តេសិ

១ ឧ. ម. វៃបិកាអនុកាសន្តបទ្ធា ប្រា ។

សុត្តនិកាយ សំយុត្តនិកាយ សុខ្យាយនិកាយ

អរិយសាវកនេវបុកចាកបុជុដ្ឋន នេជាសេចក្តីវិសេសេសំ
 អ្នកប្រាជ្ញជាអ្នកល្អាសវិ ។ ធម៌ទាំងឡាយដែលជាវិប្រាជ្ញា
 វែមនិមិនញាំញីចិត្តរបស់អរិយសាវក ដែលមានធម៌បាន
 គិតរណាហើយ ជាពហុស្សត ឃើញច្បាស់ខ្លះលោកនេះ
 នឹងលោកខាងមុខបាន កាលបើអរិយសាវកនោះមិនប្រាជ្ញា
 ធម៌ទាំងឡាយ ក៏មិនកំចាត់បដិវិបិក្កុបាន ។ អរិយសាវក
 អ្នកដល់ខ្លះត្រឡប់ទៅវិញ វែមនិមិនច្បាស់ខ្លះសន្តិបទ ប្រាស
 ចាកចូលគិតិលេស មិនមានសេចក្តីសោក ឈ្មោះថាដីវ
 ដោយប្រៃត ព្រោះសេចក្តីត្រកអក្តិ មិនត្រកអក្តិ ខែ
 អរិយសាវកនោះ ព្រោះកំចាត់បដិវិ ព្រោះដល់ខ្លះកិរិយា
 ភាំងនៅមិនបានក្តី គិតមែនរឿយ ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

[១៦] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់នឹងទៅក្នុងក្នុងភាវ-
 សាលាតាមហោរខ ទៀបត្រីកិវេសាលី ។ ត្រាឆានឯង ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគចេញអំពីទិព្វនសម្បុក្ខិពេលល្ងាច ស្តេចទៅកាន់គិលានសាលា
 (ហេនិជម្ម) លុះស្តេចទៅដល់ហើយ ក៏នឹងលើកអាសន៍ដែលគេគ្រាល
 ថ្កាយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់នឹងហើយ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំង-

បឋមសក្ការៈ

សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជានោ កាលំ អាតមេយ្យ

អយំ វេ អម្ពានំ អនុសាសនំ ។

[១៧] តថភ្នំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។

៨៨ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាលេ កាយាទុបស្សំ វិហារតិ

អាតាមិ សម្មជានោ សតិមា វិធម្យ លោកេ អ-

ភិជ្ឈោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ បេ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ

ធម្មាទុបស្សំ វិហារតិ អាតាមិ សម្មជានោ សតិមា

វិធម្យ លោកេ អភិជ្ឈោមនស្សំ ។ វិវិ ចោ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។

បឋមសក្ការៈ

ខ្យាយោ ម្នាលភិក្ខុទាំងខ្យាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានសតិដ៏ល្អ ធម្មវេទ

ចាំទូរកាលដ៏សមគួរ នេះជាអនុសាសន៍ពីព្រះប្រៀនប្រដៅរបស់គាត់

ចំពោះអ្នកទាំងខ្យាយ ។

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងខ្យាយ ចុះភិក្ខុអ្នកមានសតិ តើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងខ្យាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាយើង្វាយ

ក្នុងកាយជាប្រិក្ខិ មានព្យាយាមជុំគំដៅកំលេស ជាអ្នកដ៏ល្អ មាន

ស្មារតី ធម្មវិចារដ៏ល្អអភិជ្ឈានិវេទនាមនស្សក្នុងលោកចេញបាទ ។

ក្នុងវេទនាទាំងខ្យាយ ។ បេ ។ ក្នុងចិត្ត ។ ពិចារណាយើង្វាយប្រិក្ខិ

ធម៌ទាំងខ្យាយជាប្រិក្ខិ មានព្យាយាមជុំគំដៅកំលេស ជាអ្នកដ៏ល្អ

មានស្មារតី ធម្មវិចារដ៏ល្អអភិជ្ឈានិវេទនាមនស្សក្នុងលោកចេញបាទ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងខ្យាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតីយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តនិបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិ

[១៨] តត្ថេវ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ហោតិ ។
 ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អភិក្ខុន្តេ បដិក្ខុន្តេ សម្មាសម្ពុទ្ធិ
 ភាវី ហោតិ វាលោកនិកេ វិលោកនិកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិ
 ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធិ បសាវតេ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ហោតិ
 សិទ្ធិបត្តិវិបសិកាសោ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ហោតិ អសិកេ
 បិកេ ខាយិកេ សាយិកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ហោតិ ទុក្ខ-
 រម្មស្សាវតនេ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ហោតិ កតេ បិកេ
 ទិសិទ្ធិ សុត្តេ ជាតិកេ ភាសិកេ គុណ្ណិកាវេ សម្មាសម្ពុទ្ធិ
 ទុក្ខាវិ ហោតិ ។ វិវិ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាសម្ពុទ្ធិ
 ហោតិ ។ សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាសម្ពុទ្ធិ កាលំ
 អាគមេយ្យ អយំ លោ អម្ពាតំ អនុសាសនំ ។

សុត្តនិបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយ សម្មាសម្ពុទ្ធិ

[១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួនតើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យសេចក្តីដឹងខ្លួន
 ក្នុងកាលដើរទៅទានមុខនឹងជយគ្រាយ ធ្វើឲ្យសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុង
 កាលក្រឡេកមើលទៅទានមុខនឹងកាលក្រឡេកមើលទៅទំសង្សេង ធ្វើ
 ឲ្យសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការបត់វេយ្យោល ខឹងលាវេយ្យោល ធ្វើឲ្យ
 សេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការប្រើប្រាស់សិទ្ធិ បាតិកនិចិត្ត ធ្វើឲ្យសេចក្តី
 ដឹងខ្លួន ក្នុងការបរិភោគភោជន និងជីវិត ទំពាសុខាទម្មៈ ជញ្ជប់
 (ឲ្យគេសង្ឃឹមសម្បជានិម) ធ្វើឲ្យសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការបញ្ចប់ឲ្យ
 ទុក្ខរបស់ស្រ្តី ធ្វើឲ្យសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការចិញ្ចឹម ឈា អន្ទិយ ដេក
 គ្រាន់ខ្លាំង ខំយាយ និងស្រៀម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកធ្វើ
 ឲ្យសេចក្តីដឹងខ្លួន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមាន
 ស្មារតីដឹងខ្លួន ឧប្បទេសិកាសម្មាសម្ពុទ្ធិ នេះជាអនុសាសន៍នៃការ
 ប្រើប្រាស់របស់គេ ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

[១៧] ធម្មស្ស ទេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឃី សកស្ស
 សម្មដោយស្ស អម្បមត្តស្ស នាតាមីនោ បដាតត្ថស្ស
 វិហារោ ទម្មត្ថនំ សុខា វេទនា សោ ឃី បដាតនំ
 ទម្មត្ថា ទោ មេ អំយំ សុខា វេទនា សា ច ទោ បដិច្ច
 ទោ អម្បដិច្ច ភិ បដិច្ច នមមេវ កាយំ បដិច្ច អំយំ
 ទោ បទ កាយោ អនិទ្ធា សង្កតោ បដិច្ចសមុប្បន្តោ
 អនិច្ច ទោ បទ សង្កតំ បដិច្ចសមុប្បន្តំ កាយំ បដិច្ច
 ធម្មត្ថា សុខា វេទនា កុតោ ចិត្តា អវិស្សត្តិ ។
 សោ កាយេ ច សុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុមស្សី
 វិហារតិ រយាទុមស្សី វិហារតិ វិភតាទុមស្សី វិហារតិ
 ធម្មតាទុមស្សី វិហារតិ បដិច្ចស្សត្តាទុមស្សី វិហារតិ ។

[១៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោះមានស្មារតី ជាអ្នក
 ដឹងខ្លួន មិនមានសេចក្តីប្រហែល មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មាន
 ចិត្តបញ្ចូនទៅកាន់ព្រះមិច្ឆាទ ទៅគ្រប់វិហារបថយ៉ាងទេហិយ បើ
 សុខវេទនាគឺតទៀន ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សុខវេទនាគឺត
 ទៀនដល់កាក្ខអញ សុខវេទនានោះឯង កស្រីយន្ត(បច្ច័យ) មិន
 មែនមិនកស្រីយន្ត(បច្ច័យ)ទេ កស្រីយន្ត(បច្ច័យ)អ្វី កស្រីយ
 ន្ត(កាយ)នោះឯង ឯកាយនេះសោតជាបេសមិនទៀន បច្ច័យកាក់វែន
 ទៀន កស្រីយ(បច្ច័យ) ទើបតែតទៀន សុខវេទនាថែលាក់តទៀន
 ព្រោះកស្រីយន្ត(កាយ)ជាបេសមិនទៀន បច្ច័យកាក់វែនទៀន ក-
 ស្រីយ(បច្ច័យ) ទើបតែតទៀន មិនមានសេចក្តីទៀនខាងមុខអំពីលា ។
 ភិក្ខុនោះជាអ្នកពិចារណាយើញខ្លួនសេចក្តីមិនទៀន ពិចារណាយើញ
 ខ្លួនសេចក្តីសាបសូន្យទៅ ពិចារណាយើញខ្លួនការព្រាសុខាករម្រក
 ពិចារណាយើញខ្លួនសេចក្តីសត់ ពិចារណាយើញខ្លួនការលេបបង្វិរទោល
 ជាប្រិក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងសុខវេទនាផង គ្រប់វិហារបថទាំង ២ ។

ឥស្ស កាយេ ច សុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុបស្សិ-
នោ វិហារោ វយាទុបស្សិនោ វិហារោ ។ មេ ។ បដិ-
និស្សត្តាទុបស្សិនោ វិហារោ យោ កាយេ ច សុខាយ
ច វេទនាយ វគាទុសយោ សោ មហិយ្យតំ ។

(២០) ឥស្ស ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឯវំ សតស្ស
សម្មជាទស្ស អប្បមត្តស្ស អាតាចំនោ ចហិតត្តស្ស
វិហារោ ឧប្បន្នតិ ទុក្ខា វេទនា សោ ឯវំ បជាទាតិ
ឧប្បន្នា ទោ ម្យាយំ ទុក្ខា វេទនា សា ច ទោ បដិទ្ធ-
នោ អប្បដិទ្ធ តិ បដិទ្ធ ឥមមេវ កាយំ បដិទ្ធ អយំ
ទោ មន កាយោ អនិច្ចា សន្តតោ បដិទ្ធសមុប្បន្នោ
អនិច្ចំ ទោ មន សន្តតំ បដិទ្ធសមុប្បន្នំ កាយំ បដិទ្ធ
ឧប្បន្នា ទុក្ខា វេទនា កុតោ អនិច្ចា កវិស្សតីតំ ។
សោ កាយេ ច ទុក្ខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុបស្សិ-
វិហារតំ វយាទុបស្សិ វិហារតំ វិវគាទុបស្សិ វិហារតំ

កាលភិក្ខុនោពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ពិចារណាឃើញនូវ
សេចក្តីសាចស្តង្គ ។ មេ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវការលះចង់ចោល
ជាច្រើន ក្នុងកាយផង ក្នុងសុខវេទនាផង គ្រប់វិហារបដិទ្ធិ ៤ វគា-
ទុស្សយក្នុងកាយក្តី ក្នុងសុខវេទនាក្តី ភិក្ខុនោកំលះចង់ចេញ ។

(២០) មាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោមានស្មារតី ជា
អ្នកដឹងខ្លួន មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកំលើស
មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន គ្រប់វិហារបដិទ្ធិនេះហើយ ទុក្ខ-
វេទនាកើតឡើង ភិក្ខុនោក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា ទុក្ខវេទនានេះកើត
ឡើងដល់ភាពអញ ទុក្ខវេទនានោះឯង កាស្រីយន្ត (បច្ច័យ) មិន
រើសមិនកាស្រីយ (បច្ច័យ) ទេ ចុះកាស្រីយ (បច្ច័យ) អ្វី កាស្រីយន្ត
កាយនោះឯង ឯកាយនេះសោតជាបេសមិនទៀង បច្ច័យភាគកែត
ឡើង កាស្រីយ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង បើដូច្នោះ ទុក្ខវេទនាដែល
កើតឡើងព្រោះកាស្រីយន្តកាយជាបេសមិនទៀង បច្ច័យភាគកែតឡើង
កាស្រីយ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង នឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់មកវិញ
ណា ។ ភិក្ខុនោជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ពិចារណា
ឃើញនូវសេចក្តីសាចស្តង្គ ពិចារណាឃើញនូវការប្រាសចាកការម្រក

វិញ្ញាណទុក្ខសម្បត្តិ វិហារតិ បដិដិស្សន្តាទុក្ខសម្បត្តិ វិហារតិ ។
តស្ស កាយេ ច ទុក្ខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុ-
ក្ខសម្បត្តិ វិហារតោ ។ មេ ។ បដិដិស្សន្តាទុក្ខសម្បត្តិ វិហារ-
តោ យោ កាយេ ច ទុក្ខាយ ច វេទនាយ បដិយា-
ទុក្ខសយោ សោ បហិយ្យតិ ។

[២១] តស្ស ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ឯវំ សតស្ស
សម្បជានស្ស អប្បមុត្តស្ស អាតាមិ ធា បហិតត្ថស្ស
វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិ អនុត្តមសុខា វេទនា សោ ឯវំ
បដិយាតិ ឧប្បជ្ជា ទោ ម្យាយំ អនុត្តមសុខា វេទនា
សោ ច ទោ បដិច្ច ធា អប្បដិច្ច តី បដិច្ច
វេទនេវ កាយំ បដិច្ច អយំ ទោ បទ កាយោ
អនិច្ចោ សម្ពុតោ បដិច្ចសមុប្បជ្ជា អនិច្ចំ ទោ បទ
សម្ពុតំ បដិច្ចសមុប្បជ្ជំ កាយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជា
អនុត្តមសុខា វេទនា កុតោ និច្ចា ភវិស្សតិ ។ សោ
កាយេ ច អនុត្តមសុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុ-
ក្ខសម្បត្តិ វិហារតិ យោទុក្ខសម្បត្តិ វិហារតិ វិញ្ញាណទុក្ខសម្បត្តិ វិហារតិ

ភិចារណាឃើញខ្លួនសេចក្តីរលត់ ភិចារណាឃើញខ្លួនការលះបង់ចោល
ជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងទុក្ខវេទនាផង គ្រប់អវិយាបថទាំង ២ ។ កាល
ភិក្ខុនោះភិចារណាឃើញខ្លួនសេចក្តីមិនទៀង ។ មេ ។ ភិចារណាឃើញ
ខ្លួនការលះបង់ចោលជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងទុក្ខវេទនាផង បដិ-
យោទុក្ខសម្បត្តិកាយក្តី ក្នុងទុក្ខវេទនាក្តី ភិក្ខុនោះភិចារណាឃើញបាន ។

[២១] ឃ្លានភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោះ ជាអ្នកមានស្មារតី
ជិន្នទុខ មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅតិរលេស ខាង
ចិត្តបញ្ចូលទៅកាន់ព្រះនិព្វាន គ្រប់អវិយាបថយ៉ាងនេះហើយ អនុក្ខមសុខ-
វេទនាភិក្ខុទៀង ភិក្ខុនោះវែងជិន្នទុក្ខសម្បត្តិយ៉ាងនេះថា អនុក្ខមសុខ-
វេទនានេះ កើតឡើងដល់គាតាអញ អនុក្ខមសុខវេទនានោះ កស្រីយ
(បច្ច័យ) មិនមែនមិនកស្រីយ (បច្ច័យ) ទេ ចុះកស្រីយ (បច្ច័យ) អ្វី
កស្រីយទូកាយនេះឯង ឯកាយនេះជាបេសមិនទៀង បច្ច័យតាក់វែង
ទៀង កស្រីយ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង អនុក្ខមសុខវេទនាដែលកើត
ឡើងព្រោះកស្រីយទូកាយជាបេសមិនទៀង បច្ច័យតាក់វែងទៀង
កស្រីយ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង ខឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់មកអំពី
ណា ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកភិចារណាឃើញខ្លួនសេចក្តីមិនទៀង ភិចារណា
ឃើញខ្លួនសេចក្តីសាបសូន្យ ភិចារណាឃើញខ្លួនការប្រាសធម៌កស្រីយ

និរោធានុបស្ស្យ វិហារតិ បដិដិស្សន្តានុបស្ស្យ វិហារតិ ។
 ឥស្ស ភាយេ ច អនុត្តមសុខាយ ច វេទនាយ
 អនិច្ចាទុបស្ស្យនោ វិហារតោ ។ បេ ។ បដិដិស្សន្តានុ-
 បស្ស្យនោ វិហារតោ យោ ភាយេ ច អនុត្តមសុខាយ
 ច វេទនាយ អវិជ្ជានុសាយោ សោ បហិយ្យតិ ។

[២២] សោ សុខញោ វេទនំ វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ
 បជាបាតិ អនាជ្ឈាសិភាតិ បជាបាតិ អនតំបដិច្ចាតិ
 បជាបាតិ ទុក្ខំ ច វេទនំ វេទយតិ ។ បេ ។ អនុត្ត-
 មសុខំ ច វេទនំ វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ បជាបាតិ
 អនាជ្ឈាសិភាតិ បជាបាតិ អនតំបដិច្ចាតិ បជាបាតិ ។
 សោ សុខញោ វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញត្តោ នំ វេទយតិ
 ទុក្ខញោ វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញត្តោ នំ វេទយតិ

តិចារណាយិញ្ញាណុសុចក្កិលេតិ តិចារណាយិញ្ញាណុការលះចន្ទិចារណ
 ជាប្រិក្រតិ ក្នុងកាយផង ក្នុងអនុត្តមសុខវេទនាផង គ្រប់វិហារបដ
 ទាំង២ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាយិញ្ញាណុសុចក្កិមិនទៀង ។ បេ ។
 តិចារណាយិញ្ញាណុការលះចន្ទិចារណជាប្រិក្រតិ ក្នុងកាយផង ក្នុងអនុត្ត-
 មសុខវេទនាផង អវិជ្ជាទុស្សីយក្នុងកាយក្តី ក្នុងអនុត្តមសុខវេទនាក្តី ភិក្ខុ
 នោះគឺលះចន្ទិចារណ ។

[២២] ភិក្ខុនោះសោយនូវសុខវេទនា វេទនិច្ចាតិច្បាសំថា សុខ-
 វេទនានោះមិនទៀងផង ជិនិច្ចាសំថាជាធម្មជាតិដែលអរិយៈមិនបាន
 ប្រិកាន់ម៉ាផង ជិនិច្ចាសំថាជាធម្មជាតិដែលអរិយៈមិនត្រិកអរផង ពោះ
 បីសោយទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ ពោះបីសោយអនុត្តមសុខវេទនា វេទនិច្ចា
 ច្បាសំថា អនុត្តមសុខវេទនានោះជាធម្មជាតិមិនទៀង ជិនិច្ចាសំថា
 ជាធម្មជាតិដែលអរិយៈមិនបានប្រិកាន់ម៉ា ជិនិច្ចាសំថាជាធម្មជាតិដែល
 អរិយៈមិនត្រិកអរ ។ ភិក្ខុនោះវេទនិសោយសុខវេទនា វេទនិច្ចាមិន
 ប្រិកបដោយកិលេស ទើបសោយនូវវេទនានោះផង វេទនិសោយទុក្ខ-
 វេទនា វេទនិច្ចាមិនប្រិកបដោយកិលេស វេទនិសោយនូវវេទនានោះផង

អនុក្ខមសុខញ្ច វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញត្តោ ចំ វេទ-
 យតិ ។ សោ កាយបរិយទ្គ័កំ វេទនំ វេទយមាតោ
 កាយបរិយទ្គ័កំ វេទនំ វេទយមីតិ បជាតាតិ ជីវិតប-
 រិយទ្គ័កំ វេទនំ វេទយមាតោ ជីវិតបរិយទ្គ័កំ វេទនំ
 វេទយមីតិ បជាតាតិ កាយស្ស ភេតា ឧទ្ទំ ជីវិតបរិ-
 យាទាតា វិទេវ សត្វវេទយំតាចំ អធិកំឧទ្ទំតាចំ សីតិ-
 ភរិស្សទ្គ័កំ បជាតាតិ ។

(២៣) សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ វេទនញ្ច វេទនញ្ច បដិច្ច
 តេលប្បនិ្តតោ ណាយេយ្យ តស្សេវ តេលស្ស ច
 វេទនញ្ច ច បរិយាទាតា អតាហារោ ធិត្តាយេយ្យ ។
 ឯវេវ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ច កាយបរិយទ្គ័កំ
 វេទនំ វេទយមាតោ កាយបរិយទ្គ័កំ វេទនំ វេទ-
 យមីតិ បជាតាតិ ជីវិតបរិយទ្គ័កំ វេទនំ វេទយមា-
 តោ ជីវិតបរិយទ្គ័កំ វេទនំ វេទយមីតិ បជាតាតិ

វេទនិសោយអនុក្ខមសុខញ្ច តែជាអ្នកមិនប្រកបដោយភិរលស ទើប
 សោយនូវវេទនាទោះផង ។ ភិក្ខុនោះកាលសោយនូវវេទនាមានកាយ
 ជាទីបំផុត (ស្មើនឹងស្លាប់ខ្លួន) វេទនិជីវិតច្បាស់ថា កាក្ខអញ្ចសោយ
 នូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយនូវវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត
 (ស្មើនឹងអស់ជីវិត) វេទនិជីវិតច្បាស់ថា កាក្ខអញ្ចសោយនូវវេទនាមាន
 ជីវិតជាទីបំផុត វេទនិជីវិតច្បាស់ថា លុះចែកគ្នាយកកាយបន្ទាប់អំពីការ
 អស់ជីវិតទៅ ការសោយនូវវេទនាទាំងពួងដែលកាក្ខអញ្ចមិនបានត្រឹម
 អរហើយក្នុងលោកនេះ ទំនិមានសេចក្តីត្រង់ដាក់ ។

(២៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចប្រទ័បប្រនិកប្បិទេរឡើង
 ព្រោះពេស្រីយនូវប្រនិទំនិប្រិទេ ប្រទ័បប្រនិទេនោះ មិនមានការ
 គប្បីលេចទៅ ក៏ព្រោះអស់ទៅវិទេប្រនិទំនិប្រិទេនោះទាំងឡាយ មានទេព
 យ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទមរមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ ភិក្ខុ
 កាលបើសោយនូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត ក៏ជីវិតច្បាស់ថា កាក្ខអញ្ច
 សោយនូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយនូវវេទនាមានជីវិតជាទី
 បំផុត វេទនិជីវិតច្បាស់ថា កាក្ខអញ្ចសោយនូវវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត

កាយស្ស ភេតា ទុដ្ឋំ ជីវិតបរិយាដាដា វិទេវ សុត្ត-
វេទយំតាចំ អនកិទទ្ធិតាចំ សិទិកវិស្សន្តិទិ បដាដា-
តិទិ ។ សត្តមំ ។

(២៤) ដំកំ សមយំ ភក្កា វេសាលីយំ វិហាទិ
មហាវេទ ក្កដាភារសាលាយំ ។ អដិទោ ភក្កា សា-
យន្តាសមយំ បដិសល្លាដា វុដ្ឋិទោ យេន កិលាដ-
សាលា តេទុបសន្តមិ ទុបសន្តមិក្កា បញ្ញត្តោ អាសនេ
ទំសិទិ ។ ទិសដ្ឋ ទោ ភក្កា កិក្កុ អាមន្តេសិ សតោ
កិក្កុវេ កិក្កុ សម្បដាដោ តាលំ អាភមេយ្យ អយំ
វោ អន្តកំ អនុសាសនំ ។

(២៥) កាថញ្ច កិក្កុវេ កិក្កុ សតោ ហោតិ ។
វេទ កិក្កុវេ កិក្កុ កាយេ កាយោទុបស្សិ វិហាទិ
អាតាបិ សម្បដាដោ សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈក-

វេទនិទិច្ឆាសំថា លុះវេទនាមកនិកាយបទ្កាចំអំភិការេសំចិរេទៅ
ការេសាយទូរវេទនាចំនិ ដែលកាត្តាអញ្ញមិទុបេត្រកអរហើយក្នុង
លោកនេះ នឹងមានសេចក្តីត្រជាក់ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

(២៤) សម័យប្បយ ព្រះជំរានព្រះភាគទ្រង់គន្លឹះទៅក្នុងក្នុងការ-
សាលាតាមហោរ ទៀបក្រុងវេសាលី ។ ព្រះនារេង ព្រះជំរាន
ព្រះភាគទ្រង់ចេញពីទីក្នុងសំបុក្នុងលោសាយស្ត្រសម័យ ហើយស្តេច
ចូលទៅកាន់កិលាដសាលា លុះស្តេចទៅដល់ហើយ ទ្រង់និសិទ-
សនៈដែលគេត្រាស់ថ្វាយ ។ លុះព្រះជំរានព្រះភាគទ្រង់និច្ចេហើយ
ទ្រង់ត្រាស់និទិត្យចាំនិទ្យាយថា ម្ចាស់ភិក្កុចាំនិទ្យាយ ភិក្កុមានស្មារតី
ជាអ្នកដឹងខ្លួន របៀបនឹងចាំនិទ្យាយដ៏សប្បវិ មេចជាទេសាសនិកិក្កុ
ប្រៀបប្រដៅរបស់កថាភក ចំពោះអ្នកចាំនិទ្យាយ ។

(២៥) ម្ចាស់ភិក្កុចាំនិទ្យាយ ចុះភិក្កុជាអ្នកមានស្មារតីដឹងខ្លួន
ម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្កុចាំនិទ្យាយ ភិក្កុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកវិចារណា
ឃើញខ្ញុំកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតិ មានសេចក្តីព្យាយាមដកកំដៅ
កិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី របៀបចាំនិទ្យាយដ៏សប្បវិទាម-

នោមទស្សន៍ ។ វេទនាសុ ។ ចេ ។ ចំរើន ។ ធម្មសុ
ធម្មាទុបស្សន៍ វិហារតិ អាភាបិ សម្បជានោ សតិពេ
វៃធម្ម លោកេ អភិជ្ឈនោមទស្សន៍ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ សារោ ហោតិ ។

[២២] កថក្ក ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្បជានោ ហោតិ ។
នីធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្បជានោ
ហោតិ ។ ឃេ ។ កាសិនេ ឥស្សិកាវេ សម្បជានោ
ហោតិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្បជានោ ហោតិ ។
សារោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្បជានោ កាលំ អកមេយ្យ
អយំ វេ អញ្ញតិ អនុសាសនី ។

[២៣] វស្ស ១០ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឯវំ សតស្ស
សម្បជានស្ស អប្បមត្តស្ស អាភាបិទោ បហិតត្តស្ស
វិហារោ ធម្មន្តតិ សុខា វេទនា សោ ឯវំ បដានាតិ
ធម្មន្តា ទោ ម្យាយំ សុខា វេទនា សា ច ទោ បដិច្ច តា

ទស្សក្នុងសាលាចេត្យាន ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ ឃេ ។ ក្នុងចិត្ត ។
ជាអ្នកគំនាលាយើងខ្លួនដំបូងដំបូងទាំងឡាយជាប្រើប្រាស់ មានព្យាយាម
ដក់ដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី អប្បិកំចាត់បដិទុក្ខអភិជ្ឈ
នីនិទោមទស្សក្នុងសាលាចេត្យាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នក
មានស្មារតីយ៉ាងនេះឯង ។

[២៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួន តើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាលានេះ ជាអ្នកធ្វើសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុង
កាលបើទៅទាំងមុខនឹងជយាក្រោយ ។ ឃេ ។ ជាអ្នកធ្វើទូរសេចក្តីដឹងខ្លួន
ក្នុងការនិយាយនឹងស្រៀម ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួន
យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានស្មារតី ជាអ្នកដឹងខ្លួន
អប្បិកំចាត់កាលដ៏សមគួរ ទេវជាអនុសាសន៍ភិក្ខុប្រៀនប្រដៅបេស
ភជាភិក ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

[២៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោះមានស្មារតី ជា
អ្នកដឹងខ្លួន មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមដក់ដៅកិលេស
មានចិត្តចក្ខុទៅកាន់ព្រះនិព្វាន គ្រប់អំណាចយ៉ាងនេះហើយ សុខ-
វេទនាគឺត្រឡប់ ភិក្ខុនោះរមែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សុខវេទនានេះ
គឺត្រឡប់ដល់អាការ្យ សុខវេទនានោះឯងក៏ស្រីយ (បច្ច័យ) មិនមែន

អប្បដិច្ច ក៏ បដិច្ច ឥមមេវ ជស្សំ បដិច្ច អយំ ទោ
 បទ ជស្សេន អនិច្ចោ សង្កតោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ អនិច្ចំ
 ទោ បទ សង្កតំ បដិច្ចសមុប្បន្តំ ជស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នោ
 ទោ ប្បាយំ សុខា វេទនា កុតោ ចិត្តា កវិស្សតិភំ ។
 សោ ជស្សេ ច សុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុបស្សិ
 វិហារតិ វេទនាទុបស្សិ វិភតាទុបស្សិ ចិត្តោទុបស្សិ
 បដិចិស្សត្តាទុបស្សិ វិហារតិ ។ ភស្ស ជស្សេ ច
 សុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុបស្សិ វិហារតោ យោ
 វិភតា ចិត្តោ បដិចិស្សត្តាទុបស្សិ វិហារតោ យោ
 ជស្សេ ច សុខាយ ច វេទនាយ វិភតាទុបស្សោ សោ
 បហំយ្យតិ ។

មិនកស្រយ (បច្ច័យ) ទេ ចុះកស្រយបច្ច័យអ្វី កស្រយខ្លះស្បៀនខ្លះ
 ឯង ចំណែកផ្សេងៗទៅ ជាបេសមិនទៀង ដែលបច្ច័យកាត់តែង
 ទៀង កស្រយបច្ច័យទើបកើតទៀង សុខវេទនាទើបកើតទៀងដល់
 កត្តាអញ ព្រោះកស្រយខ្លះស្បៀនដែលជាបេសមិនទៀង ដែលបច្ច័យ
 កាត់តែង កស្រយបច្ច័យទើបកើតទៀង ទ័ងមានសេចក្តីទៀងពាក់មក
 អំពីណា ។ ក៏គ្មានជាអ្នកពិចារណាយើញខ្លះសេចក្តីមិនទៀង ពិចារ
 ណាយើញខ្លះសេចក្តីសាបសូន្យ ពិចារណាយើញខ្លះការមិនមានអម្រិក
 ពិចារណាយើញខ្លះសេចក្តីលេង ពិចារណាយើញខ្លះការលះបង់ចោល
 ជាប្រិក្រឹត ក្នុងផស្សៈផង ក្នុងសុខវេទនាផង គ្រប់អំណាចចាំផង ។
 កាលក៏គ្មានជាអ្នកពិចារណាយើញខ្លះសេចក្តីមិនទៀង ជាអ្នកពិចារណា
 យើញខ្លះសេចក្តីសាបសូន្យ ខ្លះការមិនមានអម្រិក ខ្លះសេចក្តីលេង
 ទ័ងការលះបង់ចោលជាប្រិក្រឹត ក្នុងផស្សៈផង ក្នុងសុខវេទនាផង គ្រប់
 អំណាចចាំផង វាគុស្តិយដែលមានក្នុងផស្សៈក្តី ក្នុងសុខវេទនាក្តី
 ក៏គ្មាន តំលៃបង់ចេញទេ ។

[២៨] តស្ស ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ឯវំ សតស្ស
 ។ បេ ។ វិហារោ ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខា វេទនា ។ បេ ។
 ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុខា វេទនា សោ ឯវំ បដាបាតិ
 ឧប្បជ្ជា ទោ ប្បវ័យំ អនុក្ខមសុខា វេទនា សា ច ទោ
 បដិច្ច ទោ អប្បដិច្ច កី បដិច្ច ឥបេវេ ធម្មំ បដិច្ច
 អយំ ទោ បទ ធម្មេ អចំចោ សន្តំតោ បដិច្ច
 សមុប្បជ្ជា ។ បេ ។ (យថា ប្បវិស្សន្ត វិគ្គារោ តថា
 វិគ្គារេវតទ្វា) កាយស្ស វេទនា ទុក្ខំ ដីវតបរិយារោទា
 ឥវេវ សត្វវេទយំតាចំ អនកំច្នៃតាចំ សិទ្ធិកវិស្សន្តិ
 បដាបាតិ ។

[២៨] ម្ចាស់ភិក្ខុវេទនា កាលបើភិក្ខុនោះមានស្មារតីយ៉ាង
 នេះ ។ បេ ។ ទុក្ខវេទនាភិក្ខុវេទនិ ។ បេ ។ អនុក្ខមសុខាវេទនាភិក្ខុ
 វេទនិ ភិក្ខុនោះវេទនាដ៏ធំច្បាស់យ៉ាងនេះថា អនុក្ខមសុខាវេទនានេះកើត
 ឡើងដល់ពេញអញ អនុក្ខមសុខាវេទនានោះពេញស្រីយ (បច្ច័យ) មិន
 មែនបំណាច់ស្រីយបច្ច័យទេ ចុះពេញស្រីយបច្ច័យអ្វី ពេញស្រីយទូរស្សៈ
 នេះឯង ចំណែកស្សៈនេះសោត ជាបេសមិទ្យោន ដែលបច្ច័យកាក់
 តែង ពេញស្រីយបច្ច័យទើបកើតឡើង ។ បេ ។ (សេចក្តីពិស្តារក្នុងសូត្រ
 បុនយ៉ាងណា សូត្រនេះ បណ្ឌិតប្បវិស្សន្តដ៏ធំច្បាស់យ៉ាងនោះចុះ)
 វេទនាដ៏ធំច្បាស់ថា លុះចំណាយកិកាយបញ្ចប់អំពីការសេសដីវិតៈ កា
 សោយចូរវេទនាដ៏ធំច្បាស់ដែលពេញអញមិនបានត្រឹមត្រូវហើយក្នុងលោក
 នេះ ទំនំនោះសេចក្តីត្រជាក់ ។

[២៧] សេយ្យថាបិ កិក្ខុវេ តេលញ្ច វដ្តិញ្ច បដិច្ច
 តេលប្បដិច្ចោ ឈាយេយ្យ តស្សេវ តេលស្ស ច វដ្តិយា
 ច បរិយាធាតា អដាហារោ និព្វាយេយ្យ ។ ឯវមេវ ទោ
 កិក្ខុវេ កិក្ខុ កាយបរិយដ្ឋិតំ វេទនំ វេទយមាថោ
 កាយបរិយដ្ឋិតំ វេទនំ វេទយាមិតិ បជាទាតិ ជីវិត-
 បរិយដ្ឋិតំ វេទនំ វេទយមាថោ ជីវិតបរិយដ្ឋិតំ វេទនំ
 វេទយាមិតិ បជាទាតិ កាយស្ស កេតា ទុដ្ឋំ ជីវិតប-
 រិយាធាតា វុទេវ សត្វវេទយំតានំ អនតំនដ្ឋិតានំ សីតិ-
 កវិស្សន្តិតំ បជាទាតិ ។ អដ្ឋមំ ។

[៣០] តិស្សោ វិហា កិក្ខុវេ វេទនា អនិព្វា
 សន្តតា បដិច្ចសមុប្បន្តា ទយនម្មា វយនម្មា វិរាគ
 នម្មា និរោទនម្មា ។ ចាតមា តិស្សោ ។ សុខា

[២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចប្រទីបប្រទីបប្រទីបប្រទីប
 ព្រោះកស្រីយន្តប្រទីបប្រទីបប្រទីបប្រទីប ប្រទីបប្រទីបប្រទីបប្រទីប
 ប្រទីបប្រទីបប្រទីបប្រទីប ព្រោះអស់ទៅនៃប្រទីបប្រទីបប្រទីបប្រទីប
 យ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទម្រង់យូរដូច្នោះវេទនា
 ភិក្ខុកាលសោយនូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត វេទនិជីវិត្យសំថា កត្តា
 អញ្ញសោយនូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយនូវវេទនាមាន
 ជីវិតជាទីបំផុត វេទនិជីវិត្យសំថា កត្តាអញ្ញសោយនូវវេទនាមានជីវិត
 ជាទីបំផុត វេទនិជីវិត្យសំថា លុះចំណាយកាយបន្ទាប់អំពីការអស់
 ជីវិតទៅ ការសោយនូវវេទនាទាំងពួងដែលកត្តាអញ្ញមិនបានត្រឹមត្រូវ
 ហើយក្នុងលោកនេះ ទំនំមានសេចក្តីត្រដាត់ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

[៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា ព្យយ៉ាងនេះមិនទៀង
 ដែលបច្ច័យភាគីភិក្ខុទៀង កស្រីយបច្ច័យទៀងភិក្ខុទៀង មានការ
 អស់ទៅជាធម្មតា មានការសាបសូន្យទៅជាធម្មតា មានការប្រាសចាក
 កម្រិតជាធម្មតា មានការលក់ទៅជាធម្មតា ។ វេទនា ព្យយ៉ាងភើ
 ដូចម្តេច ។ ធីសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។

ឥស្សរ៍ ទុក្ខវេទនិយស្ស ជស្សស្ស និរោទា យំ ឥដ្ឋំ
 វេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ ជស្សំ បដិទ្ធិ ឧប្បន្នា ទុក្ខា វេទ-
 នា សា និរុដ្ឋានិ សា វុបសមតំ ។ អទុក្ខមសុខ-
 វេទនិយំ ភិក្ខុវេ ជស្សំ បដិទ្ធិ ឧប្បន្នំ អទុក្ខមសុខា
 វេទនា ឥស្សរ៍ អទុក្ខមសុខវេទនិយស្សំ ជស្សស្ស និ-
 រោទា យំ ឥដ្ឋំ វេទនិយំ អទុក្ខមសុខវេទនិយំ ជស្សំ
 បដិទ្ធិ ឧប្បន្នា អទុក្ខមសុខា វេទនា សា និរុដ្ឋានិ
 សា វុបសមតំ ។

(៣២) សេយ្យចាបំ ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋំ កត្តាទំ សន្តត្តា
 តស្ស សមោទាទា^(១) ទស្មា ជាយតិ តេជោ អភិទិទ្ធ-
 ត្តតិ តេសំ យេវ កត្តាទំ ចាទាភាវំ វិទិះត្តាទា
 យា តត្ថា ទស្មា សា និរុដ្ឋានិ សា វុបសមតំ ។

១ ១. ឃាមាតា។

ទុក្ខវេទនាវេទនិយស្ស ព្រោះភាស្រីយជស្ស ជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា
 ដែលកើតអំពីជស្សនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ ទុក្ខវេទនានោះ
 វេទនិយតំទៅ ទុក្ខវេទនានោះវេទនិយស្សបំព្រោះពេលនៃជស្ស
 ជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អទុក្ខមសុខ-
 វេទនាវេទនិយស្ស ព្រោះភាស្រីយជស្ស ជាបច្ច័យនៃអទុក្ខមសុខ-
 វេទនា អទុក្ខមសុខវេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះភាស្រីយជស្ស ជា
 បច្ច័យនៃអទុក្ខមសុខវេទនាដែលកើតអំពីជស្សនោះ ដែលបុគ្គលបាន
 សោយហើយ អទុក្ខមសុខវេទនានោះវេទនិយតំទៅ អទុក្ខមសុខវេទនា
 នោះវេទនិយស្សបំព្រោះពេលនៃជស្ស ជាបច្ច័យនៃអទុក្ខមសុខ-
 វេទនានោះឯង ។

(៣២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចចំហាយដែលកើតឡើង ភ្លើង
 ដែលឆេះឡើង ព្រោះការប្រជុំចុះនៃឈើកំណាត់ ដែលបុគ្គលរៀប
 ចំហើយ ចំហាយឯណាដែលកើតអំពីឈើនោះ ចំហាយនោះកំលែក
 ទៅ ចំហាយនោះក៏ស្ងប់ទៅ ព្រោះការផ្សេងៗគ្នា ព្រោះដាក់
 ដោយវៀកភិក្ខុ នៃកំណាត់ឈើទាំងនោះ មានទុបហយ៉ាណិណា ។

បឋមកសភាវិញ្ញា

ឬវិមាត ទោ កិក្ខុវេ ភមា តិស្សោ វេទនា ជស្សជា
ជស្សម្មលកា ជស្សនិទាតា ជស្សរុទ្ធយា កង្ខំ ជស្សំ
បដិទ្ធិ កង្ខា វេទនា ទុប្បន្នន្តិ កង្ខស្ស ជស្សស្ស
និរោធិ កង្ខា វេទនា ចំរុជ្ឈន្តិភិ ។ ទសមំ ។

បឋមកសភាវិញ្ញា បឋមោ ។

ធិស្សន្តិ

សមាជិកុទាយ បហានេន
ហតាលំ ទដ្ឋត្វេន ច
សល្លត្តេន ភេលញ្ញំ
អនិទ្ធិជស្សម្មលកាភិ ។

បឋមកសភាវិញ្ញា

ប្បសាទិកុភំនិទ្ធាយ វេទនិទ្ធិបឋមយុគិដ្ឋច្វេនវិមា វេទនា ព្យយ៉ានិទ្ធិ
កើតអំពីជស្ស មានជស្សជាមូល មានជស្សជាហេតុ មានជស្សជា
បច្ច័យ វេទនាដែលកើតអំពីជស្សនោះ តែងកើតឡើង ព្រោះពាក្យស្រយ
ជស្សដែលកើតអំពីវេទនាភំនិ ព្យ ពោះ វេទនាដែលកើតអំពីជស្សនោះ
តែងលេត់ទៅ ព្រោះពាក្យនៃជស្សដែលកើតអំពីវេទនាភំនិ ព្យ ពោះ
វិមា ។ ចប់សូត្រទី ១០ ។

ចប់ បឋមកសភាវិញ្ញាទី ១ ។

ទុក្ខានៃបឋមកសភាវិញ្ញានោះគឺ

និយាយអំពីកុទ្ធសាវកមានចំនួនតាំងម៉ា ១ អំពីសុខវេទនា ១
អំពីការលះបង់ភាគុស័យជាដើម ១ អំពីបាតាលមានក្នុង
បហាសមុទ្រ ១ អំពីការឃើញសុខវេទនាថាជាទុក្ខជាដើម ១
អំពីសុខវេទនាជាដើមប្រៀបដោយសរ ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះ
ការស្តេចចូលទៅកាន់អំណាចសាលាមាន ២ លើក អំពី
វេទនា ព្យ ជាបសមិទៀងជាដើម ១ អំពីវេទនា ព្យ មាន
ជស្សជាមូល ១ ។

របៀបគតវិញ្ញា

[៣៣] អដទោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភកវា
តេទុបសង្កម្មំ ទុបសង្កម្មិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯតា-
មន្តំ ធិសីទិ ។ ឯតាមន្តំ ធិសីទ្វោ ទោ សោ ភិក្ខុ
ភកវន្តំ ឯតាភាព ភព មយ្ហំ ភាន្ត របៀបគតស្ស មជ្ជ-
សស្ស័ទស្ស ឯវ ទេតសោ បរិវិតត្តោ ទុនទាទិ តិស្សោ
វេនទា វុត្តា ភកវតា សុទា វេនទា ទុត្តា វេនទា
អទុត្តមសុទា វេនទា ភេន តិស្សោ វេនទា វុត្តា ភក-
វតា ។ វុត្តំ ទោ បទេតំ ភកវតា យំ តំភិក្ខុ វេនយំតំ តំ
ទុត្តស្ម័ន្តំ ភិ ទុ ទោ ឯតំ ភកវតា សទ្ធាយ កាសិកំ
យំ តំភិក្ខុ វេនយំតំ តំ ទុត្តស្ម័ន្តំ ។ សាទុ សាទុ ភិក្ខុ

របៀបគតវិញ្ញា

(៣៣) ព្រះនារោង ភិក្ខុមួយបួនលទៅភាល់ព្រះដំរីមាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដំរីមានព្រះភាគ ហើយ
អង្គុយក្នុងទីដ៏សប្បុរស ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សប្បុរសហើយ ក៏ក្រាប
បង្គំចូលព្រះដំរីមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលខ្ញុំ
ព្រះអង្គសម្បូរទៅក្នុងទីស្ងាត់ឯណោះ កើតសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា
វេទនា ព្យ យ៉ាង ភិ សុខវេទនា ទ ទុក្ខវេទនា ទ អទុក្ខមសុខវេទនា ទ
ព្រះដំរីមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ វេទនា ព្យ យ៉ាងនេះ ព្រះដំរីមាន
ព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ។ ក៏ពាក្យដែលព្រះដំរីមានព្រះភាគទ្រង់
ត្រាស់ដូច្នោះថា ការម្នាក់ឯណាខ្ញុំមួយដែលបុគ្គលបានសោយហើយ
ការម្នាក់នោះជាទុក្ខ ពាក្យនេះឯង ព្រះដំរីមានព្រះភាគទ្រង់សំដៅអ្វីម្តង
ទើបទ្រង់សំដែងថា ការម្នាក់ឯណាខ្ញុំមួយដែលបុគ្គលសោយហើយ
ការម្នាក់នោះក៏ជាទុក្ខ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ ប្រឹក្សាហើយ។

តិស្ស វេណ កំភូ^(១) វេណា វុត្តា មយា សុទា វេណា
 ធុត្តា វេណា អធុត្តមសុទា វេណា វេណ តិស្ស
 វេណា វុត្តា មយា ។ វុត្តំ ខោ បណេតំ កិក្ខុ មយា យំ
 កំភូ វេណយំតំ តំ ធុត្តស្ម័ន្តំ តំ ខោ បណេតំ កិក្ខុ
 មយា សង្ការំយេវ អធិច្ចតំ សទ្ធាយ កាសិកំ យំ
 កំភូ វេណយំតំ តំ ធុត្តស្ម័ន្តំ ។ តំ ខោ បណេតំ កិក្ខុ
 មយា សង្ការំយេវ ខយេធម្មតំ វិយេធម្មតំ វិភកធម្មតំ
 ចំរេធម្មតំ វិបវណាធម្មតំ សទ្ធាយ កាសិកំ យំ
 កំភូ វេណយំតំ តំ ធុត្តស្ម័ន្តំ ។

១ កិក្ខុវេណិច វិស្សា ។

ម្នាលភិក្ខុ វេណា ព្យយ៉ាងនេះ គឺ សុទ្ធវេណា ១ ធុត្តវេណា ១ អធុត្ត-
 មសុទ្ធវេណា ១ គឺជាគតបាទពោលហើយ វេណា ព្យយ៉ាងនេះ គឺជាគត
 បាទសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក៏ពាក្យនេះគឺជាគតបាទពោលទុកថា
 ការប្តូរឯណាមួយដែលបុគ្គលបាទសោយហើយ ការប្តូរឯនោះក៏ជា
 ទុក្ខ ម្នាលភិក្ខុ ឯពាក្យនេះគឺជាគតសំដៅយកសេចក្តីមិនទៀងខៃសុទ្ធា
 ខោះឯង ទើបសំដែងថា ការប្តូរឯណាមួយដែលបុគ្គលបាទសោយ
 ហើយ ការប្តូរឯនោះក៏ជាទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុ មួយវិញទៀត ពាក្យនេះ
 គឺជាគតសំដៅសេចក្តីអស់ទៅជាធម្មតា សេចក្តីសាបសូន្យទៅជាធម្មតា
 ការប្រាសចាកគម្រែកជាធម្មតា សេចក្តីរលក់ជាធម្មតា សេចក្តីប្រែប្រួល
 ទៅជាធម្មតា ខៃសុទ្ធាចាំងឡាយខោះឯង ទើបសំដែងថា ការប្តូរឯណា
 មួយដែលបុគ្គលបាទសោយហើយ ការប្តូរឯនោះក៏ជាទុក្ខទុក្ខ ។

[៣២] អដទោ មន កំតុ មយា អនុបុត្តសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 ចំណេនោ អត្តោនោ មមមជ្ឈានំ សមាបទ្ធស្ស វិញ្ញាណ
 ចំរុត្តោ ហោតិ ទុតិយជ្ឈានំ សមាបទ្ធស្ស វិញ្ញាណ
 ចំរុត្តោ ហោតិ តតិយជ្ឈានំ សមាបទ្ធស្ស មិនំ ចំរុត្តោ
 ហោតិ ទុត្តជ្ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អស្សាសម្សស្សាសា
 ចំរុត្តោ ហោតិ អកាសាទក្កាយនំ សមាបទ្ធស្ស
 រូបសញ្ញា ចំរុត្តោ ហោតិ វិញ្ញាណក្កាយនំ សមា
 បទ្ធស្ស អកាសាទក្កាយននសញ្ញា ចំរុត្តោ ហោតិ អ
 កំតុញ្ញាយនំ សមាបទ្ធស្ស វិញ្ញាណក្កាយននសញ្ញា
 ចំរុត្តោ ហោតិ ខេសញ្ញាទាសញ្ញាយនំ សមាបទ្ធស្ស
 អកំតុញ្ញាយននសញ្ញា ចំរុត្តោ ហោតិ សញ្ញាវេទយំ
 តនំរោនំ សមាបទ្ធស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច ចំរុត្តោ
 ហោតិ ។ ទីណាសវស្ស កំតុចោ រាគោ ចំរុត្តោ ហោតិ
 ទោសា ចំរុត្តោ ហោតិ មោហោ ចំរុត្តោ ហោតិ ។

[៣២] ខ្នាលភិក្ខុ ភាមដាយពិភ ឯការលេត្តៃសន្តិវាចនំ
 ខ្យាយជាលំដាប់ គតាកត្តានុបាទាលហើយថា វេទនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់
 បឋមជ្ឈាន តែងលេត វិញ្ញាណវិចារនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន
 តែងលេត បីតិបុគ្គលអ្នកចូលកាន់តតិយជ្ឈាន តែងលេត អស្សាស
 បស្សាសនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់ទុត្តជ្ឈាន តែងលេត រូបសញ្ញានៃបុគ្គល
 អ្នកចូលកាន់ពកាសាទក្កាយននជ្ឈាន តែងលេត រាគោលាទក្កាយ
 ននសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់វិញ្ញាណក្កាយននជ្ឈាន តែងលេត
 វិញ្ញាណក្កាយននសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់អកំតុញ្ញាយននជ្ឈាន
 តែងលេត អកំតុញ្ញាយននសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់ខេសញ្ញាទា
 សញ្ញាយននជ្ឈាន តែងលេត សញ្ញាវេទនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់
 សញ្ញាវេទយំននជ្ឈានតែងលេត ។ កត្តបេសំភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រក
 តំលេត ទោសតំលេត មោហតំលេត ។

[៣៥] អដទោ ភិក្ខុ មយោ អនុបុត្រសង្កាតំ
 វ្រុបសមោ អត្តារោ បឋមជ្ឈានំ សមាបទ្ធស្ស វិចារ
 វ្រុបសន្តា ហោតិ មុតិយជ្ឈានំ សមាបទ្ធស្ស វិគត្តវិចារ
 វ វ្រុបសន្តា ហោតិ ។ បេ ។ សញ្ញាវេយ្យកំរោជំ ស-
 មាបទ្ធស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច វ្រុបសន្តា ហោតិ ។
 ចិណ្ហាសវស្ស ភិក្ខុនោ វាតោ វ្រុបសន្តា ហោតិ នោ-
 សោ វ្រុបសន្តា ហោតិ មោហោ វ្រុបសន្តា ហោតិ ។

[៣៦] ធម៌មា ភិក្ខុ បស្សន្តិយោ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបទ្ធស្ស វិចារ បដិប្បស្សន្តា ហោតិ មុតិយជ្ឈានំ
 សមាបទ្ធស្ស វិគត្តវិចារ បដិប្បស្សន្តា ហោតិ តត-
 យជ្ឈានំ សមាបទ្ធស្ស មិតិ បដិប្បស្សន្តា ហោតិ ច-
 តុត្តជ្ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អស្សាសប្បស្សនា បដិប្បស្ស-
 ន្តា ហោតិ សញ្ញាវេយ្យកំរោជំ សមាបទ្ធស្ស សញ្ញា
 ច វេទនា ច បដិប្បស្សន្តា ហោតិ ។ ចិណ្ហាសវស្ស
 ភិក្ខុនោ វាតោ បដិប្បស្សន្តា ហោតិ នោសោ ប-
 ដិប្បស្សន្តា ហោតិ មោហោ បដិប្បស្សន្តា ហោតិ ។
 បឋមំ ។

[៣៧] ម្នាលភិក្ខុ ការព្រមប្រយោជន៍សង្ខារទាំងឡាយជាលំដាប់ គឺថា-
 ភក្កន្តនិវាណោហិយេថា វិចារនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក៏ព្រម
 វិគត្តនិវាណោហិយេថា វិចារនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់មុតិយជ្ឈាន ក៏ព្រម ។ បេ ។ សញ្ញា
 និវាណោហិយេថា វិចារនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេយ្យកំរោជំ ក៏ព្រម ។ កតៈ
 របស់ភិក្ខុគ្រិះចិណ្ហាស្រពក៏ព្រម ។ វោសៈក៏ព្រម មោហៈក៏ព្រម ។

[៣៨] ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីស្ងប់ទាំងឡាយនេះមាន ៦ យ៉ាង គឺ
 វិចារនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក៏ស្ងប់ វិគត្តនិវាណោហិយេថា
 វិចារនៃបុគ្គលអ្នក
 ចូលកាន់មុតិយជ្ឈាន ក៏ស្ងប់ មិតិវិចារនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ក៏ស្ងប់
 អស្សាសប្បស្សន្តាវិចារនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់ចតុត្តជ្ឈាន ក៏ស្ងប់ សញ្ញាវេយ្យ
 និវាណោហិយេថា វិចារនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេយ្យកំរោជំ ក៏ស្ងប់ ។ កតៈនៃភិក្ខុ
 គ្រិះចិណ្ហាស្រពក៏ស្ងប់ ។ វោសៈក៏ស្ងប់ មោហៈក៏ស្ងប់ ។ ចប់ស្រីគិ ១ ។

[៣៧] សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ អាត្មាសេមិ វិវិដា

វាតា វាយន្តិ បុរិស្ថិយាមិ វាតា វាយន្តិ មជ្ឈិមាមិ វាតា

វាយន្តិ ទុត្តរាមិ វាតា វាយន្តិ ធន្តរណាមិ វាតា វាយន្តិ

សរជាមិ វាតា វាយន្តិ អរជាមិ វាតា វាយន្តិ សីតាមិ

វាតា វាយន្តិ ទុណ្ណាមិ វាតា វាយន្តិ មរិស្តាមិ វាតា

វាយន្តិ អនិមស្តាមិ វាតា វាយន្តិ ។ ឯវិយវេ ខោ ភិក្ខុវេ

វេសស្មី តាយស្មី វិវិដា វេននា ទុប្បជ្ជន្តិ សុទាមិ

វេននា ទុប្បជ្ជន្តិ^(១) ទុត្តាមិ វេននា ទុប្បជ្ជន្តិ អនុត្តរ-

សុទាមិ វេននា ទុប្បជ្ជន្តិ ។

១. ឃ្លៀង ។

[៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចខ្យល់ទាំងឡាយមានចំណែក

ផ្សេងៗ តែឯបក់ទៅក្នុងអាកាស គឺខ្យល់បក់ទៅទិសខាងកើតក្តី ខ្យល់

បក់ទៅទិសខាងលិចក្តី ខ្យល់បក់ទៅទិសខាងជើងក្តី ខ្យល់បក់ទៅទិស

ខាងត្បូងក្តី ខ្យល់ប្រិកខរដោយចូលិបក់វាវក្តី ខ្យល់មិនមានចូលិបក់ទៅ

ក្តី ខ្យល់ត្រជាក់បក់ទៅក្តី ខ្យល់ក្តៅបក់ទៅក្តី ខ្យល់ភិចបក់ទៅក្តី ខ្យល់

ខ្លាំងបក់ទៅក្តី មានទេសមាយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តី

ទេសយេន្យក៏ដូច្នោះដែរ វេននាទាំងឡាយមានចំណែកផ្សេងៗ វែមនិកើត

ឡើងក្នុងកាយនេះ គឺសុទ្ធវេននាក្តី ក៏ដូចឡើង ខ្ពស់វេននាក្តី ក៏ដូច

ឡើង អនុត្តមសុទ្ធវេននាក្តី ក៏ដូចឡើង ។

បោកបញ្ឆោត

(៣៥) យថាបិ វាតា អាតាសេ
 វាយន្តំ វិចិត្រា បុត្រ
 បុត្រំហ បច្ឆិមា ចាបិ
 ទុត្តន អដ ធនុត្តិណា ។
 សាជា អដា ចាបិ
 សីតា ទុណ្ណា ច ឯកតា
 អធិមត្តា បរិត្តា ច
 បុត្រ វាយន្តំ ហលុតា ។
 តថេវិបស្មី កាយស្មី
 សមុប្បវ្វន្តិ វេទនា
 សុទុក្ខសមុប្បវ្វន្តិ
 អនុក្ខមសុចា ច យា ។
 យតោ វ កំកុំ អាតាបិ
 សម្បតាតោ ជំរុជ្ឈតិ

បោកបញ្ឆោត

(៣៥) ដូចខ្យល់ចាំនិទ្យាយាច្រែងយ៉ាង មានចំណែក
 ផ្សេងៗ តែងបក់ទៅក្នុងអាតាស គឺបក់ទៅក្នុងទិសខាង
 កើតក្តី បក់ទៅក្នុងទិសខាងលិចក្តី មួយវិញទៀត បក់ទៅ
 ក្នុងទិសខាងជើងក្តី បក់ទៅក្នុងទិសខាងត្បូងក្តី ។ ខ្យល់
 ចាំនិទ្យាយាច្រែងយ៉ាងគឺ ខ្យល់មានចូលក្តី មិនមានចូលក្តី
 ត្រជាក់ក្តី ក្តៅក្តី ខ្លាំងក្តី តិចក្តី តែងបក់ទៅ ។ សុខវេទនា
 ក្តី ទុក្ខវេទនាក្តី អនុក្ខមសុខវេទនាក្តី ដែលប្រជុំកើតឡើង
 ក្នុងកាយនេះ ក៏ប្តូរច្រាស់ ។ ក៏ក្នុងព្យាយាមដុតកំដៅ
 កំលើសឱ្យក្តៅ ជាអ្នកជំនិះខ្លួន តែងលេបក់ទៅក្នុងកាលណា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សុខយានខេត្ត

តតោ សោ វេទនា សុត្វា

បរិវាទាចំ បស្ចិរិតោ ។

សោ វេទនា បរិក្ខាយ

ដិដ្ឋេ ធម្ម អនាសវេ

កាយស្ស ភេតា ធម្មដ្ឋោ

សង្កំ ទ្ធិមេតិ វេទនាតិ ។ ទុតិយំ ។

[៣៧] សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ វណកាសេ វិវិដា

វាតា វាយង្គំ បុរិស្ថិយាមិ វាតា វាយង្គំ ។ បេ ។ អនិ

បត្តាមិ វាតា វាយង្គំ ។ ឯវមេវ ចោ ភិក្ខុវេ វេយស្មី

កាយស្មី វិវិដា វេទនា ឧប្បជ្ជន្តិ សុខាមិ វេទនា

ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខាមិ វេទនា ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមស្សាមិ

វេទនា ឧប្បជ្ជតិ ។ តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខយានខេត្ត

ភិក្ខុជាបណ្ឌិតនោះ តែងកំណត់ដឹងច្បាស់ខ្លះៗនាចាំដល់

ក្នុងកាលនោះ ។ ភិក្ខុនោះកំណត់ដឹងខ្លះៗនាចាំក្នុងបច្ចុប្បន្ន

ហើយ ជាអ្នកមិនមានការវៈ តាំងនៅក្នុងនិមិ ជាអ្នក

ដល់ខ្លះៗ លុះចំលាយពន្យាយទៅ មិនគួររាប់ថា (ជាអ្នក

មានភព) ។ ចប់សូត្រទី២ ។

[៣៧] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំខ្យល់ ដូចខ្យល់ចាំខ្យល់មានចំណែក

ផ្សេងៗ បក់នៅក្នុងអាកាស គឺខ្យល់បក់ទៅទិសខាងកើតក្តី ។ បេ ។

ខ្យល់ខ្លាំងបក់ទៅក្តី មានទមហាយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំខ្យល់

សេចក្តីទមហេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ វេទនាមានចំណែកផ្សេងៗ វេទនៈក៏ត្រឡប់

ក្នុងកាយនេះ ចិសុខវេទនា ក៏កើតឡើង ទុក្ខវេទនា ក៏កើតឡើង

អនុក្ខមសុខវេទនា ក៏កើតឡើង ។ ចប់សូត្រទី៣ ។

(២០) សេយ្យថាបំ ភិក្ខុវេ អាគន្ធាតាវ តត្ថ
 បុត្តិហយបំ ធិសាយ រាគន្ធា វាសំ កម្សេន្តិ បន្តិ-
 ហយបំ ធិសាយ រាគន្ធា វាសំ កម្សេន្តិ ឧត្តក-
 យបំ ធិសាយ អាគន្ធា វាសំ កម្សេន្តិ ឧត្តិណា-
 យបំ ធិសាយ អាគន្ធា វាសំ កម្សេន្តិ ទត្តិយាបំ
 អាគន្ធា វាសំ កម្សេន្តិ ព្រាហ្មណាបំ អាគន្ធា វាសំ
 កម្សេន្តិ វេស្សាបំ អាគន្ធា វាសំ កម្សេន្តិ សុទ្ធាបំ
 រាគន្ធា វាសំ កម្សេន្តិ ។ ឯវេវ ចោ ភិក្ខុវេ ឥមស្មី
 កាយស្មី វិវា វេធា ឧប្បជ្ជតិ សុខាបំ វេធា
 ឧប្បជ្ជតិ ធុត្តាបំ វេធា ឧប្បជ្ជតិ អធុត្តមសុខាបំ
 វេធា ឧប្បជ្ជតិ សាមិសាបំ សុខា វេធា ឧប្បជ្ជតិ
 សាមិសាបំ ធុត្តា វេធា ឧប្បជ្ជតិ សាមិសាបំ អធុត្ត-
 មសុខា វេធា ឧប្បជ្ជតិ ធិរាមិសាបំ សុខា វេធា
 ឧប្បជ្ជតិ ធិរាមិសាបំ ធុត្តា វេធា ឧប្បជ្ជតិ ធិរាមិ-
 សាបំ អធុត្តមសុខា វេធា ឧប្បជ្ជតិ ។ ចត្តត្ថំ ។

(២០) ប្បលកិកុច្ឆាវិទ្យាយ ដូចដូះសំណាក់ខែដនជាភាគខ្ពុក្កុះ
 ក្នុងដូះសំណាក់នោះ មានពួកដនមកអំពីទិសទាំងកើតចូលមកក្រសែយ
 នៅកំពែង មកអំពីទិសទាំងលិចចូលមកក្រសែយនៅកំពែង មកអំពីទិស
 ទាំងជើងចូលមកក្រសែយនៅកំពែង មកអំពីទិសទាំងត្បូងចូលមកក្រ-
 សែយនៅកំពែង មានពួកត្បូងត្រើយចូលមកក្រសែយនៅកំពែង មានពួក
 ព្រាហ្មណ៍ចូលមកក្រសែយនៅកំពែង មានពួកវេស្សចូលមកក្រសែយ
 នៅកំពែង មានពួកសុទ្ធចូលមកក្រសែយនៅកំពែង មានបេហយ៉ាវ
 ណា ។ ប្បលកិកុច្ឆាវិទ្យាយ សេចក្តីបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ វេទនាមាន
 ចំណែកផ្សេងៗ តែងកើតឡើងក្នុងកាយនេះ ធិសុខវេទនាក្តី តែងកើត
 ឡើង ទុក្ខវេទនាក្តី តែងកើតឡើង អទុក្ខមសុខវេទនាក្តី តែងកើតឡើង
 សុខវេទនាប្រកបដោយអាមិសក្តី តែងកើតឡើង ទុក្ខវេទនាប្រកបដោយ
 អាមិសក្តី តែងកើតឡើង អទុក្ខមសុខវេទនាប្រកបដោយអាមិសក្តី តែង
 កើតឡើង សុខវេទនាមិនប្រកបដោយអាមិសក្តី តែងកើតឡើង ទុក្ខ-
 វេទនាមិនប្រកបដោយអាមិសក្តី តែងកើតឡើង អទុក្ខមសុខវេទនាមិន
 ប្រកបដោយអាមិសក្តី តែងកើតឡើង ។ ចប់សូត្រទី២ ។

(៤០) អដទោ អាយស្មា អាណាថោ យេន ភគវា
 តេនុបសន្តមិ ទុបសន្តមិត្វា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធា
 ទោ អាយស្មា អាណាថោ ភគវន្តំ ឯតនោច កាតមា ទុ
 ទោ កន្តេ វេទនា កាតមា វេទនាសមុទយោ កាតមា
 វេទនាធិរោតា កាតមា វេទនាធិរោតាមិធិ បដិបទា
 កោ វេទនាយ អស្សនោ កោ វេទនាយ អាទិណវេ
 កិ វេទនាយ ធិស្សនាធិ ។ តិស្សោ ឥមា អាទទុ
 វេទនា សុទា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុទា
 វេទនា ។ ឥមា វុក្ខន្តិ អាទទុ វេទនា ។ ឥស្សសមុទយោ
 វេទនាសមុទយោ ឥស្សនិរោតា វេទនាធិរោតា អយមេវ
 អវិយោ អដ្ឋង្គិកោ បក្ខោ វេទនាធិរោតាមិធិ បដិប
 ទា ។ សេយ្យមិធិ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
 យំ វេទនំ បដិទ្ធិ ទុប្បន្តតិ សុទំ សោមនស្សំ អយំ
 វេទនាយ អស្សនោ ។ យោ វេទនា អទិត្វា ទុក្ខា
 វិបរិណាមទម្មា អយំ វេទនាយ អាទិណវេ ។ យោ វេទ
 នាយ ធន្តរកវិទយោ ធន្តរកម្យហានំ ឥធិ វេទនាយ
 ធិស្សនា ។

(៤១) គ្រាឆានេធិន្ត ព្រះអាទទុដ៏មានពយុច្ចលទៅគាល់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ លុះព្រះអាទទុដ៏មាន
 ពយុអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វេទនាដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតនៃ
 វេទនាដូចម្តេច ការលេត់ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច បដិបទាហេតុឲ្យដល់
 ទូក្រាលេត់ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច រោងសិទ្ធិនៃវេទនាដូចម្តេច ទោស
 នៃវេទនាដូចម្តេច ការលាស់ចេញនូវវេទនាដូចម្តេច ។ ហាលអាទទុ
 វេទនានេះហេតុ យ៉ាងនី សុទ្ធវេទនា ទុក្ខវេទនា អទុក្ខមសុទ្ធ
 វេទនា ។ ហាលអាទទុ នេះហៅថាវេទនា ។ ការកើតឡើងនៃវេទនា
 ព្រោះកើតឡើងនៃឥស្សៈ ការលេត់ទៅនៃវេទនា ព្រោះលេត់ទៅនៃ
 ឥស្សៈ អដ្ឋង្គិកមគ្គដ៏ប្រសើរនេះឯងជាបដិបទាហេតុឲ្យដល់ទូក្រាលេត់
 ទៅនៃវេទនា ។ អដ្ឋង្គិកមគ្គដ៏ប្រសើរកើតដូចម្តេច ។ ឥសហទិដ្ឋិ ១
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ សេចក្តីសុទ្ធិនិសោមនស្សកើតឡើង
 ព្រោះពេស្រ័យវេទនាឯណា រួចជាអាទិសិទ្ធិនៃវេទនា ។ វេទនា
 ឯណាមិនឡើង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះជាទោស
 នៃវេទនា ។ ការលេត់ទៅនៃវេទនា ការលេត់ទៅនៃវេទនា
 ឯណា នេះជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវវេទនា ។

[២២] អថទោ មនាទន្ធ មយា អនុបុត្រសង្ការំ
 ធិរោនោ អត្តាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាមន្ទស្ស វាចា
 ធិវុត្តា ហោតិ ។ ឃេ ។ សញ្ញាវេទយំតធិរោនំ សមាមន្ទស្ស
 សញ្ញា ច វេទនា ច ធិវុត្តា ហោតិ ។ ទិណាសវស្ស
 កំកុលោ រាតោ ធិវុត្តោ ហោតិ ទោសោ ធិវុត្តោ ហោតិ
 មោហោ ធិវុត្តោ ហោតិ ។

[២៣] អថទោ មនាទន្ធ មយា អនុបុត្រសង្ការំ
 វុបសមោ អត្តាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាមន្ទស្ស វាចា
 វុបសត្តា ហោតិ ។ ឃេ ។ សញ្ញាវេទយំតធិរោនំ សមា-
 មន្ទស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច វុបសត្តា ហោតិ ។ ទិណា-
 សវស្ស កំកុលោ រាតោ វុបសត្តោ ហោតិ ទោសោ
 វុបសត្តោ ហោតិ មោហោ វុបសត្តោ ហោតិ ។

[២៤] អថទោ មនាទន្ធ មយា អនុបុត្រសង្ការំ
 បដិប្បស្សន្តិ អត្តាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាមន្ទស្ស វា-
 ចា បដិប្បស្សន្តា ហោតិ ។ ឃេ ។ អាកាសានញ្ចាយ-
 តំ សមាមន្ទស្ស វុបសញ្ញា បដិប្បស្សន្តា ហោតិ

[២៥] ម្ចាស់ពេទ្ធ ការលេត្តនៃសង្ការតាំងឡាយដល់ដប់
 ភព៌គតបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈានតែង
 លេត្ត ។ ឃេ ។ សញ្ញានឹងវេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេទយំតធិ-
 រោនំលេត្ត ។ រាគៈរបស់ភិក្ខុជាព្រះទិណាស្រតតិលេត្ត ទោសៈតិលេត្ត
 មោហៈតិលេត្ត ។

[២៦] ម្ចាស់ពេទ្ធ ចំណែកឯការម្លប់នៃសង្ការតាំងឡាយដល់
 ដប់ ភព៌គតបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋ-
 មជ្ឈានកំម្លប់ ។ ឃេ ។ សញ្ញានឹងវេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេទ-
 យំតធិរោនំកំម្លប់ ។ រាគៈរបស់ភិក្ខុជាព្រះទិណាស្រតតិកំម្លប់ ទោសៈ
 តិកំម្លប់ មោហៈតិកំម្លប់ ។

[២៧] ម្ចាស់ពេទ្ធ ក្នុងការស្លប់នៃសង្ការតាំងឡាយដល់ដប់
 ភព៌គតបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈានកំស្លប់
 ។ ឃេ ។ វុបសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់តាកាសានញ្ចាយតន្ត្រីកំស្លប់

វិញ្ញាណញ្ចាយននំ សមាបទ្ធស្ស អាណាសានញ្ចាយនន-
 សញ្ញា បដិប្បស្សន្តា ហោតំ អាតិញ្ញញ្ចាយននំ សមា-
 បទ្ធស្ស វិញ្ញាណញ្ចាយននសញ្ញា បដិប្បស្សន្តា ហោតំ
 វេទសញ្ញា នាសញ្ញាយននំ សមាបទ្ធស្ស អាតិញ្ញញ្ចា-
 យននសញ្ញា បដិប្បស្សន្តា ហោតិ សញ្ញាវេទយេនន-
 រោធំ សមាបទ្ធស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច បដិប្បស្សន្តា
 ហោតិ ។ ចំណាសវស្ស ភិក្ខុនោ ភគោ បដិប្បស្សន្តោ
 ហោតិ នោសោ បដិប្បស្សន្តោ ហោតិ មោហោ ប-
 ដិប្បស្សន្តោ ហោតិ ។ បក្ខមំ ។

(៤៥) អដទោ អាយស្មា អនន្តោ យេន កកវា
 ភេទុបសន្តិមំ ឧបសន្តិមិត្តា កកវន្តំ អភិវាទន្តា ឯកមន្តំ
 ចំសិទ្ធិ ។ ឯកមន្តំ ចំសិទ្ធិ ទោ អាយស្មន្តំ អនន្តំ
 កកវា ឯកនរោធ កកវនា ទុ ទោ អនន្ត វេទ-
 នា កកវោ វេទនាសមុទយោ កកវោ វេទនាចំ-
 រោលោ កកវនា វេទនាឯកនរោធិមិទ្ធិ បដិបទា កោ
 វេទនាយ អស្សនា កោ វេទនាយ កនិទរោ

អាកាសញ្ចាយននសញ្ញា ឧបក្កលអ្នកចូល កាន់វិញ្ញាណញ្ចាយននជ្ជាន
 ភិស្វចំ វិញ្ញាណញ្ចាយននសញ្ញា ឧបក្កលអ្នកចូល កាន់អាតិញ្ញញ្ចាយន-
 នជ្ជានភិស្វចំ អាតិញ្ញញ្ចាយននសញ្ញា ឧបក្កលអ្នកចូល កាន់វេទសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយននជ្ជានភិស្វចំ សញ្ញាវិទេនា ឧបក្កលអ្នកចូល កាន់
 សញ្ញាវេទយេនិកេនភិស្វចំ ។ កកវេសភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រភិស្វចំ
 ទោសភិស្វចំ មោហេភិស្វចំ ។ ចប់ស្មិតិទី៥ ។

(៤៥) ព្រះព្រះធម៌ ព្រះអាទន្តដ៏មានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអាទន្តដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏
 សមគួរហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់អាទន្ត
 វេទនាដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតឡើងវិទេនាដូចម្តេច សេចក្តីលក់
 ទៅវិទេនាដូចម្តេច បដិបទាជាហេតុឱ្យបានដល់ចូលសេចក្តីលក់ទៅវិទេ
 វេទនាដូចម្តេច អាទិសន្សិវិទេនាដូចម្តេច ទោសវិទេនាដូចម្តេច

ក៏ វេទនាយ ជំនួសណាខ្លះ ។ កតវម្មលតា ខោ កន្ត
 ធម្មា កតវនត្តតា កតវបដិសរណា សាទុ កន្ត
 កតវន្តញ្ញា បដិកាតុ ឯតស្ស កាសិស្ស អន្តា
 កតវតោ សុប្បា កិក្ខុ ធាវស្សន្តិតំ ។ តេធម៌ អាទទ
 សុណោហិ សាទុកំ មទសំគរោហិ កាសិស្សបិកំ ។
 ឯវំ កន្តតិ ខោ អាយស្មា អាទន្តោ កតវតោ បទ្ធ-
 ស្សោសិ ។ កតវា ឯតទរោច តំស្សោ ឥមា អាទទ
 វេទនា សុខា វេទនា ធុត្តា វេទនា អធុត្តមសុខា
 វេទនា ។ ឥមា វុត្តន្តិ អាទទ វេទនា ។ បេ ។
 ធស្សសមុទយា ។ បេ ។ ទិណាសវស្ស កិក្ខុនោ ពតោ
 បដិប្បស្សត្តោ ហោតិ ធាសោ បដិប្បស្សត្តោ ហោតិ
 មោហោ បដិប្បស្សត្តោ ហោតិ ។ ធម្មំ ។

[៤៦] អថា ពស្សបុណ កិក្ខុ យេន កតវ
 តេទុបសន្តមិសុ ឧបសន្តមិត្តា កតវន្តំ អតិវទេត្តា
 ឯកមន្តំ ជំសិទិសុ ។ ឯកមន្តំ ជំសិទ្ធា ខោ តេ កិក្ខុ

ការលោស្តចក្ខុវិវេទនាស្តម្ភេត ។ បពិត្រព្រះអង្គមិចំរោន ធម៌វាំង-
 ឡាយវៃយើងៗព្រះអង្គ មានព្រះដំមានព្រះភាគជាមូល មានព្រះដំមាន
 ព្រះភាគជាអ្នកវេទនា មានព្រះដំមានព្រះភាគជាវិជ្ជា បពិត្រព្រះ
 អង្គមិចំរោន សូមព្រះដំមានព្រះភាគបំភ្លឺឲ្យសេចក្តីនៃភាសិតនុ៎ះ ពួកកិក្ខុ
 បានស្តាប់ឲ្យភាសិតរបស់ព្រះដំមានព្រះភាគហើយ នឹងចាំទុក ។ ម្ចាស់
 កន្ត បើដូច្នោះ អ្នកចូរស្តាប់ ចូរធ្វើខ្លួនក្នុងចិត្តឲ្យល្អ កប់គន្លង
 សំដែងឲ្យរោះ ។ ព្រះកន្តដំមានពេញវ័យស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកានៃ
 ព្រះដំមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះដំមានព្រះភាគទ្រង់
 ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់កន្ត វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខវេទនា ១
 ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខបសុខវេទនា ១ ។ ម្ចាស់កន្ត នេះហៅថា
 វេទនា ។ បេ ។ ព្រោះតើគឺឡើងនៃធស្ស ។ បេ ។ កត្តរបស់កិក្ខុជាព្រះ
 ទិណាស្រពតំស្តាប់ម្តាប់ តោសៈតំស្តាប់ម្តាប់ មោហៈតំស្តាប់ម្តាប់ ។
 ចប់សូត្រទី ៦ ។

[៤៦] ត្រាខានឯង ពួកកិក្ខុច្រើនបច្ចុលៈទៅគាល់ព្រះដំមាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានថ្វាយបង្គំព្រះដំមានព្រះភាគ
 ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះកិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ

កកវន្តំ ឯកទរោជំ កកមា ទុ ទោ កន្ត វេទនា
 កកមា វេទនាសមុទយោ កកមា វេទនាចំរោតោ
 កកមា វេទនាចំរោតកាមំធិ បដិបទា កោ វេទនាយ
 អស្សនោ កោ វេទនាយ អាទិទរោ កី វេទនាយ
 ទិស្សនាទ្តំ ។ ទិស្សនា ឥមា កំកុវេ វេទនា សុទា
 វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុទា វេទនា ។ ឥមា
 វុទ្ធព្តំ កំកុវេ វេទនា ។ ជស្សនសមុទយោ វេទនាស-
 មុទយោ ជស្សនិរោតោ វេទនាចំរោតោ អយមេវ អរិយោ
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ វេទនាចំរោតកាមំធិ បដិបទា ។
 សេយ្យទីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។
 យំ វេទនំ បដិច្ច ធម្មន្តង្គំ សុទំ សោមនស្សំ អយំ
 វេទនាយ អស្សនោ ។ យោ វេទនា អនិច្ចា ទុក្ខា
 វិបរិសាមទម្មា អយំ វេទនាយ អាទិទរោ ។ យោ
 វេទនាយ ទទ្ធកកវិទយោ ទទ្ធកកម្មហានំ ឥនំ វេទនាយ
 ទិស្សនា ។

បាន ក្រាបបង្គំខ្ញុំល ព្រះដ៏មាន ព្រះភាគដូច្នោះ ក៏ បង្គំគ្រូ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 វេទនាដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតឡើងវិទនាដូចម្តេច ការលេត់ទៅវិទ
 វេទនាដូចម្តេច បដិបទាជាហេតុឱ្យដល់ឱ្យការលេត់ទៅវិទនាដូចម្តេច
 កនិសង្សវិទនាដូចម្តេច ទោសវិទនាដូចម្តេច ការលាស់ចេញ
 ឱ្យវេទនាដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រះយាយ វេទនានេះមាន ព្រះយាយ
 គឺ សុទវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុទវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ព្រះយាយ នេះហៅថា វេទនា ។ ការកើតឡើងវិទនាវេទនា ព្រោះ
 កើតឡើងវិទនាស្ស ការលេត់ទៅវិទនាវេទនា ព្រោះលេត់ទៅវិទនាស្ស
 អដ្ឋង្គិកមគ្គដ៏ប្រសើរនេះឯង ជាបដិបទាជាហេតុឱ្យដល់ឱ្យការលេត់ទៅវិទ
 វេទនា ។ អដ្ឋង្គិកមគ្គនោះគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាទិ ១ ។ សេចក្តីសុទ្ធនិសោមនស្សកើតឡើង ព្រោះកាស្រយំ
 វេទនាឯណា ទោះជាកនិសង្សវិទនាវេទនា ។ វេទនាឯណាដែលមិនឡើង
 ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះជាទោសវិទនាវេទនា ។ ការ
 បញ្ចប់ឱ្យធម្មតា ការលេត់ឱ្យធម្មតា ក្នុងវេទនាឯណា នេះជាការ
 លាស់ចេញឱ្យវេទនា ។

[៤៧] អដទោ បទ កិត្តុវេ បយា អនុមុត្តសម្ពាទំ
 ធិរោនោ អត្តាតោ បវមជ្ឈាទំ សមាបន្ទស្ស វិចា
 ធិរុត្តា ហោតំ ។ បេ ។ វិណាសវស្ស កិត្តុនោ វាតោ
 ធិរុត្តា ហោតំ នោសោ ធិរុត្តា ហោតំ ហោហោ ធិរុត្តា
 ហោតំ ។

[៤៨] អដទោ បទ កិត្តុវេ បយា អនុមុត្តសម្ពាទំ
 វុបសមោ អត្តាតោ បវមជ្ឈាទំ សមាបន្ទស្ស វិចា
 វុបសន្តា ហោតំ ។ បេ ។ វិណាសវស្ស កិត្តុនោ វាតោ
 វុបសន្តោ ហោតំ នោសោ វុបសន្តោ ហោតំ ហោហោ
 វុបសន្តោ ហោតំ ។

[៤៩] ធីយំនា កិត្តុវេ មស្សម្លិយោ បវមជ្ឈាទំ
 សមាបន្ទស្ស វិចា មជ្ជិយ្យស្សន្តា ហោតំ ធីយំនា មជ្ឈាទំ
 សមាបន្ទស្ស វិចា មជ្ជិយ្យស្សន្តា ហោតំ ធីយំនា
 យជ្ឈាទំ សមាបន្ទស្ស មិតំ មជ្ជិយ្យស្សន្តា ហោតំ

[៤៧] ប្រាសកិត្តុវេ កាលេសិវសម្ពាទំ វាទិយយោ
 លំដាប់ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ
 បដ្ឋានកិលេតំ ។ បេ ។ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ
 ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ។

[៤៨] ប្រាសកិត្តុវេ កាលេសិវសម្ពាទំ វាទិយយោ
 លំដាប់ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ
 បដ្ឋានកិលេតំ ។ បេ ។ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ
 ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ។

[៤៩] ប្រាសកិត្តុវេ កាលេសិវសម្ពាទំ វាទិយយោ
 លំដាប់ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ
 បដ្ឋានកិលេតំ ។ បេ ។ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ
 ភព្វភព្វនោ ភព្វភព្វនោ ។

ចតុត្តន្ត្រ្យំ សមាចន្តស្ស អស្សាសម្មស្សាសា មជ្ជិម្ម-
ស្សនា ហោត្តំ សញ្ញាវេទយំតត្ថំ ធម្មបទដ្ឋកថា
សញ្ញា ច វេទនា ច មជ្ជិម្មស្សនា ហោត្តំ ។ ទិណ-
សវស្ស ភិក្ខុនោ វាតោ មជ្ជិម្មស្សនោ ហោតំ ទោ-
សោ មជ្ជិម្មស្សនោ ហោតំ មោឃោ មជ្ជិម្មស្សនោ
ហោតំ ។ សត្តមិ ។

[៥០] អថទោ សម្មុទ្ទាយ ភិក្ខុ យេន ភគវា
តេនុអសន្តមីសុ ទមសន្តប័ត្តា ។ បេ ។ ឯសមន្តំ ឯសន្ត
ទោ តេ ភិក្ខុ ភគវា ឯសន្តភេទ តាតមា នុ ទោ
ភិក្ខុវេ វេទនា តាតមា វេទនាសម្មុទ្ទាយ តាតមា
វេទនាធិរោទោ តាតមា វេទនាធិរោទតាមជ្ជំ មជ្ជិម្មនា
តោ វេទនាយ អស្សនោ តោ វេទនាយ អាទិណភេ
តិ វេទនាយ ឯស្សនាធិ ។ ភគវម្មលតា យោ កន្ត
នម្ម ។ បេ ។ តិស្សាវេទនា ភិក្ខុវេ វេទនា សុខា វេទនា
នុត្តា វេទនា អនុត្តមសុខា វេទនា ។ វេទនា វេទន្ត
ភិក្ខុវេ វេទនា ។ ធម្មសម្មុទ្ទាយ (យថា មុរិមសុត្តន្តោ
វិគ្គារិកោ ភថា វិគ្គារេតនោ) ។ អន្តរំ ។

អស្សាសម្មស្សនា មុត្តលកាមចតុត្តន្ត្រ្យំ ភិក្ខុសំ សញ្ញា
វេទនា មុត្តលកាមសញ្ញា វេទនា ភិក្ខុសំ ។ ភគវេសំ
ភិក្ខុវេ វេទនា ស្រពភិក្ខុសំ ទោសភិក្ខុសំ មោហភិក្ខុសំ ។ ចប់
សូត្រទី ៧ ។

[៥០] ត្រាវេទនា ពួកភិក្ខុច្រើនបច្ចុប្បន្ន ទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាព លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអន្តរក្នុងទី
ដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាពទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាគឺដូចម្តេច ហេតុជាដើមទើបនិទានវេទនាដូចម្តេច
សេចក្តីលក់ទៅវេទនាដូចម្តេច បដិបត្តិហេតុផ្សំដល់ខ្ញុំការលក់
ទៅវេទនាដូចម្តេច កាន់សិទ្ធិវេទនាដូចម្តេច ទោសវេទនាដូច
ម្តេច ការលក់ទៅវេទនាដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌
ទាំងឡាយវៃយើងទ្រង់ព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាពជាមូល ។ បេ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាចេរោម ពុយ៉ាទិកិ សុខវេទនា ទុត្ត-
វេទនា អនុត្តមសុខវេទនា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចេះហៅថា
វេទនា ។ ព្រះភិក្ខុទាំងឡាយ (បណ្ឌិតប្បសិទ្ធិវេទនាស្រាវជ្រាវ
សូត្រមុខ ធម៌ចរ) ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

(៥១) អធិទោ បញ្ចករដ្ឋា វបតី យេនាយស្នា
 ឧទាយំ ភេតុបស្កមំ ឧបស្កមំត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយំ
 អភំវាទេត្វា ឯសម្ពន្តំ ឯសំវិទំ ។ ឯសម្ពន្តំ ឯសំវិទ្ធា ទោ
 បញ្ចករដ្ឋា វបតី អាយស្មន្តំ ឧទាយំ ឯសម្ពន្តំ កតិ
 ទុ ទោ កន្តេ ឧទាយំ វេទនា វុត្តា កតវតាតិ ។ តំស្សោ
 ទោ គហបតិ^(១) វេទនា វុត្តា កតវតា សុទ្ធា វេទនា
 ទុត្វា វេទនា អទុត្វាមសុទ្ធា វេទនា វេទនា ទោ គហបតិ
 តំស្សោ វេទនា វុត្តា កតវតាតិ ។

(៥២) ឯវំ វុត្តេ បញ្ចករដ្ឋា វបតី អាយស្មន្តំ
 ឧទាយំ ឯសម្ពន្តំ ទ ទោ កន្តេ ឧទាយំ តំស្សោ
 វេទនា វុត្តា កតវតា ទ្វេ វេទនា វុត្តា កតវតា សុទ្ធា
 វេទនា ទុត្វា វេទនា យាយំ កន្តេ អទុត្វាមសុទ្ធា វេទ
 នា សន្តស្មី ឯសា បណីតេ សុទ្ធា វុត្តា កតវតាតិ ។

• ១. ១. បឋមំ ។

(៥១) ត្រាពោះឯង ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចក្ខន្ធចូលទៅក្រែ
 រទាយំដំមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះទាយំដំមានអាយុ
 ហើយអង្គុយក្នុងវិធីសមគួរ ។ លុះបានឈើឈ្មោះបញ្ចក្ខន្ធអង្គុយក្នុង
 វិធីសមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះទាយំដំមានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះទាយំដំចំរើន វេទនាដែលព្រះដំមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ
 មានប្តីមាន ។ ម្ចាស់គហបតិ វេទនាដែលព្រះដំមានព្រះភាគទ្រង់សំដែង
 ហើយមានព្យាយាម កុរុវេទនា ទុក្ខវេទនា អទុក្ខមសុទ្ធាវេទនា ទ
 ម្ចាស់គហបតិ វេទនាមានព្យាយាមនេះឯង ដែលព្រះដំមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងហើយ ។

(៥២) កាលព្រះទាយំពោលយ៉ាងនេះហើយ ជាងឈើឈ្មោះ
 បញ្ចក្ខន្ធបានពោលទៅនឹងព្រះទាយំដំមានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះទាយំដំចំរើន វេទនាព្យាយាម ព្រះដំមានព្រះភាគមិនបានទ្រង់
 សំដែងទេ វេទនា៦យ៉ាង ដែលព្រះដំមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ
 គឺ កុរុវេទនា ទុក្ខវេទនា បពិត្រលោកដំចំរើន ឯអទុក្ខមសុទ្ធាវេ
 ទនា ព្រះដំមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយក្នុងសេចក្តីសុទ្ធដំល្អត្រឡប់ ។

ធុតំយម្បំ ទោ អាយស្មា ឧទាយិ បញ្ចកក្កំ វេបតិ
 ឯតនកោច ធន ទោ ភហបតិ ទ្វេ វេទនា វុត្តា ភកវតា
 តិស្សោ វេទនា វុត្តា ភកវតា សុខា វេទនា ធុត្តា
 វេទនា អធុត្តមសុខា វេទនា វេទនា តិស្សោ វេទនា វុត្តា
 ភកវតា ។ ធុតំយម្បំ ទោ បញ្ចកក្កោ វេបតិ អាយ-
 ស្មត្តំ ឧទាយិ ឯតនកោច ធន ទោ ករុណ ឧទាយិ តិស្សោ
 វេទនា វុត្តា ភកវតា ទ្វេ វេទនា វុត្តា ភកវតា សុខា
 វេទនា ធុត្តា វេទនា យាយិ ករុណ អធុត្តមសុខា
 វេទនា សន្តស្មី ឯសា បណិវេត សុខេ វុត្តា ភកវតា ។
 ធុតំយម្បំ ទោ អាយស្មា ឧទាយិ បញ្ចកក្កំ វេបតិ
 ឯតនកោច ធន ទោ ភហបតិ ទ្វេ វេទនា វុត្តា ភកវតា
 តិស្សោ វេទនា វុត្តា ភកវតា សុខា វេទនា ធុត្តា វេទនា

ព្រះទោយំដីមានអាយុបុរាណាលន័យនឹងជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកក្ក ជាតំបេតិ
 វេបតិ ធុតំយម្បំ ទោ អាយស្មា ឧទាយិ បញ្ចកក្កំ វេបតិ អាយ-
 ស្មត្តំ ឧទាយិ ឯតនកោច ធន ទោ ករុណ ឧទាយិ តិស្សោ
 វេទនា វុត្តា ភកវតា ទ្វេ វេទនា វុត្តា ភកវតា សុខា
 វេទនា ធុត្តា វេទនា យាយិ ករុណ អធុត្តមសុខា
 វេទនា សន្តស្មី ឯសា បណិវេត សុខេ វុត្តា ភកវតា ។
 ធុតំយម្បំ ទោ អាយស្មា ឧទាយិ បញ្ចកក្កំ វេបតិ
 ឯតនកោច ធន ទោ ភហបតិ ទ្វេ វេទនា វុត្តា ភកវតា
 តិស្សោ វេទនា វុត្តា ភកវតា សុខា វេទនា ធុត្តា វេទនា

អនុក្ខមសុខា វេទនា ឥន្ទ្រ វេទនា វុត្តា កតវត្តា
 តាតិ ។ តតិយម្យំ ទោ បណ្ណា វេទនា អាយស្មន្តំ
 ឧទាយិ ឯតនវេទ ឧ . . . កន្ត ឧទាយិ ឥន្ទ្រ
 វេទនា វុត្តា កតវត្តា ទ្រ វេទនា វុត្តា កតវត្តា សុខា
 វេទនា វុត្តា វេទនា យាយិ កន្ត អនុក្ខមសុខា វេទនា
 សន្តស្មិ ឯសា បណ្ណេត សុខ វុត្តា កតវត្តាតិ ។
 ទេវ អសក្កំ អាយស្មា ឧទាយិ បញ្ចកន្តំ វេទនា
 សញ្ញាបេតុំ ឧ បណសក្កំ បញ្ចកន្តា វេទនា អាយស្មន្តំ
 ឧទាយិ សញ្ញាបេតុំ ។

[៥៣] អស្មន្តសិ ទោ អាយស្មា អាណា អា-
 យស្មតោ ឧទាយិស្ម បញ្ចកន្តំ ឧ វេទនា សន្តិ
 ឥមំ ឥតាសល្លាមំ ។ អថទោ អាយស្មា អាណា
 យេន កតវត្ត ទេវបស្មន្តមិ ឧបស្មន្តមិ វា ឯតនវត្ត
 ឯសិទិ ។ ឯតនវត្តំ ឯសិទ្ធា ទោ អាយស្មា អាណា
 យាវតតោវ អាយស្មតោ ឧទាយិស្ម បញ្ចកន្តំ ឧ វេ-
 ទនា សន្តិ អស្មន្តសិ ឥតាសល្លាមោ តម្យំ សត្វំ កត-

អនុក្ខមសុខា វេទនា វេទនា ព្យាយាមនេះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 សំដែងហើយ ។ ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកន្ត្រៈបាននិយាយនឹងព្រះទោយិ
 ដ៏មានអាយុជាតំបៃ ព្យាយាមនេះ បត់ត្រព្រះទោយិដ៏ចំរើន វេ-
 ទនា ព្យាយាម ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់សំដែងទេ វេទនាតែឯង
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ វេទនា វុត្តា វេទនា ឧ
 បត់ត្រព្រះភាគមិនចំរើន ឯអនុក្ខមសុខា វេទនា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំ-
 ដែងហើយក្នុងសេចក្តីសុខដ៏ល្អិតតូច ។ ព្រះទោយិដ៏មានអាយុក៏មិន
 រកបានរូបជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកន្ត្រៈឲ្យយល់ត្រឹមបានឡើយ ចំណែក
 ឯជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកន្ត្រៈ ក៏មិនអាចរករូបព្រះទោយិដ៏មានអាយុ
 យល់ត្រឹមបានដែរ ។

[៥៣] ព្រះភាគទ្រង់មានអាយុបានស្តាប់រករូបទៅនៃព្រះទោយិ
 ដ៏មានអាយុនេះជាមួយនឹងជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកន្ត្រៈ ។ លំដាប់នោះឯង
 ព្រះភាគទ្រង់មានអាយុបួនទៅដប់នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងវិទីសមគួរ ។ លុះព្រះភាគទ្រង់មានអាយុអង្គុយ
 ក្នុងវិទីសមគួរហើយ ក៏គ្រាបបង្គំទូលតាក្យចារាបេសព្រះទោយិដ៏មាន
 អាយុជាមួយនឹងជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកន្ត្រៈ ត្រាស់សួរទ្រង់ចំពោះព្រះ

វេតា អាណេចសិ ។ សុទ្ធមេវ ខោ អាណន្ត បរិយាយេ
បញ្ចកក្កោ បឋមតិ ទុណយិស្ស ភិក្ខុនោ នាត្តនុមោទិ ។
សន្តំ ច បនាណន្ត បរិយាយេ ទុណយិ ភិក្ខុ បញ្ចកក្កស្ស
បឋមតិទោ នាត្តនុមោទិ ។

[៥៤] ឆ្មេបិ មយា អាណន្ត វេទនា វុត្តា បរិយាយេ-
ន តិស្សន្តបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន បញ្ច-
បិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន ធម៌ មយា
វេទនា វុត្តា បរិយាយេន អដ្ឋាសាបិ មយា វេទនា
វុត្តា បរិយាយេន ធន្តិសាបិ មយា វេទនា វុត្តា
បរិយាយេន អដ្ឋសតំបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយា-
យេន ។ ឯវំ បរិយាយេន ទេសិវេតា អាណន្ត មយា
ធម្មោ ។ ឯវំ បរិយាយេន ទេសិវេតោ អាណន្ត ម-
យា ធម្មេ យេ អញ្ញមញ្ញស្ស សុកាសិនំ សុលមិនំ
ន សមទុមញ្ញិស្សន្តំ ន សមទុជាធិស្សន្តំ ន សមទុ-
មោទិស្សន្តំ ។ តេសំ ឯតំ ចាធិកក្កំ កណ្ណានជាតា

ជំពូក(ព្រះភាគ ។ ម្ចាស់កាន់ ជាងរឿងឃ្លោះបញ្ចកក្កៈមិនបាន
ទទួលអនុមោទនាខ្មៅបរិយាយដែលពិភរបស់ខ្ញុំ ។ ម្ចាស់កាន់
ឯងខ្ញុំខ្ញុំ ក៏មិនបានទទួលអនុមោទនាខ្មៅបរិយាយដែលពិភរបស់ជាង
រឿងឃ្លោះបញ្ចកក្កៈដែរ ។

[៥៥] ម្ចាស់កាន់ វេទនាទាំង៤ ក៏គង់ជាគតសំដែនហើយ
ដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៣ ក៏គង់ជាគតសំដែនហើយដោយបរិ-
យាយ វេទនាទាំង ១ ក៏គង់ជាគតសំដែនហើយដោយបរិយាយ វេទនា
ទាំង ៦ ក៏គង់ជាគតសំដែនហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ១៨ ក៏
គង់ជាគតសំដែនហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៣៦ ក៏គង់ជាគត
សំដែនហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ១០៨ ក៏គង់ជាគតសំដែន
ហើយដោយបរិយាយ ។ ម្ចាស់កាន់ ធម៌ដែលគង់ជាគតសំដែនហើយ
ដោយបរិយាយយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់កាន់ កាលបើធម៌ដែលគង់ជាគត
សំដែនដោយបរិយាយយ៉ាងនេះហើយ ពួកជនឯណាមិនព្រមសំគាល់
តាម មិនយល់ព្រម មិនព្រមអនុមោទនា ខ្មៅដែលគង់ជាគតសំដែន
ទុកហើយដោយល្អ កាលទុកហើយដោយល្អដល់គ្នាទំនិញ ។ ពួក
ជនទាំងនោះត្រូវខិតសន្ធិមន្តវាហុកុះខុះ គឺទំនិញមានសេចក្តីប្រក្រតិកាន់

កាលហោត វិហារមន្ទីរ អន្តរមន្ទីរ ឬសង្កាត់ វត្ត-
 មន្ទីរ វិហារស្បៀង ។ ឃុំ ឃុំយាយទេសីតេ ខេត្ត អាណន្ត
 មយា ឈ្មោះ ឃុំ ឃុំយាយទេសីតេ ខេត្ត អាណន្ត មយា
 ឈ្មោះ យេ អន្តរមន្ទីរ សុភាសិត សុលបិត សម-
 មន្ទីរស្បៀង សមនុជាងស្បៀង សមនុមោទិស្បៀង ។
 តេសំ ឃុំ ឃុំសង្កាត់ សមនុ សមោទមាតា អរិះ-
 មាតា វិហារស្បៀង អន្តរមន្ទីរ មិយទក្ខណ៍ សម្ប-
 ស្បៀង វិហារស្បៀង ។

[៥៥] ឃុំរៀង អាណន្ត កាយកុណា ។ តាម
 មក ។ ឃុំរៀង រួច ក្នុង ក្រុង មាតា មិយ-
 រួច ក្រុង មស្ត្រិត រដ្ឋ ។ មេ ។ កាយវិញ្ញយ្យ
 ដោយ ក្នុង ក្រុង មាតា មិយរួច ក្រុង មស្ត្រិត

មានដំណោះ ដល់ខ្ញុំសេចក្តីចាស់វែង ចាក់ដោយគ្នាទៅវិញទៅមក
 ដោយលំភ្លេចភ្លាំង ។ ម្ចាស់អាណន្ត ធម៌ដែលគេចាត់សំដែងហើយ
 ដោយបរិយាយយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់អាណន្ត កាលបើធម៌ដែលគេចាត់
 សំដែងដោយបរិយាយយ៉ាងនេះហើយ ក្នុងដំណាច់ត្រូវសំគាល់តាម
 យល់ត្រឹម ត្រឹមអនុមោទនាដល់គ្នាខ្លះខ្លា ខ្លះធម៌ដែលគេចាត់សំដែង
 ខុសហើយដោយល្អ កាលខុសហើយដោយល្អ ។ ដូច្នោះនោះត្រូវទឹក
 សង្ឃឹមខ្ញុំហេតុនេះ គឺទំនងអ្នកមានសេចក្តីត្រឹមត្រូវនិយម កែឈ្មោះ
 មិនចាស់វែង ដូចជាទំនងដែលហោតដោយទំនងនេះ ឃើញគ្នាខ្លះនិយម
 ដោយចក្ខុវិស័យស្រឡាញ់ ។

[៥៥] ម្ចាស់អាណន្ត កាយកុណាទាំងឡាយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 កាយកុណាទាំង ៥ យ៉ាងគឺដូចម្តេច ។ គឺប្រែទាំងឡាយជាទីប្រាប់ ជា
 ត្រឹមត្រូវ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ក្នុងទី
 កម្រិត ដែលគ្រប់គ្រងបានដោយចក្ខុ ។ មេ ។ ដោយទុក្ខទាំងឡាយជា
 ទីប្រាប់ ជាទីត្រឹមត្រូវ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម

ជេដិយា ។ ឥមេ ចោ អាណន្ទ បត្យ តាមគុណា ។
យំ ចោ អាណន្ទ ឥមេ បត្យ តាមគុណេ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតិ
សុខំ សោមនស្សំ ឥដំ វុទ្ធិតិ តាមសុខំ ។

[៥៦] យេ ចោ អាណន្ទ ឯវំ វិនយំ ឯតំ អរិយំ
សុត្តិ^(១) សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេនន្តិ ។ ឥដំ ទេ
សាហំ ធានុជាធាបិ ។ តំ តិស្ស យេតុ ។ អន្តាមន្ទ
ឯតត្តា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតត្យ បណីតតត្យ ។

[៥៧] តាតមញ្ញានន្ទ ឯតត្តា សុខា អញ្ញំ សុខំ
អភិក្កន្តតត្យ បណីតតត្យ ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ វិច្ឆេរ
តាមេហំ វិច្ឆ អតុសលេហំ ធម្មេហំ សវិតក្កំ សវិចារិ
វិវតដំ បិសិសុខំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារ
តិ ។ ឥដំ ចោ អាណន្ទ ឯតត្តា សុខា អញ្ញំ សុខំ
អភិក្កន្តតត្យ បណីតតត្យ ។ យេ ចោ អាណន្ទ

១ ឧ. សញ្ញា ។

ច្នៃជាទីគម្រិត ដែលគប្បីជំនិចានដោយកាយ ។ ម្នាលអាណន្ទ កាយ
គុណតាំងឡាយមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអាណន្ទ សេចក្តីសុខ
សោមនស្សឯងក៏ដែលកើតឡើង ព្រោះតម្រូវកាយគុណតាំង ៥ នេះ
សេចក្តីសុខសោមនស្សនេះហៅថាកាយសុខ ។

[៥៦] ម្នាលអាណន្ទ ពួកជនឯណាគប្បីកាលយ៉ាងនេះថា ពួក
សត្វតែងសោយខ្យល់សេចក្តីសុខសោមនស្សដ៏ល្អក៏ត្រឡប់និម្មិត ។
គេក៏គប្បីត្រឡប់ពាក្យនេះដល់ជនតាំងនោះទេ ។ ដំណើរនោះ
ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអាណន្ទ ព្រោះថាសេចក្តីសុខដ៏ល្អជាទីនិម្មិត
ថ្លថ្លាជាទីសេចក្តីសុខនិម្មិត នៅមានដែរ ។

[៥៧] ម្នាលអាណន្ទ សេចក្តីសុខដ៏ល្អជាទីនិម្មិតថ្លថ្លាជាទី
សេចក្តីសុខនោះ កើតចម្រើន ។ ម្នាលអាណន្ទ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ
ស្ងួតចាកកាយតាំងឡាយ ស្ងួតចាកអកុសលធម៌តាំងឡាយហើយ ចូល
កាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិក្ករវិចារ មានបិក្ខុនិស្សន្ទដែលកើតអំពី
វិវេក សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្នាលអាណន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដ៏ល្អ
ដែលល្អជាទីនិម្មិតថ្លថ្លាជាទីសេចក្តីសុខនិម្មិត ។ ម្នាលអាណន្ទ ពួកជនឯណា

ឯវំ វាធយ្យំ ឯតំ ចរមំ សន្តំ សុទំ លោមទស្សំ បដិ-
សំវេទន្តិកំ ។ ឥទំ ទេសាហំ ធានុជាធាមំ ។ តំ
កំស្ស ហេតុ ។ អន្តាទន្ធិ ឯតម្ហា ធុតា អញ្ញំ សុទំ
អភិក្កន្ធករញ្ច បណីតករញ្ច ។

[៨៨] កកមញ្ញាទន្ធិ ឯតម្ហា សុទា អញ្ញំ សុទំ
អភិក្កន្ធករញ្ច បណីតករញ្ច ។ ឥតាទន្ធិ ភិក្ខុ វិក្ក-
វិចារកំ រូបសហ អជ្ឈង្គំ សប្បសាទនំ ទេតសោ
ឯកោធិការំ អវិក្កំ អវិចារំ សមាទិដំ បីតិសុទំ តុតិ-
យជ្ឈានំ ឧបសប្បន្តំ វិហារតិ ។ ឥទំ ទោ អាទន្ធិ ឯតម្ហា
សុទា អញ្ញំ សុទំ អភិក្កន្ធករញ្ច បណីតករញ្ច ។ យេ
ទោ អាទន្ធិ ឯវំ វាធយ្យំ ឯតំ ចរមំ សន្តំ សុទំ
លោមទស្សំ បដិសំវេទន្តិកំ ។ ឥទំ ទេសាហំ ធានុ-
ជាធាមំ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ អន្តាទន្ធិ ឯតម្ហា
សុទា អញ្ញំ សុទំ អភិក្កន្ធករញ្ច បណីតករញ្ច ។

គច្ឆិកោលយំវិនិទេថា ពួកសត្វវែងរោយខ្យល់សេចក្តីសុខលោមទស្ស
ដំល្លំត្រីវលនិទំ ។ គថាគកមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនចាំន
នោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់អាទន្ធិ ព្រោះថាសេចក្តី
សុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងវិជ្ជាជាងសេចក្តីសុខខ្លះ ទៅមានដែរ ។

[៨៨] ម្ចាស់អាទន្ធិ សេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងវិជ្ជាជាង
សេចក្តីសុខខ្លះតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាទន្ធិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បាន
រំល្ងំបំប្លែងក្តីវិចារហើយ ចូលកាន់ទុកិយជ្ឈាន ជាធម្មជាតិកើតមានក្នុង
សន្តានខ្លះខ្លះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាភិសុតា មានសភាពជាចិត្ត
ន្តសំឯក មិនមានវិក្ក មិនមានវិចារ មានវិបតិវិនិសុទ្ធកើតអំពីសមាធិ
ដ៏បរិសុទ្ធិ សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្ចាស់អាទន្ធិ នេះឯងជាសេចក្តី
សុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងវិជ្ជាជាងសេចក្តីសុខខ្លះ ។ ម្ចាស់អាទន្ធិ ពួក
ជនឯណាគច្ឆិកោលយំវិនិទេថា ពួកសត្វវែងរោយខ្យល់សេចក្តីសុខ
លោមទស្សដំល្លំត្រីវលនិទំ ។ គថាគកមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះ
ដល់ពួកជនចាំនោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់
អាទន្ធិ ព្រោះថាសេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងវិជ្ជាជាងសេចក្តីសុខខ្លះ
ទៅមានដែរ ។

[៥៧] កតមន្តោនន្ត វិភង្គា សុខា អត្តំ សុខំ

អភិក្កន្តនាញ បណិកតាញ ។ ឥតានន្ត ភិក្ខុ បិតិយា
ច វិហារា ឧបេត្តុតោ ច វិហារិ សុតោ ច សម្មជា-
នោ សុខញ កាយេន បដិសំវេទនិ យដ្ឋំ អរិយា
អភិក្កន្តំ ឧបេត្តុតោ សតិហ សុខវិហារិ តតិ-
យន្តណំ ឧបសម្មន្តំ វិហារិ ។ ឥដំ ខោ អនន្ត វិភង្គា
សុខា អត្តំ សុខំ អភិក្កន្តនាញ បណិកតាញ ។ យេ
ខោ អនន្ត វិភិ ភនយ្យំ ឯតំ អរវំ សន្តំ សុខំ សោ-
បេស្សំ បដិសំវេទន្តិ ។ ឥតំ ខេសាហំ ជាតុជាតាមិ ។
តំ តិស្ស រោតុ ។ អន្តានន្ត វិភង្គា សុខា អត្តំ សុខំ
អភិក្កន្តនាញ បណិកតាញ ។

[៥៧] ម្ចាស់អាខន្ត មួយវិញ្ញាទៀត សេចក្តីសុខដទៃដែលល្អ

ជាងនឹងវិជ្ជាជាងសេចក្តីសុខខ្លះក៏ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាខន្ត ភិក្ខុកង
សាសនានេះ ព្រោះប្រាសចាកបិក័ដក ប្រកបដោយទោបត្តាផង មាន
ស្មារតី ជាអ្នកដឹងខ្លួនផង តែងសោយទូរសេចក្តីសុខដោយនាមកាយផង
ពួកព្រះអរិយៈតែងសរសើរភិក្ខុនោះជាអ្នកមានទោបត្តា ជាអ្នកមានស្មារតី
មានចម្រើននៅជាសុខដូច្នោះ ហើយចូលកាន់ភក្តីយជ្ជាន សម្រេច
សម្រាន្តនៅ ។ ម្ចាស់អាខន្ត នេះឯងជាសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាង
នឹងវិជ្ជាជាងសេចក្តីសុខខ្លះ ។ ម្ចាស់អាខន្ត ពួកដទៃឯណាគប្បីពោល
យ៉ាងនេះថា ពួកសត្វតែងសោយទូរសេចក្តីសុខសាមមស្សជាបេសំដំ
ល្អក៏ត្រឡែងខ្លះ ។ គថាគកមិច្ឆេត្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនចំរើ
នោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់អាខន្ត ព្រោះថា
សេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងវិជ្ជាជាងសេចក្តីសុខខ្លះ នៅមានទេ ។

[៦០] តាតមក្សានុទ្ធ វិសុទ្ធិ សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្តការញ្ច បណីតការញ្ច ។ ឥន្ទានុទ្ធ ភិក្ខុ សុ-
 ខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុត្រា
 សោមទស្សនាមទស្សនំ អនុវត្តនា អនុក្កមសុខំ ទ-
 បេត្តាសនិទានសុត្តំ ទុក្ខនុទ្ធនំ ទបសម្បជ្ជ វិហារតំ ។
 ឥន្ទំ ទោ អាទទ្ធ វិសុទ្ធិ សុខា អញ្ញំ សុខំ អ-
 ភិក្កន្តការញ្ច បណីតការញ្ច ។

[៦១] ឃេ ទោ អាទទ្ធ វិសុទ្ធិ វិសុទ្ធិ វិសុទ្ធិ
 សុត្តំ សុខំ សោមទស្សំ បដិសំវេទន្តិកំ ។ ឥន្ទំ ទោ
 សាហំ ទានុជាទានំ ។ តំ តំស្ស ហេតុ ។ អន្តានុទ្ធ
 វិសុទ្ធិ សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តការញ្ច បណីត-
 ការញ្ច ។

[៦០] ម្ចាស់អាខន្ធ ចុះសេចក្តីសុខដ៏វៃដែលល្អជាងនឹងវិថ្វថ្វា
 ជាងសេចក្តីសុខនេះក៏ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាខន្ធ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 ព្រោះលះបង់នូវសេចក្តីសុខផង ព្រោះលះបង់នូវសេចក្តីទុក្ខផង ព្រោះ
 រលក់នូវសេចក្តីសាមទស្សន៍ទិវាមទស្សក្នុងកាលមុនផង ហើយចូល
 កាន់ចក្ខុជ្ងន ជាធម្មជាតិមិនមានខ្មួត មិនមានសុខ មានស្មារតី
 បរិសុទ្ធជាមេត្តា សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្ចាស់អាខន្ធ នេះឯងជា
 សេចក្តីសុខដ៏វៃដែលល្អជាងនឹងវិថ្វថ្វាជាងសេចក្តីសុខនេះ ។

[៦១] ម្ចាស់អាខន្ធ ពួកដ៏ឯងណាគប្បីពាលយ៉ាងនេះថា ពួក
 សត្វតែងសាយនូវសេចក្តីសុខសោមទស្សជាបេសដំល្លកវិក្រលនិទ្ទុះ ។
 ភព៌កមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំងនោះទេ ។ ដំណើរនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់អាខន្ធ ព្រោះថាសេចក្តីសុខដ៏វៃដែលល្អជាង
 នឹងវិថ្វថ្វាជាងសេចក្តីសុខនេះ ទៅមានវិសេ ។

[៦២] កតមំ អាទទ្ធ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ
 សុខំ អភិក្កន្តនាញ បណីតនាញ ។ នីទានទ្ធ
 ភិក្ខុ សត្វសោ វ្រុបសត្វានំ សមតិក្កមា បដិយ-
 សត្វានំ អនុត្តរា ទានត្ថសត្វានំ អមនសំការា
 អនិច្ចា អាណាសោតិ អាណាសាទញាយតនំ ឧបសម្មជ្ជ
 វិហារតិ ។ នំ ទោ អាទទ្ធ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្តនាញ បណីតនាញ ។ យេ ទោ អាទទ្ធ ឯត-
 រោយ្យំ ឯតំ បាមំ សន្តំ សុខំ សោមនស្សំ បដិ-
 សំវេទន្តិតិ ។ នំ ទោ សោហំ ទានុជាយាមិ ។ តំ កំស្ស
 ហោតុ ។ អន្តាទទ្ធ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្ក-
 ន្តនាញ បណីតនាញ ។

[៦៣] កតមំ អាទទ្ធ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ
 សុខំ អភិក្កន្តនាញ បណីតនាញ ។ នីទានទ្ធ ភិក្ខុ
 សត្វសោ អាណាសាទញាយតនំ សមតិក្កមា អនុត្ត-
 រាណាណំ វិញ្ញាណញាយតនំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ ។
 នំ ទោ អាទទ្ធ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្តនាញ បណីតនាញ ។ យេ ទោ អាទទ្ធ

[៦២] ម្ចាស់អាទទ្ធ សេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងដ៏ថ្មីថ្មាញ
 សេចក្តីសុខខ្លះកើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះ
 កន្លងបង្អួចម្តេចសញ្ញាភាវិយាយ ព្រោះមានបដិយសញ្ញាលេក់អស់ទៅ
 ព្រោះលែងធ្វើទុកក្នុងចិត្តទូរខានត្រូវដោយប្រការទាំងពួង ទើបចូល
 កាន់អាណាសាទញាយគនវគ្គនោះ ដោយគិតថា អាណាសមិនមានទប់ផុត
 សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដ៏ទៃដែល
 ល្អជាងនឹងដ៏ថ្មីថ្មាញសេចក្តីសុខខ្លះ ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ពួកជនឯណាគប្ប
 ពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វវេទនិសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្សដ៏
 ល្អិតត្រៃលែងខ្លះ ។ គេថាគមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំងនោះ
 ទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ព្រោះថាសេចក្តី
 សុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងដ៏ថ្មីថ្មាញសេចក្តីសុខខ្លះ នៅមានដែរ ។

[៦៣] ម្ចាស់អាទទ្ធ សេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងដ៏ថ្មីថ្មាញ
 សេចក្តីសុខខ្លះកើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កន្លង
 បង្អួចអាណាសាទញាយគនវគ្គនោះដោយប្រការទាំងពួង ហើយទើបចូល
 កាន់វិញ្ញាណញាយគនវគ្គនោះ ដោយគិតថា វិញ្ញាណមិនមានទប់ផុត
 សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដ៏ទៃដែល
 ល្អជាងនឹងដ៏ថ្មីថ្មាញសេចក្តីសុខខ្លះ ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ពួកជនឯណា

ដំរី វាឈ្មោះ ឯង យប់ សង្កំ សុខំ សោមនស្សំ
បដិសំវេទន្តិកំ ។ ឥតំ ទេសាហំ គាទុជាតាមិ ។ តំ
តិស្ស ហេតុ ។ អន្តាទទ ឯតត្តា សុខា អញ្ញំ សុខំ
អភិក្កន្តតារា បណិតតារា ។

[៦៤] កតមញ្ញាទទ ឯតត្តា សុខា អញ្ញំ សុខំ
អភិក្កន្តតារា បណិតតារា ។ ឥតាទទ ភិក្ខុ សព្វ-
សោ វិញ្ញាលកាយតំ សមតិក្កិដ្ឋ ទត្តិ កំព្យតិ
អាតិញ្ញាយតំ ឧបសប្បដ្ឋ វិហាតិ ។ ឥតំ ទោ
អាទទ ឯតត្តា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតារា បណិ-
តតារា ។ យេ ទោ អាទទ ដំរី វាឈ្មោះ ឯង យប់
សង្កំ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទន្តិកំ ។ ឥតំ ទេសា-
ហំ គាទុជាតាមិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ អន្តាទទ
ឯតត្តា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតារា បណិត-
តារា ។

[៦៥] កតមញ្ញាទទ ឯតត្តា សុខា អញ្ញំ សុ-
ខំ អភិក្កន្តតារា បណិតតារា ។ ឥតាទទ ភិក្ខុ

ធម្មិពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វមែនសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្ស
ដំល្លិតក្រៃលែងនោះ ។ គង់គតមិនព្រមទុក្ខញាតតាក្សនេះដល់ជនចាំរឹ
ទោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់កាន់ ព្រោះថា
សេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងវិជ្ជាជាងសេចក្តីសុខនោះ ទៅមានដែរ ។

[៦៦] ម្ចាស់កាន់ ចុះសេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងវិជ្ជា
ជាងសេចក្តីសុខនោះតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កាន់ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
បានកន្លងបដិវិញ្ញាលកាយកន្លងរួចដោយប្រការចំរើក្នុង ហើយ
ចូលកាន់ភកិក្ខុញាយកន្លងរួច ដោយគិតថា អ្វីក៏ចក្ខុមិនមាន
សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្ចាស់កាន់ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អ
ជាងនឹងវិជ្ជាជាងសេចក្តីសុខនោះ ។ ម្ចាស់កាន់ ពួកដទៃឯណាធម្មិ
ពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វមែនសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្សដំល្លិត
ក្រៃលែងនោះ ។ គង់គតមិនព្រមទុក្ខញាតតាក្សនេះដល់ជនចាំរឹទោះ
ទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់កាន់ ព្រោះថាសេចក្តី
សុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងវិជ្ជាជាងសេចក្តីសុខនោះ ទៅមានដែរ ។

[៦៧] ម្ចាស់កាន់ ចុះសេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងវិជ្ជា
ជាងសេចក្តីសុខនោះតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កាន់ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

ហេតុ ចោ បដេតំ អាទន្ត វិជ្ជនំ យំ អន្ធនំខ្ញុំយោ បរិច្ចា-
 ជនោ វិ វេទយ្យំ សុត្វាវេនយេតទំរោតំ សមណោ
 គោតមោ អាមា តត្ថ ឥន្ទស្មី បញ្ញាបតិ តយំតំ
 តីសុ តយំតំ តតិសុតិ ។ វិវិទនំនោ អាទន្ត បញ្ញា-
 នំខ្ញុំយោ បរិច្ចាជនោ វិវេទយ្យំ វេទីយោ ឧ ចោ អាទុសា
 កតវំ ឥន្ទស្មី វេទនំ សុត្វាយ ឥន្ទស្មី បញ្ញាបតិ
 យត្ថ យត្តាវុសា ឥន្ទំ ធម្មសត្តតំ យហិ យហិ ឥន្ទំ
 តំ តំ តថាគនោ ឥន្ទស្មី បញ្ញាបតិ ។ វេទំ ។

[៦៧] ឆ្លើម បយោ ពិទ្ធិវេ វេទនា វុត្តា បរិយាយេន
 តិស្សាបមិ បយោ វេទនា វុត្តា បរិយាយេន
 បក្សមិ បយោ វេទនា វុត្តា បរិយាយេន តមំ បយោ
 វេទនា វុត្តា បរិយាយេន អដ្ឋាសាមិ បយោ វេទ-
 នា វុត្តា បរិយាយេន ធីត្តិសាមិ បយោ វេទនា
 វុត្តា បរិយាយេន អដ្ឋសាមិ បយោ វេទនា វុត្តា

ពួកអន្ទកិរិយបរិច្ចាជកប្បិពាលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណៈតាមទ្រង់
 ត្រាស់ឲ្យសញ្ញាទៅយេតទំរោតំ ទ្រង់បញ្ជាក់ឲ្យសញ្ញាទៅយេតទំរោត
 នោះក្នុងសេចក្តីសុខផង សេចក្តីសុខនោះដូចម្តេច សេចក្តីសុខនោះមាន
 ប្រការដូចម្តេច ដោយហេតុឯណា ម្ចាស់អាទន្ត ហេតុខ្ញុំ ក៏រមែងមាន
 ដែរ ។ ម្ចាស់អាទន្ត ពួកអន្ទកិរិយបរិច្ចាជកអ្នកមានវិទ្យាយ៉ាងនេះ អ្នក
 តាំងឲ្យយកប្បិពាលយ៉ាងនេះវិញថា ម្ចាស់អាទុសោ ព្រះជីមានព្រះ
 ភាគមិនទ្រង់បញ្ជាក់ឲ្យសញ្ញាទៅយេតទំរោតក្នុងសេចក្តីសុខ ព្រោះសំដៅ
 យកសុខទៅទានក្រិវិទទេ ម្ចាស់អាទុសោ សេចក្តីសុខដែលបុគ្គលបាន
 ទទួលក្នុងទីណាៗ សេចក្តីសុខមាននៅក្នុងទីណាៗ ព្រះគម្ភក្រង់
 បញ្ជាក់ឲ្យនោះៗ ក្នុងសេចក្តីសុខដែរ ។ ចប់សូត្រទី៧ ។

[៦៧] ម្ចាស់កិក្ខុតាំងឲ្យយ ទៅទានតាំង៦ក្តី គម្ភកសំដែង
 ហើយដោយបរិយាយ ទៅទានតាំង៣ក្តី គម្ភកសំដែងហើយដោយ
 បរិយាយ ទៅទានតាំង៥ក្តី គម្ភកសំដែងហើយដោយបរិយាយ ទៅទា
 តាំង៦ក្តី គម្ភកសំដែងហើយដោយបរិយាយ ទៅទានតាំង១៨ក្តី
 គម្ភកសំដែងហើយដោយបរិយាយ ទៅទានតាំង៣៦ក្តី គម្ភកសំ-
 ដែងហើយដោយបរិយាយ ទៅទានតាំង១០៨ក្តី គម្ភកសំដែងហើយ

បរិយាយេន ។ ឯវំ បរិយាយនេសំតោ កិក្ករេ មយា
 នម្មោ ឯវំ បរិយាយនេសំតោ ទោ កិក្ករេ មយា នម្មេ យេ
 អញ្ញមញ្ញស្ស សុកាសិនំ សុលបិនំ ន សមទុមញ្ញំ
 ស្សន្តំ ន សមទុជាធិស្សន្តំ ន សមទុមោធិស្សន្តំ ។
 តេសំ ឯតំ ចានិកម្មំ កណ្ណនជាតា កលហជាតា វិហ-
 នាបន្ទា អញ្ញមញ្ញំ មុខសន្តិហំ វិកុណ្ណោ វិហរិស្សន្តិនំ ។
 ឯវំ បរិយាយនេសំតោ កិក្ករេ មយា នម្មោ ឯវំ បរិយាយ-
 នេសំតោ ទោ កិក្ករេ មយា នម្មេ យេ អញ្ញមញ្ញស្ស
 សុកាសិនំ សុលបិនំ សមទុមញ្ញំស្សន្តំ សមទុជា-
 ធិស្សន្តំ សមទុមោធិស្សន្តំ ។ តេសំ ឯតំ ចានិកម្មំ
 សមត្តា សុខ្មោនមាណា អវិនមាណា ទិរោនតិក្ខតា
 អញ្ញមញ្ញំ មិយនត្តហំ សម្បស្សន្តា វិហរិស្សន្តិនំ ។

ដោយបរិយាយ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលគង្គាគតសំដែង
 ហើយដោយបរិយាយយ៉ាងនេះ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើធម៌ដែល
 គង្គាគតសំដែងដោយបរិយាយយ៉ាងនេះហើយ ពួកជនឯណាមិនព្រម
 សំគាល់កាម មិនយល់ព្រម មិនព្រមអនុមោទនា ខ្លួនធម៌ដែលគង្គាគត
 សំដែងហើយដោយល្អ ពោលទុកហើយដោយល្អ ដល់គ្នាទំនិញ ។
 ជនទាំងនោះត្រូវនឹកសង្ឃឹមហេតុនេះ គឺជាអ្នកមានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់
 មានជំលោះ ដល់ខ្លួនការទាស់ទែង ចាត់ដាក់គ្នាទៅវិញទៅមកដោយ
 លំពែងគឺមាត់ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលគង្គាគតសំដែងហើយ
 ដោយបរិយាយ យ៉ាងនេះឯង ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើធម៌ដែល
 គង្គាគតសំដែងដោយបរិយាយយ៉ាងនេះហើយ ពួកជនឯណាមិនព្រម
 សំគាល់កាម យល់ព្រម ព្រមអនុមោទនា ខ្លួនធម៌ដែលគង្គាគតសំដែង
 ទុកល្អហើយ ពោលទុកល្អហើយ ដល់គ្នាទំនិញ ។ ជនទាំងនោះត្រូវ
 នឹកសង្ឃឹមហេតុនេះ គឺជាអ្នកមានសេចក្តីព្រមព្រៀង ស្រះស្រួល មិន
 ទាស់ទែង ដូចជាទំករដែលហាយដោយទំករដោះ ឃើញខ្លួនគ្នាទំនិញ
 ដោយចក្កជាទីស្រឡាញ់ ។

(៦៨) បញ្ជីបេ កិត្តិយស កាមគុណា ។ បេ ។ ហ៊ង

ខោ បេធីត កិត្តិយស វិជ្ជាតិ យំ អញ្ញតិវិជ្ជា បរិក្ខាជណ

ដំ វិជ្ជាយុ សញ្ញាវេទយំតំរោង សមណោ តោនាតោ

អាហ ភត្ត សុខធម៌ បញ្ញាបេតិ តយំដំ ភីសុ តយំដំ

តតំសុតិ ។ ដំរំរំខោ កិត្តិយស អញ្ញតិវិជ្ជា បរិក្ខាជណ

បរិមសុតិ វេទយំ ខោ អាវុសោ ភត្តក សុខញ្ញា

វេទយំ សង្ខាយ សុខធម៌ បញ្ញាបេតិ យត្ត យត្ត អាវុសោ

សុតំ ឧបេសត្តិ យហិ យហិ តំ តំ តតាតោ

សុខធម៌ បញ្ញាបេតិ ។ ធម៌ ។

(៦៨) ប្រាសកិកុតំឡាយ កាមគុណតំឡាយនេបាទ ថ

យ៉ាង ។ បេ ។ ពួកអនុវិញ្ញបរិក្ខាជណប្បិពាលយ៉ាងនេះថា ព្រះ

សមណៈគាតមទ្រង់ត្រាស់ទូសញ្ញាវេទយំនិរោធដង ទ្រង់បញ្ញត្តិ

សញ្ញាវេទយំនិរោធនោះក្នុងសេចក្តីសុខដង សេចក្តីសុខនោះដូចម្តេច

សេចក្តីសុខនោះបានប្រការដូចម្តេច ដោយហេតុឯណា ប្រាសកិកុតំ

ឡាយ ហេតុខ្លះ វេទនាវេទ ។ ប្រាសកិកុតំឡាយ ពួកអនុវិញ្ញ

បរិក្ខាជណដ៏អ្នកបានវិញ្ញយ៉ាងនេះ អ្នកតំឡាយប្បិពាលយ៉ាងនេះវិញ

ថា ប្រាសកិកុតំ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់បញ្ញត្តិសញ្ញាវេទយំនិ

រោធក្នុងសេចក្តីសុខ ព្រោះសំដៅយកសុខវេទនាវេទម្យ៉ាងទេ ប្រាស

កិកុតំ សេចក្តីសុខវេទនាវេទម្យ៉ាងទេ ពួកអនុវិញ្ញ ។ សេចក្តីសុខ

បាននៅក្នុងវិញ្ញ ព្រះគាត់មិនទ្រង់បញ្ញត្តិទ្រង់នោះ ក្នុងសេចក្តីសុខ

វេទ ។ ចប់សូត្រទី ១០ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សុទ្ធកាយនិកាយ

ធម្មបទ្ធានិ

រហោគតោ ទ្វេ វាតា ៥

ធិវាសា ទ្វេ បាណិកា

សម្ពហុលា ៥^(១) ទ្វេ វុត្តា

បញ្ចកដ្ឋោ ៥ ភិក្ខុបាតិ ។

១ ឧ. ឆ. រហោគតំ ទ្វេ អាពាសំ គពាវំ ទ្វេ ៥ សុត្តំ អដ្ឋកោ ៥ ទ្វេ វុត្តា ។

២. អន្តរាជញ្ច ទ្វេ វុត្តា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធកាយនិកាយ

ឧទ្ទាននៃរហោគតវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីភិក្ខុសម្បុរទៅក្នុងទិសភ្នំ ១ និយាយអំពីទ្រូលំបក់
ទៅក្នុងទិសមាន២ លើក និយាយអំពីបុរសំណាត់ ១ អំពី
ព្រះភោគខ្ពុទ្ធលស្សអំពីទេសមាន២ លើក អំពីភិក្ខុច្រើនប្អូន
មាន២ លើក អំពីជានិយាយឈ្មោះបញ្ចកដ្ឋៈ ១ អំពីទេស
មានពីរដើមចំពោះភិក្ខុទាំងឡាយ ១ ។

អង្គសតបរិយាយវគ្គ

[៦៧] ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគរោ វិហរតំ
វេទ្យវេន កលទ្ធកនិកាបេ ។ អដទោ មោឡ័យសំវ
តោ បរិព្វាជតោ យេន ភគវា វេទ្យបស្កមិ ឧបស្ក-
មិត្វា ភគវតា សន្តិ សម្មាទិ សម្មាទិយំ កថំ
សារាណិយំ វិទិសាវត្វា ឯកមន្តំ ចំសិទិ ។ ឯកមន្តំ
និសិទ្ធោ ទោ មោឡ័យសំវតោ បរិព្វាជតោ ភគវន្តំ
ឯតទភេទ សន្តិ ភោ តោតម ឯកេ សមណព្រាហ្មណា
ឯវិកនិទ្ធា ឯវិទិទ្ធា យំ តិញ្ចាយំ បុរិសបុគ្គលោ មជ្ជ-
សំវេនេតិ សុខំ វា ធុត្តំ វា អធុត្តមសុខំ វា សុត្តំ
បុព្វេតតរោត្តតំ ។ វេន មន កវំ តោតមោ តិហហាតិ ។
មិត្តសមុដ្ឋានាមិ ទោ សិវតេ វេនតោទិ វេនយំតានិ
ឧប្បន្នន្តិ ។ សាមមិ ទោ ឯកំ សិវតេ ឯវំ វេនត្បំ យថា
មិត្តសមុដ្ឋានាមិ វេនតោទិ វេនយំតានិ ឧប្បន្នន្តិ ។

អង្គសតបរិយាយវគ្គ

[៦៧] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់នឹងនៅក្នុងវត្តវេទ្យ-
វេនជាលទ្ធកនិកាបស្ថាន ទៀបក្រុងរាជធានី ។ ព្រះនោះឯង មោឡ័យ-
សំវតបរិព្វាជកល្យោ គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែល
គួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររក្សាហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះ
មោឡ័យសំវតបរិព្វាជកល្យោក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបគ្រាបបន្តិចូល
ព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នកមានវាចៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុរស
បុគ្គលនេះតែងសោយទូរវេទនារាមួយជាសុខក្តី ទុកក្តី មិនទុកមិន
សុខក្តី ការសោយវេទនាទាំងអស់នោះមានកម្មដែលខ្លួនទានធ្វើហើយក្នុង
កាលមុនជាហេតុ ។ ចុះព្រះគោតមដ៏ចម្រើនទ្រង់ត្រាស់ដួលម្តេចក្នុងហេតុ
នេះ ។ ម្ចាស់សិវតៈ ការសោយការម្តងពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មាន
ប្រហាក់ជាសម្បជាន់កើតឡើងក៏មាន ។ ការសោយការម្តងពួកខ្លះក្នុង
លោកនេះ មានប្រហាក់ជាសម្បជាន់កើតឡើងក៏មាន ចោងណា ម្ចាស់
សិវតៈ ដំណើរនោះ បុគ្គលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង យ៉ាងនោះចុះ ។

លោកស្រ្តី ទោ ឯកំ សំវក សុត្តសម្មតំ យថា
 មិត្តសមុដ្ឋាទាមិមំ ឥនេកត្វាទំ វេទយំតាទំ ឧប្បជ្ជន្តិ ។
 តត្រិ សំវក យេ តេ សមណាត្រាហ្មណា ឯវំវាទិទោ
 ឯវំវាទិទោ យំ កំញាយំ បុរិសបុត្តលោ បដិសំ-
 វេទយតិ សុទំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុទំ វា សព្វន្តិ
 បុព្វេកតហេតុតិ ។ យេតុ សាមំ ញាតំ តេតុ អតិ-
 ទាវន្តិ យំ លោកេ សុត្តសម្មតំ តេតុ អតិទាវន្តិ ។
 តស្មា តេសំ សមណាត្រាហ្មណាទំ មិច្ឆាតិ វាទមិ ។
 សេដ្ឋសមុដ្ឋាទាមិមំ ទោ សំវក ។ បេ ។ វាតស-
 មុដ្ឋាទាមិមំ ទោ សំវក ។ បេ ។ សន្និទាតសមុដ្ឋា-
 ទាមិមំ ទោ សំវក ។ បេ ។ ទុក្ខបរិណាមជាមិមំ
 ទោ សំវក ។ វិសមបរិហារជាមិមំ ទោ សំវក ។

ការសោយការម្ហូប ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មានប្រហាក់ជាសម្បជ្ជានកើត
 ឡើងក៏មាន យ៉ាងណា ម្ចាស់សិវកៈ ដំណើរខ្លះ ឬគួរសន្មតថាជាបេសំ
 ពិតនៃសក្កលោក ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់សិវកៈ ចណ្តាសមណ-
 ត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួកសមណត្រាហ្មណ៍ឯណាជាអ្នកមានជំនះយ៉ាង
 នេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុរិសបុត្តលនេះវែងវែងសោយខ្ញុំការម្ហូប
 ឯណានិមួយជាសុទ្ធក្តី ទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុទ្ធក្តី ការម្ហូបទាំងអស់នោះ
 សុទ្ធតែមានកម្មវិធីលទ្ធផលឃើញក្នុងកាលមុនជាហេតុ ។ ពួកសមណ-
 ត្រាហ្មណ៍វែងវែងសុខពេហេតុវិធីលទ្ធផលបានដឹងច្បាស់ជាយេន្លួងឯងផង
 វែងវែងសុខពេហេតុវិធីលទ្ធផលសន្មតថាជាបេសំពិតក្នុងលោកផង ។
 ព្រោះហេតុនោះ គឺជាគោរពលថាជាសេចក្តីទុស្តាបសំពួកសមណ-
 ត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ។ ម្ចាស់សិវកៈ ការសោយការម្ហូបមានស្រួល
 ជាសម្បជ្ជានក៏មាន ។ បេ ។ ម្ចាស់សិវកៈ ការសោយការម្ហូបមាន
 ទ្រូលជាសម្បជ្ជានក៏មាន ។ បេ ។ ម្ចាស់សិវកៈ ការសោយការម្ហូបមាន
 ការប្រជុំចុះខែរក្សជាសម្បជ្ជានក៏មាន ។ បេ ។ ម្ចាស់សិវកៈ ការ
 សោយការម្ហូបកើតអំពីសេចក្តីប្រែប្រួលខែដូរក៏មាន ។ ម្ចាស់សិវកៈ
 ការសោយការម្ហូបកើតអំពីការថែរក្សវិធីយាចដមិនស្មើគ្នាក៏មាន ។

អង្គសន្តិវាយវគ្គ

ឱបក្កម៌កាងបិ ទោ សិវក ។ បេ ។ កម្មវិចារកាជាងបិ

ទោ សិវក វេនកប្បាង វេនយំកាង ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សាម័បិ

ទោ ឯតំ សិវក ឯវំ វេនិកតំ យថា កម្មវិចារកាជាងបិ

វេនកប្បាង វេនយំកាង ឧប្បជ្ជន្តិ ។ លោកស្សមិ

ទោ ឯតំ សិវក សទ្ធសប្បតំ យថា កម្មវិចារកាជាងបិ

វេនកប្បាង វេនយំកាង ឧប្បជ្ជន្តិ ។ តត្ថ សិវក

យេ វេន សមណព្រាហ្មណា ឯវំកំនិទោ ឯវំនិដ្ឋិទោ

យំ តំវាយំ បុរិសបុត្តលោ មង្គិសំវេនយតំ សុទ្ធំ

វំ ទុក្ខំ វំ អទុក្ខមសុទ្ធំ វំ សទ្ធន្តំ បុព្វេកត-

អង្គសន្តិវាយវគ្គ

ម្ចាស់សិវកៈ ការសោយការម្មណ៍កើតអំពីសេចក្តីព្យាយាមក៏មាន ។ បេ ។

ម្ចាស់សិវកៈ ការសោយការម្មណ៍ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ កើតអំពីផលនៃ

កម្មកើតឡើងក៏មាន ។ ការសោយការម្មណ៍ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ កើត

មកអំពីផលនៃកម្មកើតឡើងក៏មាន យ៉ាងណា ម្ចាស់សិវកៈ ដំណើរខ្លះ

បុគ្គលឧប្បជ្ជន្តិច្បាស់ដោយខ្លួនឯង យ៉ាងនោះចុះ ។ ការសោយការម្មណ៍

ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ កើតមកអំពីផលនៃកម្មកើតឡើងក៏មាន យ៉ាងណា

ម្ចាស់សិវកៈ ដំណើរខ្លះ បុគ្គលស្មានថាជាបេសំពិតនៃសក្ខីលោក

ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់សិវកៈ បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ភ័ន្តនោះ

សមណព្រាហ្មណ៍ឯណាជាអ្នកមានវិទ្យាយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា

បុរសបុគ្គលនេះវេនសោយការម្មណ៍ឯណាខ្លះមួយជាសុខក្តី ទុក្ខក្តី មិន

ទុក្ខមិនសុខក្តី ការសោយការម្មណ៍ភ័ន្តអស់នោះសុទ្ធតែមានកម្មដែលខ្លួន

ហេតុតំ ។ យេតុ សាមំ ញាតំ តេតុ អតិបាទំ យំ
លោកេសេ សច្ចសម្មតំ តេតុ អតិបាទំ តស្មា តេសំ
សមណាប្រាហ្មណានំ បំប្លាតំ វធាមីតំ ។

[៧០] ឯវំ វុត្តេ មោឡិយសិវកោ បរិព្វាជកោ

កកវុត្តំ ឯតទភោច អភិក្កុត្តំ កោ តោតម អភិក្កុត្តំ
កោ តោតម ទុបាសកំ មំ កវំ តោតមោ ជាបតុ
អដ្ឋតត្តេ ចាណុបេតំ សវណាភ័ត្តនិ ។

[៧១] បំភំ សេដ្ឋតុ វកោ ច

សន្តិចាតា ទុត្ថនំ ច

វិសមំ ទុបក្កមិកតុ

កម្មវិចារោច អដ្ឋមីតំ ។ បវមំ ។

បានធ្វើហើយក្នុងកាលមុនជាហេតុ ។ ក្នុងសមណប្រាហ្មណ៍កែវីស្សុទៅ
កេហេតុដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯងផង កែវីស្សុទៅកេហេតុ
ដែលខ្លួនស្មានថាជាបេសំពិតក្នុងលោកផង ព្រោះហេតុនោះ គេជាគត
ពោលថាជាសេចក្តីខុសរបស់ក្នុងសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះផ្សេង ។

[៧០] កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ

មេឡើយសិវកបរិព្វាជកបានត្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគផ្សេងៗថា
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ច្បាស់ពេកណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន
ច្បាស់ពេកណាស់ សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើនទ្រង់ចាំទុកខ្ញុំព្រះអង្គថាជា
ទុបាសក អ្នកដល់ខ្ញុំសរណេតមន៍ស្មើដោយជីវិត កាំងអំពីថ្ងៃនេះ
ជាដើមទៅ ។

[៧១] ការសោយការម្ហូបមានប្រមាត់ជាសមុដ្ឋាន ១

ស្មេស្មី ១ ខ្យល់ ១ ការប្រជុំចុះនៃកេត ១ រដូវប្រែប្រួល ១

រក្សាភិយាបថមិខេស្មីភា ១ តើអំពីសេចក្តីព្យាយាម ១ ជា

អំបេដ ខ័នីផលនៃកម្ម ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

[៧២] អង្គសតបរិយាយំ កេ កិក្ខុវេ ធម្មបរិយាយំ
 ទេសិស្សមិ តំ សុធានា ។ កតតោ ច កិក្ខុវេ អង្គ-
 សតបរិយាយោ ធម្មបរិយាយោ ។ ទ្វេមិ មយា កិក្ខុវេ
 វេទនា វុត្តា បរិយាយេន តំស្សេមិ មយា វេទនា វុត្តា
 បរិយាយេន មគ្គមិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន
 ធម៌ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន អន្តរសាមិ មយា
 វេទនា វុត្តា បរិយាយេន ធីត្តិសាមិ មយា វេទនា វុត្តា
 បរិយាយេន អង្គសតមិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយា-
 យេន ។

[៧៣] កតតោ ច កិក្ខុវេ ទ្វេ វេទនា កាយិកា ច
 ចេតសិកា ច ។ ឥមា វុទ្ធន្តិ កិក្ខុវេ ទ្វេ វេទនា ។

[៧៤] កតតោ ច កិក្ខុវេ តំស្សេ វេទនា សុទ្ធា
 វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុទ្ធា វេទនា ។ ឥមា
 វុទ្ធន្តិ កិក្ខុវេ តំស្សេ វេទនា ។

[៧៥] ម្ចាស់កិក្ខុវេទិទ្យាយ គថាគកសំដែនិវិញ្ញេយ្យបរិយាយ
 វេលមានបរិយាយ ១០៨ ដល់អ្នកចាំទិទ្យាយ អ្នកចាំទិទ្យាយចូរស្តាប់
 ទូរធម្មបរិយាយនោះចុះ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេទិទ្យាយ ចុះធម្មបរិយាយមាន
 បរិយាយ ១០៨ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេទិទ្យាយ វេទនាចាំទិ ២ ក្តី
 គថាគកសំដែនិវិញ្ញេយ្យដោយបរិយាយ វេទនាចាំទិ ៣ ក្តី គថាគកសំដែនិ
 វិញ្ញេយ្យដោយបរិយាយ វេទនាចាំទិ ៤ ក្តី គថាគកសំដែនិវិញ្ញេយ្យដោយ
 បរិយាយ វេទនាចាំទិ ៦ ក្តី គថាគកសំដែនិវិញ្ញេយ្យដោយបរិយាយ
 វេទនាចាំទិ ១៨ ក្តី គថាគកសំដែនិវិញ្ញេយ្យដោយបរិយាយ វេទនាចាំទិ
 ៣៦ ក្តី គថាគកសំដែនិវិញ្ញេយ្យដោយបរិយាយ វេទនាចាំទិ ១០៨ ក្តី
 គថាគកសំដែនិវិញ្ញេយ្យដោយបរិយាយ ។

[៧៦] ម្ចាស់កិក្ខុវេទិទ្យាយ ចុះវេទនាចាំទិ ២ តើដូចម្តេច ភិ
 កាយិកវេទនា ចេតសិកវេទនា ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេទិទ្យាយ នេះហៅ
 ថា វេទនាមាន ២ ។

[៧៧] ម្ចាស់កិក្ខុវេទិទ្យាយ ចុះវេទនាចាំទិ ៣ តើដូចម្តេច ភិ
 សុទ្ធវេទនា ទុក្ខវេទនា អទុក្ខមសុទ្ធវេទនា ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេទិ-
 ទ្យាយ នេះហៅថា វេទនាមាន ៣ ។

[៧៥] កតតោ ច ភិក្ខុវេ បញ្ច វេទនា សុខំប្រិយំ
ធុត្តំប្រិយំ សោមនស្សំប្រិយំ រោមនស្សំប្រិយំ ទ-
មេត្តំប្រិយំ ។ នមា វុទ្ធនំ ភិក្ខុវេ បញ្ច វេទនា ។

[៧៦] កតតោ ច ភិក្ខុវេ ច វេទនា ចក្កុសម្ម-
ស្សជា វេទនា ។ បេ ។ មនោសម្មស្សជា វេទនា ។
នមា វុទ្ធនំ ភិក្ខុវេ ច វេទនា ។

[៧៧] កតតោ ច ភិក្ខុវេ អដ្ឋាវស វេទនា ច សោ-
មនស្សបរិចារក ច រោមនស្សបរិចារក ច ទមេត្តុប-
រិចារក ។ នមា វុទ្ធនំ ភិក្ខុវេ អដ្ឋាវស វេទនា ។

[៧៨] កតតោ ច ភិក្ខុវេ ធន្តិស វេទនា
ច កេហសំតានំ សោមនស្សានំ ច ខេត្តម្មសំតានំ
សោមនស្សានំ ច កេហសំតានំ រោមនស្សានំ ច
ខេត្តម្មសំតានំ រោមនស្សានំ ច កេហសិកា ទមេត្តា
ច ខេត្តម្មសំតា ទមេត្តា ។ នមា វុទ្ធនំ ភិក្ខុវេ ធន្តិស
វេទនា ។

[៧៩] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះវេទនាចាំនិ ៥ កើដូចម្តេច គឺ
សុខំប្រិយវេទនា ១ ធុត្តំប្រិយវេទនា ១ សោមនស្សំប្រិយវេទនា ១
រោមនស្សំប្រិយវេទនា ១ ទមេត្តំប្រិយវេទនា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
នេះហៅថា វេទនាមាន ៥ ។

[៨០] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះវេទនាចាំនិ ៦ កើដូចម្តេច គឺចក្កុ-
សម្មស្សជាវេទនា ១ ។ បេ ។ បរោសម្មស្សជាវេទនា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ចាំនិទ្យាយ នេះហៅថា វេទនាមាន ៦ ។

[៨១] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះវេទនាចាំនិ ១៤ កើដូចម្តេច គឺ
សោមនស្សបរិចារវេទនា ៦ រោមនស្សបរិចារវេទនា ៦ ទមេត្តុបរិចារ-
វេទនា ២ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ នេះហៅថា វេទនាមាន ១៤ ។

[៨២] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះវេទនាចាំនិ ៣៦ កើដូចម្តេច គឺ
កេហសំតសោមនស្សវេទនា ៦ ខេត្តម្មសំតសោមនស្សវេទនា ៦ កេ-
ហសំតរោមនស្សវេទនា ៦ ខេត្តម្មសំតរោមនស្សវេទនា ៦ កេហសំត-
ទមេត្តាវេទនា ៦ ខេត្តម្មសំតទមេត្តាវេទនា ៦ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
នេះហៅថា វេទនាមាន ៣៦ ។

[៧៧] កាតមា ៨ កិត្យុវេ អង្គសភា វេទនា អតីតា
 ធម្មិកា វេទនា អណាគតា ធម្មិកា វេទនា បច្ចុប្បន្នា
 ធម្មិកា វេទនា ។ នមា វុទ្ធជំ កិត្យុវេ អង្គសភា វេទនា ។
 អយំបិ ទោ កិត្យុវេ អង្គសភាប្រយោជន៍ ធម្មប្រយោ-
 ជន៍ ។ ធុតិយំ ។

[៧៨] អធិបតី អញ្ញតភេ កិត្យុ យេន កកវា
 តេនុបសន្តមិ ។ បេ ។ ឯតេនុ ឯសិទ្ធា ទោ សោ
 កិត្យុ កកវុំ ឯតេនុ កាតមា ធុ ទោ កន្ត វេទនា
 កាតមា វេទនាសម្មយោ កាតមា វេទនាសម្មយ-
 តាមិ បដិបតា កាតមា វេទនាឯកោ កាតមា
 វេទនាឯកោតាមិ បដិបតា កោ វេទនាយ អស្សានោ
 កោ អាទិភេ កិ ឯស្សនាឯ ។ តិស្សនា នមា កិត្យុ-
 វេ^(១) វេទនា សុទា វេទនា ធុតា វេទនា អធុត្តម-
 សុទា វេទនា ។ នមា វុទ្ធជំ កិត្យុវេ វេទនា ។

១. ឧ. ឧ. កិត្យុ ។

[៧៧] ម្ចាស់កិត្យុវេ វេទនា ១០៨ កិត្យុវេ ធុ វេទនា
 ជាអតីត ៣៦ វេទនាជាអនាគត ៣៦ វេទនាជាបច្ចុប្បន្ន ៣៦ ។ ម្ចាស់
 កិត្យុវេ វេទនា នេះហៅថា វេទនាមាន ១០៨ ។ ម្ចាស់កិត្យុវេ វេទនា
 នេះឯងជាធម្មប្រយោជន៍ មានប្រយោជន៍ ១០៨ ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

[៧៨] ត្រាពោះឯង កិត្យុមួយប្រចូលទៅតាមព្រះដំបូងព្រះភាគ
 ។ បេ ។ លុះកិត្យុនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 ដំបូងព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះឆ្លើយដំបូង វេទនាដូចម្តេច ហេតុជា
 ទីកើតឡើងវៃវេទនាដូចម្តេច បដិបតាជាហេតុឲ្យដល់នូវហេតុជាទីកើត
 ឡើងវៃវេទនាដូចម្តេច ការលេត់ទៅវៃវេទនាដូចម្តេច បដិបតាជាហេតុ
 ឲ្យដល់នូវការលេត់ទៅវៃវេទនាដូចម្តេច កាតិសន្យាវៃវេទនាដូចម្តេច
 ទោសវៃវេទនាដូចម្តេច ការលាស់វេទនាដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កិត្យុ
 វេទនា វេទនា វេទនា វេទនា ក្លាយឯង កិត្យុវេ វេទនា ១ ធុតុវេ វេទនា ១
 អធុត្តមសុទាវេទនា ១ ។ ម្ចាស់កិត្យុវេ វេទនា នេះហៅថា វេទនា ។

ជស្សសមុទយោ វេទនាសមុទយោ កល្យាណ វេទនាសមុ-
 ទយេកាមំចី បដិបទា ជស្សនិរោធា វេទនានិរោធា
 អយាមវ អភិយា វេទន្តិកោ មក្កោ វេទនានិរោធកាមំដី
 បដិបទា ។ សេយ្យេដឹងំ ។ សញ្ញាទិដ្ឋំ ។ មេ ។ សម្មាស-
 មាទំ ។ យំ វេទនំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ
 អយំ វេទនាយ អស្សនោ ។ យា វេទនា អទិត្វា ទុក្ខា
 វិបរិណាមជញ្ញា អយំ វេទនាយ អាដិទភេ ។ យោ
 វេទនាយ ទទ្ធកតវិទយោ ទទ្ធកតប្បហានំ វេទំ វេទ-
 នាយ ទិស្សនាទ្ធិ ។ តតិយំ ។

(៨០) បុព្វេ មេ ភិក្ខុវេ សម្ពោទា អនភិសម្ពុទ្ធស្ស
 ពោទិសត្តសេវេ សតោ ឯតទហោសិ កកមា ទ្ក
 ទោ វេទនា កកមោ វេទនាសមុទយោ កកមា
 វេទនាសមុទយកាមំដី បដិបទា កកមោ វេទនាទិ

ហេតុជាទិកើតឡើងវិទេវេទា ព្រោះកើតឡើងវិទេវស្សៈ កល្យាណជាបដិ-
 បទាជាហេតុឲ្យផលនូវការកើតឡើងវិទេវេទា ការលេត់ទៅវិទេវេទា
 ព្រោះលេត់វិទេវស្សៈ វេទនិកមគ្គជំប្រសើរនេះឯង ជាបដិបទាជាហេតុ
 ឲ្យផលនូវការលេត់ទៅវិទេវេទា ។ វេទនិកមគ្គតិអ្វីខ្លះ ។ ភិសម្មា-
 ទិដ្ឋិ ។ មេ ។ សម្មាសមាទំ ។ សេចក្តីសុខសោបនស្សកើតឡើង
 ព្រោះកាស្រីយនូវវេទនាឯណា នេះជាការវិទេវេទា ។ វេទនា
 ឯណាមិនឡើង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា នេះជាពោស
 វិទេវេទា ។ ការបោះបង់នូវទេវកត ការលះបង់នូវទេវកត្តវិទេវេទា
 ឯណា នេះជាការលាស់ចេញនូវវេទនា ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

(៨១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាដែលគោតតោនៅជា
 ពោទិសត្តមិនទាន់បានក្រាស់សម្ពោធិញ្ញាណនៅឡើយ មានសេចក្តី
 ត្រិះរិះដូច្នោះថា វេទនាដូចម្តេច ហេតុជាទិកើតឡើងវិទេវេទាដូចម្តេច
 បដិបទាជាហេតុឲ្យផលនូវការកើតឡើងវិទេវេទាដូចម្តេច ការលេត់ទៅ

ហេតុនេះ គាត់មាន វេទនាដ៏រឹងមាំមាំ បដិបត្តា កោរ
 វេទនាយ អនុស្សាវរន្ត កោរ អាណិត ក៏ ដ៏ស្បែកឆ្នុំ ។
 គស្ស ម្តង ក៏ត្រូវ វេទនាហោស ក៏ស្ស ក៏មាន វេទនា
 សុខា វេទនា មុត្តា វេទនា អនុក្ខម មុត្តា វេទនា ។
 ក៏មាន វិញ្ញាណ វេទនា វេទនាសមុទយ វេទនាសមុទយ
 វិញ្ញាណ វេទនាសមុទយតាមដំ បដិបត្តា ។ បេ ។ យោ
 វេទនាយ ចន្ទកវិទយោ ចន្ទកកម្មយោ ក៏ វេទនា
 យ ដ៏ស្បែកឆ្នុំ ។ ចតុត្ថ ។

(៥២) ក៏មាន វេទនាតិ បេ ក៏ត្រូវ មុត្តា អនុ-
 ក្ខម តេសុ ធម្មេសុ ចតុត្ថ ឧទនាដំ ញាណំ ឧទនាដំ
 បញ្ញា ឧទនាដំ វិញ្ញាណំ ឧទនាដំ អាណាតោ ឧទនាដំ ។
 អយំ វេទនាសមុទយោតិ មេ ក៏ត្រូវ មុត្តា អនុក្ខម-
 តេសុ ធម្មេសុ ចតុត្ថ ឧទនាដំ ញាណំ ឧទនាដំ
 បញ្ញា ឧទនាដំ វិញ្ញាណំ ឧទនាដំ អាណាតោ ឧទនាដំ ។
 អយំ វេទនាសមុទយតាមដំ បដិបត្តាតិ មេ ក៏ត្រូវ
 មុត្តា អនុក្ខម តេសុ ធម្មេសុ ចតុត្ថ ឧទនាដំ

វេទនាដូចម្តេច បដិបត្តាជាហេតុឱ្យដល់នូវការលក់ទៅវេទនាដូច
 ម្តេច កាន់សិទ្ធិវេទនាដូចម្តេច ទោសវេទនាដូចម្តេច ការលក់
 ចេញនូវវេទនាដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងខ្សោយ គឺជាគតនោះមាន
 សេចក្តីត្រូវដូច្នោះទៀតថា វេទនាបំណងខ្សោយនេះមាន ព្យាយាម ក៏ សុខ-
 វេទនា ១ ចុត្តវេទនា ១ អនុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ នេះហៅថាវេទនា ។
 ការកើតឡើងវេទនា ព្រោះការកើតឡើងនៃវេទនា អញ្ញាជាបដិបត្តា
 ជាហេតុឱ្យដល់នូវការកើតឡើងវេទនា ។ បេ ។ ការបញ្ចប់នូវចេញ
 ការលក់ដល់នូវចេញនូវវេទនាឯណា ទោះជាការលក់ចេញនូវវេទនា ។
 ចប់សូត្រទី ៤ ។

(៥២) ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងខ្សោយ ចតុត្ថកើតឡើង ញាណកើតឡើង
 បញ្ញាកើតឡើង វិញ្ញាណកើតឡើង ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់គតគត ក្នុង
 ធម៌បំណងខ្សោយដែលគឺជាគតមិនធ្លាប់បានព្រឹក្សាកាលមុនថា នេះជាវេទនា
 ដូច្នោះទៀត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងខ្សោយ ចតុត្ថកើតឡើង ញាណកើតឡើង
 បញ្ញាកើតឡើង វិញ្ញាណកើតឡើង ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់គតគត ក្នុង
 ធម៌បំណងខ្សោយដែលគឺជាគតមិនធ្លាប់បានព្រឹក្សាកាលមុនថា នេះជាហេតុ
 កើតឡើងវេទនាដូច្នោះទៀត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងខ្សោយ ចតុត្ថកើតឡើង

។ បេ ។ អាណាគោ ទុទោនិ ។ អយំ វោ វេទនាចំរោ-
 ជោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុទុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ
 ទុទោនិ ។ បេ ។ អាណាគោ ទុទោនិ ។ អយំ វេទនា-
 ចំរោជកាមិនំ បដិបទាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុទុស្សុ-
 តេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ ។ បេ ។ អាណាគោ
 ទុទោនិ ។ អយំ វេទនាយ អស្សុនោតិ មេ ភិក្ខុវេ
 បុព្វេ អនុទុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ។ បេ ។ អយំ វេទនាយ
 អាទិណោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុទុស្សុតេសុ ធម្មេសុ
 ។ បេ ។ វនំ វេទនាយ និស្សរណានិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ
 អនុទុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ ញាណំ
 ទុទោនិ បញ្ញា ទុទោនិ វិជ្ជា ទុទោនិ អាណាគោ
 ទុទោនិ ។ បញ្ចមំ ។

។ បេ ។ ពុទ្ធិកេតិកឡើងហើយដល់ភោគ ក្នុងធម៌ចាំឱ្យយដែល
 ភោគមិនធ្លាប់បានព្វកិកាលមុនថា ។ នេះជាបដិបទាជាហេតុឱ្យដល់នូវ
 ការកើតឡើងនៃវេទនាដូច្នោះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឱ្យយ ចក្កកើត
 ឡើង ។ បេ ។ ពុទ្ធិកេតិកឡើងហើយដល់ភោគ ក្នុងធម៌ចាំឱ្យយ
 ដែលភោគមិនធ្លាប់បានព្វកិកាលមុនថា នេះឯងជាការលន់ទៅនៃ
 វេទនាដូច្នោះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឱ្យយ ចក្កកើតឡើង ។ បេ ។
 ពុទ្ធិកេតិកឡើងហើយដល់ភោគ ក្នុងធម៌ចាំឱ្យយដែលភោគមិនធ្លាប់
 បានព្វកិកាលមុនថា នេះជាបដិបទាជាហេតុឱ្យដល់នូវការលន់ទៅនៃ
 វេទនាដូច្នោះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឱ្យយ ក្នុងធម៌ចាំឱ្យយដែល
 ភោគមិនធ្លាប់បានព្វកិកាលមុនថា នេះជាការលន់ទៅនៃ ។ បេ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឱ្យយ ក្នុងធម៌ចាំឱ្យយដែលភោគមិនធ្លាប់បានព្វកិ
 កាលមុនថា នេះជាហេតុនៃវេទនា ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឱ្យយ ចក្ក
 កើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពុទ្ធិកេតិ
 កឡើងហើយដល់ភោគ ក្នុងធម៌ចាំឱ្យយដែលភោគមិនធ្លាប់បានព្វកិ
 កាលមុនថា នេះជាការលន់ទៅនូវវេទនា ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

(៨៣) អនិច្ចា សម្ពុហុលា កិក្ខុ យេ ១ កកក
 តេនុបសន្តិមិសុ ។ បេ ។ ឃីកាបន្តិ ឯសិទ្ធា ទេ តេ កិក្ខុ
 កកកន្តិ ឃីតនាភន្តិ កកតមា ឌុ ទេ កាទ្ធ វេនេនា កក
 តមេ វេនេនាសមុនយោ កកតមា វេនេនាសមុនយោតាមិធិ
 បដិបតា ។ បេ ។ តោ វេនេនាយ អស្សាទោ តោ
 អាទិទេវេ កី ឯស្សាណន្តិ ។ តិស្សា វេនេ កិក្ខុវេ
 វេនេនា សុទា វេនេនា ឌុក្ខា វេនេនា អឌុក្ខមិសុទា
 វេនេនា ។ វេនេ វុទ្ធន្តិ កិក្ខុវេ វេនេនា ។ ឧស្សសមុនយោ
 វេនេនាសមុនយោ កណ្តា វេនេនាសមុនយោតាមិធិ បដិ
 បតា ឧស្សនិរេនា ។ បេ ។ យោ វេនេនាយ ឧទ្ធកកវេន
 យោ ឧទ្ធកកម្យហានំ វេនេនាយ ឯស្សាណន្តិ ។
 ធម្មំ ។

(៨៣) ព្រះនារេន៍ ភ្នកកិក្ខុច្រើនប្រព្វលទៅគាល់ព្រះដំបាទ
 ព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភ្នកកិក្ខុនោះអន្តិយក្នុងទិសមគ្គរហើយ បានក្រប
 បង្កិច្ចលព្រះដំបាទព្រះភាគដូច្នោះ ចតិក្រព្រះអង្គដំបំរើ វេនេនាភី
 ដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតឡើងវេនេនាភីដូចម្តេច បដិបតាជាហេតុឱ្យ
 ដល់នូវការកើតឡើងវេនេនាភីដូចម្តេច ។ បេ ។ តាមិសនិវិទេវេនា
 ភីដូចម្តេច ទោសវេនេនាភីដូចម្តេច ការហេសំចេញនូវវេនេនាភី
 ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភ្នកកិក្ខុទាំងឡាយ វេនេនាទាំងឡាយនេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ
 សុរវេនេនា ១ ទុក្ខវេនេនា ១ អទុក្ខមសុរវេនេនា ១ ។ ម្ចាស់ភ្នក
 កិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាវេនេនា ។ ការកើតឡើងវេនេនា ព្រោះ
 កើតឡើងវេនេនាសុរៈ កណ្តាជាបដិបតាជាហេតុឱ្យដល់នូវការកើតឡើងវេនេនា
 វេនេនា ព្រោះលេកវេនេនាសុរៈ ។ បេ ។ ការបង្ហាចន័យនូវឧទ្ធកក ការ
 លះចន័យនូវឧទ្ធកកក្នុងវេនេនាឯណា នេះជាលេកវេនេនាសុរៈចេញនូវវេនេនា ។
 ចប់សូត្រទី ៦ ។

[៨២] តិរស្សា ភមា កំត្វាវ វេទនា ។ កាតមា
 តិរស្សា ។ សុខា វេទនា ធុត្តា វេទនា អនិច្ចាតា
 វេទនា ។ យេ ហិ កោចិ កំត្វាវ សុមណា វា កំត្វា
 វា ភមាសំ តិរស្សន្តំ វេទនាចំ សមុទយេត្ត អនុត្តមត្ត
 អស្សនត្ត អាទិជេត្ត ចំស្សន្តត្ត យេតក្កតំ ធម្មជា-
 តន្តំ ។ ច ទោមេ កំត្វាវ សុមណា វា ត្រាហ្មណា វា
 សមណេសុ វា សមណសម្មតា ត្រាហ្មណេសុ វា
 ត្រាហ្មណសម្មតា ច ច ច ទេ អាយស្មត្តា សា-
 យញ្ញន្តំ វា ត្រាហ្មញ្ញន្តំ វា វិស្វោ ធម្មេ សយំ អ-
 កំត្វា សុត្តន្តត្ត ធម្មសម្មត្ត វិស្វន្តំ ។ យេ ច ទោ
 កោចិ កំត្វាវ សុមណា វា ត្រាហ្មណា វា ភមាសំ
 តិរស្សន្តំ វេទនាចំ សមុទយេត្ត អនុត្តមត្ត អស្សនត្ត
 អាទិជេត្ត ចំស្សន្តត្ត យេតក្កតំ ធម្មជាតន្តំ ។
 ទេ ទោមេ កំត្វាវ សុមណា វា ត្រាហ្មណា វា

[៨២] ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ វេទនាចំនុយនេះមាន ៣
 យ៉ាង ។ វេទនា ៣ យ៉ាង កើតធម្មត ។ គឺសុខាវេទនា ១ ធុត្តាវេទនា ១
 អនិច្ចាតាវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ ភិក្ខុសមណទ្រាហ្មណ៍
 ឯណាទីមួយ បិទជីវិតស្លាប់ទៅហេតុជាទីកើតឡើងផង ទូកាលលក់ផង
 ទូកាខំសង្ស័យផង ទូកាសង្ស័យ ទូកាលលាស់ចេញផង ទូកាវេទនា
 ចំនុយនេះ កាមតិក ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ ភិក្ខុសមណទ្រាហ្មណ៍
 ចំនុយនេះ បិទសន្តត់ជាសមណៈក្នុងភិក្ខុសមណៈ ឬសន្តត់ជា
 ត្រាហ្មណ៍ក្នុងភិក្ខុទ្រាហ្មណ៍ទេ មួយវិញទៀត លោកដំបាច់កាយចំនុ
 នោះបិទទាន់បានធើរ្យជាតំច្បាស់សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខដោយទុក្ខ
 ឯង ទូសាមញ្ញកុណកិ ទូត្រាហ្មញ្ញកុណកិ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេច
 សម្រេចទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ ប៉ុន្តែភិក្ខុសមណទ្រាហ្មណ៍ឯណា
 ទីមួយ បិទជីវិតស្លាប់ទៅហេតុជាទីកើតឡើងផង ទូកាលលក់ផង ទូ
 កាខំសង្ស័យផង ទូកាសង្ស័យ ទូកាលលាស់ចេញផង ទូកាវេទនាចំនុយ
 នេះ កាមតិក ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ សមណទ្រាហ្មណ៍ចំនុនោះ

សមណេសុ ទេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ ច
 ព្រាហ្មណសម្មតា ។ ភេ ច បទាយស្មន្តោ សាមញ្ញកុត្ត
 ព្រហ្មញ្ញកុត្ត ធិដ្ឋេ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខតតា
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហារន្តិភំ ។ សន្តមំ ។

[៨៩] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ តតតា

តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
 វេទនា ។ យេ ហំ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ឥមាសំ តិស្សន្តំ វេទនាចំ សមុទយេត្ត
 អនុត្តមេត្ត អស្សាទេត្ត អាទិទេវេត្ត ធិស្សនាត្តេ យ-
 ថាភូតំ ធម្មជាទន្តំ ។ បេ ។ បជាទន្តំ ។ បេ ។ សយំ
 អភិញ្ញា សង្ខតតា ឧបសម្បជ្ជំ វិហារន្តិភំ ។ អដ្ឋមំ ។

ទើបសន្មតថាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាព្រាហ្មណ៍ក្នុង
 ពួកព្រាហ្មណ៍ផង ។ មួយវិញទៀត លោកដ៏មានអាយុវ័ន្តនោះបាន
 ធ្វើទ្បជាក់ច្បាស់សម្រេចដោយព្រាហ្មណ៍ដ៏គួរមេដោយខ្លួនឯង ខ្ញុំសាមញ្ញ-
 កុណក្តិ ខ្ញុំព្រាហ្មញ្ញកុណក្តិ ក្នុងបទុប្បន្ត សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។
 ចប់សូត្រទី ៧ ។

[៨៩] ប្លាសភិក្ខុវាំងខ្សោយ វេទនានេះមាន ព្យាយាម ។

វេទនា ព្យាយាម តើដូចម្តេច ។ ភិសុខវេទនា ។ ទុក្ខវេទនា ។ អទុក្ខម-
 សុខវេទនា ។ ប្លាសភិក្ខុវាំងខ្សោយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នីមួយៗ មិនជំនុំច្បាស់ខ្លួនវាហេតុជាទីកើតឡើងផង ខ្ញុំការរលត់ទៅផង
 ខ្ញុំតានិសង្សផង ខ្ញុំវេទនាផង ខ្ញុំការរលត់ចេញផង ខ្ញុំវេទនា
 វាំង ព្យ នេះ កាមតិក ។ បេ ។ វេទនិជំនុំច្បាស់ ។ បេ ។ ធ្វើទ្បជាក់
 ច្បាស់សម្រេចដោយព្រាហ្មណ៍ដ៏គួរមេដោយខ្លួនឯង សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។
 ចប់សូត្រទី ៨ ។

[៨៦] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា វេទនំ ធម្មជាទន្ធិ វេទនាសមុទយំ ធម្មជាទន្ធិ វេទនាធិរោធំ ធម្មជាទន្ធិ វេទនាធិរោធកាមិទិបដំបដំ ធម្មជាទន្ធិ ។ យេ វ បជាទន្ធិ ។ យេ វ សយំ អភិក្ខុំ សុទ្ធិកត្តា ទុបសម្បជ្ជំ វិហារន្តិកំ ។ ទវមំ ។

[៨៧] តិស្សោ វេទនា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតតមា តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អមុក្ខមសុខា វេទនា ។ វេទនា វេទនា ភិក្ខុវេ តិស្សោ វេទនា វេទនា ។ ទសមំ ។

[៨៨] អន្តំ ភិក្ខុវេ សាមិសា បិទិ អន្តំ ធិរាមិសា បិទិ អន្តំ ភិក្ខុវេ ធិរាមិសា ធិរាមិសត្តា បិទិ អន្តំ សាមិសំ សុទ្ធំ អន្តំ ធិរាមិសំ សុទ្ធំ អន្តំ ធិរាមិសា ធិរាមិសត្តំ សុទ្ធំ អន្តំ សាមិសា ទុបេត្តា អន្តំ

[៨៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបូត្រាហ្មណ៍ឯណា ទីមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវវេទនា មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃ វេទនា មិនដឹងច្បាស់នូវការលេតិខៃវេទនា មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបត្តាជា ហេតុនូវផលនូវការលេតិខៃវេទនា ។ យេ វ ដឹងច្បាស់ ។ យេ វ ធ្វើឲ្យ ជាប់ច្បាស់សម្រេចឈរយេត្រាជាដំណុំបោយខ្លួនឯង សម្របសម្រួល ទៅ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

[៨៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះហោនព្យយ៉ាង ។ វេទនា ព្យយ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ភិសុខវេទនា ទុក្ខវេទនា ទុក្ខុបសុខវេទនា ទុក្ខ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាមានព្យយ៉ាងនេះឯង ។ ចប់សូត្រទី ១០ ។

[៨៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បីតំប្រកបដោយកាមិសកំមាទ បីតំមិនប្រកបដោយកាមិសកំមាទ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បីតំប្រាស ចាកកាមិសដំលើស ជាដំបើងដែលមិនប្រកបដោយកាមិសទៅទៀតកំមាទ សេចក្តីសុខប្រកបដោយកាមិសកំមាទ សេចក្តីសុខមិនប្រកបដោយ កាមិសកំមាទ សេចក្តីសុខប្រាសចាកកាមិសដំលើសជាដំលើសេចក្តីសុខ ដែលមិនប្រកបដោយកាមិសកំមាទ ទរហត្ថប្រកបដោយកាមិសកំមាទ

ឯកម៌សា ឧបេត្តា អត្ថំ ឯកម៌សា ឯកម៌សតក ឧ-
បេត្តា អត្ថំ សាម៌សោ វិមោត្តា អត្ថំ ឯកម៌សោ
វិមោត្តា អត្ថំ ឯកម៌សា ឯកម៌សតក វិមោត្តា ។

[៥៧] កកតោ ច កំក្កវេ សាម៌សា មីតំ ។

បត្តិមេ កំក្កវេ កាមតុណា ។ កកតេ បញ្ច ។

ចក្កវិញ្ញយ្យា រុចា ឥដ្ឋា កត្តា មនាថា បិយរុចា

កោម្មបសន្តិកា រជដិយា ។ មេ ។ កាយវិញ្ញយ្យា ដោ-

ដ្ឋត្តា ឥដ្ឋា កត្តា មនាថា បិយរុចា កោម្មបសន្តិកា

រជដិយា ។ ឥមេ ខោ កំក្កវេ បញ្ច កាមតុណា ។

យា ខោ កំក្កវេ ឥមេ បញ្ច កាមតុណា មជ្ជិ

ឧប្បជ្ជតំ មីតំ អយំ វុច្ឆតំ កំក្កវេ សាម៌សា មីតំ ។

។ បេត្តាមិនប្រកបដោយភាមិសកំមាន ។ បេត្តាប្រាសចាកភាមិសដំលើស
ជាងបេត្តាដែលមិនប្រកបដោយភាមិសកំមាន វិមោត្តប្រកបដោយ
ភាមិសកំមាន វិមោត្តមិនប្រកបដោយភាមិសកំមាន វិមោត្តប្រាសចាក
ភាមិសដំលើសជាងវិមោត្តដែលមិនប្រកបដោយភាមិសកំមាន ។

[៥៨] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទិវ្យាយ ចុះបីភិប្រកបដោយភាមិសនិដ្ឋិត

ម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទិវ្យាយ គឺកាមតុណាចាំទិវ្យាយ ។ កាមតុណា

ចាំទិវ្យាយ កើតដូចម្តេច ។ ឆិប្បចាំទិវ្យាយដែលឆប្បឆិប្បចាំទិវ្យាយ

ចក្ក ជាទីប្រាថ្នា ជាទីគ្រៃករ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកប

ដោយកាម អ្នកដល់គម្រៃក ។ បេ ។ ចេត្តាចាំទិវ្យាយដែលឆប្បឆិប្ប

ចក្កដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីគ្រៃករ ជាទីពេញចិត្ត ជាទី

ស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម អ្នកដល់គម្រៃក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទិវ្យាយ

កាមតុណាមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទិវ្យាយ បីគឺឯកាដែល
កើតឡើងព្រោះតម្រូវកាមតុណាចាំទិវ្យាយ នេះ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទិវ្យាយ នេះ
ហៅថា បីភិប្រកបដោយភាមិស ។

[៧០] កតតមា ច ភិក្ខុវេ ឯរាមិសា មីតិ ។

នធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិច្ឆា កាមេហិ វិវិច្ឆ អកុសលេហិ
ធម្មេហិ សវិគត្តំ សវិចារំ វិវេកាជំ មីតិសុទំ បឋមជ្ឈានំ
ឧបសម្បជ្ជ វិហារិ វិគត្តវិចារកំ វុបសមា អជ្ឈន្តំ
សម្បសាធនំ ធនសោ ឯកោធិការំ អវិគត្តំ អវិចារំ
សមាធិជំ មីតិសុទំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារិ ។
អយំ វុទ្ធតំ ភិក្ខុវេ ឯរាមិសា មីតិ ។

[៧១] កតតមា ច ភិក្ខុវេ ឯរាមិសា ឯរាមិស-

តក មីតិ ។ យេ ទោ ភិក្ខុវេ ទិណាសវស្ស ភិក្ខុវោ
ភតា ចំត្តំ វិមុត្តំ បទូវេត្តាវោ ធនសា ចំត្តំ វិមុត្តំ
បទូវេត្តាវោ មោហា ចំត្តំ វិមុត្តំ បទូវេត្តាវោ ឧប្បជ្ជតិ
មីតិ អយំ វុទ្ធតំ ភិក្ខុវេ ឯរាមិសា ឯរាមិសតក មីតិ ។

[៧០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបំរែមិនប្រកបដោយតាមិសធី

ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសលសមាទេៈ ស្មាន់ចាកកាម
ទាំងឡាយ ស្មាន់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយចូលកាន់បឋមជ្ឈាន
ប្រកបដោយវិគត្តនិងវិចារ មានបីតំទំនិសុទ្ធដែលកើតអំពីវេកសម្រែង-
សម្រែងនៅ លុះរាល់បំរុងវិគត្តនិងវិចារអស់ហើយ បានចូលកាន់
ទុតិយជ្ឈាន ជាធម្មជាតិកើតមានកុសិសន្តានចិត្ត ប្រកបដោយសេចក្តី
ជ្រះថ្លានិស្សា មានសភាពជាចិត្តស្រស់ស្អាត មិនមានវិគត្តនិងវិចារ មាន
តែបីតំទំនិសុទ្ធដែលកើតអំពីសមាធិគឺបឋមជ្ឈាន សម្រែងសម្រែងនៅ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បំរែមិនប្រកបដោយតាមិស ។

[៧១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើគិតប្រាសចាកតាមិសដំលើស

ជាតិបីតំដែលមិនប្រកបដោយតាមិសធីដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បំរែឯណាដែលកើតឡើងដល់ទិណសភិក្ខុ ជាអ្នកពិចារណាឃើញខ្ញុំ
ចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកភក្តៈហើយ ជាអ្នកពិចារណាឃើញខ្ញុំចិត្តដែល
ផុតស្រឡះចាកទោសៈហើយ ជាអ្នកពិចារណាឃើញខ្ញុំចិត្តដែលផុត
ស្រឡះចាកមោហៈហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បំរែប្រាស
ចាកតាមិសដំលើសជាតិបីតំដែលមិនប្រកបដោយតាមិស ។

[៧២] កតមេត្ត កំត្វាវ សាមិសំ សុខំ ។ បញ្ចមេ
 កំត្វាវ កាមតុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ចក្កុវិញ្ញយ្យ
 រា ឥដ្ឋា កត្តា បទាមា មិយ្យា កាប្បបសង្កិតា
 រជជីយា ។ មេ ។ កាយវិញ្ញយ្យ ដោជ្ជត្តា ឥដ្ឋា កត្តា
 មទាមា មិយ្យា កាប្បបសង្កិតា រជជីយា ។ ឥម
 ទោ កំត្វាវ បញ្ច កាមតុណា ។ យំ ទោ កំត្វាវ ឥម
 បញ្ច កាមតុណា បដិទ្ធ ឧប្បដ្ឋានំ សុខំ សោមទស្សំ
 ឥដ្ឋំ វុទ្ធកំ កំត្វាវ សាមិសំ សុខំ ។

[៧៣] កតមេត្ត កំត្វាវ ធិរាមិសំ សុខំ ។
 ឥដ្ឋ កំត្វាវ កំត្វុ វិវិច្ឆេវ កាមេយំ វិវិច្ឆ អនុស-
 សេយំ ធម្មេយំ សវិតក្កំ សវិហាវំ វិវត្តនំ មិនិសុខំ
 បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្មាទ្ធ វិហារនំ ។ មេ ។ មិនិយា ច
 វិវត្តា ឧបសម្មាទ្ធ ច វិហារនំ សតោ ច សម្មាដាថោ

[៧៤] ម្ចាស់កំត្វាវ ចុរសេចក្តីសុខប្រកបដោយកាមិស
 ភិដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កំត្វាវ កំត្វាវតុណាចំ ឥនេឯង ។
 កាមតុណាចំ ឥភិដូចម្តេច ។ កំត្វាវតុណាវិសេសប្បដិសិទ្ធសំ
 ដោយវត្ថុ ជាច្រើន ជាវិវិច្ឆេវ ជាវិវត្តនំ ជាច្រើន
 ប្រកបដោយកាម គួរដល់កម្រិត ។ មេ ។ ចក្កុវិញ្ញយ្យវិសេសប្ប
 ដិសិទ្ធសំដោយកាយ ជាច្រើន ជាវិវិច្ឆេវ ជាវិវត្តនំ ជាច្រើន
 ប្រកបដោយកាម គួរដល់កម្រិត ។ ម្ចាស់កំត្វាវ
 កាមតុណាចំ ឥនេឯង ។ ម្ចាស់កំត្វាវ សេចក្តីសុខ
 សោមទស្សន៍ណាវិសេសភិវិច្ឆេវ ព្រោះកាស្រ័យកាមតុណាចំ ឥនេ
 ម្ចាស់កំត្វាវ នេះហៅថា សុខប្រកបដោយកាមិស ។

[៧៥] ម្ចាស់កំត្វាវ ចុរសេចក្តីសុខប្រកបដោយ
 កាមិសភិដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កំត្វាវ កំត្វាវតុណាចំ នេះ ស្ងាត់
 ចាកកាមតុណាចំ ស្ងាត់ចាកកុសលចម្រើន ហើយចូលកាន់
 បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិភក្តិ ប្រកបដោយវិហារ មានតែចិត្តនិស្សា
 វិសេសភិវិច្ឆេវ សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ មេ ។ ព្រោះប្រាសចាក
 ចិត្តនិស្សា ប្រកបដោយបេក្ខាផង មានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួនផង

(៧៩) កតមា ០ កិច្ចវេ សាមីសា ឧបេក្ខា ។
 បញ្ចមេ កិច្ចវេ កាមតុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ០ កុ-
 វិញ្ញយ្យា រា ឥដ្ឋា កត្តា មនាហ បិយរា កាម្មប-
 សញ្ញតា វេទិយា ។ មេ ។ កាយវិញ្ញយ្យា ដោជ្ជតា
 ឥដ្ឋា កត្តា មនាហ បិយរា កាម្មបសញ្ញតា វេ-
 ទិយា ។ ឥមេ ទោ កិច្ចវេ បញ្ច កាមតុណា ។ យា
 ទោ កិច្ចវេ ឥមេ បញ្ច កាមតុណា បដិទូ ឧប្បជ្ជតិ
 ឧបេក្ខា អយំ វុទ្ធតិ កិច្ចវេ សាមីសា ឧបេក្ខា ។

(៧៦) កតមា ០ កិច្ចវេ ឯកមិសា ឧបេក្ខា ។
 ឥធន កិច្ចវេ កិច្ច សុខស្ស ០ បហាវា ធុត្តស្ស ០
 បហាវា បុត្រា សោមនស្សនោមនស្សនំ អនុត្តមា
 អនុត្តមសុទំ ឧបេក្ខាសតំទាវិសុទ្ធិ ចនុត្តជ្ឈានំ ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហាតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិច្ចវេ ឯកមិសា
 ឧបេក្ខា ។

(៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឧបេក្ខាប្រកបដោយភាមិសាគី
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គិតាមគុណតាំង ៥ ទេវេង ។
 កាម្មគុណ៧ គឺដូចម្តេច ។ គឺបូជាទិញយវិសេសប្បវិទ្ធិច្បាស់ដោយចក្ក
 ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
 កាម គួរដល់សម្រេច ។ បេ ។ ជាដង្ហុះទាំងឡាយវិសេសប្បវិទ្ធិច្បាស់
 ដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់
 ប្រកបដោយកាម គួរដល់សម្រេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណ
 មាន៩ យ៉ាងទេវេង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបេក្ខាឯណាវិសេសកើត
 ឡើង ព្រោះស្រឡាតាមគុណតាំង ៥ ទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេ
 ហៅថា ឧបេក្ខាប្រកបដោយភាមិសា ។

(៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឧបេក្ខាមិនប្រកបដោយភាមិសា
 គឺដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនាទេ ព្រោះលះបង់
 ម្ល៉ៅសេចក្តីសុខផង ព្រោះលះបង់ម្ល៉ៅសេចក្តីទុក្ខផង ព្រោះលះបង់ទៅនៃ
 សោមនស្សនិងទោមនស្សក្នុងកាលមុនផង បានចូលកាន់ចក្កនូវព្រះ
 ធម្មជាតិមិនទុក្ខមិនសុខ មានសក្តិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា សម្រេច
 សម្រេចខ្លះទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេហៅថា ឧបេក្ខាមិនប្រកប
 ដោយភាមិសា ។

[៧៧] កកតមា ច កំត្វុវេ ធិរាមិសា ធិរាមិសតក

ឧបេក្ខា ។ យោ ទោ កំត្វុវេ ធិណាសវស្ស កិក្កុលោ

រាតា ចិត្តំ វិមុត្តំ បទ្ធវេក្កុតោ នោសា ចិត្តំ វិមុត្តំ

បទ្ធវេក្កុតោ មោហោ ចិត្តំ វិមុត្តំ បទ្ធវេក្កុតោ ឧប្បជ្ជតិ

ឧបេក្ខា អយំ វុច្ឆតិ កំត្វុវេ ធិរាមិសា ធិរាមិសតក

ឧបេក្ខា ។

[៧៨] កកតមោ ច កំត្វុវេ សាមិសោ វិមោក្ខោ ។

វុចប្បដិសំយុត្តោ វិមោក្ខោ សាមិសោ អវុចប្បដិសំ-

យុត្តោ វិមោក្ខោ ធិរាមិសោ ។

[៧៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទេបេក្ខាប្រាសចាកកាមិសធិរាមិស

ជាឯទេបេក្ខាដែលមិនប្រកបដោយកាមិសភិក្ខុដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-

ឡាយ ទេបេក្ខាឯណាដែលកើតឡើងដល់ទិណសវិភិក្ខុ ជាអ្នកពិ-

ចារណាឃើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកករហើយ ជាអ្នកពិចារណា

ឃើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាករាមិសហើយ ជាអ្នកពិចារណាឃើញ

នូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកមោហាហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ

ហៅថា ទេបេក្ខាប្រាសចាកកាមិសធិរាមិសជាឯទេបេក្ខាដែលមិនប្រកប

ដោយកាមិស ។

[៧៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិមោក្ខប្រកបដោយកាមិសភិ

ដូចម្តេច ។ វិមោក្ខប្រកបដោយរូប ឈ្មោះថាវិមោក្ខប្រកបដោយកាមិស

វិមោក្ខប្រកបដោយអរូប ឈ្មោះថាវិមោក្ខមិនប្រកបដោយកាមិស ។

អង្គសម្របវិយាយវិញ

(៧៧) កតតាមា ៥ កំភូរេ ធិរាមិសា ធិរាមិសតហ
វិហោក្ខោ ។ យោ មោ កំភូរេ ធិរាមិសាសវស្ស កំភូរេ
រាតា ចិត្តំ វិមុត្តំ បទូរេត្តរោ ទោសា ចិត្តំ វិមុត្តំ
បទូរេត្តរោ មោហា ចិត្តំ វិមុត្តំ បទូរេត្តរោ ទឡដ្ឋិតិ
វិហោក្ខោ អយំ វុទ្ធាតំ កំភូរេ ធិរាមិសា ធិរាមិសតហ
វិហោក្ខោតិ ។ ឯកាធសមំ ។

អង្គសម្របវិយាយវិញ តតិយោ ។

ពស្ស្យទ្ធាតំ

សិវកអដ្ឋសតំ កំភូ
មុទ្ធ ញាណញ កំភូរេ
សមណព្រាហ្មណា តិណិ
ស្មុទ្ធិកំ ៥ ធិរាមិសត្ថំ ។

វេរោសំយត្តំ ធិរាមិស ។

អង្គសម្របវិយាយវិញ

(៧៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វិហោក្ខុប្រាសចាកភាមិសធិរាមិសជាតិ
វិហោក្ខុដែលមិនប្រកបដោយភាមិសភិក្ខុម្នាក់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
វិហោក្ខុឯណាដែលកើតឡើងដល់ទិណសវិក្ខុ ជាអ្នកពិចារណាឃើញ
នូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកកតៈ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តដែលផុត
ស្រឡះចាកទោសៈ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាក
មោហៈ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិហោក្ខុប្រាសចាកភាមិស
ធិរាមិសជាតិវិហោក្ខុដែលមិនប្រកបដោយភាមិស ។ ចប់ស្ម័គ្រទី ១១ ។

ចប់ អង្គសម្របវិយាយវិញ ទី ៣ ។

ទទ្ធានៃអង្គសម្របវិយាយវិញនោះគឺ

ពោលអំពីសិវកបិក្ខុជាដំបូង ១ អំពីព្រះអង្គទ្រង់សំដែងធម្ម-
បរិយាយមួយរយប្រាំបី ១ អំពីភិក្ខុមួយរូបចូលសួរព្រះ
អង្គ ១ អំពីកាលមុនដែលព្រះអង្គត្រាស់ដឹង ១ អំពីញាណ
កើតឡើងដល់ព្រះអង្គ ១ អំពីសម្មហុសភិក្ខុ ១ អំពីសមណ-
ព្រាហ្មណ៍មាត ៣ លើក អំពីវេទនាសុខ ១ អំពីបីនិប្រកប
ដោយភាមិសទ័វប្រាសចាកភាមិស ។

ចប់ វេរោសំយត្តំ ។

មាត្រា ១៧

បេយ្យាលវគ្គ

[១០០] បញ្ចប់ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមន្តាគតោ
មាតុត្តាមោ ឯកទ្គមមទាចោ ហោតិ បុរិសស្ស ។ ក-
តមេហិ បញ្ចប់ ។ ១ ២ រូបវា ហោតិ ៣ ៤ កោគវា
ហោតិ ៥ ៦ សីលវា ហោតិ អលសោ ៧ ហោតិ
បជញ្ញស្ស ៨ លកតិ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ច-
ប់ អង្កេហិ សមន្តាគតោ មាតុត្តាមោ ឯកទ្គមមទាចោ
ហោតិ បុរិសស្ស ។

[១០១] បញ្ចប់ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមន្តាគតោ
មាតុត្តាមោ ឯកទ្គមមទាចោ ហោតិ បុរិសស្ស ។ ក-
តមេហិ បញ្ចប់ ។ រូបវា ៥ ហោតិ កោគវា ៥
ហោតិ សីលវា ៥ ហោតិ អក្កោ ៥ ហោតិ អលសោ
បជញ្ញស្ស លកតិ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចប់
អង្កេហិ សមន្តាគតោ មាតុត្តាមោ ឯកទ្គមមទាចោ ហោតិ
បុរិសស្សតិ ។ បឋមំ ។

មាត្រា ១៨

បេយ្យាលវគ្គ

[១០០] បញ្ចប់ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមន្តាគតោ
មាតុត្តាមោ ឯកទ្គមមទាចោ ហោតិ បុរិសស្ស ។ ក-
តមេហិ បញ្ចប់ ។ ១ ២ រូបវា ហោតិ ៣ ៤ កោគវា
ហោតិ ៥ ៦ សីលវា ហោតិ អលសោ ៧ ហោតិ
បជញ្ញស្ស ៨ លកតិ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ច-
ប់ អង្កេហិ សមន្តាគតោ មាតុត្តាមោ ឯកទ្គមមទាចោ
ហោតិ បុរិសស្ស ។

[១០១] បញ្ចប់ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមន្តាគតោ
មាតុត្តាមោ ឯកទ្គមមទាចោ ហោតិ បុរិសស្ស ។ ក-
តមេហិ បញ្ចប់ ។ រូបវា ៥ ហោតិ កោគវា ៥
ហោតិ សីលវា ៥ ហោតិ អក្កោ ៥ ហោតិ អលសោ
បជញ្ញស្ស លកតិ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចប់
អង្កេហិ សមន្តាគតោ មាតុត្តាមោ ឯកទ្គមមទាចោ ហោតិ
បុរិសស្សតិ ។ បឋមំ ។

[១០២] បញ្ចប់ កំភូម អង្គុយ សមញ្ញកោ
 បុរិសោ ឯកទ្គមមនាហោ ហោតិ មាតុក្កាមស្ស ។
 កតមេហំ បញ្ចប់ ។ ១ ០ រូបវំ ហោតិ ១ ០ កោក-
 វំ ហោតិ ១ ០ សីលវំ ហោតិ អលសោ ០ ហោតិ
 បជញ្ញស្ស ០ លកតិ ។ ឥមេហំ ទោ កំភូម បញ្ចប់
 អង្គុយ សមញ្ញកោ បុរិសោ ឯកទ្គមមនាហោ ហោតិ
 មាតុក្កាមស្ស ។

[១០៣] បញ្ចប់ កំភូម អង្គុយ សមញ្ញកោ
 បុរិសោ ឯកទ្គមមនាហោ ហោតិ មាតុក្កាមស្ស ។ កត-
 មេហំ បញ្ចប់ ។ រូបវំ ០ ហោតិ កោកវំ ០ ហោតិ
 សីលវំ ០ ហោតិ ឧក្ខា ០ ហោតិ អលសោ
 បជញ្ញស្ស លកតិ ។ ឥមេហំ ទោ កំភូម បញ្ចប់
 អង្គុយ សមញ្ញកោ បុរិសោ ឯកទ្គមមនាហោ ហោតិ
 មាតុក្កាមស្សាតិ ។ ទុតិយំ ។

[១០២] ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយអង្គ៨ មិនជាទី
 ពេញចិត្តរបស់មាតុត្រាមដោយពិត ។ អង្គ៨ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបុរសមិន
 បាទបូ ១ មិនមានភោគៈ ១ មិនមានសីលចារ ១ ខ្លួនប្រក្សស ១
 មិនមានកូនជាទីញ៉ាំងវិញ្ញត្តិកូលនៃបុរសនោះឡើយកល់នៅ ១ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុវាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយអង្គ៨ នេះឯង មិនជាទីពេញចិត្តរបស់
 មាតុត្រាមដោយពិត ។

[១០៣] ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយអង្គ៨ ជាទី
 ពេញចិត្តរបស់មាតុត្រាមដោយពិត ។ អង្គ៨ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបុរសបាទ
 បូ ១ មានភោគៈ ១ មានសីលចារ ១ ជាអ្នកវិនិច្ឆ័យខ្លួនប្រក្សស ១
 មានកូនជាទីញ៉ាំងវិញ្ញត្តិកូលនៃបុរសនោះឡើយកល់នៅ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 វាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយអង្គ៨ នេះឯង ជាទីពេញចិត្តរបស់មាតុ-
 ត្រាមដោយពិត ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

[១០៤] បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស អាវេណិ-
 កាធិ ធុត្តាធិ យោធិ មាតុត្តាមោ បទ្ធកុកាតិ អញ្ញាត្រិវ
 បុរិសេហិ ។ កតមាធិ បញ្ច ។ វេទ ភិក្ខុវេ មាតុត្តា-
 មោ ធិមាហេ សមាហោ ចតិកុលំ កច្ឆនិ ញាតតេហិ
 វិទា ហោតិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស ចមមំ អាវេ-
 ណិកំ ធុត្តំ យំ មាតុត្តាមោ បទ្ធកុកាតិ អញ្ញាត្រិវ
 បុរិសេហិ ។

[១០៥] បុទ ចមមំ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ ធុត្តិ
 ហោតិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស ធុត្តិយំ អាវេណិកំ
 ធុត្តំ យំ មាតុត្តាមោ បទ្ធកុកាតិ អញ្ញាត្រិវ បុរិសេហិ ។

[១០៦] បុទ ចមមំ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ កត្តិ
 ហោតិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស កត្តិយំ អាវេណិ-
 កំ ធុត្តំ យំ មាតុត្តាមោ បទ្ធកុកាតិ អញ្ញាត្រិវ
 បុរិសេហិ ។

[១០៤] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ សេចក្តីទុក្ខដោយទ្រុកទេសំមាតុ-
 ត្រាមនេះមាន ៥ យ៉ាង ដែលមាតុត្រាមតែងទទួលនិរេន្ទ្រនិក្ខិបុរស ។
 ទុក្ខ ៥ យ៉ាងនីមួយៗ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ មាតុត្រាមក្នុងហោតនេះ
 នៅក្នុងទៅកាន់ក្រិក្ខុលក្ខី ប្រាសចាកញាតិចាំនិទ្ធាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំនិទ្ធាយ នេះហៅថាទុក្ខដោយទ្រុកទី ១ របស់មាតុត្រាម ដែល
 មាតុត្រាមទទួលនិរេន្ទ្រនិក្ខិបុរសចាំនិទ្ធាយ ។

[១០៥] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ មួយទៀត មាតុត្រាមមានផ្លូវ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ នេះហៅថាសេចក្តីទុក្ខដោយទ្រុកទី ២ របស់មាតុ-
 ត្រាម ដែលមាតុត្រាមទទួលនិរេន្ទ្រនិក្ខិបុរសចាំនិទ្ធាយ ។

[១០៦] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ មួយទៀត មាតុត្រាមមានភិ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ នេះហៅថាសេចក្តីទុក្ខដោយទ្រុកទី ៣ របស់មាតុ-
 ត្រាម ដែលមាតុត្រាមទទួលនិរេន្ទ្រនិក្ខិបុរសចាំនិទ្ធាយ ។

[១១៧] ដូច ចប់ ភិក្ខុវេទ មានត្ថានុមោ វិហាយនំ ។
 វេទ ភិក្ខុវេទ មានត្ថានុមោ វេទ វេទ អាវេណិយំ ទុក្ខំ
 យំ មានត្ថានុមោ បទ្ធាណាតំ អត្តនិវ្រិ វុទ្ធិសេហិ ។

[១១៨] ដូច ចប់ ភិក្ខុវេទ មានត្ថានុមោ វុទ្ធិសេហិ
 ចារិកវិយំ វុទ្ធិសេហិ ។ វេទ វេទ ភិក្ខុវេទ មានត្ថានុមោ
 បទ្ធាណាតំ អាវេណិយំ ទុក្ខំ យំ មានត្ថានុមោ បទ្ធាណាតំ
 អត្តនិវ្រិ វុទ្ធិសេហិ ។ វេទ វេទ ភិក្ខុវេទ ចត្វ វា-
 ត្ថានុមោ អាវេណិយំ ទុក្ខំ យំ មានត្ថានុមោ
 បទ្ធាណាតំ អត្តនិវ្រិ វុទ្ធិសេហិ ។ វេទ វេទ ។

[១១៩] វិហាយនំ ភិក្ខុវេទ ឧដ្ឋេហិ សមន្តាភោ មា-
 ត្ថានុមោ យេត្តយេន កាយស្ស ភោតា បរំ មរណា
 អតាយំ ទុក្ខំ វិហាយនំ វិហាយំ ទុបបន្តនំ ។ កតមេហិ
 វិហាយំ ។ វេទ ភិក្ខុវេទ មានត្ថានុមោ បទ្ធាណាសមយំ មច្ឆេ-

[១០៧] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ មួយទៀត មានត្រាមសត្រាម
 ក្នុង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ នេះហៅថាសេចក្តីទុក្ខដោយវៀកទំ ៤
 របស់មានត្រាម ដែលមានត្រាមទទួលបានផ្សេងអំពីបុរសចាំនិទ្យាយ ។

[១០៨] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ មួយទៀត មានត្រាមចូលទៅ
 បម្រើបុរស ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ នេះហៅថាសេចក្តីទុក្ខដោយ
 វៀកទំ ៥ របស់មានត្រាម ដែលមានត្រាមទទួលបានផ្សេងអំពីបុរសចាំនិ-
 ទ្យាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ នេះហៅថាសេចក្តីទុក្ខដោយ
 វៀកទំ ៦ យ៉ាងរបស់មានត្រាម ដែលមានត្រាមទទួលបានផ្សេងអំពីបុរស
 ចាំនិទ្យាយ ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

[១០៩] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ មានត្រាមប្រកបដោយធម៌ ៣
 យ៉ាង លុបបេក្ខាយករិកាយស្តាប់ទៅ ច្រើនតែទៅកើតក្នុងវិញ្ញាណ
 ប្រេត អសុភាយ ខោក ។ ធម៌ ៣ យ៉ាងអ្វីខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
 នឹងមានត្រាមក្នុងលោកនេះ មានចិត្តត្រិះរិះចិត្តសិរសេចក្តីកំណាញ់គ្រិះ

មលបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា អភាវំ អជ្ឈាវសនិ មជ្ឈន្តិ-
 កាសមយំ វស្សាបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា អភាវំ អជ្ឈា-
 វសនិ សាយណ្ណាសមយំ កាមរាគបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា
 អភាវំ អជ្ឈាវសនិ ។ វមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិហំ ធម្មេហំ
 សមម្ពាគតោ មាតុត្តារោ យេកុយ្យេន កាយស្ស កេ-
 តា បរំ មរណា អចាយំ ធុត្តនិ វិនិច្ឆាតំ ជិវយំ ទ-
 បមជ្ឈនីតំ ។ ចកុត្តំ ។

[១១២] អថខោ កាយស្សា អនុកុត្តា យេន ភកកំ
 តេនុបសន្តមិ ។ មេ ។ ឯកមន្តំ ជិសិទ្ធោ ខោ កា-
 យស្សា អនុកុត្តា ភកវន្តំ ឯតទរោច វសាហំ កន្តេ
 មាតុត្តាមំ បស្សមិ ជិទ្ធលេន ចកុត្តា វិស្សទ្ធលេន អតិក្កន្ត-
 មាតុសកេន កាយស្ស កេតា បរំ មរណា អចាយំ
 ធុត្តនិ វិនិច្ឆាតំ ជិវយំ ទបមជ្ឈន្តំ ។ កតិហំ ទុ ខោ
 កន្តេ ធម្មេហំ សមម្ពាគតោ មាតុត្តារោ កាយស្ស
 កេតា បរំ មរណា អចាយំ ធុត្តនិ វិនិច្ឆាតំ ជិវយំ
 ទបមជ្ឈនីតំ ។

សន្តិក្កំបុព្វល្លាសមិយត្របត្រនិដុះ ១ មានចិត្តត្រូវសចក្កិច្រវិណាតត្រេ
 សន្តិក្កំមជ្ឈន្តិកសមិយ^(១)ត្របត្រនិដុះ ១ មានចិត្តត្រូវកាមរាគត្របសន្តិក្កំ
 ក្នុងសាយណ្ណសមិយត្របត្រនិដុះ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុ-
 ត្រាមប្រកថដោយធម៌ ព្យ យ៉ាងខេងងង លុះបែកព្រាយក៏កាយស្លាប់ទៅ
 ច្រើនតទៅកើតក្នុងគិរិញ្ញោន ប្រេត អសុភោយ ខារក ។ ចប់សូត្រិច ២ ។

[១១៣] ត្រាខោ ព្រះអនុកុត្តនិមានកាយចូលទៅកាលព្រះដើ
 មានព្រះភាគ ។ មេ ។ លុះព្រះអនុកុត្តនិមានកាយអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គបានឃើញដោយទិព្វចក្កដ៏បរិសុទ្ធក្នុងបង្វិចកុរបស់មនុស្សធម្មតា
 នូវមាតុត្រាមក្នុងរោគខេន កាលបែកព្រាយក៏កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើត
 ក្នុងគិរិញ្ញោន ប្រេត អសុភោយ ខារក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មាតុ-
 ត្រាមប្រកថដោយធម៌មុំខ្លាខេងងង លុះបែកព្រាយក៏កាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅ
 កើតក្នុងគិរិញ្ញោន ប្រេត អសុភោយ ខារក ។

១ គន្លងថា ថា មានត្រាទានដល់វេលាវិញ្ញាណដោយ ធ្វើធម៌សេចក្តីក្រាមត្របសន្តិក្កំ
 ហើយព្រៀងឈ្មោះកាលខេងងង ចំពោះវិញ្ញាណដូច្នោះខ្លួនមិនបានទេ ក៏ដើរទៅក្រាម
 ឈ្មោះមេត្តាដូច្នោះកាល ពុំនោះសេចក្តីយកមរណៈយោគដ៏ល្អឈ្មោះច្រើនដូច្នោះ (តាំង
 កើតចិត្តច្រើនស្មោះ) ។

ធម្មបាលវគ្គ

[១០១] បញ្ចមំ ទោ អនុវុទ្ធ ធម្មេហំ សមន្តា-
 គោ មាតុត្តារោ កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា
 អបាយំ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ វិជំចានំ វិជំយំ ឧបបន្នតិ ។ កតមេហំ
 បញ្ចមំ ។ អស្សុត្តោ ច ហោតិ អហំវិកោ ច ហោតិ
 អនោត្តម្យំ ច ហោតិ កោធនោ ច ហោតិ ទុប្បត្តោ
 ច ហោតិ ។ ឥមេហំ ទោ អនុវុទ្ធ បញ្ចមំ ធម្មេហំ
 សមន្តាគោ មាតុត្តារោ កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា
 អបាយំ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ វិជំចានំ វិជំយំ ឧបបន្នតិ ។ បញ្ចមំ ។

[១០២] បញ្ចមំ អនុវុទ្ធ ធម្មេហំ សមន្តាគោ
 មាតុត្តារោ កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា អបាយំ
 ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ វិជំចានំ វិជំយំ ឧបបន្នតិ ។ កតមេហំ
 បញ្ចមំ ។ អស្សុត្តោ ច ហោតិ អហំវិកោ ច ហោតិ
 អនោត្តម្យំ ច ហោតិ ឧបបាហំ ច ហោតិ ទុប្ប-
 ត្តោ ច ហោតិ ។ ឥមេហំ ទោ អនុវុទ្ធ បញ្ចមំ
 ធម្មេហំ សមន្តាគោ មាតុត្តារោ កាយស្ស ភេតា
 បរំ មរណា អបាយំ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ វិជំចានំ វិជំយំ ឧបបន្ន-
 តិ ។ ធម្មំ ។

ធម្មបាលវគ្គ

[១១១] ម្នាលអនុវុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៨ យ៉ាង លុះ
 បែកព្រាយក៏កាយស្លាប់ទៅ តែទៅកើតក្នុងភិក្ខុញោម ប្រែក អសុភាយ
 នរក ។ ធម៌៨ យ៉ាងអីវិញ? ។ គឺ(មាតុត្រាម) មិនមានសព្វា ១ មិន
 មានសេចក្តីភ្នាសបាប ១ មិនមានសេចក្តីភ្នាបាប ១ ច្រើនក្រៃធ្ងន់
 មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុវុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៨ យ៉ាង
 នេះឯង លុះបែកព្រាយក៏កាយស្លាប់ទៅ តែទៅកើតក្នុងភិក្ខុញោម ប្រែក
 អសុភាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី៥ ។

[១១២] ម្នាលអនុវុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៨ យ៉ាង លុះ
 បែកព្រាយក៏កាយស្លាប់ទៅ តែទៅកើតក្នុងភិក្ខុញោម ប្រែក អសុភាយ
 នរក ។ ប្រកបដោយធម៌៨ យ៉ាងអីវិញ? ។ គឺ(មាតុត្រាម) មិនមាន
 សព្វា ១ មិនមានសេចក្តីភ្នាសបាប ១ មិនមានសេចក្តីភ្នាបាប ១ មាន
 គំនិតក្តី ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុវុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយ
 ធម៌៨ យ៉ាងនេះឯង លុះបែកព្រាយក៏កាយស្លាប់ទៅ តែទៅកើតក្នុង
 ភិក្ខុញោម ប្រែក អសុភាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី៦ ។

សុត្តនិកាយ សំយុត្តនិកាយ សុខុយានវគ្គ

[១០៣] បញ្ចវេទិ អនុរុទ្ធ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា អចាយំ
 ទុក្ខតិ វិចិចានំ ធិរយំ ទុបបដ្ឋតិ ។ កកមេហិ
 បញ្ចវេទិ ។ អស្សនោ ច ហោតិ អហិរិកោ ច
 ហោតិ អលោកុប្បិ ច ហោតិ ឥស្សកិ ច ហោតិ
 ទុម្បញ្ញោ ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ទោ អនុរុទ្ធ បញ្ចវេទិ
 ធម្មេហិ សមន្តាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេតា
 បរិ មរណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិចិចានំ ធិរយំ ទុប-
 បដ្ឋតិ ។ សន្តមំ ។

[១០៤] បញ្ចវេទិ អនុរុទ្ធ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា អចាយំ ទុក្ខ-
 តិ វិចិចានំ ធិរយំ ទុបបដ្ឋតិ ។ កកមេហិ បញ្ចវេទិ ។
 អស្សនោ ច ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ អលោកុប្បិ
 ច ហោតិ មជ្ឈិ ច ហោតិ ទុម្បញ្ញោ ច ហោតិ ។
 ឥមេហិ ទោ អនុរុទ្ធ បញ្ចវេទិ ធម្មេហិ សមន្តា-
 គតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។ អចាយំ ទុក្ខ-
 តិ វិចិចានំ ធិរយំ ទុបបដ្ឋតិ ។ អនុមំ ។

សុត្តនិកាយ សំយុត្តនិកាយ សុខុយានវគ្គ

[១១៧] ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
 បែកគ្នាយោធិកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងគិញ្ញាន ប្រែក អសុរកាយ
 នរក ។ ប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងគិរិវុះ ។ ធី (មាតុត្រាម) មិនមាន
 សង្ខា មិនមានសេចក្តីក្លាសបាប មិនមានសេចក្តីក្លាបាប មាន
 សេចក្តីច្រវែលខ មិនមានបញ្ញា ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រ-
 កបដោយធម៌៥យ៉ាងនេះឯង លុះបែកគ្នាយោធិកាយស្លាប់ទៅ តែង
 ទៅកើតក្នុងគិញ្ញាន ប្រែក អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

[១១៨] ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
 បែកគ្នាយោធិកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងគិញ្ញាន ប្រែក អសុរកាយ
 នរក ។ ប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងគិរិវុះ ។ ធី (មាតុត្រាម) មិន
 មានសង្ខា មិនមានសេចក្តីក្លាសបាប មិនមានសេចក្តីក្លាបាប មិន
 មានសេចក្តីកំណាញ់ មិនមានបញ្ញា ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាម
 ប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងនេះឯង លុះបែកគ្នាយោធិកាយ ។ បេ ។ តែង
 ទៅកើតក្នុងគិញ្ញាន ប្រែក អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

ចេញវិញ្ញាបនបត្រ

(១១៧) បញ្ចប់ អនុវត្ត ធម្មជាតិ សមញ្ញកោ
មាតុភូមិ ។ បេ ។ អាយ ធុត្តិ វិជ្ជាគំ ឆ័យ
ឧបបន្តិ ។ កតមេហិ បញ្ចប់ ។ អស្សត្រា ច
ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ អនោត្តប្បិ ច ហោតិ
អនិចារិ ច ហោតិ ធុប្បត្រា ច ហោតិ ។ សមេហិ
ទោ អនុវត្ត បញ្ចប់ ធម្មជាតិ សមញ្ញកោ មាតុភូមិ
។ បេ ។ ឧបបន្តិ ។ ឆម ។

(១១៨) បញ្ចប់ អនុវត្ត ធម្មជាតិ សមញ្ញកោ
មាតុភូមិ កាយស្ស ។ បេ ។ ឆ័យ ឧបបន្តិ ។
កតមេហិ បញ្ចប់ ។ អស្សត្រា ច ហោតិ អហិរិកោ
ច ហោតិ អនោត្តប្បិ ច ហោតិ ធុស្សិលោ ច ហោតិ
ធុប្បត្រា ច ហោតិ ។ សមេហិ ទោ អនុវត្ត បញ្ចប់
ធម្មជាតិ សមញ្ញកោ មាតុភូមិ កាយស្ស ។ បេ ។
ឆ័យ ឧបបន្តិ ។ ឆម ។

ចេញវិញ្ញាបនបត្រ

(១១៩) ម្ចាស់អនុវត្ត មាតុភូមិប្រកបដោយធម៌៨យ៉ាង ។ បេ ។
តែងទៅកើតក្នុងកិច្ចាន ប្រែក អស្សតាយ នរក ។ ប្រកបដោយ
ធម៌៨យ៉ាងអ្វីៗ ។ ភិ(មាតុភូមិ) មិនមានសព្វ ១ មិនមានសេចក្តី
ខ្មាសចុប ១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចចុប ១ ប្រព្រឹត្តក្សតិចក្សតិ ១ មិនមាន
បញ្ញា ១ ។ ម្ចាស់អនុវត្ត មាតុភូមិប្រកបដោយធម៌៨យ៉ាងនេះ
។ បេ ។ តែងទៅកើត ។ ចប់សូត្រទី៧ ។

(១២០) ម្ចាស់អនុវត្ត មាតុភូមិប្រកបដោយធម៌៨យ៉ាង
លុះបែកគ្នាយកនិកាយ ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ប្រកប
ដោយធម៌៨យ៉ាងអ្វីៗ ។ ភិ(មាតុភូមិ) មិនមានសព្វ ១ មិនមាន
សេចក្តីខ្មាសចុប ១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចចុប ១ ទ្រុស្តសីល ១ មិន
មានបញ្ញា ១ ។ ម្ចាស់អនុវត្ត មាតុភូមិប្រកបដោយធម៌៨យ៉ាងនេះ
ប៉ុន្តែ លុះបែកគ្នាយកនិកាយ ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ចប់
សូត្រទី១០ ។

[១១៧] បញ្ចវា អនុរុទ្ធ ធម្មេវា សមដ្ឋានតោ
 មាតុត្តាមោ ។ បេ ។ ធិរយំ ឧបបដ្ឋតិភំ ។ កាតមេវា
 បញ្ចវា ។ អស្សនោ ច ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ
 អនាត្តប្បិ ច ហោតិ អប្បស្សតោ ច ហោតិ ធុប្បញ្ញោ
 ច ហោតិ ។ ឥមេវា ទោ អនុរុទ្ធ បញ្ចវា ធម្មេវា
 សមដ្ឋានតោ មាតុត្តាមោ ។ បេ ។ ធិរយំ ឧបបដ្ឋតិភំ ។
 ឯកានសមំ ។

[១១៨] បញ្ចវា អនុរុទ្ធ ធម្មេវា សមដ្ឋានតោ
 មាតុត្តាមោ ។ បេ ។ ធិរយំ ឧបបដ្ឋតិភំ ។ កាតមេវា
 បញ្ចវា ។ អស្សនោ ច ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ
 អនាត្តប្បិ ច ហោតិ ឥស្សតោ ច ហោតិ ធុប្បញ្ញោ ច
 ហោតិ ។ ឥមេវា ទោ អនុរុទ្ធ បញ្ចវា ធម្មេវា ស-
 មដ្ឋានតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។ អចាយំ
 ធុក្កតិ វិធិនាតំ ធិរយំ ឧបបដ្ឋតិភំ ។ ឆានសមំ ។

[១១៧] ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៨យ៉ាង ។ បេ ។
 តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៨យ៉ាងអិរិក្ខុះ ។
 គឺ (មាតុត្រាម) មិនមានសង្ខារ ១ មិនមានសេចក្តីទាស់បាប ១ មិនមាន
 សេចក្តីទាស់បាប ១ មិនបានបេះជំងឺ ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ
 មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៨យ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុង
 នរក ។ ចប់សូត្រទី ១១ ។

[១១៨] ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៨យ៉ាង ។ បេ ។
 តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ប្រកបដោយធម៌៨យ៉ាងអិរិក្ខុះ ។ គឺ (មាតុ-
 ត្រាម) មិនមានសង្ខារ ១ មិនមានសេចក្តីទាស់បាប ១ មិនមានសេចក្តី
 ទាស់បាប ១ ជាអ្នកខ្ចីលច្រមុស ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ
 មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៨យ៉ាងនេះឯង សុរចេត្តញ្ញាយករិកាយ ។ បេ ។
 តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រក អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី ១២ ។

(១១៧) បញ្ចប់ អន្តរាគមន៍ សម្រាប់ ការគ្រប់គ្រង ការយស្ស ។ បេ ។ ជំរយំ ឧបបន្ទតិ ។ កាតមេហិ បញ្ចប់ ។ អស្សនោ ០ ហោតិ អហិកោ ០ ហោតិ វេទន្តយ្យំ ០ ហោតិ ឧដ្ឋស្សតិ ០ ហោតិ ឧប្បត្តោ ០ ហោតិ ។ ឥមេហិ ចេ អន្តរាគមន៍ បញ្ចប់ ឧបបន្ទតិ សម្រាប់ ការគ្រប់គ្រង ការយស្ស ។ បេ ។ ជំរយំ ឧបបន្ទតិ ។ កេសមំ ។

(១២០) បញ្ចប់ អន្តរាគមន៍ សម្រាប់ ការគ្រប់គ្រង ការយស្ស ។ បេ ។ ជំរយំ ឧបបន្ទតិ ។ កាតមេហិ បញ្ចប់ ។ ចាណតិវាសិ ០ ហោតិ អ- ជំន្លាយំ ០ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាធារិ ០ ហោតិ បុសាវាសិ ០ ហោតិ សុរាមេយមន្ត្រិយ្យាមន្ត្រាយំ ០ ហោតិ ។ ឥមេហិ ចេ អន្តរាគមន៍ បញ្ចប់ ឧបបន្ទតិ ស- ម្រាប់ ការគ្រប់គ្រង ការយស្ស កេស បរិ មរណ អចាយំ ឧត្តនំ វិចិត្រំ ជំរយំ ឧបបន្ទតិ ។ ឧត្តសមំ ។

(១១៧) បញ្ចប់ អន្តរាគមន៍ សម្រាប់ ការគ្រប់គ្រង ការយស្ស ។ បេ ។ ជំរយំ ឧបបន្ទតិ ។ កាតមេហិ បញ្ចប់ ។ អស្សនោ ០ ហោតិ អហិកោ ០ ហោតិ វេទន្តយ្យំ ០ ហោតិ ឧដ្ឋស្សតិ ០ ហោតិ ឧប្បត្តោ ០ ហោតិ ។ ឥមេហិ ចេ អន្តរាគមន៍ បញ្ចប់ ឧបបន្ទតិ សម្រាប់ ការគ្រប់គ្រង ការយស្ស ។ បេ ។ ជំរយំ ឧបបន្ទតិ ។ កេសមំ ។

(១២០) បញ្ចប់ អន្តរាគមន៍ សម្រាប់ ការគ្រប់គ្រង ការយស្ស ។ បេ ។ ជំរយំ ឧបបន្ទតិ ។ កាតមេហិ បញ្ចប់ ។ ចាណតិវាសិ ០ ហោតិ អ- ជំន្លាយំ ០ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាធារិ ០ ហោតិ បុសាវាសិ ០ ហោតិ សុរាមេយមន្ត្រិយ្យាមន្ត្រាយំ ០ ហោតិ ។ ឥមេហិ ចេ អន្តរាគមន៍ បញ្ចប់ ឧបបន្ទតិ ស- ម្រាប់ ការគ្រប់គ្រង ការយស្ស កេស បរិ មរណ អចាយំ ឧត្តនំ វិចិត្រំ ជំរយំ ឧបបន្ទតិ ។ ឧត្តសមំ ។

[៧៦០] អដថោ អាយស្សា អនុរុត្តា យេន ភក្កា
 ភេទុបសន្តិមំ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ទោ អាយស្សា
 អនុរុត្តា ភក្កន្តំ ឯកនរោច វិសាហំ កន្តេ មាតុត្តាមំ
 បស្សមំ និព្វេន ចតុត្ថោ វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាទុស-
 ភេន កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា សុគតិំ សក្កំ
 លោកំ ឧបបន្នន្តំ ។ ភក្កិហំ ទុ ទោ កន្តេ ជម្មេហំ
 សមន្តាគរោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេនា បរំ ម-
 រណា សុគតិំ សក្កំ លោកំ ឧបបន្នន្តិកំ ។ មញ្ចហំ
 ទោ អនុរុត្ត ជម្មេហំ សមន្តាគរោ មាតុត្តាមោ កាយ-
 ស្ស ភេនា បរំ មរណា សុគតិំ សក្កំ លោកំ ឧប-
 បន្នន្តិកំ ។ កកមេហំ មញ្ចហំ ។ សន្តោ ច ហោតិ
 ហំវេន ច ហោតិ ឧត្តម្យំ ច ហោតិ អន្តោជនោ ច
 ហោតិ មញ្ចា ច ហោតិ ។ វិមេហំ ទោ អនុរុត្ត មញ្ចហំ
 ជម្មេហំ សមន្តាគរោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេនា
 បរំ មរណា សុគតិំ សក្កំ លោកំ ឧបបន្នន្តិកំ ។

[៧៦១] ត្រាខោឯនិ ព្រះអនុរុត្តិមាទាយុច្ចលទៅតាបព្រះ
 ជំនានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះអនុរុត្តិមាទាយុអង្គុយក្នុងទីជំនមមគ្គ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះជំនានព្រះភាគដូច្នោះថា បដិគ្រិព្រះអង្គដ៏
 ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញដោយទិព្វចក្កដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងចង់ចក្ករបស់
 មនុស្សធម្មតា ខ្ញុំហាក់ត្រាមក្នុងលោកនេះ កាលបែកប្រាយកាយស្លាប់
 ទៅ ទៅកើតក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោក ។ បដិគ្រិព្រះអង្គដ៏ចំរើន មាតុ-
 ត្រាមប្រកបដោយធម៌បុគ្គលយ៉ាង លុះបែកប្រាយកាយស្លាប់ទៅ តែង
 ទៅកើតក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោក ។ ម្ចាស់អនុរុត្ត មាតុត្រាមប្រកប
 ដោយធម៌៥យ៉ាង លុះបែកប្រាយកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុង
 សុគតិស្ថិតិទៅលោក ។ ធម៌៥យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មាន
 សព្វាទ មានសេចក្តីគ្នាសព្វបទ មានសេចក្តីគ្នាចប្បបទ មិនក្រាមទ
 មានឃ្លាទ ។ ម្ចាស់អនុរុត្ត មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងទេវឯង
 លុះបែកប្រាយកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោក ។

ធម្មបទ

[១២២] បញ្ចមំ អនុរុទ្ធ ធម្មេហំ សមញ្ញកតោ
មាតុត្តារោ កាយស្ស កេតា បរំ មរណា សុគតិំ សន្តំ
លោកំ ធម្មបដ្ឋិតំ ។ កតមេហំ បញ្ចមំ ។ សន្យោ
ច ហោតិ ហិរិមា ច ហោតិ ធិន្តប្បិ ច ហោតិ អនុ-
បជាហំ ច ហោតិ មញ្ញាភំ ច ហោតិ ។ នមេហំ មោ
អនុរុទ្ធ បញ្ចមំ ធម្មេហំ សមញ្ញកតោ មាតុត្តារោ
កាយស្ស កេតា បរំ មរណា សុគតិំ សន្តំ លោកំ
ធម្មបដ្ឋិតិំ ។

[១២៣] បញ្ចមំ អនុរុទ្ធ ធម្មេហំ សមញ្ញកតោ
មាតុត្តារោ កាយស្ស កេតា បរំ មរណា សុគតិំ
សន្តំ លោកំ ធម្មបដ្ឋិតិំ ។ កតមេហំ បញ្ចមំ ។
សន្យោ ច ហោតិ ហិរិមា ច ហោតិ ធិន្តប្បិ ច ហោតិ
អនិស្សរតិំ ច ហោតិ មញ្ញាភំ ច ហោតិ ។ មេ ។

[១២៤] អមញ្ញិំ ច ហោតិ មញ្ញាភំ ច ហោតិ
។ មេ ។ អននិចារិំ ច ហោតិ មញ្ញាភំ ច ហោតិ ។ មេ ។
សិលេភំ ច ហោតិ មញ្ញាភំ ច ហោតិ ។ មេ ។
តហុស្សតោ ច ហោតិ មញ្ញាភំ ច ហោតិ ។ មេ ។

ធម្មបទ

[១២៥] ម្ចាស់អនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៧យ៉ាង លុះ
បែកគ្នាយកនិកាយស្តាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។
ធម៌៧យ៉ាង អធិដ្ឋុរ ។ ភិ(មាតុត្រាម)មានសព្វា ១ មានសេចក្តីគ្មាន
បាប ១ មានសេចក្តីគ្មានបាប ១ មិនបង្កង់ខ្ញុំ ១ មានបញ្ញា ១ ។ ម្ចាស់
អនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៧យ៉ាងនេះឯង លុះបែកគ្នាយកនិ
កាយស្តាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។

[១២៦] ម្ចាស់អនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៧យ៉ាង លុះ
បែកគ្នាយកនិកាយស្តាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។
ធម៌៧យ៉ាង អធិដ្ឋុរ ។ ភិ(មាតុត្រាម)មានសព្វា ១ មានសេចក្តីគ្មាន
បាប ១ មានសេចក្តីគ្មានបាប ១ មិនមានសេចក្តីច្រឡំណា ១ មាន
បញ្ញា ១ ។ មេ ។

[១២៧] (មាតុត្រាម) មិនមានសេចក្តីកំណាញ់ ១ មានបញ្ញា ១
។ មេ ។ មិនប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្ត ១ មានបញ្ញា ១ ។ មេ ។ មានសីល ១
មានបញ្ញា ១ ។ មេ ។ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ១ មានបញ្ញា ១ ។ មេ ។

អនុរិយោ ច ហោតិ ចញ្ញកំ ច ហោតិ ។ បេ ។ ទ.
 បដ្ឋិតស្សតំ ច ហោតិ ចញ្ញកំ ច ហោតិ ។ ឥមេហិ
 ។ ទា អនុរុទ្ធ បញ្ចហិ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ មាតុត្តាមោ
 កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា សុគតិ សង្កំ លោកំ
 ទុបបដ្ឋតិ ។ (ឥម អដ្ឋ សុត្តន្តា សង្កេតាបិ) ។ បេ ។

[១២៨] បញ្ចហិ អនុរុទ្ធ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា សុគតិ
 សង្កំ លោកំ ទុបបដ្ឋតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។
 ចាំណាតិចាតា បដិវិភោ ច ហោតិ អនិទ្ធានាចា បដិ-
 វិភោ ច ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិភោ ច
 ហោតិ មុសាវាទា បដិវិភោ ច ហោតិ សុវមេ-
 យមន្តរ្យមាទន្តាចា បដិវិភោ ច ហោតិ ។ ឥមេហិ
 ។ ទា អនុរុទ្ធ បញ្ចហិ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ មាតុត្តា-
 មោ កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា សុគតិ សង្កំ
 លោកំ ទុបបដ្ឋតិ ។

បេយ្យសក្កា បរិមោ សមត្តា ។

ប្រាជ្ញាសេចក្តីត្រូវយាម ទ មានបញ្ញា ទ ។ បេ ។ មាតុស្មារតីវិកលំ
 ខ្លាច់ ទ មានបញ្ញា ទ ។ ម្ចាស់អនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥
 យ៉ាងនេះឯង លុះបែកព្រាយកងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិ
 សួគ៌ទេវលោក ។ (សូត្រចាំទី៨ នេះជាសេចក្តីសង្ខេប) ។ បេ ។

[១២៩] ម្ចាស់អនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
 បែកព្រាយកងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ។
 ធម៌៥យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) ជាអ្នករៀបចំចាត់ចែង
 រៀបចំអទិដ្ឋាន ទ រៀបចំកាមេសុមិច្ឆាចារ ទ រៀបចំមុសាវាទ ទ
 រៀបចំសុវមេយមន្តរ្យមាទន្តា ទ ។ ម្ចាស់អនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកប
 ដោយធម៌៥ យ៉ាងនេះឯង លុះបែកព្រាយកងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅ
 កើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ។

ចប់ បេយ្យសក្កា ។

បេយ្យាលវត្ត

ធិស្សន្ទានំ

ទ្វេ មនាថា អមនាថា ច
 អាវេណិកា តីហំ អនុកុដ្ឋា
 កោធនោ ឧបនាហិ ច
 សស្សុក្ខិ មច្ឆរេន ច ។
 អតិចារិ ច ទុស្សិលោ
 អប្បស្សតោ ច កុសិភោ
 មុដ្ឋស្សតិ បញ្ចវេរិ
 កណ្តបរេត្វេ មកាសិភោ ។
 អនុកុដ្ឋា អាត្តាធនោ
 អនុមនាហិ អធិស្សុក្ខិ
 អមច្ឆរិ អនតិចារិ
 សិលេតំ ច តប្បស្សតោ
 វិរយេសតិ បញ្ចសិលោ ច
 សុត្តបរេត្វេ មកាសិភោតិ ។

បេយ្យាលវត្ត

ឧបាសនៃបេយ្យាលវត្តនោះគឺ

និយាយអំពីមាតុត្រាមជាទីពេញចិត្តនឹងមិនជាទីពេញចិត្ត
 របស់បុរស២ លើក អំពីការណែនាំកុត្ត អំពីមាតុត្រាម
 ប្រកបដោយធម៌ព្យយ៉ាងទី អំពីព្រះអនុរុទ្ធ អំពីមាតុ-
 ត្រាមក្រោមទី ចងកំខំទី ច្រណែនទី កំណាញ់ទី ។
 អំពីមាតុត្រាមប្រព្រឹត្តក្បវ់ចិត្តប្តីទី ទ្រុស្តសីលទី ជាអ្នកមិន
 ចេះដឹងទី មានសេចក្តីខ្វល់ច្រមុសទី ភេទស្មារតីទី រោក
 ៥យ៉ាងទី ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយក្នុង
 កណ្តបុត្ត (ចំណែក៧) ចំពោះព្រះអនុរុទ្ធ ។ អំពីមាតុត្រាម
 មិនក្រាមទី មិនមានការចងកំខំទី មិនមានសេចក្តីច្រ-
 ណែនទី មិនមានសេចក្តីកំណាញ់ទី មិនប្រព្រឹត្តក្បវ់
 ចិត្តប្តីទី មានសីលទី ជាអ្នកចេះដឹងច្រើនទី មានសេចក្តី
 ព្យាយាមទី មានសតិទី មានសីលប្រាំទី ដែលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយក្នុងសុត្តបុត្ត (ចំណែក៧)
 ចំពោះព្រះអនុរុទ្ធ ។

មាត្រក្តាមពលវិគ្គោ

[១២៦] បញ្ចិរោធិ ភិក្ខុវេ មាត្រក្តាមស្ស ពលា-
ធិ ។ កតមាធិ បញ្ច ។ រូបពលំ កោគពលំ ញាតិព-
លំ បុត្តពលំ សីលពលំ ។ វេទានិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
មាត្រក្តាមស្ស ពលាធិ ។ វេមហំ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហិ
ពលេហំ សមន្តាគតោ មាត្រក្តាមោ វិសារោ អការ
អដ្ឋវសតិភិ ។ បវមំ ។

[១២៧] បញ្ចិរោធិ ភិក្ខុវេ មាត្រក្តាមស្ស ពលាធិ ។
កតមាធិ បញ្ច ។ រូបពលំ កោគពលំ ញាតិពលំ
បុត្តពលំ សីលពលំ ។ វេទានិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
មាត្រក្តាមស្ស ពលាធិ ។ វេមហំ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហិ
ពលេហិ សមន្តាគតោ មាត្រក្តាមោ សមិកំ បសុយ្ហ
អការ អដ្ឋវសតិភិ ។ ធុតិយំ ។

មាត្រក្តាមពលវិគ្គោ

[១២៦] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សយ កម្លាំងរបស់មាត្រត្រាមខេរោន
៨យ៉ាង ។ កម្លាំង ៨យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ ភិក្ខុវេរូប ១ កម្លាំងកោគៈ ១
កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងបុត្ត ១ កម្លាំងសីល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សយ
កម្លាំងរបស់មាត្រត្រាម ៨យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សយ មាត្រ-
ត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងចាំនិ ៨យ៉ាងនេះឯង ជាអ្នកក្លាហាននៅគ្រប់
គ្រងផ្ទះ ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

[១២៧] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សយ កម្លាំងរបស់មាត្រត្រាមខេរោន
៨យ៉ាង ។ កម្លាំង ៨យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ ភិក្ខុវេរូប ១ កម្លាំងកោគៈ ១
កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងបុត្ត ១ កម្លាំងសីល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សយ
កម្លាំងរបស់មាត្រត្រាម ៨យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សយ មាត្រត្រាម
ប្រកបដោយកម្លាំងចាំនិ ៨យ៉ាងនេះឯង គ្រងច្រើនប្តីនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ។
ចប់សូត្រទី ២ ។

(១២៥) បញ្ចមាណំ កិក្ខុវេ មាតុក្កាមស្ស ពលាណំ ។
 កកមាណំ បញ្ច ។ រូបតលំ កោកតលំ ញាតិតលំ
 បុត្តតលំ សីលតលំ ។ នមាណំ ទោ កិក្ខុវេ បញ្ច
 មាតុក្កាមស្ស ពលាណំ ។ នមេហិ ទោ កិក្ខុវេ បញ្ចហិ
 ពលេហិ សមច្ឆាគតោ មាតុក្កាមោ សាមិកំ អភិ-
 កុយ្យ វត្តតិ ។ ឯកេន ច ទោ កិក្ខុវេ ពលេន
 សមច្ឆាគតោ បុរិសា មាតុក្កាមំ អភិកុយ្យ វត្តតិ ។
 កកមេន ឯកេន ពលេន ។ នស្សរិយពលេន អភិ-
 ក្ខតំ^(១) មាតុក្កាមំ ទេវ រូបតលំ តាយតិ ន កោកតលំ
 តាយតិ ន ញាតិតលំ តាយតិ ន បុត្តតលំ តាយតិ ន
 សីលតលំ តាយតិ ។ តតយំ ។

(១២៥) បញ្ចមាណំ កិក្ខុវេ មាតុក្កាមស្ស ពលាណំ ។
 កកមាណំ បញ្ច ។ រូបតលំ កោកតលំ ញាតិតលំ
 បុត្តតលំ សីលតលំ ។

១ ឧ. វិញ្ញា ។

(១២៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន
 ៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងកោសៈ ១
 កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កម្លាំងរបស់មាតុត្រាម៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុ-
 ត្រាមប្រកបដោយកម្លាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង តែងត្របសន្តិភ័យ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយកម្លាំងតែមួយប៉ុណ្ណោះ វេមន៍ត្រប
 សន្តិភ័យត្រាមបាទ ។ កម្លាំងមួយគឺអ្វី ។ គឺកម្លាំងស្សរិយៈ ត្រប
 សន្តិភ័យត្រាមបាទ មិនបាច់ពិនិត្យកម្លាំងរូប មិនបាច់ពិនិត្យកម្លាំងកោសៈ
 មិនបាច់ពិនិត្យកម្លាំងញាតិ មិនបាច់ពិនិត្យកម្លាំងកូន មិនបាច់ពិនិត្យកម្លាំងសីល
 ឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

(១២៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន
 ៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងកោសៈ ១
 កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។

[១៣១] រូបតលេខ ៥ ទោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ សមន្តាគតោ មោតិ ១ ៥ កោគតលេខ ឯវំ សោ តេខ អង្កេខ អមវិម្ពកេ មោតិ ។ យតោ ៥ ទោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ រូបតលេខ ៥ សមន្តាគតោ មោតិ កោគតលេខ ៥ ឯវំ សោ តេខ អង្កេខ អមវិម្ពកេ មោតិ ។ រូបតលេខ ៥ ទោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ សមន្តាគតោ មោតិ កោគតលេខ ៥ ១ ៥ ញាតិលេខ ឯវំ សោ តេខ អង្កេខ អមវិម្ពកេ មោតិ ។ យតោ ៥ ទោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ រូបតលេខ ៥ សមន្តាគតោ មោតិ កោគតលេខ ៥ ញាតិលេខ ៥ ឯវំ សោ តេខ អង្កេខ អមវិម្ពកេ មោតិ ។ រូបតលេខ ៥ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ សមន្តាគតោ មោតិ កោគតលេខ ៥ ញាតិលេខ ៥ ១ ៥ ធុត្តតលេខ ឯវំ សោ តេខ អង្កេខ អមវិម្ពកេ មោតិ ។ យតោ ៥ ទោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ រូបតលេខ ៥ សមន្តាគតោ មោតិ កោគតលេខ ៥ ញាតិលេខ ៥ ធុត្តតលេខ ៥ ឯវំ

[១៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (បើ) មាតុត្រាមប្រកបដោយ កម្លាំងរូបតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ មិនប្រកបដោយកម្លាំងភាគៗទេ កាលបើ យ៉ាងនេះ មាតុត្រាមនោះឈ្នះថាមិនបំប្លែងដោយអង្គនោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែមាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំង ភាគៗផង កាលបើយ៉ាងនេះ ទើបមាតុត្រាមនោះឈ្នះថាមិនបំប្លែងដោយ អង្គនោះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូប ផង កម្លាំងភាគៗផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងញាតិ កាលបើយ៉ាងនេះ មាតុត្រាមនោះឈ្នះថាមិនចាត់ពេញលេញដោយអង្គ នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែមាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំង រូបផង ដោយកម្លាំងភាគៗផង ដោយកម្លាំងញាតិផង កាលបើយ៉ាងនេះ ទើបមាតុត្រាមនោះឈ្នះថាពេញលេញដោយអង្គនោះទេ ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងភាគៗផង កម្លាំងញាតិផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងក្នុង កាលបើយ៉ាងនេះ មាតុត្រាមនោះឈ្នះថាមិនពេញលេញដោយអង្គនោះ ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែមាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូប ផង កម្លាំងភាគៗផង កម្លាំងញាតិផង កម្លាំងក្នុងផង កាលបើយ៉ាងនេះ

ហត្ថក្កាមលវង្ស

សោ តេជ អរ្ម័ន បរិម្ភតេ ហោតិ ។ រូបតលេន ច
 ភិក្ខុវេ ហត្ថក្កាមោ សមន្តាតោ ហោតិ ភោគត-
 លេន ច ញាតិលេន ច បុត្តតលេន ច ន ច សី-
 លតលេន ឯវំ សោ តេជ អរ្ម័ន អបរិម្ភតេ ហោតិ ។
 យតោ ច ទោ ភិក្ខុវេ ហត្ថក្កាមោ រូបតលេន ច
 សមន្តាតោ ហោតិ ភោគតលេន ច ញាតិលេន ច
 បុត្តតលេន ច សីលតលេន ច ឯវំ សោ តេជ អរ្ម័ន
 បរិម្ភតេ ហោតិ ។ ឥហានិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ច ហត្ថក្កាមស្ស
 តលានិចំ ។ ចតុត្ថំ ។

[១៣១] បញ្ចហានិ ភិក្ខុវេ ហត្ថក្កាមស្ស តលានិ ។
 ភោគហានិ បញ្ច ។ រូបតលំ ភោគតលំ ញាតិលំ
 បុត្តតលំ សីលតលំ ។

ហត្ថក្កាមលវង្ស

ទើបហត្ថត្រាមនោះឈ្មោះថាពេញលេញដោយអង្គនោះបាន ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុចាំខ្សោយ ហត្ថត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងភោគផង
 កម្លាំងញាតិផង កម្លាំងកូនផង ពិសេសហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយ
 កម្លាំងសីល កាលបើយ៉ាងនេះ ហត្ថត្រាមនោះឈ្មោះថាមិនពេញលេញ
 ដោយអង្គនោះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំខ្សោយ លុះតែហត្ថត្រាមប្រកប
 ដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងភោគផង កម្លាំងញាតិផង កម្លាំងកូនផង
 កម្លាំងសីលផង កាលបើយ៉ាងនេះ ទើបហត្ថត្រាមនោះឈ្មោះថាពេញ
 លេញដោយអង្គនោះបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំខ្សោយ កម្លាំងរបស់ហត្ថ-
 ត្រាមមាន៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ចប់សូត្រទី ៤ ។

[១៣១] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំខ្សោយ កម្លាំងរបស់ហត្ថត្រាមនោះមាន
 ៤ យ៉ាង ។ កម្លាំង៤ យ៉ាង គឺអ្វីៗ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងភោគ ១
 កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។

[១៧២] រូបតលេខ ច កំត្វាវ មាតុត្តាហោ សមដ្ឋានតោ ហោតិ ធម៌ សីលតលេខ ធាសេន្តវំ ឯ កុលេ ធម៌ វាសេន្តិ ។ រូបតលេខ ច កំត្វាវ មាតុត្តាហោ សមដ្ឋានតោ ហោតិ កោតតលេខ ច ធម៌ សីលតលេខ ធាសេន្តវំ ឯ កុលេ ធម៌ វាសេន្តិ ។ រូបតលេខ ច កំត្វាវ មាតុត្តាហោ សមដ្ឋានតោ ហោតិ កោតតលេខ ច ញាតិលេខ ច ធម៌ សីលតលេខ ធាសេន្តវំ ឯ កុលេ ធម៌ វាសេន្តិ ។ រូបតលេខ ច កំត្វាវ មាតុត្តាហោ សមដ្ឋានតោ ហោតិ កោតតលេខ ច ញាតិលេខ ច បុត្តតលេខ ច ធម៌ សីលតលេខ ធាសេន្តវំ ឯ កុលេ ធម៌ វាសេន្តិ ។ យះតា ច ទោ កំត្វាវ មាតុត្តាហោ រូបតលេខ សមដ្ឋានតោ ហោតិ កោតតលេខ ច ញាតិលេខ ច បុត្តតលេខ ច សីលតលេខ ច វាសេន្តវំ ឯ កុលេ ធម៌ ធាសេន្តិ ។ សីលតលេខ ច កំត្វាវ មាតុត្តាហោ សមដ្ឋានតោ ហោតិ ធម៌ រូបតលេខ

[១៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរួច ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងសីល ញាតិទាំងឡាយមែន ឲ្យមាតុត្រាមនោះវិចារសចេញ មិនឲ្យនៅក្នុងក្រកូលឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរួចផង កម្លាំងភោគផង ពិត មែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងសីល ញាតិទាំងឡាយមែន ឲ្យមាតុត្រាមនោះវិចារសចេញ មិនឲ្យនៅក្នុងក្រកូលឡើយ ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរួចផង កម្លាំងភោគផង កម្លាំងញាតិផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងសីល ញាតិ ទាំងឡាយមែនឲ្យមាតុត្រាមនោះវិចារសចេញ មិនឲ្យនៅក្នុងក្រកូល ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរួចផង កម្លាំងភោគផង កម្លាំងញាតិផង កម្លាំងកូនផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែ មិនប្រកបដោយកម្លាំងសីល ញាតិទាំងឡាយ មែនឲ្យមាតុត្រាមនោះ វិចារសចេញ មិនឲ្យនៅក្នុងក្រកូលឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះ តែមាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរួចផង កម្លាំងភោគផង កម្លាំងញាតិផង កម្លាំងកូនផង កម្លាំងសីលផង ទើបញាតិទាំងឡាយ ឲ្យមាតុត្រាម នោះនៅក្នុងក្រកូលបាន មិនឲ្យវិចារសឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងសីល ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងរួច

វិសេស្ត្រ ឯ កុល ឯ ធាសេដ្ឋិ ។ សីលគលេ ឯ ធា
 កំភូមេ មាតុត្តាមោ សមដ្ឋានតោ ហោតិ ឯ ធា ភោគត-
 លេ ឯ វិសេស្ត្រ ឯ កុល ឯ ធាសេដ្ឋិ ។ សីលគលេ ឯ
 ធា កំភូមេ មាតុត្តាមោ សមដ្ឋានតោ ហោតិ ឯ ធា ញាតិ-
 គលេ ឯ វិសេស្ត្រ ឯ កុល ឯ ធាសេដ្ឋិ ។ សីលគលេ ឯ
 ធា កំភូមេ មាតុត្តាមោ សមដ្ឋានតោ ហោតិ ឯ ធា
 បុត្តគលេ ឯ វិសេស្ត្រ ឯ កុល ឯ ធាសេដ្ឋិ ។ ឥមាធិ
 តោ កំភូមេ បញ្ច មាតុត្តាមស្ស គលាធិតិ ។ បញ្ចមំ ។
 (១៧៣) បញ្ចមាធិ កំភូមេ មាតុត្តាមស្ស គលាធិ ។
 កកមាធិ បញ្ច ។ រូបគលំ ភោគគលំ ញាតិគលំ បុត្ត-
 គលំ សីលគលំ ។

ពួកញាតិវ័យធិឱ្យមាតុត្រាមនោះនៅក្នុងត្រកូល មិនឱ្យវិធាសឡើយ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងសីល ប៉ុន្តែមិនប្រកប
 ដោយកម្លាំងភាគៈ ពួកញាតិវ័យធិឱ្យមាតុត្រាមនោះនៅក្នុងត្រកូល
 មិនឱ្យវិធាសឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយ
 កម្លាំងសីល ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងញាតិ ពួកញាតិវ័យធិឱ្យ
 មាតុត្រាមនោះនៅក្នុងត្រកូល មិនឱ្យវិធាសឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងសីល ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំង
 កូន ពួកញាតិវ័យធិឱ្យមាតុត្រាមនោះនៅក្នុងត្រកូល មិនឱ្យវិធាស
 ឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមមាន ៥ យ៉ាង
 នោះឯង ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។
 (១៧៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន
 ៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង ៥ យ៉ាង គឺអ្វីៗ ។ ភិក្ខុទាំងរូប ១ កម្លាំងភោគៈ ១
 កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។

(១៣២) ឯ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ រូបនលហេតុ វា
 ភោគពលហេតុ វា ញាតិពលហេតុ វា មុត្តនលហេតុ
 វា កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា សុគតី សត្តំ លោកំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ សីលនលហេតុ ទោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ
 កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា សុគតី សត្តំ លោកំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ ឥមាធិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ច មាតុត្តាមស្ស
 ពលាធិតិ ។ ធម្មំ ។

(១៣៥) បញ្ចំហធិ ភិក្ខុវេ ហធាធិ ទុល្លកាធិ
 អកតបុញ្ញោ មាតុត្តាមោ ។ ធម្មាធិ បញ្ច ។
 បដិវេ កុលេ ជាយេយ្យន្តិ ឥនំ ភិក្ខុវេ មមមំ ហធិ
 ទុល្លកំ អកតបុញ្ញោ មាតុត្តាមោ ។ បដិវេ កុលេ
 ជាយេត្តា បដិវេ កុលំ ចេយ្យន្តិ ឥនម្យំ ភិក្ខុវេ

(១៣២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមដែលបែកព្រួយកង
 កាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតក្នុងសុគតិសូតិទៅលោកបាន មិនមែនព្រោះ
 ហេតុតែម្នាក់ឬ ព្រោះហេតុតែម្នាក់ភោគៈ ព្រោះហេតុតែម្នាក់
 ញាតិ ព្រោះហេតុតែម្នាក់មូទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាម
 ដែលបែកព្រួយកងកាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតក្នុងសុគតិសូតិទៅលោកបាន
 ព្រោះហេតុតែម្នាក់សីលប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់
 មាតុត្រាមមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

(១៣៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ថាន៥យ៉ាងនេះ មាតុត្រាម
 ដែលវេតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយកម្រ ។ ស្ថាន៥យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ
 មាតុត្រាមភាំងចិត្តថា ពេញអញ្ញាប្បិកើតក្នុងត្រកូលជីសមគួរ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះជាស្ថានទី ១ ដែលមាតុត្រាមវេតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយ
 កម្រ ។ មាតុត្រាមភាំងចិត្តថា លុះគាត់អញ្ញាប្បិកើតក្នុងត្រកូលជីសមគួរ
 ហើយ សូមទៅកាន់ត្រកូលជីសមគួរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង

ទុតិយំ ហំ ទុល្លភំ អកតបុញ្ញោ មាតុភាមេន ។
 បដិរូម កុលេ ជាយំត្វា បដិរូមំ កុលំ កត្វា អសបន្តិ
 អការំ អជ្ឈាវសយ្យន្តិ ឥធម្មំ កិក្ខវេ ឥតិយំ ហំ
 ទុល្លភំ អកតបុញ្ញោ មាតុភាមេន ។ បដិរូម កុលេ
 ជាយំត្វា បដិរូមំ កុលំ កត្វា អសបន្តិ អការំ អជ្ឈាវ
 សន្តិ បុត្តវតី អស្សន្តិ ឥធម្មំ កិក្ខវេ ចតុត្ថំ ហំ
 ទុល្លភំ អកតបុញ្ញោ មាតុភាមេន ។ បដិរូម កុលេ
 ជាយំត្វា បដិរូមំ កុលំ កត្វា អសបន្តិ អការំ អជ្ឈាវ
 សន្តិ បុត្តវតី សមាថា សាមីកំ អកិកុយ្យ វត្តយ្យន្តិ
 ឥធម្មំ កិក្ខវេ បញ្ចមំ ហំ ទុល្លភំ អកតបុញ្ញោ
 មាតុភាមេន ។ ឥមាទំ ទោ កិក្ខវេ បញ្ច ហំនាទំ
 ទុល្លភាទំ អកតបុញ្ញោ មាតុភាមេន ។ សន្តមំ ។

ជាស្ថានទី ២ ដែលមាតុក្រាមឥតធ្វើបុណ្យតែឥតបានដោយកម្រ ។
 មាតុក្រាមកាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់
 ត្រកូលដ៏សមគួរហើយ សូមឱ្យមានស្រីម្នាក់នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះឡើយ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៣ ដែលមាតុក្រាមឥតធ្វើបុណ្យ
 តែឥតបានដោយកម្រ ។ មាតុក្រាមកាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុង
 ត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ មិនមានស្រីម្នាក់នៅគ្រប់គ្រង
 ផ្ទះហើយ សូមឱ្យមានកូន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៤
 ដែលមាតុក្រាមឥតធ្វើបុណ្យតែឥតបានដោយកម្រ ។ មាតុក្រាមកាំងចិត្ត
 ថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ
 មិនមានស្រីម្នាក់នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាស្រីមានកូនហើយ សូមឱ្យគ្រប
 សន្តស្តីបាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៥ ដែលមាតុក្រាម
 ឥតធ្វើបុណ្យតែឥតបានដោយកម្រ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ថាន ៥
 យ៉ាងនេះឯង ដែលមាតុក្រាមឥតធ្វើបុណ្យតែឥតបានដោយកម្រ ។
 ចប់សូត្រទី ៧ ។

(១៣៦) បញ្ចំមានំ ភិក្ខុវេ ហំនាធំ សុលភាធំ
 កតបុញ្ញោ មាតុត្តាមេន ។ កតមានំ បញ្ច ។ ប-
 ដំរូប កុលេ ជាយេយ្យន្តំ ឥនម្យំ ភិក្ខុវេ បឋមំ
 ហំធំ សុលភំ កតបុញ្ញោ មាតុត្តាមេន ។ បដំរូប
 កុលេ ជាយេត្វា បដំរូបំ កុលំ កច្ឆយ្យន្តំ ឥនម្យំ
 ភិក្ខុវេ ធុតិយំ ហំធំ សុលភំ កតបុញ្ញោ មាតុត្តាមេ-
 ន ។ បដំរូប កុលេ ជាយេត្វា បដំរូបំ កុលំ កត្តា
 អសបត្តិ អការំ អជ្ឈាវសេយ្យន្តំ ឥនម្យំ ភិក្ខុវេ តតិ-
 យំ ហំធំ សុលភំ កតបុញ្ញោ មាតុត្តាមេន ។ បដំរូប
 កុលេ ជាយេត្វា បដំរូបំ កុលំ កត្តា អសបត្តិ អការំ
 អជ្ឈាវសន្តិ បុត្តវតិ អស្សន្តិ ឥនម្យំ ភិក្ខុវេ ចតុត្តំ
 ហំធំ សុលភំ កតបុញ្ញោ មាតុត្តាមេន ។ ប-
 ដំរូប កុលេ ជាយេត្វា បដំរូបំ កុលំ កត្តា អសបត្តិ

[១៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ថាន៥យ៉ាងនៃវេលាមាតុត្រាម
 ធ្វើបុណ្យតែងបានដោយនិយម ។ ស្ថាន៥យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺមាតុត្រាម
 កាំងចំក្នុង សូមឱ្យពាក្យអញ្ជើញក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ នេះឯងជាស្ថាន១ ដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយ
 និយម ។ មាតុត្រាមកាំងចំក្នុង លុះពាក្យអញ្ជើញក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ
 ហើយ សូមឱ្យទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជា
 ស្ថាន១២ ដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយនិយម ។ មាតុត្រាម
 កាំងចំក្នុង លុះពាក្យអញ្ជើញក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូល
 ដ៏សមគួរហើយ សូមឱ្យមានស្រីម្នាក់ទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះឡើយ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថាន១៣ ដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបាន
 ដោយនិយម ។ មាតុត្រាមកាំងចំក្នុង លុះពាក្យអញ្ជើញក្នុងត្រកូលដ៏
 សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ មិនមានស្រីម្នាក់ទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះហើយ
 សូមឱ្យមានកូន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថាន១៤ ដែលមាតុត្រាម
 ធ្វើបុណ្យតែងបានដោយនិយម ។ មាតុត្រាមកាំងចំក្នុង លុះពាក្យអញ្ជើញ
 ក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ មិនមានស្រីម្នាក់

មាត្រា ១៧៧

អគារ អណ្ណវសន្តិ បុត្តវតី សមាទា សាមិកំ អភិកុយ្យ
វត្តយ្យន្តិ ឥធម្មិ កំត្តវេ បញ្ចមំ ហំ ឥសុលកំ ក.
តបុញ្ញោ មាតុត្តាមេទ ។ ឥហំ ទោ កំត្តវេ បញ្ច ហំ
ធានំ ឥសុលកំ កតបុញ្ញោ មាតុត្តាមេទាទិ ។ រដ្ឋមំ ។

[១៣៧] បញ្ចមំ កំត្តវេ ធម្មេហំ សមញ្ញាគតោ
មាតុត្តាមោ វិសារទោ អគារំ អណ្ណវសន្តិ ។ កតមេហំ
បញ្ចមំ ។ ចានាភាតិចានា បដិវតោ ច ហោតិ អ.
និទ្ធានា បដិវតោ ច ហោតិ កាមេសុ បិដ្ឋាចារិ
បដិវតោ ច ហោតិ អុសារិទា បដិវតោ ច ហោតិ
កុរាមេយមដ្ឋម្យមាទន្ទាទា បដិវតោ ច ហោតិ ។
ឥមេហំ ទោ កំត្តវេ បញ្ចមំ ធម្មេហំ សមញ្ញាគតោ
មាតុត្តាមោ វិសារទោ អគារំ អណ្ណវសន្តិ ។ ធម្មំ ។

មាត្រា ១៧៧

នៅគ្រប់គ្រងដូច្នោះ ជាស្រីមានកូនហើយ សូមឱ្យគ្រប់សន្តិភ័យបាន ហួស
ភិក្ខុចាំទ្បាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៨ ដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យវិនិច្ឆ័យ
ដោយហិយ ។ ហួសភិក្ខុចាំទ្បាយ ស្ថាន ៨ យ៉ាងនេះឯង ដែល
មាតុត្រាមធ្វើបុណ្យវិនិច្ឆ័យដោយហិយ ៖ ចប់សូត្រទី ៨ ។

[១៣៧] ហួសភិក្ខុចាំទ្បាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌ ៨
យ៉ាង ជាអ្នកត្រូវគ្រប់គ្រងដូច្នោះ ។ ធម៌ ៨ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។
គឺមាតុត្រាម ជាអ្នករៀនចកបាលភាសា ១ រៀនចកអចិន្ត្រាចក ១
រៀនចកការបសុមិច្ឆាចក ១ រៀនចកមុសាភក ១ រៀនចកសុរាមេយេ .
មជ្ឈិមនិកាយ ១ ។ ហួសភិក្ខុចាំទ្បាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌ ៨
យ៉ាងនេះឯង ទើបជាអ្នកត្រូវគ្រប់គ្រងដូច្នោះ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

សុត្តន្តបិដក សំយដ្ឋន្តកាយស្ស សម្មយននវគ្គោ

[១៣៨] បញ្ចហំ កិក្ខុវេ វឌ្ឍិហំ វឌ្ឍនាថា អរិយ-
 សាវ័តា អរិយាយ វឌ្ឍិយា វឌ្ឍតិ សារាណយំធិ ច
 ហោតិ វរាណយំធិ ច កាយស្ស ។ កតមេហំ បញ្ចហំ ។
 សន្ទាយ វឌ្ឍតិ សីលេន វឌ្ឍតិ សុតេន វឌ្ឍតិ បាគេន
 វឌ្ឍតិ ចញ្ញាយ វឌ្ឍតិ ។ ឥមេហំ ទោ កិក្ខុវេ បញ្ចហំ
 វឌ្ឍិហំ វឌ្ឍនាថា អរិយសាវ័តា អរិយាយ វឌ្ឍិយា
 វឌ្ឍតិ សារាណយំធិ ច ហោតិ វរាណយំធិ ច កា-
 យស្សតិ ។

យន្ទាយ សីលេន វឌ្ឍតិ

ចញ្ញាយ បាគេន សុតេន ច្ចុកយំ

សា តានិសី សីលវតិ ឧបាសិកា

វរាណយតំ សាវ ឥលេវ អត្តោទាតំ ។ នសមំ ។

ហត្ថន្តវគ្គសវគ្គោ ខុតិយោ សមត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយដ្ឋន្តកាយ សម្មយននវគ្គោ

[១៣៨] ខ្នាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ អរិយសាវ័តាភាសបើចំរើន
 ដោយសេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាងហើយ តែនិចំរើនដោយសេចក្តីចំរើនដ៏ប្រ-
 សើ ឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវទ្រព្យមានទ្វីម កាន់យកនូវទ្រព្យដ៏
 ប្រសើរបស់កាយបាន ។ សេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺចំរើន
 ដោយសទ្ធា ១ ចំរើនដោយសីល ១ ចំរើនដោយសុតៈ ១ ចំរើនដោយ
 បាគៈ ១ ចំរើនដោយបញ្ញា ១ ។ ខ្នាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ អរិយសាវ័តា
 ភាសបើចំរើនដោយសេចក្តីចំរើនតាំង ៥ យ៉ាងនេះហើយ តែនិចំរើន
 ដោយសេចក្តីចំរើនដ៏ប្រសើរ ឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវទ្រព្យមានទ្វីម
 កាន់យកនូវទ្រព្យដ៏ប្រសើរ របស់កាយបាន ។

អរិយសាវ័តាវមេនិចំរើនដោយសទ្ធាផង ដោយសីលផង

ដោយបញ្ញាផង គឺនិចំរើនដោយហេតុតាំងពីរ គឺ បាគៈផង

សុតៈផង ឧបាសិកាមានសីលបែបនោះ វមេនិកាន់យក

នូវទ្រព្យមានទ្វីមរបស់ខ្លួនក្នុងលោកនេះដោយពិត ។

ចប់សូត្រទី ១១ ។

ចប់ ហត្ថន្តវគ្គសវគ្គោ ទី ២ ។

មនុស្សមាលវត្ត

ធម្មប្បវត្តន៍

បញ្ច វិសាវតា បសុយ្ហា
អភិកុយ្យ អន្តេន បញ្ចប័
ធាសយំនុ ហេតុដ្ឋានំ
វិសាវតា វឌ្ឍនោ នសាតិ ។

មនុស្សមាលវត្ត និដ្ឋិតំ ។

មនុស្សមាលវត្ត

ទុក្ខាននៃមនុស្សមាលវត្តនោះគឺ

និយាយអំពីមនុស្សមាលវត្តដោយកម្លាំង (ព្រំដីអ្នកភ្ញៀវ) ។
ក្លា ១ អំពីមនុស្សមាលវត្តបង្កើត អំពីមនុស្សមាលវត្ត
បង្កើត អំពីមនុស្សមាលវត្តដោយអង្គ ១ អំពីពួកញាតិវង្ស
មនុស្សមាលវត្តជាតិប្រើប្រាស់ ១ អំពីហេតុ ១ អំពីស្ថាន
២ លើក អំពីមនុស្សមាលវត្តក្លា ១ អំពីអរិយសាវ័តាបិរោ
ដោយសេចក្តីចរិក ១ រួមគ្រប់ជា ១០ ។

លប់ មនុស្សមាលវត្ត ។

ជំនួញទកស័យុត្ត

[១៣៧] ឯក សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ មរា.
ធម្មសុ វិហារតិ ឆាលគាមកេ ។ អដទោ ជំនួញទកស័យុត្ត
បរិព្វាជកោ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កម៌
ឧបសង្កម៌ត្វា អាយស្មតា សារីបុត្តេន សន្ធិ សម្មោធិ
សម្មោធិយំ កាថំ សារាធិយំ វិគីសារត្វា ឯកអង្គំ
ធិសំធិ ។ ឯកមង្គំ ធិសំធា ទោ ជំនួញទកស័យុត្ត
ជកោ អាយស្មង្គំ សារីបុត្តំ ឯកនរោច ធិត្វាធិ ធិត្វាធិ
អារុសោ សារីបុត្ត វុទ្ធិតំ កាតមំ ឧ ទោ អារុសោ ធិត្វា
ធិត្វំ ។ យោ ទោ អារុសោ កកត្តយោ ធាសត្តយោ
មោហត្តយោ ធិតំ វុទ្ធិតិ ធិត្វាធិត្វំ ។ អន្តិ បចារុសោ
មត្តោ អន្តិ បដំបនា ឯកស្ស ធិត្វាធិស្ស សង្កំវិរិយា
យាតិ ។ អន្តិ ទោ អារុសោ បត្តោ អន្តិ បដំបនា

ជំនួញទកស័យុត្ត

(១៣៧) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានកាយុក្ខន៍នៅក្នុងនាម
ត្រាម ខាងមុខនេះ ។ គ្រាទោះឯង បរិព្វាជកឈ្មោះជំនួញទក. បាន
ចូលទៅក្រែព្រះសារីបុត្តដ៏មានកាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ កំរោល
សំរោលសំរោលជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានកាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
ដែលក្លរីកាយនឹងពាក្យដែលក្លរត្រេហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមសួរ ។
លុះជំនួញទកបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីសមសួរហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះសា-
រីបុត្តដ៏មានកាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុសោសារីបុត្ត តើសិននិយាយថា
ធិត្វាធិ ធិត្វាធិ ម្ចាស់អារុសោ ដូចម្តេចហ្ន៎ហៅថា ធិត្វាធិ ។ ព្រះសា-
រីបុត្តតបថា ម្ចាស់អារុសោ សត្រូវដែលជាទីអស់ទៅនៃកន្លះ អស់ទៅនៃ
ទោសៈ អស់ទៅនៃមាហៈ ទោះហៅថា ធិត្វាធិ ។ ម្ចាស់អារុសោ
ចុះមកនឹងបដំបនាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យកំចាត់សំនួរព្រះធិត្វាធិ
មាធិដេច ។ ម្ចាស់អារុសោ មកនឹងបដំបនាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី

ឧប្បករណសំយុត្តំ

ឯតស្ស ជំព្វានស្ស សច្ច្តិកវិយាយាតិ ។ កតមោ
 បទាវុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតស្ស ជំព្វា-
 នស្ស សច្ច្តិកវិយាយាតិ ។ អយំ មេវ ទោ អាវុសា
 អវិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស ជំព្វានស្ស សច្ច្តិ-
 កវិយាយ ។ សេយ្យជំនំ ។ សម្មានិច្ចំ សម្មាសន្តិវ្យា
 សម្មាវាចា សម្មាសម្មាណុ សម្មាអាជីវេ សម្មាវាយាមោ
 សម្មាសតិ សម្មាសមាទំ ។ អយំ ទោ អាវុសា មត្តោ
 អយំ បដិបទា ឯតស្ស ជំព្វានស្ស សច្ច្តិកវិយាយាតិ ។
 កត្តិកោ អាវុសា មត្តោ កត្តិកា បដិបទា ឯតស្ស
 ជំព្វានស្ស សច្ច្តិកវិយាយ អលញ្ច បទាវុសា សាវិបុត្ត
 អប្បមាណយាតិ ។

[១២១] អាហត្តំ អាហត្តង្គំ អាវុសា សាវិបុត្ត វុត្តតិ
 កតមំ ទុ ទោ អាវុសា អាហត្តង្គំ ។ យោ ទោ អាវុសា
 កតត្តាយោ ទោសត្តាយោ មោហត្តាយោ វជំ វុត្តតិ អា-
 ហត្តង្គំ ។ អត្ថំ បទាវុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស
 អាហត្តស្ស សច្ច្តិកវិយាយាតិ ។ អត្ថំ ទោ អាវុសា មត្តោ
 អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស អាហត្តស្ស សច្ច្តិកវិយាយាតិ ។

ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុំព្រះនិព្វាននុ៎ះមានវិវេ ។ ម្នាលអាវុសា អ្វីជាមគ្គ
 អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុំព្រះនិព្វាននុ៎ះ ។
 ម្នាលអាវុសា មគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ ដ៏ប្រសើរនេះហើយ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុំព្រះនិព្វាននុ៎ះ ។ មគ្គប្រកបដោយ
 អង្គ៨ តើដូចម្តេច ។ ភីសម្មាទិដ្ឋិ ១ សម្មាសន្តិប្បៈ ១ សម្មាវាចា ១
 សម្មាសម្មាណុ ១ សម្មាអាជីវៈ ១ សម្មាវាយាមៈ ១ សម្មាសតិ ១ សម្មា-
 សមាទំ ១ ។ ម្នាលអាវុសា នេះហៅថា មគ្គ នេះហៅថា បដិបទា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុំព្រះនិព្វាននុ៎ះ ។ ម្នាលអាវុសា
 មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុំ
 ព្រះនិព្វាននុ៎ះបាន ម្នាលអាវុសាសាវិបុត្ត បើចុះបោះ បុត្តលក្ខណ៍ (ដំកល់
 ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាណយិ ។

[១២២] ម្នាលអាវុសាសាវិបុត្ត តើតនិមិយាយថា អហេតុ
 អហេតុ ម្នាលអាវុសា ដូចម្តេចហ្ន៎ ហៅថា អហេតុ ។ ម្នាលអាវុសា
 សករិវិសេសាទិអសំទៅវិទេកតៈ អសំទៅវិទេកេសៈ អសំទៅវិទេកេសាហៈ
 នេះហៅថា អហេតុ ។ ម្នាលអាវុសា ចុះមគ្គនិងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុំព្រះនិព្វាននុ៎ះមានវិវេ ។ ម្នាលអាវុសា មគ្គ
 និងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុំព្រះនិព្វាននុ៎ះមានវិវេ ។

កតមោ បទាវុសោ មត្តោ កតមោ បដិបទា ឯតស្ស
 អាហត្តស្ស សន្និកំរិយាយាតិ ។ អយមេវ ទោ អាវុសោ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស អាហត្តស្ស សន្និកំ-
 រិយាយ ។ សេយ្យដំនំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ យេ ។ សម្មា-
 សមាទិ ។ អយំ ទោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា
 ឯតស្ស អាហត្តស្ស សន្និកំរិយាយាតិ ។ កត្តាកោ
 អាវុសោ មត្តោ កត្តិកោ បដិបទា ឯតស្ស អាហត្តស្ស
 សន្និកំរិយាយ អលត្តុ បទាវុសោ សារីបុត្ត អប្បមា-
 នាយាតិ ។

[១៤១] កេ ទុ ទោ អាវុសោ សារីបុត្ត លោកេ
 ធម្មកំនិទោ^(១) កេ លោកេ សុប្បដិបទ្ធា កេ លោកេ
 សុត្តនាតិ ។ យេ ទោ អាវុសោ^(២) កត្តប្បហានា-
 យ ធម្មំ នោសន្និ នោសប្បហានាយ ធម្មំ នោសន្និ

១ ១. ធម្មកំនិទោ ។ ២ អាវុសោ លោកេ ។

ម្នាលអាវុសោ អ្វីជាមន្ត អ្វីជាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាប់
 ច្បាស់នូវអហោត្តន្ត៖ ។ ម្នាលអាវុសោ មន្តប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ
 នេះហើយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាប់ច្បាស់នូវអហោត្តន្ត៖ ។ មន្ត
 ប្រកបដោយអង្គ ៨ កើតដូចម្តេច ។ ភិសម្មាទិដ្ឋិ ។ យេ ។ សម្មា-
 សមាទិ ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា មន្ត នេះហៅថា បដិបទា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាប់ច្បាស់នូវអហោត្តន្ត៖ ។ ម្នាលអាវុសោ
 មន្តដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាប់ច្បាស់នូវ
 អហោត្តន្ត៖ បាន ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកសំចិត្ត)
 ក្នុងអយ្យមាទទមិ ។

[១៤១] ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ពួកបុគ្គលដូចម្តេចហ្ន៎ឈ្មោះថា
 ជាចម្រក់ភ្នំរលោក បុគ្គលដូចម្តេចហ្ន៎ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិល្អក្នុងរលោក
 បុគ្គលដូចម្តេចជាអ្នកមានដំណើរល្អក្នុងរលោក ។ ម្នាលអាវុសោ ពួកបុគ្គល
 ៦៧៣ សំដែនធម៌ដើម្បីលរបង់នូវកម្ម៖ សំដែនធម៌ដើម្បីលរបង់នូវវិបាក៖

ឧប្បករណ៍យុទ្ធ

មោហាធម្មញ្ញាតាយ ធម្មំ នេសេន្តំ តេ លោកេ ធម្មវាធំ
 នោ ។ យេ ច ទោ អាវុសោ វាគស្ស មហាតាយ មដិមត្តា
 នោសស្ស មហាតាយ មដិមត្តា មោហស្ស មហាតាយ
 មដិមត្តា តេ លោកេ សុប្បដិមត្តា ។ យេសំ ទោ
 វាវុសោ វាគោ មហំពោ ឧត្តិទ្ធម្មលោ ពាលាវត្តកេតោ
 អនកាវត្តតោ វាយតី អនុប្បនទន្ទោ នោសោ មហំពោ
 ឧត្តិទ្ធម្មលោ ពាលាវត្តកេតោ អនកាវត្តតោ វាយតី
 អនុប្បនទន្ទោ មោហោ មហំពោ ឧត្តិទ្ធម្មលោ ពាលា-
 វត្តកេតោ អនកាវត្តតោ វាយតី អនុប្បនទន្ទោ តេ
 លោកេ សុតោនិ ។ អត្ថំ មហាវុសោ មត្តោ អត្ថំ
 មដិមនា ឯតស្ស វាគស្ស នោសស្ស មោហស្ស មហា-
 តាយានិ ។ អត្ថំយេវ ទោ អាវុសោ មត្តោ អត្ថំ មដិមនា
 ឯតស្ស វាគស្ស នោសស្ស មោហស្ស មហាតាយានំ ។

ឧប្បករណ៍យុទ្ធ

សំវេនិធមិជីម្បិលេបេនិទូរោហា: បុគ្គលទាំងនោះឈ្មោះថាជាអ្នកចិត្ត
 រោក ។ ម្នាលអាវុសោ បុគ្គលទាំងឡាយឯណាជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បី
 លេបេនិទូរោហា: ប្រតិបត្តិដើម្បីលេបេនិទូរោហា: ប្រតិបត្តិដើម្បីលេបេនិទូរ
 រោហា: បុគ្គលទាំងនោះឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិលក្ខណៈរោក ។ ម្នាល
 អាវុសោ បុគ្គលទាំងឡាយឯណាលេបេនិទូរោហា: ចាលហើយ បាន
 ផ្គត់ផ្គង់បុសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឱ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃ
 ដើមគ្មាន ធ្វើឱ្យសាបសូន្យទៅ មានសភាពមិនកើតឡើងទៅទៀត
 ឡើយ លេបេនិទូរោហា: ចាលហើយ បានផ្គត់ផ្គង់បុសគល់អស់ហើយ
 បានធ្វើឱ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមគ្មាន ធ្វើឱ្យសាបសូន្យ
 ទៅ មានសភាពមិនកើតឡើងទៅទៀតឡើយ លេបេនិទូរោហា: ចាល
 ហើយ បានផ្គត់ផ្គង់បុសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឱ្យនៅសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមគ្មាន ធ្វើឱ្យសាបសូន្យទៅ មានសភាពមិនកើត
 ឡើងទៅទៀតឡើយ បុគ្គលទាំងនោះឈ្មោះថាជាអ្នកមានអំណើវល្ល
 ក្ខណៈរោក ។ ម្នាលអាវុសោ មគ្គនិចមិចចាវេលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 លេបេនិទូរោហា: ចោស: មោហា: ទុះមានវេល ។ ម្នាលអាវុសោ មគ្គនិចមិ-
 ចចាវេលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលេបេនិទូរោហា: ចោស: មោហា: ទុះមានវេល ។

កតមោ អាវុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតស្ស
 រកស្ស ឆោសស្ស មោហស្ស បហាទាយាតិ ។
 អយមេវ ទោ អាវុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ
 ឯតស្ស រកស្ស ឆោសស្ស មោហស្ស បហាទាយ ។
 សេយ្យដំណំ ។ សម្មាណំដ្ឋំ ។ បេ ។ សម្មាសមាណំ ។ អយំ
 ទោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតស្ស រកស្ស
 ឆោសស្ស មោហស្ស បហាទាយាតិ ។ កន្ថុកោ
 អាវុសោ មត្តោ កន្ថុកោ បដិបទា ឯតស្ស រកស្ស
 ឆោសស្ស មោហស្ស បហាទាយ អសត្តុ បទាវុសោ
 សារីបុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

(១៤៤) តំមត្តំយំ អាវុសោ សារីបុត្ត សមណោ
 កោតមេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សត្តិ ។ ទុក្ខស្ស ទោ
 អាវុសោ បរិញ្ញត្តំ កតវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សត្តិ ។
 អត្តំ បទាវុសោ មត្តោ អត្តំ បដិបទា ឯតស្ស
 ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយាតិ ។ អត្តំ ទោ អាវុសោ មត្តោ

ម្ចាស់អាវុសោ អ្វីជាមត្ត អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់ខ្លួន
 កន្ថុកោសៈ មោហៈ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មត្តប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏
 ច្រើនសំរេងឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់ខ្លួនកន្ថុកោសៈ មោហៈ
 មោហៈ ។ មត្តប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាណំដ្ឋំ ។ បេ ។
 សម្មាសមាណំ ។ ម្ចាស់អាវុសោ នេះហៅជាមត្ត នេះហៅជាបដិបទា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់ខ្លួនកន្ថុកោសៈ មោហៈ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 មត្តដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់ខ្លួនកន្ថុកោសៈ
 មោហៈ មោហៈ ។ ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ផ្អែកលើចិត្ត)
 ក្នុងអប្បមាទមមិ ។

(១៤៤) ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយមមិ
 ក្នុងសំណាក់ព្រះសមណោគោតម តើដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយមមិក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដើម្បីកំ-
 ណត់ដ៏ធំខ្លួនសចក្តិក្ខុ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មត្តនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីកំណត់ដ៏ធំខ្លួនសចក្តិក្ខុខ្លះមានដែរ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មត្ត

ឧត្តរាទេសយុទ្ធ

អគ្គិ បដិបទា ឯតស្ស ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយាតិ ។
 កកមោ បទាវុសោ មក្កោ កកមោ បដិបទា ឯតស្ស
 ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយាតិ ។ អយមេវ ទោ អាវុសោ អរិយោ
 អន្តត្ថិកោ មក្កោ ឯតស្ស ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយ ។
 សេយ្យដំណំ ។ សម្មាទំដ្ឋំ ។ បេ ។ សម្មាសមាទំ ។ អយំ
 ទោ អាវុសោ មក្កោ អយំ បដិបទា ឯតស្ស ទុក្ខស្ស
 បរិញ្ញាយាតិ ។ កន្តកោ អាវុសោ មក្កោ កន្តិកា
 បដិបទា ឯតស្ស ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយ អលត្វ ប-
 ទាវុសោ សារីបុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

(១៤៣) អស្សាសប្បត្តោ អស្សាសប្បត្តោតិ អា-
 វុសោ សារីបុត្ត វុទ្ធិតិ កំត្តាវតា ទុ ទោ អាវុសោ សា-
 រីបុត្ត អស្សាសប្បត្តោ ហោតិវំ ។ យតោ ទោ អាវុសោ
 ភិក្ខុ ចន្ទំ ជស្សាយតទាទំ សមុទយត្វ អន្តន្តមត្វ

ឧត្តរាទេសយុទ្ធ

និវចនំបទាវុសោ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដំណើរសេចក្តីទុក្ខនេះទានដែរ ។
 ម្ចាស់អាវុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដំណើរ
 សេចក្តីទុក្ខនេះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ៤ដ៏ប្រសើរនេះឯង
 ហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដំណើរសេចក្តីទុក្ខនេះ ។ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ៤ កើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទំដ្ឋំ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាទំ ១ ។
 ម្ចាស់អាវុសោ នេះហៅជាមគ្គ នេះហៅជាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីកំណត់ដំណើរសេចក្តីទុក្ខនេះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទា
 ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដំណើរសេចក្តីទុក្ខនេះ ម្ចាស់អាវុសោ
 សារីបុត្ត បើដូច្នោះ ចូក្តលក្ខ (ដំណល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទមិ ។

(១៤៣) ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត នៅក្នុងនិយាយថា ភិក្ខុផលំ
 ទុក្ខការផេកដង្ហើមចេញ ផលំទុក្ខការផេកដង្ហើមចេញ ម្ចាស់អាវុសោសារី-
 បុត្ត ភិក្ខុផលំទុក្ខការផេកដង្ហើមចេញដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់
 អាវុសោ កាលភិក្ខុដឹងច្បាស់ទុក្ខការផេកដង្ហើមចេញ ទុក្ខសេចក្តីទានផង

អស្សាធរា អាជីនរា ជិស្សុសា យថាក្នុង បដា-
 ធាតិ ឯត្តារា ទោ អាវុសា អស្សាសប្បត្តា ហោតិ ។
 អត្ថិ បដាវុសោ មត្តោ អត្ថិ បដិបដា ឯតស្ស អស្សា-
 សស្ស សច្ចិកំរិយាយាតិ ។ អត្ថិ ទោ អាវុសោ មត្តោ
 អត្ថិ បដិបដា ឯតស្ស អស្សាសស្ស សច្ចិកំរិយា-
 យាតិ ។ កកមោ បដាវុសោ មត្តោ កកមោ បដិបដា
 ឯតស្ស អស្សាសស្ស សច្ចិកំរិយាយាតិ ។ អយមេវ ទោ
 អាវុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស អស្សា-
 សស្ស សច្ចិកំរិយាយ ។ សេយ្យជំជំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។ អយំ ទោ អាវុសោ មត្តោ អយំ
 បដិបដា ឯតស្ស អស្សាសស្ស សច្ចិកំរិយាយាតិ ។
 កទ្ធកោ អាវុសោ មត្តោ កទ្ធកោ បដិបដា ឯតស្ស
 អស្សាសស្ស សច្ចិកំរិយាយ អលត្ត បដាវុសោ សារី-
 បុត្ត អប្បមាធាយាតិ ។

ខ្យកានិសិទ្ធវេន ខ្យកាសេវេន ខ្យការេលាសំចេញេវេន នៃសុខយននៈ
 ទាំង ៦ កាមសេចក្តីពិត ម្នាលភាវុសោ ភិក្ខុជាអ្នកផល់ខ្យកាផលដ៏ឆ្លើម
 ចេញរោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភាវុសោ មន្តនិច្ចេតិបទាវេល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ខ្យកាផលដ៏ឆ្លើមចេញខ្លះបានដែរ ។
 ម្នាលភាវុសោ មន្តនិច្ចេតិបទាវេលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ខ្យ
 កាផលដ៏ឆ្លើមចេញខ្លះបានដែរ ។ ម្នាលភាវុសោ អ្វីជាមន្ត អ្វីជាបដិ-
 បទាវេលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ខ្យកាផលដ៏ឆ្លើមចេញខ្លះ ។
 ម្នាលភាវុសោ មន្តប្រកចរោយអន្ត ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯងហើយវេលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ខ្យកាផលដ៏ឆ្លើមចេញខ្លះ ។ មន្តប្រក
 រោយអន្ត ៨ តើដូចម្តេច ។ គិសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ១ ។
 ម្នាលភាវុសោ នេះហៅជាមន្ត នេះហៅជាបដិបទា វេលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ខ្យកាផលដ៏ឆ្លើមចេញខ្លះ ។ ម្នាលភាវុសោ មន្ត
 ដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន វេលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ខ្យកា
 ផលដ៏ឆ្លើមចេញខ្លះ ម្នាលភាវុសោសារីបុត្ត បើប្តីប្តី បុគ្គលគួរ (ដ៏កល់
 ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាធាយាតិ ។

[១២២] បរមស្សសប្បត្តោ បរមស្សសប្បត្តោតិ
 អាវុសា សារីបុត្ត វុត្តតិ កំត្តាវតា ទុ ទោ អាវុសា
 បរមស្សសប្បត្តោ ហោតិ ។ យតោ ទោ អាវុសា
 ភិក្ខុ ធម្មំ ជស្សយតទានំ សឌុនយញ្ច អន្តរ្តមញ្ច
 អស្សនញ្ច អាទិណវញ្ច ចំស្សរណញ្ច យថាភ្នំ វិទិត្យា
 វទុចាទា វិបុត្តោ ហោតិ វុត្តាវតា ទោ អាវុសា បរ-
 មស្សសប្បត្តោ ហោតិ ។ អន្តំ បទាវុសា មត្តោ
 អន្តំ បដិបទា វុត្តស្ស បរមស្សសស្ស សង្ខំកំរិ-
 យាយាតិ ។ អន្តំ ទោ អាវុសា មត្តោ អន្តំ បដិបទា
 វុត្តស្ស បរមស្សសស្ស សង្ខំកំរិយាយាតិ ។ កាតមោ
 បទ អាវុសា មត្តោ កាតមា បដិបទា វុត្តស្ស
 បរមស្សសស្ស សង្ខំកំរិយាយាតិ ។ អយមេវ ទោ
 អាវុសា អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ វុត្តស្ស បរមស្ស-
 សស្ស សង្ខំកំរិយាយ ។ សេយ្យមិធំ ។ សឡានិដ្ឋំ ។ មេ ។

[១២២] ប្រាសាទសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា ភិក្ខុដល់នូវ
 ការដកដង្ហើមចេញដំឡើង ដល់នូវការដកដង្ហើមចេញដំឡើង ប្រាស
 អាវុសា ភិក្ខុជាអ្នកដល់នូវការដកដង្ហើមចេញដំឡើងដោយហេតុយ៉ាង
 ណា ។ ប្រាសអាវុសា កាលណាភិក្ខុជំនឿច្បាស់នូវការកើតឡើងផង
 នូវការវិនាសផង ឡើយសិរិយផង នូវពាសផង នូវការរលាស់ចេញ
 ផង វិនេស្សយន្តចំពោះ ៦ កមរសចក្កិកំ ជាអ្នកផុតស្រឡះត្រាមិន
 ច្រើន ប្រាសអាវុសា ភិក្ខុជាអ្នកដល់នូវការដកដង្ហើមចេញដំឡើង
 ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។ ប្រាសអាវុសា មន្តនិបដិបទាវេលាប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញដំឡើងមុនៗមុនដៃ ។
 ប្រាសអាវុសា មន្តនិបដិបទាវេលាប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវ
 ការដកដង្ហើមចេញដំឡើងមុនៗមុនដៃ ។ ប្រាសអាវុសា អ្វីជាអង្គ អ្វី
 ជាបដិបទាវេលាប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញ
 ដំឡើងមុនៗ ។ ប្រាសអាវុសា មន្តប្រកបដោយអង្គ ៨ ចំប្រសិរនេះឯង
 ហើយវេលាប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញដំ-
 ឡើងមុនៗ មន្តប្រកបដោយអង្គ ៨ ភីដូចម្តេច ។ ធិស្សន្ទិដ្ឋំ ។ មេ ។

សម្មាសមាធិ ។ អយំ ទោ អារុសោ មក្ខោ អយំ
 បដិបទា ឯតស្ស បរមស្សាសស្ស សច្ចិកំរិយាយាតិ ។
 កន្ថុកោ អារុសោ មក្ខោ ភន្តិកា បដិបទា ឯតស្ស
 បរមស្សាសស្ស សច្ចិកំរិយាយ អលក្ខ បទារុសោ
 សារីបុត្ត អប្បមាណយាតិ ។

[១៤៥] វេទនា វេទនាតិ អារុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ
 កកមា ទុ ទោ អារុសោ វេទនាតិ ។ តិស្សោ វេទនា
 អារុសោ វេទនាតិ ។ កកមា តិស្សោ ។ សុទា
 វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុទា វេទនា ។ វេទនា
 ទោ អារុសោ តិស្សោ វេទនាតិ ។ អត្ថំ បទារុសោ
 មក្ខោ អត្ថំ បដិបទា ឯតសំ តិស្សន្តំ វេទនាចំ
 បរិញ្ញាយាតិ ។ អត្ថំ ទោ អារុសោ មក្ខោ អត្ថំ ប-
 ដិបទា ឯតសំ តិស្សន្តំ វេទនាចំ បរិញ្ញាយាតិ ។

សម្មាសមាធិ ។ ម្នាលភារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់លាក់សំខ្លួនការដកជន្លើមចេញដីក្នុងមន្ទិះ ។
 ម្នាលភារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 ធ្វើឲ្យជាក់លាក់សំខ្លួនការដកជន្លើមចេញដីក្នុងមន្ទិះ ម្នាលភារុសោសារីបុត្ត
 បើដូច្នោះ ចុក្កលក្ខ (ដំកល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាណេវ ។

[១៤៥] ម្នាលភារុសោសារីបុត្ត នៅគង់និយាយថា វេទនា។
 ម្នាលភារុសោ វេទនាគឺដូចម្តេច ។ ម្នាលភារុសោ វេទនានេះមាន ៣
 ប្រការ ។ វេទនា ៣ ប្រការ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១
 អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភារុសោ វេទនាមាន ៣ ប្រការនេះ
 ឯង ។ ម្នាលភារុសោ មគ្គនិងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជីវ
 ត្តវេទនាព័ន្ធកុំខ្លះមានដែរឬ ។ ម្នាលភារុសោ មគ្គនិងបដិបទាដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជីវត្តវេទនាព័ន្ធកុំខ្លះមានដែរ ។

កតមោ បទាវុសោ មក្កោ កតមោ បដិបទា ឯតាសំ
 តិស្សន្នំ វេទនាចំ បរិញ្ញាយាតិ ។ អយមេវ ទោ
 អាវុសោ អវិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ឯតាសំ តិស្សន្នំ
 វេទនាចំ បរិញ្ញាយ ។ សេយ្យច័នំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។
 សម្មាសមាទិ ។ អយំ ទោ អាវុសោ មក្កោ អយំ
 បដិបទា ឯតាសំ តិស្សន្នំ វេទនាចំ បរិញ្ញាយាតិ ។
 កន្ថកោ អាវុសោ មក្កោ កដ្ឋកោ បដិបទា ឯតាសំ
 តិស្សន្នំ វេទនាចំ បរិញ្ញាយ អលត្វ បទាវុសោ សារី-
 បុត្ត អប្បមាធាយាតិ ។

[១៤៦] អាសវេ អាសវេតិ អាវុសោ សារីបុត្ត
 វុត្តតិ កតមោ នុ ទោ អាវុសោ អាសវេតិ ។ កយោ-
 មេ អាវុសោ អាសវេ កាមាសវេ កវសវេ អវិជ្ជាស-
 វេ ។ ឥមេ ទោ អាវុសោ កយោ អាសវេតិ ។ អត្ថិ
 បទាវុសោ មក្កោ អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ អាស-
 វាទំ បហាធាយាតិ ។ អត្ថិ ទោ អាវុសោ មក្កោ
 អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ អាសវាទំ បហាធាយាតិ ។

ម្នាលភាវុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំន
 នូវវេទនាចំនី ព្រហ្មចរិយៈ ។ ម្នាលភាវុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨
 ដ៏ប្រសើរទេវេនិហ័យដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំននូវវេទនាចំនី ព្រ
 ហ្មចរិយៈ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ ធិសម្មាទិដ្ឋិ ១
 ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ១ ។ ម្នាលភាវុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថា
 បដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំននូវវេទនាចំនី ព្រហ្មចរិយៈ ។
 ម្នាលភាវុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 កំណត់ជំននូវវេទនាចំនី ព្រហ្មចរិយៈ ម្នាលភាវុសោសារីបុត្ត បើដូច្នោះ
 ចុក្កលក្ខរ (ដ៏កល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទមមិ ។

[១៤៦] ម្នាលភាវុសោសារីបុត្ត តើឥន្ទនិយាយថា ភាសវៈ ។
 ម្នាលភាវុសោ ភាសវៈតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភាវុសោ ភាសវៈចំនីនេះមាន
 ព្រហ្មចរិយៈ ភាសាវៈ ១ កវសវៈ ១ អវិជ្ជាវៈ ១ ។ ម្នាលភាវុសោ
 ភាសវៈមាន ព្រហ្មចរិយៈ ។ ម្នាលភាវុសោ មគ្គដ៏បដិបទាដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះចំនូវភាសវៈចំនីនុ៎ះមានវិជ្ជា ។ ម្នាលភាវុសោ
 មគ្គដ៏បដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះចំនូវភាសវៈចំនីនុ៎ះមានវិជ្ជា ។

កតមោ អាវុសោ មក្កោ កតមោ បដិបទា ឯតេសំ
 អាសវំ បហានាយាតិ ។ អយមេវ ទោ អាវុសោ អវិ-
 យោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ឯតេសំ អាសវំ បហានាយ ។
 សេយ្យដំ ។ សម្មាដំ ។ បេ ។ សម្មាសមាដំ ។ អយំ
 ទោ អាវុសោ មក្កោ អយំ បដិបទា ឯតេសំ អាសវំ
 បហានាយាតិ ។ កទ្ធកោ អាវុសោ មក្កោ កទ្ធកោ
 បដិបទា ឯតេសំ អាសវំ បហានាយ អលក្ខ
 បទាវុសោ សាវិបុត្ត អប្បមាណាយាតិ ។

(១៤៧) អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អាវុសោ សាវិបុត្ត វុទ្ធាតិ
 កតមោ ទុ ទោ អាវុសោ អវិជ្ជាតិ ។ យំ ទោ អាវុសោ
 ទុក្ខ អញ្ញាណំ ទុក្ខសមុទយេ អញ្ញាណំ ទុក្ខចំរោជេ
 អញ្ញាណំ ទុក្ខចំរោជតាមំធិយា បដិបទាយ អញ្ញាណំ
 អយំ វុទ្ធកាវុសោ អវិជ្ជាតិ ។ អត្ថំ បទាវុសោ មក្កោ
 អត្ថំ បដិបទា ឯតេស្ស អវិជ្ជាយ បហានាយាតិ ។

ម្នាលគាវុសោ អ្វីជាមន្ត អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវ
 កាសវៈចាំឆ្នាំ ។ ម្នាលគាវុសោ មន្តប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ច្រើនស្រើង
 ឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវកាសវៈចាំឆ្នាំ ។ មន្តប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទំដំ ។ បេ ។ សម្មាសមាដំ ។
 ម្នាលគាវុសោ នេះហៅថាមន្ត នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 លះបង់នូវកាសវៈចាំឆ្នាំ ។ ម្នាលគាវុសោ មន្តដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវកាសវៈចាំឆ្នាំ ម្នាលគាវុសោសាវិបុត្ត
 បើដូច្នោះ ចុក្កលក្ខ (ឯកលំចិត្ត) ក្នុងអប្បមាណេយិ ។

(១៤៧) ម្នាលគាវុសោសាវិបុត្ត តើគន្លងយាយថា អវិជ្ជា ។
 ម្នាលគាវុសោ អវិជ្ជាតើដូចម្តេច ។ ម្នាលគាវុសោ ការមិនដឹងក្នុងទុក្ខ
 ឯណា ការមិនដឹងក្នុងហេតុជាវដ្តនៃក្នុងទុក្ខឯណា ការមិនដឹងក្នុង
 ហេតុជាទីរលត់ទុក្ខឯណា ការមិនដឹងក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់
 រលត់ទុក្ខឯណា ម្នាលគាវុសោ នេះហៅថាអវិជ្ជា ។ ម្នាលគាវុសោ
 មន្តដ៏ចំរើនដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវកាសវៈចាំឆ្នាំ ។ មន្តដ៏ចំរើន ។

អត្តាវុសោ^(១) មាត្តា អត្ថំ បដិបទា ឯតិស្សា អវិជ្ជាយ
 បហានយាតិ ។ កកមោ បទាវុសោ មាត្តា កកមា
 បដិបទា ឯតិស្សា អវិជ្ជាយ បហានយាតិ ។ អយមេវ
 ទោ អាវុសោ អវិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតិស្សា
 អវិជ្ជាយ បហានាយ ។ សេយ្យដំធំ ។ សម្មាធិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ ទោ អាវុសោ មាត្តា
 អយំ បដិបទា ឯតិស្សា អវិជ្ជាយ បហានយាតិ ។
 កទ្កុកោ អាវុសោ មាត្តា កទ្កុកា បដិបទា ឯតិស្សា
 អវិជ្ជាយ បហានាយ អលញ្ច បទាវុសោ សារីបុត្ត
 អប្បមាណយាតិ ។

[១៤៨] តណ្ហា តណ្ហាតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុត្តតំ ក-
 តមា នុ ទោ អាវុសោ តណ្ហាតិ ។ តិស្សោ វេមា អាវុសោ
 តណ្ហា កាមតណ្ហា កវតណ្ហា វិកវតណ្ហា ។ វេមា ទោ
 អាវុសោ តិស្សោ តណ្ហាតិ ។ អត្ថំ បទាវុសោ មាត្តា អត្ថំ
 បដិបទា ឯតិស្សា តណ្ហាធំ បហានយាតិ ។ អត្តាវុសោ
 មាត្តា អត្ថំ បដិបទា ឯតិស្សា តណ្ហាធំ បហានយាតិ ។

១. មត្តិកា អាវុសោ។

ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គនិវបដិបទាវេសេប្រត្រិក្កុទៅដើម្បីលះបន់នូវអវិជ្ជាខ្លះ
 មានផែរ ។ ម្ចាស់អាវុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាវេសេប្រត្រិក្កុទៅដើម្បី
 លះបន់នូវអវិជ្ជាខ្លះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ
 នេះឯងហើយវេសេប្រត្រិក្កុទៅដើម្បីលះបន់នូវអវិជ្ជាខ្លះ ។ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាធិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
 ម្ចាស់អាវុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាវេសេប្រត្រិក្កុទៅ
 ដើម្បីលះបន់នូវអវិជ្ជាខ្លះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន
 វេសេប្រត្រិក្កុទៅដើម្បីលះបន់នូវអវិជ្ជាខ្លះ ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត បើ
 ដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដ៏គល់ចិត្ត) គួរឧប្បមាណមិ ។

[១៤៨] ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត នៅគន្លងនិយាយថា តណ្ហា។
 ម្ចាស់អាវុសោ តណ្ហាតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ តណ្ហានេះមាន ៣
 ប្រការគឺ កាមតណ្ហា កវតណ្ហា កវិកវតណ្ហា ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 តណ្ហាមាន ៣ ប្រការនេះឯង ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គនិវបដិបទាវេសេ
 ប្រត្រិក្កុទៅដើម្បីលះបន់នូវតណ្ហាចាំនិខ្លះមានផែរ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 មគ្គនិវបដិបទាវេសេប្រត្រិក្កុទៅដើម្បីលះបន់នូវតណ្ហាចាំនិខ្លះមានផែរ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សទ្ធសុត្តនិកាយ

កកមោ បទាវុសា មក្កោ កកមោ បដិបទា ឯតាសំ
តណ្ហានំ បហាទាយាតិ ។ អយមេវ ទោ អាវុសោ អវិយោ
អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ឯតាសំ តណ្ហានំ បហាទាយ ។
សេយ្យដំណំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ ចេ ។ សម្មាសមាទិ ។ អយំ
ទោ អាវុសោ មក្កោ អយំ បដិបទា ឯតាសំ តណ្ហានំ
បហាទាយាតិ ។ ភទ្កកោ អាវុសោ មក្កោ ភទ្កកោ
បដិបទា ឯតាសំ តណ្ហានំ បហាទាយ អសក្ក
បទាវុសា សាវិច្ឆុ អប្បមាទាយាតិ ។

(១២៧) ឱយោ ឱយោតិ អាវុសោ សាវិច្ឆុ វុច្ឆតិ
កកមោ ទុ ទោ អាវុសោ ឱយោតិ ។ ចត្តារមេ
អាវុសោ ឱយោ កកមោយោ កាវិយោ ទិដ្ឋាយោ
អវិដ្ឋាយោ ។ ឥមេ ទោ អាវុសោ ចត្តារេ ឱយោតិ ។
អត្ថំ បទាវុសា មក្កោ អត្ថំ បដិបទា ឯតេសំ
ឱយានំ បហាទាយាតិ ។ អត្ថំ ទោ អាវុសោ មក្កោ
អត្ថំ បដិបទា ឯតេសំ ឱយានំ បហាទាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ធសុត្តនិកាយ

ម្នាលអាវុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវ
តណ្ហាទាំងនេះ ។ ម្នាលអាវុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះ
ឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវតណ្ហាទាំងនេះ ។ មគ្គប្រកប
ដោយអង្គ ៨ គឺដូចម្តេច ។ គឺសង្ខវដ្តិ ១ ។ ចេ ។ សម្មាសមាទិ ១ ។
ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីលះបង់នូវតណ្ហាទាំងនេះ ។ ម្នាលអាវុសោ មគ្គដ៏ធំរើន បដិបទា
ដ៏ធំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវតណ្ហាទាំងនេះ ម្នាលអាវុសោ
សាវិច្ឆុ បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកលំបិន្ត) ក្នុងសប្បទានចមិ ។

(១២៧) ម្នាលអាវុសោសាវិច្ឆុ នៅឯនិយាយថា ឧយៈ ។
ម្នាលអាវុសោ ឧយៈគឺដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ឧយៈនេះមាន ៦
ប្រការគឺ កាមាឃៈ ១ កាវាឃៈ ១ ទិដ្ឋាឃៈ ១ អវិជ្ជាឃៈ ១ ។ ម្នាល
អាវុសោ ឧយៈមាន ៤ ប្រការនេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោ មគ្គនិងបដិបទា
ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧយៈទាំងនេះមានដែរ ។ ម្នាលអាវុសោ
មគ្គនិងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧយៈទាំងនេះមានដែរ ។

កតមា បទាវុសោ មក្កោ កតមា បដិបតា ឯតេសំ
 ឱយានំ បហាធាយាតិ ។ អយមេវ ទោ អាវុសោ
 អរិយោ អដ្ឋង្គំតោ មក្កោ ឯតេសំ ឱយានំ បហាធាយ ។
 សេយ្យដីធំ ។ សម្មាធិដ្ឋំ ។ បេ ។ សម្មាសមាធំ ។
 អយំ ទោ អាវុសោ មក្កោ អយំ បដិបតា ឯតេសំ
 ឱយានំ បហាធាយាតិ ។ កដ្ឋុតោ អាវុសោ មក្កោ
 កដ្ឋុតោ បដិបតា ឯតេសំ ឱយានំ បហាធាយ អលញ្ច
 បទាវុសោ សារីបុត្ត អប្បមាធាយាតិ ។

(១៥០) ឧបាសានំ ឧបាសានំ អាវុសោ សារីបុត្ត
 វុទ្ធិតិ កតមំ ទុ ទោ អាវុសោ សារីបុត្ត ឧបាសា-
 នំ ។ ចត្តារីមាធំ អាវុសោ ឧបាសានំ កាមុបា-
 នំ ធំដ្ឋុបាសានំ សីលទុកុបាសានំ អត្តកំទុបាសានំ ។
 ឥមាធំ ទោ អាវុសោ ចត្តារី ឧបាសានំ តិ ។

ម្ចាស់អាវុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាវុសោប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបន់នូវ
 ឧយៈតាំងខ្លះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ ដ៏ប្រសើរនេះ
 ឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបន់នូវឧយៈតាំងខ្លះ ។ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាធិដ្ឋំ ។ បេ ។ សម្មាសមាធំ ។
 ម្ចាស់អាវុសោ នេះហៅជាមគ្គ នេះហៅជាបដិបទាវុសោប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីលះបន់នូវឧយៈតាំងខ្លះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបតា
 ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបន់នូវឧយៈតាំងខ្លះ ម្ចាស់អាវុសោ
 សារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដ៏កល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

(១៥០) ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត គេរកនឹងឃើញថា ឧបាសានំ
 ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត ឧបាសានំតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ ឧបាសានំ
 នេះមាន៤ យ៉ាងគឺ កមុបាសានំ ធំដ្ឋុបាសានំ សីលទុកុបាសានំ
 អត្តកំទុបាសានំ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ឧបាសានំមាន ៤ នេះឯង ។

អត្ថំ មនាវុសោ មត្តោ អត្ថំ មជ្ជិមនា ឯតេសំ ឧបាសា.
 ឆានំ មហានាយាតិ ។ អត្ថំ ខោ អារុសោ មត្តោ អត្ថំ
 មជ្ជិមនា ឯតេសំ ឧបាសាឆានំ មហានាយាតិ ។ កក.
 មោ មនាវុសោ មត្តោ កកមា មជ្ជិមនា ឯតេសំ
 ឧបាសាឆានំ មហានាយាតិ ។ អយមេវ ខោ អារុសោ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតេសំ ឧបាសាឆានំ ម.
 ហានាយ ។ សេយ្យមិទំ ។ សម្មាធិដ្ឋំ ។ បេ ។ សម្មា.
 សមាធិ ។ អយំ ខោ អារុសោ មត្តោ អយំ មជ្ជិមនា
 ឯតេសំ ឧបាសាឆានំ មហានាយាតិ ។ ភន្តិកោ អារុសោ
 មត្តោ ភន្តិកា មជ្ជិមនា ឯតេសំ ឧបាសាឆានំ មហា.
 នាយ អសក្ខុ មនាវុសោ សារីបុត្ត អប្បមាណាយាតិ ។

ម្នាលគារុសោ មគ្គនិច្ចមនិបតាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបេន៍ខ្លះទុកជាទាន
 ទាំងនោះមានដែរឬ ។ ម្នាលគារុសោ មគ្គនិច្ចមនិបតាដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីលះបេន៍ខ្លះទុកជាទានទាំងនោះដែរ ។ ម្នាលគារុសោ ចុះអ្វីជាមគ្គ
 អ្វីជាមនិបតាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបេន៍ខ្លះទុកជាទានទាំងនោះ ។ ម្នាល
 គារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីលះបេន៍ខ្លះទុកជាទានទាំងនោះ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ កើតចូលម្តង ។
 ភីសម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ ម្នាលគារុសោ នេះហៅ
 ថាមគ្គ នេះហៅថាមនិបតាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបេន៍ខ្លះទុកជាទានទាំង
 នោះ ។ ម្នាលគារុសោ មគ្គនិច្ចមនិ មនិបតានិច្ចមនិ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីលះបេន៍ទុកជាទានទាំងនោះ ម្នាលគារុសោសារីបុត្ត ធ្វើដូច្នោះ មគ្គល
 ក្ខុ (ដំកល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាណមិ ។

ឧប្បកាសយុត្ត

[១៥១] ភវេ ភវេតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុទ្ធាតិ
 កតមោ ទុ ទោ អាវុសោ សារីបុត្ត ភវេតិ ។ កយោមេ
 អាវុសោ ភវា កាមភវា រូបភវា អរូបភវា ។ ឥមេ
 ទោ អាវុសោ កយោ ភវេតិ ។ អត្ថំ បដាវុសោ មត្តោ
 អត្ថំ បដិបទា ឯតេសំ ភវាទំ បរិញ្ញាយាតិ ។ អត្ថំ
 ទោ អាវុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតេសំ ភវាទំ
 បរិញ្ញាយាតិ ។ កតមោ បដាវុសោ មត្តោ កតមោ
 បដិបទា ឯតេសំ ភវាទំ បរិញ្ញាយាតិ ។ អយមេវ ទោ
 អាវុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតេសំ ភវាទំ
 បរិញ្ញាយ ។ សេយ្យដំទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ មេ ។ សម្មា-
 សមាទិ ។ អយំ ទោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា
 ឯតេសំ ភវាទំ បរិញ្ញាយាតិ ។ កត្តាកោ អាវុសោ
 មត្តោ កត្តិកោ បដិបទា ឯតេសំ ភវាទំ បរិញ្ញាយ
 អលញ្ច បដាវុសោ សារីបុត្ត អវ្យាហនាយាតិ ។

ឧប្បកាសយុត្ត

[១៥១] ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា ភពៗ ម្ចាស់
 អាវុសោសារីបុត្ត ភពតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ ភពនេះមាន៧
 ប្រការគឺ កាមភព ១ រូបភព ១ អរូបភព ១ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ភព
 មាន៧ ប្រការនេះឯង ។ ម្ចាស់អាវុសោ មន្ត្រីទាំងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីកំណត់ជំនំនូវភពទាំងនេះមានដូច្នោះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មន្ត្រីទាំង
 បដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនំនូវភពទាំងនេះមានដូច្នោះ ។ ម្ចាស់
 អាវុសោ ចុះអ្វីជាមន្ត អ្វីជាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនំ
 នូវភពទាំងនេះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មន្តប្រកបដោយអង្គ ៤ ដ៏ច្រើនស្រី
 នេះឯង ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនំនូវភពទាំងនេះ ។ មន្តប្រកប
 ដោយអង្គ ៤ តើដូចម្តេច ។ ធិសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ មេ ។ សម្មាសមាទិ ១ ។
 ម្ចាស់អាវុសោ នេះហៅថាមន្ត នេះហៅថាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីកំណត់ជំនំនូវភពទាំងនេះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មន្តដ៏ចំរើន បដិបទា
 ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនំនូវភពទាំងនេះ ម្ចាស់អាវុសោ
 សារីបុត្ត បើដូច្នោះ ចុះគុណគួរ (ដ៏កល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទទទមិ ។

[១៥២] ទុក្ខំ ទុក្ខន្តំ អាវុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ
 កតមំ ទុ ទោ អាវុសោ ទុក្ខន្តំ ។ តំស្សោ ឥមា
 អាវុសោ ទុក្ខតា ទុក្ខទុក្ខតា សង្ខារទុក្ខតា វិបរិណា-
 មទុក្ខតា ។ ឥមា ទោ អាវុសោ តំស្សោ ទុក្ខតាតំ ។
 អន្តំ បទាវុសោ មត្តោ អន្តំ បដិបទា ឯតាសំ ទុក្ខ-
 តានំ បរិញ្ញាយាតិ ។ អន្តំ ទោ អាវុសោ មត្តោ អន្តំ
 បដិបទា ឯតាសំ ទុក្ខតានំ បរិញ្ញាយាតិ ។ កតមា
 បទាវុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតាសំ ទុក្ខ-
 តានំ បរិញ្ញាយាតិ ។ អយមេវ ទោ អាវុសោ អរិយោ
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតាសំ ទុក្ខតានំ បរិញ្ញាយ ។
 សេយ្យថីធំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធំ ។
 អយំ ទោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតាសំ
 ទុក្ខតានំ បរិញ្ញាយាតិ ។ កណ្តោ អាវុសោ មត្តោ
 កណ្តោ បដិបទា ឯតាសំ ទុក្ខតានំ បរិញ្ញាយ អសញ្ញ
 បទាវុសោ សារីបុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

[១៥២] ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា ទុក្ខ ។
 ម្ចាស់អាវុសោ ទុក្ខអីដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ សេចក្តីទុក្ខនេះមាន ៣
 ប្រការគឺ ទុក្ខទុក្ខតា ។ សង្ខារទុក្ខតា ។ វិបរិណាមទុក្ខតា ។ ។ ម្ចាស់
 អាវុសោ សេចក្តីទុក្ខមាន ៣ ប្រការនេះឯង ។ ម្ចាស់អាវុសោ មន្ត
 ទំនិបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនិច្ចសេចក្តីទុក្ខទាំងនោះមាន
 ដែរឬ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មន្តទំនិបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់
 ជំនិច្ចសេចក្តីទុក្ខទាំងនោះដែរ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ចុះអ្វីជាមន្ត អ្វីជា
 បដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនិច្ចសេចក្តីទុក្ខទាំងនោះ ។ ម្ចាស់
 អាវុសោ មន្តប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ច្រើននេះឯង ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីកំណត់ជំនិច្ចសេចក្តីទុក្ខទាំងនោះ ។ មន្តប្រកបដោយអង្គ ៨ អីដូច
 ម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធំ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 នេះហៅថាមន្ត នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនិច្ច
 សេចក្តីទុក្ខទាំងនោះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មន្តដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនិច្ចសេចក្តីទុក្ខទាំងនោះ ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត
 ដើម្បីច្នោះ បុគ្គលអូ (ដ៏កល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទាមិ ។

[១៥៣] សត្តាយោ សត្តាយោតិ អានុសោ សាវិ-
 បុត្ត វុច្ឆតិ កាតមោ នុ ទោ អានុសោ សត្តាយោតិ ។
 បញ្ចមេ អានុសោ ទុចារាណក្ខត្វា សត្តាយោ វុត្តា
 កកវតា ។ សេយ្យជីវំ ។ រុម្មទាណក្ខត្វោ វេទទុចា-
 ណក្ខត្វោ សត្តុចារាណក្ខត្វោ សត្តុរុចារាណក្ខត្វោ
 វិញ្ញាណុចារាណក្ខត្វោ និម ទោ អានុសោ បញ្ចុចារា-
 ណក្ខត្វា សត្តាយោ វុត្តា កកវតាតិ ។ អន្តិ បចានុសោ
 មត្តា អន្តិ បដិបទា ឯតស្ស សត្តាយស្ស បរិញ្ញា-
 យោតិ ។ អន្តិ ទោ អានុសោ មត្តា អន្តិ បដិបទា
 ឯតស្ស សត្តាយស្ស បរិញ្ញាយោតិ ។ កាតមោ ប-
 ចានុសោ មត្តា កាតមោ បដិបទា ឯតស្ស សត្តា-
 យស្ស បរិញ្ញាយោតិ ។ អយមេវ ទោ អានុសោ អនិយា
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តា ឯតស្ស សត្តាយស្ស បរិញ្ញាយ ។
 សេយ្យជីវំ ។ សម្មានិដ្ឋំ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។

[១៥៣] ម្ចាស់អានុសោ កាវិបុត្ត កាតមោនិយាយេ ថេ សក្កាយ ។
 ម្ចាស់អានុសោ សក្កាយតិដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អានុសោ ទុចារាណក្ខ-
 តានិ ៥ នោ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក្រាស់ថាសក្កាយ ។ ទុចារាណក្ខ-
 តានិ ៥ តិដូចម្តេច ។ អិប្បុចារាណក្ខត្វ ១ វេទទុចារាណក្ខត្វ ១ សត្តុ-
 ចារាណក្ខត្វ ១ សត្តុរុចារាណក្ខត្វ ១ វិញ្ញាណុចារាណក្ខត្វ ១ ម្ចាស់អានុ-
 សោ ទុចារាណក្ខត្វតានិ ៥ នេះឯង ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគក្រាស់ថា
 សក្កាយ ។ ម្ចាស់អានុសោ មន្តនិវបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 កំណត់ជំនួសក្នុងសក្កាយខ្លះមានដែរ ។ ម្ចាស់អានុសោ មន្តនិវបដិបទា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនួសក្នុងសក្កាយខ្លះមានដែរ ។ ម្ចាស់អានុ-
 សោ ចុក្កិជាមន្ត អ្វីជាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនួស
 សក្កាយខ្លះ ។ ម្ចាស់អានុសោ មន្តប្រកបដោយអន្ត ៥ ដ៏ប្រសើរនេះឯង
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនួសក្នុងសក្កាយខ្លះ ។ មន្តប្រកបដោយ
 អន្ត ៥ តិដូចម្តេច ។ ភិសម្មានិដ្ឋំ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ១ ។

អយំ ទោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតស្ស
សញ្ញាយស្ស បរិញ្ញាយាតិ ។ កទ្ធកោ អាវុសោ មត្តោ
កទ្ធិកា បដិបទា ឯតស្ស សញ្ញាយស្ស បរិញ្ញាយ
អលក្ខ បទាវុសោ សារីបុត្ត អប្បមាណាយាតិ ។

(១៧៤) តី ទុ ទោ អាវុសោ សារីបុត្ត នមស្មី
ទម្មវិទយេ ទុក្ខាទ្ធិ ។ បព្វជ្ជា ទោ អាវុសោ នមស្មី
ទម្មវិទយេ ទុក្ខាភតិ ។ បព្វជីវេន បទាវុសោ តី
ទុក្ខាទ្ធិ ។ បព្វជីវេន ទោ អាវុសោ អភិវតិ ទុក្ខាភតិ ។
អភិវេន បទាវុសោ សារីបុត្ត តី ទុក្ខាទ្ធិ ។ អភិ-
វេន ទោ អាវុសោ ទម្មាទុទម្មប្បដិបត្តិ ទុក្ខាភតិ ។
តីវចំ បទាវុសោ ទម្មាទុទម្មប្បដិបទា កំភុ វេរហំ
អស្សាតិ ។ ទ ចំ អាវុសាតិ ។

ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថាមន្ត នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីកំណត់ដំនិតសក្កាយខ្លះ ។ ម្នាលអាវុសោ មន្តដ៏ចំរើន បដិបទា
ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដំនិតសក្កាយខ្លះ ម្នាលអាវុសោ
សារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដ៏កល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាណមិ ។

(១៧៤) ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត អ្វីហ្ន៎ដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយ
កម្រក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលអាវុសោ បព្វជ្ជាដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយ
កម្រក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលអាវុសោ ចុះអ្វីដែលបព្វជីវេនធ្វើបានដោយ
កម្រ ។ ម្នាលអាវុសោ សេចក្តីត្រេកអរ (មិនអង្វរក្នុងបព្វជ្ជានេះឯង)
ដែលបព្វជីវេនធ្វើបានដោយកម្រ ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចុះអ្វីដែល
បព្វជីវេនមានសេចក្តីត្រេកអរធ្វើបានដោយកម្រ ។ ម្នាលអាវុសោ សេចក្តី
ប្រតិបត្តិវិធីមិកាមធម៌ (នេះឯង) ដែលបព្វជីវេនធ្វើបានដោយកម្រ ។
ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុបានប្រតិបត្តិវិធីមិកាមធម៌ តើយូរប៉ុន្មានទៅទើប
សម្រេចជាព្រះអរហន្តបាន ។ ម្នាលអាវុសោ មិនជាយូរប៉ុន្មានទេ ។

ឧទ្ទករកស័យធួ

ធស្សទ្ធានំ

ធិញ្ញាណំ អរហត្តត្ថ
 ធម្មវាទំ កំមត្តិយំ
 អស្សាសោ បរមស្សាសោ
 វេទនា អាសវាវិជ្ជា
 តណ្ហា ឱយា ឧបាទានំ
 ករោ ទុក្ខត្ថ ឥត្តាយោ
 ឥមស្សិ ធម្មវិទយេ ទុក្ខវិនិ ។

ឧទ្ទករកស័យធួ

ទទ្ធាននៃធម្មទាវកស័យធួនោះគឺ

ធិយោយអំតិព្រះនិព្វាន ១ អំតិព្រះអរហត្ត ១ អំតិធម្មវាទី
 បុគ្គល ១ អំតិការប្រព្រឹត្តិក្នុងព្រហ្មចរិយៈដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ១
 អំតិការជកជន្លឹមចេញ ១ អំតិការជកជន្លឹមចេញដ៏ទុក្ខម ១
 អំតិវេទនា ១ អំតិអាសវៈ ១ អំតិអវិជ្ជា ១ អំតិតណ្ហា ១
 អំតិឱយៈ ១ អំតិឧបាទាន ១ អំតិភព ១ អំតិទុក្ខ ១ អំតិ
 សក្កាយ ១ អំតិសេចក្តីគ្រិតអរវិជលបព្វជំនឿបានដោយ
 កម្រិតធម្មវិនិយមនៈ ១ ។

សាមណ្ឌកសំយុត្តំ

(១៥៥) ឯកំ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ វុទ្ធិស្ម
វិហារតំ ឧត្តរេលាយំ កង្កាយ ឧទ័យា តិរេ ។ អដិទា
សាមណ្ឌកោ បរិញ្ញាជិតោ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វ អាយស្មតា សារីបុត្តេន
សន្តិ សម្មោទំ សម្មោទទ័យំ កថំ សារាណិយំ វិកំ
សារិត្វ ឯកមន្តំ ទិសិទំ ។ ឯកមន្តំ ទិសិទ្ធោ ទោ
សាមណ្ឌកោ បរិញ្ញាជិតោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯក-
ទារិកេ ទិញាទំ ទិញាទន្តំ អារុសោ សារីបុត្ត វុទ្ធតំ
កកមំ នុ ទោ អារុសោ ទិញាទន្តំ ។ យោ ទោ
អារុសោ រាគក្កយោ នោសក្កយោ មោហក្កយោ ឥនំ
វុទ្ធតំ ទិញាទន្តំ ។ អត្ថំ បនារុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា

សាមណ្ឌកសំយុត្ត

(១៥៥) សម័យមួយ (ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុក្នុងនោះទៀបទ្វេ
ទន្លេអង្គ ទៀបស្រុកឧត្តរេលា ក្នុងវិជ្ជាវុទ្ធិ ។ ត្រាតោឯង បរិញ្ញាជិត
ឈ្មោះសាមណ្ឌកចូលទៅក្រែងសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះ
បញ្ចប់ពាក្យដែលនូវរីករាយនឹងពាក្យដែលនូវទូកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទី
ដ៏សមគួរ ។ លុះសាមណ្ឌកបរិញ្ញាជិតអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏
និយាយនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុសោសារីបុត្ត គេ
នែននិយាយថា ទិញាទ ។ ម្ចាស់អារុសោ ទិញាទឆើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
អារុសោ សភាវៈដែលជាទីអស់ទៅនៃកនៈ អស់ទៅនៃទោសៈ អស់
ទៅនៃមោហៈ នេះហៅថាទិញាទ ។ ម្ចាស់អារុសោ មន្តនឹងបដិបទា

ឯតស្ស ចំព្វាទស្ស សច្ច្តិកំរិយាយោតំ ។ អត្ថំ ទោ
 អាវុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបតា ឯតស្ស ចំព្វាទស្ស
 សច្ច្តិកំរិយាយោតំ ។ កតមោ បទាវុសោ មត្តោ កតមា
 បដិបតា ឯតស្ស ចំព្វាទស្ស សច្ច្តិកំរិយាយោតំ ។
 អយមេវ ទោ អាវុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គំកោ មត្តោ ឯតស្ស
 ចំព្វាទស្ស សច្ច្តិកំរិយាយោ ។ សេយ្យដីធំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។ អយំ ទោ អាវុសោ មត្តោ
 អយំ បដិបតា ឯតស្ស ចំព្វាទស្ស សច្ច្តិកំរិយាយោតំ ។
 កទ្ធុកោ អាវុសោ មត្តោ កទ្ធុកា បដិបតា ឯតស្ស
 ចំព្វាទស្ស សច្ច្តិកំរិយាយោ អលត្យ បទាវុសោ សារីបុត្ត
 អប្បមាណយោតំ ។ បេ ។

[១៥៦] កំ ទុ ទោ អាវុសោ សារីបុត្ត ឥមស្មិ
 ទម្មវិទយេ ទុក្ខារត្តំ ។ បទ្ធជា ទោ អាវុសោ ឥមស្មិ
 ទម្មវិទយេ ទុក្ខារត្តំ ។ បទ្ធជិតេ បទាវុសោ កំ
 ទុក្ខារត្តំ ។ បទ្ធជិតេ ទោ អាវុសោ អតិរតិ ទុក្ខារត្តំ ។

សំរាប់ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុទ្ធិព្រះទិព្វានុវិចារិយេ ។ ម្ចាស់កាវុសោ មគ្គ
 ខ័និបដិបតាសំរាប់ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុទ្ធិព្រះទិព្វានុវិចារិយេ ។ ម្ចាស់
 កាវុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបតា សំរាប់ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុទ្ធិព្រះទិព្វាន
 វិចារិយេ ។ ម្ចាស់កាវុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង សំរាប់
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុទ្ធិព្រះទិព្វានុវិចារិយេ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ តើចូល
 ម្តេច ។ ភិសម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។ ម្ចាស់កាវុសោ នេ
 ជាមគ្គ នេះជាបដិបតា សំរាប់ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុទ្ធិព្រះទិព្វានុវិចារិយេ ។ ម្ចាស់
 កាវុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបតាដ៏ចំរើន សំរាប់ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុទ្ធិព្រះ
 ទិព្វានុវិចារិយេ ម្ចាស់កាវុសោសារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលនូវ (ដំកល់ចិត្ត) ក្នុង
 អប្បមាណមិ ។ បេ ។

[១៥៦] ម្ចាស់កាវុសោសារីបុត្ត អ្វីហ្ន៎ដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយ
 កម្រិតនិម្មិតិយនេះ ។ ម្ចាស់កាវុសោ បទ្ធជាដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយ
 កម្រិតនិម្មិតិយនេះ ។ ម្ចាស់កាវុសោ ទុក្ខវិទយេបទ្ធជិតេធ្វើបានដោយ
 កម្រិត ។ ម្ចាស់កាវុសោ សេចក្តីត្រេកអរដែលបទ្ធជិតេធ្វើបានដោយកម្រិត ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សម្មយាទវគ្គោ

អភិរតេន បចារុសោ ភី ទុក្ខាទ្គំ ។ អភិរតេន ទោ
អាវុសោ ធម្មានុទម្មប្បជំបត្តិ ទុក្ខាភតិ ។ ភីវចំ
បចារុសោ ធម្មានុទម្មប្បជំបច្ឆោ កំត្តុ អរហំ អស្សាតំ ។
ន ចំ អាវុសាភិ ។

សាមណ្ឌកសំយុត្តំ សម្ពុំ ។

ចូរិស្សន្តលទិសំ ទ្វាតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សម្មយាទវគ្គ

ម្នាលភាវុសា ចុះអ្វីដែលបញ្ចជិតមានសេចក្តីត្រេកអរធ្វើបានដោយតម្រិ ។
ម្នាលភាវុសា សេចក្តីប្រតិចត្តិទូរិយភាមធម៌ ដែលបញ្ចជិតមានសេចក្តី
ត្រេកអរធ្វើបានដោយតម្រិ ។ ម្នាលភាវុសា ចុះកិច្ចអ្នកប្រតិចត្តិទូរិយ
ភាមធម៌ តើយូរឬខ្លាចទៅទ័យសម្រេចជាព្រះអរោហន្តបាន ។ ម្នាលភាវុ-
សោ មិនជាយូរឬខ្លាចទេ ។

ធម៌ សាមណ្ឌកសំយុត្តំ ។

ទ្វាតំ ចូរិស្សន្តលទិសំ ។

មោក្ខល្លានសំយត្តំ

[១៩៧] ឯតំ សមយំ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ
សាវត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវន អនាជបិណ្ឌិតស្ស អាភមេ ។
តត្រិ ទោ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ ភិក្ខុ អាមន្តសំ
អារុសោ ភិក្ខុវេតិ ។ អារុសោតិ ទោ តេ ភិក្ខុ អា-
យស្មតោ មហាមោក្ខល្លានស្ស មទូស្សោសុំ ។ អា-
យស្មា មហាមោក្ខល្លានោ តេ ភិក្ខុ ឯតទារិច ឥទ
មយ្ហំ អារុសោ រហោគតស្ស មជ្ជិសស្មិទស្ស ឯវំ ចេ-
តសោ បរិវតត្តោ ទុទចានំ បឋមជ្ឈានំ បឋមជ្ឈា-
នន្តំ វុទ្ធតិ កកតមំ ទុ ទោ បឋមជ្ឈានន្តំ ។ តស្ស
មយ្ហំ អារុសោ ឯតទោសិ ឥទ ភិក្ខុ វិវិទ្ធវេ កា-
មេមាំ វិវិទូ អកុសលេភិ ធម្មេមាំ សវិតក្កំ សវិហារំ
វិវេកជំ ចិត្តសុទំ បឋមជ្ឈានំ ទុបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ឥធំ
វុទ្ធតិ បឋមជ្ឈានន្តំ ។ សោ ទ្វាយំ អារុសោ វិវិទ្ធវេ

មោក្ខល្លានសំយត្តំ

[១៩៧] សម័យមួយ ព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានកាយុគង្វីនៅ
ក្នុងវត្តជេតវនរបស់អនាជបិណ្ឌិតសង្ឃ ជិតក្រុងសាវត្ថិ ។ ក្នុងទីនោះឯង
ព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានកាយុហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់អារុសោ
ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ទទួលស្តាប់ព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មាន
កាយុថា អារុសោ ។ ព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានកាយុបានពោលទៅ
នឹងភិក្ខុទាំងនោះដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំសម្លឹងទៅ
ក្នុងទីស្ងាត់ ក្នុងទីឯរណៈ មានសេចក្តីបរិភក្តកើតឡើងដោយចិត្តយ៉ាង
នេះថា តើគេនិយាយថា បឋមជ្ឈាន ។ បឋមជ្ឈាន តើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីព្រិះដូច្នោះថា ភិក្ខុក្នុងសាស-
នានេះ ស្ងាត់ចាកកាយទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ
ក៏ដល់ខ្ញុំបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិភក្តនឹងវិហារ បានបរិវត្តន៍សុខវិជ្ជា
កើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅដោយវិធាន
ទាំង៦ នេះហៅថា បឋមជ្ឈាន ។ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំស្ងាត់

កាយមេហំ វិវិទូ អកុសលេហំ ធម្មេហំ សវិតក្កំ សវិចារំ
 វិវេកជំ មិត្តសុទ្ធំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្មន្តំ វិហារមំ ។
 តស្ស មយ្ហំ អានុសោ ឥមំនា វិហារបទ វិហារតោ កាម-
 សហគតា សញ្ញាមទសំកាកា សមុទាចារិទ្ធំ ។ អថទោ
 មំ អានុសោ កតកំ ឥដ្ឋិយា ឧបសម្មន្តិក្ខា ឯតទកេច
 មោក្ខស្វាន មោក្ខស្វាន មា ព្រាហ្មណ បឋមជ្ឈានំ
 បមាទោ បឋមជ្ឈានេ ចិត្តំ សណ្ឋមេហំ បឋមជ្ឈានេ
 ចិត្តំ ឯកោនំ កាកេហំ បឋមជ្ឈានេ ចិត្តំ សមាទ-
 ហាតំ ។ សោ ខ្លាហំ អានុសោ អបរេន សមយេន
 វិវិទូ កាយមេហំ វិវិទូ អកុសលេហំ ធម្មេហំ សវិតក្កំ
 សវិចារំ វិវេកជំ មិត្តសុទ្ធំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្មន្តំ
 វិហារសំ ។ យំ ហំ តំ អានុសោ សម្មា វទមាទោ
 វទយ្យ សត្តានុក្កហំតោ សាវកោ មហាកំញាតំ
 មន្តោតំ ។ មមំ តំ សម្មា វទមាទោ វទយ្យ សត្តានុ-
 ក្កហំតោ សាវកោ មហាកំញាតំ មន្តោតំ ។

ចាកកមតាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌តាំងឡាយ ក៏ដល់ខ្ញុំបឋ-
 មជ្ឈាន ប្រកបដោយវិភក្តនិវិចារ មានប័ក៌និវិសុទ្ធវិសេកេអំពីសេចក្តី
 ស្ងប់ស្ងាត់ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅដោយអវិយាបថតាំង ។ ម្ចាស់
 អានុសោតាំងឡាយ កាលខ្ញុំទៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញានឹងមទសំកាកា
 ដែលប្រកបដោយកមតាំងសុសុលឡើង ។ ម្ចាស់អានុសោតាំងឡាយ
 ត្រាខាន់និង ព្រះជំរាមព្រះកាតច្រវែងចូលទៅកេខ្ញុំដោយបុគ្គ ហើយទ្រង់
 ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់មោក្ខស្វាន ។ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំចូលប្រហែស
 នឹងបឋមជ្ឈានឡើយ អ្នកចូលដល់ចិត្តក្នុងបឋមជ្ឈាន ចូរច្រើនឱ្យបាន
 អារម្មណ៍តែមួយក្នុងបឋមជ្ឈាន ចូរដល់ចិត្តឱ្យនឹងក្នុងបឋមជ្ឈាន ។
 ម្ចាស់អានុសោតាំងឡាយ ក្នុងសម័យជវទៀត ខ្ញុំស្ងាត់ចាកកមតាំង-
 ឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌តាំងឡាយ ក៏ដល់ខ្ញុំបឋមជ្ឈាន ប្រកប
 ដោយវិភក្តនិវិចារ មានប័ក៌និវិសុទ្ធវិសេកេអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់
 ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅដោយអវិយាបថតាំង ។ ម្ចាស់អានុសោ
 តាំងឡាយ ប្រសិនបើអ្នកធនិគនិយាយចំពោះសាវកឯណាថា សាវក
 ដែលព្រះសាស្ត្រាអនុគ្រោះហើយសម្រេចខ្ញុំអត់ញាតំ ។ អ្នកធនិគ្រោះ
 និយាយចំពោះសាវកខាងដទៃថា សាវកដែលព្រះសាស្ត្រាអនុគ្រោះហើយ
 សម្រេចខ្ញុំអត់ញាតំ ។

មោក្ខសម្ព័ន្ធ

(១៥៨) ទុតិយជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានន្តំ វុច្ចតិ កា-
 តមំ ទុ ទោ ទុតិយជ្ឈានន្តំ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ
 ឯតទហោសំ ឥច ភិក្ខុ វិភិក្ខុវិហារំ វុបសមា
 អជ្ឈន្តំ សម្បសាទំ ចេតសោ ឯកោនិការំ អវិភិក្ខុ
 អវិហារំ សមាទំដំ បីតិសុទំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ឥទំ វុច្ចតិ ទុតិយជ្ឈានន្តំ ។ សោ ខ្វាហំ
 កំវុសោ វិភិក្ខុវិហារំ វុបសមា អជ្ឈន្តំ សម្បសាទ-
 ំ ចេតសោ ឯកោនិការំ អវិភិក្ខុ អវិហារំ សមា-
 ទំដំ បីតិសុទំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារមំ ។
 តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឥមិទា វិហារេន វិហារកោ
 វិភិក្ខុសហគតា សញ្ញាមនសំកាកា សមុទាចន្តំ ។
 អថទោ មំ អាវុសោ ភកកំ ឥទ្ធិយា ឧបសម្ព័ន្ធមិក្ខា

មោក្ខសម្ព័ន្ធ

(១៥៨) គេតនិទាយថា ទុតិយជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានតិ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលកុរុសោតាំងឡាយ ខ្ញុំហោសេចក្តីព្រិះថ្កុះថ្កោថា
 ក៏ក្នុងសាសនានេះ ព្រោះម្តប់ម្តូវវិភិក្ខុនិវិចារអស់ហើយ ក៏ដល់ម្តុ
 ទុតិយជ្ឈានជាធម្មជាតិក៏តទានក្នុងសម្ពាសន៍ខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាភិស្ចា មានសភាពជាចិត្តស្ងប់ឯក មិនមានវិភិក្ខុ មិនមានវិចារ
 មានតែបីតិសុទ្ធកើតរំពើសមាទិ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅដោយ
 ឥរិយាបថទាំង៤ នេះហៅថា ទុតិយជ្ឈាន ។ ម្នាលកុរុសោតាំងឡាយ
 ខ្ញុំព្រោះម្តប់ម្តូវវិភិក្ខុនិវិចារអស់ហើយ ក៏ដល់ម្តុទុតិយជ្ឈានជាធម្មជាតិ
 ក៏តទានក្នុងសម្ពាសន៍ខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាភិស្ចា មាន
 សភាពជាចិត្តស្ងប់ឯក មិនមានវិភិក្ខុ មិនមានវិចារ មានតែបីតិសុទ្ធ
 កើតរំពើសមាទិ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
 ម្នាលកុរុសោតាំងឡាយ កាលខ្ញុំទៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញានិក
 មនសំការវិជលប្រកបដោយវិភិក្ខុក៏ដុះដុលរឿង ។ ម្នាលកុរុសោតាំង-
 ឡាយ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភស្តុភ័ទ្ធិចូលទៅក្នុងដោយដូច

ឯកទេវេច មោក្ខណ្ណោ មោក្ខណ្ណោ មា ព្រាហ្មណ៍
 ទុតិយជ្ឈានំ បមាតោ ទុតិយជ្ឈានេ ចិត្តំ សណ្ឋាបេហិ
 ទុតិយជ្ឈានេ ចិត្តំ ឯកោទី កកេហិ ទុតិយជ្ឈានេ
 ចិត្តំ សមាធិហានំ ។ សោ ទ្វាហំ អាវុសោ អបរេទ
 សមយេន វិភក្កាវិចារាទំ វុចសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទំ
 ទេតសោ ឯកោទីការំ អវិភក្កំ អវិចារំ សមាទិទំ
 វិភិស្កំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហាសិ ។ យំ ហិ
 តំ អាវុសោ សម្មា វទេមាតោ វទេយ្យ សត្តារទុក្ខហិ-
 កោ សាវតោ មហាកិញ្ញតំ បញ្ចាតិ ។ មមំ តំ សម្មា
 វទេមាតោ វទេយ្យ សត្តារទុក្ខហិតោ សាវតោ ម-
 ហាកិញ្ញតំ បញ្ចាតិ ។

[១៧៧] តតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានន្តំ វុច្ឆតិ កាកមំ ទុ-
 ចោ តតិយជ្ឈានន្តំ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឯកទេហោសិ
 ឥទ ភិក្ខុ បិតិយា ច វិភតា ឧបេក្កាតោ ច វិហាតំ
 សតោ ច សម្បជានោ សុទ្ធភ្ន កាយេន បដិសំ-

កំច្រីត្រាសិដ្ឋុច្ឆេថា ម្នាលមោក្ខណ្ណោ ។ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំទូសប្រ-
 ហសនិទុតិយជ្ឈាន អ្នកចូរដកលំចិត្តក្នុងទុតិយជ្ឈាន ចូរធ្វើចិត្តឱ្យមាន
 ការម្នាក់តែមួយក្នុងទុតិយជ្ឈាន ចូរដកលំចិត្តក្នុងទុតិយជ្ឈាន ។ ម្នាល
 ការុសាតាំងឱ្យយ ក្នុងសម័យដទៃទៀត ខ្ញុំព្រោះម្យ៉ាងម្យ៉ាងវិញ
 អស់ហើយ បានដល់ទុតិយជ្ឈានដោយដាច់កើតមានក្នុងសត្តានៃខ្លួន
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាធីសត្វ មានសភាពដាច់ក្នុងសំឯក មិនមាន
 វិក្កុ មិនមានវិចារ មានតែបីភិទ្តិសុទ្ធកើតអំពីសមាទិ ហើយសម្រេច
 សម្រាន្តដោយអំណាចចាំទិស ។ ម្នាលការុសាតាំងឱ្យយ អ្នក
 ផងគេនិយាយចំពោះសាវកឯណាថា សាវកដែលព្រះសាស្ត្រាមនុស្សគ្រោះ
 ហើយសម្រេចទូរភិក្ខុនាមំ ។ អ្នកផងខ្លួននិយាយចំពោះសាវកនោះគឺខ្ញុំ
 ថា សាវកដែលព្រះសាស្ត្រាមនុស្សគ្រោះហើយសម្រេចទូរភិក្ខុនាមំ ។

[១៧៨] តេវិនទិយាយថា តតិយជ្ឈានោ តតិយជ្ឈានេភីដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលការុសាតាំងឱ្យយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រូវដូច្នោះថា ភិក្ខុ
 ក្នុងសាសនានេះ ព្រោះឱ្យយណាមណាមភិទ្តិផង ដ៏អ្នកប្រកបដោយ
 ទេវភូផង មានសភិទ្តិសម្បជញ្ញផង ហោយសុរាដោយនាមកាយផង

មោក្ខលាទស័យដ្ឋ

វេទនី យន្តំ អវិយា អាចិក្ខុន្តំ ឧបេក្ខុកោ សតិមា
 សុខវិហារីតិ តតិយដ្ឋានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ វេទនី វុត្តិ
 តតិយដ្ឋានំ ។ សោ ខ្វាហំ អាវុសោ មីតិយា ច
 វិហារា ឧបេក្ខុកោ ច វិហារមិ សតោ ច សម្បជ្ជា-
 នោ សុខត្ថ កាយេន បដិសំវេទនំ យន្តំ អវិយា
 អាចិក្ខុន្តំ ឧបេក្ខុកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិ-
 យដ្ឋានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ
 វេទនា វិហារេន វិហារោ មីតិសហគតា សញ្ញាម-
 ណសិកាភ បមុតាចរន្តំ ។ អនិទោ មំ អាវុសោ ភ-
 តា វេទនេន ឧបសម្បជ្ជិតា វេទនេន មោក្ខលាទ
 មោក្ខលាទ មា ព្រាហ្មណ តតិយដ្ឋានំ បមាតោ
 តតិយដ្ឋានេ ចិត្តំ សណ្ឋបេហំ តតិយដ្ឋានេ ចិត្តំ
 វិកោធិ ករេហំ តតិយដ្ឋានេ ចិត្តំ សមាទហានំ ។

មោក្ខលាទស័យដ្ឋ

ព្រះអរិយៈចាំនិទ្យាយតែងសរសើរឲ្យបុគ្គលដែលបានឲ្យតតិយដ្ឋាននោះ
 ថា ប្រកបដោយទេវតា មានស្មារតី ជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងនៅជា
 សុខដូច្នោះ ព្រោះតតិយដ្ឋានឯណា ក៏ដល់ឲ្យតតិយដ្ឋាននោះ ហើយ
 សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយវិហារបដិសំ ៤ នេះហៅថា តតិយដ្ឋាន ។
 ម្ចាស់អាវុសោចាំនិទ្យាយ ខ្ញុំព្រោះឲ្យយណាយចាកបីកំផង ជាអ្នក
 ប្រកបដោយទេវតាផង បានសម្រេចសម្បជ្ជន្ត្រៈផង សោយសុខដោយ
 នាមកាយផង ព្រះអរិយៈចាំនិទ្យាយតែងសរសើរឲ្យបុគ្គលដែលបានឲ្យ
 តតិយដ្ឋាននោះថា ប្រកបដោយទេវតា មានស្មារតី ជាអ្នកមានធម៌ជា
 គ្រឿងនៅជាសុខដូច្នោះ ព្រោះតតិយដ្ឋានឯណា ក៏ដល់ឲ្យតតិយដ្ឋាន
 នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយវិហារបដិសំ ៤ ។ ម្ចាស់អាវុ-
 សោចាំនិទ្យាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញាទាំងមនសិកា
 ដែលប្រកបដោយបីកំផុសផុលឡើង ។ ម្ចាស់អាវុសោចាំនិទ្យាយ
 ព្រោះនេះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលមកក្នុងដោយចូល ហើយ
 ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់មោក្ខលាទ ។ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំទ្វេសច្រ-
 ហៃសន្ធិតតិយដ្ឋានឡើយ ចូរដកលំចិត្តក្នុងតតិយដ្ឋាន ចូរធ្វើចិត្តឲ្យ
 មានការម្នាក់តែមួយក្នុងតតិយដ្ឋាន ចូរដកលំចិត្តក្នុងតតិយដ្ឋាន ។

សោ ទ្ធាហំ អាវុសោ អបរេន សមយេន បិតិយា ច
 វិហតា ឧបេក្កកោ ច វិហារមំ សតោ ច សម្មជាតោ
 សុខត្ថុ កាយេន មជ្ជិមំវេទេមំ យន្តំ អវិយា អាចិក្កន្តំ
 ឧបេក្កកោ សតំមា សុខវិហារីតំ តតិយជ្ឈានំ ឧប-
 សម្មជ្ឈ វិហាសិ ។ យំ ហំ តំ អាវុសោ សម្មា វទ-
 មាតោ វទេយ្យ ។ បេ ។ មហាភិក្ខុតំ បក្កោតិ ។

(១៦០) ចក្កន្តជ្ឈានំ ចក្កន្តជ្ឈានន្តិ វុទ្ធតំ កាតមំ

នុ ។ ចក្កន្តជ្ឈានន្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទ-
 យោសំ វទ ភិក្កុ សុខស្ស ច បហាតា ទុក្ខស្ស ច
 បហាតា បុត្រោ សោមនស្សនោមនស្សានំ អន្តន្តំមា
 អទុក្ខមស្សនំ ឧបេក្កាសតំហិសុទ្ធិ ចក្កន្តជ្ឈានំ ឧប-

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ សម័យទាំងក្រោយមក ខ្ញុំព្រះឡើយណាយ
 ចាកបិកិផន ជាអ្នកប្រកបដោយឧបេក្កផន មានសតិទាំងសម្បជញ្ញៈផន
 សោយសុខដោយតាមកាយផន ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែសរសើរខ្ញុំ
 បុគ្គលដែលបានទូតិយជ្ឈាននោះហៅ ប្រកបដោយឧបេក្ក មានស្មារតី
 ជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នោះ ព្រោះតិយជ្ឈានឯណា ក៏ដល់
 ទូតិយជ្ឈាននោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយអវិយាបថទាំង ៤ ។
 ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកផនិតនិយាយចំពោះសាវគឯណា ។ បេ ។
 សម្រេចខ្ញុំភិក្ខុវាចំ ។

(១៦០) ភេតនិទិយាយថា ចក្កន្តជ្ឈាន ចក្កន្តជ្ឈានតិដូច

ម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ភិក្កុ
 ក្នុងសាសនានេះ ព្រោះលះបង់ខ្ញុំស្តេចផន លះបង់ខ្ញុំទុក្ខផន មាន
 សោមនស្សទាំងនោះមនស្សសំរៅក្នុងកាលមុនផន ក៏ដល់ខ្ញុំចក្កន្តជ្ឈាន
 ជាធម្មជាតិមានការប្តូរហិមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ មានសតិដ៏ចរិស្ត

មោក្ខណ្ឌសំយុត្តំ

សម្មជ្ឈ វិហារតិ វេទំ វុច្ចតិ ចតុក្កុដ្ឋានត្ថំ ។ សោ
 ទ្វាហំ អាវុសោ សុខស្ស ច បហាថា ធុក្ខុស្ស ច
 បហាថា ឬច្រវ សោមនស្សនោមនស្សានំ អក្ខត្តមា
 អធុក្ខមសុទំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុត្ថិ ចតុក្កុដ្ឋានំ ។
 បសម្មជ្ឈ វិហារមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ វេទំថា
 វិហារេន វិហារោ សុខសហគតា សញ្ញាមនសិកាវា
 សមុតាចរត្ថំ ។ អថទោ មំ អាវុសោ កតវា វេទិយា
 ឧបសត្តមិក្ខា ឯតនភោច មោក្ខណ្ឌោ មោក្ខណ្ឌោ
 មា ព្រាហ្មណ ចតុក្កុដ្ឋានំ បហាថា ចតុក្កុដ្ឋានេ ចិត្តំ
 សណ្ឋាបេហិ ចតុក្កុដ្ឋានេ ចិត្តំ ឯកោធិ តកោហិ

មោក្ខណ្ឌសំយុត្តំ

ដោយឧបេក្ខា ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយអវិយាបថទាំង ៤ នេះ
 ហៅថា ចតុក្កុដ្ឋាន ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រោះលះបង់ខ្ញុំ
 សុខផន លះបង់ខ្ញុំខ្ញុំផង មានសោមនស្សនឹងចោមនស្សអស់ទៅក្នុង
 កាលមុនផង ក៏ដល់ខ្ញុំចតុក្កុដ្ឋានជាធម្មជាតិមានការម្នាក់មិនមែនជាខ្ញុំ
 មិនមែនជាសុខ មានសភីបិសុខដោយឧបេក្ខា ហើយសម្រេចសម្រាន្ត
 នៅដោយអវិយាបថទាំង ៤ ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅ
 ដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញានឹងមនសិការប្រសបដោយសេចក្តីសុខក៏អស
 គុលឡើង ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ព្រាហ្មណ៍ ព្រជីមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ចូលមករកខ្ញុំដោយបូជ្ជ ហើយទ្រង់ក្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់
 មោក្ខណ្ឌោ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធូសប្រិហសនឹងចតុក្កុដ្ឋានឡើយ ចូរ
 ដឹកលំចិត្តក្នុងចតុក្កុដ្ឋាន ចូរធ្វើចិត្តឲ្យមានការម្នាក់ក្រមួយក្នុងចតុក្កុដ្ឋាន

ចក្កុត្តជ្ឈានំ ចំភ្នំ សមាទហាតិ ។ សោ ទ្វាហំ
 អាវុសោ អបរេន សមយេនំ សុទ្ធស្ស ច បហាតា
 ទុក្ខុស្ស ច បហាតា ឬត្រេវ សោមនស្សនោមនស្សា-
 នំ អន្តន្តមា អទុក្ខមសុទំ ឧបេក្ខាសតិទារិសុទ្ធិ
 ចក្កុត្តជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហាសី ។ យំ ហំ តំ អាវុសោ
 សម្មា វទនាតោ វទេយ្យ ។ ថេ ។ មហាភិញ្ញតំ បត្តោតិ ។

(១៦១) អាតាសានញាយតនំ អាតាសានញាយ-

តនន្តំ វុត្តតិ កតមំ ទុ ទោ អាតាសានញាយតនន្តំ ។
 តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ វេនទហោសិ វេន ភិក្ខុ សត្វសោ
 រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយសញ្ញានំ អន្តន្តមា
 នានត្តសញ្ញានំ អមនសិកាក អនត្តោ អាតាសាតិ
 អាតាសានញាយតនំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហាតិ វេន វុត្តតិ
 អាតាសានញាយតនន្តំ ។ សោ ទ្វាហំ អាវុសោ
 សត្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយសញ្ញា-
 នំ អន្តន្តមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិកាក អនត្តោ
 អាតាសាតិ អាតាសានញាយតនំ ឧបសម្បជ្ឈ

ឬដំគល់ចំភ្នំក្នុងចក្កុត្តជ្ឈាន ។ ខ្នាលអាវុសោចំនិទ្យាយ សម័យភាវី
 ក្រោយមក ខ្ញុំព្រោះលះបេន៍ខ្ញុំសុទ្ធជន ព្រោះលះបេន៍ខ្ញុំទុក្ខជន មាន
 លោមទស្សនិទិចោមទស្សអស់ទៅក្នុងកាលមុនជន ក៏ដល់ខ្ញុំចក្កុត្តជ្ឈាន
 ជាធម្មជាតិមានការប្រណាំងមិនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ មានសភីដិបរិសុទ្ធ
 ដោយទេវតា ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយវិយាបថចំនឹង ។
 ខ្នាលអាវុសោចំនិទ្យាយ អ្នកជននិយាយចំពោះសាវកឯណា ។ ថេ ។
 សម្រេចខ្ញុំអភិញ្ញតំ ។

(១៦១) គេវេននិយាយថា អាតាសានញាយតនៈ ។ អាតា-

សានញាយតនៈ ភីដូចម្តេច ។ ខ្នាលអាវុសោចំនិទ្យាយ ខ្ញុំមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ភិក្ខុនិសាសនានេះ ព្រោះកន្លងខ្ញុំរូបសញ្ញា
 ដោយប្រិការចំនឹងក្នុង ព្រោះអស់ទៅវិបដិយសញ្ញា លែងធ្វើទុក្ខក្នុង
 ចំក្នុងខ្ញុំនានត្តសញ្ញា ក៏ដល់ខ្ញុំអាតាសានញាយតនៈ ដោយធ្វើទុក្ខក្នុង
 ចំក្នុង អាតាសមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយ
 វិយាបថចំនឹង ទេវតាថា អាតាសានញាយតនៈ ។ ខ្នាលអាវុសោ
 ចំនិទ្យាយ ខ្ញុំព្រោះកន្លងខ្ញុំរូបសញ្ញាដោយប្រិការចំនឹងក្នុង ព្រោះអស់
 ទៅវិបដិយសញ្ញា លែងធ្វើទុក្ខក្នុងចំក្នុងខ្ញុំនានត្តសញ្ញា ក៏ដល់ខ្ញុំអា-
 តាសានញាយតនៈដោយធ្វើទុក្ខក្នុងចំក្នុង អាតាសមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ

វិហារមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អានុសា ឥមិទា វិហារេន វិហារ-
 តោ រូបសហគតា សញ្ញាមនសិកាវា សមុទាចរន្តំ ។
 អថទោ មំ អានុសោ កតវា ឥទ្ធិយា ទុបសន្តមិត្តា
 ឯតនេវេន មោក្ខល្លាន មោក្ខល្លាន មា ត្រាហ្មណ
 អាកាសានញ្ចយននំ បមាជា អាកាសានញ្ចយន-
 នេ ចិត្តំ សណ្ឋយេហិ អាកាសានញ្ចយននេ ចិត្តំ
 ឯកោធិ ករេហិ អាកាសានញ្ចយននេ ចិត្តំ សមា-
 នហានំ ។ សោ ទោហំ អានុសោ អបរេន សមយេន
 សទ្ធិសោ រូបសញ្ញាមំ សបតិក្កមា បដិយសញ្ញាមំ
 អត្តន្តំ ធានត្តសញ្ញាមំ អមនសិកាវា អទត្តា
 អាកាសោតំ អាកាសានញ្ចយននំ ទុបសម្បដ្ឋិ វិហា-
 សំ ។ យំ ហំ តំ អានុសោ សម្មា វេទនាចេ វិទេយ្យ
 ។ បេ ។ មហាន់ត្តាតំ បញ្ចាតិ ។

ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយអវិយាបថទាំង ២ ។ ម្ចាស់អានុសោ
 ទាំងឡាយ កាលខ្ញុំទៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញានឹងមនសិកាប្រកប
 ដោយរូបកំផុសផុលឡើង ។ ម្ចាស់អានុសោទាំងឡាយ ត្រាវារឯង
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគច្រើនចូលមកកេរ្តិ៍ដោយបូជ្ជ ច្រើនត្រាស់ដូច្នោះថា
 ម្ចាស់មោក្ខល្លាន ។ ត្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំចូលប្រហែសនឹងភាគាសានញ្ច-
 យននជ្ឈានឡើយ ចូរដកលំចិត្តក្នុងភាគាសានញ្ចយននជ្ឈាន ចូរដ្ឋិ
 ចិត្តឱ្យមានការម្នាក់តែមួយក្នុងភាគាសានញ្ចយននជ្ឈាន ចូរដកលំចិត្ត
 ក្នុងភាគាសានញ្ចយននជ្ឈាន ។ ម្ចាស់អានុសោទាំងឡាយ សម័យ
 វាងក្រោយមក ខ្ញុំព្រះកន្លងមួយរូបសញ្ញាដោយប្រការទាំងពួង ព្រោះ
 អស់ទៅនៃបដិយសញ្ញា លែងធ្វើទុកក្នុងចិត្តរូបវិញ្ញាណក្ខន្ធសញ្ញា និងលំអ្នក
 ភាគាសានញ្ចយននជ្ឈាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ភាគាសមិនមានទី
 បំផុតដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយអវិយាបថទាំង ២ ។ ម្ចាស់
 អានុសោទាំងឡាយ អ្នកដឹងគន្លងយាយចំពោះសាវកឯណា ។ បេ ។
 សម្រេចនូវអកំញាតំ ។

[១៦២] វិញ្ញាណញ្ចាយននំ វិញ្ញាណញ្ចាយននន្តំ
 វុទ្ធតិ កតមំ ទុ ទោ វិញ្ញាណញ្ចាយននន្តំ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទហោសិ កធនំ ភិក្ខុ សត្វសោ
 អាតាសានញ្ចាយននំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តំ
 វិញ្ញាណញ្ចាយននំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ កធនំ វុទ្ធតិ
 វិញ្ញាណញ្ចាយននន្តំ ។ សោ ទោហំ អាវុសោ សត្វសោ
 អាតាសានញ្ចាយននំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តំ
 វិញ្ញាណញ្ចាយននំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារមិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទា វិហារេន វិហារោ អាតាសា-
 នញ្ចាយននសហគតា សញ្ញាបទសំភារា សមុទា-
 ចាន្តំ ។ អថទា មំ អាវុសោ កតវា កធិយា ឧបសម្ព័-
 មំត្វា ឯតទកេច មោក្ខល្លាន មោក្ខល្លាន មា ព្រាហ្ម-
 ណ វិញ្ញាណញ្ចាយននំ បមាទោ វិញ្ញាណញ្ចាយន-
 នេ ចិត្តំ សណ្ឋយេហំ វិញ្ញាណញ្ចាយននេ ចិត្តំ ឯ-
 កោនី កហេហំ វិញ្ញាណញ្ចាយននេ ចិត្តំ សមាទ-
 ហតិ ។ សោ ទោហំ អាវុសោ អបរេន សមយេន

[១៦២] អវគធនិយាយថា វិញ្ញាណញ្ចាយននៈ ។ វិញ្ញាណញ្ចាយ-
 ននៈ កើតដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ ចាំនិទ្យាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា កំភូក្និសុសទានេះ ព្រោះកន្លងខ្ញុំអាតាសានញ្ចាយននជ្ជាន
 ដោយប្រការចាំនិទ្យាយ ក៏ដល់ខ្ញុំវិញ្ញាណញ្ចាយននជ្ជាន ដោយធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្តថា វិញ្ញាណមិនមានវិបត្តដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយ
 អវិយាបថចាំនិទ្យាយ នេះហៅថា វិញ្ញាណញ្ចាយននៈ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 ចាំនិទ្យាយ ខ្ញុំព្រោះកន្លងខ្ញុំអាតាសានញ្ចាយននជ្ជានដោយប្រការ
 ចាំនិទ្យាយ ក៏ដល់ខ្ញុំវិញ្ញាណញ្ចាយននជ្ជាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា
 វិញ្ញាណមិនមានវិបត្តដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយអវិយា-
 បថចាំនិទ្យាយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ចាំនិទ្យាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារមិ
 នេះ សញ្ញាធិនិមនសិការដែលច្រកបដោយពាកាសានញ្ចាយននជ្ជាន
 ក៏ផុសផុលច្រើន ។ ម្ចាស់អាវុសោ ចាំនិទ្យាយ ព្រោះនោះឯង ព្រះជីមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ចូលមកក្នុងដោយបូជ្ជ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់មោក្ខ-
 ល្លាន ។ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វើសម្រេចសម្រេចវិញ្ញាណញ្ចាយននជ្ជាន
 ច្រើន ចូរដកលំចិត្តក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយននជ្ជាន ចូរធ្វើចិត្តឱ្យធន
 ការយល់វិកម្មយកក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយននជ្ជាន ចូរដកលំចិត្តក្នុងវិញ្ញាណ-
 ញ្ចាយននជ្ជាន ។ ម្ចាស់អាវុសោ ចាំនិទ្យាយ សម័យទាំងក្រាយមក

សត្វសោ អាណាសាណញាយតនំ សមតិក្កម្ម អនន្ត
 វិញ្ញាណន្តំ វិញ្ញាណញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ ។
 យំ ហំ តំ អារុសោ សម្មា វេទមាចោ វេទយ្យ ។ បេ ។
 មហាភិក្ខុតំ បត្តាតិ ។

[១៦៣] អភិក្ខុញាយតនំ អភិក្ខុញាយតនន្តំ
 វុទ្ធតំ កកមំ ទុ ទោ អភិក្ខុញាយតនន្តំ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អារុសោ ឯតទយោសិ វេទ កិក្កុ សត្វសោ
 វិញ្ញាណញាយតនំ សមតិក្កម្ម ទន្តំ កក្កិតំ អា-
 ភិក្ខុញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាតំ វេទំ វុទ្ធតំ
 អភិក្ខុញាយតនន្តំ ។ សោ ទោហំ អារុសោ
 សត្វសោ វិញ្ញាណញាយតនំ សមតិក្កម្ម ទន្តំ
 កក្កិតំ អភិក្ខុញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។
 តស្ស មយ្ហំ អារុសោ វេទនា វិហារេន វិហារោ

ន្តំ ព្រោះកន្លងទៅអាណាសាណញាយតនជ្ជានដោយប្រការព័ន្ធក្នុង កំដល់
 ទៅវិញ្ញាណញាយតនជ្ជាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វិញ្ញាណមិនមាន
 ចំបង្កដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅដោយវិធានបថព័ន្ធល ។
 ម្ចាស់អារុសោព័ន្ធយោយ អ្នកជនិកនិយាយចំពោះសាវកឯណា ។ បេ ។
 សម្រេចទៅអភិក្ខុតំ ។

[១៦៣] នៅកន្លងនិយាយថា អភិក្ខុញាយតនៈ ។ អភិក្ខុញាយ-
 តនៈ គឺដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អារុសោព័ន្ធយោយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា កិក្កុសសាសនានេះ ព្រោះកន្លងទៅវិញ្ញាណញាយតនជ្ជាន
 ដោយប្រការព័ន្ធក្នុង កំដល់ទៅអភិក្ខុញាយតនជ្ជាន ដោយធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តថា អ្វីបង្កបង្កប់មិនមានដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅដោយ
 វិធានបថព័ន្ធល នេះហៅថា អភិក្ខុញាយតនជ្ជាន ។ ម្ចាស់អារុសោ
 ព័ន្ធយោយ ខ្ញុំព្រោះកន្លងទៅវិញ្ញាណញាយតនជ្ជានដោយប្រការ
 ព័ន្ធក្នុង កំដល់ទៅអភិក្ខុញាយតនជ្ជាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អ្វី
 បង្កបង្កប់មិនមានដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅដោយវិធានបថ
 ព័ន្ធល ។ ម្ចាស់អារុសោព័ន្ធយោយ កាលខ្ញុំទៅដោយវិហារនិមនៈ

វិញ្ញាណញ្ចាយននសហគតា សញ្ញាមនសិកាវា សមុ-
 ធានាធិ ។ អថទោ មំ អាវុសោ កតវា ឥទ្ធិយា ឧ-
 បសង្កម្ភំ ឬ ឯតទេវេច មោក្ខល្លាន មោក្ខល្លាន មា-
 ត្រាហ្មណ អាគំកុញ្ញាយននំ បមាណោ អាគំកុញ្ញា-
 យននេ ចិត្តំ សណ្ឋិយេហិ អាគំកុញ្ញាយននេ ចិត្តំ
 ឯកោដិ ករេហិ អាគំកុញ្ញាយននេ ចិត្តំ សមាធិ-
 យាតិ ។ សោ ទោហំ អាវុសោ អបមេន សមយេន
 សទ្ធិសោ វិញ្ញាណញ្ចាយននំ សមតំក្កម្ភ ធន្តិ កំភ្នំតិ
 អាគំកុញ្ញាយននំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសិ ។ យំ ហិ តំ
 អាវុសោ សម្មា វធមាណោ វធម្យ ។ មេ ។ មហាភិញ្ញតំ
 បត្តោតិ ។

[១៤៦] ខេសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ខេសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយននន្តំ វុត្តិ កតមំ ធុ ទោ ខេសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយននន្តំ ។ កស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទេវោសិ
 ឥន កិក្កុ សទ្ធិសោ អាគំកុញ្ញាយននំ សមតំក្កម្ភ
 ខេសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសិ ឥនំ

សញ្ញានិមមសំការប្រកបដោយវិញ្ញាណញ្ចាយនន. កំផុសដុលទ្រីន ។
 ម្ចាស់ការសោតាំងឡាយ ត្រាតានឯន ព្រះដំរាងព្រះភាគទ្រង់ចូល
 មកកន្លែងដោយច្រូច ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់មោក្ខល្លាន ។ ត្រាហ្មណ
 អ្នកកុំចូលប្រហែសនឹងអាគំកុញ្ញាយននជ្ជានទៀត ចូរដកលំចិត្តក្នុង
 កតំកុញ្ញាយននជ្ជាន ចូរធ្វើចិត្តឱ្យមានការម្នាក់តែមួយក្នុងកតំកុញ្ញា-
 យននជ្ជាន ចូរដកលំចិត្តក្នុងកតំកុញ្ញាយននជ្ជាន ។ ម្ចាស់ការសោ
 តាំងឡាយ សម័យទាតិក្រាយមក ខ្ញុំព្រះកន្លង់ឱ្យវិញ្ញាណញ្ចាយន-
 នជ្ជានដោយប្រការតាំងក្នុង កំផល់ឱ្យកតំកុញ្ញាយននជ្ជាន ដោយ
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អ្វីបង្កិចបង្កិចមិនទាន់ដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ
 ដោយវិយាបថតាំង ។ ម្ចាស់ការសោតាំងឡាយ អ្នកផងនិយាយ
 ចំពោះសាវកឯណា ។ មេ ។ សម្រេចឱ្យអភិញ្ញាតិ ។

[១៤៦] ខេសញ្ញាណសញ្ញាយនន. ខេសញ្ញាណសញ្ញាយនន-
 នន្តំ វុត្តិ កតមំ ធុ ទោ ខេសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយននន្តំ ។ កស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទេវោសិ
 ឥន កិក្កុ សទ្ធិសោ អាគំកុញ្ញាយននំ សមតំក្កម្ភ
 ខេសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសិ ឥនំ

មេត្តាស្រឡាតិ

វត្តភ័ ទេវសញ្ញាសញ្ញាយកន្ត ។ សោ ទោហំ
 អវុសោ សត្វសោ អកតិញ្ញាយកន្ត សមតិក្កដ
 ទេវសញ្ញាសញ្ញាយកន្ត ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។
 តស្ស មយ្ហំ អវុសោ ភមិទា វិហារេន វិហារោ
 អកតិញ្ញាយកន្តសហពតា សញ្ញាមនសិការា ស-
 មុទាចានិ ។ អថទោ មំ អវុសោ កតតំ ភតិយា
 ឧបសម្បជ្ជត្វា ឯតនារេន មោក្កល្លាន មោក្កល្លាន
 មា ព្រាហ្មណ ទេវសញ្ញាសញ្ញាយកន្ត បមាទោ
 ទេវសញ្ញាសញ្ញាយកន្ត ចិត្តំ សណ្ឋមេហំ ទេ-
 សញ្ញាសញ្ញាយកន្ត ចិត្តំ ឯកោទិ ករោហំ ទេ-
 សញ្ញាសញ្ញាយកន្ត ចិត្តំ សមាទហាតិ ។ សោ
 ទោហំ អវុសោ អបរេន សមយេន សត្វសោ អ-
 កតិញ្ញាយកន្ត សមតិក្កដ ទេវសញ្ញាសញ្ញាយ-
 កន្ត ឧបសម្បជ្ជ វិហារសិ ។ យំ ហំ តំ អវុសោ សម្មា
 វទមាទោ វទេយ្យ ។ បេ ។ មហាកិញ្ញតំ បត្តោតំ ។

មេត្តាស្រឡាតិ

ហោហំ ទេវសញ្ញាសញ្ញាយកន្ត ។ មូលកវុសោ ភំនិទ្យាយ
 ខ្ញុំ ព្រះកន្តនិទ្ធិ អកតិញ្ញាយកន្ត ដោយប្រការភំនិទ្ធិ ភំដល់ខ្ញុំ
 ទេវសញ្ញាសញ្ញាយកន្ត ហើយសម្រេចសម្រាទៅដោយអិ-
 យាបថភំនិ ។ មូលកវុសោ ភំនិទ្យាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារចម្ង-
 ងេះ សញ្ញាមនសិកាវិស្វប្រកបដោយកតិញ្ញាយកន្ត កំផុស
 ផុសឡើង ។ មូលកវុសោ ភំនិទ្យាយ ព្រាហ្មណ៍ ព្រះដំរាងព្រះកាត
 ទ្រង់ចូលមកខ្ញុំដោយប្រដិ កំទ្រង់ត្រាស់ចុះថា មូលមេត្តាស្រឡាតិ
 ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំឆ្ងល់ប្រិហសនិទ្ធិ ទេវសញ្ញាសញ្ញាយកន្ត
 ឡើយ ចូរដំរាងចិត្តទេវសញ្ញាសញ្ញាយកន្ត ចូរធ្វើចិត្តឱ្យមាន
 ការមូលកវុសោ ទេវសញ្ញាសញ្ញាយកន្ត ចូរដំរាងចិត្តទេវ-
 សញ្ញាសញ្ញាយកន្ត ។ មូលកវុសោ ភំនិទ្យាយ សម័យទាន
 ត្រាយមត ខ្ញុំ ព្រះកន្តនិទ្ធិ អកតិញ្ញាយកន្ត ដោយប្រការភំនិទ្ធិ
 ភំដល់ខ្ញុំ ទេវសញ្ញាសញ្ញាយកន្ត ហើយសម្រេចសម្រាទៅ
 ដោយអិយាបថភំនិ ។ មូលកវុសោ ភំនិទ្យាយ អ្នកផងនេះយាយ
 ចំពោះហតិកណ ។ បេ ។ សម្រេចខ្ញុំអកតិញ្ញតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សុខ្យយនិកាយ

(១៦៦) អនិមិត្តោ ទេតោសមាជិ អនិមិត្តោ ទេ-
 តោសមាជិភិ វុត្តនិ កតមោ ទុ ទោ អនិមិត្តោ ទេ-
 តោសមាជិភិ ។ កស្ស មយ្ហំ អារុសោ ឯតនហោសិ
 ភិក្ខុ សទ្ធិមិត្តានំ អមនសិកាវា អនិមិត្តំ
 ទេតោសមាជិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារិភិ អយំ វុត្តនិ អនិ-
 មិត្តោ ទេតោសមាជិភិ ។ សោ ទោហំ អារុសោ សទ្ធិ-
 មិត្តានំ អមនសិកាវា អនិមិត្តំ ទេតោសមាជិ ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហារិមិ ។ កស្ស មយ្ហំ អារុសោ ភិមិត្តា
 វិហារេន វិហារេតោ អនិមិត្តានុសារិញ្ញាណំ ហោតិ ។
 អថទោ មំ អារុសោ កតវា ភិមិត្តោ ឧបសម្បជ្ជិតោ
 ឯតនភោច មោក្ខល្លានំ មោក្ខល្លានំ មា ព្រាហ្មណ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខ្យយនិកាយ

(១៦៧) វេសិភិយាយថា ទេតោសមាជិមិមិត្តោ ទេ-
 តោសមាជិមិមិត្តោ ភិមិត្តោ ។ ម្នាលអារុសោ ទាំងឡាយ
 ខ្ញុំមានសេចក្តីព្រះដ៏ដូច្នោះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះមិនបាទធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តខ្ញុំមិត្តទាំងពួង ក៏ដល់ខ្ញុំទេតោសមាជិមិមិត្តោ ហើយ
 សម្រេចសម្រាន្តទៅដោយអវិហោបថទាំង ៤ ទោះហៅថាទេតោសមាជិមិ
 មិត្តោ ។ ម្នាលអារុសោ ទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តខ្ញុំ
 មិត្តទាំងពួង ក៏ដល់ខ្ញុំទេតោសមាជិមិមិត្តោ ហើយសម្រេច
 សម្រាន្តទៅដោយអវិហោបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអារុសោ ទាំងឡាយ កាលខ្ញុំ
 នៅដោយវិហារេមិន អនិមិត្តានុសារិញ្ញាណតំភិក្ខុភិក្ខុ ។ ម្នាល
 អារុសោ ទាំងឡាយ ព្រោះនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលមកក
 ខ្ញុំដោយប្រដិ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលមោក្ខល្លាន ព្រាហ្មណ ភិក្ខុ

អធិមិត្ត ទេពោសមាធិ បមាណ អធិមិត្ត ទេពោ-
 សមាធិស្មី ចិត្ត សណ្ឋមេហំ អធិមិត្ត ទេពោសមា-
 ធិស្មី ចិត្ត វិគោធិ ករោហំ អធិមិត្ត ទេពោសមា-
 ធិស្មី ចិត្ត សហនយាតំ ។ សោ ចោហំ អាវុសា
 អបរេន សមយេន សក្ខំមិត្តាធិ អមនសិកាវ អធិ-
 មិត្ត ទេពោសមាធិ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសី ។ យំ ហំ
 តំ អាវុសា សម្មា វនោនោ វនេយ្យ សត្តាភទ្គត្តហំ
 កោ សាវកោ មហាកំញាតំ បត្តោតំ ។ មមំ តំ សម្មា
 វនោនោ វនេយ្យ សត្តាភទ្គត្តហំកោ សាវកោ មហា-
 កំញាតំ បត្តោតំ ។

[១២៦] អថទោ អយស្មា មហាមោក្ខណ្ឌំតោ
 សេយ្យថាវិ ធាម ពលវា មុវសោ សម្មិត្តំ វា
 កាហំ បសារេយ្យ បសាវតំ វា កាហំ សម្មិត្តេយ្យ
 វិវេសេ វេតវេន អន្តរហិតោ ទេវេសុ តាវត្ថីសេសុ
 ចាតុរហាសី ។ អថទោ សក្កោ ទេវាធិមិត្តោ

ត្រេសច្រហោសទិវិចោកោសមាធិមិទោនមិត្តោឡើយ ចូរដកលំចិត្តកុរិ
 ទេពោសមាធិមិទោនមិត្ត ចូរធ្វើចិត្តឱ្យមានអារម្មណ៍តែមួយក្នុងទេពោ-
 សមាធិមិទោនមិត្ត ចូរដកលំចិត្តកុរិទេពោសមាធិមិទោនមិត្ត ។
 ម្នាលអាវុសាទាំងឡាយ សម័យនាទីក្រោយមក ខ្ញុំព្រោះមិនធ្វើទុកកុរិ
 ចិត្តខ្លាំងមិត្តទាំងពួង ក៏ដល់ខ្ញុំទេពោសមាធិមិទោនមិត្ត ហើយសម្រេច
 សម្រេចនៅដោយសីលាបថទាំង៤ ។ ម្នាលអាវុសាទាំងឡាយ អ្នកផង
 គេនិយាយចំពោះសាវក២៦នាក់ ថា សាវកដែលព្រះសាស្ត្រាមុខត្រូវហើយ
 សម្រេចអតិញ្ញាធិ ។ អ្នកផងគូរនិយាយចំពោះសាវកនោះ គឺខ្ញុំថា សាវក
 ដែលព្រះសាស្ត្រាទ្រង់អនុគ្រោះហើយ សម្រេចអតិញ្ញាធិ ។

[១២៦] ត្រាតារេងិ ព្រះមហាមោក្ខណ្ឌន៍មោកាយុ បាវិអិ
 វត្តេជគន ស្រាថវិកប្រាជ្ញកុរិកាវត្តិវិទូរោលោក ដូចបុរសមោកម្នាក់
 លាតូរិវិវេលបតំ ដូចតំខ្ញុំវិវេលលោ ។ ត្រាតារេងិ សក្កោទេវាធិមិត្ត

បញ្ចហំ នេវតាសតេហំ សន្និ យេនាយស្នា មហាមោត្ត-
 ល្លានោ តេនុបសន្តមំ ឧបសន្តមិត្តា អាយស្មន្តិ
 មហាមោត្តល្លានំ អភំវនេត្តា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។
 ឯកមន្តំ បំភំ ទោ សន្តំ នេវានមិទ្ធំ អាយស្នា មហា-
 មោត្តល្លានោ ឯកនេវេន សាទុ ទោ នេវានមិទ្ធំ ឥទ្ធ-
 សវណាគមនំ ហោតិ ។ ឥទ្ធសវណាគមនហោតុ ទោ
 នេវានមិទ្ធំ ឯវមំនេកក្ខេ វសត្តា កាយស្ស ភេតា បរំ
 មរណា សុគតិំ សន្តំ លោកំ ឧបបន្នន្តិ ។ សាទុ
 ទោ នេវានមិទ្ធំ ធម្មសវណាគមនំ ហោតិ ។ ធម្មស-
 វណាគមនហោតុ ទោ នេវានមិទ្ធំ ឯវមំនេកក្ខេ វសត្តា
 កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា សុគតិំ សន្តំ លោកំ
 ឧបបន្នន្តិ ។ សាទុ ទោ នេវានមិទ្ធំ សង្ឃសវណាគមនំ
 ហោតិ ។ សង្ឃសវណាគមនហោតុ ទោ នេវានមិទ្ធំ
 ឯវមំនេកក្ខេ វសត្តា កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា

ព្រមទាំងទៅកា ៥០០ អង្គចូលទៅក្រែមហាមោត្តល្លានដ៏មានកាយ
 លុះចូលទៅដល់ កិច្ចាយបន្តិក្រែមហាមោត្តល្លានដ៏មានកាយ ហើយបើក
 នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះសក្កទេវតាមិនប្រកាន់ទីដ៏សមគួរហើយ
 ទើបក្រែមហាមោត្តល្លានដ៏មានកាយនិយាយដូច្នោះថា បពិត្រទេវតាមិន
 ការដល់ខ្ញុំព្រះត្រូវជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវតាមិន វសត្តក
 ខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់ខ្ញុំព្រះត្រូវជាទីពឹងហើយ លុះបើក
 ប្រាយភក្តិកាយស្លាប់ទៅ តែងតែក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។
 បពិត្រទេវតាមិន ការដល់ខ្ញុំព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រ
 ទេវតាមិន វសត្តកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់ខ្ញុំព្រះធម៌ជា
 ទីពឹងហើយ លុះបើកប្រាយភក្តិកាយស្លាប់ទៅ តែងតែក្នុងសុគតិស្ថិតិ
 ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រទេវតាមិន ការដល់ខ្ញុំព្រះសង្ឃជាទី
 ពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវតាមិន វសត្តកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះ
 ហេតុតែដល់ខ្ញុំព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបើកប្រាយភក្តិកាយស្លាប់ទៅ

មោក្ខណ្ឌសំយុត្តំ

សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ ។ សាធុ ទោ មារិស
 មោក្ខណ្ឌ ពុទ្ធសរណកម្មំ ហោតិ ។ ពុទ្ធសរណកម-
 ខហោតុ ទោ មារិស មោក្ខណ្ឌ វិវិដិទេតទេ វិសុត្តា
 កាយស្ស គេតា បរិ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋន្តិ ។ សាធុ ទោ មារិស មោក្ខណ្ឌ ធម្មសរ-
 ណកម្មំ ហោតិ ។ ធម្មសរណកម្មខហោតុ ទោ មារិស
 មោក្ខណ្ឌ វិវិដិទេតទេ វិសុត្តា កាយស្ស គេតា បរិ
 មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ ។ សាធុ ទោ
 មារិស មោក្ខណ្ឌ សង្ឃសរណកម្មំ ។ បេ ។ សុគតី
 សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ ។

[១២៧] អថទោ សក្កោ ទេវានមិទ្ធោ ធម៌ ទេវ-
 តាសគេហិ សន្និ ។ បេ ។ អថទោ សក្កោ ទេវានមិទ្ធោ
 សក្កហិ ទេវតាសគេហិ សន្និ ។ បេ ។ អថទោ សក្កោ
 ទេវានមិទ្ធោ អដ្ឋហិ ទេវតាសគេហិ សន្និ ។ បេ ។

មោក្ខណ្ឌសំយុត្តំ

តែវិកើកក្កសុគតិសុគតិស្មតិទេវលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោក្ខណ្ឌ
 អ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះ
 មោក្ខណ្ឌអ្នកនិទុក្ខ សក្កក្ខវះក្កវិលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវ
 ព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែកគ្នាយកវិលោកស្លាប់ទៅ តែវិកើកក្ក
 សុគតិស្មតិទេវលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោក្ខណ្ឌអ្នកនិទុក្ខ
 ការដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះមោក្ខណ្ឌអ្នក
 និទុក្ខ សក្កក្ខវះក្កវិលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង
 ហើយ លុះបែកគ្នាយកវិលោកស្លាប់ទៅ តែវិកើកក្កសុគតិស្មតិទេវ-
 លោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោក្ខណ្ឌអ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះ
 សង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ តែវិកើកក្កសុគតិស្មតិទេវលោក
 យ៉ាងនេះឯង ។

[១២៧] ត្រាឆានេង សក្កទេវានមិទ្ធព្រមតាំងទៅ៣ ៦០០ អន្ត
 ។ បេ ។ ត្រាឆានេង សក្កទេវានមិទ្ធព្រមតាំងទៅ៣ ៧០០ អន្ត ។ បេ ។
 ត្រាឆានេង សក្កទេវានមិទ្ធព្រមតាំងទៅ៣ ៨០០ អន្ត ។ បេ ។

(១២៨) អថទោសោកា ទេវនមិដ្ឋោ អសីតិយា
 ទេវតាសោស្សហិ^(១) យនាយស្នា មហា-
 មោក្ខល្លាមោ ទេវុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា អាយស្មន្តំ
 មហាមោក្ខល្លានំ អតិកទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសំ ។
 ឯកមន្តំ វិភំ ទោ សន្តិ ទេវនមិដ្ឋំ អាយស្នា មហា-
 មោក្ខល្លាមោ ឯកទេវនំ សាធុ ទោ ទេវនមិដ្ឋំ
 ពុទ្ធសវណកមនំ ហោតិ ។ ពុទ្ធសវណកមនហោតុ ទោ
 ទេវនមិដ្ឋំ វិវមិទេកទ្វេ សត្តា កាយស្ស ភេតា បរំ
 មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបន្នន្តិ ។ សាធុ ទោ
 ទេវនមិដ្ឋំ ធម្មសវណកមនំ ហោតិ ។ ធម្មសវណ-
 កមនហោតុ ទោ ទេវនមិដ្ឋំ វិវមិទេកទ្វេ សត្តា
 កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ
 ឧបបន្នន្តិ ។ សាធុ ទោ ទេវនមិដ្ឋំ សង្ឃសវណកមនំ
 ហោតិ ។ សង្ឃសវណកមនហោតុ ទោ ទេវនមិដ្ឋំ
 វិវមិទេកទ្វេ សត្តា កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា

១ ឧ. អសីតិយា ទេវតាសោស្សហិ ។

(១២៨) (ត្រាខាន់ឯង សក្កទេវនមិដ្ឋុព្រមចាំឱវេរកាដ៏ ១.០០០
 អន្តិ ចូលទៅក្រែមហាមោក្ខល្លានដ៏មានកាយ លុះចូលទៅដល់ កិ
 ថ្វាយបង្គំក្រែមហាមោក្ខល្លានដ៏មានកាយ ហើយបិកនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះសក្កទេវនមិដ្ឋុបិកនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រែមហាមោក្ខល្លាន
 ដ៏មានកាយបាននិយាយដូច្នេះថា បតិក្រទេវនមិដ្ឋុ ការដល់ខ្ញុំក្រែពុទ្ធ
 ជាទីគំនិតប្រពៃណាស់ ។ បតិក្រទេវនមិដ្ឋុ សត្វក្នុងក្នុងលោកនេះ
 ក្រែហេតុតែដល់ខ្ញុំក្រែពុទ្ធជាទីគំនិតហើយ លុះបែកប្រាណកាយ
 ស្លាប់ទៅ តែគិតក្នុងសុគតិស្និតទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បតិក្រ
 ទេវនមិដ្ឋុ ការដល់ខ្ញុំក្រែធម៌ជាទីគំនិតប្រពៃណាស់ ។ បតិក្រទេវ-
 នមិដ្ឋុ សត្វក្នុងក្នុងលោកនេះ ក្រែហេតុតែដល់ខ្ញុំក្រែធម៌ជាទីគំនិត
 ហើយ លុះបែកប្រាណកាយស្លាប់ទៅ តែគិតក្នុងសុគតិស្និតទៅ-
 លោកយ៉ាងនេះឯង ។ បតិក្រទេវនមិដ្ឋុ ការដល់ខ្ញុំក្រែសិក្សជាទីគំនិត
 ប្រពៃណាស់ ។ បតិក្រទេវនមិដ្ឋុ សត្វក្នុងក្នុងលោកនេះ ក្រែ
 ហេតុតែដល់ខ្ញុំក្រែសិក្សជាទីគំនិតហើយ លុះបែកប្រាណកាយស្លាប់ទៅ

សុគតិ សង្កំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ។ សាធុ ទោ មារិស
 មោក្ខល្លាន តុទ្ធសរណាគមដំ ហោតិ ។ តុទ្ធសរណាគម-
 នាហេតុ ទោ មារិស មោក្ខល្លាន វិវរិទេតាទ្វេ សត្តា
 កាយស្ស កេតា វរិ មរណា សុគតិ សង្កំ លោកំ
 ឧបបជ្ជន្តិ ។ សាធុ ទោ មារិស មោក្ខល្លាន ធម្ម-
 សរណាគមដំ ហោតិ ។ បេ ។ សាធុ ទោ មារិស
 មោក្ខល្លាន សធម្មសរណាគមដំ ហោតិ ។ សធម្មសរ-
 ណាគមនាហេតុ ទោ មារិស មោក្ខល្លាន វិវរិទេតាទ្វេ
 សត្តា កាយស្ស កេតា វរិ មរណា សុគតិ សង្កំ
 លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ។

[១២៧] អថទោ សក្កោ នេវនមិទ្ធោ មញ្ញហិ
 នេវតាសាទេហិ សន្តិ យេតាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ
 តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិវិត្តា អាយស្មន្តំ មហាមោក្ខល្លា-
 នំ អវាវនេត្តា វិត្តមន្តំ អដ្ឋាសំ ។ វិត្តមន្តំ បិតំ
 ទោ សក្កំ នេវនមិទ្ធំ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ
 វិត្តនកេច សាធុ ទោ នេវនមិទ្ធំ តុទ្ធេ អវេទ្ធហ្ស-
 សានេន សមញ្ញាគមដំ ហោតិ ឥតិបិ សោ ធម្មវា

តែនិកើកក្កសុគតិស្មតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លាន
 អ្នកខំទុក្ខ ការផល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះ
 មោក្ខល្លានអ្នកខំទុក្ខ សត្វត្រូវខ្វះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុផល់នូវ
 ព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែនិកើកក្ក
 សុគតិស្មតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លានអ្នកខំទុក្ខ
 ការផល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លាន
 អ្នកខំទុក្ខ ការផល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះ
 មោក្ខល្លានអ្នកខំទុក្ខ សត្វត្រូវខ្វះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុផល់នូវ
 ព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែនិកើក
 ក្កសុគតិស្មតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។

[១២៨] ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិទ្ធិត្រមទាំងទៅតា ៨០០
 អង្គ ចូលទៅក្រែបហោមោក្ខល្លានដ៏មានកាយ លុះចូលទៅផល់ កិ
 ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានកាយ ហើយបិទនៅក្នុងទីដ៏សមរម្យ ។
 លុះសក្កទេវនមិទ្ធិបិទនៅក្នុងទីដ៏សមរម្យហើយ ទើបព្រះមហាមោក្ខល្លាន
 ដ៏មានកាយបាននិយាយដូច្នោះថា បពិត្រទេវនមិទ្ធិ ការប្រកបព្រមដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាដ៏ល្អមិកក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សុខយនគវគ្គ

អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណសម្មាសម្ពុទ្ធា សុគតា
 លោកាវុទ្ធ អនុត្តរោ បរិសនម្មសារថំ សត្តា ទេវ-
 មនុស្សានំ គុដ្ឋោ ភគវតិ ។ គុដ្ឋោ អវេច្ចប្បសារទេន
 សមញ្ញាគមនហេតុ ទោ ទេវានមិទ្ធ វរិមិទេតទេ
 សត្តា កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា សុគតិ សត្តំ
 លោកំ ឧបមន្តិទ្ធ ។ សាធុ ទោ ទេវានមិទ្ធ ធម្ម
 អវេច្ចប្បសារទេន សមញ្ញាគមនំ ហោតិ ស្វាគ្ហាតោ^(១)
 ភគវតា ធម្មោ សន្តិទ្ធិតោ អកាលិកោ ឋហិមស្សិ-
 តោ ឧបមយិកោ មន្តិទ្ធ វេទិតោ វិញ្ញហិតំ ។ ធម្ម
 អវេច្ចប្បសារទេន សមញ្ញាគមនហេតុ ទោ ទេវានមិទ្ធ
 វរិមិទេតទេ សត្តា កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
 សុគតិ សត្តំ លោកំ ឧបមន្តិទ្ធ ។ សាធុ ទោ ទេវ-
 នមិទ្ធ សន្តិទ្ធ អវេច្ចប្បសារទេន សមញ្ញាគមនំ ហោតិ

ជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិច្ចារិដោយវិជ្ជានិចរណៈ ជាព្រះសុគត
 ជាចច្ចាសន្តិវិទ្ធិលោក ជាច្ចុគ្គលប្រាសិរបំផុត ព្រះអង្គជាសារថំទូន្មាន
 ទូបុរស ជាសាស្តាវិទ្ធិទៅភាគីនិមនុស្សចំនិទ្ធាយ ជាព្រះគុដ្ឋាលេស
 វិលមកកាន់កងថ្មីទៀត ជាការប្រពៃណាស់ ។ បតិគ្រទេវានមិទ្ធ សត្វ
 ក្នុងក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រិតក្នុងព្រះគុដ្ឋហើយ លុះបែកគ្នាយកកាយស្តាប់ទៅ តែងតែក
 ក្នុងសុគតិស្និតទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បតិគ្រទេវានមិទ្ធ ការប្រកប
 ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះធម៌ថា ធម៌ដែលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយដោយប្រពៃ ជាធម៌ព្រះអរិយបុគ្គលឃើញ
 ច្បាស់ខ្លួនឯង ជាធម៌ដែលមិនទំនើបកាល ជាធម៌ដែលព្រះអរិយ-
 បុគ្គលបានសម្រេចមគ្គផលហើយក៏គួរនឹងហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើល
 បាន ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គល ធម្មបង្កើនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជា
 ធម៌ដែលវិញ្ញាណធម្មប្បដិច្ចច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាការប្រពៃណាស់ ។
 បតិគ្រទេវានមិទ្ធ សត្វក្នុងក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រម
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែកគ្នាយកកាយ
 ស្តាប់ទៅ តែងតែក្នុងសុគតិស្និតទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បតិគ្រ
 ទេវានមិទ្ធ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះសង្ឃថា

១ ឧ. ឆ. ស្វាគ្ហាតោ ។

សុបដំបន្លា កករតោ សាវកសាដ្ឋោ ឧបដំបន្លា ក.
 កករតោ សាវកសាដ្ឋោ ញាយដំបន្លា កករតោ សាវ.
 កសាដ្ឋោ សាមីដំបដំបន្លា កករតោ សាវកសាដ្ឋោ
 យនិធំ ចត្តាវ បុរិសយុកាធំ អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា
 ឋស កករតោ សាវកសាដ្ឋោ អាហុយោយោ ចាហុ.
 ទោយោ ធម្មិណោយោ អញ្ចលំការណីយោ អនុត្តរ
 មុញ្ញកេត្តំ លោកស្សានិ ។ សាដ្ឋោ អាវុច្ឆយសាទេ.
 ន សមន្តាភមនោហេតុ ទោ ទេវនិមិត្ត ឯវមិទេតោ
 សត្តា កាយស្ស គេតា បរំ មរណា សុភតិ សក្កំ
 លោកំ ឧបបន្តន្តិ ។ សាទុ ទោ ទេវនិមិត្ត អរិយ.
 កាន្តេហំ សីលេហំ សមន្តាភមនំ^(១) ហោតិ អទិន្នោហំ
 អដ្ឋទេហំ អសទលេហំ អកក្កាសេហំ កុដិស្សេហំ

១ ១. អវុសមន្តាភមនំ ។

ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដំបន្លាព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិល្អ ព្រះសង្ឃជា
 សាវកនៃព្រះដំបន្លាព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិត្រង ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃ
 ព្រះដំបន្លាព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដើម្បីក្រាស់ដីន ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃ
 ព្រះដំបន្លាព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដល់សាមីចិកម្ម បើរាប់ជាតួនាទុស
 មាន៤ តួ រាប់រៀងជាបុរសបុគ្គលមាន៨ ព្រះសង្ឃនោះជាសង្ឃសាវកនៃ
 ព្រះដំបន្លាព្រះភាគ លោកគួរទទួលនូវចក្ខុប្បច្ឆិយវិសេសបុគ្គលដទៃបង្កើន
 ចូលមកបូជា លោកគួរទទួលនូវទានវិសេសបុគ្គលដទៃចាត់ចែងដើម្បីត្រូវ
 ហើយបង្កើនចូលមកបូជា លោកគួរទទួលនូវទានវិសេសបុគ្គលដើម្បីត្រូវ
 គំនិតដល់នៃកម្មហើយចូជា លោកគួរដល់អញ្ចលំកម្មវិសេសគួរលោកប្ប
 ធ្វើ លោកជាបុញ្ញកុត្តដ៏ប្រសើរចេញសុគុណ ជាការច្រើនណាស់ ។
 បពិត្រទេវនិមិត្ត សត្វក្នុងពិភពនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រម
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃហើយ លុះបែកប្រាជ្ញាភក
 កាយស្តាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុភតិស្នូតទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។
 បពិត្រទេវនិមិត្ត ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ
 ជាសីលមិនដាច់ មិនចុះ មិនព្រិស មិនពពាល ជាសីលអ្នកជា

វិញ្ញាបសត្តេហំ អបរាមដ្ឋេហំ សមាជំសំវត្តំនិកេហំ ។
 អរិយកាទ្កេហំ សីលេហំ សមន្តាគមនហេតុ ទោ
 ទេវានមិទ្ធ វិវិដិទេកាទ្ធ សត្តា កាយស្ស កេនា បរិ
 មរណា សុគតំ សត្តំ លោកំ ឧបបទ្ធគ្គំ ។
 សាទុ ទោ មារិស មោក្ខល្លាន តុទ្ធ អវេច្ចប្ប
 សារទេន សមន្តាគមនំ ហោតំ វតីបិ សោ កតវតី
 ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ កតវតី ។
 តុទ្ធ អវេច្ចប្បសារទេន សមន្តាគមនហេតុ ទោ មារិស
 មោក្ខល្លាន វិវិដិទេកាទ្ធ សត្តា កាយស្ស កេនា បរិ
 មរណា សុគតំ សត្តំ លោកំ ឧបបទ្ធគ្គំ ។ សាទុ ទោ
 មារិស មោក្ខល្លាន ធម្មេ អវេច្ចប្បសារទេន សមន្តា
 គមនំ ហោតំ ស្វាគ្ហាតោ កតវតា ធម្មោ ។ បេ ។

ជាសីលដែលវិញ្ញាណសរសើរ ជាអបរាមដ្ឋសីល ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសមាជំ ជាការប្រព្រឹត្តពរសំ ។ បពិត្រទេវានមិទ្ធ សុត្តន្តខ្លះក្នុង
 លោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសីលជាទីគ្រេកអរនៃព្រះ
 អរិយហើយ លុះបែកច្បាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងតែក្នុងសុគតិស្ថិតិ
 ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លានអ្នកនិទ្ទេត ការប្រកប
 ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនការម្រឹកក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធ
 លែងវិលមកកាន់កាប់ឡើយ ជាការប្រព្រឹត្ត ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លាន
 អ្នកនិទ្ទេត សុត្តន្តខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនការម្រឹកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកច្បាយរាងកាយស្លាប់
 ទៅ តែងតែក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះ
 មោក្ខល្លានអ្នកនិទ្ទេត ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនការម្រឹកក្នុង
 ព្រះពុទ្ធជា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អហើយ ។ បេ ។

មោក្ខល្លាមនំយុត្តំ

បទ្ខត្តំ វេទិតញោ វិញ្ញហិតំ ។ ធម្មំ អវេទុប្បសារទទ ស-
 មម្ហាកមនហោតុ ទោ មាវិស មោក្ខល្លាម វិវមិទេកកេ
 សត្តា កាយស្ស កេតា បរំ មរណា សុគតិំ សត្តំ
 លោកំ ឧបបទ្ខត្តំ ។ សាទុ ទោ មាវិស មោក្ខល្លាម
 សធម្មំ អវេទុប្បសារទទ សមម្ហាកមនំ ហោតិ សុ-
 បដិបន្នោ កតវតោ សាវកសធម្មំ ។ បេ ។ អនុត្តរំ
 បុញ្ញកេតុំ លោកស្សាតិ ។ សធម្មំ អវេទុប្បសារទទ
 សមម្ហាកមនហោតុ ទោ មាវិស មោក្ខល្លាម វិវមិទេ-
 កកេ សត្តា កាយស្ស កេតា បរំ មរណា សុគតិំ
 សត្តំ លោកំ ឧបបទ្ខត្តំ ។ សាទុ ទោ មាវិស មោក្ខ-
 ល្លាម អវិយកកេតុំ សីលេហិ សមម្ហាកមនំ ហោតិ
 អទណ្ណេហិ ។ បេ ។ សមាទំសវត្តនំកេហិ ។ អវិយ-
 កកេតុំ សីលេហិ សមម្ហាកមនហោតុ ទោ មាវិស
 មោក្ខល្លាម វិវមិទេកកេ សត្តា កាយស្ស កេតា បរំ
 មរណា សុគតិំ សត្តំ លោកំ ឧបបទ្ខត្តំ ។

មោក្ខល្លាមនំយុត្តំ

ជាធម៌វេទិតញោ វិញ្ញហិតំ ។ ធម្មំ អវេទុប្បសារទទ ស-
 មម្ហាកមនហោតុ ទោ មាវិស មោក្ខល្លាម វិវមិទេកកេ
 សត្តា កាយស្ស កេតា បរំ មរណា សុគតិំ សត្តំ
 លោកំ ឧបបទ្ខត្តំ ។ សាទុ ទោ មាវិស មោក្ខល្លាម
 សធម្មំ អវេទុប្បសារទទ សមម្ហាកមនំ ហោតិ សុ-
 បដិបន្នោ កតវតោ សាវកសធម្មំ ។ បេ ។ អនុត្តរំ
 បុញ្ញកេតុំ លោកស្សាតិ ។ សធម្មំ អវេទុប្បសារទទ
 សមម្ហាកមនហោតុ ទោ មាវិស មោក្ខល្លាម វិវមិទេ-
 កកេ សត្តា កាយស្ស កេតា បរំ មរណា សុគតិំ
 សត្តំ លោកំ ឧបបទ្ខត្តំ ។ សាទុ ទោ មាវិស មោក្ខ-
 ល្លាម អវិយកកេតុំ សីលេហិ សមម្ហាកមនំ ហោតិ
 អទណ្ណេហិ ។ បេ ។ សមាទំសវត្តនំកេហិ ។ អវិយ-
 កកេតុំ សីលេហិ សមម្ហាកមនហោតុ ទោ មាវិស
 មោក្ខល្លាម វិវមិទេកកេ សត្តា កាយស្ស កេតា បរំ
 មរណា សុគតិំ សត្តំ លោកំ ឧបបទ្ខត្តំ ។

[១៧០] អដទោ សន្តោ នេវាទមិច្ឆោ ធម៌ ទេ-
 វតាសតេហិ សន្តិ ។ បេ ។ អដទោ សន្តោ នេវាទមិច្ឆោ
 សត្តហិ ទេវតាសតេហិ សន្តិ ។ បេ ។ អដទោ សន្តោ
 នេវាទមិច្ឆោ អដ្ឋហិ ទេវតាសតេហិ សន្តិ ។ បេ ។

[១៧១] អដទោ សន្តោ នេវាទមិច្ឆោ អសីតិ-
 យា ទេវតាសហស្សហិ សន្តិ យេនាយស្នា មហា-
 មោក្ខល្លាវោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិក្ខា កាយស្មន្តំ
 មហាមោក្ខល្លាធំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសំ ។
 ឯកមន្តំ បំតំ ទោ សក្កំ នេវាទមិច្ឆំ កាយស្នា
 មហាមោក្ខល្លាវោ ឯតនេវាទ សាទុ ទោ នេវាទមិច្ឆ
 តុន្តេ អវេទុច្ឆសានេន សមន្តាកមនំ ហោតិ ឥតំបិ
 សោ កតតំ ។ បេ ។ សត្វា ទេវមនុស្សានំ តុន្តោ ភក-

[១៧០] ព្រាហ្មណ៍ស្ថានំ សក្កទេវតមិច្ឆត្រមតាំងទេវតា ៦០០
 អន្តិ ។ បេ ។ ព្រាហ្មណ៍ស្ថានំ សក្កទេវតមិច្ឆត្រមតាំងទេវតា ៧០០ អន្តិ
 ។ បេ ។ ព្រាហ្មណ៍ស្ថានំ សក្កទេវតមិច្ឆត្រមតាំងទេវតា ៨០០ អន្តិ ។ បេ ។

[១៧១] ព្រាហ្មណ៍ស្ថានំ សក្កទេវតមិច្ឆត្រមតាំងទេវតា ៨០០០០
 អន្តិ ចូលទៅក្នុងព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានកាយ លុះចូលទៅដល់ គឺ
 ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានកាយ ហើយបិតក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះសក្កទេវតមិច្ឆបិតក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏
 មានកាយបាននិយាយដូច្នោះថា ចតិព្រាហ្មណ៍មិច្ឆ ការប្រកបព្រមដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះត្បូងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអន្តិទោ
 ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹងមនុស្សតាំងឡាយ ជាព្រះត្បូងលាភិល

ភតិ ។ ពុទ្ធី អវេទុប្បសារទេន សមន្តាកមទហោតុ ទោ
 ទេវនមិទ្ធិ វិវិទេតោទ្វេ សត្តា កាយស្ស ភេតា បរិ
 បរណា សុភតិ សត្តំ លោកំ ឧបបទ្ធិន្តិ ។ សាទុ
 ទោ ទេវនមិទ្ធិ ទម្មេ អវេទុប្បសារទេន សមន្តាកមទំ
 ហោតិ ស្វាគ្ហាភោ ភកវតា ទម្មោ ។ បេ ។ បទ្ធិន្តិ
 វេទនត្រោ វិញ្ញាហិតិ ។ ទម្មេ អវេទុប្បសារទេន ស
 មន្តាកមទហោតុ ទោ ទេវនមិទ្ធិ វិវិទេតោទ្វេ សត្តា
 កាយស្ស ភេតា បរិ បរណា សុភតិ សត្តំ លោកំ
 ឧបបទ្ធិន្តិ ។ សាទុ ទោ ទេវនមិទ្ធិ សង្ឃេ អវេទុប្ប
 សារទេន សមន្តាកមទំ ហោតិ សុបដិបន្នោ ភកវតោ
 សាវតសាវ្យោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញោក្ខេន្តំ លោក
 ស្សតិ ។ សង្ឃេ អវេទុប្បសារទេន សមន្តាកមទ
 ហោតុ ទោ ទេវនមិទ្ធិ វិវិទេតោទ្វេ សត្តា កាយស្ស
 ភេតា បរិ បរណា សុភតិ សត្តំ លោកំ ឧបបទ្ធិន្តិ ។

បកតានំភតិទ្រិក ជាការប្រិពណ៌នាសំ ។ បតិគ្រិទេវនមិទ្ធិ សត្វ
 ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុគ្រប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រិតក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកប្រាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងតែកក្ក
 សុភតិស្និតទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បតិគ្រិទេវនមិទ្ធិ ការប្រកបព្រម
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះធម៌ជា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់ក្រាស់ល្អហើយ ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណធម៌ប្បវិទិត្តសំ ជា
 ការប្រិពណ៌នា ។ បតិគ្រិទេវនមិទ្ធិ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុ
 គ្រប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែក
 ប្រាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងតែកក្កសុភតិស្និតទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។
 បតិគ្រិទេវនមិទ្ធិ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះ
 សង្ឃជា ព្រះសង្ឃជាសាវតរនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិល្អ
 ហើយ ។ បេ ។ ជាបុញ្ញកម្មប្រិសិរបេសសត្វលោក ជាការប្រិព
 ណ៌នាសំ ។ បតិគ្រិទេវនមិទ្ធិ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុគ្រ
 ប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះសង្ឃហើយ លុះបែក
 ប្រាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងតែកក្កសុភតិស្និតទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។

សាទុ ទោ ទេវាទមិទ្ធិ អវិយកាន្តេហំ សីលេហំ សមន្តាគមធំ ហោតិ អទណ្ណេហំ ។ បេ ។ សមាជិសំវត្តំ ធិកេហំ ។ អវិយកាន្តេហំ សីលេហំ សមន្តាគមធំហោតុ ទោ ទេវាទមិទ្ធិ វិវិមិទេកាទ្វេ សត្តា កាយស្ស កេតា បរំ មរណា សុភតិ សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ។ សាទុ ទោ មាវិស មោក្ខល្លាន កុទ្ធ អវេទ្ធិស្សានេន សមន្តាគមធំ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ កុទ្ធ ភគវាតិ ។ កុទ្ធ អវេទ្ធិស្សានេន សមន្តាគមធំហោតុ ទោ មាវិស មោក្ខល្លាន វិវិមិទេកាទ្វេ សត្តា កាយស្ស កេតា បរំ មរណា សុភតិ សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ។ សាទុ ទោ មាវិស មោក្ខល្លាន ធម្ម អវេទ្ធិស្សានេន សមន្តាគមធំ ហោតិ ស្វាត្តាតោ ភគវា ធម្មា ។ បេ ។ បទ្កត្តំ វេទិត្យា វិញ្ញាហិតិ ។ ធម្ម អវេទ្ធិស្សានេន សមន្តាគមធំ ហោតុ ទោ មាវិស មោក្ខល្លាន វិវិមិទេកាទ្វេ សត្តា

បពិត្រទេវាទមិទ្ធិ ការប្រកបត្រឹមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអវិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រើត្រីក្កុតេរដើម្បីសមាជិ ជាការប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវាទមិទ្ធិ សុភព្វក្ខន្ធានុលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបដោយ សីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអវិយៈហើយ លុះបកប្បាយពន្យាយស្តាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុភតិស្មតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លាន អ្នកនាំទុក្ខ ការប្រកបត្រឹមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រនៃទេវតានិងមនុស្សព្រះទ្រព្យ ជាព្រះពុទ្ធលែងលែងបកកាន់ភព្វទៀត ជាការប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លានអ្នកនាំទុក្ខ សុភព្វក្ខន្ធានុលោកនេះ ព្រោះហេតុ តែប្រកបត្រឹមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបក ប្បាយពន្យាយស្តាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុភតិស្មតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លានអ្នកនាំទុក្ខ ការប្រកបត្រឹមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន កម្រើកក្នុងព្រះធម៌ជា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អហើយ ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណដ៏ប្រសើរជាងគេដោយខ្លួនឯង ជាការប្រពៃ ណាស់ ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លានអ្នកនាំទុក្ខ សុភព្វក្ខន្ធានុលោកនេះ ព្រោះ ហេតុតែប្រកបត្រឹមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ហើយ

មោក្ខស្ថានសំយោគ

កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា សុគតិំ សង្កំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋន្តិំ ។ សាទុ ទោ មារិស មោក្ខស្ថាន សង្ខេប្យ
 អវច្ចប្បសារទេន សមន្តាគមនំ ហោតិ សុបដិបន្នោ
 ពករោ សាវតាសង្ខេប្យ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុត្តាភេតុំ
 លោកស្សាតិ ។ សង្ខេប្យ អវច្ចប្បសារទេន សមន្តាគ-
 មនហោតុ ទោ មារិស មោក្ខស្ថាន វិវមិទេកកេច្ច សត្តា
 កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា សុគតិំ សង្កំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋន្តិំ ។ សាទុ ទោ មារិស មោក្ខស្ថាន អរិយ-
 កាទ្កេហិ សិលេហិ សមន្តាគមនំ ហោតិ អទណ្ឌេហិ
 ។ បេ ។ សមាជិសវត្តនិកេហិ ។ អរិយកាទ្កេហិ សិ-
 លេហិ សមន្តាគមនហោតុ ទោ មារិស មោក្ខស្ថាន
 វិវមិទេកកេច្ច សត្តា កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា
 សុគតិំ សង្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិំ ។

មោក្ខស្ថានសំយោគ

លុះបែកប្លាយករិកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោកយ៉ាង
 នេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោក្ខស្ថានអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនមានម្រឹកក្នុងព្រះសង្ស័យថា ព្រះសង្ស័យជាសាវកនៃព្រះដ៏
 មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាច្បងកេត្តមិប្រសើរ
 របស់សក្កលោក ជាការប្រព្រឹត្ត ។ បពិត្រព្រះមោក្ខស្ថានអ្នកនិទុក្ខ
 សក្កព្ធករ្យៈក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
 មិនមានម្រឹកក្នុងព្រះសង្ស័យហើយ លុះបែកប្លាយករិកាយស្លាប់ទៅ តែង
 កើតក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោក្ខស្ថានអ្នក
 និទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីល
 មិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាជិ ជាការប្រព្រឹត្ត ។ បពិត្រ
 ព្រះមោក្ខស្ថានអ្នកនិទុក្ខ សក្កព្ធករ្យៈក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែ
 ប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈហើយ លុះបែកប្លាយ
 ករិកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។

[១៧២] អថទោ សន្តោ នេវនមិទ្ធោ បក្ខហំ
 នេវកាសតេហំ សទ្ធិំ យេនាយស្មា មហាមោក្ខណ្ណោ
 ភេទុមសន្តមំ ឧសន្តមិក្ខា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ បិគំ ទោ
 សន្តំ នេវនមិទ្ធំ អាយស្មា មហាមោក្ខណ្ណោ ឯតន-
 ភោច សាទុ ទោ នេវនមិទ្ធំ តុន្តុសរណកមមំ ហោតិ ។
 តុន្តុសរណកមមនហោតុ ទោ នេវនមិទ្ធំ ឯមិទេកក្ខេ
 សន្តា កាយស្ស កេនា បរំ មរណា សុគតិំ សន្តំ
 លោកំ ឧបបន្ថន្តំ ភេ អន្ធា នេវ ទសហំ ហំនេហំ
 អនិក្ខណ្ណន្តំ ធិត្វេន អយុនា ធិត្វេន វណ្ណេន ធិត្វេន
 សុទេន ធិត្វេន យសេន ធិត្វេន អាជិមតេយ្យេន ធិត្វេ-
 ហំ រាមហំ ធិត្វេហំ សាន្តហំ ធិត្វេហំ កាន្តហំ ធិត្វេហំ
 វសហំ ធិត្វេហំ ជាដ្ឋត្វេហំ ។ សាទុ ទោ នេវនមិទ្ធំ
 ធម្មសរណកមមំ ហោតិ ។ ធម្មសរណកមមនហោតុ
 ទោ នេវនមិទ្ធំ ឯមិទេកក្ខេ សន្តា កាយស្ស
 កេនា បរំ មរណា សុគតិំ សន្តំ លោកំ ឧបបន្ថន្តំ

[១៧២] ត្រាតានឯក សក្កទេវតមិទ្ធិព្រមព័ន្ធវេរតា ៥០០ អន្ត
 ចូលទៅក្រែបហាហេត្តល្លានដំបាងកាយ លុះចូលទៅដល់ ។ បេ ។
 លុះសក្កទេវតមិទ្ធិបិតក្កនិទិដ្ឋិសមគ្នាហើយ ទើបព្រះមហាមោក្ខណ្ណ
 ដំបាងកាយបាននិយាយដូច្នោះថា បពិត្រទេវតមិទ្ធិ ការដល់នូវព្រះពុទ្ធ
 ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវតមិទ្ធិ សត្វត្រូវខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ ក្រុមបក្ខាយភវិកាយ
 ស្លាប់ទៅ តែឯកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វចំរើ
 ទោះវេមិទ្ធិបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយមានចំរើ ១០ យ៉ាងគឺ កាយ
 ជាទិព្វ ១ តំណិសម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១
 អធិបតីជាទិព្វ ១ ប្តូរជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ សេដា
 ទិព្វ ១ រាជ្ជក្លិនជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រទេវតមិទ្ធិ ការដល់នូវព្រះពុទ្ធ
 ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវតមិទ្ធិ សត្វត្រូវខ្លះក្នុងលោក
 នេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបក្ខាយ
 ភវិកាយស្លាប់ទៅ តែឯកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង

មោក្ខលាសំយុត្តំ

តេ អញ្ញ ទេវ ទសហំ ហំទេហំ អធិក្កណ្ណន្តំ ធិត្វេន
 អាយុតា ធិត្វេន វណ្ណេន ធិត្វេន សុទេន ធិត្វេន យ-
 សេន ធិត្វេន អាធិមតេយ្យេន ធិត្វេហំ វ្រមហំ ធិត្វេហំ
 សទ្ទេហំ ធិត្វេហំ កទ្ទេហំ ធិត្វេហំ វសេហំ ធិត្វេហំ ដោ-
 ដ្ឋត្វេហំ ។ សាទុ ទោ ទេវាធិមិទ្ធិ សធម្មសារណាភមធំ
 ហោតិ ។ សធម្មសារណាភមធមោតុ ទោ ទេវាធិមិទ្ធិ
 ឯវមិទេកទ្វេ សត្តា កាយស្ស ភេតា មរំ មរណា
 សុគតិំ សុត្តំ លោកំ ឧបមដ្ឋន្តិ តេ អញ្ញ ទេវ
 ទសហំ ហំទេហំ អធិក្កណ្ណន្តំ ធិត្វេន អាយុតា
 ធិត្វេន វណ្ណេន ធិត្វេន សុទេន ធិត្វេន យសេន
 ធិត្វេន អាធិមតេយ្យេន ធិត្វេហំ វ្រមហំ ធិត្វេហំ
 សទ្ទេហំ ធិត្វេហំ កទ្ទេហំ ធិត្វេហំ វសេហំ ធិត្វេហំ
 ដោដ្ឋត្វេហំ ។ សាទុ ទោ មារិស មោក្ខលាន តុទ្ធ-
 សារណាភមធំ ហោតិ ។ តុទ្ធសារណាភមធមោតុ ទោ
 មារិស មោក្ខលាន ឯវមិទេកទ្វេ សត្តា កាយស្ស
 ភេតា មរំ មរណា សុគតិំ សុត្តំ លោកំ ឧបមដ្ឋន្តិ

មោក្ខលាសំយុត្តំ

សត្វតំវិនាសារមេវិបាទន្តវាបសំជាទិព្វវិទេ ដោយហិទៈតាំង ១០ យ៉ាងគឺ
 កាយុជាទិព្វ ១ ព័ណិសម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជា
 ទិព្វ ១ អធិបតីជាទិព្វ ១ វ្រមហំជាទិព្វ ១ សំរឿងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១
 សេដ្ឋភ្នំជាទិព្វ ១ ដោដ្ឋភ្នំជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រទេវាធិមិទ្ធិ ការដល់នូវព្រះ
 សង្ឃជាទិព្វប្រិពណ៌សំ ។ បពិត្រទេវាធិមិទ្ធិ សត្វពួកទ្វារក្នុងលោក
 នេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះសង្ឃជាទិព្វហើយ លុះបែកព្រាយកង
 កាយស្លាប់ទៅ តែងតែក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក សត្វតំវិនាសារមេវិ
 បាទន្តវាបសំជាទិព្វវិទេ ដោយហិទៈតាំង ១០ យ៉ាងគឺ កាយុជាទិព្វ ១
 ព័ណិសម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១ អធិបតីជា
 ទិព្វ ១ វ្រមហំជាទិព្វ ១ សំរឿងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ សេដ្ឋភ្នំ ១
 ដោដ្ឋភ្នំ ១ ។ បពិត្រព្រះមោក្ខលានអ្នកនិទ្ទេក្ខ ការដល់នូវព្រះ
 ពុទ្ធជាទិព្វប្រិពណ៌សំ ។ បពិត្រព្រះមោក្ខលានអ្នកនិទ្ទេក្ខ សត្វពួក
 ទ្វារក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទិព្វហើយ លុះបែក
 ព្រាយកងកាយស្លាប់ទៅ តែងតែក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង

តេ អញ្ញោ ទេវេ ធនេហិ ហិទេហិ អធិក្កណ្ណន្តិ ធិត្វេន
 អាយុតា ។ បេ ។ ធិត្វេហិ ដោដ្ឋត្វេហិ ។ សាទុ ទោ
 មារិស មោក្កល្លាន ធម្មសរណាគមនំ ហោតិ ។ បេ ។
 សាទុ ទោ មារិស មោក្កល្លាន សង្ឃសរណាគមនំ
 ហោតិ ។ សង្ឃសរណាគមនហេតុ ទោ មារិស មោក្ក-
 ល្លាន វិវិមំទេកាទេ សត្តា កាយស្ស កេតា បរិ-
 មរណា សុភតិ សក្កំ លោកំ ឧបមជ្ឈន្តិ តេ អញ្ញោ
 ទេវេ ធនេហិ ហិទេហិ អធិក្កណ្ណន្តិ ធិត្វេន អាយុតា
 ធិត្វេន វណ្ណេន ធិត្វេន សុខេន ធិត្វេន យសេន
 ធិត្វេន អាជិបកេយ្យេន ធិត្វេហិ រូបេហិ ធិត្វេហិ
 សន្នេហិ ធិត្វេហិ កង្វេហិ ធិត្វេហិ វសេហិ ធិត្វេហិ
 ដោដ្ឋត្វេហិតិ ។

(១៧៣) អដិទោ សុត្តោ ទេវានមិច្ឆោ ធនេ ទេវកា-
 សតេហិ សន្និ ។ បេ ។ អដិទោ សុត្តោ ទេវានមិច្ឆោ
 សត្តេហិ ទេវកាសតេហិ សន្និ ។ បេ ។ អដិទោ សុត្តោ
 ទេវានមិច្ឆោ អដ្ឋេហិ ទេវកាសតេហិ សន្និ ។ បេ ។

សត្វតាំងនោះវែងបានខ្លាចរបស់ជាទិព្វវិទូ ដោយឋានៈតាំង១០ យ៉ាងគឺ
 អាយុជាទិព្វ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋត្វៈជាទិព្វ ។ បេ ។ បតិក្រិត្រៃមោក្កល្លាន
 អ្នកនិទុក្ខ ការផល់ខ្ញុំព្រះធម៌ជាទីតាំងប្រិពណ៌កាសំ ។ បេ ។ បតិក្រ
 ព្រៃមោក្កល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការផល់ខ្ញុំព្រះសង្ឃជាទីតាំងប្រិពណ៌កាសំ ។
 បតិក្រព្រៃមោក្កល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វព្រះគ្រូស្រីលោកនេះ ព្រោះហេតុ
 តែផល់ខ្ញុំព្រះសង្ឃជាទីតាំងហើយ លុះបែកព្រះយកនិកាយស្តាប់ទៅ
 តែនិកើតក្នុងសុភតិស្និតទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វតាំងនោះវែងបាន
 ខ្លាចរបស់ជាទិព្វវិទូ ដោយឋានៈតាំង១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ។ តាំង
 សម្បុរជាទិព្វ ។ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ។ យសជាទិព្វ ។ អធិបតិជាទិព្វ ។
 រូបជាទិព្វ ។ សំឡេងជាទិព្វ ។ ក្លិនជាទិព្វ ។ សេដ្ឋជាទិព្វ ។ ដោយដ្ឋត្វៈ
 ជាទិព្វ ។

(១៧៣) ព្រះនារេងៗ សក្កទេវានមិច្ឆាព្រមតាំងទៅ៣៦០០ អង្គ
 ។ បេ ។ ព្រះនារេងៗ សក្កទេវានមិច្ឆាព្រមតាំងទៅ៣៧០០ អង្គ ។ បេ ។
 ព្រះនារេងៗ សក្កទេវានមិច្ឆាព្រមតាំងទៅ៣៨០០ អង្គ ។ បេ ។

[១៧៤] អដទោ សក្កោ ទេវានមិទ្ធោ អសីតំយា
 ទេវតាសហស្សេហំ សន្តិំ យេនាយស្នា មហាមោក្ក-
 ល្យាថោ តេទុបសន្តមំ ឧបសន្តមិក្ខា អាយស្មន្តំ មហា-
 មោក្កល្យាធំ អគីវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ
 ឯកំ ទោ សក្កំ ទេវានមិទ្ធំ អាយស្នា មហាមោក្កល្យាថោ
 ឯកទេវាថ សាទុ ទោ ទេវានមិទ្ធំ ពុទ្ធសរណាគមធំ
 ហោតិ ។ ពុទ្ធសរណាគមទេហោតុ ទោ ទេវានមិទ្ធំ
 ឯវមិទេកទ្វេ សត្តា កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
 សុតតិ សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តំ តេ អត្ថោ ទេវេ
 ទសហំ ហំទេហំ អធិក្កណ្ណន្តំ ទិព្វេន អាយុនា ។ មេ ។
 ទិព្វេហិ ដោដ្ឋេព្វេហិ ។ សាទុ ទោ ទេវានមិទ្ធំ ទដ្ឋ-
 សរណាគមធំ ហោតិ ។ មេ ។ សាទុ ទោ ទេវានមិទ្ធំ
 សដ្ឋសរណាគមធំ ហោតិ ។ សដ្ឋសរណាគមទេហោតុ
 ទោ ទេវានមិទ្ធំ ឯវមិទេកទ្វេ សត្តា កាយស្ស
 ភេតា បរិ មរណា សុតតិ សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តំ

[១៧៤] ព្រះនារោង សក្កទេវានមិទ្ធព្រះចាំទិវេតា ៨០.០០០
 អន្ត ចូលទៅក្រែមហាមោក្កល្យាធំមានកាយ លុះចូលទៅដល់ គឺ
 ថ្វាយចង្អៀតមហាមោក្កល្យាធំមានកាយ ហើយប៉ុន្តែនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះសក្កទេវានមិទ្ធបិតក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោក្កល្យា
 ធំមានកាយបាននិយាយដូច្នោះថា បពិត្រទេវានមិទ្ធ ការដល់នូវព្រះពុទ្ធ
 ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវានមិទ្ធ សព្វពួកគ្នា ក្នុងលោកនេះ
 ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែកប្រាសព័កាយ
 ស្លាប់ទៅ តែងតែកក្កសុតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សព្វចាំទិ
 នោះមែនបាននូវរបស់ជាទីពឹងទេ ដោយហេតុតែ ១០ យ៉ាងគឺ កាយ
 ជាទីពឹង ១ ។ មេ ។ ដោយដូច្នោះជាទីពឹង ១ ។ បពិត្រទេវានមិទ្ធ ការ
 ដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ មេ ។ បពិត្រទេវានមិទ្ធ ការដល់
 នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវានមិទ្ធ សព្វពួកគ្នា ក្នុង
 លោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកប្រាស
 ព័កាយស្លាប់ទៅ តែងតែកក្កសុតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង

តេ អញ្ញោ នេវ នសហំ ហិណេហំ អធិក្កណ្ណន្តិ
 ធិត្វេន អាយុតា ធិត្វេន វណ្ណេន ធិត្វេន សុខេន
 ធិត្វេន យសេន ធិត្វេន អាជិបតេយ្យេន ធិត្វេហំ
 វ្រមហំ ធិត្វេហំ សន្ទេហំ ធិត្វេហំ កន្ទេហំ ធិត្វេហំ
 វសេហំ ធិត្វេហំ ដោដ្ឋត្វេហំតិ ។ សាទុ ទោ មារិស
 មោក្កល្លាន ពុទ្ធសារណកមដំ ហោតិ ។ បេ ។ សាទុ
 ទោ មារិស មោក្កល្លាន ធម្មសារណកមដំ ហោតិ
 ។ បេ ។ សាទុ ទោ មារិស មោក្កល្លាន សង្ឃសារណ
 កមដំ ហោតិ ។ សង្ឃសារណកមដំហេតុ ទោ មារិស
 មោក្កល្លាន ឋវមំទេកក្ខេ សត្តា កាយសន្ស កេតា
 បរំមណា សុកតិ សក្កំ លោកំ ទុបបន្នន្តិ តេ អញ្ញោ
 នេវ នសហំ ហិណេហំ អធិក្កណ្ណន្តិ ធិត្វេន អាយុតា
 ធិត្វេន វណ្ណេន ធិត្វេន សុខេន ធិត្វេន យសេន
 ធិត្វេន អាជិបតេយ្យេន ធិត្វេហំ វ្រមហំ ធិត្វេហំ
 សន្ទេហំ ធិត្វេហំ កន្ទេហំ ធិត្វេហំ វសេហំ ធិត្វេហំ
 ដោដ្ឋត្វេហំតិ ។

សត្វតំនិ ពោរវែមិ បាទន្ទវេរបសំ ជាទិព្វដវៃ ដោយហិមៈ តំនិ ១០ យំនិ គិ
 កាយុកាទិព្វ ១ ពណិសម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជា
 ទិព្វ ១ អធិបតិជាទិព្វ ១ ប្រជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ភ្លំនជាទិព្វ ១
 វេសជាទិព្វ ១ ដោដ្ឋត្វៈជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រព្រះមោក្កល្លានអ្នកនិទុក្ខ
 ការផល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីតំនិប្រៃសណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះមោក្កល្លាន
 អ្នកនិទុក្ខ ការផល់នូវព្រះធម៌ជាទីតំនិប្រៃសណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រ
 ព្រះមោក្កល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការផល់នូវព្រះសង្ឃជាទីតំនិប្រៃសណាស់ ។
 បពិត្រព្រះមោក្កល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុ
 តែផល់នូវព្រះសង្ឃជាទីតំនិហើយ លុះបែកប្លាយពនកាយស្លាប់ទៅ តែនិ
 កើតក្នុងសុគតិស្នូតិទេវលោកយំនិនេះឯង សត្វតំនិ ពោរវែមិ បាទន្ទវេ
 របសំ ជាទិព្វដវៃ ដោយហិមៈ តំនិ ១០ យំនិ គិ កាយុកាទិព្វ ១ ពណិ
 សម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១ អធិបតិជាទិព្វ ១
 ប្រជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ភ្លំនជាទិព្វ ១ វេសជាទិព្វ ១ ដោដ្ឋត្វៈ
 ជាទិព្វ ១ ។

[១៧៧] អនោ មហេសី ធម្មោ មហេសី បញ្ចហិ
 ទេវតាសាតហិ សន្តិ យេនាយស្នា មហាមោក្ខល្លាតោ
 តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិ កាយស្នន្តំ មហាមោក្ខល្លា-
 ណំ អភំកនេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតំ ទោ
 សក្កំ ទេវតាមន្តំ កាយស្នា មហាមោក្ខល្លាតោ ឯក-
 ទេវតា សាធុ ទោ ទេវតាមន្តំ តុទ្ធី អវេទូប្បសារទេ
 សមន្តាគមនំ ហោតិ ភតិមិ សោ ភតា ។ បេ ។ សត្តា
 ទេវតាសន្តិ តុទ្ធី ភតាភតិ ។ តុទ្ធី អវេទូប្បសា-
 ទេន សមន្តាគមនេហេតុ ទោ ទេវតាមន្តំ ឯមិទេកេត្វ
 សត្តា កាយស្ន កេតា បរិ មរណា សុតតិ សត្តំ
 លោកំ ឧបមន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវ ទេសហិ ហំទេហិ
 អនិក្ខណ្ឌន្តំ ជំព្វេន កាយស្ន ។ បេ ។ ជំព្វហិ ដោដ្ឋ-
 ព្វហិ ។ សាធុ ទោ ទេវតាមន្តំ ធម្មេ អវេទូប្បសារទេ
 សមន្តាគមនំ ហោតិ ។ បេ ។ សាធុ ទោ ទេវតាមន្តំ

[១៧៧] ត្រាតោឯក សក្កទេវតាមន្តំ ព្រមទាំងទេវតា ៧០០ អន្ត
 ចូលទៅក្រែមហាមោក្ខល្លានដ៏មានកាយ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយ
 បង្គំក្រែមហាមោក្ខល្លានដ៏មានកាយ ហើយប៉ុន្តែក៏ទ្រង់សមគួរ ។ លុះ
 សក្កទេវតាមន្តំបិតក្នុងទ្រង់សមគួរហើយ ទើបក្រែមហាមោក្ខល្លានដ៏មាន
 កាយបាននិយាយដូច្នោះថា បពិត្រទេវតាមន្តំ ការប្រកបព្រមដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ
 ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតាមន្តិមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលើវិល
 មកកន្លែងនេះឲ្យត ជាការប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវតាមន្តំ សព្វ
 ពួកគ្នា ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកច្បាយរាងកាយស្លាប់ទៅ វិនិក្ខត
 ក្នុងសុគតិសួរទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សព្វទាំងនោះមែនបានដូច្នោះបស់
 ជាទិព្វវិទ ដោយហេតុទាំង១០ យ៉ាងនី កាយជាទិព្វ ។ បេ ។
 ដោយដូច្នោះជាទិព្វ ។ បពិត្រទេវតាមន្តំ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះ
 ថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធ ជាការប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រទេវតាមន្តំ

សង្ឃ អវេទ្ធប្បសារោទេ សមន្តាគមមំ ហោតិ ។ បេ ។
 សាទុ ទោ ទេវំទមំទុ អវិយតាន្តោហំ សីលេហំ ស-
 មន្តាគមមំ ហោតិ អទន្តោហំ ។ បេ ។ សមាទិសំវត្ត-
 ទំកោហំ ។ អវិយតាន្តោហំ សីលេហំ សមន្តាគមមទេហេតុ
 ទោ ទេវំទមំទុ វិវមិទេកាទ្វេ សត្តា កាយស្ស ភេតា
 បរំ មរណា សុតតិ សត្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តំ តេ អញ្ញោ
 ទេវេ ទសហំ វាទេហំ អទំក្កណ្ណន្តំ ទំទ្វេន អាយុតា
 ។ បេ ។ ទំទ្វេហំ ដោដ្ឋទ្វេហិតិ ។ សាទុ ទោ ហរិស
 មោក្កណ្ណាទ តុទ្ធេ អវេទ្ធប្បសារោទេ សមន្តាគមមំ ហោតិ
 វតិបិ សោ កកា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ
 កកាតិ ។ តុទ្ធេ អវេទ្ធប្បសារោទេ សមន្តាគមមទេហេតុ
 ទោ ហរិស មោក្កណ្ណាទ វិវមិទេកាទ្វេ សត្តា កា-
 យស្ស ភេតា បរំ មរណា សុតតិ សត្តំ លោកំ ឧប-
 បដ្ឋន្តំ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហំ វាទេហំ អទំក្កណ្ណន្តំ
 ទំទ្វេន អាយុតា ។ បេ ។ ទំទ្វេហំ ដោដ្ឋទ្វេហិតិ ។

ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះសង្ឃ ជាការប្រព្រ-
 ណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រទេវំទមំទុ ការប្រកបព្រមដោយសីលជាចំរិត
 អវៃទ្រអវិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 សមាធិ ជាការប្រព្រណាស់ ។ បពិត្រទេវំទមំទុ សត្វត្រូវ ក្នុងលោក
 នេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសីលជាចំរិតអវៃទ្រអវិយៈ
 ហើយ លុះបែកគ្នាយកកាយស្លាប់ទៅ តែងតែក្នុងសុគតិស្និទ្ធិទេ-
 វៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះមែនបាននូវរបស់ជាទិព្វផ្សំ ដោយ
 ហេតុតាំង ១០ យ៉ាងគឺ កាយជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ដោយដួងជាទិព្វ ១ ។
 បពិត្រព្រះមោក្កណ្ណាទអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រិតក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអន្តិមោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រ
 នៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែងលិលមកកាន់ភពប្តីៗ
 ជាការប្រព្រណិត ។ បពិត្រព្រះមោក្កណ្ណាទអ្នកនិទុក្ខ សត្វត្រូវ ក្នុង
 លោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិត
 ព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកគ្នាយកកាយស្លាប់ទៅ តែងតែក្នុងសុគតិស្និទ្ធិ
 ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះមែនបាននូវរបស់ជាទិព្វផ្សំ
 ដោយហេតុតាំង ១០ យ៉ាងគឺ កាយជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ដោយដួងជាទិព្វ ១ ។

សាទុ ទោ ហវំស មោក្ខល្លាន ធម្ម អវេទុប្បសារនេន
 សមន្តាគមនំ ហោតំ ស្វាគ្ហាតោ កវ ១ ។ បេ ។
 បទ្ធក្កំ វេទិតញោ វិញ្ញាហិតិ ។ ធម្ម អវេទុប្បសារនេន
 សមន្តាគមនហេតុ ទោ ហវំស មោក្ខល្លាន វិវិដិទេតោ ទេ
 សត្តា កាយស្ស ភេតា បវំ មរណា សុតតិ សត្តំ
 លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ ភេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហំ ហំ ទេ-
 ហំ អនិក្ខណ្ណន្តិ ទិទ្វេន អយុតា ។ បេ ។ ទិទ្វេហិ
 ដោដ្ឋទ្វេហិ ។ សាទុ ទោ ហវំស មោក្ខល្លាន សង្ខេ
 អវេទុប្បសារនេន សមន្តាគមនំ ហោតំ សុបដិបន្តោ
 កតវតោ សាវកសង្ខេ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញកេត្តំ
 លោកស្សនតិ ។ សង្ខេ អវេទុប្បសារនេន សមន្តាគម-
 នហេតុ ទោ ហវំស មោក្ខល្លាន វិវិដិទេតោ ទេ សត្តា
 កាយស្ស ភេតា បវំ មរណា សុតតិ សត្តំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋន្តិ ភេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហំ ហំ ទេហិ អ-
 និក្ខណ្ណន្តិ ទិទ្វេន អយុតា ។ បេ ។ ទិទ្វេហិ ដោដ្ឋទ្វេហិ ។

បតិទ្រព្រហេតុល្អាតអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រឹកក្រិនព្រះធម៌ថា ព្រះធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អ
 ហើយ ។ បេ ។ ធាតុដែលវិញ្ញាណប្បដិសិទ្ធសំដោយខ្លួនឯង ជាការ
 ប្រព្រឹត្ត ។ បតិទ្រព្រហេតុល្អាតអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ព្រោះហេតុកែប្រែប្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រឹកក្រិន
 ហើយ លុះបែកប្រាយពន្លឺកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្និទ្ធិទេវ-
 លោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះមែនបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយ
 ឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងនី កាយជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋានៈជាទិព្វ ១ ។
 បតិទ្រព្រហេតុល្អាតអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រឹកក្រិនព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោក
 ប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាបុញ្ញកេត្តិប្រសើររបស់សត្វលោក ជាការ
 ប្រព្រឹត្ត ។ បតិទ្រព្រហេតុល្អាតអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ព្រោះហេតុកែប្រែប្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រឹកក្រិន
 សង្ឃហើយ លុះបែកប្រាយពន្លឺកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្និទ្ធិទេវ-
 លោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះមែនបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយ
 ឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងនី កាយជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋានៈជាទិព្វ ១ ។

សាធុ ទោ ភាវិស មោក្ខល្លាទ អរិយតទ្កេហិ សីលេហិ
 សមដ្ឋានមនំ ហោតិ អទុល្លោហិ ។ បេ ។ សមាធិសំ-
 វត្តនិកេហិ ។ អរិយតទ្កេហិ សីលេហិ សមដ្ឋាន-
 បទហេតុ ទោ ភាវិស មោក្ខល្លាទ វិវិដេតោទ្ធ
 សត្តា កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា សុតតិ សត្តំ
 លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ ទេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហិ ហិទេហិ
 អនិក្ខល្លានិ ទិទ្វេន អាយុតា ។ បេ ។ ទិទ្វេហិ ជាដ្ឋ-
 ត្វេហិតំ ។

[១៧៦] អដិទា សក្កោ ទេវាទមិញ្ចោ ធម៌ ទេវ-
 តាសតេហិ សន្និ ។ បេ ។ អដិទា សក្កោ ទេវាទមិញ្ចោ
 សត្តហិ ទេវតាសតេហិ សន្និ ។ បេ ។ អដិទា សក្កោ
 ទេវាទមិញ្ចោ អដ្ឋហិ ទេវតាសតេហិ សន្និ ។ បេ ។

ចរិតត្រៃមោក្ខល្លាទអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសីលជាចំណែកអរ-
 វៃព្រៃអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 សមាធិ ជាការប្រពៃពិត ។ ចរិតត្រៃមោក្ខល្លាទអ្នកនិទុក្ខ សក្ខក្ខទ្ធ
 ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុត្រៃប្រកបព្រមដោយសីលជាចំណែកអរវៃព្រៃ
 អរិយវហ័យ លុះបែកគ្នាយោធិកាយស្ងប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុតតិស្គតិ
 ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សក្ខតាំងនោះទើបនិទានទូររបស់ជាទិព្វដទៃ
 ដោយហេតុតាំង ១០ យ៉ាងនី អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ដោយហេតុតាំង ១ ។

[១៧៦] ត្រាពានឯង សក្កទេវាទមិញ្ចុព្រមតាំងទៅ ៦០០ អន្ត
 ។ បេ ។ ត្រាពានឯង សក្កទេវាទមិញ្ចុព្រមតាំងទៅ ៧០០ អន្ត ។ បេ ។
 ត្រាពានឯង សក្កទេវាទមិញ្ចុព្រមតាំងទៅ ៨០០ អន្ត ។ បេ ។

ហេតុល្អាតសំយុង

[១៧៧] អថ ទោ សក្កោ ទេវាធម៌ន្ទ អសីតំយា
 ទេវតាសហស្សេហំ សន្តិ យេនាយស្នា មហាមោក្ខល្លា.
 នោ ភេតុបសន្តិមិ ធម្មសន្តិមិ ធា រាយស្នន្តំ មហា-
 មោក្ខល្លានំ អកំរាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ
 បំរំ ទោ សក្កំ ទេវាធម៌ន្ទ អាយស្នា មហាមោក្ខល្លា.
 ទោ ឯកទេវេច សាទុ ទោ ទេវាធម៌ន្ទ ទុទ្ធេ អវច្ចុប្បសា-
 ទេន សមន្តាគមនំ ហោតិ វតិបិ សោ ភគវា អហំ
 សម្មាសម្មុទ្ធា វិជ្ជាចរណសម្មុទ្ធា សុគតោ លោកវិទូ
 អនុត្តរោ បុរិសធម្មសារជំ សត្វា ទេវមនុស្សានំ ទុទ្ធា
 ភគវតិ ។ ទុទ្ធេ អវច្ចុប្បសាទេន សមន្តាគមនោហេតុ
 ទោ ទេវាធម៌ន្ទ ឯវមិទេកទ្ធេ សត្វា តាយស្ស ភេតា
 បរិ មរណា សុគតិ សក្កំ លោកំ ធម្មមន្តន្តំ ភេ អត្ថា
 ទេវ ទសហំ ហិទេហំ អនិក្ខណ្ណន្តំ ទិព្វេន អាយុនា
 ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុទេន ទិព្វេន យសេន ទិព្វេន
 អាទិបតេយ្យេន ទិព្វេហំ រូបេហំ ទិព្វេហំ សន្តេហំ
 ទិព្វេហំ កាមេហំ ទិព្វេហំ វសេហំ ទិព្វេហំ ដោដ្ឋេព្វេហំ ។

ហេតុល្អាតសំយុង

[១៧៧] [គាតាវង្ស សក្កេវរាធម៌ន្ទព្រមទាំងទេវតា ៨០.០០០
 អន្ត ចូលទៅក្រែបហាមោក្ខល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ គឺ
 ថ្វាយបង្គំព្រះបហាមោក្ខល្លានដ៏មានអាយុ ហើយប៉ែកក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះសក្កេវរាធម៌ន្ទប៉ែកក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះបហាមោក្ខល្លានដ៏
 មានអាយុបាននិយាយដូច្នោះថា បពិត្រទេវាធម៌ន្ទ ការប្រែកបព្រមដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាប៉ែកកម្រិតក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអន្តិះខាង
 ព្រះវង្សវារហេតុសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជាវិទ្យាចរណៈ ជាព្រះ
 សុភក គ្រាបច្បាស់នូវវិគ្រាលោក ជាបុគ្គលប្រសើរ ជាសារថ្មីខ្លួនខ្លួន
 បុរស ជាសាស្ត្រានៃទេវតាវង្សស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែងវិល
 មកកាន់កងវិទ្យា ជាការប្រែពណ៌រាស់ ។ បពិត្រទេវាធម៌ន្ទ សក្កេវរា
 ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុវិក្រប្រែកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រិតក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះចែកព្រះយកវាយស្លាប់ទៅ តែនិរតីក
 ក្នុងសុគតិស្និតទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សក្កេវរាខាងមេធានខ្លួនរបស់ជា
 ទិព្វេន ដោយហ៊ានទាំង១០យ៉ាងគឺ កាយជាទិព្វេន ភិណ្ឌិសម្បុរជា
 ទិព្វេន សេចក្តីសុខជាទិព្វេន យសជាទិព្វេន អធិបតីជាទិព្វេន ប្រជាជាទិព្វេន
 សំឡេងជាទិព្វេន ភ្លឺជាទិព្វេន រសជាទិព្វេន ដោយដ្ឋានជាទិព្វេន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សទ្ធកថាវគ្គ

សាទុ ទោ ទេវាទមិទ្ធិ ទេវេ អវច្ចប្បសារទេន ស.
 មន្ទាតមនំ ហោតិ ស្វាគ្ហាតោ កកវតោ ទេវោ សុទ្ធិដ្ឋិ.
 កោ អកាសំកោ ឯហិបស្សំកោ ឱបទយំកោ បច្ចុត្តំ
 វេទិតេន្ធា វិញ្ញហិតំ ។ ទេវេ អវច្ចប្បសារទេន ស.
 មន្ទាតមនំហោតុ ទោ ទេវាទមិទ្ធិ វាមំទេកាទ្វេ សត្តា
 កាយស្ស រោតា បរំ មរណា សុតតិ សត្តំ លោកំ
 ឱបបដ្ឋន្តំ តេ អញ្ញា ទេវេ ទសហិ មាទេហិ អធិត្តញ្ញន្តំ
 ទិទ្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិទ្វេហិ ដោដ្ឋិទ្វេហិ ។
 សាទុ ទោ ទេវាទមិទ្ធិ សឿន្ធ អវច្ចប្បសារទេន ស.
 មន្ទាតមនំ ហោតិ សុបដិបន្នោ កកវតោ សាវក-
 សឿន្ធ ឱដុបដិបន្នោ កកវតោ សាវកសឿន្ធ ញាយប-
 ដិបន្នោ កកវតោ សាវកសឿន្ធ សាមិទំបដិបន្នោ
 កកវតោ សាវកសឿន្ធ យទិទំ ទត្តារំ បុរិសយុកាទិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ធកថាវគ្គ

បពិត្រទេវាទមិទ្ធិ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះ
 ធម៌ថា ព្រះធម៌ដែលព្រះជំទាវព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អហើយ ជាធម៌ដែល
 ព្រះអរិយបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាធម៌ឱ្យផលមិនរង់ចាំកាល
 ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលបានសម្រេចមគ្គផលហើយគួរនឹងរហោចុក្កល
 ដទៃឱ្យចូលមកមើលបាន ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលគប្បីបង្ហាត់ចូល
 មកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាការប្រិ-
 វៃពណ៌សំ ។ បពិត្រទេវាទមិទ្ធិ សក្ខត្តក្ខះ កុសិលោកនេះ ព្រោះហេតុ
 តែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែក
 ញាយកនិកាយស្តាប់ទៅ តែងតែក្នុងសុតិស្តិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង
 សក្ខតាំងនោះវែមនិទានខ្លះរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយហេតុចំនី ១០ យ៉ាងគឺ
 អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ដោដ្ឋិព្វៈជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រទេវាទមិទ្ធិ ការប្រកប
 ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវក
 នៃព្រះជំទាវព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិល្អហើយ ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះ
 ជំទាវព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដោយគ្រង់ ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះជំទាវ
 ព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដើម្បីត្រាស់ដឹង ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះជំទាវ
 ព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដល់សាមិទិកម្ម បើកប់ជាក្លិនចុះសមាធិ ២ ក្នុង

អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា វិស ពកវតោ សាវកសដ្ឋោ អ-
 ហុនេយ្យោ ចាហុនេយ្យោ នកុំលោយ្យោ អញ្ញលិក-
 រណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញកេតុត្តំ លោកស្សាតំ ។ សដ្ឋ
 អវច្ចប្បសានេន សមញ្ញាគមនេហេតុ ទោ នេវានមិទ្ធ
 វរមំនេកេត្វេ សត្តា កាយស្ស កេនា បរំ មរណា
 សុគតិ សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ តេ អញ្ញោ នេវ
 នសហំ ហំនេហំ អនិក្កណ្ណន្តំ និទ្ទេន អាយុតា ។ បេ ។
 និទ្ទេហំ ដោដ្ឋទ្ទេហំ ។ សាទុ ទោ នេវានមិទ្ធ អវិយ-
 កាន្តេហំ សីលេហំ សមញ្ញាគមនំ ហោតិ អទុណ្ណេហំ
 អន្តិទ្ទេហំ អសតាលេហំ អកម្មាសេហំ កុជិស្សេហំ
 វិញ្ញមសត្តេហំ អបរាមដ្ឋេហំ សមាជិសំវត្តនិកេហំ ។
 អវិយកាន្តេហំ សីលេហំ សមញ្ញាគមនេហេតុ ទោ នេ-
 វានមិទ្ធ វរមំនេកេត្វេ សត្តា កាយស្ស កេនា បរំ

កប់រៀនជាបុរិសបុគ្គលមាន ៨ ព្រះសង្ឃចំនាត់នោះជាសង្ឃសាលានៃព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ លោកគួរទទួលទូរចក្ខុប្បវ័យដែលបុគ្គលដទៃបង្ហាត់ចូល
 មកបូជា លោកគួរទទួលទូរចក្ខុដែលបុគ្គលចាត់ចែងដើម្បីគ្រូ ហើយ
 បង្ហាត់ចូលមកបូជា លោកគួរទទួលទូរចក្ខុដែលបុគ្គលធ្វើទូរកម្មនឹងផល
 នៃកម្មហើយបូជា លោកគួរដល់អញ្ញលិកម្មដែលសុខលោកគប្បីធ្វើ
 លោកជាបុញ្ញកេតុដ៏ប្រសើរបស់សត្វលោក ជាការប្រពៃណាស់ ។
 បព៌ត្រិទេវានមិទ្ធ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រម
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះសង្ឃហើយ លុះបែកព្រាយកង
 កាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វចំនាត់
 នោះមែនបានទូរចក្ខុជាទិព្វដទៃ ដោយហេតុចំនាត់ ១០ យ៉ាងគឺ ពាយុ
 ជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ដោយព្វៈជាទិព្វ ១ ។ បព៌ត្រិទេវានមិទ្ធ ការប្រកប
 ព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ មិនចុះ មិន
 ពិស្រុយ មិនពពាល ជាសីលអ្នកជា ជាសីលដែលវិញ្ញាណសរសើរ ជា
 អបរាមដ្ឋសីល ជាសីលច្រើត្តិទៅដើម្បីសមាធិ ជាការប្រពៃណាស់ ។
 បព៌ត្រិទេវានមិទ្ធ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រម
 ដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈហើយ លុះបែកព្រាយកងកាយ

សុត្តន្តបិដក សំយដ្ឋនិកាយស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិ

មរណា សុភតិ សង្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវេ.
 ទសហំ ហិទេហំ អនិក្កណ្ណន្តិ ទិទ្វេន អាយុនា ទិទ្វេន
 វណ្ណេន ទិទ្វេន សុទ្ធេន ទិទ្វេន យសេន ទិទ្វេន អាទិ-
 បរិកាយ្យេន ទិទ្វេហំ វរុបហំ ទិទ្វេហំ សន្នេហំ ទិទ្វេហំ
 កន្ធនំ ទិទ្វេហំ វសហំ ទិទ្វេហំ ដោដ្ឋទ្វេហិតំ ។
 សាទុ ទោ មារិស មោក្កល្លាន តុទ្ធេ អវេទ្ធិប្បសារទេន
 សមន្តាគមនំ ហោតិ ភតិបិ សោ ភកវា ។ បេ ។ សត្តា
 ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ ភកវាតំ ។ តុទ្ធេ អវេទ្ធិប្បសារទេន
 សមន្តាគមនំ ហោតុ ទោ មារិស មោក្កល្លាន វរុបេន-
 កាទ្ធេ សត្តា កាយស្ស កេនា បរិ មរណា សុភតិ
 សង្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហំ
 ហិទេហំ អនិក្កណ្ណន្តិ ទិទ្វេន អាយុនា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយដ្ឋនិកាយ សម្មាសម្ពុទ្ធិ

ស្វាបំ ទៅ តែងកើតក្នុងសុភតិស្មតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះ
 រមែងបានឆ្លៀតបស់ជាទិព្វផ្សេង ដោយហិទៈទាំង ១០ យ៉ាងនី កាយជា
 ទិព្វ ១ ពិណិសម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុទ្ធជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១
 អនិបតិជាទិព្វ ១ វូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ សេដ្ឋ
 ទិព្វ ១ ដោដ្ឋព្វជាទិព្វ ១ ។ បដិគ្រិព្រះមោក្កល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកប
 ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រឹកក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គ
 នោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តាវនទៅកាន់និមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែង
 លែមកកាន់ភពថ្មីទៀត ជាព្រះប្រពៃណី ។ បដិគ្រិព្រះមោក្កល្លានអ្នកនិ-
 ទុក្ខ សព្វពុកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនកម្រឹកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះចែកគ្នាយកកាយស្វាបំ ទៅ
 តែងកើតក្នុងសុភតិស្មតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាន
 ឆ្លៀតបស់ជាទិព្វផ្សេង ដោយហិទៈទាំង ១០ យ៉ាងនី កាយជាទិព្វ ១ ។ បេ ។

ហេតុល្អាតសំយុង្គ

និព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ។ សាទុ ទោ មារិស មោក្ក-
 ល្លាន ធម្មេ អវេទុប្បសារនេ សមន្តាគមនំ ហោតិ
 ស្វាគ្ហានោ កកវតោ ធម្មោ ។ បេ ។ បទ្ធក្កំ វេទិតាញា
 វិញ្ញាហិតំ ។ ធម្មេ អវេទុប្បសារនេ សមន្តាគមនេហេតុ
 ទោ មារិស មោក្កល្លាន វេទិតាញេ សត្តា កាយ-
 យស្ស កេតា បរំ មរណា សុគតិំ សក្កំ លោកំ
 ឧបបទ្ធក្កំ តេ អញ្ញោ ធមេ ទសហិ ហិទេហិ អធិក្កណ្ណនិ
 និព្វេន អាយុតា ។ បេ ។ និព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ។ សាទុ
 ទោ មារិស មោក្កល្លាន សឿ អវេទុប្បសារនេ
 សមន្តាគមនំ ហោតិ សុបដំបន្តោ កកវតោ សាវតា-
 សឿ ។ បេ ។ អនុត្តំ បុញ្ញកេតុក្កំ លោកស្សាតំ ។
 សឿ អវេទុប្បសារនេ សមន្តាគមនេហេតុ ទោ
 មារិស មោក្កល្លាន វេទិតាញេ សត្តា កាយស្ស
 កេតា បរំ មរណា សុគតិំ សក្កំ លោកំ ឧបបទ្ធក្កំ
 តេ អញ្ញោ ធមេ ទសហិ ហិទេហិ អធិក្កណ្ណនិ
 និព្វេន អាយុតា ។ បេ ។ និព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ។

ហេតុល្អាតសំយុង្គ

ដោដ្ឋព្វេហិទិព្វ ។ បតិក្រិព្រះហេតុល្អាតអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រម
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះធម៌ថា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អហើយ ។ បេ ។ ដោយដែលព្រះដ៏មានប្តីដ៏ដ៏ច្បាស់
 ដោយខ្លួនឯង ប្រពៃពិត ។ បតិក្រិព្រះហេតុល្អាតអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិត
 ក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែកព្រាយក៏កាយស្លាប់ទៅ តែនិក្ខេកក្នុងសុគតិ
 សួគ៌ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះមែនបាននូវរបស់ជាទិព្វដ៏ទៃ
 ដោយហេតុទាំង១០ យ៉ាងគឺ កាយជាទិព្វ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋព្វេហិទិព្វ ។
 បតិក្រិព្រះហេតុល្អាតអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រិតក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវតរ៍នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោក
 ច្រើនបង្កល្អហើយ ។ បេ ។ លោកជាបុញ្ញក្នុងដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក
 ប្រពៃពិត ។ បតិក្រិព្រះហេតុល្អាតអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះសង្ឃ
 ហើយ លុះបែកព្រាយក៏កាយស្លាប់ទៅ តែនិក្ខេកក្នុងសុគតិសួគ៌ទៅ-
 លោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះមែនបាននូវរបស់ជាទិព្វដ៏ទៃ ដោយ
 ហេតុទាំង១០ យ៉ាងគឺ កាយជាទិព្វ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋព្វេហិទិព្វ ។

សាទុ ទោ មារិស មោក្ខល្យាទ អរិយកន្តោហំ សីលេហំ
 សមន្ទាគមនំ ហោតិ អទល្លោហំ ។ បេ ។ សមាធិសំ-
 វត្តនំកេហំ ។ អរិយកន្តោហំ សីលេហំ សមន្ទាគមន-
 ហោតុ ទោ មារិស មោក្ខល្យាទ វិមុត្តេកេន វិសុត្តា
 កាយសុវ ពេតា បរំ មរណា សុតតិ សង្កំ លោកំ
 ទុបបដ្ឋង្គំ ភេ អញ្ញោ នេវ ទសហំ ហាលំ អធិត្តណ្ណំ
 ទិព្វេន អាយុនា ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន
 ទិព្វេន យសេន ទិព្វេន អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេហំ
 រូបេហំ ទិព្វេហំ សន្តេហំ ទិព្វេហំ កទ្វេហំ ទិព្វេហំ
 រាសេហំ ទិព្វេហំ ជាដ្ឋត្វេហំតិ ។

(១៧៥) អដទោ ទន្ធានា នេវបុត្តោ ។ បេ ។ អដទោ
 សុយាមោ នេវបុត្តោ ។ អដទោ សន្តសំកោ នេវបុត្តោ ។
 អដទោ សុខិម្មិកោ នេវបុត្តោ ។ អដទោ វសវត្តំ នេវ-
 បុត្តោ ។ (និម បញ្ច បេយ្យលា^១) យថា សញ្ញោ
 នេវទមិទ្ធោ តថា វិគ្គាវេកញ្ចតិ) ។

មោក្ខល្យានសំយុត្តំ សមន្តំ ។

១ ឬ. បេយ្យលំ ។

បពិត្រព្រះមោក្ខល្យានអ្នកនាំទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរ
 នៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ
 ប្រព្រឹត្ត ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្យានអ្នកនាំទុក្ខ សក្កត្តក្នុងក្នុងលោកនេះ
 ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈហើយ
 លុះបែកព្រួយពន្ធកាយស្លាប់ទៅ តែងតែកក្កដសុគតិស្ថិតិទៅលោកយ៉ាង
 នេះឯង សក្កតាំងនោះវែងទាន់រូបសំដាទិព្វនៃ ដោយហេតុតាំង ១០
 យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ពិណិសម្បដាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១
 យសជាទិព្វ ១ អធិបតិជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិន
 ជាទិព្វ ១ រសជាទិព្វ ១ ជាដ្ឋត្វៈជាទិព្វ ១ ។

(១៧៥) ត្រាតារឯង ចន្ទនទេវបុត្ត ។ បេ ។ ត្រាតារឯង
 សុយាមទេវបុត្ត ។ ត្រាតារឯង សន្តសំកទេវបុត្ត ។ ត្រាតារឯង
 សុខិម្មិកទេវបុត្ត ។ ត្រាតារឯង វសវត្តិទេវបុត្ត ។ (បេយ្យលាទាំង៤នេះ
 បណ្ឌិតត្រូវសំដែងឲ្យពិស្តារដូចជារឿងសក្កទេវានិមន្តដនិច្ចៈ) ។

ចប់ មោក្ខល្យានសំយុត្ត ។

មេត្តាសម្បជញ្ញ

ធម្មបទ

សវគ្គក្នុងក្រឹត្យ

សុខេន ៥ ឧបេក្ខកោ

អាណាសញ្ញេវ វិញ្ញាណំ

អាភិក្ខុញ្ញា ទេវសញ្ញាណំ^(*)

អនិមិត្តោ ធម្មសញ្ញោ ធម្ម

ចន្ទុទេកាធសេន ចាតិ ។

* ឧ. ២. អាភិក្ខុទេវសញ្ញាណំ ។

មេត្តាសម្បជញ្ញ

ទុក្ខានៃមេត្តាសម្បជញ្ញនោះគឺ

និយាយអំពីឈានដែលប្រកបដោយវិភក្ត ១ អំពីឈានដែល

មិនមានវិភក្ត ១ អំពីការសោយសច្ច័សុខដោយកាយ ១

អំពីកិរិយាទៅព្រះនិយកន្តិយ ១ អំពីភាសាសញ្ញាយក

នជ្ជាន ១ អំពីវិញ្ញាណញ្ញាយកនជ្ជាន ១ អំពីភាគិក្ខុញ្ញា

យកនជ្ជាន ១ អំពីទេវសញ្ញាសញ្ញាយកនជ្ជាន ១ អំពី

ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ១ អំពីសក្កទេវនិមិត្ត ១ អំពី

ចន្ទុទេវបុត្ត (ជាដើម) ១ ប្រែប្រួល ១១ ។

បិណ្ឌកហបតិបុញ្ញសំយុត្តំ

(១៧៧) ឯកំ សមយំ សម្ពហុលា វេណ ភិក្ខុ
មជ្ជិកាសណ្ឋា វិហារន្តំ អម្ពាជកវេណ ។ កេណ ចោ ប-
ណ សមយេន សម្ពហុលានំ វេណនំ ភិក្ខុនំ បច្ឆាកត្តំ
បំណូបាតប្បដិក្កត្តានំ បណ្ឌាលមាឡេ សន្និសិទ្ធានំ
សន្និបតិកានំ អយមន្តរកាជា ឧទទានំ សញ្ញោជនន្តិ
វា អារុសា សញ្ញោជនិយា^(១) ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា
នានត្តា នាបាឡាណា ឧទាហុ ឯកត្តា ឡាណមេវ
នានន្តិ ។ តត្រិកាទ្វេហំ វេរេហំ ភិក្ខុហំ ឯវំ ឡាគាតំ
យោតំ សញ្ញោជនន្តិ វា អារុសា សញ្ញោជនិយា ធម្មាតិ
វា ឥមេ ធម្មា នានត្តា រេវ នាបាឡាណា នាតិ ។
ឯកាទ្វេហំ វេរេហំ ភិក្ខុហំ ឯវំ ឡាគាតំ យោតំ
សញ្ញោជនន្តិ វា អារុសា សញ្ញោជនិយា ធម្មាតិ វា
ឥមេ ធម្មា ឯកត្តា ឡាណមេវ នានន្តិ ។

១ សញ្ញោជនិយានំ ។

បិណ្ឌកហបតិបុញ្ញសំយុត្តំ

(១៧៧) សម័យមួយ ភិក្ខុជាថេរៈច្រើនប្រគល់នៅក្នុងវត្តអម្ពា-
ជកេន នាជនីព្រៃច្នាក់ ។ សម័យនោះឯង កាលដែលភិក្ខុជាថេរៈ
ច្រើនប្រគ្រឿងបំបែកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយខែកត្ត បាន
អន្តិយប្រជុំគ្នាក្នុងកេនសម្រាប់អន្តិយ ក៏មានអន្តរកថានេះកើតឡើងថា
ម្ចាស់ការសោតាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញោជនៈក្តី សញ្ញោជនិយ-
ធម៌ក្តី^(១) មានអន្តរផ្សេងគ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នា ឬមានអន្តរដូចគ្នា^(២)
ផ្សេងគ្នានៃព្យញ្ជនៈ^(៣) ។ បណ្តាភិក្ខុទាំងនោះ ភិក្ខុជាថេរៈពួកខ្លះ ដោះ
ស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ការសោតាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញោ-
ជនៈក្តី សញ្ញោជនិយធម៌ក្តី មានអន្តរផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេង
គ្នាផង ។ ភិក្ខុជាថេរៈពួកខ្លះ ដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ការសោ
តាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញោជនៈក្តី សញ្ញោជនិយធម៌ក្តី មាន
អន្តរដូចគ្នា ផ្សេងគ្នានៃព្យញ្ជនៈ ។

១ ធម៌ជាហេតុនៃសញ្ញោជនៈ ។ ២ រូបសេចក្តី ។ ៣ ជាឈ្មោះព្យញ្ជនៈ ។

[១៨០] កេន ទោ មន សមយេន ចិញ្ចោ តហបតិ
 មិគបដកំ អនុប្បត្តា ហោតិ កេនចិទេវ ករណី-
 យេន ។ អស្សេសំ ទោ ចិញ្ចោ តហបតិ សម្ពហុលានំ
 កំវ វេរាណំ ភិក្ខុណំ បញ្ញាភត្តំ មិណ្ឌុទាតប្បដក្កាញាណំ
 មណ្ឌលមារឿ សន្និសំនាណំ សន្និបតិកាណំ អយមន្តរ-
 កាថា ឧទនាទិ សញ្ញាជនន្តំ វា អាវុសោ សញ្ញាជន-
 យោ ធម្មាតំ វា ឥមេ ធម្មា ចានត្តា ចានាព្យញ្ញនា
 ឧតាហុ ឯកត្តា ព្យញ្ញនមេវ នានន្តំ ។ តត្រេតារទ្វេហិ
 វេរេហិ ភិក្ខុហិ ឯវំ ព្យាកតំ សញ្ញាជនន្តំ វា អាវុសោ
 សញ្ញាជនិយោ ធម្មាតំ វា ឥមេ ធម្មា ចានត្តា វេរ
 ចានាព្យញ្ញនា ចាតំ ។ ឯកទ្វេហិ វេរេហិ ភិក្ខុហិ ឯវំ
 ព្យាកតំ សញ្ញាជនន្តំ វា អាវុសោ សញ្ញាជនិយោ
 ធម្មាតំ វា ឥមេ ធម្មា ឯកត្តា ព្យញ្ញនមេវ នានន្តំ ។

[១៨០] សមីយាទោះឯនិ ចិក្កតហបតិបាទាទៅដល់ស្រុកមិត្តបដកៈ
 ដោយភិក្ខុមួយ ។ ចិក្កតហបតិបាទាទៅដល់និយោ កាលភិក្ខុជាដោះច្រើន
 ប្រតិទ្យប្រមកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាទានក្រោយនៃក្ក បាទអង្គុយ
 ប្រជុំគ្នាក្នុងកេនសម្រាប់អង្គុយ ក៏មានអន្តរកថាទេវកិកាទៀងថា ម្ចាស់
 អាវុសោទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនិយមមិត្ត
 មានអក្ខរផ្សេងគ្នា មានព្យញ្ញនៈផ្សេងគ្នា ឬមានអក្ខរដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាគេ
 ព្យញ្ញនៈ ។ បណ្តាភិក្ខុទាំងនោះ ភិក្ខុជាដោះពួកខ្លះ ដោះស្រាយយ៉ាង
 នេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី
 សញ្ញាជនិយមមិត្ត មានអក្ខរផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ញនៈផ្សេងគ្នាផង ។
 ភិក្ខុជាដោះពួកខ្លះ ដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ
 ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនិយមមិត្ត មានអក្ខរដូចគ្នា
 ផ្សេងគ្នាគេព្យញ្ញនៈ ។

[១៨០] អថទោ ចិត្តា កហមតិ យេន ថេរ
 ភិក្ខុ កេតុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា ថេរ ភិក្ខុ អភិ
 វាទេត្តា ឯកមន្តំ ជំសិទ្ធិ ។ ឯកមន្តំ ជំសិទ្ធិ ទោ
 ចិត្តា កហមតិ ថេរ ភិក្ខុ ឯកទរោច សុតមេតំ កាត្ត
 សម្មហុលានំ កំរ ថេរនំ ភិក្ខុនំ បញ្ញាកត្តំ មិស្ថា
 ទាតប្បជំក្កន្តានំ មស្ថាលមារៀ សន្និសិទ្ធានំ សន្និ
 បតិកានំ អយមន្តរកតថា ឧទទាទិ សញ្ញាជនន្តិ វា
 អាវុសា សញ្ញាជនិយា ធម្មាតំ វា ឥមេ ធម្មា ទាទត្តា
 ទាទាឡត្តា ឧទាហុ ឯកត្តា ឡត្តាទេវេ ទាទន្តិ ។
 ឯកទ្វេហំ ថេរហំ ភិក្ខុហំ ឯវំ ឡាតតំ សញ្ញាជនន្តិ
 វា អាវុសា សញ្ញាជនិយា ធម្មាតំ វា ឥមេ ធម្មា
 ទាទត្តា ទេវេ ទាទាឡត្តា ទាទិ ។ ឯកទ្វេហំ ថេ
 រហំ ភិក្ខុហំ ឯវំ ឡាតតំ សញ្ញាជនន្តិ វា អាវុសា

[១៨១] ត្រាតោ ចិត្តកហមតិច្ចលទៅកេត្តភិក្ខុជាថេរ លុ
 ច្ចលទៅដល់ កិក្រាបថ្វាយបង្គំត្តភិក្ខុជាថេរ ហើយអង្គុយក្នុងទីដី
 សមគួរ ។ លុះចិត្តកហមតិអង្គុយក្នុងទីដីសមគួរហើយ ក៏ចូលសួរទៅនឹង
 ត្តភិក្ខុជាថេរដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំបានឮដំណឹងដូច្នោះថា
 កាលដែលភិក្ខុជាថេរច្រើនប្រក្រតប្រាប់មកអំពីមិស្ថាបាត ក្នុងកាលជាទាន
 ក្រោយវោនក្ត បានអង្គុយច្រដុំគ្នាក្នុងរោងសំរាប់អង្គុយ ក៏មានអន្តរកថា
 នេះក៏ត្រូវដឹងថា ម្ចាស់អាវុសាទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈ
 ក្តី សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី មានអក្ខរៈផ្សេងគ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នា ឬមាន
 អក្ខរៈដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាវិភព្យញ្ជនៈ ។ ភិក្ខុជាថេរត្រូវខ្លះ ដោះស្រាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសាទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី
 សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី មានអក្ខរៈផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផង ។
 ភិក្ខុជាថេរត្រូវខ្លះ ដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសាទាំងឡាយ

សញ្ញាជំនួយ ធម្មាតំ វា ឥម ធម្មា ឯកត្តា ព្យញ្ជន្ត
ធម៌ ជាទង្គិ ។ ឯវំ កហមតំ ។ សញ្ញាជំនង្គិ វា ករុ
សញ្ញាជំនួយ ធម្មាតំ វា ឥម ធម្មា ជាទង្គា ទេវ ជាហ
ព្យញ្ជន្ត ។ តេជហំ ករុ ឧបមំ^(១) កាសិស្សមិ ។ ឧប
មាយមំ ធម្មតេ វុត្តា បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជាទង្គិ ។

[១៨៦] សេយ្យជាមិ ករុ កាណ្យា ច តលិពន្ទា
ឱនាតោ ច តលិពន្ទា ឯកេន ជាមេន វា យោត្តេន
វា សំយុត្តា អស្ស ។ យោ ទុ ទោ ឯវំ វិទេយ្យ
កាណ្យា តលិពន្ទា ឱនាតស្ស តលិពន្ទស្ស សញ្ញាជំ
ឱនាតោ តលិពន្ទា កាណ្យស្ស តលិពន្ទស្ស សញ្ញា
ជំនង្គិ ។ សង្កា ទុ ទោ សោ វិទេមាទោ វិទេយ្យតិ ។
ទោ ហេតំ កហមតំ ។ ទ ទោ កហមតំ កាណ្យា
តលិពន្ទា ឱនាតស្ស តលិពន្ទស្ស សញ្ញាជំ ធម៌
ឱនាតោ តលិពន្ទា កាណ្យស្ស តលិពន្ទស្ស សញ្ញាជំ
ជំ យេន ទោ តេ ឯកេន ជាមេន វា យោត្តេន វា
សំយុត្តា តំ តត្ថ សញ្ញាជំនង្គិ ។ ឯវមេវ ទោ ករុ

។ ឱ. ម. ករុន្តេ ហំ យាយ អត្ថិ ។

ធម៌ចំនិទេវតិ សញ្ញាជំនង្គិ សញ្ញាជំនយធម៌ក្តិ មានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេង
គ្នាតែព្យញ្ជន្ត ។ អើតហមតិ ។ បព៌ត្រិលោកដំបំរើន ធម៌ចំនិទេវតិ
សញ្ញាជំនង្គិ សញ្ញាជំនយធម៌ក្តិ មានអត្ថផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជន្ត
ផ្សេងគ្នាផង ។ បព៌ត្រិលោកដំបំរើន បើដូច្នោះ ធំព្រះករុណាទំនិញ្ចិទ្ប
សេចក្តីឧបមា ។ ព្រោះថាវិញ្ញបុរសតូចខ្លះ ក្នុងលោកនេះ តែងដឹង
ច្បាស់នូវអត្ថនៃភាសិតដោយសេចក្តីឧបមា ។

[១៨៦] បព៌ត្រិលោកដំបំរើន ដូចគ្នាទៅនឹងភាសិតដែលគេទំម
ដោយខ្សែតាមប្បវិទ្យបរិកម្មយ ។ បុគ្គលណាតប្បិពោលយ៉ាងនេះថា
គោទៅជាសញ្ញាជំនង្គិ^(១) របស់ភាសិត គោសជាសញ្ញាជំនង្គិ របស់គោ
ទៅ ។ បុគ្គលនោះឈ្នះម៉ាងយាយត្រូវវិជ្ជា ។ ពាក្យនោះមិនមែន
ត្រូវទេ កហមតិ ។ ម្ចាស់កហមតិ គោទៅមិនមែនជាសញ្ញាជំនង្គិ របស់
គោសទេ ភាសិតមិនមែនជាសញ្ញាជំនង្គិ របស់គោទៅដែរ គោចំនិទេវតា
គេទំមដោយខ្សែតាមប្បវិទ្យបរិកម្មយឯណា ខ្សែតាមប្បវិទ្យបរិកម្ម ជា
សញ្ញាជំនង្គិ ក្នុងការទំមនោះ យ៉ាងណាមិញ ។ បព៌ត្រិលោកដំបំរើន

។ តាមស្រ្តីទំម ។

១ ចក្ខុ រូបាចំ សញ្ញាជនំ ១ រូបា ចក្ខុស្ស សញ្ញា-
 ជនំ យញ្ច តត្ថ តទុកយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ធន្ធាកោ
 តំ តត្ថ សញ្ញាជនំ ។ ១ សោតំ សធានំ ។ ១ យានំ
 តធានំ ។ ១ ធិត្តិ រសានំ ។ ១ កាយោ ដោជ្ជត្វាចំ
 សញ្ញាជនំ ១ ដោជ្ជត្វា កាយស្ស សញ្ញាជនំ យញ្ច
 តត្ថ តទុកយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ធន្ធាកោ តំ តត្ថ
 សញ្ញាជនំ ។ ១ មចោ ធម្មានំ សញ្ញាជនំ ១ ធម្មា
 មទស្ស សញ្ញាជនំ យញ្ច តត្ថ តទុកយំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ធន្ធាកោ តំ តត្ថ សញ្ញាជនំ ។ ១ លាភ
 ភេ តហបតិ សុលទ្ធិ ភេ តហបតិ យស្ស ភេ
 កម្ពិយ ឡុទ្ធវចេ បញ្ញាចក្ខុ កមតិ ។ បឋមំ ។

ភ្នែកមិនមែនជាសញ្ញាជនរបស់រូបទេ រូបមិនមែនជាសញ្ញាជនរបស់
 ភ្នែកទេ សេចក្តីត្រេកត្រអាលឯណាកើតឡើង ព្រោះភាស្រីយន្តជំនួញ
 នឹងរូបចំនិតនោះ ក្នុងចក្ខុសម្មស្សនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ជា
 សញ្ញាជនក្នុងចក្ខុសម្មស្សនោះ ។ គ្រឿងមិនមែនជាសញ្ញាជនរបស់
 សំឡេងទេ ។ ប្រមុខមិនមែនជាសញ្ញាជនរបស់ក្លិនទេ ។ អណ្តាត
 មិនមែនជាសញ្ញាជនរបស់សារទេ ។ កាយមិនមែនជាសញ្ញាជនរបស់
 ដោជ្ជត្វាទេ ដោជ្ជត្វាមិនមែនជាសញ្ញាជនរបស់កាយទេ សេចក្តីត្រេក
 ត្រអាលឯណាកើតឡើងព្រោះភាស្រីយន្តកាយនឹងដោជ្ជត្វាចំនិតនោះ
 ក្នុងកាយសម្មស្សនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ជាសញ្ញាជនក្នុង
 កាយសម្មស្សនោះ ។ ចិត្តមិនមែនជាសញ្ញាជនរបស់ធម្មាម្មណ៍ទេ
 ធម្មាម្មណ៍មិនមែនជាសញ្ញាជនរបស់ចិត្តទេ សេចក្តីត្រេកត្រអាល
 ឯណាកើតឡើងព្រោះភាស្រីយន្តចិត្តនឹងធម្មាម្មណ៍ចំនិតនោះ ក្នុង
 មនោសម្មស្សនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ជាសញ្ញាជនក្នុងមនោ-
 សម្មស្សនោះ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់គហបតិ អ្នកហៅពេញជាមាត
 លាភ ម្ចាស់គហបតិ អ្នកហៅជាមនុស្ស ពេញហៅជាអ្នកទុកជាយស្ស
 ព្រោះជាអ្នកមានបញ្ញាចក្ខុលុះក្នុងពុទ្ធវចនៈដ៏ថ្លៃ ។ ចប់ស្តីត្រទី ១ ។

(១៧៣) ឯកំ សមយំ សម្ពហុណ ថេរ កិច្ច
 មជ្ឈិកាសណ្ឋោ វិហរន្តំ អម្ពាជតារេ ។ អថេតោ ចិន្តា
 កហមតិ យេន ថេរ កិច្ច តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា
 ថេរ កិច្ច អភិវាទេត្វា ឯសិទ្ធិ វិសិទ្ធិ ។ ឯសិទ្ធិ
 ចិន្តា ថោ ចិន្តា កហមតិ ថេរ កិច្ច ឯសិទ្ធិ
 អភិវាទេត្វា មេ កាទ្ធ ថេរ ស្វាគនាយ កត្តន្តំ ។ អភិ
 វាសេសុំ ថោ ថេរ កិច្ច គុណ្ណិកាវេន ។ អថេតោ
 ចិន្តា កហមតិ ថេរ កិច្ច អភិវាសនំ វិទិត្វា
 ឧដ្ឋាយាសនា ថេរ កិច្ច អភិវាទេត្វា មជ្ឈតំណំ កត្វា
 មត្តាមិ ។

(១៧៤) អថេតោ ថេរ កិច្ច តស្សា វត្តិយា អច្ច-
 យេន បុព្វណ្ណសមយំ ចិវាសេត្វា បត្តចិវមាធាយ
 យេន ចិន្តស្ស កហមតិថោ ចិវសនំ តេនុបសន្តមិសុ
 ឧបសន្តមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ ចិន្តិសុ ។ អថេតោ
 ចិន្តា កហមតិ យេន ថេរ កិច្ច តេនុបសន្តមិ

(១៧៥) សម័យមួយ កិច្ចជាថេរៈ ច្រើនបូកនឹងទៅក្នុងវត្តអង្គ-
 ជន្រ រាជនីក្រមច្និត ។ ត្រាឆោះ ចំនួនហត្ថកិច្ចលទៅក្នុងកិច្ច
 ជាថេរៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំក្នុងកិច្ចជាថេរៈ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចំនួនហត្ថកិច្ចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏និមន្តកិច្ចជាថេរៈដូច្នោះថា បពិត្រលោកអធិបតី ឱ្យព្រះថេរៈទាំង
 ព្រួយទទួលកត្តរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា ដើម្បីធាន់ក្នុងវិជ្ជាស្តុក ។ ក្នុងកិច្ច
 ជាថេរៈក៏ទទួលនិមន្តដោយគុណ្ណិភាព ។ ត្រាឆោះ ចំនួនហត្ថកិច្ច
 ច្បាស់ថា ក្នុងកិច្ចជាថេរៈទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រាបចាកអាសនៈ ថ្វាយ
 បង្គំក្នុងកិច្ចជាថេរៈ ធ្វើប្រទេស្យណ្ណៗហើយ ក៏ចៀសចេញទៅ ។

(១៧៦) លុះកន្លងត្រីឆោះទៅហើយ ទើបក្នុងកិច្ចជាថេរៈ ក៏
 ស្ងៀមស្ងៀមប្រដាប់ដោយបាត្រនិងចីវាក្នុងវេលាបុព្វណ្ណសម័យ ចូលទៅ
 កាន់ផ្លូវនៃចំនួនហត្ថកិច្ច លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈ
 ដែលគេក្រាលទុក ។ ត្រាឆោះ ចំនួនហត្ថកិច្ចលទៅក្នុងកិច្ចជាថេរៈ

ឧបសង្កម្ភិកា ថេរី ភិក្ខុ អភិវាទន្តា ឯកមន្តំ ជិសីមំ ។
 ឯកមន្តំ ជិសីមន្តា ទោ ចិន្តា តហបតិ អាយស្មន្តំ
 ថេរី ឯកទរោច ធាតុនាទត្តំ ធាតុនាទត្តន្តំ កន្តេ ថេរី
 វុទ្ធតិ កំត្តាវតា ទុ ទោ កន្តេ ធាតុនាទត្តំ វុត្តំ កកវ-
 តាតិ ។

[១៨៩] ឯវំ វុត្តំ អាយស្មា ថេរោ តុណ្ហិ អហោ-
 សំ ។ ធុតិយម្យំ ទោ ចិន្តា តហបតិ អាយស្មន្តំ
 ថេរី ឯកទរោច ធាតុនាទត្តំ ធាតុនាទត្តន្តំ កន្តេ
 ថេរី វុទ្ធតិ កំត្តាវតា ទុ ទោ កន្តេ ធាតុនាទត្តំ វុត្តំ
 កកវតាតិ ។ ធុតិយម្យំ ទោ អាយស្មា ថេរោ តុណ្ហិ
 អហោសំ ។ ធុតិយម្យំ ទោ ចិន្តា តហបតិ អាយ-
 ស្មន្តំ ថេរី ឯកទរោច ធាតុនាទត្តំ ធាតុនាទត្តន្តំ
 កន្តេ ថេរី វុទ្ធតិ កំត្តាវតា ទុ ទោ កន្តេ ធាតុនាទត្តំ
 វុត្តំ កកវតាតិ ។ ធុតិយម្យំ ទោ អាយស្មា ថេរោ តុណ្ហិ
 អហោសំ ។

លុច្ចលទៅដល់ កិច្ចបង្កើតកិច្ចការថេរី ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
 លុច្ចត្តភហបតិអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ កិច្ចលស្សទៅនឹងព្រះថេរី
 ដ៏មានអាយុដូច្នោះ បពិត្រព្រះថេរីដ៏ចំរើន គេតែនិយាយថា សេចក្តី
 ផ្សេងគ្នានៃធាតុ សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដូច្នោះ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន
 ចុះសេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគពោលហើយ ដោយ
 ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ។

[១៩០] កាលបើចំក្តតហបតិពោលយ៉ាងនេះ ព្រះថេរីដ៏មាន
 អាយុកំស្រៀម ។ ចំក្តតហបតិពោលសួរទៅនឹងព្រះថេរីដ៏មានអាយុជា
 គំរប់២ ជនដូច្នោះថា បពិត្រព្រះថេរីដ៏ចំរើន គេតែនិយាយថា សេចក្តី
 ផ្សេងគ្នានៃធាតុ សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដូច្នោះ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន
 ចុះសេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ
 ដោយហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ព្រះថេរីដ៏មានអាយុកំស្រៀម ជាគំរប់២ ជន
 ទៀត ។ ចំក្តតហបតិពោលសួរទៅនឹងព្រះថេរីដ៏មានអាយុជាគំរប់៣ ជន
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះថេរីដ៏ចំរើន គេតែនិយាយថា សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃ
 ធាតុ សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដូច្នោះ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះសេចក្តីផ្សេង
 គ្នានៃធាតុដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ មានប៉ុន្មានហ្ន៎ ។
 ព្រះថេរីដ៏មានអាយុកំស្រៀម ជាគំរប់៣ ជនទៀត ។

(១៨៦) តេជ ទោ បទ សមយេន អាយស្មា
 ឥសិទត្តោ តស្មី កំត្តុសធឿ សព្វទរិកោ ហោតិ ។
 អធិទោ អាយស្មា ឥសិទត្តោ អាយស្មន្តំ ថេរី ឯតទរោច
 ព្យាគរោមហំ កន្តេ ថេរី ចំត្តស្ស កហមតំនោ ឯតំ
 បញ្ញន្តំ ។ ព្យាគរោហំ ភ្នំ ឥសិទត្ត ចំត្តស្ស កហមតំ-
 នោ ឯតំ បញ្ញន្តំ ។ ឯរិ ហំ ភ្នំ កហមតំ បុព្វសិ
 ធាតុនាមន្តំ ធាតុនាមន្តន្តំ កន្តេ ថេរី វុទ្ធាតំ កំត្តារិកា
 នុ ទោ កន្តេ ធាតុនាមន្តំ វុទ្ធាតំ ករិកាតិ ។ ឯរិ កន្តេ ។
 ឥទំ ទោ កហមតំ ធាតុនាមន្តំ វុទ្ធាតំ ករិកា ។ ចក្ក
 ធាតុ រូបធាតុ ធម្មវិញ្ញាណធាតុ ។ បេ ។ មនោធាតុ
 ធម្មធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ។ ឯត្តារិកា ទោ កហមតំ
 ធាតុនាមន្តំ វុទ្ធាតំ ករិកាតិ ។

(១៨៦) សម័យនាវេន ព្រះឥសិទត្តដ៏មានកាយ ជាភិក្ខុថ្មី
 បង្កើតក្នុងភិក្ខុសង្ឃនោះ ។ គ្រានោះ ព្រះឥសិទត្តដ៏មានកាយពាលទៅ
 នឹងព្រះថេរីដ៏មានកាយដូចគ្នា បពិត្រព្រះថេរីដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណា
 សូមដោះស្រាយខ្ញុំប្រស្នាខ្ញុំ ដល់ចំក្តអហមតិ ។ ព្រះថេរីពាលថា
 ម្ចាស់ឥសិទត្ត អ្នកចូរដោះស្រាយខ្ញុំប្រស្នាខ្ញុំ ដល់ចំក្តអហមតិចុះ ។
 ព្រះឥសិទត្តពាលថា ម្ចាស់អហមតិ អ្នកសូរ្យោនិរទេថា បពិត្រព្រះ
 ថេរីដ៏ចំរើន នៅគង់និយាយថា សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុ សេចក្តីផ្សេងគ្នា
 នៃធាតុដូច្នោះ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះសេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដែលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពាលហើយ ដោយហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ដូច្នោះមែនចុះ ។
 ករុណាលោកម្ចាស់ ។ ម្ចាស់អហមតិ សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុនោះ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពាលហើយថា ។ និច្ចធាតុ ប្រធាតុ ចក្កវិញ្ញាណ-
 ធាតុ ។ បេ ។ មនោធាតុ ធម្មធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ។ ម្ចាស់អហ-
 មតិ សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពាលហើយ
 ដោយហេតុបុព្វសំយុង្គ ។

[១៨៧] អដទោ ចិញ្ចោ គហបតិ អាយស្មតោ.
 ឥសិទ្ធក្ស្យ ភាសិតំ អភំទប្បិញ្ញា អនុមោធិញ្ញា ដេវ
 ភិក្ខុ បណិកេទ ទាននិយេន កោដនិយេន សហគ្គា
 សន្តប្បេសំ សម្បវាសំ ។ អដទោ ដេវ ភិក្ខុ ពុត្តា
 វិចា ធិនិវត្តនាណិវោ ឧដ្ឋាយាសថា បញ្ញមីសុ ។
 អដទោ អាយស្មា ដេវា អាយស្មន្តំ ឥសិទ្ធកំ ឯត-
 នវេច សាទុ ទោ ភ្នំ អារុសោ ឥសិទ្ធកំ ឯសោ
 បញ្ញា បដិភាសិ នេសោ បញ្ញា មំ បដិភាសិ តេ-
 ហារុសោ ឥសិទ្ធកំ យថា អញ្ញាដាមិ ឯវុចោ បញ្ញា
 អាករោយ្យ កាញាវេត្ត បដិភាសេយ្យាសិតំ ។ ទុតិយំ ។

[១៨៨] ឯកំ សមយំ សម្ពុហុលា ដេវ
 ភិក្ខុ មជ្ឈិកាសណ្ឋោ វិហារនិ អម្ពាដកវាទ ។ អដទោ
 ចិញ្ចោ គហបតិ យេន ដេវ ភិក្ខុ តេទុបសង្កមិ

[១៨៧] គ្រាពោះ ចិត្តគហបតិ ត្រិកអអនុមោទនិវភាសិត
 របស់ព្រះអស់ទុក្ខដ៏មានកាយហើយ ក៏ញ្ជូនចូលភិក្ខុជាដេវៈឲ្យនាំទុក
 ស្តាប់ស្តាប់ ដោយទានិយកោដនិយាហារជំនួយដោយវដ្តនៃខ្លួន ។
 លុះពួកភិក្ខុជាដេវៈនាំទុក លែងលូកព្រះហស្តទៅក្នុងពុក្រឡើងហើយ
 ក៏ត្រាកពារកាយរបស់ព្រះសាចញ្ញាទៅ ។ លំដាប់ពោះ ព្រមដោះ
 ដ៏មានកាយពារទៅនឹងព្រះអស់ទុក្ខដ៏មានកាយដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុសោ
 ឥសិទ្ធកំ ច្រស្នាខ្ញុំ ព្រាគដដល់លោកដោយច្រវែលហើយ ច្រស្នាខ្ញុំមិន
 ព្រាគដដល់ខ្ញុំទេ ម្ចាស់អារុសោឥសិទ្ធកំ បើដូច្នោះ កាលណាបើមាន
 ច្រស្នាមានសភាពដូច្នោះ មកដល់ដោយប្រការដទៃ លោកគប្បីទទួល
 លំដែងប្រស្នាពោះ ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

[១៨៨] សង្ខេបមួយ ភិក្ខុជាដេវៈច្របូបគន្លឹះទៅក្នុងវត្តអម្ពាដកវា
 នាដងវិច្រមជ្ឈិកា ។ គ្រាពោះ ចិត្តគហបតិចូលទៅកេត្តភិក្ខុជាដេវៈ

ចំនួនហេតុបទសំយុង្គ

ឧបសគ្គមិត្ត ដេវ ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។
 ឯកមន្តំ ធិសីទិ ទោ ចំត្តោ កហមតិ ដេវ ភិក្ខុ
 ឯកមន្តំ ធិសីទិ មេ កន្តេ ដេវ ស្វាតាយ
 កត្តន្តំ ។ អភិវាសេសុំ ទោ ដេវ ភិក្ខុ ឧបសគ្គមិត្ត ។
 អថទោ ចំត្តោ កហមតិ ដេវ ភិក្ខុ អភិវាសេសុំ
 វិធីត្វា ឧបសគ្គមិត្ត ដេវ ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា មទក្ខិណំ
 កត្វា បញ្ញាមិ ។

[១៨៧] អថទោ ដេវ ភិក្ខុ តស្សា ត្ថយា
 អទូយេន បុព្វណ្ណសមយំ ធិវាសេត្វា បត្តចិវេណាយ
 យេន ចំត្តស្ស កហមតិស្ស ធិវាសេសុំ តេធិបសគ្គមិត្ត
 ឧបសគ្គមិត្ត បញ្ញត្តោ អាសនេ ធិសីទិសុ ។ អថទោ
 ចំត្តោ កហមតិ យេន ដេវ ភិក្ខុ តេធិបសគ្គមិត្ត ឧប-
 សគ្គមិត្ត ដេវ ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។

ចំនួនហេតុបទសំយុង្គ

លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ ប្រអង្គយក្នុងទីដី
 សមគួរ ។ លុះចំក្នុងហេតុអង្គយក្នុងទីដីសមគួរហើយ ក៏និមន្តពួកភិក្ខុ
 ជាថេរៈថ្វីចូរថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន សូមត្រាថេរៈទាំងឡាយទទួល
 ខ្ញុំកត្តបេសុំប្រះកុណា ដើម្បីទាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ពួកភិក្ខុជាថេរៈ
 ក៏ទទួលនិមន្តដោយគុណ្ណីភាព ។ លុះចំក្នុងហេតុអង្គយក្នុងទីដីសមគួរ
 ជាថេរៈទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រាតចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ
 ធ្វើប្រទ្បិណហើយចេញទៅ ។

[១៨៧] លុះក្រាតចាកទីនេះហើយ ទើបពួកភិក្ខុជាថេរៈស្ងៀក
 ស្សន៍ប្រដាប់ប្រាសាទនិងចិវេណបុព្វណ្ណសមយំ ចូលទៅកាន់ផ្ទះរបស់
 ចំក្នុងហេតុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាត
 ទុក ។ ត្រាថេរៈ ចំក្នុងហេតុចូលទៅក្នុងភិក្ខុជាថេរៈ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ ហើយអង្គុយក្នុងទីដីសមគួរ ។

សុត្តន្តបិដក សំយដ្ឋនិកាយស្ស សម្មយននវគ្គោ

ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធា ទោ ចិត្តោ គហមតិ អាយស្មន្តំ
 ថេវ ឯកទរោច យា ឥមា កន្តោ ថេវ អនេកវិហិតា
 ធិដ្ឋិយោ លោកេ ឧប្បន្នន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា
 អន្តវា លោកោតិ វា តំ ធិវំ តំ សភីន្តំ វា អញ្ញំ ធិវំ
 អញ្ញំ សភីន្តំ វា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ឯ
 ទ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ ច ទ ច
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ថេវ ហោតិ ទ ទ
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ។ (យាធិ ចិមាធិ
 ប្រាសដ្ឋិធិដ្ឋិគតាធិ (ត្រហ្មជាលេ កណ៌តាធិ) ។ ឥមា ធុ
 ទោ កន្តោ ធិដ្ឋិយោ កំស្មី សតិ ហោន្តំ កំស្មី អសតិ
 ទ ហោន្តិ តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយដ្ឋនិកាយ សម្មយននវគ្គោ

សុចិត្តភាបតិអន្តិយកុន្តិជិសមគ្មរហើយ កំស្មរោត្រៃវេរោដំបាទអា-
 យដ្ឋុច្ឆេថា បតិក្រៃវេរោដំបាទ ទំដ្ឋិទាំងឡាយឯណាមានច្រើន
 ប្រិកា តែនិកតិទៀនកុន្តិលោកថា លោកទៀនដ្ឋុច្ឆេក្តិ លោកមិន
 ទៀនដ្ឋុច្ឆេក្តិ លោកមានទំបំផុតដ្ឋុច្ឆេក្តិ លោកមិនមានទំបំផុតដ្ឋុច្ឆេក្តិ
 ធិវិភោទាភិសវិវេនាដ្ឋុច្ឆេក្តិ ធិវិភោទសវិវេនាដ្ឋុច្ឆេក្តិ សត្វកើត
 ទៀតភាគមុនបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដ្ឋុច្ឆេក្តិ សត្វមិនកើតទៀតភាគមុន
 បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដ្ឋុច្ឆេក្តិ សត្វកើតទៀតមុន មិនកើតទៀតមុន
 មុនបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដ្ឋុច្ឆេក្តិ សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែនភាគមុនបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដ្ឋុច្ឆេក្តិ ។ (ទំដ្ឋិទាំង ៦៦
 បាណសក្កន្តិក្រហ្មជាលេស្ស(ត្រៃវេរោដំបាទ) បតិក្រៃវេរោដំបាទ កាល
 ថេវភិមាទ ថេវទំដ្ឋិទាំងនេះក៏មានដែរ កាលបើភិមាទមាន ទំដ្ឋិទាំងនេះ
 ក៏មិនមានដែរ ។

ចំនួនហេតុបញ្ចសំយុង្គ

[១៧០] ឃុំ រុក្ខ អាយស្មា ដេរេ តុណ្ណី អហោសិ ។
 ធុត្តយម្យំ ទោ ចំត្តោ គហមតំ ។ មេ ។ តត្តយម្យំ
 ទោ ចំត្តោ គហមតំ អាយស្មន្តំ ដេរេ ឯតទរេច
 យា ឥតា កន្តេ ដេរេ អនេតាវហិតា ទិដ្ឋិយោ លោកេ
 ទឃ្យន្តិដ្ឋិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោ-
 កោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា
 តុ ដិវំ តំ សរិដ្ឋិ វា អញ្ញំ ដិវំ អញ្ញំ សរិដ្ឋិ វា ហោតិ
 តថាគតោ មវំ មរណាតំ វា ទ ហោតិ តថាគតោ មវំ
 មរណាតំ វា ហោតិ ច ទ ច ហោតិ តថាគតោ មវំ
 មរណាតំ វា ដេរេ ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ
 មវំ មរណាតំ វា ។ (យាទិ ចំនាទិ ទ្វាសដ្ឋិទិដ្ឋិគតាទិ
 ត្រហ្មជាលេ កណ៌តាទិ) ។ ឥតា ទ ទោ កន្តេ ទិដ្ឋិ-
 យោ តត្តស្មី សតិ ហោន្តំ តត្តស្មី អសតិ ទ ហោន្តិតំ ។
 តត្តយម្យំ ទោ អាយស្មា ដេរេ តុណ្ណី អហោសិ ។

ចំនួនហេតុបញ្ចសំយុង្គ

(១៧០) សុរចំក្កតហេតុស្មយ៉ាវនេរេហើយ ព្រះដេរេដំនាម
 អយុត្តិស្សិម ។ ចំក្កតហេតុស្មយ៉ាវនេរេ ២ ដនិទៀត ។ មេ ។ ចំក្ក-
 តហេតុស្មយ៉ាវនេរេ ៣ ដនិដូច្នោះ មតិគ្រព្រះ
 ដេរេដំនាម ទិដ្ឋិទាំងឡាយឯណាមានច្រើនប្រការ តែដំនើរទៀតក្នុង
 លោកថា លោកទៀតដូច្នោះក្តី លោកមិនទៀតដូច្នោះក្តី លោកមានទិ-
 បំផុតដូច្នោះក្តី លោកមិនមានទិបំផុតដូច្នោះក្តី ដិវិទនាគេសរិវេនាដូច្នោះក្តី
 ដិវិទនាសរិវេនាដូច្នោះក្តី សក្កកើតទៀតទាំងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់
 ដូច្នោះក្តី សក្កមិនកើតទៀតទាំងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ដូច្នោះក្តី សក្ក
 កើតទៀតទូរ មិនកើតទៀតទូរទាំងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ដូច្នោះក្តី
 សក្កកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនទាំងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តី
 ស្តាប់ដូច្នោះក្តី ។ (ទិដ្ឋិទាំង ៦២ បុគ្គលក្នុងព្រហ្មជាលេស្មត្រចូ-
 ហើយ) ។ មតិគ្រព្រះដេរេដំនាម កាលបើអ្វីមាន ទើបទិដ្ឋិទាំងនេះ
 ក៏បានដេរេ កាលបើអ្វីមិនមាន ទិដ្ឋិទាំងនេះក៏មិនបានដេរេ ។ ព្រះដេរេ
 ដំនាមអយុត្តិស្សិមយ៉ាវនេរេ ៣ ដនិទៀត ។

(១៧១) ភេទ ទោ មន សមយេន អាយស្មា
 ឥសំនត្តោ ភស្មី ភិក្ខុសង្ឃេ សព្វនវកោ ហោតិ ។
 អថទោ អាយស្មា ឥសំនត្តោ អាយស្មន្តំ ថេវ ឯត-
 នវេន ព្យាការេមហំ កន្ត ថេវ ចិត្តស្ស ភហមតិទោ
 ឯតំ មញ្ញន្តំ ។ ព្យាការេមហំ ភំ អារុសោ ឥសំនត្ត
 ចិត្តស្ស ភហមតិទោ ឯតំ មញ្ញន្តំ ។ ឯវំ ហិ ភំ ភហ-
 មតិ មុច្ឆសិ យា ឥមា កន្ត ថេវ អនេកវិហិតា ធិដ្ឋិ-
 យោ លោកេ ឧប្បន្នន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា អ-
 សស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អន្តវា
 លោកោតិ វា ។ បេ ។ ឥមា នុ ទោ កន្ត ធិដ្ឋិយោ
 កេស្មី សតិ ហោន្តំ កេស្មី អសតិ ន ហោន្តិតិ ។ ឯវំ
 កន្ត ។ យា ឥមា ភហមតិ អនេកវិហិតា ធិដ្ឋិយោ
 លោកេ ឧប្បន្នន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា អ-
 សស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អន្តវា
 លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សវ្តន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ

(១៧១) សម័យនោះឯង (ព្រះឥសំនត្តនិកាយ ជាភិក្ខុថ្មីជាង
 អេក្នុងភិក្ខុសង្ឃនោះ ។ (ព្រះនោះ (ព្រះឥសំនត្តនិកាយ ពាលទៅ
 ទំន័ត្រព្រះថេវៈនិកាយអាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះថេវៈដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា
 សូមដោះស្រាយប្រស្នាខ្ញុំ ដល់ចិត្តភហមតិ ។ ម្ចាស់អារុសោឥសំនត្ត
 ចូរលោកដោះស្រាយប្រស្នាខ្ញុំ ដល់ចិត្តភហមតិចុះ ។ (ព្រះឥសំនត្តសូ
 ទៅចិត្តភហមតិ) ថា ម្ចាស់ភហមតិ អ្នកសូយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះថេវៈ
 ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំដូច្នឹងព្យាយាមឯណា បានច្រើនប្រការ តែឯភិក្ខុទៀតក្នុងលោក
 ថា លោកទៀតដូច្នោះក្តី លោកមិនទៀតដូច្នោះក្តី លោកមានទប់ផុត
 ដូច្នោះក្តី លោកមិនមានទប់ផុតដូច្នោះក្តី ។ បេ ។ បពិត្រព្រះថេវៈដ៏ចម្រើន
 កាលបើអ្វីមាន ទើបខ្ញុំចាំនិទានក៏មានដែរ កាលបើអ្វីមិនមាន ខ្ញុំដូច្នឹង
 នេះក៏មិនមានដែរ ដូច្នោះចុះ ។ ករុណា លោកម្ចាស់ ។ ម្ចាស់ភហមតិ
 ខ្ញុំដូច្នឹងព្យាយាមឯណា បានច្រើនប្រការ រមែងភិក្ខុទៀតក្នុងលោកថា
 លោកទៀតដូច្នោះក្តី លោកមិនទៀតដូច្នោះក្តី លោកមានទប់ផុតដូច្នោះក្តី
 លោកមិនមានទប់ផុតដូច្នោះក្តី ជីវិតនោះគឺសរិរេនោដូច្នោះក្តី ជីវិតដទៃ

ចំនួនហេតុបុព្វសំយុង្គ

សរីរៈ វា ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា ធម៌ ហោតិ
តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា ហោតិ ច ធម៌ ហោតិ
តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា ទេវ ហោតិ ធម៌ ហោតិ
តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា ។ (យោនិ ចំនាណិ ឆ្វាសន្តិ
និដ្ឋិតតាចំ ព្រហ្មជាលេ កណ៌តានិ) ។ ឥមា ទោ តហ
បតិ និដ្ឋិយោ សក្កាយនិដ្ឋិយា សតិ ហោតិ សក្កាយ
និដ្ឋិយា អសតិ ធម៌ ហោតិ ។

(១៨២) កតំ បទ កន្តេ សក្កាយនិដ្ឋិ ហោតិ ។
ឥធម៌ តហបតិ អស្សតវា បុដ្ឋដ្ឋិទោ អរិយានំ អនស្សវិ
អរិយទម្មស្ស អតោវិទោ អរិយទម្ម អរិទិគោ សប្បវិ
សានំ អនស្សវិ សប្បវិសទម្មស្ស អតោវិទោ សប្បវិ
សទម្ម អរិទិគោ រូបំ អត្តតោ សមទុបស្សតំ រូបវន្តំ
វា អត្តានំ អត្តនំ វា រូបំ រូបស្មំ វា អត្តានំ ។ វេទនំ
អត្តតោ សមទុបស្សតំ ។ ចេ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារ ។
វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមទុបស្សតំ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ
អត្តនំ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មំ វា អត្តានំ ។ វរិ ទោ
តហបតិ សក្កាយនិដ្ឋិ ហោតិ ។

សរិរៈ ដទដ្ឋិ ភិ សត្វតិកទៀត ភាវិមុទបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដ្ឋិ ភិ
សត្វមិកតទៀត ភាវិមុទបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដ្ឋិ ភិ សត្វតិកទៀត
ខ្លះ មិនកើតទៀត ខ្លះ ភាវិមុទបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដ្ឋិ ភិ សត្វតិក
ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ភាវិមុទបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
ដ្ឋិ ភិ ។ (ទំដ្ឋិតំ ៦៦ បុរាណក្នុងព្រហ្មជាលេស្សត្រៃបិដក) ។
ម្ចាស់គហបតិ កាលបើសក្កាយនិដ្ឋិមាន ទំដ្ឋិតំនេះក៏មានដែរ កាល
បើសក្កាយនិដ្ឋិមិនមាន ទំដ្ឋិតំនេះក៏មិនមានដែរ ។

(១៨២) បតិព្រះករុណាដ៏ចម្រើន សក្កាយនិដ្ឋិកើតមានតិ
ដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្ចាស់គហបតិ រុដ្ឋដ្ឋិតិ រុដ្ឋិតិ ជាអ្នក
មិនចេះអំពី មិនបោះបើញព្រះអរិយៈ មិនបោះបើញព្រះអរិយៈ មិន
បោះបើញព្រះអរិយៈ មិនបោះបើញព្រះអរិយៈ មិនបោះបើញព្រះអរិយៈ
សប្បវិសទម្ម មិនបោះបើញព្រះអរិយៈ មិនបោះបើញព្រះអរិយៈ
រូបជាដ្ឋិតិ ខុវន្តជាដ្ឋិតិ ខុវន្តជាដ្ឋិតិ ខុវន្តជាដ្ឋិតិ ខុវន្តជាដ្ឋិតិ ។
បើញខុវន្តជាដ្ឋិតិ ។ បេ ។ ខុវន្ត ។ ខុវន្ត ។ ខុវន្ត ។
បើញខុវន្តជាដ្ឋិតិ ខុវន្តជាដ្ឋិតិ ខុវន្តជាដ្ឋិតិ ខុវន្តជាដ្ឋិតិ ខុវន្តជាដ្ឋិតិ
ខុវន្ត ។ ខុវន្តក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ។ ម្ចាស់គហបតិ សក្កាយនិដ្ឋិកើតមាន
ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

ចំនួនហេតុបទសំយុង្គ

[១៨២] ឃុំ វត្ត អាយស្មា សសិទ្ធក្លា តុណ្ហី
អយោសិ ។ អយ្យោ លោ កាត្ត សសិទ្ធក្លាតិ ។ ឃុំ
តហបតីតិ ។ អភិមត្ត កាត្ត អយ្យោ សសិទ្ធក្លា មជ្ជិ-
កាសណ្ណោ មណីយំ អម្ពាដកាវំ អហំ អយ្យស្ស
សសិទ្ធក្លា ឧស្សកំ កាវស្សមិ បិវបណ្ណាចាតស-
ចាសនតិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការាទន្តំ ។ កល្យាណំ
វុទ្ធតិ តហបតីតិ ។

[១៨៣] អដទោ ជំនោ តហបតិ អាយស្មតោ
សសិទ្ធក្លា ភាសិតំ អភិទន្ធក្លា អនុមោទិត្វា ថេរ
កិក្ខុ បណីតេន ទានជំយេន ភោជជំយេន សហត្តា
សន្តប្បេសិ សម្បវាសំ ។ អដទោ ថេរ កិក្ខុ កុត្តារិ-
លោ ទុទិកបត្តចាណីលោ ឧដ្ឋាយាសថា បក្កមីសុ ។ អ-
ដទោ អាយស្មា ថេរោ អាយស្មន្តំ សសិទ្ធក្លា ឯតនាវាច
សាទុ ទោ ភ្នំ^(១) អាវុសា សសិទ្ធក្លា ឯសោ បក្កោ

១. ១. ១

ចំនួនហេតុបទសំយុង្គ

[១៨៤] លុះចំនួនហេតុបទសំយុង្គនេះហើយ ព្រះសិវទ្ធក្លា
កាយុនៅស្ងៀម ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់ជាសិវទ្ធក្លា
របស់យើងឬ ។ អើតហបតិ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន សូមព្រះសិ-
វទ្ធក្លាម្ចាស់ត្រកអនើវត្តអម្ពាដកាវំជាទិសប្បាយ ទានដល់ព្រះបិក្ខុ
នៃព្រះករុណាដ៏ចម្រើន រសចក្កីខ្ពស់ខ្ពាយដោយចិវបណ្ណាចាតសនៈ
ភិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការាដល់ព្រះសិវទ្ធក្លាម្ចាស់ ។ ម្ចាស់តហបតិ
អនុរោលពាក្យល្អហើយ ។

[១៨៥] គ្រាទោះ ចំនួនហេតុបទសំយុង្គនេះហើយ ព្រះសិវទ្ធក្លា
របស់ព្រះសិវទ្ធក្លាដ៏មានកាយុហើយ ក៏ញ៉ាំងពួកកិក្ខុជាថេរទ្យតាន់ត្រួត
ស្តប់ស្តល់ដោយទានជំយេនភោជជំយេន ដើម្បីដោយវិជ្ជាខ្ពង់ខ្ពស់ ។ សំ-
ជាប់នោះ ពួកកិក្ខុជាថេរ លុះទាន់រូងលែងល្អក៏ដៅក្នុងព្រះហើយក៏
ក្រោកចាកភាសនៈចេញទៅ ។ គ្រាទោះ ព្រះថេរដ៏មានកាយុពាលទៅ
នឹងព្រះសិវទ្ធក្លាដ៏មានកាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់អាវុសាសិវទ្ធក្លា ប្រសាខ្លះ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សុទ្ធកថា

បដិភាសិ ទេសោ បញ្ញា មំ បដិភាសិ តេនហារិសា
វសំនត្ត យនា អញ្ញាថាមិ វិហរោ បញ្ញា កតច្ឆេយ្យ
តញ្ញាវត្ត បដិភាសេយ្យាសីតិ ។ អថទោ អាយស្មា
វសំនត្តោ សេនាសំ វសំសាមេត្វា បត្តចិវមាធាយ
មច្ឆិកាសណ្ឋាម្ហា បញ្ញាមិ យំ មច្ឆិកាសណ្ឋាម្ហា បញ្ញាមិ
តថា បញ្ញាញា វ អហោសំ ទ បុទ បដ្ឋាកច្ឆិតិ ។ តតិយំ ។

[១៧៦] ឯកំ សមយំ សម្ពហុលា ថេរោ ភិក្ខុ
មច្ឆិកាសណ្ឋោ វិហារន្តំ អម្ពាជកាវេ ។ អថទោ ចំត្តោ
តហមតិ យេន ថេរោ ភិក្ខុ ទេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្តា
ថេរោ ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ចំសំទំ ។ ឯកមន្តំ
ចំសំនោ ទោ ចំត្តោ តហមតិ ថេរោ ភិក្ខុ ឯកនិវាទ
អចំវាសន្តំ មេ កន្តំ ថេរោ ស្វាតថាយ តោកុលេ
កន្តំ ។ អចំវាសេសុំ ទោ ថេរោ ភិក្ខុ តុណ្ហិកាវេ ។
អថទោ ចំត្តោ តហមតិ ថេរោ ភិក្ខុ អចំវាសនំ
វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសថា ថេរោ ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ
កត្វា បញ្ញាមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធកថា

ប្រាគដសំលោកប្រពៃហើយ ប្រស្នាម្មុះមិទ្ធិប្រាគដសំយេនិទៀយ
ម្នាលភារុសោវសំទុក្ខ បើដូច្នោះ កាលណាបើមានប្រស្នាមានសភាព
ដូច្នោះមានមកដោយប្រការដទៃ លោកគប្បីទទួលសំដែងប្រស្នានោះ ។
គ្រានោះ ព្រះអស់ទុក្ខដ៏មានអាយុវៀរបំបំបាត់សេសសល់ហើយ កំ
កាន់យកបាត្រនិងចិវីរបេញទៅអំពីផងវិញច្រមុំកា ព្រោះជាលោកចេញ
ទៅអំពីផងវិញច្រមុំកា ចេញទៅកម្ពុជ មិនបានត្រូវបំបាត់ទៀតឡើយ ។
ចប់សូត្រទី ៣ ។

[១៧៦] សម័យមួយ ភិក្ខុជាថេរោច្រើនរូបគង់នៅក្នុងអង្គាជកវេ
នាផងវិញច្រមុំកា ។ គ្រានោះ ចិត្តគហបតិចូលទៅកេត្តកិក្ខុជាថេរោ
លុះចូលទៅដល់ហើយ កំក្រាបថ្វាយបង្គំក្នុងភិក្ខុជាថេរោ ហើយអន្ទុយ
ក្នុងទីដីសមគួរ ។ លុះចិត្តគហបតិអន្ទុយក្នុងទីដីសមគួរហើយ កំនិមន្ត
ក្នុងភិក្ខុជាថេរោដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏បរិវេន សូមព្រះថេរោចំនិទ្យាយ
ទទួលកត្តាដ៏គ្រាលះគារបសំខំព្រះករុណា ដើម្បីបានក្នុងវិទ្ធិស្តុក ។
ក្នុងភិក្ខុជាថេរោទំទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហិភាព ។ លំដាប់នោះ ចិត្តគហ-
បតិ ដឹងច្បាស់ថាភិក្ខុជាថេរោទទួលនិមន្តហើយ កំក្រាបចាកភាសនៈ
ថ្វាយបង្គំក្នុងភិក្ខុជាថេរោ ធ្វើប្រិទ្ធក្សំណាហើយចេញទៅ ។

ចិត្តរាមចតុញ្ញាសំយុត្តំ

[១៨៧] អថទោ ថេរា ភិក្ខុ ភស្សា ក្ក័យោ អច្ច-
 យេន បុព្វណ្ណាសមយំ ចិវាសេត្វា បត្តចិវាមាណាយ
 យេន ចិត្តស្ស ភហមតំនោ កោក្កលំ ភេទុបសន្តមីសុ
 ធម្មសន្តមំត្វា បញ្ញាត្ត អាសនេ ចិសិទិសុ ។ អថទោ
 ចិត្តា ភហមតំ ថេរា ភិក្ខុ មណីភេន មហិទាយោសេ-
 ន សហត្វា សន្តម្យេសិ សម្មារាសិ ។ អថទោ ថេរា
 ភិក្ខុ កុត្តារិទោ ឧច្ចិភបត្តនាណិទោ ឧដ្ឋាយាសនា
 បញ្ញមីសុ ។ ចិត្តាបិ ទោ ភហមតំ សេសកំ វិស្សន្តេ-
 ថាតំ វត្តា ថេរា ភិក្ខុ មិដ្ឋិទោ មិដ្ឋិទោ អនុតទិ ។
 ភេន ទោ មន សមយេន ឧណ្ណំ ហោតំ កុដ្ឋិតំ ។ ភេ-
 ន ថេរា ភិក្ខុ មរាលំយមាទេន មញ្ញ កាយេន
 កុដ្ឋិតំ^(១) យថា តំ កោដិទំ កុត្តារិទោ ។

• ម. អញ្ញ អាកាសេន ឧដ្ឋិតំ ។

ចិត្តរាមចតុញ្ញាសំយុត្តំ

(១៨៧) លុះពង្រីកនោះកន្លងទៅហើយ ទើបពួកភិក្ខុជាថេរាស្រ្រីក
 ស្រង់ប្រាប់បាត្រនឹងចិវិ ក្នុងវេលាបុព្វណ្ណាសម័យ ចូលទៅកាន់ក្រាល
 កោរបស់ចិត្តរាមចតុញ្ញាសំយុត្តំ លុះចូលទៅដល់ហើយ គឺអង្គុយលើអាសនៈដែល
 គេក្រាលទុក ។ គ្រាពោះ ចិត្តរាមចតុញ្ញាសំយុត្តំចូលទៅទ្រទ្រង់ច្រក
 ស្តាប់ស្តាប់ដោយសប្បុរសធម៌ (បុណ្យសាលាដ៏ស្រស់ស្អាត) ដ៏ឧត្តម
 ដោយវិជ្ជាខ្ពង់ខ្ពស់ ។ ពួកភិក្ខុជាថេរា លុះឆាន់ចូលនិយ្យក្នុងវេលាទៅក្នុង
 បាត្រទៀតហើយ ក៏ក្រែកចាតអាសនៈហើយបញ្ជាទៅ ។ ចិត្តរាមចតុ
 រាមចតុ សូមព្រះករុណាចាំទិញយូរឲ្យបានទូលំទូលាយសាល ហើយ
 ក៏ដើរតាមគ្រាយៗ ពួកភិក្ខុជាថេរា ។ សម័យនោះឯង សេចក្តីក្តៅ^(២)
 ភ្នំនិងក៏ក្តៅ ។ ភិក្ខុជាថេរាចាំនិពោះ ទើបនឹងនាំទាំងនោះ
 ទំប្រឹក្សីដើរទៅ មានកាយលំបាកពេកណាស់ ។

• ភាសិត្រីក្រុមនោះដោយនិទ្ទេស ភាសិត្រីក្រុមនោះដោយនិទ្ទេស ។

[១៧៨] តេជ ទោ ចចំ សមយេន អាយស្មា
 មហាកោ តស្មី ភិក្ខុសង្ឃេ សត្វទេវា^(១) មោតិ ។
 អថទោ អាយស្មា មហាកោ អាយស្មន្តំ ថេរី ឯត.
 ឧរោច សាទុ ទ្ធស្ស គន្ធិ ថេរស្ស^(២) សីតកោ ច
 វាតោ វាយេយ្យ អន្តសំបិណាចោ^(៣) ច អស្ស ឧរោ
 ច ឯតមេតំ ធុសយេយ្យតិ ។ សាទុ ទ្ធស្ស អវុសោ
 មហេត យំ សីតកោ ច វាតោ វាយេយ្យ អន្តសំ-
 បិណាចោ ច អស្ស ឧរោ ច ឯតមេតំ ធុស-
 យេយ្យតិ ។ អថទោ អាយស្មា មហាកោ តថាវបំ
 ភិក្ខុភិសង្ការំ អភិសង្ការំ យថាយំ សីតកោ ច វាតោ
 វាថរិ អន្តសំបិណាចោ ច អស្ស ឧរោ ច ឯតមេតំ
 ធុសំ ។

១ ឧ. សព្វទេវា ។ ២ ឧ. យំ សីតកោ ។ ៣ ឧ. អន្តសំបិណាចោ ។

(១៧៨) សម័យោចារង្គិ ព្រះមហាភិក្ខុសង្ឃោ ភិក្ខុភិក្ខុសង្ឃោ
 ក្នុងភិក្ខុសង្ឃាចារ ។ ត្រាចារ ព្រះមហាភិក្ខុសង្ឃោ ពោលទៅនឹង
 ព្រះថេរី ដ៏មានអាយុវ្ង្ភៈថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើមានទ្រង់
 ត្រជាក់បក់មក ចំនីមេឃក៏ស្រទំ ចំនីភ្លៀងក៏ធ្លាក់ចុះមកមួយត្រាប់ៗ
 ជាការប្រើពពិត ។ ព្រះថេរីពោលថា ម្ចាស់អវុសោមហាភិក្ខុសង្ឃោ ប្រសិន
 បើមានទ្រង់ត្រជាក់បក់មក ចំនីមេឃក៏ស្រទំ ចំនីភ្លៀងក៏ធ្លាក់ចុះមក
 មួយត្រាប់ៗ ជាការប្រើពពិត ។ ទើបព្រះមហាភិក្ខុសង្ឃោ ពោលទៅនឹង
 ភិក្ខុភិក្ខុសង្ឃោមានសភាពដូច្នោះ គឺឲ្យមានទ្រង់ត្រជាក់បក់មក ចំនី
 មេឃក៏ស្រទំ ចំនីភ្លៀងក៏ធ្លាក់ចុះមកមួយត្រាប់ៗ ។

អាជ្ញ្យោ ទុក្ខកសន្តំ បញ្ញាបេត្តា និណាកលាបំ ទុក្ខា-
 សេហិតិ ។ ឯវម្ពន្តតិ ទោ ចិត្តា កហមតិ អាយស្មតោ
 មហាកស្ស បដិស្សត្តា អាជ្ញ្យោ ទុក្ខកសន្តំ បញ្ញាបេត្តា
 និណាកលាបំ ទុក្ខាសេសិ ។ អដទោ អាយស្មា ម-
 ហាកោ វិហារំ បរិសិទ្ធា ស្វច្ឆយដិកំ ទត្តា តជារុបំ
 នត្តាភិសង្ការំ អភិសង្ការំ យថា នាជ្ញ្យច្ឆិក្កុជ្ញេន ច អក្ក-
 ជ្ញ្យន្តរិកាយ ច អច្ចំ ចិត្តមិត្តា និណាចិ ឈាមសំ ទ
 ទុក្ខកសន្តំ ឈាមសិ ។ អដទោ ចិត្តា កហមតិ ទុក្ខក-
 សន្តំ បច្ឆោដេត្តា^(១) សំវិត្តោ លោមហដ្ឋជាតោ ឯកមន្តំ
 អដ្ឋាសំ ។ អដទោ អាយស្មា មហាកោ វិហារំ ចិត្តមិត្តា
 ចិត្តំ កហមតិ ឯតទារំ ច អលមេត្តាវតា កហមតិ ។
 អលមេត្តាវតា កន្តេ មហាក កកមេត្តាវតា កន្តេ ម-
 ហាក បូជិតមេត្តាវតា កន្តេ មហាក អភិរមតុ កន្តេ
 អយ្យោ មហាកោ មច្ឆិកាសណ្ណោ រមណីយំ អន្តាដក-
 រំ អហំ អយ្យស្ស មហាកស្ស ទុស្សក្កំ ករិស្សាមិ

១ ១. បច្ឆោដេត្តា ។

ក្រាលសំពតំ ទុក្ខកសន្តំ គ្របលើបាចំ រស្ម័ត្តជំរឿន ។ ចិត្តភហបភី
 ទទួលពាក្យរបស់ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុថា ព្រះករុណា លោកម្ចាស់
 ហើយក៏ក្រាលសំពតំ ទុក្ខកសន្តំ គ្របលើបាចំ រស្ម័ត្តជំរឿន ។ លំដាប់
 នោះ ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុចូលទៅកាន់វិហារ ចាក់គន្លឹះទ្វារហើយ
 ក៏ភាក់ភ័ន្តនូវវត្ថុភិសង្ការមានសភាពដូច្នោះ បណ្តាលឲ្យមានអណ្តាត
 ភ្លើងចេញទៅតាមប្រហោងក្នុងសាជី តាមចន្ទ្រាចន្ទ្រាជី រទេះឲ្យរស្ម័ត្ត
 ចាំទ្បាយ គេមិនទាន់សំពតំ ទុក្ខកសន្តំ ឡើយ ។ ត្រាងោះ ចិត្តភហបភី
 បោកសំពតំ ទុក្ខកសន្តំ ទៅជាន់ស្មុតត្រីកោម ឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លំដាប់នោះ ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុចេញអំពីវិហារហើយ ពោលទៅ
 នឹងចិត្តភហបភីដូច្នោះថា ហ្នាលភហបភី ប៉ុណ្ណោះឈរហើយឬទៅ ។
 បពិត្រព្រះមហាកៈដ៏ចំរើន ប៉ុណ្ណោះឈរហើយ បពិត្រព្រះមហាកៈដ៏ចំរើន
 ធ្វើប៉ុណ្ណោះចុះ បពិត្រព្រះមហាកៈដ៏ចំរើន ឬជាប៉ុណ្ណោះហើយ បពិត្រ
 លោកចំរើន សូមព្រះមហាកៈជាម្ចាស់ត្រែករចំពោះក្រុងអម្ពាជន៍ ជាទី
 សប្បាយ ទាជីព្រមច្នៃកុះ ចំព្រះករុណា នឹងធ្វើឲ្យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាយ

(២០០) ឥមស្ស ទុ ទោ កហមតំ សង្ខត្តេន
 ភាសិតស្ស កាថំ វិគ្គារេន អន្តោ នដ្ឋប្បោតំ ។ តី ទុ
 ទោ ឯតំ កន្តេ កកវតា ភាសិតន្តំ ។ ឯវំ កហមតំតិ ។
 តេណហំ កន្តេ មុហុតំ អាគមេហំ យាវស្ស អង្គំ
 បេត្តាមីតំ ។ អថទោ ចិត្តោ កហមតិ មុហុតំ តុល្លា
 ហុត្វា អាយស្មន្តំ កាមិមកុំ ឯតទកោច ទេសន្តន្តំ ទោ
 កន្តេ សីលានមតំ អចិវចនំ ។ សេតបច្ឆាទោតំ ទោ
 កន្តេ វិមុត្តិយា ឯតំ អចិវចនំ ។ ឯតាកោតំ ទោ កន្តេ
 សតិយា ឯតំ អចិវចនំ ។ វត្តតីតិ ទោ កន្តេ អកក្ក-
 មប្បដិក្កមស្សនំ អចិវចនំ ។ វេជានំ ទោ កន្តេ ឥបស្ស-
 តំ ចាតុម្មហាកូតិកស្ស កាយស្ស អចិវចនំ មាតា-
 បេត្តិកសម្ពាស្ស ឱទទកុម្មាសុបបយស្ស អចិច្ចច្ឆានន-

(២០១) ម្ចាស់គហបតី ភាសិតសន្តិបនេះ ត្រូវយល់សេចក្តី
 ដោយព័ន្ធករដូចម្តេចទៅ ។ បពិត្រព្រះគុណដ៏ចំរើន នេះប្រាស
 ដោយព្រះសង្ឃព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយម្យ ។ អើគហបតី ។
 បពិត្រព្រះគុណដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ សូមព្រះគុណរង់ចាំប្អូនរំលេចសិន
 ចំពោះព្រះគុណពិចារណាខ្ញុំអង្គនៃភាសិតនេះ ។ សំដាប់នោះ ចិត្ត-
 គហបតីស្ងៀមនៃម្តាយរំលេច ហើយកិរោលគបទៅនឹងព្រះកាមក្ខន្ធិមាន
 អាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគុណដ៏ចំរើន ពាក្យថា វេយវៈវេសោស
 នេះ ជាឈ្មោះរបស់សីល ។ បពិត្រព្រះគុណដ៏ចំរើន ពាក្យថា មាន
 គ្រឿងពាសមានព័ណ៌សនេះ ជាឈ្មោះវិនិមុត្តិ ។ បពិត្រព្រះគុណ
 ដ៏ចំរើន ពាក្យថា មានកាំត្រងនេះ ជាឈ្មោះវិនិមុត្តិ ។ បពិត្រព្រះ
 គុណដ៏ចំរើន ពាក្យថា វិនិច្ឆ័យទៅ ។ នេះជាឈ្មោះវិនិមុត្តិ
 ទៅមុខនឹងវេយាក្រាយ ។ បពិត្រព្រះគុណដ៏ចំរើន ពាក្យថា ថេនេះ
 ជាឈ្មោះវិនិមុត្តិខ្ញុំដែលប្រកបដោយមហាក្ខត្តិ ២ កើតប្រអប់ពិមាតា
 នឹងបំភា មានសេចក្តីចំរើនដោយជាតិបាយនិងនំ ជាសភាវៈវិនិមុត្តិ

វត្តតា អាយតី អនុច្ឆន្ទនិម្មា តស្មា ទិណសារា ភិក្ខុ
 អនុច្ឆន្ទនិម្មា វត្តតា ។ ភតិ ទោ កន្តេ យន្តំ កកវតា វត្តំ
 ទេសវង្គា សេតបច្ឆាទោ
 ឯការោ វត្តតិ រដោ
 អន័យំ បស្ស អប្បត្តំ
 ជិន្ធសោតំ អនុច្ឆន្ទំ ។

ឥមស្ស ទោហំ កន្តេ កកវតា សន្តិក្ខន្ធកាសិ-
 តស្ស ឯវំ វិគ្គារេន អត្ថំ អាជានមិតំ ។ លាភា តេ
 កហមតិ សុលទ្ធិំ តេ កហមតិ យស្ស តេ តម្កិរ
 តុទ្ធវចទេ បញ្ញាចត្តា កមតិតំ ។ បព្វមំ ។

[២០២] ឯកំ សម័យំ អាយស្មា កាមក្ខ មជ្ជិ-
 កាសណ្ណោ វិហារតិ អម្ពាជការេន ។ អដទោ ចិ-
 ត្តោ កហមតិ យេនាយស្មា កាមក្ខ តេនុបសន្តិ-
 មំ ទុបសន្តិមិត្តា អាយស្មន្តំ កាមក្ខំ អភិវិនេត្តា

បែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងទៅ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុជាព្រះ
 ទិណស្រពិច័យហៅថាមិនមានចំណង ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន
 ពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគបានពោលហើយដូច្នោះថា
 ថេរមានអវយវៈឥតទោស មានត្រៀមពាសមានចំណិត
 មានកាំតែមួយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ អ្នកចូរមើលខ្យល់ដែល
 មិនមានទុក្ខ មិនដែលខ្យល់សេចក្តីទុក្ខ មានខ្យល់ដូច្នោះហើយ
 មិនមានចំណង ។

បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 ពោលដោយសន្តិប ខ្ញុំរកចម្លើងដោយសេចក្តីពិស្តារបានយ៉ាងនេះប៉ង ។
 ម្នាលភហុបតី អ្នកពេញហៅថាជាមានលាភ ម្នាលភហុបតី អន្តរាគម
 ជាមនុស្ស ពេញហៅថាអ្នកបានដោយច្រៃពេក ព្រោះថាអ្នកមានបញ្ញាចត្ត
 លុះទៅក្នុងពុទ្ធវចនៈដ៏ជ្រាលជ្រៅ ។ ចប់សូត្រទី៥ ។

[២០២] សម័យមួយ ព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុកន្លះនៅក្នុងវត្តអម្ពា-
 ជករេន បាននិព្រឹមជូកា ។ គ្រានោះ ចិត្តភហុបតីចូលទៅគេព្រះកាមក្ខ
 ដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុហើយ

ចំនួនហេតុបទសំយុង្គ

ឯកមន្ត ជំសិទិ ។ ឯកមន្ត ជំសិទ្ធា ទោ ចិត្តោ
កហមតិ អាយស្មន្តំ កាមកុំ ឯកទេវច កតិ ទុ
ទោ កន្ត កស្មានតំ ។ តយោ ទោ កហមតិ សង្ការ
កាយសង្ការោ វចិសង្ការោ ចិត្តសង្ការោតំ ។

(២០៣) សាទុ កន្តតិ ទោ ចិត្តោ កហមតិ អ-
យស្មោ កាមកុស្យ កាសិទំ អភិទទ្ធិត្វា អទុរោជិត្វា
អាយស្មន្តំ កាមកុំ ឧត្តិ បញ្ញំ អបុច្ឆិ កតតោ បទ
កន្ត កាយសង្ការោ កតតោ វចិសង្ការោ កតតោ
ចិត្តសង្ការោតំ ។ អស្សាសឃ្យស្សាសា ទោ កហមតិ
កាយសង្ការោ វតត្តវិចារោ វចិសង្ការោ សញ្ញា ច វេទ-
នា ច ចិត្តសង្ការោតំ ។

(២០៤) សាទុ កន្តតិ ទោ ចិត្តោ កហមតិ ឧត្តិ
បញ្ញំ អបុច្ឆិ កស្មា បទ កន្ត អស្សាសឃ្យស្សាសា
កាយសង្ការោ កស្មា វតត្តវិចារោ វចិសង្ការោ កស្មា

ចំនួនហេតុបទសំយុង្គ

អន្តិយកុនិច្ឆិសមគ្គ ។ លុះចិត្តកហមតិអន្តិយកុនិច្ឆិសមគ្គហើយ គឺ
ពោលទៅនឹងព្រះកាយកូដ៍មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគុណាដ៏ចម្រើន
សង្ខារមានប៉ុន្មានទៅហ្ន៎ ។ ម្ចាស់កហមតិ សង្ខារមាន ព្យដី កាយ-
សង្ខារ ១ វចិសង្ខារ ១ ចិត្តសង្ខារ ១ ។

(២០៥) ចិត្តកហមតិគ្រឹកអោរមានខាងកាសិទរបស់ព្រះ
កាយកូដ៍មានអាយុថា ប្រែតែហើយ លោកម្ចាស់ ហើយគឺសូត្រប្រស្នា
នឹងព្រះកាយកូដ៍មានអាយុទៅទៀតថា បពិត្រព្រះគុណាដ៏ចម្រើន ទុ-
កាយសង្ខារគឺដូចម្តេច វចិសង្ខារដូចម្តេច ចិត្តសង្ខារដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
កហមតិ ច្យល់ដំនើម្តេចញចូល ហៅថាកាយសង្ខារ សេចក្តីត្រិះរិះ
នឹងសេចក្តីចំពោះលោក ហៅថាវចិសង្ខារ សញ្ញានឹងវេទនា ហៅថាចិត្ត
សង្ខារ ។

(២០៦) ចិត្តកហមតិពោលថា ប្រែតែហើយ លោកម្ចាស់ ហើយ
គឺសូត្រប្រស្នាទៅទៀតថា បពិត្រព្រះគុណាដ៏ចម្រើន ចុះព្រះហេតុអ្វី
បានថាច្យល់ដំនើម្តេចញចូល ហៅថាកាយសង្ខារ ព្រោះហេតុអ្វីបាន
ជាសេចក្តីត្រិះរិះនឹងសេចក្តីចំពោះលោក ហៅថាវចិសង្ខារ ព្រោះហេតុអ្វី

សញ្ញា ច វេទនា ច ចិត្តសង្ខារោតិ ។ អស្សាសប្ប-
 ស្សាសា ទោ ភហមតិ កាយិកា ឯតេ ធម្មា កាយ-
 មជ្ជតត្វា តស្មា អស្សាសប្បស្សាសា កាយសង្ខារោ ។
 បុរា ទោ ភហមតិ វិគក្កេត្វា វិចារបត្វា មច្ឆា វាច-
 កិច្ចតិ តស្មា វិគក្កវិចារា វិចិសង្ខារោ ។ សញ្ញា ច
 វេទនា ច ចេតសិកា ឯតេ ធម្មា ចិត្តប្បជ្ជតត្វា តស្មា
 សញ្ញា ច វេទនា ច ចិត្តសង្ខារោតិ ។

(២០៥) សាធុ ។ បេ ។ មញ្ញំ អប្បច្ឆិ កត្តម្បេ
 កន្ត មញ្ញាវេទយំតនិកេនសមាមត្តិ ហោតិ ។ ច ទោ
 ភហមតិ សញ្ញាវេទយំតនិកេន សមាមច្ឆិទ្ធស្ស ភិក្ខុ-
 យោ ឯវំ ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទយំតនិកេន សមាមច្ឆិ-
 ស្សន្តំ វា អហំ សញ្ញាវេទយំតនិកេន សមាមច្ឆាមិត្ត-
 វា អហំ សញ្ញាវេទយំតនិកេន សមាមច្ឆោតិ វា ។
 អតទ្ធស្ស បុរា តថា ចិត្តំ កាវិលំ ហោតិ យន្តំ ត
 ជត្តាយំ ធម្មទតិ ។

បានជាសញ្ញានឹងវេទនា ហៅថាចិត្តសង្ខារ ។ ម្ចាស់ភហមតិ រ្យលំដង្ហើម
 ចេញចូលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ធម៌ទាំងឡាយដប់ចំពោះដោយកាយ ព្រោះ
 ហេតុនោះបានជាទ្យលំដង្ហើមចេញចូល ហៅថាកាយសង្ខារ ។ ម្ចាស់
 ភហមតិ បុគ្គលត្រូវដំលែងទារុណជាមុនហើយ ទើបបញ្ចេញខ្លួនវាចាជា
 ខាងក្រោយ ព្រោះហេតុនោះបានជាសេចក្តីត្រូវដំលែងសេចក្តីចំពោះទារុណ
 ហៅថាវិចិសង្ខារ ។ សញ្ញានឹងវេទនាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ធម៌ទាំង
 ឡាយដប់ចំពោះដោយចិត្ត ព្រោះហេតុនោះបានជាសញ្ញានឹងវេទនា
 ហៅថាចិត្តសង្ខារ ។

(២០៥) ចិត្តភហមតិពោលថា ប្រវែងហើយ ។ បេ ។ កិស្កុខ្យ
 ប្រស្នាថា បពិត្រព្រះគុណដំបំរើខ ចុះការចូលសញ្ញាវេទយំតនិកេន^(១)
 ដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភហមតិ ភិក្ខុដែលចូលសញ្ញាវេទយំត-
 និកេនធម៌នានាសេចក្តីត្រូវដំលែងនេះថា អាក្ខអញ្ញចូលនូវសញ្ញាវេទយំ-
 តនិកេនក្តី ថាអាក្ខអញ្ញកំភុនិចូលនូវសញ្ញាវេទយំតនិកេនក្តី ថាអាក្ខ
 អញ្ញបានចូលហើយនូវសញ្ញាវេទយំតនិកេនក្តី ។ ព្រោះថាចិត្តឯណា
 តែងបង្កើតទៅដើម្បីជាបុគ្គលមានសភាព^(២)ដូច្នោះ ចិត្តនោះឯង ភិក្ខុ
 នោះបានដំលែងហើយក្នុងកាលមុន ។

១ សេចក្តីសេចក្តីនៃសញ្ញានឹងវេទនា ។ ២ បង្កើតទៅដើម្បីចំនេញមានចិត្ត ដំបំរើខមានសញ្ញា
 នឹងវេទនាពោលគឺ ។

ចិត្តសហចតិច្ចាសំយុត្តំ

[២០៦] សាទុ ។ បេ ។ បញ្ញំ អប្បច្ចំ សញ្ញាវេទយំត-
 ធិរោធំ សមាបដ្ឋន្តស្ស មទ កន្ត ភិក្ខុតោ តាតមេ
 ធម្មា បឋមំ ចិវុជ្ឈន្តិ យទំ វា កាយសង្ការោ យទំ វា
 វចីសង្ការោ យទំ វា ចិត្តសង្ការោតំ ។ សញ្ញាវេទយំត-
 ធិរោធំ សមាបដ្ឋន្តស្ស ទោ តហមតំ ភិក្ខុតោ វចិ-
 សង្ការោ បឋមំ ចិវុជ្ឈន្តិ តតោ កាយសង្ការោ តតោ
 ចិត្តសង្ការោតំ ។

[២០៧] សាទុ ។ បេ ។ បញ្ញំ អប្បច្ចំ ហ្វាយំ កន្ត
 មតោ កាលតតោ យោ ចាយំ ភិក្ខុ សញ្ញាវេទយំត-
 ធិរោធំ សមាបដ្ឋោ វេទយំ តំ ធាតុវេទយំ ។
 ហ្វាយំ តហមតំ មតោ កាលតតោ តស្ស កាយ-
 សង្ការោ ធិវុជ្ឈន្តិ មជ្ជិមស្សន្តោ វចីសង្ការោ ធិវុជ្ឈន្តិ
 មជ្ជិមស្សន្តោ ចិត្តសង្ការោ ធិវុជ្ឈន្តិ មជ្ជិមស្សន្តោ
 រាជ្យ បរិត្តិណោ ទស្មា វុបសន្តា វង្រិយោចំ វិបា-
 ភិឆ្មាចំ ។ យោ ច ទ្វាយំ តហមតំ ភិក្ខុ សញ្ញាវេទយំ-
 តធិរោធំ សមាបដ្ឋោ តស្សចំ កាយសង្ការោ ធិវុជ្ឈន្តិ

ចិត្តសហចតិច្ចាសំយុត្តំ

[២០៦] ចិត្តសហចតិពោលថា ប្រែពោលហើយ ។ បេ ។ ភិក្ខុតោ
 ប្រែស្ទង់ថា បតិក្រិច្រិតុណាដំចំរើន ចុះភិក្ខុដែលចូលកាន់សញ្ញាវេ-
 យំតធិរោធ ធម៌ណាលេខមុន កាយសង្ការលេខមុនឬវចីសង្ការលេខមុន
 សង្ការ ។ ម្ចាស់ភហបតិ ភិក្ខុដែលចូលកាន់សញ្ញាវេយំតធិរោធ វចី-
 សង្ការលេខមុន តអតិទោរទៅកាយសង្ការ តអតិទោរទៅចិត្តសង្ការ ។

[២០៧] ចិត្តសហចតិពោលថា ប្រែពោលហើយ ។ បេ ។ ភិក្ខុតោ
 ប្រែស្ទង់ថា បតិក្រិច្រិតុណាដំចំរើន ភិក្ខុដែលស្តាប់ហើយ ធ្វើមរណ-
 កាលហើយ ធិវុជ្ឈន្តិដែលចូលកាន់សញ្ញាវេយំតធិរោធ ភិក្ខុចំនីពីពួក
 នេះ មានការផ្សេងខ្លះដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភហបតិ ភិក្ខុឯណាដែលស្តាប់
 ហើយ ធ្វើមរណកាលហើយ កាយសង្ការលេខមុនម្ចាស់ភហបតិហើយ
 រៀបចំហើយ វចីសង្ការកាលហើយ រៀបចំហើយ ចិត្តសង្ការកាល
 ហើយ រៀបចំហើយ កាយភិក្ខុសំហើយ ភ្លើងធាតុកំរៀបចំហើយ អគ្រិយ
 កំរែបក្រាយកក់កយំហើយ ។ ម្ចាស់ភហបតិ ភិក្ខុឯណាដែលបានចូល
 កាន់សញ្ញាវេយំតធិរោធិហើយ ឯកាយសង្ការលេខមុនម្ចាស់ភហបតិហើយ

បដិច្ចស្សន្តា រតិសង្ខារោ ធម្មត្ថោ បដិច្ចស្សន្តា ចិត្ត-
 សង្ខារោ ធម្មត្ថោ បដិច្ចស្សន្តា អាយុ អបរិក្ខិណោ
 ទស្សា អវុបសន្តា ឥន្ទ្រិយានិ វិច្ឆយន្តានិ ។ យាយ
 គហបតី មតោ កាលកតោ យោ ចាយំ កិក្កុ
 សញ្ញាវេទយំតទិរោនំ សមាមន្តា ឥនំ ទេសំ ទាទា-
 ករណន្តំ ។

[២០៨] សាទុ ។ ចេ ។ ទុត្តរិ បញ្ចំ អប្បុច្ឆិ កថម្បទ
 កន្តុ សញ្ញាវេទយំតទិរោនំសមាមន្តិយា វុដ្ឋានំ ហោតិ-
 តិ ។ ទ ទោ គហបតី សញ្ញាវេទយំតទិរោនំសមាមន្តិយា
 វុដ្ឋហន្តស្ស កិក្កុទោ ឯវំ ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទយំ-
 តទិរោនំសមាមន្តិយា វុដ្ឋហន្តិ វា អហំ សញ្ញាវេ-
 ទយំតទិរោនំសមាមន្តិយា វុដ្ឋហន្តិ វា អហំ សញ្ញាវេ-
 ទយំតទិរោនំសមាមន្តិយា វុដ្ឋតោតិ វាតិ ។ អថទ្ធស្ស
 បុត្តោ តថា ចិត្តំ ភាវិតំ ហោតិ យន្តំ តថត្តាយ
 ទុបទេតិ ។

រម្ងាប់ហើយ រិចិសង្ខារកំលតំហើយ រម្ងាប់ហើយ ចិត្តសង្ខារកំលក
 ហើយ រម្ងាប់ហើយ តែអាយុមិនអស់ ក្រើនជាតុមិនទាន់រម្ងាប់ ឥន្ទ្រិយ
 នៅស្រស់បស់ទៅឡើយ ។ ម្ចាស់គហបតី កិក្កុដែលស្ងាច់ហើយ
 ធ្វើមណោកាលហើយ នឹងកិក្កុដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយំតទិរោនំហើយ
 ទេវធម៌ ជាការផ្សេងគ្នានៃកិក្កុទាំងនោះ ។

[២០៨] ចិត្តគហបតិពាលថា ប្រិវោហើយ ។ ចេ ។ កិស្សន្ត
 ប្រស្នាទៅទៀតថា មតិគ្រិទ្រករណដំបើន ចុះការចេញចាក
 សញ្ញាវេទយំតទិរោនំសមាមន្តិ ដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្ចាស់គហបតី
 កិក្កុដែលចេញចាកសញ្ញាវេទយំតទិរោនំសមាមន្តិ មិនទាន់សច្ច្តិទ្រិវេ
 យ៉ាងនេះថា ភាគអញ្ចនឹងចេញចាកសញ្ញាវេទយំតទិរោនំសមាមន្តិ
 ថាភាគអញ្ចកុំទុនីចេញចាកសញ្ញាវេទយំតទិរោនំសមាមន្តិ ថាភាគ
 អញ្ចបានចេញហើយចាកសញ្ញាវេទយំតទិរោនំសមាមន្តិ ។ ព្រៃ
 ថាចិត្តឯណាបុគ្គិលទៅដើម្បីបុគ្គលមានសភាពដូច្នោះ ចិត្តនោះឯង
 កិក្កុនោះបានចំរើនហើយក្នុងកាលមុន ។

ចំនួនហេតុបុព្វសំយុង្គ

[២៩៧] សាធុ ករុណ ។ បេ ។ ឧត្តរី បញ្ញា អប្បជ្ជិ
 សញ្ញាវេទយំនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋហន្តស្ស បទ
 ករុណ កំត្យុនោ កាតមេ ធម្មា បឋមំ ឧប្បជ្ជន្តំ យទិ វា
 កាយសង្ខារេ យទិ វា វចីសង្ខារេ យទិ វា ចិត្តសង្ខា-
 រោតំ ។ សញ្ញាវេទយំនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋហន្តស្ស
 ទោ ភហបតិ កំត្យុនោ ចិត្តសង្ខារេ បឋមំ ឧប្បជ្ជន្តំ
 តាតា កាយសង្ខារេ តតោ វចីសង្ខារោតិ ។

[២៩៨] សាធុ ។ បេ ។ ឧត្តរី បញ្ញា អប្បជ្ជិ សញ្ញា-
 វេទយំនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋនំ បទ ករុណ កំត្យុ កាតិ
 ធស្ស ធុសន្តិ ។ សញ្ញាវេទយំនិរោធសមាបត្តិយា
 វុដ្ឋនំ ទោ ភហបតិ កំត្យុ តាយោ ធស្ស ធុសន្តិ
 សុញ្ញា^(១) ធស្ស អនិមិត្តោ ធស្ស អប្បណិហិតោ
 ធស្សនំ ។

១១ ឧ. សុញ្ញោ ។

ចំនួនហេតុបុព្វសំយុង្គ

[២៩៩] ចំនួនហេតុបុព្វសំយុង្គ ប្រពៃហើយ លោកម្ចាស់ ។ បេ ។
 កំស្មុឡូប្រស្ថានទៅទៀតថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះកិក្ខុវេទនា
 ចេញចាកសញ្ញាវេទយំនិរោធសមាបត្តិ ធម៌ណាកើតមុន កាយសង្ខារ
 កើតមុនឬចិត្តសង្ខារកើតមុន ។ ម្ចាស់ភហបតិ កិក្ខុវេទនាចេញចាក
 សញ្ញាវេទយំនិរោធសមាបត្តិ ចិត្តសង្ខារកើតមុន គម្ពីរនោះទៅកាយ
 សង្ខារ គម្ពីរនោះទៅចិត្តសង្ខារ ។

[៣០០] ចំនួនហេតុបុព្វសំយុង្គ ប្រពៃហើយ ។ បេ ។ កំស្មុឡូ
 ប្រស្ថានទៅទៀតថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ធស្សប្បិទ្ធាន ដែលពាល់
 ត្រូវកិក្ខុវេទនាចេញចាកសញ្ញាវេទយំនិរោធសមាបត្តិច្បាញហើយ ។ ម្ចាស់
 ភហបតិ ធស្សៈ ៣ គឺ សុញ្ញធស្សៈ ១ អនិមិត្តធស្សៈ ១ អប្បណិហិត-
 ធស្សៈ ១ តែនិពាល់ត្រូវកិក្ខុវេទនាចេញចាកសញ្ញាវេទយំនិរោធសមាបត្តិ
 ច្បាញហើយ ។

(២០០) សាទុ ។ បេ ។ ឧត្តរី បញ្ញំ អប្បច្ឆំ សញ្ញា-
 វេទយំតំរោទសមាបត្តិយា វុដ្ឋិតស្ស បទ កន្ត ភិក្ខុ-
 ទោ កីធិដ្ឋំ ចំត្តំ ហោតិ កីចោណំ កីបញ្ញាវុដ្ឋំ ។
 សញ្ញាវេទយំតំរោទសមាបត្តិយា វុដ្ឋិតស្ស ទោ កហ-
 បតិ ភិក្ខុទោ វិវេកធិដ្ឋំ ចំត្តំ ហោតិ វិវេកចោណំ
 វិវេកបញ្ញាវុដ្ឋំ ។

(២០២) សាទុ កន្តតិ ទោ ចិត្តា កហបតិ អាយ-
 ស្មតោ កាមកុស្ស កាសំតំ អភិធិដ្ឋិតា អនុមោទិតា
 អាយស្មន្តំ កាមកុ ឧត្តរី បញ្ញំ អប្បច្ឆំ សញ្ញាវេទយំតំ-
 រោទសមាបត្តិយា បទ កន្ត កតិ ធម្មា ធហូបកាក-
 តិ ។ អន្តា ទោ ត្វំ កហបតិ យំ បមមំ បុដ្ឋិតត្វំ តំ^(១)
 បុដ្ឋសំ អមិ ធរ ក្សាហំ ក្សាហំស្សមិ ។ សញ្ញាវេទយំត-
 ំរោទសមាបត្តិយា ទោ កហបតិ ទ្វេ ធម្មា ធហូបកាក
 សមដោ ធរ វិបស្សនា ចាតិ ។ ធជំ ។

១ ១. ឧប្បត្តា ឧប្បសំ ។

(២០៤) ចិត្តភយបតិវាសថា ប្រិពហោយ ។ បេ ។ កំសូន្ត
 ប្រស្នាតទៅទៀតថា បពិត្រព្រះគុណដ៏ចម្រើន ភ័ក្ត្រផលចេញចាក
 សញ្ញាវេទយំតំរោទសមាបត្តិយា មានចិត្តបង្ហោទៅកេអ៊ី ទេរ
 ទៅកេអ៊ី ជ្រៃទៅកេអ៊ី ។ ម្នាលភយបតិ ភ័ក្ត្រផលចេញចាកសញ្ញាវេ-
 យំតំរោទសមាបត្តិយា មានចិត្តបង្ហោទៅកេវិភេ ទេរទៅកេវិភេ
 ជ្រៃទៅកេវិភេ ។

(២០៦) ចិត្តភយបតិក្រិកអអនុមោទនាធិនិកាសិករបសំព្រះ
 កាមកុដ៏មានកាយុថា ប្រិពហោយ លោកម្ចាស់ ហើយកំសូន្តប្រស្នា
 តទៅទៀតនឹងព្រះកាមកុដ៏មានកាយុថា បពិត្រព្រះគុណដ៏ចម្រើន ចុះ
 ធម៌ប៉ុន្មាន ដែលមានទុកការច្រើនដល់សញ្ញាវេទយំតំរោទសមាបត្តិ ។
 ម្នាលភយបតិ ពាក្យឯណាដែលគេត្រូវសួរមុន ពាក្យនោះអ្នកសួរក្រោយ
 វិញ ល្បើយចុះ អាក្ខន្តិដោះស្រាយដល់អ្នក ។ ម្នាលភយបតិ ធម៌២
 យ៉ាង គឺសមថនិវិចស្សនា មានទុកការច្រើនដល់សញ្ញាវេទយំតំរោទ-
 សមាបត្តិ ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

[២០៣] ឯកំ សមយំ អាយស្មា កោនត្តោ មច្ចំ-
 កាសណ្ណោ វិហារតិ អម្ព្រាជកាវេ ។ អថ ទោ ចំត្តា ក-
 ហមតិ យេនាយស្មា កោនត្តោ តេនុបសន្តំ ឧបសន្តំ-
 មិថ្វា អាយស្មន្តំ កោនត្តំ អភំវាទេនា ឯកមន្តំ ឯសំ ឯ ។
 ឯកមន្តំ ឯសំ ឯ ទោ ចំត្តំ កហមតិ អាយស្មា កោនត្តោ
 ឯកនរោច យោ ចាយំ កហមតិ អប្បមាណា ទេកោវិមុត្តិ
 យោ ច អាកត្តញ្ញា ទេកោវិមុត្តិ យោ ច សុញ្ញតា
 ទេកោវិមុត្តិ យោ ច អធិមិត្តា ទេកោវិមុត្តិ នមេ ធម្មា
 តានត្តា តាណត្យញ្ញតា ឧតាហុ ឯកត្តា ត្យញ្ញទមេវ
 តានត្តំ ។ អត្ថិ កន្តេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម
 នមេ ធម្មា តានត្តា ទេវ តាណត្យញ្ញតា ច អត្ថិ ឫទ
 កន្តេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម នមេ ធម្មា
 ឯកត្តា^(១) ត្យញ្ញទមេវ តានត្តំ ។

១ ឯកត្តា ទេវ ។

[២០៣] សម័យមួយ ព្រះភោគក្កដំមានអាយុគង្វាន់នៅក្នុងក្រុង
 អម្ព្រាជកាវេ បាននិព្វិមច្ចុតា ។ ព្រោះ ចំក្នុងហេតុបញ្ចប់យុទ្ធសៅក
 ព្រះភោគក្កដំមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះភោគក្ក
 ដំមានអាយុ ហើយអន្តិយក្នុងវិធីសមគួរ ។ លុះចំក្នុងហេតុបញ្ចប់យុទ្ធស្រេង
 វិធីសមគួរហើយ ព្រះភោគក្កដំមានអាយុក៏ពោលដូច្នោះថា ម្ចាស់កហមតិ
 អប្បមាណាទេកោវិមុត្តិឯណាភ្នំ រាគីញ្ញញ្ញាទេកោវិមុត្តិឯណាភ្នំ សុញ្ញ-
 តាទេកោវិមុត្តិឯណាភ្នំ អធិមិត្តាទេកោវិមុត្តិឯណាភ្នំ ធម៌ចំនីអម្បាលនេះ
 មានអក្ខរ្យង្គតា មានព្យញ្ជនៈផ្សេងៗ ឬមានអក្ខរ្យង្គតា ផ្សេងៗក
 ព្យញ្ជនៈ ។ ចំព្រះករុណាដ៏ចំរើន ធម៌ចំនីអម្បាលនេះ មានអក្ខ
 រ្យង្គតាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងៗផង ព្រោះកស្រីយន្តបរិយាយ
 ឯណា បរិយាយនាវមនីមាន ចំព្រះករុណាដ៏ចំរើន ធម៌ចំនី
 អម្បាលនេះ មានអក្ខរ្យង្គតា ផ្សេងៗកព្យញ្ជនៈ ព្រោះកស្រីយន្ត
 បរិយាយឯណា បរិយាយនោះក៏មានដែរ ។

(២០៤) ភក្កោ ច កន្តោ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ
 ភក្កម្ម ឥមេ ធម្មា នានត្វា ទេវ បាណព្យញ្ញនា ច ។ ឥធន
 កន្តោ ភិក្ខុ មេត្តាសហគភេទ ទេតសា ឯកំ ទិសំ ជរិត្តា
 វិហារតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា ចតុត្ថំ ។
 ឥតិ ទុទ្ធមជា តិវិយំ សព្វដំ សព្វត្ថកាយ សព្វាវុត្តំ
 លោកំ មេត្តាសហគភេទ ទេតសា វិបុលេន មហាត្ថកេ-
 ន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ជរិត្តា វិហារតិ ។
 ករុណាសហគភេទ ទេតសា ។ មុទិកាសហគភេទ
 ទេតសា ។ ឧបេក្ខាសហគភេទ ទេតសា ឯកំ ទិសំ
 ជរិត្តា វិហារតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា
 ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ទុទ្ធមជា តិវិយំ សព្វដំ សព្វត្ថកាយ
 សព្វាវុត្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគភេទ ទេតសា វិបុ-
 លេន មហាត្ថកេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន

(២០៤) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន មួយទៀត ធម៌ចាំអប្បល
 នេះ មានអក្ខរៈផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ញនៈផ្សេងគ្នាផង ព្រោះពេស្រីយខ្យ
 បរិយាយឯណា បរិយាយពោះភីដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិស
 ទី ១ ។ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ កាន់ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។
 កាន់ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទាំងលើ ទិសទាំងក្រោម
 ទាំងទិសទាំងក៏ដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជាចិត្តទូលាយ
 ផល់ខ្យកៅដៃដំ មិនមានប្រមាណ មិនមានព្រិះ មិនមានព្យាបាទ
 ផ្សាយទៅកាន់សក្កលោកទាំងតួនី ដោយភក្កាទាំងតួនី ក្នុងទីចាំតួនី
 ប្រព្រឹត្តទៅត្រប់វិយាបជ ។ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា ។ មានចិត្ត
 ប្រកបដោយមុទិកា ។ មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិស
 ទី ១ ។ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ កាន់ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។
 កាន់ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទាំងលើ ទិសទាំងក្រោម
 ទាំងទិសទាំងក៏ដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាចិត្តទូលាយ
 ផល់ខ្យកៅដៃដំ មិនមានប្រមាណ មិនមានព្រិះ មិនមានព្យាបាទ

ចំនួនហេតុបុព្វសំយាទ្ធ

ជវិត្តា វិហារតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ កន្លេ អប្បមាណា
ចោតោវិមុត្តិ^១ ។

(២០៨) កតមា ច កន្លេ អាតិញ្ញា ចោតោវិមុត្តិ ។

វេទ កន្លេ ភិក្ខុ សត្វសោ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ សម-
ភិក្ខុម្ម ធន្តិ កំញ្ញតិ អាតិញ្ញាយតនំ ធុបសម្បជ្ជ
វិហារតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ កន្លេ អាតិញ្ញា ចោតោវិមុត្តិ ។

(២០៦) កតមា ច កន្លេ សុញ្ញតា ចោតោវិមុត្តិ ។

វេទ កន្លេ ភិក្ខុ អញ្ញតោ វា វុត្តម្មលតោ វា
សុញ្ញតាកតោ វា វេទិ បដិសញ្ញត្តតិ សុញ្ញនិទំ
អត្តេន វា អត្តនិយេន វាតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ កន្លេ សុញ្ញតា
ចោតោវិមុត្តិ ។

១ ១. អប្បមាណាច ចោតោ វិមុត្តិ ។

ចំនួនហេតុបុព្វសំយាទ្ធ

ផ្សាយៅកាន់សព្វលោកតាំងក្នុង ដោយអាតារាំងក្នុង ក្នុងទីតាំងក្នុង
ប្រព្រឹត្តិទៅគ្រប់អវិយាបថ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន នេះហៅថា
អប្បមាណាចោតោវិមុត្តិ ។

(២១៥) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះអាតិញ្ញាចោតោវិមុត្តិ

កើតដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ភិក្ខុកុសលសទានេះ ប្រព្រឹត្ត
កន្លងទូរវិញ្ញាណញ្ញាយតនសមបក្តិ ដោយប្រការតាំងក្នុង បានដល់
ចុះអាតិញ្ញាយតនសមបក្តិ ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អ្វីនិចគ្រប់និមន
ប្រព្រឹត្តិទៅគ្រប់អវិយាបថ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន នេះហៅថា
អាតិញ្ញាចោតោវិមុត្តិ ។

(២១៦) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះសុញ្ញតាចោតោវិមុត្តិ

កើតដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ភិក្ខុកុសលសទានេះ នៅក្នុង
វិប្រត្តិ នៅក្រោមម្លប់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី ពិចារណាដូច្នោះថា
គម្មជាតិខ្លះសូន្យចាកខ្លះចូលក្នុងវាវេសខ្លួន ។ បពិត្រព្រះករុណា
ដ៏ចម្រើន នេះហៅថា សុញ្ញតាចោតោវិមុត្តិ ។

(២០៧) កតមោ ច កន្តេ អនិមិត្តា ចេតោវិ-

មុត្តិ ។ ឥធិ កន្តេ កិក្ខុ សទ្ធិនិមិត្តានំ អមលសិការា
អនិមិត្តំ ចេតោសំមាទិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ អយំ
វុទ្ធិតិ កន្តេ អនិមិត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ អយំ ខោ កន្តេ
បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម ឥមេ ធម្មា នាទត្តា
ចេវ ធានាស្សត្តនា ច ។

(២០៨) កតមោ ច កន្តេ បរិយាយោ យំ ប-

រិយាយំ អាគម្ម ឥមេ ធម្មា ឯកត្តា ស្សត្តនមេវ ធា-
នំ ។ កតោ កន្តេ បមាណាគរណោ នោសោ បមា-
ណាគរណោ មោហោ បមាណាគរណោ តេ ទីណា-
សវស្ស កិក្ខុនោ បហីតា ឧច្ឆ័ទ្ធមូលា កាលាវត្ត-

(២០៧) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះអនិមិត្តាចេតោវិមុត្តិភីដូច

ម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ភិក្ខុកុសិលាសនាទេ បានដល់ខ្ញុំ
ចេតោសមាទិមិនមាននិមិត្ត ព្រោះមិនបានធ្វើទុកកុសិលាកម្មនិមិត្តទាំងពួង
ប្រព្រឹត្តទៅនឹងវិយាបថ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន នេះហៅថា
អនិមិត្តាចេតោវិមុត្តិ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ
មានអក្ខរៀន្តរាជនិ មានព្យក្ខន្តៈរៀន្តរាជនិ ព្រោះពេស្រីយទ្ធុ
បរិយាយឯណា និងវិយាយានេះឯង ។

(២០៨) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ មាន

អក្ខរៀន្តរាជនិ រៀន្តរាជនិព្យក្ខន្តៈ ព្រោះពេស្រីយទ្ធុបរិយាយឯណា បរិ-
យាយនោះតែដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន កតៈដោះដ្រឺនិធ្វើ
ខ្ញុំប្រមាណ ពោសៈដោះដ្រឺនិធ្វើខ្ញុំប្រមាណ មោហៈដោះដ្រឺនិធ្វើខ្ញុំ
ប្រមាណ ឯសភាវៈមានកតៈដោះដើមនោះ ភិក្ខុជាព្រះទីណាស្រុកបាន
លះចេតិហើយ បានតាសិរិលើនិបូសធម៌ហើយ បានធ្វើទ្រុឌទៅសល់នៃទី

ចំនួនហេតុបទសំយុង្គ

កតតា អនកាវត្តតា អាយតី អនុប្បាណធម្មា ។ យាវតា
 ទោ កន្តេ អប្បមាណា ចេតោវិមុត្តិយោ អកុប្បា កាសំ
 ចេតោវិមុត្តិ អត្តមត្តាយតិ ។ សា ទោ បទ អកុប្បា
 ចេតោវិមុត្តិ សុញ្ញា រកេន សុញ្ញា នោសេន សុញ្ញា
 មោហេន ។ រកេតា ទោ កន្តេ កំព្វំ នោសោ កំព្វំ
 មោហោ កំព្វំ តេ ទំណាសវស្ស ភិក្ខុនោ មហីនា
 ឧច្ឆិទ្ធមូលា កាលាវត្តកតា អនកាវត្តតា អាយតី
 អនុប្បាណធម្មា ។ យាវតា ទោ កន្តេ ភាគិញ្ញា
 ចេតោវិមុត្តិយោ អកុប្បា កាសំ ចេតោវិមុត្តិ អត្ត-
 មត្តាយតិ ។ សា ទោ បទ អកុប្បា ចេតោវិមុត្តិ
 សុញ្ញា រកេន សុញ្ញា នោសេន សុញ្ញា មោ-
 ហេន ។ រកេតា ទោ កន្តេ ជំមិត្តករណោ នោសោ

ចំនួនហេតុបទសំយុង្គ

នៅដូចជាទីនៅនៃដើមក្បាល បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព ជាសភាវៈម៉ែ
 ភើតឡើងទៅ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន អប្បមាណាចេតោវិមុត្តិ
 ទាំងឡាយមានកំណត់ត្រិមណា អកុប្បាចេតោវិមុត្តិប្រាកដជាប្រសើរ
 ជាងអប្បមាណាចេតោវិមុត្តិទោ ។ ព្រោះអកុប្បាចេតោវិមុត្តិទោ សូន្យ
 ចាកកតៈ សូន្យចាកទោសៈ សូន្យចាកមោហៈ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏
 ចំរើន កតៈជាកន្ទីល់ ទោសៈជាកន្ទីល់ មោហៈជាកន្ទីល់ កតៈជាដើមទោ
 ភិក្ខុជាព្រះទិណស្រពបានលបេនហើយ បានកាសំរំលើនិមូលគល់
 ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមក្បាល បានធ្វើឲ្យ
 លែងមានបែបភាព ជាសភាវៈម៉ែភើតឡើងទៅ ។ បពិត្រព្រះករុណា
 ដ៏ចំរើន ភាគិញ្ញាចេតោវិមុត្តិទាំងឡាយមានកំណត់ត្រិមណា អកុប្បា-
 ចេតោវិមុត្តិប្រាកដជាប្រសើរជាងភាគិញ្ញាចេតោវិមុត្តិទាំងឡាយ ។
 ព្រោះអកុប្បាចេតោវិមុត្តិទោ សូន្យចាកកតៈ សូន្យចាកទោសៈ សូន្យចាក
 មោហៈ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន កតៈជាគ្រឿងធ្វើឲ្យនិមិត្ត ទោសៈ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធកថាខន្ត

ធិមិគ្គករណោ មោហោ ធិមិគ្គករណោ តេ ទិណាស-
 វស្ស ភិក្ខុនោ បហីនា ឧត្តន្តមូលា កាលាវត្តកតា
 អនកាវត្តកា អាយតី អនុប្បាទធម្មា ។ យាវតា ទោ កន្ត
 អធិមិគ្គាចេតោវិមុត្តិយោ អកុប្បា តាសិ ចេតោវិមុត្តិ
 អក្កមត្តាយតិ ។ សា ទោ បទ អកុប្បា ចេតោវិមុត្តិ
 សុញ្ញា វគេន សុញ្ញា នោសេន សុញ្ញា មោហេន ។
 អយំ ទោ កន្ត បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាកម្ម
 វិមេ ធម្មា វិកត្តា ព្យញ្ញទមេវ នានន្តំ ។ ណាភ តេ
 តហបតិ សុលន្តំ តេ តហបតិ យស្ស តេ ឧត្តិប
 ពុទ្ធវិទោ បញ្ញាចក្ក កមតិកំ ។ សត្តមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធកថាខន្ត

ជាត្រឡឹងធ្វើឱ្យធិមិគ្គ មោហាជាត្រឡឹងធ្វើឱ្យធិមិគ្គ ពនៈជាដើមនោះ ភិក្ខុ
 ជាព្រះទិណាស្រពបានលះបង់ហើយ បានតាសិរលើសតសហើយ
 បានធ្វើឱ្យនៅសល់តទីនៅដូចជាទីនៅវិទេដិមកោត បានធ្វើឱ្យរលី
 មានបែបភាព ជាសកាវិមេតិកទៀតទៅ ។ បតិក្រព្រះកុណា
 វិចារិម អធិមិគ្គាចេតោវិមុត្តិចាំទ្បយមានកំណត់ត្រិមណា អកុប្បាច-
 តោវិមុត្តិប្រាកដជាប្រសើរជាងអធិមិគ្គាចេតោវិមុត្តិចាំនិទាន ។ ព្រោះថា
 អកុប្បាចេតោវិមុត្តិនោះ សូន្យចាកពនៈ សូន្យចាកតាសិ សូន្យចាក
 មោហា ។ បតិក្រព្រះកុណាវិចារិម ធិមិចាំនិទាននោះ មានអក្ខដូ
 តា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ញៈ ព្រោះអស្រ័យនូវបរិយាយឯណា ធិមិចាយ
 នេឯន ។ ខ្នាលគហបតិ អ្នកពេញហៅថាមានលាភ ខ្នាលគហបតិ
 អត្តភាពជាមនុស្ស ពេញហៅថាអ្នកបានដោយប្រិវាហើយ ព្រោះអ្នក
 មានបញ្ញាចក្កលុះទៅក្នុងកុទ្ធវិទោដ៏ជាលាម្រៅ ។ ចប់សុត្តិទី ៧ ។

ចំនួនហេតុបញ្ចប់យុទ្ធ

[២១៧] គេន ទោ បទ សមយេន ជិត្តណ្ណោ
 បាជបុត្តោ មជ្ឈិកាសណ្ណំ អនុប្បត្តោ ហោតិ មហាតិយា
 ជិត្តណ្ណបរិសាយ សន្និ ។ អស្សន្តសិ ទោ ចិត្តោ កំ-
 ហេបតិ ជិត្តណ្ណោ កំ បាជបុត្តោ មជ្ឈិកាសណ្ណំ អ-
 នុប្បត្តោ មហាតិយា ជិត្តណ្ណបរិសាយ សន្និ ។ អថទោ
 ចិត្តោ កហេបតិ សម្មហុលេហិ ទុចសកេហិ សន្និ
 យេន ជិត្តណ្ណោ បាជបុត្តោ ភេទុបសន្តមិ ទុបសន្តមិត្តា
 ជិត្តណ្ណោ បាជបុត្តោ សន្និ សម្មាទិ សម្មាទន្តិយំ
 កដំ សារណីយំ វិគិសាមេត្តា ឯកមន្តំ ជិសិទិ ។ ឯ-
 កមន្តំ ជិសិទិ ទោ ជិត្តំ កហេបតិ ជិត្តណ្ណោ បាជបុត្តោ
 ឯកទេវេន សន្តហសំ កំ កហេបតិ សមណស្ស កោ-
 តមស្ស អត្ថំ អវិកាត្តោ អវិចារេ សមាទិ អត្ថំ វិកត្ត-
 វិចារេន ជិវេចោតិ ។ ន ទ្វាហំ ឯតុ កន្តេ កកវេត
 សទ្ធាយ កត្តមិ អត្ថំ អវិកាត្តោ អវិចារេ សមាទិ អត្ថំ
 វិកត្តវិចារេន ជិវេចោតិ ។

ចំនួនហេតុបញ្ចប់យុទ្ធ

[២១៧] សមីយោនោឯនិ ជិត្តណ្ណោ បាជបុត្តោ ទោ ទេវេវេនិ ព្រ
 មជ្ឈិកា ជាមួយនឹងនិគ្រូជាបរិសទ្យជំរុំច្រើន ។ ចំនួនហេតុបញ្ចប់យុទ្ធគឺថា
 ជិត្តណ្ណោ បាជបុត្តោ ជាមួយនឹងនិគ្រូជាបរិសទ្យ
 ជំរុំច្រើន ។ គ្រាទោ ចំនួនហេតុបញ្ចប់យុទ្ធគឺថា ព្រមទាំងពួកទុក្ខសកជាច្រើន ចូល
 ទៅរកជិត្តណ្ណោ បាជបុត្ត លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនសេចក្តីរកយថា-
 មួយនឹងនិគ្រូ បាជបុត្ត លុះចំណុះពាក្យដែលស្តីរកយន្តរកយហើយ
 ក៏អន្តរាយក្នុងជីវិតសម្បត្តិ ។ លុះចំនួនហេតុបញ្ចប់យុទ្ធគឺថា ជិត្តណ្ណោ បាជបុត្ត
 ជិត្តណ្ណោ បាជបុត្ត ទៅដូច្នោះ ទ្វាលកហេតុ អ្នកជឿពាក្យសមណ-
 គោតមថា សមាទិមិនមានវិកត្តៈមិនមានវិចារៈក៏មាន សេចក្តីលេងវិកត្តៈ
 មិនវិចារៈក៏មាន ។ ចំណែកដំបូងនៃ ចំណុះច្រើនទៅដោយសេចក្តី
 ជឿពាក្យសេចក្តីព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងហេតុនេះថា សមាទិមិនមានវិកត្តៈ
 មិនមានវិចារៈក៏មាន សេចក្តីលេងវិកត្តៈមិនវិចារៈក៏មាន ដូច្នោះទេ ។

[២២០] ឃីវ វុត្ត ចិត្តលោកា ហេតុបុត្តោ សកំ បរិសំ
 អបលោកេត្តា^(១) ឯតទភោច ភំណំ កវត្តោ បស្សន្ត យាវ
 ឧដុកោ ចាយំ ចិត្តោ គហបតិ យាវ អសហេ
 ចាយំ ចិត្តោ គហបតិ យាវ អមាយាវ ចាយំ ចិត្តោ
 គហបតិ ភំណំ ភំ សោ ជារលេទ ពារេនត្រំ មត្តោយ្យ
 យោ វិតក្កវិចារ ចំពោនេត្រំ មត្តោយ្យ សកម្មុដ្ឋិតា
 ភំ សោ កង្កាយ សោតំ អាភិវត្តំ មត្តោយ្យ យោ
 វិតក្កវិចារ ចំពោនេត្រំ មត្តោយ្យាតំ ។ តំ កំ មត្តសំ
 កន្តេ កកមំ ទុ ទោ បណិកកវំ ញាណំ ភំ សទ្ធា ភតិ ។
 សទ្ធាយ ទោ គហបតិ ញាណំយេវ បណិកកវុំ ។ អហំ
 ទោ កន្តេ យារិណេវ អាគម្ពាមំ វិវិចេវ តារមេហំ វិវិចូ
 អកុសលេហំ ធម្មេហំ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកដំ មិត្ត-
 សុទំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារមំ ។ អហំ ទោ កន្តេ
 យារិណេវ អាគម្ពាមំ វិតក្កវិចារំ វុបសមា ។ បេ ។
 ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារមំ ។ អហំ ទោ កន្តេ

១ ឧ. ច. ទេវលោកោ ។ ទេវលោកោនិ អន្តរាយំ វិស្សនិ ។

[២២០] កាលបើចិត្តគហបតិពោលយ៉ាងនេះ ចិត្តលោកាដបុត្ត
 គឺក្រលៀតមើលបរិសទ្ធស្របសំខ្លួនហើយពោលទៅផ្សេងៗថា អ្នកដំបើង
 ចាំនិទ្ទាយ ចូរមើលទូរគហបតិទេវចុះ ចិត្តគហបតិទេវ ពេញជាមនុស្ស
 មានចិត្តត្រង់ ចិត្តគហបតិទេវ ពេញជាមនុស្សមិននិរមមច ចិត្តគហបតិ
 ទេវ ពេញជាមនុស្សមិនមានកំចូកល បុគ្គលឯណាគប្បីសំគាល់ទូរវិកក្កៈ
 ទំនិវិចារថាជាធម្មជាតិគួររំលត់បាន បុគ្គលនោះគប្បីសំគាល់ទូរវិកក្កៈ
 ជាបេសំគួរឲ្យគ្រឿងបានដោយអណ្តាតភ្នែង បុគ្គលឯណាគប្បីសំគាល់
 ទូរវិកក្កៈទំនិវិចារថាជាធម្មជាតិគួររំលត់បាន បុគ្គលនោះគប្បីសំគាល់ទូរ
 វិទ្ធិនៃកង្កិយជាបេសំគួរយោគដោយក្បប់វិវិទ្ធិខ្លួនបានដែរ ។ បពិត្រ
 លោកដំបើង ចុះលោកសំគាល់ទូរសេចក្តីនោះដូចម្តេច ញាណក្តី
 សទ្ធាក្តី (បណ្តាធម្មជាតិភំណំ ២ នេះ) ធម្មជាតិណា ក្នុងមជ្ឈិម ។ ម្ចាស់
 គហបតិ ញាណក្នុងមជ្ឈិមសទ្ធា ។ បពិត្រលោកដំបើង ខ្ញុំប្រាថ្នា
 ស្តាប់ពាក្យ ស្តាប់ពាក្យអកុសលធម៌ចាំនិទ្ទាយ បានដល់ទូរឋម-
 មជ្ឈាន ប្រកបដោយវិកក្កៈ ប្រកបដោយវិចារ មានបំណិនសុទ្ធជំតិក
 អំពីសេចក្តីស្តាប់ ប្រព្រឹត្តទៅគ្រប់វិយាបថកំណត់ត្រិមណា ។ បពិត្រ
 លោកដំបើង ខ្ញុំប្រាថ្នាម្ចាស់ទូរវិកក្កៈវិចារ ។ បេ ។ ដល់ទូរវិកក្កៈមជ្ឈាន
 ប្រព្រឹត្តទៅគ្រប់វិយាបថកំណត់ត្រិមណា ។ បពិត្រលោកដំបើង ខ្ញុំ

ចំនួនហេតុបុព្វសំយុង្គ

យាវទៅ អាកត្តាមិ បីតិយា ច វិរាតា ។ បេ ។ តតិ-
 យដ្ឋានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ អហំ ទោ កន្ត យាវ-
 ទៅ អាកត្តាមិ សុទស្ស ច បហាថា ។ បេ ។ ធកុត្តដ្ឋាន-
 ំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ ទ^(១) សោ ទ្វាហំ កន្ត ឯវំ
 ជាធាត្តា ឯវំ បស្សន្តោ កាយស្ស សមណស្ស ក
 ព្រាហ្មណស្ស ក សទ្ធាយ តមិស្សនមំ អត្ថំ អវិកត្តោ
 អវិចារេ សមាទំ អត្ថំ វិកត្តវិចារទំ ឱរោធាតិ ។

(២២០) ឯវំ វុត្ត ចំនួនណា ចាដបុត្តោ សកំ
 បវិសំ អបលោកេត្តា ឯកទេវេច ឥទំ កវុត្តោ បស្សន្ត
 យាវ អនុជ្ជកោ ចាយំ ចិត្តោ តហាបតិ យាវ ស-
 ហោ ចាយំ ចិត្តោ តហាបតិ យាវ មាយាវី ចាយំ
 ចិត្តោ តហាបតិ ។ ឥទាទៅ ច បទ^(២) មយំ កន្ត

១ ឧ. សេតុ ២ យោនិ ។ ២ ឧ. និទានេ វោ ធម្មេ ។

ចំនួនហេតុបុព្វសំយុង្គ

ព្រាហ្មណស្ស ចាយាច ចកិ ។ បេ ។ ដល់ខ្ញុំកតិយដ្ឋាន ប្រព្រឹត្តទៅ
 គ្រប់អំណាចកំណត់ត្រិមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រាហ្មណៈ
 បន្តិទូសុទ ។ បេ ។ បានដល់ខ្ញុំចក្កដ្ឋាន ប្រព្រឹត្តទៅគ្រប់អំណាច
 កំណត់ត្រិមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន កាលចើង្គំដំណឹងនេះ
 ឃើញយ៉ាងនេះ ចំនឹងប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្តីជឿជាក់របស់សមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយថា សមាធិមិនមានវិកត្តៈមិនមានវិចារៈក៏មាន សេច-
 ក្តីលក់វិចារៈក៏មានវិចារៈក៏មានដូច្នោះទេ ។

(២២១) កាលចើចំនួនហេតុបុព្វសំយុង្គនេះ ចំនួនណាដបុត្ត
 ក៏ត្រឡប់មើលទៅបរិសទ្ធស្របសំខ្លះហើយពាលដូច្នោះថា អ្នកដ៏ចំរើន
 ទាំងឡាយ ចូរមើលខ្ញុំតហាបតិនេះចុះ ឯចំនួនហេតុនេះ ពេញជាមនុស្ស
 មានចំនួនមិនគ្រប់ ចំនួនហេតុនេះ ពេញជាមនុស្សរូបកថ ចំនួនហេតុ
 នេះ ពេញជាមនុស្សមានកិច្ចកល ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន យើង

កាសិកំ ឯវំ អាជាតាម ឥទំ កវន្តោ បស្សន្តុ យាវ
 ឧដ្ឋុកោ ចាយំ ចិន្តោ ភហបតិ យាវ អសរោ ចាយំ
 ចិន្តោ ភហបតិ យាវ អមាយាវី ចាយំ ចិន្តោ ភហ-
 បតិ ។ ឥតាថេ ច បទ មយំ កន្តេ កាសិកំ ឯវំ
 អាជាតាម ឥទំ កវន្តោ បស្សន្តុ យាវ អឧដ្ឋុកោ ចាយំ
 ចិន្តោ ភហបតិ យាវ សរោ ចាយំ ចិន្តោ ភហបតិ
 យាវ មាយាវី ចាយំ ចិន្តោ ភហបតិ ។ សចេ តេ
 កន្តេ បុរិមំ សទ្ធិំ បច្ឆិមំ តេ មិច្ឆា ។ សចេ បទ
 តេ កន្តេ បច្ឆិមំ សទ្ធិំ បុរិមំ តេ មិច្ឆា ។ ឥម
 ទោ បទ តេ កន្តេ ធន សហនម្មិតា បញ្ញា
 អាគច្ឆន្តំ ។ យតា ទេសំ អត្តំ អាជាធម្មរាសិ ។
 បឋមំ^(១) បដិចារយ្យាសិ សទ្ធិំ ចិត្តល្អាបរិសាយ

១ ១. ធម. ធម មំ ។

ជិនិច្ឆាសំពាក្យវេលាលោកពាលហើយក្នុងកាលអម្បញ្ញមិញនេះ យ៉ាង
 នេះថា អ្នកដំបំរើទាំងឡាយ ចូរមើលខ្លួនហេតុនេះចុះ ចិត្តភហបតិនេះ
 ពេញជាមនុស្សមានចិត្តត្រង់ ចិត្តភហបតិនេះ ពេញជាមនុស្សមិន
 អែបអប ចិត្តភហបតិនេះ ពេញជាមនុស្សមិនមានកិច្ចកល ។ បតិក្រ
 លោកដំបំរើ ឥឡូវនេះយើងបានជិនិច្ឆាសំពាក្យវេលាលោកម្ចាស់ពាល
 ហើយយ៉ាងនេះវិញថា អ្នកដំបំរើទាំងឡាយ ចូរមើលខ្លួនហេតុនេះចុះ
 ចិត្តភហបតិនេះ ពេញជាមនុស្សមានចិត្តមិនត្រង់ ចិត្តភហបតិនេះ ពេញ
 ជាមនុស្សអែបអប ចិត្តភហបតិនេះ ពេញជាមនុស្សមានកិច្ចកល ។
 បតិក្រលោកដំបំរើ បើពាក្យមុខរបស់លោកជាពាក្យពិត ពាក្យក្រោយ
 របស់លោកជាពាក្យខុសវិញ ។ បតិក្រលោកដំបំរើ បើពាក្យក្រោយ
 របស់លោកជាពាក្យពិត ពាក្យមុខរបស់លោកជាពាក្យខុសវិញ ។
 បតិក្រលោកដំបំរើ ប្រស្នាទាំង ១០ ប្រកបដោយធម៌នេះឯងនឹងមកដល់
 លោក ។ កាលណាឃើញលោកអាចជិនិច្ឆាសេចក្តីនៃប្រស្នាទាំងនោះ ។
 លោកអប្បិក្រាសំជិនិច្ឆាប្រស្នាជាដំបូងជាមួយនឹងចិត្តនៃបរិសឡ

ឯកោ បញ្ញា ឯកោ ឧទ្ទេសា ឯកំ វេយ្យាករណំ
 ទ្វេ បញ្ញា ទ្វេ ឧទ្ទេសា ទ្វេ វេយ្យាករណំ ត្រយោ
 បញ្ញា ត្រយោ ឧទ្ទេសា ត្រយោ វេយ្យាករណំ ចត្តារោ
 បញ្ញា ចត្តារោ ឧទ្ទេសា ចត្តារំ វេយ្យាករណំ បញ្ញា
 បញ្ញា បញ្ញា ឧទ្ទេសា បញ្ញា វេយ្យាករណំ ឆ បញ្ញា
 ឆ ឧទ្ទេសា ឆ វេយ្យាករណំ សត្ត បញ្ញា សត្ត
 ឧទ្ទេសា សត្ត វេយ្យាករណំ អដ្ឋ បញ្ញា អដ្ឋ
 ឧទ្ទេសា អដ្ឋ វេយ្យាករណំ វេ បញ្ញា វេ ឧទ្ទេសា
 វេ វេយ្យាករណំ ធស បញ្ញា ធស ឧទ្ទេសា ធស
 វេយ្យាករណំ តិ ។ អដាចា ចិត្តា កហបតំ ចិត្តលំ
 ជាដប្បុត្តំ ឥមេ ធស សហទម្មិកេ បញ្ញា អាប្បុច្ឆិត្តា
 ឧដ្ឋាយាសនា បញ្ញាមំតំ ។ អដ្ឋមំ ។

[២២២] តេជ ចោ បទ សមយេន អចេលា
 កស្សនោ មច្ឆិកាសល្លំ អនុប្បត្តា ហោតិ ចិត្តស្ស
 កហបតំនោ បុរណតិហិសហាយោ ។ អស្សោសំ ចោ
 ចិត្តា កហបតំ អចេលា តិវេ កស្សនោ មច្ឆិកាសល្លំ
 អនុប្បត្តា អត្តកំ បុរណតិហិសហាយោតិ ។ អដាចា

ប្រស្នា ១^(១) ខេទ្ទស ១^(២) វេយ្យាករណំ ១^(៣) ប្រស្នា ២ ខេទ្ទស ២ វេយ្យា-
 ករណំ ២ ប្រស្នា ៣ ខេទ្ទស ៣ វេយ្យាករណំ ៣ ប្រស្នា ៤ ខេទ្ទស ៤
 វេយ្យាករណំ ៤ ប្រស្នា ៥ ខេទ្ទស ៥ វេយ្យាករណំ ៥ ប្រស្នា ៦ ខេទ្ទស ៦
 វេយ្យាករណំ ៦ ប្រស្នា ៧ ខេទ្ទស ៧ វេយ្យាករណំ ៧ ប្រស្នា ៨ ខេទ្ទស ៨
 វេយ្យាករណំ ៨ ប្រស្នា ៩ ខេទ្ទស ៩ វេយ្យាករណំ ៩ ប្រស្នា ១០ ខេទ្ទស ១០
 វេយ្យាករណំ ១០ ។ សំដាប់នោះ
 ចំនួនហេតុបទសម្បត្តិប្រស្នាទាំង ១០ ដែលប្រកបដោយចម្រើន៖ ចំពោះចំនួន
 នាវបុគ្គលហើយ គឺត្រឹមតាមករណៈនេះទៅ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

[២២២] សម័យនោះឯង អចេលកស្សបដាសំឡាញ់ កាលនៅ
 ជាគ្រូហស្ថតិវិធី របស់ចំនួនហេតុបទសម្បត្តិប្រស្នាទាំង ១០ ។ ចំនួន
 ហេតុបទសម្បត្តិទាំងនោះ អចេលកស្សបដាសំឡាញ់កាលនៅជាគ្រូហស្ថ
 តិវិធីរបស់យើង បានមកដល់ដងវិញ្ញាណហើយ ។ សំដាប់នោះ

១ ដូនរបស់ប្រស្នាតែ ។ ២ ការស្មារតីប្រស្នាតែ ។ ៣ ការស្មារតីប្រស្នាតែ ។ ៤ ដូនការស្មារតី
 ចំពោះប្រស្នាតែ ។ ៥ ដូនការស្មារតីប្រស្នាតែ ។ ៦ ដូនការស្មារតីប្រស្នាតែ ។ ៧ ដូនការស្មារតីប្រស្នាតែ ។ ៨ ដូនការស្មារតីប្រស្នាតែ ។ ៩ ដូនការស្មារតីប្រស្នាតែ ។ ១០ ដូនការស្មារតីប្រស្នាតែ ។

ចិត្តោ គហបតី យេន អចេលោ កស្សនោ តេនុប-
 សង្កមំ ឧបសង្កមំត្វា អចេលនំ កស្សបេនំ សន្តិ-
 សម្មោទំ សម្មោទនំយំ កថំ សារណីយំ វិតិសារត្វា
 ឯកមន្តំ ជំសំជំ ។ ឯកមន្តំ ជំសំន្នោ ទោ ចិត្តោ
 គហបតី អចេលំ កស្សបំ ឯកនិកោច កីវចំ មត្ត-
 ជំតោសំ កន្តុ កស្សនាតំ ។ តីសមត្តាចំ ទោ មេ
 គហបតី វស្សាចំ មត្តជំតស្សាតំ ។ ឥមេហំ មន កេ
 កន្តុ តីសមត្តេហំ វស្សហំ អត្តំ កោចំ ឧត្តរិម-
 នុស្សនម្មោ អលបរិយញ្ញាណនស្សនវិសេសោ អជំត-
 តោ ជាសុវិហារេតំ ។ ឥមេហំ ទោ មេ គហបតី
 តីសមត្តេហំ វស្សហំ នត្តំ កោចំ ឧត្តរិមនុស្សនម្មោ
 អលបរិយញ្ញាណនស្សនវិសេសោ អជំតតោ ជាសុវិ-
 ហារេ អញ្ញត្រិ ទាក្កយ្យា ច មុណ្ឌោយ្យា ច វាជ្យ-
 ជំម្យាននាយា(១) ចាតិ ។

១ ១. ១. ព្រាហ្មណ៍វគ្គនិកាយ ព្រា ។

ចិត្តភាពបតីកិច្ចលទៅអចេលកស្សប លុះចូលទៅដល់ហើយ គឺធ្វើទូរ
 សេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងអចេលកស្សប លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ
 គួរពូករហើយ ក៏អង្វរកុសិទ្ធិដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តភាពបតីអង្វរកុសិទ្ធិដ៏
 សមគួរហើយ វិស្សទៅអចេលកស្សបដូច្នោះថា បពិត្រកស្សបដ៏ចំរើន
 លោកបួសអស់កាលយូរម៉្លោះហើយ ។ ម្ចាស់គហបតី យើងបួសបាន
 ៣០ វស្សាហើយ ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះអ្នកមនុស្សធម៌មួយ
 ដ៏វិសេសដោយញាណទស្សនៈ អាចធ្វើទូរភាគជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿង
 នៅសប្បាយ លោកបានគ្រាន់ដឹងហើយ ដោយអំណាចវស្សាទាំង ៣០
 ទៅដោយ ។ ម្ចាស់គហបតី រឿវលេនីភកោកោក្រាន់ភកោក្រោតិយ
 នឹងបោសចូលដោយអម្បូសកុម្មយក្ខេកចេញ អ្នកមនុស្សធម៌មួយ
 ដ៏វិសេសដោយញាណទស្សនៈ អាចធ្វើទូរភាគជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿង
 នៅសប្បាយ យើងមិនបានគ្រាន់ដឹង ដោយអំណាចវស្សាទាំង ៣០
 នេះឡើយ ។

ចំណុចហេតុផលសំយុង

(២២៣) ឯវំ វុត្តំ ចំតោ ភហបតិ អចេលំ កស្សបំ
 ឯតទភេទ អច្ឆរិយំ វត ភោ អត្តតំ វត ភោ ធម្មស្ស
 ស្វាត្តាតតា យត្រិ ហំ នាម តិសមត្តេហំ វស្សហំ ឧ
 កោចំ ទុត្តរិមទុស្សនម្មោ អលមវយញ្ញាណទស្សនវិសេ
 សោ អនិកតោ សវិស្សតិ ជាសុវិហារោ អញ្ញត្រិ ធនត្ថ
 យ្យា ធម្មណ្ណេយ្យា ឧ វឌ្ឍនំ ប្បោតនាយ ចាតិ ។ ឥយ្ហ
 ម្យា ភហបតិ ករិវិចិ ទុចាសកត្តំ ឧបកតស្សាតំ ។
 មយ្ហម្យំ ចោ បទ កន្តេ តិសមត្តាចំ វស្សាចំ ទុចា
 សកត្តំ ឧបកតស្សាតំ ។ វិមហំ បទ តេ ភហបតិ
 តិសមត្តេហំ វស្សហំ អត្តំ កោចំ ទុត្តរិមទុស្សនម្មោ
 អលមវយញ្ញាណទស្សនវិសេសោ អនិកតោ ជាសុវិ
 ហារោតិ ។ តិហំនាបិ សិយោ កន្តេ អហំ ហំ កន្តេ

ចំណុចហេតុផលសំយុង

(២២៣) កាលបើអចេលកស្សបរោលយ៉ាងនេះ ចំណុចហេតុ
 គឺរោលទៅនឹងអចេលកស្សបដូច្នោះថា អើប្តី អស្សាវ្យណាស់ អើប្តី
 ចំរៀករោគណាស់ ដោយសភាពនៃធម៌ដែលលោករោលដោយប្រែក
 ថា រៀលនៃវិភក្តាកោត្រាតនឹងកោត្រិភិល នឹងការបោសចូលដោយ
 អម្បសកន្តុយក្សេតចេញ ទុត្តរិមទុស្សនមិទិមួយដ៏វិសេសដោយញាណ
 ទស្សនៈ កាចធ្វើខ្លាតជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿងនៅសប្បាយ យើងមិនបាន
 ត្រាស់ដឹងដោយអំណាចវិស្សាទាំង ៣០ នេះឡើយ ។ ម្ចាស់ភហបតិ
 ចុះអ្នកបានចូលមកជាទុចាសកអស់កាលយូរប៉ុន្មានហើយ ។ បពិត្រលោក
 ដំបំរើន យើងបានចូលមកជាទុចាសក ៣០ ឆ្នាំមកហើយ ។ ម្ចាស់
 ភហបតិ ចុះទុត្តរិមទុស្សនមិទិមួយដ៏វិសេសដោយញាណទស្សនៈ កាច
 ធ្វើខ្លាតជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿងនៅសប្បាយ អ្នកបានត្រាស់ដឹងហើយ
 ដោយអំណាចឆ្នាំទាំង ៣០ នេះដែរឬ ។ បពិត្រលោកដំបំរើន ទុត្តរិ
 មទុស្សនមិទិទាំងនោះផលគ្រហស្ថនូវដែរ បពិត្រលោកដំបំរើន ព្រោះថាខ្ញុំ

យារាជវ អាគត្តាមិ កិរិយោ កាមេហំ កិច្ច អកុសលេហំ
 ធម្មេហំ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកធនំ បីតិសុទ្ធំ បឋមជ្ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហារមិ ។ អហំ ហំ កន្តេ យារាជវ
 អាគត្តាមិ វិតក្កវិចារាណំ វុបសមា នុតិយជ្ឈានំ ឧប-
 សម្បជ្ជំ វិហារមិ ។ អហំ ហំ កន្តេ យារាជវ អាគត្តាមិ
 បីតិយោ ច វិរាតា ។ មេ ។ ឆតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ
 វិហារមិ ។ អហត្ថំ កន្តេ យារាជវ អាគត្តាមិ សុទ្ធស្ស
 ច បហានា ។ មេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារមិ ។
 សចេ ទោ បនាហំ កន្តេ កកវតា បឋមកវំ ត្យាត្ត-
 បយ្យិ^(១) ។ អនត្តវ័យំ ទោ បនេតំ យំ មំ កកវ^(២)
 ឯវ័^(៣) ត្យាត្តបយ្យ ធម្មំ តំ សញ្ញាជនំ យេន សញ្ញា-
 ជនេន សំយុត្តោ ចិត្តោ កហាមតិ បុន វមំ លោកំ
 អាគន្ធម្បាតំ ។

១ ខ. ម. ភវតិកោ បឋមកវំ កាលំ កបយ្យ ។ ២ ភវតិកា ។ ៣ ឯវំ ។

ប្រាថ្នាស្វាគំបាតកាម ស្វាគំបាតអកុសលេមិចំវិទ្យាយ កិបានដល់ទូ
 បឋមជ្ឈានំ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបីតិវិទ្យាគីន
 អំពីវិសចក្កស្វាគំ ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់វិវាយបឋកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំប្រាថ្នាស្វាគំបាតអកុសលេមិចំវិទ្យាយ បានដល់ទូតិយជ្ឈាន
 ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់វិវាយបឋកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
 ប្រាថ្នាឡើយណាយចាកបីតិ ។ មេ ។ បានដល់ទូតិយជ្ឈាន ប្រព្រឹត្ត
 នៅគ្រប់វិវាយបឋកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំប្រាថ្នា
 លះបង់សុខ ។ មេ ។ បានដល់ទូចតុត្ថជ្ឈាន ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់វិវាយបឋ
 កំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើខ្ញុំត្យាកមុខព្រះ
 ជំទានព្រះភាព ។ ព្រះជំទានព្រះភាពត្យាករនូវខ្ញុំយ៉ាងនេះថា ចំក្នុងហេ-
 បតីប្រកបដោយសញ្ញាជនៈឯណា ហើយកម្មវិធីកតានុលោកនៃវិញ្ញា
 សញ្ញាជនៈនោះមិនមានឡើយដូច្នោះ ដោយហេតុឯណា ហេតុនោះមិន
 ជាអស្ចារ្យឡើយ ។

ចំនួនហេតុបុព្វសំយោគ

[២២២] ឯវំ វុត្តុ អទេលោ កស្ស្រោ ចំត្តំ កហមតិ
 ឯតទភោច អច្ឆរិយំ វត កោ អត្តតំ វត កោ ធម្មស្ស
 ស្យាត្តាតតា យត្រ ហិ ធាម តំហិ ឧទាតវសោ
 ឯវុចំ ឧត្តវមនុស្សទង្គំ អលមរិយញ្ញាណទស្សទវិសេ-
 សំ អធិកម៌ស្សតិ ជាសុវិហារំ លកេយ្យហំ កហមតិ
 ឥមស្មិ ធម្មវិទយេ បទ្ធង្ធិ លកេយ្យំ ឧបសម្បទន្តំ ។
 អដោ ចំត្តា កហមតិ អទេលំ កស្ស្រំ អាទាយ
 យេន ដេវ កិក្ខុ កេទុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា ដេវ កិក្ខុ
 ឯតទភោច អយំ កន្តុ អទេលោ កស្ស្រោ អម្ពាតំ បុរា-
 ណាតំហិសហាយោ ឥមំ ដេវ បញ្ចដេន្តុ ឧបសម្បទន្តុ

ចំនួនហេតុបុព្វសំយោគ

(២២២) កាលបើចំនួនហេតុពោលយ៉ាងនេះ អាចលកស្សប
 កំពោលទៅនឹងចំនួនហេតុដូច្នោះថា អើប្បំ អស្ស្យពេកណាស់ អើប្បំ
 ចំរៀនពេកណាស់ ដោយសភាពនៃធម៌ដែលហេតុពោលដោយច្រក
 ព្រោះថាគ្រហស្ថស្យកស ក៏គង់បានត្រាស់ដឹងនូវឧត្តវមនុស្សធម៌ដ៏វិ-
 សេសដោយញាណទស្សនៈ អាចធ្វើនូវភាពជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿងនៅ
 សប្បាយ បានសភាពដូច្នោះដែរ ម្ចាស់កហមតិ យើងគប្បីបាននូវបុព្វដ្ឋា
 បាននូវឧបសម្បទាក្នុងធម៌នៃយើងនេះ ។ លំដាប់នោះ ចំនួនហេតុនាំយក
 អាចលកស្សប ចូលទៅកេត្តកិក្ខុដោះដោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏
 ពោលទៅនឹងចំនួនហេតុដោះដូច្នោះថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន អាច-
 លកស្សបនេះជាសំបូរគ្រប់កាលទៅជាគ្រហស្ថកិរដ៏មហេសីយ៉ាង សូម
 ព្រះដោះចំនីខ្យល់ ឲ្យអាចលកស្សបនេះបានបុព្វដ្ឋាបានឧបសម្បទាផង

អហមស្ស ទស្សកំ ករិស្សមំ ចិវិបិណ្ណាចាតសេ-
 ចាសនកិណ្ណាប្បច្ឆយកេសដ្ឋបរិក្ការាទន្តិ ។ អលត្ត អ-
 លោ កស្សចោ ឥមស្មិ ធម្មវិធមេ បច្ឆដ្ឋំ អលត្ត
 ទុបសម្បធំ ។ អចិវិបសម្បដ្ឋោ ធម្មបាយស្មា កស្សចោ
 ឯកោ រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតមិ បហំតត្តោ វិហ-
 រដ្ឋោ នចិវិស្សវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មុទេវ
 អតារស្មា អនតារិយំ បច្ឆន្តំ តននុត្តំ ព្រហ្មចរិយបរិ-
 យោសានំ និដ្ឋវ ធម្ម សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកុត្តា
 ទុបសម្បដ្ឋំ វិហាសិ ទំណា ជាតំ រុសំតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កាតំ កាលិយំ ធាបរំ ឥន្តត្តាយាតិ អត្តញ្ញាសិ ។ អញ្ញ-
 តោ ធម្មបាយស្មា កស្សចោ អហតំ អហោសិតំ ។
 ទវមំ ។

ឯព្រះករុណាទំនិះធ្វើទូរសេចក្តីរូសំទ្រាយ ដោយចិវិបិណ្ណាចាតសេចាសនៈ
 និលានប្បច្ឆយកេសដ្ឋបរិក្ការា ដល់អាលោកស្សចនៈ ។ អាលោកស្សច
 កំបានខ្ញុំបច្ឆដ្ឋំ បានទូរទុបសម្បត្តក្នុងធម៌វិធមេនៈ ។ ព្រះកស្សច
 ដ៏មានកាយ លុះបានទុបសម្បត្តាហើយ មិនយូរម៉្លោះកំចៀសចេញទៅ
 វៃត្នាក់ឯង មិនប្រហែល មានព្យាយាមជាស្រៀងផ្អែកដើរទូរកិលេស
 មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះទំន្រាន កុលបុត្តពុំនិទ្រាយចេញចាកផ្ទះ ចូល
 ក្នុងផ្ទះដោយប្រៃព ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ឯណា មិនយូរ
 ម៉្លោះ កំបានធ្វើទូរដាក់ច្បាស់ សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខ ដោយ
 ខ្លួនឯងក្នុងបច្ឆប្បន្ន ទូរអនុត្តរធម៌នោះជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយ ហើយ
 បានដឹងច្បាស់ថា ជាអិសំហើយ មន្តព្រហ្មចរិយអក្ខរត្តបានប្រព្រឹត្ត
 គ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអក្ខរត្តបានធ្វើស្រេចហើយ មន្ត-
 កាតិកិច្ចនៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។
 ចណ្ណាព្រះអរហន្តពុំនិទ្រាយ ព្រះកស្សចដ៏មានកាយ កំជាព្រះអរហន្ត
 មួយដែរ ។ ចប់សុត្តិទី ៧ ។

(២២៦) ឯវំ វុត្តុ ចិត្តស្ស កហមតិណា មិត្តាមទ្ធា
 ញាតិសាលោហិតា ចិត្តំ កហមតិ ឯកទេវេន្ទំ សតិ
 អយ្យបុត្ត ឧបដ្ឋមេហំ ហា វិប្បលមសីតំ ។ កំត្តា-
 ហំ^(១) វនាមិ យំ មំ តុត្តេ ឯវំ វនេថ សតិ អយ្យបុត្ត
 ឧបដ្ឋមេហំ ហា វិប្បលមសីតំ ។ ឯវំ ចោ ភំ អយ្យបុត្ត
 វនេសិ តម្បិ អនិច្ចំ តម្បិ អន្តរំ តម្បិ បហា-
 យ កមទីយន្តិ ។ តថា ហិ បទ មំ អាណមនេវតា-
 វនេវតា វុត្តានេវតា ឱសនិច្ចណាវធម្មតិសុ អនិវត្តា
 នេវតា ឯវំហាហំសុ បណិទេហំ កហមតិ អនាគត-
 មទ្ធានំ វាជា អស្សំ ចក្កវត្តិកំ ។ តាហំ ឯវំ វនាមិ
 តម្បិ អនិច្ចំ តម្បិ អន្តរំ តម្បិ បហាយ កមទីយន្តិ ។

១ កំត្តាហំ ។

[២២៦] កាលបើចិត្តរបស់គោលយ៉ាងនេះ ពួកមិត្តអនាគត
 នឹងញាតិសាលោហិតរបស់ចិត្តរបស់គេ ក៏ពោលទៅនឹងចិត្តរបស់គេដូច្នោះ
 ថា ខែអយ្យបុត្ត អ្នកចូលប្រឹកស្មាតិ កុំរើរើយឡើយ ។ ចិត្តរបស់
 គោលថា ចុះខ្ញុំពាលដូចម្តេច បានជាអ្នកទាំងឡាយពោលមកនឹងខ្ញុំ
 យ៉ាងនេះថា ខែអយ្យបុត្ត អ្នកចូលប្រឹកស្មាតិ កុំរើរើយឡើយ ។ ខែ
 អយ្យបុត្ត អ្នកពាលយ៉ាងនេះថា របស់នោះមិនទៀងទេ របស់នោះ
 មិនបរិភោជនទេ ចុក្កលត្រូវតែលះបង់របស់នោះទៅ (តាន់បរលោក) ។
 ដូច្នោះមែនហើយ ព្រោះពួកពាក្យទៅតា ទៅទៅតា ទៅទៅតា នឹង
 ពួកទៅតាដែលនៅតាស្រីយឡើយដ៏ស្មើនឹងដើមឈើសម្រាប់ទ្រូង្គំ ពោល
 ប្រាប់ខ្ញុំយ៉ាងនេះថា គ្មានរបស់អ្នកចូលប្រឹកស្មាតិប្រាប់ថា កាតា
 អញគប្បីបានជាស្តេចក្រៃក្តី ក្នុងកាលជាអនាគតចុះ ។ ខ្ញុំក៏ពោលតប
 ទៅនឹងពួកទៅតាទាំងនោះយ៉ាងនេះថា របស់នោះមិនទៀងទេ របស់នោះ
 មិនបរិភោជនទេ ចុក្កលត្រូវតែលះបង់របស់នោះទៅ (តាន់បរលោក) ។

ក៏ឱ្យទាញ កា អយ្យបុត្ត អាភមនេវតា វនេវតា ក្រុម-
 នេវតា ឱសធិតិណវប្បតិសុ អនិវត្តា នេវតា អត្តវសំ
 សម្បស្សមាណ វិវហាហំសុ បណិទេហិ កហមតិ អ-
 បាគតមន្ទានំ រាជា អស្សំ ចក្កវត្តិ ។ តាសំ ទោ
 អាភមនេវតានំ វនេវតានំ ក្រុមនេវតានំ ឱសធិតិណ-
 វប្បតិសុ អនិវត្តានំ នេវតានំ វិវ ហោតិ អយំ ទោ
 ចិត្តា កហមតិ សីលវា កល្យាណធម្មោ សទេ បណិ-
 ទេហិស្សតំ អបាគតមន្ទានំ រាជា អស្សំ ចក្កវត្តិ ។
 តស្ស ទោ អយំ ភឿស្សតំ សីលវតា ទេវតាបណិទិ
 សីលស្ស វិសុទ្ធកា ធម្មិកោ^(២) ធម្មិកំ ពលំ អនុប្ប-
 ទស្សតិ ។ ភមំ ទោ កា អាភមនេវតា វនេវតា ក្រុម-
 នេវតា ឱសធិតិណវប្បតិសុ អនិវត្តា នេវតា អត្តវសំ
 សម្បស្សមាណ វិវហាហំសុ បណិទេហិ កហមតិ

១ ម. ជំនួញ ២ អន្តរាយ ៣ ធម្មិកា ៤ បរិវត្តិ ។

នៃអយ្យបុត្ត ចុះត្រូវភាពមនេវតា វនេវតា ក្រុមនេវតា និវត្តនេវតា
 ដែលកស្រីយនេវតាស្រីនិវត្តនេវតាស្រីមនេវតាស្រីប្រាប់ធ្វើថ្នាំតាំងនោះ ឃើញ
 ដូចណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេច បានជាពាលយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់មហេសី
 អ្នកចូរតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា កាតាអញធម្មប្បិបានជាស្តេចក្រពត្តិ ក្នុង
 ពាលយ៉ាងនោះដូច្នោះ ។ ត្រូវភាពមនេវតា វនេវតា ក្រុមនេវតា និវ-
 ត្តនេវតាដែលកស្រីយនេវតាស្រីនិវត្តនេវតាស្រីមនេវតាស្រីប្រាប់ធ្វើថ្នាំតាំងនោះ
 នានាសេចក្តីត្រូវយ៉ាងនេះថា ចិត្តសាស្ត្រនេះ មានសីល មានចម្បង
 ចៅតាំងនឹងសេចក្តីប្រាថ្នាថា កាតាអញធម្មប្បិបានជាស្តេចក្រពត្តិ
 ក្នុងពាលយ៉ាងនោះ (ក៏បាន) ។ ឯសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនេះ របស់ចិត្ត-
 សាស្ត្រដែលមានសីលនោះនឹងសម្រេចព្រះសីលចរិយា ចុះត្រូវប្រ-
 កបអោយដឹងនឹងវិសេស្យដូចក្បែរដំប្រកបដោយធម៌ ។ ត្រូវភាពមនេវតា
 វនេវតា ក្រុមនេវតា និវត្តនេវតាដែលកស្រីយនេវតាស្រីនិវត្តនេវតាស្រីម-
 នេវតាស្រីប្រាប់ធ្វើថ្នាំតាំងនោះ ឃើញដូចណាចប្រយោជន៍នេះនឹង បាន
 ជាពាលយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់មហេសី អ្នកចូរតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា

អនាគតមន្តាចំ ភជា អស្សំ ចក្កវត្តិកំ ។ ចាហំ ឯវំ
រោមិ តម្បំ អនិច្ចំ តម្បំ អន្ទំ តម្បំ បហាយ តមនិ
យន្តិ ។ តេជហំ អយ្យបុត្ត អម្ពចំ ឡិយាហិតិ ។

[២២៧] តស្មា ហំ វោ ឯវំ សិក្ខុតត្ថំ តុទ្ធ អ-
វេទ្ធច្បសារោទេ សមន្តាគតា ភវិស្សម ឥតិចំ សោ ភក-
វា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចារណសម្បទ្ធា សុគតោ
លោកវិទូ អនុត្តរោ បរិសន្នសារិមិ សទ្ធា នេវេ-
នុស្សានំ តុទ្ធា ភកវតិ ។ ធម្មេ អវេទ្ធច្បសារោទេ ស-
មន្តាគតា ភវិស្សម ស្មាគ្មាតោ ភកវតា ធម្មោ សទ្ធិ-
ដ្ឋិតោ អកាលិកោ ឯហំបស្សិតោ ធិមនយិកោ

ភក្ខកញ្ញត្បិយានជាស្តេចចក្រតន្តិ ក្នុងកាលជាអនាគតទុរ ។ ខ្ញុំក៏តោល
កថាទៅនឹងទេវតាទាំងនោះយ៉ាងនេះថា របស់នោះមិនទៀងទេ របស់
នោះមិនបរិភោជនទេ បុគ្គលត្រូវតែលះបង់របស់នោះទៅ (កាន់បរិលោក) ។
រឺអយ្យបុត្ត បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទូន្មានយើងទាំងឡាយផង ។

[២២៧] ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះ
ថា យើងទាំងឡាយនឹងច្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះពុទ្ធ
ថា ព្រះជីវិតព្រះភាគអង្គនោះជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ចាំប្រណិដោយ
វិជ្ជានិងចារណៈ ទ្រង់បានដំណើរស្តេចទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទ្រង់ត្រាច
ច្បាស់ខ្លាំងព្រះលោក ទ្រង់ច្រសើរដោយសីលាទំនុក ជាអ្នកទូន្មានម្ល
បុរសដែលគួរទូន្មាន ជាសាស្ត្រចារ្យទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ
ទ្រង់ត្រាស់ដឹងខ្លួនចុកវិយសច្ច ទ្រង់ត្រាស់ចោលខ្លួនត្រៃភព ។ យើង
ទាំងឡាយនឹងច្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះធម៌ថា ព្រ
ចាំយក្ខត្តមិវេសព្រះជីវិតព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយដោយច្រព ព្រ
(នព្វលោកុក្ករធម៌) ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង
ជាធម៌ទ្រព្យដែលមិនទំលាក់ ជាធម៌គួរនឹងហៅបុគ្គលដទៃទៀតចូលមក
មើលបាន ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលត្រូវបង្ហាញចូលមកទុកក្នុងខ្លួន

ចំនួនហេតុវិបុលសំយុង្គ

បច្ចុត្តំ វេទិតាទ្វា វិញ្ញាណំ ។ សរស្សេ អវេទុប្បសារោ
 សមន្តាភតា ភវិស្សម សុបដិបន្តា ភតាតា សាវតា-
 សរស្សេ ឧបដិបន្តា ភតាតា សាវតាសរស្សេ ញា-
 យមដិបន្តា ភតាតា សាវតាសរស្សេ សាមីចិបដិបន្តា
 ភតាតា សាវតាសរស្សេ យនិទំ ចត្តារិ បុរិសយ្យ-
 កាណិ អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ឋស ភតាតា សាវតា-
 សរស្សេ អាហុនេយ្យ ចាហុនេយ្យ ទត្តិណេ-
 យ្យ អញ្ញសិកាណិយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្កត្តំ លោ-
 កស្សតំ ។ យំ ចោ បទ កំភិ កុលេ ទេយ្យ-
 ទម្មំ សទ្ធាត្តំ អប្បដិវកត្តំ ភវិស្សតិ សីលវន្តោ
 កស្សណទម្មេហិតំ ។ វិវំ ហិ វោ សិក្ខុតទ្ធាត្តំ ។

ចំនួនហេតុវិបុលសំយុង្គ

ជាដំបូងដែលអ្នកប្រាជ្ញតាំងឲ្យយកប្បវិទ្ធិស្រុកសំបុត្រចំនួនខ្លះ ។ យើង
 តាំងឲ្យយនិទំប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមុនការមើលក្នុងព្រះសង្ឃកថា ព្រះ
 សង្ឃសាវកនៃព្រះដំបូងព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិច្រែក ព្រះសង្ឃសាវក
 នៃព្រះដំបូងព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិត្រង ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះដំបូង
 ព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដើម្បីព្រះនិទ្ទាន ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះដំបូង
 ព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដ៏សមគួរ ព្រះសង្ឃបណ្ឌិត បើកប់ជាត្រូវបុរស
 មាន ២ បើកប់រៀងជាបុរសបុគ្គលមាន ៨ ព្រះសង្ឃតាំងជាសង្ឃសាវកនៃ
 ព្រះដំបូងព្រះភាគ លោកគួរទទួលខុសត្រូវច្បាស់យ៉ាងដែលគេនាំមកបូជា គួរ
 ទទួលខុសត្រូវក្នុងកថា គួរទទួលខុសត្រូវទានដែលបុគ្គលជឿនូវកម្មនឹងផលនៃ
 កម្មហើយនាំមកបូជា គួរផលអញ្ញសិកម្ម ជាស្របច្បាស់នៃសត្វលោក
 ក្រៅស្រដៅនៃក្រែលនិងជាដំបូង ។ មួយទៀត ទេយ្យទម្មេហិតាបន្តិចបន្តួច
 ក្នុងត្រកូល ទេយ្យទម្មេហិតាអស់នោះ បុគ្គលអ្នកមានសីល មានបរិសុ-
 ម័ន្ទមានចែកបុរាណៗ ។ អ្នកតាំងឲ្យយកប្បវិទ្ធិស្រុកយ៉ាងនេះទេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយសុ សុប្បាយនិកាយ

អថេតោ ចិនិកា ភហមតំ មិន្តាមទេ ញាតិសាលាហិតេ
តុទ្ធ ច ទម្មេ ច សង្ឃ ច ចារក ច សមាធមេត្វា
កាលមកាសិទិ ។

ចំនួនហេតុបុព្វសំយុត្តិ សម្ពុទ្ធ ។

ពស្សុក្កានំ

សញ្ញាជនា ទ្ធិ វសិទ្ធក្កា
មហានោ កាមក្ខ មិ ច
កោនត្តោ ច ចំគុណ្ណោ ច
អចេលេ ច គិណាទន្ទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុប្បាយនិកាយ

សំភាចំនោះ ចំនួនហេតុ សុញ្ញានិមិត្តអនាមិទ្ធិនិញាតិសាលាហិតេ
ចន្ទលច្រកចក្កក្នុងព្រះក្នុង ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ នឹងការចាំបាច់បុព្វហេតុ
កំរើមរណកាលរៅ ។

ចចំ ចំនួនហេតុបុព្វសំយុត្តិ ។

ទុក្ខានៃចិន្តកហេតុបុព្វសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីសញ្ញាជនៈ ០ ព្រះវសិទ្ធក្ក ២ លើក ព្រះ
មហាតៈ ១ ព្រះកាមក្ខ ១ ព្រះកោនត្ត ១ ចំគុណ្ណោ ១
អចេលេសុប្ប ១ ចំនួនហេតុនិយម ១ ។

តាមណីស័យុត្តិ

[២២៨] អថទោ ចណ្ណោ តាមណី យេន កកា
តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមំត្វា កកវុត្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមង្គំ
ឯសិទំ ។ ឯកមង្គំ ឯសិទ្ធា ទោ ចណ្ណោ តាមណី
កកវុត្តំ ឯកទេវេច កោ ធុ ទោ កន្ត ហេតុ កោ
បច្ចយោ យេន មិទេកេត្វា ចណ្ណោ ចណ្ណោតេវ^(១) សង្កំ
តច្ឆតិ កោ បទ កន្ត ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិទេ-
កេត្វា សោរតោ សោរតោតេវ^(២) សង្កំ តច្ឆតិ ។ ឥច
តាមណី ឯកចូស្ស រតោ អប្បហិទោ ហោតិ រកស្ស
អប្បហិទត្វា បរេ កោចេន្ទំ បរេហិ កោបិយមាទោ
កោបំ ទាតុកកោតិ សោ ចណ្ណោតេវ សង្កំ តច្ឆតិ ។ ទោ-
សោ អប្បហិទោ ហោតិ ទោសស្ស អប្បហិទត្វា បរេ
កោចេន្ទំ បរេហិ កោបិយមាទោ កោបំ ទាតុកកោតិ

១ ឧ. ចណ្ណោតេវ ។ ២ ឧ. សោរតោតេវ ។

តាមណីស័យុត្តិ

[២២៨] ត្រាវោ តាមណី^(១) ចណ្ណោចណ្ណា^(២) ចូលទៅក
ព្រងំមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ផ្ទាយបង្ខំព្រះដំទានព្រះភាគហើយ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះចេញតាមណីអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ គឺ
ក្រាបបង្ខំចូលព្រងំមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិក្រព្រះអង្គដំចំរើន ហេតុ
ដូចម្តេច បច្ចិយដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យអោបបុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះថា
ជាអ្នកកាច អ្នកកាច បតិក្រព្រះអង្គដំចំរើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ចិយ
ដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យអោបបុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះថា ជាអ្នកស្អុក
អ្នកស្អុក ។ ព្រងំមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលពួក
មួយក្នុងលោកនេះ មិនទាន់លះបង់កង្វះ ព្រោះវែកមិនទាន់លះបង់កង្វះ
បានជាពួកជនដទៃវែកធ្វើបុគ្គលនោះឲ្យក្រោធបាន កាលបើពួកជនដទៃ
ធ្វើឲ្យក្រោធហើយ ក៏វែកធ្វើសេចក្តីក្រោធឲ្យព្រុកដទៀត បុគ្គលនោះ
ទើបរាប់ថាជាអ្នកកាច ។ បុគ្គលដែលមិនទាន់លះបង់កង្វះ ព្រោះវែក
មិនទាន់លះបង់កង្វះ បានជាពួកជនដទៃវែកធ្វើឲ្យក្រោធបាន កាលបើ
ពួកជនដទៃធ្វើឲ្យក្រោធហើយ ក៏វែកធ្វើសេចក្តីក្រោធឲ្យព្រុកដទៀត

១ អ្នកចំប្រុងស្រុក ។ ២ ជាឧទ្ទស្សកាច ។

សោ ចល្លោកាតេវ សង្កំ កច្ចតំ ។ មោហោ អប្បហំនោ
ហោតិ មោហាស្ស អប្បហំនត្តា បរេ កោមេន្តំ បរេហិ
កោមិយមាទោ កោមំ ន ចានុកកេតិ សោ ចល្លោកាតេវ
សង្កំ កច្ចតំ ។ អយំ ទោ កាមណំ ហេតុ អយំ បទូយោ
យេន មិនេកាប្បោ ចល្លោកា ចល្លោកាតេវ សង្កំ កច្ចតំ ។

(២២៨) នន បន កាមណំ វិភក្ខស្ស កតោ
បហំនោ ហោតិ វកស្ស បហំនត្តា បរេ ន កោមេន្តំ
បរេហិ កោមិយមាទោ^(១) កោមំ ន ចានុកកេតិ សោ
សោរតោតេវ សង្កំ កច្ចតំ ។ នោសោ បហំនោ ហោតិ
តោសស្ស បហំនត្តា បរេ ន កោមេន្តំ បរេហិ កោមិយ-
មាទោ កោមំ ន ចានុកកេតិ សោ សោរតោតេវ សង្កំ
កច្ចតំ ។ មោហោ បហំនោ ហោតិ មោហាស្ស បហំ-
នត្តា បរេ ន កោមេន្តំ បរេហិ កោមិយមាទោ កោមំ
ន ចានុកកេតិ សោ សោរតោតេវ សង្កំ កច្ចតំ អយំ
ទោ កាមណំ ហេតុ អយំ បទូយោ យេន មិនេកាប្បោ
សោរតោ សោរតោតេវ សង្កំ កច្ចតំ ។

• ១. អរោមិយមាទោ ។

បុគ្គលនោះទើបកប់ជាអ្នកកាច ។ បុគ្គលដែលមិនចាត់លះបដិមាហាៈ
ព្រោះតែមិនចាត់លះបដិមាហាៈ បានជាពួកជនដទៃធ្វើឱ្យក្រោធ
បាន កាលមើក្នុងជនដទៃធ្វើឱ្យក្រោធហើយ ក៏មិនធ្វើសេចក្តីក្រោធ
ឱ្យប្រាកដឡើយ បុគ្គលនោះទើបកប់ជាអ្នកកាច ។ ម្ចាស់គាមណី
ហេតុនេះឯង បច្ច័យនេះឯង ដែលទាំឱ្យកប់បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះ
ជាអ្នកកាច អ្នកកាច ។

(២២៨) ម្ចាស់គាមណី បុគ្គលពួកមួយទៀតក្នុងលោកនេះ ជា
អ្នកលះបដិមាហាៈហើយ ព្រោះតែលះបដិមាហាៈ បានជាពួកជនដទៃធ្វើឱ្យ
ក្រោធមិនបាន ពោះបីពួកជនដទៃធ្វើឱ្យក្រោធ ក៏មិនធ្វើសេចក្តីក្រោធ
ឱ្យប្រាកដ បុគ្គលនោះទើបកប់ជាអ្នកស្ងួត ។ បុគ្គលដែលបានលះបដិ
មាហាៈ ព្រោះតែលះបដិមាហាៈ បានជាពួកជនដទៃធ្វើឱ្យក្រោធមិនបាន
ពោះបីពួកជនដទៃធ្វើឱ្យក្រោធ ក៏មិនធ្វើសេចក្តីក្រោធឱ្យប្រាកដ បុគ្គល
នោះទើបកប់ជាអ្នកស្ងួត ។ បុគ្គលដែលបានលះបដិមាហាៈ ព្រោះតែ
លះបដិមាហាៈ បានជាពួកជនដទៃធ្វើឱ្យក្រោធមិនបាន ពោះបីពួកជន
ដទៃធ្វើឱ្យក្រោធ ក៏មិនធ្វើសេចក្តីក្រោធឱ្យប្រាកដ បុគ្គលនោះទើបកប់
ជាអ្នកស្ងួត ម្ចាស់គាមណី ហេតុនេះឯង បច្ច័យនេះឯង ដែលទាំឱ្យ
កប់បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះជាអ្នកស្ងួត អ្នកស្ងួត ។

(២៣០) ឋវំ វុត្តេ ចណ្ណោ តាមណី កកវន្តំ ឯតទ.
 ភេច អភិក្កន្តំ កន្ត អភិក្កន្តំ កន្ត សេយ្យជាមិ កន្ត
 ធិក្កន្តិកំ វា ធិក្កន្តេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ មុធិស្ស
 វា មត្តំ អាជីត្តេយ្យ អនុការេ វា តេលប្បន្ទោតំ ចា-
 វេយ្យ ចក្កុមន្តោ រូចាមិ ធិក្កន្តិកំ ។ ឋវាវេវ កកវតា
 អនេកបរិយាយេន ធិក្កោ បកាសំតោ ឯសាហំ កន្ត
 កកវន្តំ សរណំ កត្តាមិ ធិក្កញ កំត្តុសធុញ ឧចាសកំ
 មិ កន្ត កកវំ ចាវតុ អន្តតក្ក ចាណុមេតំ សរណន្តំ-
 តន្តំ ។ បឋមំ ។

(២៣១) ឋកំ សម្មយំ កកវំ វាជនហោ វិហាតិ
 វេជ្ជវរេ កលន្តកាមិវាបេ ។ អថេតោ កាលប្បេត្តា^(១) ធិដ-
 តាមណី យេន កកវំ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា

១ ខ. ខ. ធិសម្មយេ ។

(២៣២) កាលចេត្រដំមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងយ៉ាងនេះហើយ
 ចណ្ណតាមណីកំពាលសរសើរព្រះដំមានព្រះភាគដូច្នោះថា ច្បាស់ណាស់
 ព្រះអង្គ ច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដូចគេផ្សា
 របស់ដែលភ្ជាប់ ចូរមករបស់ដែលកំបាំង ចូរកំប្រាប់ដូរដែលអ្នកស្រឡា
 កុំនោះដូចគេច្រាលប្រទីបក្នុងទីដីកន្សែងមានចក្ខុមើលឃើញប្របាច
 យ៉ាងណាមិញ ។ អមិដែលព្រះអង្គប្រកាសហើយដោយអនេកបរិយាយ
 កំយ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គខ្លះសូមដល់ខ្ញុំព្រះ
 ដំមានចុករាជសី ខ្ញុំព្រះចម្រើន ខ្ញុំព្រះភិក្ខុសិរិរាជសី ជាទីតំរិទ្ធិ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះអង្គចាំទុកខ្ញុំព្រះអង្គជាជាទុកសក
 អ្នកដល់ខ្ញុំសរណេកមន៍ស្មីដោយជីវិត ចាប់ដើមពីថ្ងៃនេះតទៅ ។
 ចប់សូត្រទី ១ ។

(២៣៣) សម្មយមួយ ព្រះដំមានព្រះភាគទ្រង់នឹងនៅក្នុងវត្តវេជ្ជ-
 វេនជាពលខ្នុកនិកបស្ថាន ទៀបត្រីក្រុងជ្រៃ ។ ត្រាតោះ នដតាមណី^(១)
 រេឃ្លាភាលបុត្ត ចូលទៅគាល់ព្រះដំមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់

១ អ្នកកំភ្នំស្រែក ជាអ្នករេឃ្លា ។

កកវន្តំ អតីវាទេត្វា ឯកមន្តំ ជិសីធំ ។ ឯកមន្តំ
 ជិសីធំ ទោ កាលបុត្តោ ឧដកាមណី កកវន្តំ ឯក-
 រោច សុតម្មតំ កន្តុ បុព្វកាណំ អាចរិយប្បាចរិយាណំ
 ឧដាណំ កសមាទាណំ យោ សោ ឧដោ វន្តមជ្ឈេ
 សមជ្ឈមជ្ឈេ សទ្ធាលីកោ ជំ ហាសេតំ រមេតំ
 សោ កាយស្ស កេនា បរិ មរណា បហាសាណំ ទេវាណំ
 សហព្យតំ ធុបបន្តតំ ។ ៧១ កកវា កំមាហាតំ ។
 អលំ កាមណិ តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុព្វតំ ។

(២៣២) ធុតិយម្បិ ទោ កាលបុត្តោ ឧដកាមណី
 កកវន្តំ ឯករោច សុតម្មតំ កន្តុ បុព្វកាណំ អាចរិ-
 យប្បាចរិយាណំ ឧដាណំ កសមាទាណំ យោ សោ ឧដោ វន្ត-
 មជ្ឈេ សមជ្ឈមជ្ឈេ សទ្ធាលីកោ ជំ ហាសេតំ រមេតំ

កំថាយបន្តិព្រះដំមានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះ
 កាលបុត្តនដកាមណីអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 ដំមានព្រះភាគប៉ុន្មោះ បត់ត្រព្រះអង្គដំចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានព្យាបាទ
 របស់ពួកអ្នកលេងរាំ គាចារ្យច្របាចលើកាចារ្យក្នុងកាលមុននិយាយថា
 អ្នកលេងរាំចំណេះធ្វើអ្នកជំនាញស្រស់ស្រាយ ឱ្យត្រកអរ ដោយពាក្យ
 ពិតព្យាបាទឲ្យរឿន ក្នុងកណ្តាលរឿងរន្ត ក្នុងកណ្តាលមហាស្រព
 អ្នកលេងរាំចំនោះលុះចេញយកនិកាយស្តាប់ទៅ រមែងទៅកើតជាមួយ
 នឹងពួកបហាសទៅតា ។ ក្នុងរឿងនេះ គេព្រះដំមានព្រះភាគត្រាស់
 ដូចម្តេច ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ល្ហើយកាមណី រឿងនេះលើកទុកចុះ
 អ្នកកុំសួររឿងនេះទៀតជាអរឡើយ ។

(២៣២) កាលបុត្តនដកាមណីក្រាបបង្គំទូលព្រះដំមានព្រះភាគ
 អលំវា: ២ ជំ ដូចម្តេច បត់ត្រព្រះអង្គដំចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានព្យាបាទ
 របស់ពួកអ្នកលេងរាំ គាចារ្យច្របាចលើកាចារ្យក្នុងកាលមុននិយាយថា
 អ្នកលេងរាំចំណេះធ្វើអ្នកជំនាញស្រស់ស្រាយ ឱ្យត្រកអរ ដោយពាក្យ
 ពិតព្យាបាទឲ្យរឿន ក្នុងកណ្តាលរឿងរន្ត ក្នុងកណ្តាលមហាស្រព

សោ កាយស្ស គេតា បរិ មរណា បហាសាធំ ទេវំធំ
 សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតិភិ ។ ឥធិ កកវា កំមាហាតិ ។
 អុលំ តាមណិ តិដ្ឋតេតំ មា មំ វតំ បុច្ឆិភិ ។ តតិយម្បិ
 ចោ កាលបុត្តោ ឧដកាមណិ កកវំធំ វតទេវោច សុ-
 កម្មេតំ កន្ត បុត្តកាធំ កាចវិយប្បាចវិយាធំ ទេវំធំ
 កាសមាទាធំ យោ សោ ទដោ វត្តមជ្ឈេ សមដ្ឋមជ្ឈេ
 សទ្ធាលំកេទ ធំ មរាសេតិ វេតិ សោ កាយស្ស
 គេតា បរិ មរណា បហាសាធំ ទេវំធំ សហព្យតំ
 ឧបបដ្ឋតិភិ ។ ឥធិ កកវា កំមាហាតិ ។

អនុលេនិប្រាណោ លុះបែកប្រាយករិកាយស្លាប់ទៅ វេទនិទៅកើតជាមួយ
 ទិវិត្តកុមហាសទៅវា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះអង្គត្រាស់ដូចម្តេច ។
 ហ្ន៎យកាមណិ រឿងខ្ញុំលើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿងខ្ញុំទិវិតថាអត
 ទៀយ ។ កាលបុគ្គលដកាមណិ ក្រាបបង្គំខ្លួនព្រះដ៏បានព្រះភាគអស់ពីរ
 ព្យដងដូច្នោះថា បើតើព្រះអង្គដឹងរើទ ខ្ញុំព្រះអង្គបានព្យាបាទប្រសប់ពួក
 អនុលេនិប្រាណោ ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យក្នុងកាលមុននិយាយថា អ្នក
 លេនិប្រាណោធ្វើអ្នកដងឲ្យស្រស់ស្រាយ ឲ្យស្រែកអោយដោយភាពរិត
 ប្បាទឲ្យខ្លះខ្លះ ក្នុងកល្យាណរឿងរាង ក្នុងកល្យាណមហាស្រីតិ អ្នក
 លេនិប្រាណោ លុះបែកប្រាយករិកាយស្លាប់ទៅ វេទនិទៅកើតជាមួយ
 ទិវិត្តកុមហាសទៅវា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះអង្គត្រាស់ដូចម្តេច ។

[២៣៣] អន្តា ទោ ក្សាហំ កាមណិ ឆាលត្ថំ អលំ
 កាមណិ តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុដ្ឋិតិ ។ អបិច ក្សាហំ
 ព្យាករិស្សាមិ ។ បុព្វេ ទោ កាមណិ, សត្តា អវិធានា
 ភកតទូទតត្តា ភេសំ ធលោ វត្តមជ្ឈេ សមជ្ឈមជ្ឈេ យេ
 ធម្មា វជជីយា ភេ ឧបសំហាតិ កិរយ្យា សភកាយ^(១) ។
 បុព្វេ ទោ កាមណិ សត្តា អវិធានាសា ធាសតទូទតត្តា
 ភេសំ ធលោ វត្តមជ្ឈេ សមជ្ឈមជ្ឈេ យេ ធម្មា ធាស-
 ជីយា ភេ ឧបសំហាតិ កិរយ្យា សធាសាយ ។ បុព្វេ
 ទោ កាមណិ សត្តា អវិធានាហា មោហាតទូទតត្តា ភេសំ
 ធលោ វត្តមជ្ឈេ សមជ្ឈមជ្ឈេ យេ ធម្មា មោហជីយា ភេ
 ឧបសំហាតិ កិរយ្យា សមោហាយ ។ ភោ អត្តនា មត្តា
 ធមត្តោ បមាទេ វត្តា កាយស្ស ភេនា បរិ មាលា

១ ខ. កិរយ្យា សោមន្មយ ។ ឃ. សភកាយានិ បាលោ ច ហោតិ ។

[២៣៣] ម្ចាស់គាមណី គឺជាគម្ពីរមុខគេដោះស្រាយនឹងអ្នកជា
 ប្រាសដ ព្រោះគេជាគម្ពីរមុខគេដោះស្រាយនឹងអ្នកជា
 លើកទុកចុះ អ្នកកុំស្មោះរឿងនឹងនឹងគេជាគម្ពីរ ។ ប៉ុន្តែបើអ្នកចេះតែ
 ស្មោះ គេជាគម្ពីរនឹងស្រែងឲ្យអ្នកស្តាប់ ។ ម្ចាស់គាមណី កាលពីមុនដែល
 ពួកសត្វមិនទាន់ប្រាសចាកគ្នា ជាសត្វជាប់ចំណងនឹងគ្នា ចណ្តាអ្នក
 លេងវត្ថុទាំងនោះ អ្នកលេងវត្ថុនៃប្រមូលយកធម៌ដែលជាប់ចំណងឲ្យ
 កើតគ្នា ដើម្បីឲ្យរឹងរិតប្រកបដោយរាជ្ជៈក្នុងកណ្តាលរឿងរាជ្ជៈ ក្នុង
 កណ្តាលមហាស្រីត ។ ម្ចាស់គាមណី កាលពីមុនដែលពួកសត្វមិន
 ទាន់ប្រាសចាកគ្នា ជាសត្វជាប់ចំណងនឹងគ្នា ចណ្តាអ្នកលេងវត្ថុ
 ទាំងនោះ អ្នកលេងវត្ថុនៃប្រមូលយកធម៌ដែលជាប់ចំណងឲ្យកើតគ្នា
 ដើម្បីឲ្យរឹងរិតប្រកបដោយរាជ្ជៈ ក្នុងកណ្តាលរឿងរាជ្ជៈ ក្នុង
 កណ្តាលមហាស្រីត ។ ម្ចាស់គាមណី កាលពីមុនដែលពួកសត្វមិន
 ទាន់ប្រាសចាកគ្នា ជាសត្វជាប់ចំណងនឹងគ្នា ចណ្តាអ្នកលេងវត្ថុ
 ទាំងនោះ អ្នកលេងវត្ថុនៃប្រមូលយកធម៌ដែលជាប់ចំណងឲ្យកើតគ្នា
 ដើម្បីឲ្យរឹងរិតប្រកបដោយរាជ្ជៈ ក្នុងកណ្តាលរឿងរាជ្ជៈ ក្នុងកណ្តាល
 មហាស្រីត ។ អ្នកលេងវត្ថុនោះជាអ្នកស្រវឹង ជាអ្នកប្រទានដោយ
 ខ្លួនឯង បំភៅក្នុងសេចក្តីប្រទាន លុះបើគេបញ្ចេញកាយស្តាប់ទៅ

កាមណីស័យុត្ត

បហាសោ ឆាម ធិរយោ ភត្ត ឧបបដ្ឋតិ ។ សាច ទោ
បិទស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ហោតិ យោ សោ ធាជា វត្តមជ្ឈេ
សមដ្ឋមជ្ឈេ សទ្ធាលីកោន ជំ ហាសេតិ រមេតិ សោ
កាយស្ស កេតា បរិ មរណា បហាសាធំ ធាវំធំ
សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតិ ។ សាស្ស ច ហោតិ មិច្ឆាធិដ្ឋិ ។
មិច្ឆាធិដ្ឋិកស្ស ទោ បទាហំ កាមណី បុរិសបុគ្គលស្ស
ទិដ្ឋំ ភតិធំ អញ្ញាតំ ភតិ វនាមំ ធិរយំ វា តិវច្ឆាធិយោធិ
វាតិ ។

[២៣២] ឃី វុត្ត កាលបុត្តោ ធម៌កាមណី បរោធិ
អស្សនិ បវត្តសិ ។ ឃី ទោ ភ្ន្រាហំ កាមណី ឆា-
លត្តំ អលំ កាមណី តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឃតំ បុដ្ឋតិ ។
ចាហំ កន្ត ឃតំ រោធាមិ យំ មំ កកវា ឃរមាហា ។
អមំ ចាហំ កន្ត បុត្តកោហំ អាចរិយប្បចរិយហំ
ធម៌ហំ ធិរយត្តំ ធិករោ វត្តកោ បលុត្តោ យោ
សោ ធាជា វត្តមជ្ឈេ សមដ្ឋមជ្ឈេ សទ្ធាលីកោន ជំ
ហាសេតិ រមេតិ សោ កាយស្ស កេតា បរិ មរណា

កាមណីស័យុត្ត

តែងរវាភីគឺឧបហាសនា ។ បើគេមានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា អ្នក
លេងរាំបំណងការធ្វើអ្នកផងឲ្យស្រស់ស្រាយ ឲ្យត្រឹមត្រូវដោយពាក្យពិត
ឬពាក្យច្របូចចៃដន្យ៖ ក្នុងកណ្តាលរឿងនោះ ក្នុងកណ្តាលមហាស្រព
អ្នកលេងរាំនោះ ល្អបែកបាយកងកាយស្តាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយ
នឹងបហាសទៅកាន់ដូច្នោះ ។ សេចក្តីយល់នោះរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
មិច្ឆាធិដ្ឋិ ។ ម្ចាស់កាមណី មួយទៀត បុរសបុគ្គលជាមិច្ឆាធិដ្ឋិ គឺជាគត
រោលថាមានគតិក្នុងយ៉ាងនី ទារបុត្រិព្រូងណាមួយមិនទាន់ ។

(២៣២) កាលព្រះជីវិតព្រះភារទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
កាលបុគ្គលកាមណី ក៏យំសម្រែកទំក្រែក ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់
កាមណី គឺជាគតមិនទាន់ថាឲ្យអ្នកឯងយ៉ាងនោះទេ ឈ្លើយកាមណី
រឿងនេះលើកទុកចុះ អ្នកឯងកុំសួររឿងនេះនឹងគឺជាគតឡើយ ។ បតិក្រ
ព្រះអង្គដំបំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនយំពីព្រោះរឿងដែលទ្រង់ត្រាស់នឹងខ្ញុំព្រះ
អង្គយ៉ាងនោះទេ ។ បតិក្រព្រះអង្គដំបំរើន ដ្បិតក្នុងអ្នកលេងរាំបំណងការ-
ចារ្យប្រធានលើកចារ្យជាមុន បោកបញ្ឆោតកុហកខ្ញុំព្រះអង្គអស់កាល
ជាយូរអង្វែងហើយថា អ្នកលេងរាំបំណងការធ្វើអ្នកផងឲ្យស្រស់ស្រាយ
ឲ្យត្រឹមត្រូវដោយពាក្យពិតឬពាក្យច្របូចចៃដន្យ៖ ក្នុងកណ្តាលរឿងនោះ
ក្នុងកណ្តាលមហាស្រព បុគ្គលនោះល្អបែកបាយកងកាយស្តាប់ទៅ

បហាសាធំ ធើរវិចំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតិកំ ។ អភិក្កន្តំ
 កាទ្ត អភិក្កន្តំ កាទ្ត សេយ្យជាមិ កាទ្ត ជិក្កន្តិកំ វា
 ឧក្ករដ្ឋេយ្យ បដិច្ចដំ វា វិវេយ្យ ម្ភធិស្ស វា មត្តំ
 អាចំក្សេយ្យ អន្ធការេ វា ភេលប្បដ្ឋាតំ ធាវេយ្យ
 ចក្កមន្តោ រូបាធំ ធាត្តន្តិកំ ។ វិវេយ្យ កកវតា អាទេ-
 កមវិយាយេន ធានោ បកាសិកា ។ វិសាហំ កាទ្ត
 កកវតំ សាលំ កត្តាមិ ធម្មត្ថ កំក្កុសធិត្ថ ល-
 កេយ្យវា កាទ្ត កកវតោ សន្តិកោ បព្វដំ លកេយ្យ
 ឧបសម្បទន្តំ ។ អលត្ថ ទោ កាលបុត្តោ ធម្មកាមណី
 កកវតោ សន្តិកោ បព្វដំ អលត្ថ ឧបសម្បទំ ។ អច្ឆិប-
 សម្បដ្ឋោ ច បដាយស្ថា កាលបុត្តោ វិកោ វិបកដ្ឋោ

វេមនិទៅកើតជាមួយនឹងបហាសាទេវតា ។ កាលបុត្តនដតាមណី ពោល
 សរសើព្រះដំរោងព្រះកាគថា ច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ច្បាស់ណាស់
 ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដូចគេផ្សំចេសវិវេលផ្គាប់ ប្តូរឃើញរបស់
 វិវេលកំពុង ឬប្រាប់ប្តូរដល់មនុស្សវាទ្រង់ កុំខានគេព្រលប្រចំប្រែនិ
 ក្នុងទីដ៏ឆ្ងល់អ្នកមានក្បែរមើលឃើញរូបបុត្ត យ៉ាងណាមិញ ។ ធម៌
 វិវេលព្រះដំរោងព្រះកាគប្រកាសរហើយដោយអនេកវិបាកយកយ៉ាងខាន
 ដៃ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះសូមដល់ខ្ញុំព្រះដំរោង
 បុណ្យផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីពេញ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គគួរបានបព្វដំ គួរបានឧបសម្បទា ក្នុងសំ-
 ណាក់ព្រះដំរោងបុណ្យ ។ កាលបុត្តនដតាមណី កំពុងបព្វដំ បាន
 ឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះដំរោងបុណ្យ ។ លុះព្រះកាលបុត្តដំរោង
 កាយបានឧបសម្បទាមិនយូរប៉ុន្មាន ជាបុត្តរាម្យាភ័យនឹងចេញចាកក្នុង

ពាចរណ៍សំយុង្គ

អប្បមត្តោ អកាមី បហំតត្តោ វិហារត្តោ ។ បេ ។ អញ្ញត្ថ-
រោ ច បទាយស្សា កាលបុត្តោ អរោតំ អហោសីតិ ។
នុតិយំ ។

[២៣៨] អថទោ យោតាជីវោ កាមណី យេន កកវា
តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធា
ទោ យោតាជីវោ កាមណី កកវន្តំ ឯកនរោច សុតម្មេតំ
កន្តុ បុត្តកាចំ អាចរិយប្បចរិយានំ យោតាជីវានំ កា-
សមាតានំ យោ សោ យោតាជីវោ សង្កាមេ ឧស្សហតិ
វាយមតិ តមេនំ ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បេ ហនន្តំ
ចរិយាចានន្តំ សោ កាយស្ស កេតា បរិ មរណា

ពាចរណ៍សំយុង្គ

មិនប្រទាន មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅ
កាន់ព្រះទិវាន ។ បេ ។ បណ្តាព្រះអរោហន្តទាំងឡាយ ព្រះកាលច្នក
ដ៏មានកាយ ក៏ជាព្រះអរោហន្តមួយអង្គដែរ ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

[២៣៩] ត្រាតោ យោតាជីវតាមណី^(១) ចូលទៅកាលព្រះដ៏
មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ។ បេ ។ លុះយោតាជីវតាមណីអង្គុយក្នុង
ទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា ចតិគ្រិព្រះ
អង្គធំចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យថេស្តក្នុងយោតាជីវៈជាភាពារ្យប្រធាន
លើភាពារ្យជាទំនុកទំនាយថា យោតាជីវៈឯណា ច្រើនប្រិកព្យាយាមក្នុង
សង្រឹម ក្នុងជនដទៃសំច្បាប់បំផ្លាញខ្លួនយោតាជីវៈនោះ ដែលកំពុង
ច្រើនប្រិកព្យាយាម យោតាជីវៈនោះលុះបែកប្រាសក៏កាយស្លាប់ទៅ

១ ក្នុងកុម្មុល្យកថាខុទ្ទកនិកាយច្បង (មេតាវគ្គ) ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សុខយាននិកាយ

សរជីតានំ^(១) ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតិភិ ។ ក្នុង
 កកវា កំណាហាភិ ។ អលំ កាមណិ ភិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ
 បុដ្ឋតិ ។ ទុតិយម្យំ ទោ ។ បេ ។ តតិយម្យំ ទោ យោនា-
 ដីវេ កាមណិ កកវន្តំ ឯតទរោច សុតម្មតំ កន្តេ បុព្វ-
 កានំ អាចរិយប្បាចរិយានំ យោនាដីវានំ កាសមាធានំ
 យោ សោ យោនាដីវេ សង្កាមេ ឧស្សហាតិ វាយមតិ
 តមេនំ ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បេ មាទន្តំ បរិយាណាទេន្តំ
 សោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា សរជីតានំ ទេវានំ
 សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតិភិ ។ ក្នុង កកវា កំណាហាភិ ។ (អដ្ឋា
 ទោ ត្យាហំ កាមណិ បាលន្តំ^(២)) អលំ កាមណិ ភិដ្ឋតេតំ

។ ១. សក្កិកានំ ។ ២. អដ្ឋ ភោ ។ ល ។ បាលន្តំ បាយោ នន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខយាននិកាយ

តែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកសរជីតទៅវា ។ ក្នុងរឿងនេះ កើតព្រះអង្គ
 ក្រាស់ដូចម្តេច ។ ល្អិតយោគមណី រឿងនេះលើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿង
 ខ្លះនឹងកត់តរឿយ ។ អស់វា៖ ២ ដង ។ បេ ។ យោនាដីវតាមណិ
 ក្រាបបង្គំទូលចំពោះព្រះជីវិតបុណ្យ អស់វា៖ ៣ ដងដូច្នោះថា ចត់ត្រ
 ព្រះអង្គដំបើម ខ្ញុំព្រះអង្គបានពួកពុទ្ធបេសំយោនាដីវេជាគោរពប្រធាន
 លើភាពរុងរឿងនៃយាយថា យោនាដីវេឯងព្រះច្រើនព្រះពុទ្ធយោមក្នុង
 សង្គ្រាម ពួកជនដទៃសំរាប់បំបាត់ពួកយោនាដីវេនោះ ដែលកំពុងប្រើ
 ប្រើព្រះពុទ្ធយោម យោនាដីវេនោះលុះទម្លាយក៏កាយស្លាប់ទៅ តែងទៅ
 កើតជាមួយនឹងពួកសរជីតទៅវា ។ ក្នុងរឿងនេះ កើតព្រះអង្គក្រាស់ដូច
 ម្តេច ។ (ម្ចាស់តាមណី កត់តរមិនបានដោះស្រាយនឹងអ្នកជាប្រាកដ)
 ព្រោះកត់តរបានយោគមណីយាយថា ល្អិតយោគមណី រឿងនេះលើកទុកចុះ

ពាមណីសំយុង្គ

មា មិ ឯតំ បុច្ឆិតំ ។ អបិច ក្យាហំ ក្យាភវិស្សាមិ ។
 យោ សោ កាមណិ យោធាជីវោ សង្ការមេ ឧស្សហតិ
 វាយមតិ តស្ស តំ ចិត្តំ បុព្វេ កហំតំ ទុក្ខដ៏^(១) ទុប្ប-
 ណិហិតំ ឥមេ សត្តា ហញ្ញន្តុ វា វជ្ជន្តុ វា ឧច្ឆិដ្ឋន្តុ
 វា វិទស្សន្តុ វា មា វា អហេសុំ ឥតិ វាតិ ។ តមេធំ
 ឧស្សហន្តុំ វាយមន្តុំ មវេ ហនន្តុំ បរិយាចារនន្តុំ សោ
 កាយស្ស កេធា បរិ មរណា សរជិតោ ធាម^(២) ចិរយោ
 តត្ថ ឧបបដ្ឋតិ ។ សទេ ទោ បទស្ស វិវំ ធិដ្ឋិ ហោតិ
 យោ សោ យោធាជីវោ សង្ការមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ
 តមេធំ ឧស្សហន្តុំ វាយមន្តុំ មវេ ហនន្តុំ បរិយាចារនន្តុំ
 សោ កាយស្ស កេធា បរិ មរណា សរជិតានំ ទេវនំ
 សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតិ ។ សាស្ស ហោតិ មិច្ឆាធិដ្ឋិ ។
 មិច្ឆាធិដ្ឋិកាស្ស ទោ បដាហំ កាមណិ បុរិសបុគ្គលស្ស
 ន្តុំដ្ឋំ តតិធំ អញ្ញាវរំ កតិ វធាមិ ចិរយំ វា តិវច្ឆាន
 យោធំ វាតិ ។

១ ១. ហិធំ ទុក្ខតំ ។ ម. កហំតំ ទុក្ខហិតំ ។ ២ ១. សរជិតោ ធាម ។ ម. បរជិតោ ធាម ។

ពាមណីសំយុង្គ

អ្នកកុំស្មារតីនឹងខ្លះខ្លាចជាអញ្ជើយ ។ ប៉ុន្តែបើអ្នកចេះវិភស្ត គឺជាអតិថិ
 សំដែនឲ្យអ្នកស្តាប់ ។ ម្ចាស់កាមណិ យោធាជីវៈឯណាច្រើនច្រើន
 ព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ចិត្តរបស់យោធាជីវៈនោះ កាលពីមុនគេដកាន់
 អំពើពិត្រកំ ដំកល់ទុកពិត្រកំ ចូរឲ្យក្នុងសត្វចាំនឹងនេះស្លាប់ទៅ ហើយ
 ហោចទៅ សាចស្លូនទៅ វិទាសទៅ ឬថា កុំឲ្យមានឡើយ ដូច្នោះ ។
 ក្នុងដំណើរនៃសំខ្សប់បំផ្លាញយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុងច្រើនច្រើនព្យា-
 យាម លុះយោធាជីវៈនោះទម្លាយក៏កាយស្លាប់ទៅ តែនិទៅកើតក្នុង
 សរជិតនរក ។ បើគេមានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា យោធាជីវៈឯណា
 ច្រើនច្រើនព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ក្នុងដំណើរនៃសំខ្សប់បំផ្លាញយោធាជីវៈ
 នោះ ដែលកំពុងច្រើនច្រើនព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម លុះយោធាជីវៈនោះ
 ទម្លាយក៏កាយស្លាប់ទៅ តែនិទៅកើតជាមួយនឹងសរជិតទៅកាដូច្នោះ ។
 សេចក្តីយល់នោះរបស់បុរសបុគ្គលនោះជាមិច្ឆាធិដ្ឋិ ។ ម្ចាស់កាមណិ
 មួយទៀត បុរសបុគ្គលជាមិច្ឆាធិដ្ឋិ គឺជាអតីតកាលជាមានគតិកែ ២ យ៉ាងគឺ
 នរកក្នុងវិញ្ញាណមួយមិនទាន់ ។

សុត្តន្តបិដក សំយដ្ឋនិកាយស្ស សទ្យយននវគ្គ

(២៣៦) ឯវំ វុត្ត យោធាជីវក កាមណី បរោធ
 អស្សនំ បរត្តេសិ ។ ឯវំ ទោ ត្យាហំ កាមណិ ជាលត្តំ
 អលំ កាមណិ តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុដ្ឋិតិ ។ ចាហំ
 កន្ត ឯតំ កេតាមំ យំ មំ កតវំ ឯវមាហា ។ អថ
 ចាហំ កន្ត បុត្តកេហំ អាចរិយប្បចរិយេហំ យោ-
 ធាជីវហំ ជីយរត្តំ ឯកតោ វត្សតោ បលុត្តោ យោ
 សោ យោធាជីវក សង្កាមេ ទុស្សហតិ វាយមតិ តាមធំ
 ទុស្សហត្តំ វាយមត្តំ ចរ ហានត្តំ បរិយាចានេត្តំ សោ
 កាយស្ស កេតា បរំ មរណា សាជីកាធំ ទេវតំ
 សហព្យតំ ទុបបដ្ឋតិ ។ អភិក្កន្តំ កន្ត អភិក្កន្តំ
 កន្ត ។ បេ ។ អដ្ឋតេត្ត ចាណុបេតំ សរណត្តត្តំ ។
 តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយដ្ឋនិកាយ សទ្យយននវគ្គ

(២៣៦) កាល ព្រះម៉ែមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 យោធាជីវកាមណី គំយសម្រឹក់ទឹកភ្នែក ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់
 កាមណី ភថភកមិនបានថាឲ្យអ្នកឯងយ៉ាងនោះទេ ល្ខោយកាមណី
 រឿងខ្ញុំលើកទុកចុះ អ្នកកុំស្នូររឿងខ្ញុំនឹងភថភកឡើយ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនយំពីព្រោះរឿងដែលទ្រង់ត្រាស់នឹងខ្ញុំព្រះអង្គ
 យ៉ាងនោះទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឪពុកយោធាជីវកជាភាពប្ប
 ច្រធានលើភាពប្បដានមុន បោកបញ្ឆោតកុហកខ្ញុំព្រះអង្គអស់កាលជា
 យូរអង្វែងហើយថា យោធាជីវកឯណា ប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម
 ពួកជនដទៃសំខ្យប់បំផ្លាញយោធាជីវកនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យា-
 យាម លុះយោធាជីវកនោះទំលាយពន្លកាយស្លាប់ទៅ វែមនិទៅកើតជា
 មួយនឹងពួកសាជីទៅតា ។ យោធាជីវកាមណី ពោលសរសើរព្រះ
 ម៉ែមានព្រះភាគថា ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ
 ។ បេ ។ ដល់ខ្ញុំសរណេយមន៍ស្មើដោយជីវិត កាំងកំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។
 ចប់សូត្រទី ៣ ។

[២៣៧] អថទោ ហត្ថារោហោ តាមណី យេន
ភគវា តេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា ។ បេ ។ អដ្ឋកត្ត
បាល្យបេតំ សរណន្តតន្តំ ។ ចតុត្ថំ ។

[២៣៨] អថទោ អស្សារោហោ តាមណី យេន ភគវា
តេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា ឯសិទ្ធិ ឯសិទ្ធិ ។ ឯសិទ្ធិ
ឯសិទ្ធិ ទោ អស្សារោហោ តាមណី ភគវន្តំ ឯសិទ្ធិ
ភេទ សុតម្មេតំ កន្តេ បុព្វកាណំ អាចរិយប្បាចរិយាណំ
អស្សារោហាណំ កាសមាទាណំ យោ សោ អស្សារោហោ
សន្តាមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ តមេនំ ឧស្សហន្តំ វា-
យមន្តំ បេ ហនន្តំ បរិយាទានន្តំ សោ កាយស្ស
កេតា បរិ មរណា សរជិតាណំ ទេវាណំ សមាត្យតំ
ឧបបដ្ឋតិ ។ វេទ ភគវា កំមាហាតិ ។ អលំ តាមណី
តំដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុដ្ឋតិ ។ ធុតិយម្យិ ទោ ។ បេ ។
តតិយម្យិ ទោ អស្សារោហោ តាមណី ភគវន្តំ ឯសិទ្ធិ
ភេទ សុតម្មេតំ កន្តេ បុព្វកាណំ អាចរិយប្បាចរិយាណំ
អស្សារោហាណំ កាសមាទាណំ យោ សោ អស្សារោហោ

[២៣៧] ត្រាតោ ហត្ថារោហតាមណី^(១) ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏
មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ ដល់ខ្ញុំសរណេធម៌ស្និ
ដោយជីវិត គាំភ័ព៌វិជ្ជាខ្លះជាដើមទៅ ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

[២៣៨] ត្រាតោ អស្សារោហតាមណី ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់កំអន្តិយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអស្សារោហតា-
មណីអន្តិយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះ
ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានព្យាបាលរបស់ពួកអស្សារោហៈ
ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យដាន់មុន និងយោថា អស្សារោហៈឯណា
ប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្រ្គាម ពួកដទៃទៀតសំខ្លប់បំផុតរបស់អស្សា-
រោហៈនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យាយាម លុះអស្សារោហៈនោះទម្ងាយ
ពនិកាយស្តាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកសម្តេចទេវតា ។ ក្នុងរឿង
នេះ តើព្រះអង្គត្រាស់ដូចម្តេច ។ ល្បាយតាមណី រឿងនេះលើកទុកចុះ
អ្នកកុំសួររឿងនេះនឹងគឺជាគតទៀយ ។ អស់វារៈពីថេន ។ បេ ។ អស្សា-
រោហតាមណី ក្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគអស់វារៈព្រះភ័យ ដូច្នោះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានព្យាបាលរបស់ពួកអស្សារោហៈជា
អាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យដាន់មុន និងយោដូច្នោះថា អស្សារោហៈឯណា

១ អ្នកកំពុងស្រាវ ជាអ្នកកាន់កាប់ក្រះភាគដ៏ធំ (ទេពលទីវ) ។

សង្ហាមេ ទុស្សហតិ វាយមតិ តមេនំ ទុស្សហន្តំ វាយ-
មន្តំ បរេ ហនន្តំ បរិយាចានេន្តំ សោ កាយស្ស កេតា
បរិ មរណា សរជិតានំ ទេវានំ សហគ្យតំ ឧបបដ្ឋតិ ។
សធម កកវំ កំមាហាតិ ។ អន្តា ទោ ត្យាហំ កាមណិ
ជាលត្តំ អសំ កាមណំ តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆិតិ ។
អមិច ទោ ត្យាហំ ក្យាតវិស្សាមិ ។ យោ សោ
កាមណំ អស្សារោហោ សង្ហាមេ ទុស្សហតិ វាយមតិ
តស្ស តំ ចំត្ត បុព្វេ តហិតំ ទុក្ខំ ទុប្បណិហិតំ
សមេ សត្តា ហត្តានុ វា វជ្ឈនុ វា ឧច្ឆិដ្ឋនុ វា វិនស្សនុ
វា មា វា អហេសុំ ឥតិ វាតិ ។ តមេនំ ទុស្ស-
ហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហនន្តំ បរិយាចានេន្តំ សោ កាយ-
ស្ស កេតា បរិ មរណា សរជិតោ ជាម ជិរយោ កត្ត
ឧបបដ្ឋតិ ។ សធម ទោ បទស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ហោតិ យោ
សោ អស្សារោហោ សង្ហាមេ ទុស្សហតិ វាយមតិ ត-
មេនំ ទុស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហនន្តំ បរិយាចានេន្តំ
សោ កាយស្ស កេតា បរិ មរណា សរជិតានំ ទេវានំ
សហគ្យតំ ឧបបដ្ឋតិ ។ សាស្ស ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

ប្រិនិប្រិនព្យាយាមកុសិស្ត្រិម ពួកជនដទៃសម្លាប់បំផ្លាញខ្ញុំអស្ស-
រេហៈនោះ ដែលកំពុងប្រិនិប្រិនព្យាយាម លុះអស្សរេហៈនោះទម្លាយ
ពនិកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកសាវ័កទេវតា ។ ក្នុងរឿង
នេះ គឺព្រះអង្គត្រាស់ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់តាមណី កថាឥតមិនបោះដោះ
ស្រាយនឹងអ្នកជាប្រាកដ ព្រោះកថាឥតយោគអ្នកហើយថា ល្បើយតាម-
ណី រឿងខ្ញុំលើកទុកខ្លះ អ្នកកុស្តរឿងខ្ញុំនឹងកថាឥតឡើយ ។ ប៉ុន្តែបើ
អ្នកចេះតែសួរ កថាឥតនឹងសំដែងឲ្យអ្នកស្តាប់ ។ ម្ចាស់តាមណី អស្ស-
រេហៈឯណាប្រិនិប្រិនព្យាយាមកុសិស្ត្រិម ចិត្តរបស់អស្សរេហៈនោះ
កាលមុនតែងកាន់កំពើតាត្រក់ ដកលំទុកតាត្រក់ថា ចូរឲ្យពួកសត្វនេះ
ស្លាប់ទៅ ហិនហោចទៅ សាបសូន្យទៅ វិនាសទៅ ឬថា កុំឲ្យទាន
ឡើយ ដូច្នោះ ។ ពួកជនដទៃសម្លាប់បំផ្លាញខ្ញុំអស្សរេហៈនោះ ដែល
កំពុងប្រិនិប្រិនព្យាយាម លុះអស្សរេហៈនោះទម្លាយពនិកាយស្លាប់ទៅ
រមែងទៅកើតក្នុងសាវ័កទេវតា ។ បើគេទានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា
អស្សរេហៈឯណាប្រិនិប្រិនព្យាយាមកុសិស្ត្រិម ពួកជនដទៃសម្លាប់
បំផ្លាញខ្ញុំអស្សរេហៈនោះ ដែលកំពុងប្រិនិប្រិនព្យាយាម លុះអស្ស-
រេហៈនោះទម្លាយពនិកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកសាវ័ក-
ទេវតាដូច្នោះ ។ សេចក្តីយល់នោះរបស់បុរសបុគ្គលនោះជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

មិច្ឆាធិដ្ឋិកស្ស ទោ មនាហំ តាមណី បុរិសបុគ្គលស្ស
ទ្ធិដ្ឋំ ភតិចំ អញ្ញតវំ ភតិ វេទបិ វិយំ វា ភតិច្ឆានយោធិ
ភតិ ។

[២៣៧] ឯវំ វុត្ត អស្សារោហោ តាមណី មរោធិ
អស្សនិ បរិក្កសិ ។ ឯវំ ទោ ត្យាហំ តាមណិ ជាលត្ថំ
អលំ តាមណិ តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆិតិ ។ ទាហំ
វារុទ្ធ ឯត វេទាមិ យំ មំ ភតិវា ឯវិហាហ ។ អមិ
ទាហំ វារុទ្ធ បុត្យតេហំ អាចរិយប្បាចរិយហិ អស្សារោ-
ហោហិ ធិយាត្ថំ ធិតាតា វត្សំតោ ធសុត្តោ យោ សោ
អស្សារោហោ សង្កាមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ តមេចំ
ឧស្សហត្ថំ វាយមត្ថំ បរា មាធាត្ថំ បរិយាទាធាត្ថំ សោ
តាយស្ស តេតា បរិ មរណា សាធិតាចំ ធលោចំ ស-
ហាត្យតំ ឧបមជ្ឈតិ ។ អភិក្កត្ថំ វារុទ្ធ ។ បេ ។ អជ្ជតត្ថោ
ចាល្យបេតំ សារណត្ថតត្ថំ ។ បញ្ចមំ ។

[២៤០] ឯតំ សមយំ ភតិវា ទាឡ្យត្ថាយំ វិហាតិ
ទាវាតត្ថកំ ។ អជេទា អសិទទុក្ខបុត្តោ តាមណី

បាលតាមណី មួយទៀត បុរសបុគ្គលជាមិច្ឆាធិដ្ឋិ ភជាគរោលថាមា
ធលកែ២យ៉ាងគឺ ទរកប្បវិញ្ញាណកម្មមិនមាន ។

[២៣៧] កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អស្សា-
រោហតាមណីក៏យំសម្រែកទឹកភ្នែក ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា បាលតាមណី
ភជាគរមិនបានថាឱ្យអ្នកឯងយ៉ាងនោះទេ ហើយតាមណី រឿងខ្លះលើក
ទុកចុះ អ្នកកុំស្អប់រឿងខ្លះទៀតភជាគរឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គមិនយំពីព្រោះតែរឿងដែលទ្រង់ត្រាស់នឹងខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនោះ
ទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតពួកអស្សារោហៈជាតាចារ្យប្រធាន
លើតាចារ្យជាមុន ទោកបញ្ជាតុហិតខ្ញុំព្រះអង្គអស់កាលជាយូរអង្វែង
ហើយថា អស្សារោហៈឯណាច្រើនប្រសិទ្ធភាយមក្នុងសង្គ្រាម ពួកជន
ដទៃសំឡេងចំផ្លូវត្រូវអស្សារោហៈនោះ ដែលកំពុងច្រើនប្រសិទ្ធភាយ
លុះអស្សារោហៈនោះទទួលបានកាយស្ងប់ទៅ រមែងទៅកើតជាមួយនឹង
ពួកសាដីអទៅតា ។ អស្សារោហតាមណីពោលសរសើរព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគថា អ្វីច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ដល់ខ្ញុំសរណេតមន៍ស្មី
ដោយជីវិតកាំងអំពីឱ្យនេះជាដើមទៅ ។ ចប់សូត្រទី៩ ។

[២៤០] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់អង្វរនៅក្នុងបារិ-
ក្ខណ៍ ជំនក្រិនទាឡ្យត្ថា ។ ត្រាខ្លះ តាមណីឈ្មោះអស់កន្លងបុគ្គ

យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា ភគវន្តំ
 អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ ចំសំទិ ។ ឯកមន្តំ ចំសំទ្រោ
 ចោ អសំពទ្ធកប្បត្តោ តាមណី ភគវន្តំ ឯតទភាច
 ក្រាហ្មណា កន្តេ បច្ឆាភូមតា តាមណ្ឌលុតា សេ-
 វាលមាលីតា ឧទេកោរោហតា អភិបរិចារីតា តេ
 មតំ កាលកតំ ឧយ្យាបេន្តិ ធាម សញ្ញាបេន្តិ
 ធាម ឧត្តាសេន្តិ ។ ភគវា បទ កន្តេ អវហំ
 សម្មាសម្ពុត្តោ បហោតំ គថា កាត្តំ យថា សញ្ញា
 លោកោ កាយស្ស គេតា បរិ មណា សុគតិ
 សង្កំ លោកំ ឧបមជ្ឈយ្យាតិ ។ តេនេហិ តាមណី
 តញ្ញាវត្តំ បដិបុច្ឆិស្សាមិ ។ យថា តេ ទមេយ្យ
 តថា ទំ ត្យាករយ្យាសិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ តាម-
 ណី វេទស្ស បរិសោ ចាណាតំចាតិ អដិដ្ឋានយិ
 កាមេសុ ចិច្ឆាចារី មុសាវាទិ មិសុណាវាចោ ជុស-
 វាចោ សម្មប្បលាមិ អភិជ្ឈានុ ត្យាបទ្ធិត្តោ ចិច្ឆា-
 ទំដ្ឋិកោ តមេមំ មហាជនកាយោ សង្កម្ម សមាគម្ម
 អាណាចេយ្យ ថោមេយ្យ មញ្ញាសិកោ អនុបរិសក្កេយ្យ

ចូលទៅជាប់ព្រះជំទាវព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយចង្កូរព្រះជំ-
 ទាវព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអស់ពន្ធកប្បត្តនាមណី
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបចង្កូរចូលព្រះជំទាវព្រះភាគចុះច្រោះថា
 ចត់ត្រព្រះអង្គដំបំរើន ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកនៅក្នុងស្រុកចេញក្លែង ជាអ្នក
 មានកំស្រៀវទឹក ជាអ្នកស្រង់យកសារាយណ៍ច្របាំងកាយ ជាអ្នកចុះ
 ត្រាទឹក ជាអ្នកចំរើភ្នំ ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឈ្មោះថា ធ្វើទុស្សវិសេស
 ស្លាប់ហើយ ធ្វើមរណកាលហើយ ឲ្យក្រែករឡើង ឲ្យជំងឺខ្លួន ឲ្យរឡើង
 កាន់ឋានសួគ៌បាន ។ ចត់ត្រព្រះអង្គដំបំរើន ចុះព្រះជំទាវព្រះភាគអ-
 ហោន្តសម្មាសម្ពុត្ត តើអាចធ្វើសត្វលោកទាំងអស់ដែលបែកព្រាយក៏កាយ
 ស្លាប់ទៅ ឲ្យទៅកើតឯសុគតិសួគ៌ទៅលោកបានដែរឬ ។ ម្ចាស់តាមណី
 បើដូច្នោះ តថាគតនឹងសួរអ្នកក្នុងដំណើរនេះវិញ ។ អ្នកជាប់ចិត្តយ៉ាង
 ណា ឧប្បដោះស្រាយប្រស្នាធានយ៉ាងនោះចុះ ។ ម្ចាស់តាមណី អ្នក
 យល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ។ ចុះសេក្តីលោកនេះ ជាអ្នកសំឡាប់សត្វ
 ល្អិតទ្រូង ប្រព្រឹត្តទុស្តក្នុងកាមទាំងឡាយ និងយាយកុហក និងយាយ
 ញុះញង់ និងយាយទ្រោះ និងយាយវេកប្រយោជន៍ សំឡើងវិវាទចំពោះ
 ទ្រូងទេ បានចិត្តក្តីខ្លួន បាននិមិត្តយល់ទុស ពួកមហាជនក៏មកចូលជុំ
 ព្រមព្រៀងគ្នា អន្លុះ សរសើរ សំរោះ កាមល្មន្ត ខ្ញុំចុះសេនោះថា

តាមលំដាប់យុទ្ធ

អយំ បុរិសោ កាយស្ស ពេទា បរំ មរណា សុគតិ
សត្តំ លោកំ ឧបបន្ថត្តតំ ។ វិនិ តិ មញ្ញសិ កាមណិ
អបិ ទុ សោ បុរិសោ មហាតោ ជនកាយយ្យ អាយា-
ចនហេតុ វា ដោមនហេតុ វា បញ្ចលំកោ អនុបរិ-
សញ្ញនហេតុ វា កាយស្ស ពេទា បរំ មរណា សុគតិ
សត្តំ លោកំ ឧបបន្ថយ្យតិ ។ ចោ ហេតំ កន្ថេ ។

(២២០) សេយ្យជាប់ កាមណិ បុរិសោ មហាតំ បុដ្ឋ-
សិលំ កម្ពីរ ឧទកាហោទេ មត្តិបេយ្យ តមទំ មហាជ-
នកាយោ សន្តម្ម សមាគម្ម អាយាចេយ្យ ដោមេយ្យ
បញ្ចលំកោ អនុបរិសញ្ញយ្យ ឧម្មន្ត កោ បុដ្ឋសិលេ
ឧម្មរ កោ បុដ្ឋសិលេ ថលម្មរ កោ បុដ្ឋសិលេតំ ។ តំ
ត្តិ មញ្ញសិ កាមណិ អបិ ទុ សោ បុដ្ឋសិលា មហាតោ
ជនកាយស្ស អាយាចនហេតុ វា ដោមនហេតុ វា
បញ្ចលំកោ អនុបរិសញ្ញនហេតុ វា ឧម្មន្តយ្យ វា
ឧម្មរយ្យ វា ថលំ វា ឧម្មរយ្យតិ ។ ចោ ហេតំ កន្ថេ ។
ឯវាមរ ចោ កាមណិ យោ សោ បុរិសោ ចាលាភតិចាតិ អ-
នំន្តាធាយី កាមេសុ មំប្រាចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចោ

តាមលំដាប់យុទ្ធ

បើបុរសនេះបែកប្រាយក៏កាយស្លាប់ទៅ សូមឲ្យបាទានៅកើតឯសុគតិស្និ
ទៅលោក ។ ម្ចាស់តាមណី តើអ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរស
នោះលុះបែកប្រាយក៏កាយស្លាប់ទៅ គួរទៅកើតឯសុគតិស្និទៅលោក
ព្រោះហេតុតែពួកមហាជនអន្លិ សរសើរ សំពះ កាមឈ្នួរ បាន
ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(២២១) ម្ចាស់តាមណី ដូចបុរសនោះដុំដុំទៅក្នុងអន្លិទឹកដី
ដើរ ខានពួកមហាជនមកច្របំព្រមព្រៀងគ្នា អន្លិ សរសើរ សំពះ
កាមឈ្នួរ ខ្ញុំដុំដុំនោះចាំ ខែដុំដុំហើយ ចូរអ្នកឯងទើបទៀង ខែដុំដុំ ចូរ
ឯងអណ្តែតទៀង ខែដុំដុំ ចូរឯងទៀងមកលើតាត ។ ម្ចាស់តាមណី
អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ដុំដុំនោះអ្នកទើបទៀង អណ្តែតទៀង
ឬទៀងមកលើតាត ព្រោះហេតុតែពួកមហាជនអន្លិ សរសើរ សំពះ
កាមឈ្នួរ បានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់តាមណី
រឿងនេះឯងក៏ដូច្នោះដែរ បុរសឯណាជាអ្នកសំខាន់សត្វ ល្អច្រឡៃ
គេ ប្រព្រឹត្តទុស្តក៏កាមចាំទៀង មិនយោងកុហក មិនយោងព្រះញ័រ

ជុំសភាចា សម្មប្បសាមី អភិជ្ឈានុ ព្យាបន្តចិត្តោ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ កំត្យាបិ នំ មហាជនកាយោ សន្តម្ម
 សមាគម្ម អាណាចេយ្យ ដោមេយ្យ បញ្ចសីកោ អនុ-
 បរិសក្កេយ្យ អយំ បុរិសោ កាយស្ស ភេតា បរិ-
 មណា សុភតិ សក្កំ លោកំ ឧបបន្នត្វតិ ។ អដ្ឋោ
 សោ បុរិសោ កាយស្ស ភេតា បរិ មណា អនាយំ
 ធុក្កតិ វិនិច្ឆតំ វិវាយំ ឧបបន្នេយ្យ ។

(២២២) នំ កំ មញ្ញសំ កាមណំ វិចស្ស បុរិសោ
 បាលានិបាតា បដិវរោ អនិច្ឆាទាបា បដិវរោ កា-
 មេសុ មិច្ឆាទាត បដិវរោ មុសាវាតា បដិវរោ មិស្ស-
 ណាយ វាចាយ បដិវរោ ជុំសាយ វាចាយ បដិវរោ
 សម្មប្បសាមា បដិវរោ អភិជ្ឈានុ អព្យាបន្តចិត្តោ
 សម្មាទិដ្ឋិកោ តមេនំ មហាជនកាយោ សន្តម្ម សមា-
 គម្ម អាណាចេយ្យ ដោមេយ្យ បញ្ចសីកោ អនុបរិ-
 សក្កេយ្យ អយំ បុរិសោ កាយស្ស ភេតា បរិ មណា

និយាយទ្រព្យោ និយាយវគ្គច្រាយជនំ សំឡើវិវេចនិពោទ្រព្យោ
 មាខចិត្តក្កុដ្ឋោ មាខនំនិយលំវុស ចោបិព្វកមហាជនមកប្បបដិទ្រម
 ព្រៀនត្តា អន្តិ សរសើរ សំពះ កាមលយុទ្ធ ខុបុរសនោះថា បើបុរស
 នេះបែកគ្នាយកនិកាយស្តាប់ទៅ សូមឱ្យប្រទានទៅកើតឯសុភតិស្និទ្ធិទេ-
 លោកយ៉ាងណាក៏ដោយ ។ លុះបុរសនោះបែកគ្នាយកនិកាយស្តាប់ទៅ
 ក៏ទៀងវិនិច្ឆតំអនុយ ខុដ្ឋតិ វិនិច្ឆត ទរេ ដោយតិក ។

(២២២) ម្ចាស់គាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរស
 ក្នុងលោកនេះ គឺអ្នកវៀរចាកបាលានិបាតា វៀរចាកអនិច្ឆាទា វៀរ-
 ចាកកាមេសុមិច្ឆាទា វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកមិស្សណាវាចា វៀរចាក
 ជុំសាវាចា វៀរចាកសម្មប្បសាមា មិនមានអភិជ្ឈានុ មិនមានចិត្តព្យាបន្ត
 ជាសម្មាទិដ្ឋិ ព្វកមហាជនមកប្បបដិទ្រមព្រៀនត្តា អន្តិ សរសើរ សំពះ
 កាមលយុទ្ធ ខុបុរសនោះថា បើបុរសនេះបែកគ្នាយកនិកាយស្តាប់ទៅ

អោយ ឧត្តតិ វិទិតាតំ ចំរយំ ឧបបដ្ឋត្វតិ ។ តំ កំ
 មញ្ញសិ តាមណំ អប ទុ សោ បុរិសោ មហាតោ
 ជនកាយស្ស អយាចនហេតុ វា ដោមនហេតុ វា
 បញ្ញសិកា អនុបរិសក្កនហេតុ វា កាយស្ស កេតា
 បរិ មរណា អោយំ ឧត្តតិ វិទិតាតំ ចំរយំ ឧប-
 បដ្ឋយ្យាតំ ។ ហោ ហេតំ កន្តេ ។

(២២៣) សេយ្យជាថី តាមណំ បុរិសោ សប្បិកុដ្ឋំ
 វា តេលកុដ្ឋំ វា កម្ពីរំ ឧទករហនំ ឧកហំត្វា កំន្តយ្យ
 តត្រិ យស្ស សក្កា វា កាមណា វា សា អប្រោ-
 តាមី អស្ស យញ្ច ទ្វស្ស តត្រិ សប្បំ វា តេលំ
 វា តំ ឧត្តត្តាមី អស្ស តបេធំ មហាជនកាយោ
 សន្តម្ម សមាគម្មំ អាយាចេយ្យ ដោមេយ្យ បញ្ញ-
 សិកោ អនុបរិសក្កយ្យ ឧសីន កោ សប្បិកេល
 សំសីន កោ សប្បិកេល អតោ កត្ត កោ សប្បិកេ-
 លាតំ ។ តំ កំ មញ្ញសិ តាមណំ អបិ ទុ តំ
 សប្បិកេលំ មហាតោ ជនកាយស្ស អយាចនហេតុ វា

សូមឱ្យទៅកើតឯអបាយ ទុត្តតិ វិទិតាត ខរក ។ ម្ចាស់តាមណំ អ្នក
 យល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសនោះលុះចែកគ្នាដេកនិកាយស្តាប់ទៅ
 ឮទៅកើតឯអបាយ ទុត្តតិ វិទិតាត ខរក ព្រោះហេតុតែមហាជន
 អន្តរ សរសើរ សំពះ តាមលយ្យនា បានដៃប្តូរ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។

(២២៣) ម្ចាស់តាមណំ បុរសកាន់យកក្នុងទំកង្វែរក្របី
 ច្រើនចុះទៅកាន់អង្គទំកង្វែរដ្រើហើយវាយបំបែក គ្រិស្តអវិស្សនិវដល
 នៅក្នុងក្នុងមនោគិលិចចុះទៅខាងក្រោម ចំណែកខាងទំកង្វែរក្របី
 ដែលនៅក្នុងក្នុងមនោគិលិចចុះទៅខាងក្រោម ពួកមហាជនមកចូលជុំព្រម
 ព្រៀងគ្នា អន្តរ សរសើរ សំពះ តាមលយ្យនា ឲ្យទំកង្វែរក្របីច្រើននោះ
 ថា រុយទំកង្វែរក្របីច្រើន ចូរឯងលិចទៅ ទំកង្វែរក្របីច្រើន ចូរឯង
 លិចទៅទៅ ទំកង្វែរក្របីច្រើន ចូរឯងចុះទៅខាងក្រោមទៅ ។ ម្ចាស់
 តាមណំ អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ទំកង្វែរក្របីច្រើននោះ លិច
 ទៅ លិចទៅទៅ ឬចុះទៅក្រោម ព្រោះហេតុតែពួកមហាជនអន្តរ

ដោយមហេតុ វា បញ្ចលំកោ អនុបរិសក្កនមហេតុ វា
 ទុស្តិយេយ្យ វា សំសិទ្ធស្ស វា អនោ វា កច្ឆេយ្យតំ ។
 តោ ហេតុំ កន្តំ ។ ឯវមេវ ទោ តាមណិ យោ សោ
 បុរិសោ ចាលាភិចាតា បដិវិភោ អនិច្ឆាតានា បដិវិ-
 ភោ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិភោ មុសាវាទា បដិវិភោ
 មិសុណាយ វាចាយ បដិវិភោ ធុសាយ វាចាយ
 បដិវិភោ សម្មប្បលាថា បដិវិភោ អនកិដ្ឋាលុ អ-
 ក្សបន្តចំត្តោ សម្មានិដ្ឋិកោ កំក្សបំ តំ បហាជន-
 កាយោ សន្តម្ម សមាគម្ម អាណាចេយ្យ ដោមេយ្យ
 បញ្ចលំកោ អនុបរិសក្កេយ្យ អយំ បុរិសោ កាយស្ស
 ភេតា បរិ មរណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិចិចាតំ វិរយំ
 ទបបន្តក្ខតំ ។ អជទោ សោ បុរិសោ កាយស្ស ភេតា
 បរិ មរណា សុកតិ សន្តំ លោកំ ទបបន្តេយ្យតំ ។

(២២២) ឯវ កុត្ត អសំពទ្ធកម្មត្តោ តាមណិ ភកវន្តំ
 ឯវ ភកវន្តំ កន្តំ ។ មេ ។ អន្តកត្តោ ចាល្យាបេតំ
 សរណាន្តកត្តំ ។ ធម្មំ ។

សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួត បានវិជ្ជា ។ មិនមែនដូច្នោះទេ (ព្រះអង្គ ។
 គ្មានតាមណី រឿននឹងនឹកដូច្នោះដែរ ចុះសង្ខាររៀបចំបានក៏
 បាន រៀបចំអនុគ្នាបាន រៀបចំការមេសុមិច្ឆាបាន រៀបចំមុសាវាទ
 រៀបចំបិសុណាវាចា រៀបចំធុសវាចា រៀបចំសម្មប្បលាថៈ មិន
 មានអំពីជួរ មិនមានចំក្នុងព្យាបាទ ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ទោះបីក្នុងមហាជនមក
 ចូលជុំព្រមព្រៀងគ្នា អតីត សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួត ខ្ញុំចុះសរសើរនោះថា
 បើចុះសរសើរនៃបកប្បាយក្នុងកាយស្លាប់ទៅ សូមឱ្យទៅកើតឯអបាយ ទុក្ខតិ
 វិនិច្ឆ័យ ទេក យ៉ាងណាក៏ដោយ ។ លុះចុះសរសើរនៃបកប្បាយក្នុងកាយ
 ស្លាប់ទៅ ក៏ទៀងទាត់ទៅកើតឯសុគតិសួគ៌ទៅលោក ដោយភិក ។

(២២២) កាលព្រះជំទាវព្រះភាគក្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អសំ
 ពទ្ធកម្មត្តោតាមណីក៏សរសើរព្រះជំទាវព្រះភាគដូច្នោះថា ភិច្ឆាសំណាសំ
 (ព្រះអង្គ ។ មេ ។ ឯវ ឧបសរណាមនិស្សីដោយជីវិត ចាប់ផ្តើមពីវិជ្ជា
 ភកវេ ។ ចប់សូត្រទី៦ ។

[២២៩] ឯកំ សមយំ កកវា បាឡន្ទាយំ វិហារតំ
 ចារវិកាម្ហូរិយេ ។ អថ ទោ អសំពទ្ធកបុត្តា កាមណី
 យេន កកវា តេទុបសង្កមិ ឧបសង្កមិក្ខា កកវន្តំ
 អគំវាទេត្វា ឯកមន្តំ ឯសិធី ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធា
 ទោ អសំពទ្ធកបុត្តា កាមណី កកវន្តំ ឯកនរោច ឧទុ
 កន្ត កកវា សទ្ធាណាភូតហិកាទុកម្យិ វិហារតីតិ ។
 ឯវំ កាមណី តថាគរោ សទ្ធាណាភូតហិកាទុកម្យិ
 វិហារតីតិ ។ អថ កិញ្ចាហិ កន្ត កកវា ឯកប្បាចំ
 សក្កន្តំ ធម្មំ ទេសេតិ ឯកប្បាចំ ទោ តថា សក្កន្តំ
 ធម្មំ ទេសេតិ ។ តេនហិ កាមណី តញ្ញាវេត្ត បដិ
 បុត្តិស្យាមំ ។ យថា តេ ទមេយ្យ តថា ឯ ព្យាក
 រយ្យាសំ ។ តំ កិ មញ្ញាសំ កាមណី កថ កស្សកស្ស
 កហមតិទោ តិណិ ទេត្តាធិ ឯកំ ទេត្តំ អត្តំ ឯកំ
 ទេត្តំ មជ្ឈិមំ ឯកំ ទេត្តំ ហិធិ ធីត្តិលំ ឧសវំ ចាបក្ខមំ ។

[២២៩] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាពទ្រង់រង់ទៅក្នុងបារា-
 កម្មាន ដ៏គ្រឿងនាំឲ្យខ្លា ។ គ្រោះនោះ អសំពទ្ធកបុត្តកាមណីចូលទៅ
 គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាព លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាព ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះគំសិទ្ធាឧបសង្កមិក្ខាអង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាពដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាពព្រះអង្គជាអ្នកអនុគ្រោះដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ដល់សត្វចំណីក្នុងមែន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាពត្រាស់ថា យ៉ាង
 ហ្នឹងហើយ កាមណី ព្រះគឺជាអ្នកអនុគ្រោះដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 សត្វចំណីក្នុងមែន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះដូចម្តេចបានជាចូលកាល
 ព្រះដ៏មានព្រះភាពសំដែងធម៌ដល់ជនពួកនេះដោយអំពើ សំដែងធម៌ដល់
 ជនពួកនេះដោយមិនអំពើ ។ ម្ចាស់កាមណី បើដូច្នោះទាន់តែគឺជាអតិថិ
 ត្រឡប់សួរអ្នកក្នុងដំណើរនេះវិញ ។ អ្នកគាប់ចិត្តយ៉ាងណា ឧប្បវិដារ
 ប្រស្នាធានយ៉ាងនោះចុះ ។ ម្ចាស់កាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូច
 ម្តេច គហបតីអ្នកក្នុងរាស្ត្រក្នុងលោកនេះ ទាន់ស្រែ ៣ ឆ្នាំស្រែ ១ យ៉ាងល្អ
 ស្រែ ១ យ៉ាងកណ្តាល ស្រែ ១ យ៉ាងអន់ ជាដំបូល ដីប្រៃ ដីកក្រក់ ។

នំ កំ មញ្ញសិ កាមណិ អសុ កស្សកោ កហបតិ
 វិជានំ បតិជ្ជាបេតុកាមោ តត្ថ បវេមំ បតិជ្ជាបេយ្យ យំ វា
 អនុំ ទេត្តំ អត្តំ យំ វា អនុំ ទេត្តំ មជ្ឈិមំ យំ វា អនុំ
 ទេត្តំ ហិំ ជន្តលំ ឧសវំ ចាបភូមិំ វា អសុ កន្ត
 កស្សកោ កហបតិ វិជានំ បតិជ្ជាបេតុកាមោ យំ
 អនុំ ទេត្តំ អត្តំ តត្ថ បតិជ្ជាបេយ្យ តត្ថ បតិជ្ជាបេត្វា យំ
 អនុំ ទេត្តំ មជ្ឈិមំ តត្ថ បតិជ្ជាបេយ្យ តត្ថ បតិជ្ជាបេត្វា
 យំ អនុំ ទេត្តំ ហិំ ជន្តលំ ឧសវំ ចាបភូមិំ តត្ថ
 បតិជ្ជាបេយ្យិំ ទោបំ បតិជ្ជាបេយ្យ វា តំ កំស្ស ហេតុ វា
 អន្តមសោ តោភត្តំបំ កវិស្សតិំ វា

[២២៦] សេយ្យថាចិ កាមណំ យំ អនុំ ទេត្តំ
 អត្តំ ឯវមេវ មយ្ហំ កំកុំ កិកុំ ឯយោ តេសាហំ
 ធម្មំ ទេសេមំ អាណិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិ-
 យោសានកល្យាណំ សាត្តំ សព្វត្វានំ តោវលបរិមុ-
 ណំ បរិសុត្តំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេមិ វា តំ កំស្ស
 ហេតុ វា ឯតេ ហិំ កាមណិ មំទិចា បំលណា

ម្ចាស់តាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច គហបតិអ្នកក្នុងរាស់ឯណោះ
 បានចំណងនឹងដាក់ពូជក្នុងស្រែទាំងនោះ តើគេដាក់ក្នុងស្រែណាមុន
 ដាក់ស្រែល្អឯណោះឬ ឬស្រែយ៉ាងណាណាឯណោះ ឬក៏ស្រែយ៉ាងអស់
 ជាដីទួល ដីវិច្រ ដីកាក្រក់ឯណោះ ។ បតិគ្រព្រះអង្គដឹងចំរើន គហបតិ
 អ្នកក្នុងរាស់ឯណោះបានចំណងនឹងដាក់ពូជ ស្រែណាមួយ ក៏ដាក់ក្នុងស្រែ
 នោះ លុះដាក់ក្នុងស្រែនោះហើយ ទើបដាក់ក្នុងស្រែយ៉ាងណាណា លុះ
 ដាក់ក្នុងស្រែនោះហើយ ទើបដាក់ក្នុងស្រែយ៉ាងអស់ ជាដីទួល ដីវិច្រ
 ដីកាក្រក់កំទាច មិនដាក់កំទាច ។ ដំណើរនោះ តើព្រះហេតុអ្វី ។
 ព្រោះថាដោយហេតុថា គ្រាន់បានដាំចំណីគាវែរ ។

[២២៦] ម្ចាស់តាមណី ស្រែដែលល្អឯណោះ ដូចជាពួកភិក្ខុ
 ភិក្ខុនី (ជាសាវក) បេសកថាគត គថាគតសំដែងធម៌មានពីរកេរចមើម
 ពីរកេរចកណ្តាល ពីរកេរចចុនី ដល់ពួកភិក្ខុភិក្ខុនីទាំងនោះ គថាគតច្រ-
 កាសត្រច្ចាចរិយធម៌ច្រកថដោយអត្ថ ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណិ បរិសុទ្ធ
 ទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ តើព្រះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់តាមណី ព្រោះ
 ថាភិក្ខុភិក្ខុនីទាំងនោះ បានគថាគតដាច់ពីនឹង បានគថាគតដាច់ពីកេរកោ

កាមណីសំយុត្តំ

មំតាលា មំសាលា វិហារន្តំ ។ សេយ្យថាមិ កាមណិ
 យំ អនុំ ខេត្តំ មជ្ឈិមំ វិវាមេ មយ្ហំ ឧបាសកា ឧ-
 បាសិកាយោ ទេសាហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកល្យាណំ
 មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្តំ សត្យ-
 ញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ត្រៃហ្មចរិយំ បកាសេ-
 មិ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ វិភេ ហំ កាមណិ មំទីតា
 មំលេណា មំតាលា មំសាលា វិហារន្តំ ។ សេយ្យថាមិ
 កាមណិ យំ អនុំ ខេត្តំ ហិំនំ ជន្តលំ ឧសវំ ចាបក្ខមិ
 វិវាមេ មយ្ហំ អញ្ញតំន្តយា សមណាព្រាហ្មណបរិព្វាជកា
 ទេសំ ចាហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេ-
 កល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្តំ សត្យញ្ញំ
 កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ត្រៃហ្មចរិយំ បកាសេមិ ។

តាមណីសំយុត្ត

មានកថាគតជាទីពឹង មានកថាគតជាទីព្យាបាទ ។ ម្នាលភាមណី វិស្រ-
 យ៉ានិកល្គាលង្គលោ ដូចជាពួកឧបាសក ឧបាសិកា (ជាសាវ័ក)
 របស់កថាគត កថាគតសំដែនធម៌មានពីរពេបទដើម ពីរពេបទកល្គាល
 ពីរពេបទចុង ដល់ឧបាសកឧបាសិកាទាំងនោះ កថាគតក៏ប្រកាស
 ត្រៃហ្មចរិយធម៌ដ៏ប្រកថាដោយអក្ខ ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
 ទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ គឺព្រះហេតុភ័ ។ ម្នាលភាមណី ព្រះ
 ថាឧបាសកឧបាសិកាទាំងនោះ មានកថាគតជាទីពឹង មានកថាគតជាទី
 ជ្រកកាន មានកថាគតជាទីពឹង មានកថាគតជាទីព្យាបាទ ។ ម្នាល
 ភាមណី វិស្រយ៉ានិកនំ ជាដ៏ទូល ដ៏ប្រិ ដ៏កក្រកង្គលោ ដូចជាពួក
 សមណព្រាហ្មណបរិព្វាជកជាអនុវិរិយ (ដែលចូលមកជាសាវ័ក) របស់
 កថាគត កថាគតសំដែនធម៌មានពីរពេបទដើម ពីរពេបទកល្គាល ពីរពេ
 បទចុង ដល់សមណព្រាហ្មណបរិព្វាជកទាំងនោះ កថាគតក៏ប្រកាស
 ត្រៃហ្មចរិយធម៌ដ៏ប្រកថាដោយអក្ខ ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
 ទាំងអស់ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគកថាសុត្តន្ត សុខយានខន្ធជ្រា

[២២៧] ភំ កំស្ស ហេតុ ។ អប្បេវជាម ឯក-
 បទម្យំ អាជាឈ្យំ ភំ ទេសំ អស្ស ធិយាត្តំ ហំតា-
 យ សុខាយ ។ សេយ្យជាចំ តាមណំ បុរិសស្ស ត-
 យោ ទុទតមណំតោ ឯតោ ទុទតមណំតោ អដ្ឋិទ្ធោ
 អហារិអបរិហារិ ឯតោ ទុទតមណំតោ អដ្ឋិទ្ធោ ហារិ-
 បរិហារិ ឯតោ ទុទតមណំតោ ធិទ្ធោ ហារិបរិហារិ ។
 ភំ កំ មញ្ញាសិ តាមណំ អស្ស បុរិសោ ទុទតំ
 ធិក្ខំបិទុតាមោ តត្ថ បឋមំ ធិក្ខំបេយ្យ យោ វ សោ
 ទុទតមណំតោ អដ្ឋិទ្ធោ អហារិអបរិហារិ យោ វ
 សោ ទុទតមណំតោ អដ្ឋិទ្ធោ ហារិបរិហារិ យោ វ
 សោ ទុទតមណំតោ ធិទ្ធោ ហារិបរិហារិភិ ។ អស្ស
 កាទ្គ បុរិសោ ទុទតំ ធិក្ខំបិទុតាមោ យោ សោ
 ទុទតមណំតោ អដ្ឋិទ្ធោ អហារិអបរិហារិ តត្ថ ធិក្ខំ-
 បេយ្យ តត្ថ ធិក្ខំបិទ្វា យោ សោ ទុទតមណំតោ
 អដ្ឋិទ្ធោ ហារិបរិហារិ តត្ថ ធិក្ខំបេយ្យ តត្ថ ធិក្ខំបិទ្វា
 យោ សោ ទុទតមណំតោ ធិទ្ធោ ហារិបរិហារិ

សុត្តន្តបិដក សំយោគកថាសុត្តន្ត សុខយានខន្ធជ្រា

[២២៧] ដំណើរនោះ តើព្រះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា (គឺជាគត
 ធិគថា) ធ្វើអ្នកហ្ន៎ ទើបពួកសត្វជីវិតច្បាស់នូវធម៌សូម្បីតែមួយច្បា កា
 ជីវិតច្បាស់នោះដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ
 អស់កាលជាអង្រឹង ដល់ពួកសត្វទាំងនោះ ។ ម្ចាស់តាមណំ ដូចបុរស
 មានពាងទឹកពូក្រពាងទឹកដែលមិនច្នុះ ទឹកមិនជ្រាប មិនរើង ១ ពាងទឹក
 ដែលមិនច្នុះ រែទឹកជ្រាប រើង ១ ពាងទឹកដែលច្នុះ ទឹកជ្រាប រើង ១ ។
 ម្ចាស់តាមណំ អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចអ្នក បុរសឯណោះមានបំណង
 នឹងដាក់ទឹកក្នុងពាងទាំងនោះ តើអគ្គីដាក់ក្នុងពាងទឹកណាមុន ដាក់
 ពាងទឹកដែលមិនច្នុះ ទឹកមិនជ្រាប មិនរើង ឬ ដាក់ពាងទឹកដែលមិនច្នុះ
 រែទឹកជ្រាប រើង ឬ ដាក់ពាងទឹកដែលច្នុះទាំងជ្រាបរើង ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គជីវិត បុរសឯណោះមានបំណងនឹងដាក់ទឹក ពាងទឹកឯណាដែល
 មិនច្នុះ ទឹកមិនជ្រាប មិនរើង គឺដាក់ក្នុងពាងនោះ លុះដាក់ក្នុងពាងនោះ
 ហើយ ទើបដាក់ពាងទឹកដែលមិនច្នុះ រែជ្រាបរើងនោះ លុះដាក់ក្នុង
 ពាងទឹកនោះហើយ ទើបដាក់ពាងទឹកដែលច្នុះ ទឹកជ្រាបរើងនោះគឺមាន

តាមណីសំយុង្គ

តាមណីសំយុង្គ

តត្ថ ធីត្តិបេយ្យចំ ទោចំ ធីត្តិបេយ្យ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ អន្តមសោ កណ្ណាវិចារំចំ ភវិស្សតិ ។

(២២៥) សេយ្យថាចំ តាមណី យោ សោ ទុន- តាមណីកោ អង្គិទ្ធោ អហារិអបរិហារី វិវាមេ មយ្ហំ កិក្ខុ កំក្ខុនិយោ តេសាហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិ- កល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសាទកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កោលបរិមុណ្ណំ បរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ បកាសេមិ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ ឯតេ ហិ តាមណី មំទិចា មំលេណា មំតាលា មំសាលា វិហារន្តំ ។ សេយ្យថាចំ តាមណី យោ សោ ទុនតាមណីកោ អង្គិទ្ធោ ហារិបរិហារី វិវាមេ មយ្ហំ ទោសតា ទោសិ- កាយោ តេសំ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសាទកល្យាណំ សាត្តំ សព្វ- ញ្ញំ កោលបរិមុណ្ណំ បរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ បកាសេ- មិ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ ឯតេ ហិ តាមណី មំទិចា មំលេណា មំតាលា មំសាលា វិហារន្តំ ។ សេយ្យថាចំ តាមណី យោ សោ ទុនតាមណីកោ អង្គិទ្ធោ ហារិបរិហារី

មិនដាក់កំខាន ។ ដំណើរនោះ តើព្រះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថាដោយ ហោចទៅ គ្រាន់បានលាងចេសំដែរ ។

(២២៤) ម្ចាស់តាមណី ពារិទ្ធិកដែលមិនចុះ មិនជ្រាប មិនរឹង ដូចក្នុងភិក្ខុ ភិក្ខុនី (ជាសាវក) ចេសំគថាគត គថាគតសំដែនធម៌មាន ពីរោះបទដើម ពីរោះបទកណ្ណាល ពីរោះបទចុតិ ដល់ភិក្ខុ ភិក្ខុនីទាំង នោះ គថាគតកំប្រកាសទូរព្រហ្មចរិយធម៌ប្រកបដោយអត្ត ដោយ ព្យញ្ញៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ តើព្រះហេតុ អ្វី ។ ម្ចាស់តាមណី ព្រោះថាភិក្ខុ ភិក្ខុនីទាំងនោះ មានគថាគតជាទីពឹង មានគថាគតជាទីជ្រកកោន មានគថាគតជាទីពឹងទាក់ មានគថាគតជាទី រក្សា ។ ម្ចាស់តាមណី ពារិទ្ធិកដែលមិនចុះ តែទឹកជ្រាប រឹង ដូច ក្នុងទុបាសក ទុបាសិក (ជាសាវក) ចេសំគថាគត គថាគតសំដែន ធម៌មានពីរោះបទដើម ពីរោះបទកណ្ណាល ពីរោះបទចុតិ ដល់ទុបាសក ទុបាសិកទាំងនោះ គថាគតកំប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ប្រកបដោយអត្ត ដោយព្យញ្ញៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ តើព្រះ ហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់តាមណី ព្រោះថាទុបាសកទុបាសិកទាំងនោះ មាន គថាគតជាទីពឹង មានគថាគតជាទីជ្រកកោន មានគថាគតជាទីពឹងទាក់ មានគថាគតជាទីរក្សា ។ ម្ចាស់តាមណី ពារិទ្ធិកដែលចុះ ទាំងជ្រាបរឹង

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខុយានិកថា

ឯវាមេ មឃ្នំ អញ្ញតិកុំយា សមណព្រាហ្មណាបរិព្វាជកា
តេសំ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកកល្យាណំ មជ្ឈេ-
កល្យាណំ បរិយោសាទកល្យាណំ សាគុំ សព្វញ្ញំ
កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ មកាសេមិ ។ តំ
កំស្ស ហេតុ ។ អប្បវោម ឯកមធម្មិ អាជារិយ្យំ
តំ ទេសំ អស្ស ធិយាភ្នំ ហិកាយ សុខាយាតិ ។

[២២៩] ឯវំ វុត្តេ អសិទ្ធកុកបុត្តា តាមណិ
កកវន្តំ ឯតទរោទ អកិក្កន្តំ កន្តេ ។ បេ ។ ទុចាសតំ
មំ កកវំ ធាបតុ អដ្ឋតត្តេ ចារណុបេតំ សរណាភ្នំតុន្តំ ។
សត្តមំ ។

[២៣០] ឯកំ សមយំ កកវំ ធាន្យន្តាយំ វិហារតំ
ចារិកម្ពវេទ ។ អថេវា អសិទ្ធកុកបុត្តា តាមណិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខុយានិកថា

ដូចកុសមណព្រាហ្មណបរិព្វាជក ជាអន្យតិកិយ (ដែលចូលមកជាសា-
វក) ចេសំគថាគត គថាគតសំវែនិធមិមានពិរេបទេដើម ពិរេបទ
កល្យាណ ពិរេបទចុនិ ដល់សមណព្រាហ្មណ៍ចាំនិទោះ គថាគតកំប្រិ-
កាសព្រហ្មចរិយធមិដ៏ប្រកបដោយអត្ត ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
ចាំនិអសំ ។ ឯណេវិទោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា (គថាគតគថា)
និធិច្ចើម្តង ទើបកុសកុដិទ្ធសំខ្លួនធមិស្នូម្យិកមួយចទ ការដឹក
ច្បាស់ទោះ វែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ
អស់កាលជាអន្លើន ដល់សមណព្រាហ្មណបរិព្វាជកចាំនិទោះ ។

[២២៩] លុះព្រះជំទាវព្រះភាគត្រាស់ហោងទេហើយ អសិ-
កុកបុត្តតាមណិកិសរសើរព្រះជំទាវព្រះភាគដូច្នោះថា ភ្នំច្បាស់ណាស់
ព្រះអង្គ ។ ថេវ សូមព្រះអង្គចាំទុកខ្ញុំព្រះអង្គថាជាទុបាសកដល់ខ្ញុំសរ-
ណាគមន៍ស្មើដោយជីវិត កាំនិភិថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

[២៣០] សម័យមួយ ព្រះជំទាវព្រះភាគទ្រង់គន្លឹះទៅក្នុងបារិ-
កម្មវេទ ជិតក្រុងនាឡា ។ គ្រាទោះ តាមណិឈ្មោះអសិទ្ធកុកបុត្ត

តាមលំដាប់យុទ្ធ

តាមលំដាប់យុទ្ធ

ដក្ខណ្ឌសាវិត្រា យេន កកវ តេជុបសង្កម្មំ ឧបសង្កម្មំ
 មិច្ឆា ។ យេ ។ ឯកមន្តំ ចំសំន្តំ ទោ អសិពទ្ធកប្បន្តំ
 តាមណី កកវ ឯតទភោច កកវ ទុ ទោ តាមណី
 ធិត្តណ្ណោ ធាជបុត្តោ សាវតានំ ធម្មំ ទេសេតិវិ ។
 ឯវំ ទោ កន្ត ធិត្តណ្ណោ ធាជបុត្តោ សាវតានំ ធម្មំ
 ទេសេតិ យោ កោចិ ចាំណំ អតំមាបេតិ^(១) សព្វោ
 សោ អាចាយិកោ ទេយិកោ យោ កោចិ អនិច្ចំ
 អាទិយតិ សព្វោ សោ អាចាយិកោ ទេយិកោ យោ
 កោចិ កាមេសុ មិច្ឆាចរតិ សព្វោ សោ អាចាយិកោ
 ទេយិកោ យោ កោចិ មុសា កណាតិ សព្វោ សោ
 អាចាយិកោ ទេយិកោ យំ ពហុសំ យំ ពហុសំ
 វិហាតិ តេន តេន ធិយ្យតិវិ ។ ឯវំ ទោ កន្ត
 ធិត្តណ្ណោ ធាជបុត្តោ សាវតានំ ធម្មំ ទេសេតិវិ ។

១ ឧ.អតិបារតិ ។

ជាសាវិត្ររបស់ទិគ្ខុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ ។ យេ ។ លុះអស់ពន្ធកប្បកាមណីអន្តិយកុនិចិដ៏សមគួរហើយ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ត្រាស់សួរដូច្នោះថា ហ្គាលតាមណី ធិត្តណ្ណោធាជបុត្ត
 វេបទិសំវេនិធមិដ្ឋុចាម្ពុដល់ពួកសាវិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធិត្តណ្ណ-
 ធាជបុត្តវេនិសំវេនិធមិដ្ឋុចាម្ពុសាវិតយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយ
 សម្រាប់សត្វ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអព្វាយ ទៅកើតក្នុង
 នរក បុគ្គលឯណាមួយកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ បុគ្គលទាំងអស់
 នោះតែងទៅកើតក្នុងអព្វាយ ទៅកើតក្នុងនរក បុគ្គលឯណាមួយប្រព្រឹត្ត
 ទុសក្នុងកាមទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអព្វាយ ទៅ
 កើតក្នុងនរក បុគ្គលឯណាមួយខំយាយកុហក បុគ្គលទាំងអស់នោះតែង
 ទៅកើតក្នុងអព្វាយ ទៅកើតក្នុងនរក កម្មឯណា ។ ច្រើនជាង កម្មនោះៗ
 តែងទាំងបុគ្គលទៅ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធិត្តណ្ណោធាជបុត្តវេនិសំវេនិ
 ធមិដ្ឋុចាម្ពុសាវិតយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សម្មយោគិយនិកាយ

[២៨១] យំ តហុសំ យំ តហុសំ ច តាមណំ
 វិហរតិ តេជ តេជ ទិយ្យតីតិ ។ ឃី សន្តេ ទ កោចិ
 អាចាយិកោ ទេយិកោ ភវិស្សតិ យថា ទិក្ខុណ្ណស្ស
 ធានបុត្តស្ស វចនំ ។ តំ កី មញ្ញសិ តាមណំ យោ
 សោ បុរិសោ ចាណាតិចាតិ ត្រ័យា វា ទិវសស្ស វា
 សមយោសមយំ ឧចាធាយ កតតោ តហុតោ ស-
 មយោ យំ សោ^(១) ចាណំ អតិមាមេតិ យំ វា សោ
 ចាណំ ចាតិមាមេតិ ។ យោ សោ កន្តេ បុរិសោ
 ចាណាតិចាតិ ត្រ័យា វា ទិវសស្ស វា សមយោសមយំ
 ឧចាធាយ អប្បតោ សោ សមយោ យំ សោ ចាណំ
 អតិមាមេតិ ។ អថទោ ស្មេវ តហុតោ សមយោ យំ
 សោ ចាណំ ចាតិមាមេតិ ។ យំ តហុសំ យំ តហុ-
 សំ ច តាមណំ វិហរតិ តេជ តេជ ទិយ្យតីតិ ។ ឃី
 សន្តេ ទ កោចិ អាចាយិកោ ទេយិកោ ភវិស្សតិ
 យថា ទិក្ខុណ្ណស្ស ធានបុត្តស្ស វចនំ ។

១. យំ សោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សម្មយោគិយនិកាយ

[២៨១] ខ្នាលតាមណី កម្មងណាវ ដែលច្រើនជាង កម្មនោះៗ
 តែងនាំបុគ្គលទៅ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ មិនមានបុគ្គលណាខ្ចាត់ទៅកើត
 ក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរកទេ បើតាមពាក្យរបស់ទិក្ខុណ្ណ ធានបុត្ត ។
 ខ្នាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសឯណាជាអ្នកសំ-
 ខ្យប់សក្ខ ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ
 ចុះសម័យដែលបុរសនោះសំខ្យប់សក្ខនឹងសម័យដែលមិនសំខ្យប់សក្ខ
 តើសម័យណាច្រើនជាង ។ ចំពោះអង្គដំបូង បុរសឯណាជាអ្នក
 សំខ្យប់សក្ខ ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ
 ឯសម័យដែលបុរសនោះសំខ្យប់សក្ខ តិចជាង ។ សម័យដែលបុរសមិន
 សំខ្យប់សក្ខនោះ ច្រើនជាងដោយពិត ។ ខ្នាលតាមណី កម្មងណាវ
 ច្រើនជាង កម្មនោះៗ តែងនាំបុគ្គលទៅ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ មិនមាន
 បុគ្គលណាខ្ចាត់ទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរកទេ បើតាមពាក្យ
 របស់ទិក្ខុណ្ណ ធានបុត្ត ។

(២៨២) តំ កំ មញ្ញសិ កាមណិ យោ សោ បុរិសោ
 អនិច្ចាធាយិ វត្តិយោ វា ធិវសស្ស វា សមយោសមយំ
 ឧតាធាយ កតហោ ពហុតរោ សមយោ យំ សោ
 អនិច្ចំ អនិច្ចំ យំ វា សោ អនិច្ចំ ធានិយត្តិ ។
 យោ សោ កន្ត បុរិសោ អនិច្ចាធាយិ វត្តិយោ វា ធិវ-
 សស្ស វា សមយោសមយំ ឧតាធាយ អប្បតរោ សោ
 សមយោ យំ សោ អនិច្ចំ អនិច្ចំ ។ អនិច្ចោ
 ស្សវ ពហុតរោ សមយោ យំ សោ អនិច្ចំ ធានិយ-
 ត្តិ ។ យំ ពហុសំ យំ ពហុសំ ច កាមណិ វិហរតំ
 តេន តេន ធិយ្យត្តិ ។ ឯវំ សន្តេ ច កោចិ អា-
 ចាយំតោ នេយំតោ កវិស្សតិ យថា ធិក្កណ្ណស្ស
 ធានមុត្តស្ស វចនំ ។

(២៨២) ខ្នាលកាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរស
 ឯណាជាអ្នកកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ ក្នុងវេលាយប់ប្តូរវេលាថ្ងៃ
 ដោយប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ ចុះសម័យដែលបុរសនោះកាន់យក
 ទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យនឹងសម័យដែលមិនបានកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ
 ក៏សម័យណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសឯណាជាអ្នក
 កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ ក្នុងវេលាយប់ប្តូរវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់
 សម័យគួរនឹងមិនគួរ ឯសម័យដែលបុរសនោះកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិន
 ឲ្យ គឺច្រើនជាង ។ សម័យដែលបុរសនោះកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យច្រើន
 ជាងដោយពិត ។ ខ្នាលកាមណី កម្មឯណាវាច្រើនជាង កម្មនោះវា
 តែងនាំបុគ្គលទៅ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ មិនមានបុគ្គលណាម្នាក់ទៅកើត
 ក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរកទេ បើតាមការប្រសិនបើក្នុងធានមុត្ត ។

[២៨៣] តំ ភី មញ្ញសិ កាមណិ យោ សោ
 បុរិសោ កាមេសុ មិច្ឆាចារី វត្តិយោ វា ជិវសស្ស វា
 សមយោសមយំ ឧបាទាយ ឥតមោ ពហុគរោ សម-
 យោ យំ សោ កាមេសុ មិច្ឆាចារិ យំ វា សោ
 កាមេសុ មិច្ឆា ធន ចារិកិ ។ យោ សោ កន្ត
 បុរិសោ កាមេសុ មិច្ឆាចារី វត្តិយោ វា ជិវសស្ស វា
 សមយោសមយំ ឧបាទាយ អប្បគរោ សោ សមយោ
 យំ សោ កាមេសុ មិច្ឆាចារិ ។ អថោ ភេត ពហុ-
 គរោ សមយោ យំ សោ កាមេសុ មិច្ឆា ធន ចារិកិ ។
 យំ ពហុលំ យំ ពហុលំ ច កាមណិ វិហារិ ភេត
 ភេត ជំយ្យតិ ។ ឋវិ សន្តេ ធន កោចិ អាចាយិកោ
 ទេរយិកោ ភវិស្សតំ យថា ជំក្កណ្ណស្ស ទាដមុត្តស្ស
 វចនំ ។

[២៨៣] ម្ចាស់កាមណិ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះចូចម្តង បុ-
 សេឯណាជាអ្នកប្រព្រឹត្តទុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ក្នុងវេលាយប់ប្តូរវេលា
 ថ្ងៃ ដោយប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ ចុះសម័យដែលបុរសនោះប្រព្រឹត្ត
 ទុសក្នុងកាមទាំងឡាយនឹងសម័យដែលមិនប្រព្រឹត្តទុសក្នុងកាមទាំងឡាយ
 នឹងសម័យណាច្រើនជាង ។ ចព្រឹត្តព្រះអង្គជំនុំនែន បុរសឯណាជា
 អ្នកប្រព្រឹត្តទុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ក្នុងវេលាយប់ប្តូរវេលាថ្ងៃ ដោយ
 ប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ ឯសម័យដែលបុរសនោះប្រព្រឹត្តទុសក្នុងកាម
 ទាំងឡាយ តិចជាង ។ សម័យដែលបុរសនោះមិនប្រព្រឹត្តទុសក្នុងកាម
 ទាំងឡាយ ច្រើនជាងដោយពិត ។ ម្ចាស់កាមណិ កម្មឯណាច្រើន
 ជាង កម្មនោះៗ តែងទាំងបុគ្គលរាជ ។ កាលចើយាំងនេះ មិនមានចុក្កល
 ណា ម្នាក់ទៅកើតក្នុងអាយុ ទៅកើតក្នុងនរកទេ ចើតាមពាក្យថេរសំ
 និក្ខណ្ណទាដបុគ្គ ។

[២៨៤] តំ ក៏ មញ្ញសិ តាមណិ យោ សោ បុរិ-
 សោ មុសាវាទិ វត្តិយា វា ធិវសស្ស វា សមយោសម-
 យំ ទុចាធាយ កាតមោ ពហុតរោ សមយោ យំ សោ
 មុសា កណាតិ យំ វា សោ មុសា ឧ កណាតិ ។
 យោ សោ កាទ្ធ បុរិសោ មុសាវាទិ វត្តិយា វា ធិវ-
 សស្ស វា សមយោសមយំ ទុចាធាយ អប្បករោ សោ
 សមយោ យំ សោ មុសា កណាតិ ។ អថាចា ស្មៅ
 ពហុតរោ សមយោ យំ សោ មុសា ឧ កណាតិ ។
 យំ ពហុសំ យំ ពហុសំ ច កាមណិ វិហាតិ ភេទ
 ភេទ ធិយ្យតិ ។ វិវ សន្ត ឧ កោចិ អាចាយិកោ
 ទេយិកោ កវិស្សតិ យថា ធិក្កណ្ឌស្ស ធាដមុត្តស្ស
 វេចំ ។

[២៨៥] វេទ តាមណិ ឯកត្វោ សត្វា វិវ-
 វាទិ ហោតិ វិវិទិដ្ឋិ យោ កោចិ ចាណមតិមាថេតិ
 សត្វោ សោ អាចាយិកោ ទេយិកោ យោ កោចិ

[២៨៤] ម្ចាស់តាមណិ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរស
 ឯណាជាអ្នកនិយាយកុហក ក្នុងវេលាយប់ប្តូរវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់
 សម័យគ្នានឹងមិត្ត ចុះសម័យវែលបុរសនោះនិយាយកុហកនឹងមិត្តនិ-
 យាយកុហក តើសម័យណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរស
 ឯណាជាអ្នកនិយាយកុហក ក្នុងវេលាយប់ប្តូរវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់
 សម័យគ្នានឹងមិត្ត ឯសម័យវែលបុរសនោះនិយាយកុហក តិចជាង ។
 សម័យវែលបុរសនោះមិននិយាយកុហក ច្រើនជាងដោយពិត ។ ម្ចាស់
 តាមណិ កម្មឯណាៗច្រើនជាង កម្មនោះៗតែងតាំងបុគ្គលទៅ ។ កាល
 បើយ៉ាងនេះ មិនមានបុគ្គលណាម្នាក់ទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុង
 នរកទេ បើកម្មពាក្យរបស់ឧក្កណ្ឌធាដមុត្ត ។

[២៨៥] ម្ចាស់តាមណិ (អ្នកក្នុងក្រុងណោះនេះ ជាអ្នកមានវេទ
 យ៉ាងនេះ មានចំប្លែងយ៉ាងនេះជា បុគ្គលឯណាមួយសំខ្យប់សត្វ បុគ្គល
 តាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក បុគ្គលឯណាមួយ

អនិច្ចំ អាទិយតំ សព្វោ សោ អាចាយិកោ ទោយំ
កោ យោ កោចិ កាមេសុ មិច្ឆាចរតិ សាព្វោ សោ
អាចាយិកោ ទោយិកោ យោ កោចិ មុសា កណាតិ
សព្វោ សោ អាចាយិកោ ទោយិកោតិ ។

(២៧៦) ភស្មំ ទោ បទ តាមណី សត្តិ សាវកោ
អភិប្បសន្នោ ហោតិ ភស្ម វិវំ ហោតិ មយ្ហំ ទោ
សត្តា វិវំវាទិ វិវំនិច្ចំ យោ កោចិ ចាលាមតិមាបេតិ
សព្វោ សោ អាចាយិកោ ទោយិកោតិ ។ អត្ថំ ទោ
បទ មយោ ចាលោ អតិមាចិកោ អហំបម្ពំ អាចាយិ-
កោ ទោយិកោតិ និច្ចំ បដិលភតំ តំ តាមណី វាចំ
អប្បហាយ តំ ចំត្តំ អប្បហាយ តំ និច្ចំ អប្បដិទិស្ស-
ន្តិកា យថាកតំ^(១) ចិត្តិកោ វិវំ ទំរយេ ។ មយ្ហំ ទោ
សត្តា វិវំវាទិ វិវំនិច្ចំ យោ កោចិ អនិច្ចំ អាទិយតំ
សព្វោ សោ អាចាយិកោ ទោយិកោតិ ។ អត្ថំ ទោ
បទ មយោ អនិច្ចំ អាទិយតំ អហំបម្ពំ អាចាយិកោ

១. យថាភតំ ។

កានិយកទ្រព្យវេលាគមិនទ្យ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអ-
បាយ ទៅកើតក្នុងទរក បុគ្គលឯណាមួយប្រព្រឹត្តទុសក្នុងកាមវាំងឡាយ
បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងទរក បុគ្គល
ឯណាមួយខំយាយកុហក បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអបាយ
ទៅកើតក្នុងទរក ។

(២៧៧) ម្ចាស់តាមណី សាវកវេលាមានសេចក្តីជ្រះថ្លាត្រៃពក
នឹងគ្រូនោះ សាវកនោះវេលាដឹងយល់យ៉ាងចេះថា គ្រូរបស់អញមានវាទ
យ៉ាងនេះ មានខ្ញុំយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយសម្រាប់សក្ក បុគ្គលទាំង
អស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងទរក ។ ម្ចាស់តាមណី
សាវកនោះវេលាដឹងមានសេចក្តីយល់ថា ចំណែកអញទានសម្រាប់សក្កហើយ
អញគ្រូទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងទរកមិនខាន ហើយមិនលះបង់
ពិបាកនោះទេ មិនលះបង់ចិត្តនោះទេ មិនរលាសំខ្ញុំនោះទេ មិន
ធ្លាក់ទៅក្នុងទរកដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ គ្រូរបស់អញមានវាទ
យ៉ាងនេះ មានខ្ញុំយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយកាន់យកទ្រព្យវេលា
គមិនទាន់ទ្យ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុង
ទរក ។ ម្ចាស់តាមណី សាវកនោះវេលាដឹងមានសេចក្តីយល់ថា ចំណែក
អញទានកាន់យកទ្រព្យវេលាគមិនទាន់ហើយ អញគ្រូទៅកើតក្នុងអបាយ

ទេវយំកោតំ ធិដ្ឋិ បដិលកតំ តំ តាមណំ វាចំ អប្ប-
 ហាយ តំ ចត្តំ អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋិ អប្បដំធិស្សដ្ឋិត្តា
 យថាកតំ ធិក្កុក្កោ វរិ ធិរយេ ។ មយ្ហំ ទោ សត្តា
 វរិវាធិ វរិធិដ្ឋិ យោ កោចិ កាមេសុ មិច្ឆាចាតិ
 សព្វោ សោ អាចាយិកោ ទេវយំកោតំ ។ អត្ថំ ទោ
 បទ មយោ កាមេសុ មិច្ឆាចារា ចំណ្ហា អហំបម្ពំ
 អាចាយិកោ ទេវយំកោតំ ធិដ្ឋិ បដិលកតំ តំ តាម-
 ណំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចត្តំ អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋិ
 អប្បដំធិស្សដ្ឋិត្តា យថាកតំ ធិក្កុក្កោ វរិ ធិរយេ ។
 មយ្ហំ ទោ សត្តា វរិវាធិ វរិធិដ្ឋិ យោ កោចិ ឌុសា
 កណាតិ សព្វោ សោ អាចាយិកោ ទេវយំកោតំ ។
 អត្ថំ ទោ បទ មយោ ឌុសា កណាតិ អហំបម្ពំ អា-
 ចាយិកោ ទេវយំកោតំ ធិដ្ឋិ បដិលកតំ តំ តាមណំ
 វាចំ អប្បហាយ តំ ចត្តំ អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋិ អប្បដិ-
 ធិស្សដ្ឋិត្តា យថាកតំ ធិក្កុក្កោ វរិ ធិរយេ ។

ទៅកើតក្នុងនរកមិនខាន ហើយមិនលះបង់វាទានោះទេ មិនលះបង់ចិត្ត
 នោះទេ មិនលាស់ទំង្គំនោះចេញទេ ទំង្គំទាក់ទៅក្នុងនរកដូចជាគេដាំ
 យកទៅទំលាក់ ។ គ្រូរបស់អញបានវាចយ៉ាងនេះ បានទំង្គំយ៉ាងនេះថា
 បុគ្គលឯណាមួយប្រព្រឹត្តទុសក្នុងកាមចំនិទ្ធាយ បុគ្គលទាំងអស់នោះ
 តែងទៅកើតក្នុងអនាមិ ទៅកើតក្នុងនរក ។ ប្រាសាទណ៍ សាវកនោះ
 វែងធានាសច្ច័យលំដាប់ បំណែកអញបានសន្យាការប្រព្រឹត្តទុសក្នុងកាម
 ចំនិទ្ធាយហើយ អញត្រូវទៅកើតក្នុងអនាមិ ទៅកើតក្នុងនរកមិនខាន
 ហើយមិនលះបង់វាទានោះទេ មិនលះបង់ចិត្តនោះទេ មិនលាស់ទំង្គំនោះ
 ចេញទេ ទំង្គំទាក់ទៅក្នុងនរកដូចជាគេដាំយកទៅទំលាក់ ។ គ្រូរបស់
 អញបានវាចយ៉ាងនេះបានទំង្គំយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយនិយាយ
 កុហក បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអនាមិ ទៅកើតក្នុងនរក ។
 ប្រាសាទណ៍ សាវកនោះវែងធានាសច្ច័យលំដាប់ បំណែកអញបាន
 និយាយអក្សកុហកហើយ អញត្រូវទៅកើតក្នុងអនាមិ ទៅកើតក្នុង
 នរក ហើយមិនលះបង់វាទានោះទេ មិនលះបង់ចិត្តនោះទេ មិនលាស់
 ទំង្គំនោះចេញទេ ទំង្គំទាក់ទៅក្នុងនរកដូចជាគេដាំយកទៅទំលាក់ ។

[២៨៧] ឥច បទ តាមណី ភជាតតោ លោកេ
 ឧបបទ្ធកិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណសម្បទ្ធោ
 សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ ចុវសនម្មសារថិ សម្មា
 នេរមនុស្សានំ ចុទ្ធោ កកវា ។ សោ អនេកបរិយា-
 យេន ចាលាភិចាតំ ករហតិ វិការហតិ ចាលាភិចាត
 វិមជាតិ ចាហ អនិច្ឆាទានំ ករហតិ វិការហតិ អនិច្ឆា-
 ទាហ វិមជាតិ ចាហ កាមេសុ មិច្ឆាចារិ ករហតិ
 វិការហតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារិ វិមជាតិ ចាហ មុសា-
 វានំ ករហតិ វិការហតិ មុសាវាទា វិមជាតិ ចាហ ។
 កស្មី ទោ បទ តាមណី សម្មា សារិកោ អកំច្យ-
 សទ្ធោ ហោតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ញក្កតិ កកវា ទោ
 អនេកបរិយាយេន ចាលាភិចាតំ ករហតិ វិការហតិ

[២៨៧] ច្បាលតាមណី ចំណែកភាគព្រះភថាគត ជាអ្នកព្រួយ
 ចាកសំភស្ត្រតិកិលេសំ ក្រាស់ជីវិតដោយប្រឹកចំពោះខ្លួន បរិបូណ៌
 ដោយវិជ្ជាចំណេះ មានដំណើរល្អ ដឹងច្បាស់ខ្លះក្រិលោក ប្រសើរ
 ដោយសីលចំណុះលាមកមុខលាមកមួយស្រីគ្មាន ជាសារថិច្ច័ត្តានុច្ចរេស
 ជាគ្រូខ្មែរតែងមនុស្សទាំងឡាយ ក្រាស់ជីវិតខ្លួនចូលដំ មានដំណើរ
 ទៅកាន់គ្រឹកគ្រាតំចោលហើយ បានកើតឡើងហើយក្នុងលោកនេះ ។
 ព្រះភថាគតនោះ តែងបន្ទោស បន្តុះបន្តាប់ ខ្ញុំបុណ្យភិក្ខុភាគីសំដី
 ប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយរៀនចាកបុណ្យភិក្ខុភាគី តែងបន្ទោស បន្តុះ
 បន្តាប់ ខ្ញុំតែងខ្លាចដឹង សំដីប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយ រៀនចាកអ-
 ចំន្តាភាគី តែងបន្ទោស បន្តុះបន្តាប់ ខ្ញុំសារបសុមិច្ឆាចារីដឹង សំដី
 ប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយរៀនចាកកាមេសុមិច្ឆាចារីដឹង តែងបន្ទោស
 បន្តុះបន្តាប់ ខ្ញុំបុសាវាដឹង សំដីប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយ រៀន
 ចាកមុសាវាដឹង ដោយអនេកបរិយាយ ។ ច្បាលតាមណី សារិកភិក្ខុ
 សេចក្តីប្រែថ្កាន់ព្រះសាស្ត្រានោះឯង ។ សារិកានោះកំចោលណា ដូច្នោះ
 ថា ព្រះជំទង់ព្រះភាគតែងបន្ទោស បន្តុះបន្តាប់ ខ្ញុំបុណ្យភិក្ខុភាគី

ពាណិជ្ជកម្ម រឹមដាត់ បាហ ។ អង្គ ទោ បទ
 បយា ពាណា អត់មាបិកោ យាវតតោ វា កាវ-
 តតោ វា យោ ទោ បទ បយា ពាណា អត់មាបិកោ
 យាវតតោ វា កាវតតោ វា តំ ន សុដ្ឋ តំ ន សាទុ
 អហាត្យោ ទោ បទ តប្បទូយា វិប្បដិសាវិ អស្សំ ន
 មេ តំ ហិបតត្ថំ អកតំ កវិស្សតិ ។ សោ វតិ
 បដិសង្កាយ តត្យោ ពាណាតំបាតំ បដិហតិ អាយ-
 តំត្យ ពាណាតំបាតា បដិវិកោ ហោតិ ។ វិវេតស្ស
 ចាបស្ស កឬស្ស បហាតំ ហោតិ វិវេតស្ស ចា-
 បស្ស កឬស្ស សមតំក្កាមោ ហោតិ ។

(២៩៨) កតវា ទោ អទេកបរិយាយេន អទំន្នាទាតំ
 ពាហតំ វិកហតំ អទំន្នាទាតា រឹមដាត់ បាហ ។ អង្គ
 ទោ បទ មយា អទំន្នំ អទំន្នំ យាវតតំ វា កាវ-

សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចាកបុណ្យភិក្ខុវេទនា ដោយ
 អនេកបរិយាយេ ។ ឯអញបានសំរាប់សក្ខីភាពក្រៃប្រេះ សក្ខីវេលអញ
 សំរាប់ទាំងប៉ុន្មាន អំពីការមិនល្អ អំពីការមិនប្រពៃទេ កញ្ញមុន
 ជាពានសចក្កក្រៃហាយព្រោះកម្មនោះជាបង្ខំយមិនបាន ចុបកម្មនោះ
 អញមិនមែនជាមិនធ្វើឡើយ ។ លុះសាលានោះគិតពាណាជ្ឈុច្ចះហើយ
 គំលះបង្ខំបុណ្យភិក្ខុវេទនាទេពញាជន វៀរចាកបុណ្យភិក្ខុវេទនា
 ទៀតជន ។ ឯការលះបង្ខំចុបកម្មនោះ វេទនាដោយអាការយ៉ាងនេះ
 ការល្អផុតចុបកម្មនោះ វេទនាដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(២៩៩) ព្រះវិហារព្រះកានិកនិហោស បន្ត បង្ខំបំ ទូ
 អទំន្នាទាតជន សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចាកអទំន្នាទាតជន
 ដោយអនេកបរិយាយេ ។ ឯអញបានកាន់យកទ្រព្យវេលគេមិនទ្រព្យភាព

តតំ វា យំ ទោ បដ មយា អនិច្ចំ អាទិច្ចំ យាវ-
 តតំ វា ពាវតតំ វា តំ ទ សុដ្ឋំ តំ ទ សាទុ អ-
 ហោត្វេវ ទោ បដ ឧប្បទ្វយា វិប្បដិសាវី អស្សំ ទ
 មេ តំ ចាបកម្មំ អកាតំ កវិស្សតិ ។ សោ ឥតិ
 បដិសង្កាយ តត្វេវ អនិច្ចាទាមំ បដហតំ អាយតិក្ក
 អនិច្ចាទាមា បដវិពោ ហោតិ ។ ឯវមេតស្ស ចា-
 បស្ស កម្មស្ស បហាមំ យោតិ ឯវមេតស្ស ចាបស្ស
 កម្មស្ស សមតិក្កាមា ហោតិ ។

[២៤៧] កកវា ទោ អនេកមរិយាយេន កាមេស្ស
 មិច្ឆាទាវ តហតំ វិកហតិ កាមេស្ស មិច្ឆាទាវ វិម-
 ជាតិ ចាហ ។ អត្ថំ ទោ បដ មយា កាមេស្ស មិច្ឆា
 ចិណ្ណំ^(១) យាវតតំ វា ពាវតតំ វា យំ ទោ បដ
 មយា កាមេស្ស មិច្ឆា ចិណ្ណំ យាវតតំ វា ពាវតតំ
 វា តំ ទ សុដ្ឋំ តំ ទ សាទុ អហោត្វេវ ទោ បដ
 ឧប្បទ្វយា វិប្បដិសាវី អស្សំ ទ មេ តំ ចាបកម្មំ

១ ឧ. មិច្ឆាទា ចិណ្ណំ ។

ប្រិះ ទ្រព្យវិសេសអញ្ញបានកាន់យកហើយទាំងម៉ឺនខ្លះ អំពើនោះមិនល្អ
 អំពើនោះមិនប្រិះពេទ កញ្ញមុខជាមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកម្មនោះ
 ជាបច្ច័យមិនបាន បាបកម្មនោះ អញ្ញមិនមែនជាមិនធ្វើឡើយ ។ លុះ
 សាវកនោះពិចារណាដូច្នោះហើយ គំរូលេងនូវអនិច្ចាទាននោះចេញផង
 វៀរចោកអនិច្ចាទានទៅទៀតផង ។ ឯការលេងបាបកម្មនោះ វេទនា
 មានដោយគោរពយ៉ាងនេះ ការកន្លងផុតបាបកម្មនោះ វេទនាមានដោយ
 គោរពយ៉ាងនេះ ។

[២៤៧] ព្រះជំរាមព្រះភាគវិភង្គិយន្តោស ចន្ទុះ ចង្កូបំ នូវកាម-
 សុបិច្ឆាទាផង សំរិះទីប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចោកកាមសុបិច្ឆា-
 ទាផង ដោយអនេកមរិយាយ ។ ឯអញ្ញបានសន្យាការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុង
 កាមទាំងឡាយកាលប្រិះ ការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងកាមទាំងឡាយវិសេស
 អញ្ញសន្យាទាំងម៉ឺនខ្លះ អំពើនោះមិនល្អ អំពើនោះមិនប្រិះពេទ កញ្ញមុខ
 ជាមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកម្មនោះជាបច្ច័យមិនបាន បាបកម្មនោះ

អគតំ កវិស្សតិភិ ។ សោ វតិ បដិសង្ហាយ តត្បោ
កាមេសុ មិច្ឆាចារិ បដហតិ អយតិញ្ច កាមេសុ
មិច្ឆាចារិ បដិវិភោ ហោតិ ។ វិវេកស្ស ចាបស្ស
កម្មស្ស បហាមំ ហោតិ វិវេកស្ស ចាបស្ស កម្មស្ស
សមតិក្កមោ ហោតិភិ ។

[២២០] គតវំ ចោ បទ អនេកបរិយាយេន
មុសាវាដំ កវហតិ វិកវហតិ មុសាវាដា វិមជាតិ
ចាហា ។ អត្ថំ ចោ បទ មយោ មុសា កណិភិ យា-
វតតំ វំ កាវតតំ វំ យំ ចោ បទ មយោ មុសា
កណិភិ យាវតតំ វំ កាវតតំ វំ តំ ច សុដ្ឋំ តំ ទ
សាទុ អហក្ខោ ចោ បទ តប្បច្ចយា វិប្បដិសារិ
អស្សំ ទ មេ តំ ចាបកម្មំ អគតំ កវិស្សតិភិ ។
សោ វតិ បដិសង្ហាយ តត្បោ មុសាវាដំ បដហតិ
អយតិញ្ច មុសាវាដា បដិវិភោ ហោតិ ។ វិវេកស្ស
ចាបស្ស កម្មស្ស មហាមំ ហោតិ វិវេកស្ស ចា-
បស្ស កម្មស្ស សមតិក្កមោ ហោតិ ។

អញ្ញមិទិមនជាមិទិធ្វើឡើយ ។ លុះសាវកនោះគិតចារណដូច្នោះហើយ
ក៏លះបង់ខ្លួនការមេសុមិច្ឆាចារណៈផង វៀរចាកការមេសុមិច្ឆាចារណៈទៅទៀត
ផង ។ ឯការលះបង់ខ្លួនបុគ្គល្នោះ វេទនិមានដោយភកាកាយ៉ាងនេះ
ការកន្លងជុំកុបកម្ម្នោះ វេទនិមានដោយភកាកាយ៉ាងនេះ ។

[២២០] ព្រះដំរីមនព្រះកាវតិភិបុត្តោស បទុះ បង្ហាច់ ខ្លួន
មុសាវាដង សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចាកមុសាវាដង
ដោយអនេកបរិយាយ ។ ឯអញ្ញបាននិយាយកុហកភាវកប្រទះ ពាក្យ
វេទនិមានដោយកុហកទាំងប៉ុន្មាន ពាក្យនោះមិនល្អ ពាក្យនោះ
មិនប្រកែទេ អញ្ញមុនជាមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកម្មនោះជាចម្លើយ
មិនត្រូវ បុគ្គលនោះ អញ្ញមិទិមនជាមិទិធ្វើឡើយ ។ លុះសាវកនោះ
គិតចារណដូច្នោះហើយ ក៏លះបង់ខ្លួនមុសាវាដង វៀរចាកមុសាវាដ
ទៅទៀតផង ។ ឯការលះបង់បុគ្គល្នោះ វេទនិមានដោយភកាកាយ៉ាង
នេះ ការកន្លងជុំកុបកម្ម្នោះ វេទនិមានដោយភកាកាយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខុមយនិកាយ

[២២១] សោ ចាលាភិបាតំ បហាយ ចាលាភិ-
 បាតំ បដិវរតោ ហោតិ អធិត្តាធានំ បហាយ អធិត្តា-
 ធានា បដិវរតោ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារំ បហាយ
 កាមេសុ មិច្ឆាចារ បដិវរតោ ហោតិ បុសាភិធិ
 បហាយ មុសាភិធា បដិវរតោ ហោតិ ចិសុណំ ភិចំ
 បហាយ ចិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ ធុរុសំ
 ភិចំ បហាយ ធុរុសាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ
 សម្មប្បលាបំ បហាយ សម្មប្បលាចា បដិវរតោ ហោតិ
 អភិជ្ឈំ បហាយ អនក្កជ្ឈានុ ហោតិ កំរាចានប្បនោ-
 សំ បហាយ អន្យបន្ទចិត្តោ ហោតិ មិច្ឆាធិដ្ឋិ បហា-
 យ សម្មាធិដ្ឋិកោ ហោតិ ។ ស ទោ សោ តាមណំ
 អរិយសាវកោ វិវ វិភតាភិជ្ឈោ វិភតត្យាទានោ អ-
 សម្មន្តោ សម្មជានោ មជ្ជិស្សតោ មេត្តាសហគរោ
 ទេតសា វិកំ ទិសំ វិហិតា វិហិតិ តថា ទុតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខុមយនិកាយ

[២២១] សាវកោលេបនំបុណ្ណាភិបាត វៀរោកបុណ្ណាភិបាត
 លេបនំអទិទ្ធានា វៀរោកអទិទ្ធានា លេបនំកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរ-
 ោកកាមេសុមិច្ឆាចារ លេបនំបុសាភិធិ វៀរោកបុសាភិធិ លេបនំចិសុ-
 ណាភិធា វៀរោកចិសុណាភិធា លេបនំធុរុសភិធា វៀរោកធុរុសភិធា
 លេបនំសម្មប្បលាបះ វៀរោកសម្មប្បលាបះ លេបនំអភិជ្ឈ មិច្ឆា
 អភិជ្ឈ លេបនំក្រព្វពុទ្ធប្រទូស្ត មានចិត្តមិនក្រព្វពុទ្ធ លេបនំមិច្ឆាធិដ្ឋិ
 មានចិត្តជាសម្មាធិដ្ឋិ ។ ម្ចាស់តាមណី លុះអរិយសាវកោលេបនំ ជា
 អ្នកប្រាសចាកអភិជ្ឈ ប្រាសចាកក្រព្វពុទ្ធយ៉ាងនេះហើយ ក៏ជាអ្នក
 មិនមានសេចក្តីវេទន៍ មានសេចក្តីជំនុំសព្វប្រុង មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន
 មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជ្រុយទៅកាន់ទិសទី ទិសទី ២ ដូចគ្នា ។

តាមសិល្ប៍

គឺជា គតិយំ ។ គឺជា ធម្មត្ថំ ។ ឥតិ ឧត្តមនោ អំរិយំ
 សព្វដំ សព្វត្តតាយ សព្វាវុំ លោកំ មេត្តាសហគរោ
 ចេតសា វិបុលេន បហត្តតេន អប្បមាលោន អវេរេន
 អព្យបដ្ឋេន ជវិទ្ធា វិហាតិ ។ សេយ្យជាថិ តាមណី
 ពលវា សដ្ឋនោ អប្បកសិវេន ធម្មត្ថំសា វិញ្ញា-
 មេយ្យ ។ ឯវមេវ ទោ តាមណី ឯវំ កាវិកាយ មេត្តាយ
 ចេតោវមុត្តិយា ឯវំ ពហុលីកតាយ យំ បមាលាកតំ
 កម្មំ ន តំ តត្រាវសិស្សតំ ន តំ តត្រាវតំដ្ឋតំ ។ ស
 ទោ សោ តាមណី អរិយសាវតោ ឯវំ វិកតាភិដ្ឋោ
 វិកតព្យបាដោ អសម្មុទ្ធក្ខំ សម្មុទ្ធជាដោ បដិស្សតោ
 ករុណាសហគរោ ចេតសា ។ មុតិកាសហគរោ
 ចេតសា ។ ឧបេត្តាសហគរោ ចេតសា ឯកំ
 មិសំ ជវិទ្ធា វិហាតិ គឺជា ធម្មត្ថំ ។ គឺជា គតិយំ ។

កាន់សំយុត្ត

ទិសទី ៣ ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ដូចគ្នា ។ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏
 ធំទូលាយប្រមាណមិនបាន មិនមានព្រិះ មិនមានព្យាបាទ ដូច្នោះទៅ
 កាន់សក្កាលាភវានិរោធិ ក្នុងទិសទីនីមួយៗ ទិសទីនីមួយៗ គឺទិស
 ទី១ គឺទិសភូមិ ។ ដោយយកខ្លួនមកប្រៀបធៀបនឹងទិសភូមិទាំងបួន ក្នុងទី
 ទាំងបួនហើយសម្រេចសម្រេចទៅដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្ចាស់តាមណី
 បុរសអ្នកស្រីស្រីដ៏មានកម្លាំង តែងញ៉ាំងជនក្នុងទិសទាំង ៤ ឲ្យដឹងបាន
 ដោយមិនលំបាក យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់តាមណី មេត្តាបោកវិមុត្តិ
 កាលបើបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ
 កាមារចរកម្មវេទនាដែលបុគ្គលធ្វើត្រូវប្រមាណ កម្មនោះមិនត្រូវទៅ
 តែត្រឹមត្រូវទៅចរកម្មប៉ុណ្ណោះ មិនបីគេនៅតែត្រឹមត្រូវទៅចរកម្មប៉ុណ្ណោះ
 ទេ គឺយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់តាមណី ក្នុងរោងសាវតារនោះឯងជាអ្នក
 ប្រាសចាកអភិជ្ជា ប្រាសចាកព្យាបាទយ៉ាងនេះហើយ គឺជាអ្នកមិនមាន
 សេចក្តីភ័យ មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីច្របូកច្របល់ មានចិត្តប្រ-
 កបដោយករុណា ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទ្ធិតា ។ មានចិត្តប្រកបដោយ
 ទម្រង់ ដូច្នោះទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ដូចគ្នា ។

[២២២] ឯកំ សមយំ ពកកំ កោសលេស្ម
 ចារិកំ ធរណោ មហតា កំត្តាសធឿន សន្និ យេន
 នាឡន្ទា តទសវំ ។ តត្រិ ស្មនំ ពកកំ ចាឡន្ទាយំ
 វិហារតំ ចារិកំតម្ករំ ។ តេន ចោ បន សមយេន
 ចាឡន្ទា ឡត្តិក្ខា ហោតិ ទ្ធិហិតំតា សេតដ្ឋិតា
 សលាតាវុត្តា ។ តេន ចោ បន សមយេន ធិត្តល្លោ
 នាដបុត្តោ ចាឡន្ទាយំ បដិវសតំ មហតំយា ធិត្តល្លា-
 បរិសាយ សន្និ ។ អដិទោ អសំពន្ធការុត្តោ កាមណំ
 ធិត្តល្លាសារតោ យេន ធិត្តល្លោ នាដបុត្តោ ធតទុប-
 សន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា ធិត្តល្លំ នាដបុត្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកាមន្តំ ធិសំទិ ។ ឯកាមន្តំ ធិសំន្តំ ចោ មសំពន្ធកា-
 បុត្តំ កាមណំ ធិត្តល្លោ នាដបុត្តោ ឯកាមន្តំ ឯកា-
 មន្តំ កាមណំ សមណស្ស កោតមស្ស វាជំ កាម-
 បេហំ ឯវំ តេ កាល្យណោ តំភ្នំសន្តោ អន្តក្ខន្ធិស្ស។

[២២២] សម័យមួយ ព្រះជំពូនព្រះភាគច្រើនត្រូវបានកាត់ចោល
 ក្នុងវេទនាសល ព្រមដោយកិត្តិយសជាច្រើន ច្រើនស្តេចទៅដល់ក្រុង
 នាឡន្ទា ។ បាទពូជា ព្រះជំពូនព្រះភាគច្រើននឹងនៅក្នុងបុរាណ
 ដ៏ក្រីក្រនាឡន្ទានោះ ។ សម័យនោះឯង ក្រុងនាឡន្ទាក៏ក្លាយ អ្នក
 ស្រុកនានាសេចក្តីត្រូវដប់ដោយហេតុពីរយ៉ាង^(១) មានផ្ទៃដីសាវោស^(២)
 ហនសំទួនដូចជាស្លាក^(៣) ។ សម័យនោះធិត្តល្លាទាដបុត្តកំពេស្រយៅ
 ដ៏ក្រីក្រនាឡន្ទាដែរ ព្រមដោយធិត្តល្លាបរិសាយជាច្រើន ។ គ្រានោះ
 អស់ពន្ធកបុត្តតាមណីជាសាវិកាបេសំធិត្តល្លាទៅរកធិត្តល្លាទាដបុត្ត
 លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំធិត្តល្លាទាដបុត្តហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏បម-
 ផ្លូវ ។ លុះអស់ពន្ធកបុត្តតាមណីអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ធិត្តល្លាទាដ-
 បុត្តក៏ពោលដូច្នោះថា ខ្ញាលតាមណី អ្នកចូរមក អ្នកចូរលើកវិទេបេសំស-
 បណ្ណោភាគម កិត្តិសត្វដ៏កំពោងខ្លះខ្លះខ្លាយសាយទៀនដល់អ្នកយ៉ាងនេះថា

• ឧត្តរថំដោយហេតុ ២ យ៉ាងគឺ ឧត្តរថំដោយធិត្តល្លាសំសារេន ឧត្តរថំដោយធិត្តល្លា
 រស់ទេ ។ ២ មនុស្សអ្នកស្រុកនាឡន្ទាអត់បាយ ស្តេចចោលផ្ទៃដីសាវោស ។ ៣ សំទួន
 ដែលធម្មតាដ៏ល្អលាសំទួន ។ អន្តក្ខន្ធិស្ស ។

អសីតទ្ធកម្មុត្តន កាមណីនា សមណស្ស តោតមស្ស
 ឃីវមហាទ្ធិកស្ស ឃីវមហាទ្ធិកាវស្ស វាធា អាណេមិ-
 កោតិ ។ កាចំ បទាហំ កន្តេ សមណស្ស តោតមស្ស
 ឃីវមហាទ្ធិកស្ស ឃីវមហាទ្ធិកាវស្ស វាចំ អាណេមិទិ ។
 ឃីហិ ទ្ធិ កាមណី យេន សុមណោ កោតមោ តេទុប-
 សន្តម ទុបសន្តមិញ សមណំ តោតមំ ឃីវ វាធាហំ ទុទ្ធ-
 កន្តេ កកវំ វាធាកមរិយាយេន កុណាចំ អនុធិយំ
 វណ្ណាភិ អនុកុំ វណ្ណាភិ អនុកម្មំ វណ្ណាភិ ។ សចេ-
 តេ កាមណី សមណោ តោតមោ ឃីវ វុដ្ឋោ ឃីវ ព្យា-
 ករេនិ ឃីវ កាមណី តទាតតោ វាធាកមរិយាយេន
 កុណាចំ អនុធិយំ វណ្ណាភិ អនុកុំ វណ្ណាភិ អនុកម្មំ
 វណ្ណាភិ ។ ធបេនំ ទ្ធិ ឃីវ វាធិយ្យាសិ វេនំ កំក្ការហិ
 កន្តេ កកវំ ធាឡទ្ធេ^(១) ទុក្កិកេ ទ្ធិហិទិកេ សេតដ្ឋិកេ
 សណាតាវុត្ត បហាតា កំកុសធឿន សទ្ធិ ចារិកក្ការតិ

១ ទ. ម. ឧ. ឡ. ទ្ធិ បទំ ទ្ធិ ។

អសីតទ្ធកម្មុត្តនាបណី បានលើកវាទរបស់សមណភាគមដែលមានប្តូរ
 ច្រើនយ៉ាងនេះ មានភាគភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ។ អសីតទ្ធកម្មុត្តនាបណី
 ស្នូលថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចុះឲ្យខ្ញុំលើកវាទរបស់សមណភាគមដែល
 មានប្តូរច្រើនយ៉ាងនេះ បានភាគភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ថាដូចម្តេច ។
 ម្នាលភាមណី អ្នកចូលមក ចូរអ្នកចូលទៅរកសមណភាគម លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ សូរសមណភាគមយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះអង្គតែងពណ៌នាខ្ញុំសេចក្តីអាណិត ពណ៌នាខ្ញុំការរក្សា ពណ៌នាខ្ញុំ
 សេចក្តីអនុគ្រោះ ដល់គ្រូលទាំងឡាយដោយអនេកបរិយាយ ប៉ុន្តែមិន
 ទេ ។ ម្នាលភាមណី បើអ្នកសួរយ៉ាងនេះហើយ សមណភាគមមុខ
 ដាច់ដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ ភាមណី ព្រះតថាគរតែង
 ពណ៌នាខ្ញុំសេចក្តីអាណិត ពណ៌នាខ្ញុំការរក្សា ពណ៌នាខ្ញុំការអនុគ្រោះ
 ដល់គ្រូលទាំងឡាយដោយអនេកបរិយាយមែន ។ អ្នកត្រូវនិយាយនឹង
 សមណភាគមនោះយ៉ាងនេះទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើ
 ដូច្នោះ ម្តេចក៏ព្រះដ៏ចម្រើនព្រះភាគព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃជាច្រើន គ្រាចំទៅ
 កាន់ចារិកក្កន៍ត្រង់នាខ្សែផ្លូវដែលកំពុងកើតឡើង អ្នកស្រែកបានសេចក្តី
 ពុករលួយដោយហេតុ២យ៉ាង មានផ្តិតសរដេដាស មានសំទួនដូចជាស្លាក

ឧទ្ទេសយ ភគវា កុលាចំ បដិបន្ទោ អនយាយ
 ភគវា កុលាចំ ឬ ឧបយាតាយ ភគវា កុ-
 លាចំ បដិបន្ទោតំ ។ វសំ ទោ តេ ភាមណី សមណោ
 តោតមោ ទុកោកោដិកំ បញ្ញំ បុដ្ឋា ទេវ សក្កតិ
 ទុក្កំលីតុំ ទេវ សក្កតំ ទុក្កំលីតុត្ថំ ។

[២៦៣] ឃឹវ កន្តតិ ទោ អសំពន្ធកបុត្តោ តាម-
 ណី ជំត្តន្តស្ស ធាដបុត្តស្ស បដិស្សត្វា ឧដ្ឋាយាស-
 ធា ជំត្តន្តំ ធាដបុត្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខតំលំ កត្វា
 យេន ភគវា តេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា កកវន្តំ អភិ-
 វាទេត្វា ឯតមន្តំ ជំសិទិ ។ ឯតមន្តំ ជំសិទ្ធា ទោ
 អសំពន្ធកបុត្តោ តាមណី កកវន្តំ ឯតទេវាច ទទុ
 កន្ត ភគវា អនេកមរិយាយេន កុលាចំ អនុធយំ
 វណ្ណតិ អនុកុំ វណ្ណតិ អនុកម្យំ វណ្ណតិទិ ។ ឃឹវ
 តាមណី តថាគោ អនេកមរិយាយេន កុលាចំ អនុ-
 ធយំ វណ្ណតិ អនុកុំ វណ្ណតិ អនុកម្យំ វណ្ណតិទិ ។

(ដូច្នោះ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគឈ្មោះថា ប្រតិបត្តិដើម្បីផ្តាច់បដិវត្តក្រិក្ខលទាំង-
 ខ្យល ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិដើម្បីសេចក្តីវិនាសដល់ក្រិក្ខលទាំង-
 ខ្យល ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិដើម្បីបៀតបៀនក្រិក្ខលទាំងខ្យល
 ហើយ ។ ខ្នាលភាមណី សមណោភាគម បើអ្នកសូមប្រសូតានចុក
 បែកជាពីរបែបនេះហើយ ប្រាកដជាមិនអាចលេបចូល មិនអាចច្នាក់
 ចេញបាន ដ៏ជាជំនិលបទៅស្តាប់ខ្លាច់ទៅស្តែងកុំខានឡើយ ។

[២៦៣] អសំពន្ធកបុត្តតាមណីទទួលស្តាប់ពាក្យរបស់ទិក្ខុណ្ណ-
 នាដបុត្តថា កុរុណា លោកខ្ចាស់ កិរិក្រាតចាកភាសនៈថ្វាយបង្គំទិក្ខុណ្ណ-
 នាដបុត្ត ធ្វើប្រទេស្យណហើយចូលទៅក្រែងដ៏មានព្រះភាគ លុះចូល
 ទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមរម្យ ។
 លុះអសំពន្ធកបុត្តតាមណីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមរម្យហើយ ក៏សួរព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រិព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះអង្គវែងឆ្មារពណ៌នាខ្យលសេចក្តី
 ពណ៌ត ពណ៌នាខ្យលការក្សេក ពណ៌នាខ្យលសេចក្តីអនុគ្រិះ ដល់ក្រិក្ខល
 ទាំងខ្យលដោយអនេកបរិយាយមែន ។ យ៉ាងហ្នឹងហើយ ភាមណី
 ព្រះគង្វារវែងពណ៌នាខ្យលសេចក្តីពណ៌ត ពណ៌នាខ្យលការក្សេក ពណ៌នា
 ខ្យលសេចក្តីអនុគ្រិះ ដល់ក្រិក្ខលទាំងខ្យលដោយអនេកបរិយាយមែន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សទ្ធករណវគ្គ

អថ តិក្ខុរោ កន្ត កកវា នាឡុទ្ធ ទុក្ខិកោ ទ្ធិហិ.
តិកោ សេកដ្ឋិកោ សណកាវុត្តោ បមាតា ភិក្ខុសង្ឃោ
សទ្ធិ ទារិកំ ចារិ ឧទ្ទេនាយ កកវា កុលានំ បដិ.
បន្ទា អនយាយ កកវា កុលានំ បដិបន្ទា ឧបយា.
តាយ កកវា កុលានំ បដិបន្ទាតិ ។

[២៦៤] ឥតោ សោ តាមណិ វិកាសុតោ តាប្បោ

យមហំ អនុស្សរមិ នាភិជាធាមិ តិក្ខុ កុលំ
បក្កកិក្ខុនាទេនេ^(១) ឧបហតបុត្តំ ។ អថ ចោ យានំ
តានំ កុលានំ អន្ទានំ មហានុនានំ មហានោតានំ
បហុកជាតុបរជតានំ បហុកវត្តុបតវណានំ បហុ.
តននេនញានំ សត្វានំ តានំ នានសម្បតានំ ទេវ

១ ឧ. ច. ចក្កវិក្ខុឧបហតេយ្យន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយ សទ្ធករណវគ្គ

បពិត្រព្រះអង្គដំបំរើន កាលបើដូច្នោះ ម្តេចក៏ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រមទាំង
ភិក្ខុសង្ឃជាច្រើន ព្រាច់ទៅកាន់ចារិកក្នុងគ្រឹះនាឡុទ្ធដែលកំពុងកើត
ទុក្ខក្ស អ្នកស្រុកមានសេចក្តីទុក្ខរាប់រយហេតុពីរយ៉ាង មានផ្ទាំងស
ដេដោស មានសំទូងជួបជាស្លាក (ដូច្នោះ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគឈ្មោះថា
ប្រតិបត្តិដើម្បីដាច់បដិស្ឋិត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិ
ដើម្បីសេចក្តីវិនាសដល់ត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិ
ដើម្បីប្រើប្រាស់ត្រកូលទាំងឡាយហើយ ។

[២៦៥] ខ្នាលតាមណិ គថាគតោកាយេញ្ញេនេ កបំរើ

កទ្រកប្បទេ (ទៅក្រោយវិញ) គថាគតមិនឃើញត្រកូលណាមួយដែល
ធ្លាប់ប្រើប្រាស់ព្រះវត្តទ្រទានបាយដ្ឋានស្រាច់ឡើយ ។ ដែលគិត
នោះ គិត្រកូលទាំងឡាយឯណា ស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានឡើង
ប្រើប្រាស់ច្រើន សម្បូរមាសប្រាក់ សម្បូរឡើងឧបករណ៍ សម្បូរទ្រព្យ
ទាំងស្រុង ត្រកូលទាំងអស់នោះ សុទ្ធតែផ្តុំផ្តុំដោយសារឱ្យបានផង

ពាមកំសំយុត្ត

សព្វសម្ពុតានិ ច សញ្ញមសម្ពុតានិ ច ។ អដ្ឋ
 តាមណិ ហេតុ អដ្ឋ បទ្វយា កុលានំ ឧបយាតាយ
 កជតោ វា កុលានំ ឧបយាតំ កច្ឆន្តិ ពោរតោ វា
 កុលានិ ឧបយាតំ កច្ឆន្តិ អត្តិតោ វា កុលានំ
 ឧបយាតំ កច្ឆន្តិ ឧទករតោ វា កុលានិ ឧបយាតំ
 កច្ឆន្តិ ជំហិតំ វា ហិតា វិកច្ឆតំ^(១) ធុប្បយុត្តា វា កុម្មត្តា
 វិបដ្ឋន្តិ កុលេ វា កុលដ្ឋានេតិ ឧបបដ្ឋន្តិ យោ កេ
 ហោកេ វិកិរតំ វិធមតំ វិជ្ជុសេតិ អនិទូតាយេវ អដ្ឋមិតំ ។
 ឥមេ ទោ តាមណិ អដ្ឋ ហេតុ អដ្ឋ បទ្វយា កុលានំ
 ឧបយាតាយ ។ ឥមេសុ ទោ តាមណិ អដ្ឋសុ ហេតុ-
 សុ អដ្ឋសុ បទ្វយេសុ^(២) សំវិជ្ជុមាណេសុ យោ មំ
 វរំ អនយ្យ ឧទ្ទេតាយ កកវំ កុលានំ បដិបន្នោ
 អនយាយ កកវំ កុលានំ បដិបន្នោ ឧបយាតាយ
 កកវំ កុលានំ បដិបន្នានំ ។ តំ តាមណិ វាចំ អប្ប-
 ហាយ តំ ជិត្តំ អប្បហាយ តំ ជិត្តិ អប្បជិតិស្សដ្ឋិត្តា

១ តាក្រច្ឆន្តិ ។ ២ ធុប្បយុត្តា សុខុសុតិបិ ឬហេ ហោតិ ។

ពាមកំសំយុត្ត

ដ្ឋិដ្ឋិនិដោយសារសព្វធម៌ផង ដ្ឋិដ្ឋិនិដោយសារកាសត្រិមផង ។ ម្ចាស់
 តាមណិ ហេតុ៨យ៉ាង បច្ចៈច៨យ៉ាង ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រៀន
 ប្រៀនត្រកូលទាំងឡាយ គឺត្រកូលដល់នូវការប្រៀនប្រៀនអំពីព្រះរាជៈ ។
 ត្រកូលដល់នូវការប្រៀនប្រៀនអំពីពោរ ។ ត្រកូលដល់នូវការប្រៀនប្រៀន
 អំពីភ្នំ ។ ត្រកូលដល់នូវការប្រៀនប្រៀនអំពីទឹក ។ ទ្រព្យដែលត្រកូល
 កប់ទុកវិចារសប្បុរសភាពកន្លែង ។ ការងារដែលត្រកូលប្រកបខុសវែង
 វិចារសេវ ។ សេចក្តីបាត់បែកត្រកូលកើតឡើងក្នុងត្រកូល ។ បុគ្គលឯ-
 ណាពេលកយន្តរខ្លោយបំផ្លាញការសម្បទ កោសសម្បទរបស់បុគ្គលនោះ
 ងារបស់មិនទៀង ។ គ្រប់ដា ។ ម្ចាស់តាមណិ នេះឯង ជាហេតុ៨
 យ៉ាង បច្ចៈ៨យ៉ាង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រៀនប្រៀនត្រកូលទាំងឡាយ ។
 ម្ចាស់តាមណិ កាលបើមានហេតុ៨យ៉ាង បច្ចៈ៨យ៉ាងនោះហើយ
 បុគ្គលឯណាខំយាយចំពោះកថាភយ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិ-
 បត្តិដើម្បីដាក់បង្កនូវត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិដើម្បី
 សេចក្តីវិចារសដល់ត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិដើម្បី
 ប្រៀនប្រៀនត្រកូលទាំងឡាយ ។ ម្ចាស់តាមណិ បុគ្គលនោះបើមិន
 លះបង់វិចារនោះទេ មិនលះបង់ចិត្តនោះទេ មិនលាស់ខ្លីដ្ឋិត្តិព្រះចេញទេ

យចាកតំ ឯក្កុក្ខេ ឃី ឯវាយតំ ។ ឃី វុត្តេ អសិទ្ធក-
 កម្មត្តោ កមណី កកវន្តំ ឯកទោវច អភិក្កន្តំ កន្ត
 អភិក្កន្តំ កន្ត ។ បេ ។ ឧទាសតំ មិ កកវា ជាបត្ត
 អន្ធកត្តោ ខាណ្យបេតំ សវណ្ណភ្នំកន្តិ ។ នវមំ ។

(២៦៨) ឯកំ សមយំ កកវា កជតហោ វិហរតិ

វេន្យានិ កធម្មន្តកនិកាមេ ។ តេន ចោ បទ សមយេន
 កជិត្តបុរេ កជមវសាយ សន្តិសំប្បាធំ សន្តិបតិភាធំ
 អយមន្តរាគថា ឧទទានិ កប្បតិ សមណាធំ សក្យ-
 បុត្តិយាធំ ជាត្រូវបរជតំ សាទិយន្តិ សមណា សក្យ-
 បុត្តិយា ជាត្រូវបរជតំ បដិក្កន្តិ សមណា សក្យ-
 បុត្តិយា ជាត្រូវបរជតន្តិ ។

និទ្ទាតំ វេក្កុនិទ្ទាតំ ឯកដោយកថា វិហរតំ ។ ពាលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អសិទ្ធកម្មត្តោ កមណី កកវា ព្រះដ៏
 មានព្រះភាគម្សង្សថា ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះ
 អង្គ ។ បេ ។ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគចាំទុកខ្ញុំ ព្រះអង្គថា ជា ឧបាសកអ្នក
 ដល់សវណ្ណធម៌ស្មើ ដោយជីវិត តាំងពីថ្ងៃនេះទៅ ។ បច់សូត្រទី ៧ ។

(២៦៨) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់និទ្ទាត់ក្នុងវិក្ក

វេន្យានិ កធម្មន្តកនិកាមេ ជិតក្រិកជតិ ។ សម័យនោះឯង
 អន្តរាគថា^(*)នេះ តើច្បើនដល់ភ្នំកន្តិ ដល់អង្គុយចូបដុំគ្នា ភាគណ្តាល
 កជមវសាយ ភាគក្នុងព្រះកជតំថា មាននិទ្ទាត់ក្នុងសមណ-
 សក្យបុត្តិយំ ពួកសមណសក្យបុត្តិយំ ក៏ត្រេកអរចំពោះមាននិទ្ទាត់ក្នុង
 ពួកសមណសក្យបុត្តិយំ ទទួលខ្ញុំមាននិទ្ទាត់ក្នុង ។

* អន្តរាគថា ជិតក្រិកជតិ មានកម្មវិធីសម្រេច ឬបាលីនិទ្ទាត់ជាដា
 ងើម ។ អន្តរាគថា ។

(២៦៦) តេជ ទោ បទ សមយេន មណិទ្ធុឡកោ
 តាមណី តស្សំ បរិសាយំ និសំន្នោ ហោតិ ។ អដទោ
 មណិទ្ធុឡកោ តាមណី តំ បរិសំ ឯតនភោច មា អយ្យា
 ឃរំ អវតុត្ថ ទ កប្បតំ សមណាទំ សក្យមុត្តិយាទំ
 ជានុបាជតំ ទ សាទិយន្តំ សមណា សក្យមុត្តិយា
 ជានុបាជតំ ទ បដិគ្គណ្ណន្តំ សមណា សក្យមុត្តិយា
 ជានុបាជតំ និក្ខេត្តមណិសុវណ្ណា សមណា សក្យមុត្តិ-
 យា អយេកជានុបាជតាតិ ។ អសត្ថំ ទោ មណិទ្ធុឡ-
 កោ តាមណី តំ បរិសំ សញ្ញាបេតុំ ។

(២៦៧) អដទោ មណិទ្ធុឡកោ តាមណី យេន
 ពកកំ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិក្ខា កតវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសំនិ ។ ឯកមន្តំ និសំន្នោ ទោ មណិ-
 ទ្ធុឡកោ តាមណី ពកវន្តំ ឯតនភោច វេទ ពន្ត

(២៦៦) សម័យនោ ភាមណីល្បារមណិទ្ធុឡកៈ អន្តិយក្ក
 បរិសទ្យនោវដេ ។ ទើបមណិទ្ធុឡកតាមណិនិយាយនិវបរិសទ្យនោ
 ដូច្នោះ អសំលោកតាំងឡាយ លោកតាំងឡាយកុំនិយាយយ៉ាងហ្នឹង
 ឡើយ ពាសនិវិប្រាក់មិនដូរដល់ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ទេ ពួកសមណ-
 សក្យបុត្តិយ៍មិនត្រេកអរចំពោះពាសនិវិប្រាក់ទេ ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍
 មិនទទួលនូវពាសនិវិប្រាក់ទេ ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ជាអ្នកលំបាក
 កែមណិនិវិប្រាក់ហើយ ប្រាសចាកពាសប្រាក់ហើយ ២ មណិទ្ធុឡក-
 តាមណីក៏មិនកាចញ្ចាំនិវបរិសទ្យនោឡើយលំបាកសោះ ។

(២៦៧) ត្រានោ មណិទ្ធុឡកតាមណិច្ចលទៅគាល់ព្រៃដំរាម
 ព្រៃកាក លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រៃដំរាមព្រៃកាកហើយអន្តិយ
 ក្កនិវិប្រាក់ ។ លុះមណិទ្ធុឡកតាមណិអន្តិយក្កនិវិប្រាក់ហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំចូលព្រៃដំរាមព្រៃកាកដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

កងទ្រព្យ កងបរិសាយ សង្ខតសង្ខារំ សង្ខិបតីតាមំ អ-
 យមន្តកកថា ទុទតាមំ កម្មតំ សមណានំ សក្យ-
 បុត្តិយានំ ជាតរូបាជតំ សាទិយន្តំ សមណា សក្យបុត្តិ-
 យា ជាតរូបាជតំ បដិស្តុណ្ណន្តំ សមណា សក្យបុត្តិយា
 ជាតរូបាជតន្តំ ។ ឯវំ កុត្ត អហំ កន្ត តំ បរិសំ ឯតន-
 ភោតំ ហ អយ្យា ឯវំ អវុត្ត ទ កម្មតំ សមណានំ
 សក្យបុត្តិយានំ ជាតរូបាជតំ ទ សាទិយន្តំ សមណា
 សក្យបុត្តិយា ជាតរូបាជតំ ទ បដិស្តុណ្ណន្តំ សមណា
 សក្យបុត្តិយា ជាតរូបាជតំ ចិក្ខុត្តមណសុវណ្ណា ស-
 មណា សក្យបុត្តិយា អបេកជាតរូបាជតាតិ ។ អ.ប.ភ្នំ-
 ចោហំ កន្ត តំ បរិសំ សញ្ញាបេតុ កត្វាហំ កន្ត ឯវំ
 ទ្យាភាមាទា ត្រួតដំ ទេវំ កកវតោ ហោមិ ទ ទ
 កកវតុំ អក្ខរេទ អក្ខតិក្ខាមិ ធម្មស្ស ចានុទម្មំ ទ្យា-
 កាមមិ ទ ទ កោចំ សហទម្មិកោ វិបាទុបាតោ
 ការយ្ហំ ហំ អាភច្ឆតិ ។

អន្តកថានេះ គឺគេទៀងដល់ពួកជនដែលអង្គុយចូបថ្មគ្នា ខាតក្បាល
 កងបរិសេស្យ ខាងក្នុងព្រះករុណានេះថា មាសនឹងប្រាក់គួរដល់ពួកសម-
 ណសក្យបុត្តិយំ ពួកសមណសក្យបុត្តិយំគឺត្រៃកអចំពោះមាសនឹងប្រាក់
 បាទ ពួកសមណសក្យបុត្តិយំទទួលមាសនឹងប្រាក់បាទ ។ បតិក្រព្រៃ
 អង្គដំបំរើ កាលបើគេនិយាយយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏និយាយនឹងបរិសេស្យ
 ទោះដូច្នោះបតិក្រអស់លោកទាំងឡាយ លោកទាំងឡាយកុំពាល
 យ៉ាងនេះឡើយ មាសនឹងប្រាក់មិនគួរដល់ពួកសមណសក្យបុត្តិយំទេ
 ពួកសមណសក្យបុត្តិយំមិនត្រៃកអចំពោះមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសម-
 ណសក្យបុត្តិយំមិនទទួលមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសមណសក្យបុត្តិយំលះ
 បដិចោលតែមហានិទម្មមាសហើយ ប្រាសចាកមាសនឹងប្រាក់ហើយ ។
 បតិក្រព្រៃអង្គដំបំរើ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនកាចនឹងញ៉ាំងបរិសេស្យទោះឱ្យយល់
 បាទសោះ បតិក្រព្រៃអង្គដំបំរើ កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គដោះស្រាយ
 យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាពាលត្រូវកាមព្រះបន្ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគផង មិន
 ពាលបង្កាច់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ដោះស្រាយឱ្យ
 ធម៌សមគួរដល់ធម៌ផង លំនាំពាក្យក្នុងចំណោមដោយពាក្យប្រកបដោយ
 ធម៌ មិនដល់ឱ្យហេតុប្បវិកៈវៀលផង បាទដរាប ។

[២៦៨] តត្ប ត្ប តាមណី ឃី ត្បាតារមាថោ
 ត្បាតាធិ ថេ មេ អហោសិ ទ ច មំ អត្បតេទ អត្តា
 ចិត្តសិ ធម្មស្ស ទាទុធម្មំ ត្បាតារមាសិ ទ ច កោចំ
 សហធម្មិកោ វាទាទុចារោ តារយ្ហំ ហិចំ អាតច្ចតិ ។
 ទ ហិ តាមណី កប្បតិ សមណាចំ សក្សបុត្តិ
 យាចំ ជាត្របាជតំ ទ សាទិយទ្គំ សមណា ស
 ក្សបុត្តិយា ជាត្របាជតំ ទ បដិក្កណ្ណាទ្គំ សមណា
 សក្សបុត្តិយា ជាត្របាជតំ ចិត្តិក្កមណីស្សវណ្ណា
 សមណា សក្សបុត្តិយា អបេតជាត្របាជតា ។
 យស្ស ហោ តាមណី ជាត្របាជតំ កប្បតិ បញ្ចមិ
 តស្ស កាបតុលា កប្បទ្គំ យស្ស បញ្ច កាមតុលា
 កប្បទ្គំ (តស្សមិ ជាត្របាជតំ កប្បតិ^(១)) ឯតំសេ
 រេតំ តាមណី បារយ្យាសិ អស្សមណាធខោ អស
 ក្សបុត្តិយធខោតិ ។ អមិ ចាហំ តាមណី ឃី វតាមិ

១ ឧ, ម. តស្សមិ ជាត្របាជតំ កប្បតិមិចិ បាហិ ១ សទ្ធិ ។

[២៦៨] តើតាមណី អ្នកដោះស្រាយយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា
 កោលត្រៃតាមពាក្យថាធម្មផង មិនកោលបង្កិច់កថាធម្មដោយពាក្យ
 មិនពិតផង ដោះស្រាយខ្លួនមិនមកដល់ពិធីផង លំនាំពាក្យតូចណា
 មួយជាពាក្យច្រកដោយធម៌ មិនដល់ខ្លួនហេតុប្បិក្ខិវិជ្ជាវិបស្សនា ។
 ម្ចាស់តាមណី មានន័យប្រាប់មិនមកដល់ពួកសមណសក្សបុត្តិយ៍ទេ
 ពួកសមណសក្សបុត្តិយ៍មិនត្រេកអរចំពោះមានន័យប្រាប់ទេ ពួកសមណ
 សក្សបុត្តិយ៍មិនទទួលមានន័យប្រាប់ទេ ពួកសមណសក្សបុត្តិយ៍លះចោល
 កែមណីនិទ្ទេសហើយ ប្រាសចាកមានន័យប្រាប់ហើយ ។ ម្ចាស់
 តាមណី មានន័យប្រាប់ដល់បុគ្គលណា កាមតុលា ៥ កំនួនដល់បុគ្គល
 នោះ កាមតុលា ៥ ដល់បុគ្គលណា (មានន័យប្រាប់កំនួនដល់បុគ្គល
 នោះដែរ) ម្ចាស់តាមណី អ្នកនិប្បិចិត្តខ្លួនកែសេចក្តីនៃកាមតុលា ៥ ៥
 នេះដោយពិតថា មិនមែនជាធម៌របស់សមណៈ មិនមែនជាធម៌របស់
 សក្សបុត្តិយ៍ទេ ។ ម្ចាស់តាមណី ប្រព្រឹត្តទៀត គឺជាធម្មកោលយ៉ាងនេះថា

និណ្ឌំ តំណត្តិកោល បរិយេសិតត្បំ ធារំ ធារត្តិកោល
 បរិយេសិតត្បំ សកដំ សកាជត្តិកោល បរិយេសិតត្បំ
 បុរិសោ បុរិសត្តិកោល បរិយេសិតត្បា ។ ច ត្រេវ ភំហំ
 កាមណី កោលចិ បរិយាយេន ជាត្រូវបរិវត្តំ សាទិតត្បំ
 បរិយេសិតត្បំ វិទាមិតំ ។ ធសមំ ។

(២៦៧) ឯកំ សមយំ ភកភំ មល្លេស្ស^(១) វិហារតំ
 ឡុវេលកប្បំ ធាម បល្លាតំ^(២) ចិកាមា ។ អថាទា
 កទ្ធការកា^(៣) កាមណី យេន ភកភំ តេនុបសន្តមិ
 ឧបសន្តមិទា ភកភំ អតំកាទេទា ឯកបន្តំ ធិសីទិ ។
 ឯកបន្តំ ធិសីទេ ទោ កទ្ធការកា កាមណី ភក-
 ភំ ឯតទរោច សាទុ មេ ចន្ត ភកភំ ទុក្ខស្ស
 សមុទយេត្ត អត្តន្តមេត្ត ទេសេត្តតិ ។ អហំ ច តេ
 កាមណី អតិកមទ្ធានំ អារាត្ត ទុក្ខស្ស សមុទយេត្ត
 អត្តន្តមេត្ត ទេសេយ្យំ ឯនំ អហោសំ អតិកមទ្ធានន្តំ ។

១ ៤. បល្លេស្ស ។ ២ បល្លាតំ ។ ៣ ភក្ខិកោ ។ ៤ ភក្ខិកោ ។

បុគ្គលអ្នកត្រិការដោយស្មៅ ធម្មវិស្វនិកោស្មៅ បុគ្គលអ្នកត្រិការ
 ដោយឈើ ធម្មវិស្វនិកោឈើ បុគ្គលអ្នកត្រិការដោយទេរ ធម្ម
 វិស្វនិកោទេរ អ្នកត្រិការដោយបុរស ធម្មវិស្វនិកោបុរស ។ ម្ចាស់
 កាមណី គង់គណមិនវេលាពាលថា សមណៈធម្មវិគ្រោធាចំពោះមាស
 និទិត្តិកំ ធម្មវិស្វនិកោសនិទិត្តិកំដូច្នោះ ដោយបរិយាយណាមួយ
 ទេ ។ ចប់សូត្រទី ១០ ។

(២៦៧) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងទុរ-
 វេលកប្បនិគមរបស់ពួកមល្លជន ក្នុងមល្លជនបទ ។ ព្រះនោះឯង
 គន្លងកាមណីចូលទៅក្រពះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះគន្លង-
 កាមណីអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមទានព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែនឱ្យ
 ហេតុឱ្យកើតទុក្ខផង ឱ្យសេចក្តីវិនាសទុក្ខផង ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់
 កាមណី តែគង់គណិត្រាត្រាត្រាអតិកាលហើយសំដែនឱ្យហេតុឱ្យកើតទុក្ខនិង
 សេចក្តីវិនាសទុក្ខថា អតិកាលតែដ៏មានយ៉ាងនោះ ឱ្យអ្នកស្តាប់ហើយ ។

គត្រ តេ សំយា កាដ្ឋា សំយា វិមតំ ។ អហំ ច តេ
 តាមណី អនាគតមន្តាចំ អាវត្ត ទុក្ខស្ស សមុទយញ្ច
 អនុត្តមញ្ច ទេសេយ្យំ ឯវំ ភវិស្សតិ អនាគតមន្តា-
 ទន្តំ ។ គត្រាមំ តេ សំយា កាដ្ឋា សំយា វិមតំ
 អមំ ចាហំ តាមណី ឥទេវ ចំសំប្រា ឯត្ត ច តេ
 ចំសំប្រាស្ស ទុក្ខស្ស សមុទយញ្ច អនុត្តមញ្ច ទេ-
 សេស្សាមំ តំ សុណោហំ សាទុកំ មទសំ កាលោហំ
 ភាសិស្សាមិតំ ។ ឯវំ កន្តេតំ ទោ តទ្ធករោ តា-
 មណី កករោ មទ្ធស្សោសំ ។ កករំ ឯតទរំ ច
 តំ កំ មញ្ញាសំ តាមណី អន្តំ តេ ទុក្ខវេលកប្បេ
 មទ្ធស្ស យេសំ តេ វិទទ វំ តទ្ធន វំ ជាចំយា
 វំ កាយាយ វំ ទុប្បន្នេយ្យំ សោតាមវិទេវទុក្ខោម-
 ទស្សតាយាសាតិ ។ អន្តំ មេ កន្តេ ទុក្ខវេលកប្បេ
 មទ្ធស្ស យេសំ មេ វិទទ វំ តទ្ធន វំ ជាចំយា
 វំ កាយាយ វំ ទុប្បន្នេយ្យំ សោតាមវិទេវទុក្ខ-
 ោមទស្សតាយាសាតិ ។ អន្តំ មទ តេ តាមណី

អ្នកនឹងមានសេចក្តីសង្ឃឹម ឯនឹងមានសេចក្តីឡើងច្បាប់ ក្នុងអតីតកាល
 នោះ ។ ម្ចាស់តាមណី តែអង្គការប្រាជ្ញាអនាគតកាលហើយសំដែងទូរ
 ហេតុឲ្យកើតទុក្ខនឹងសេចក្តីវិចារសទុក្ខ អនាគតកាលនឹងមានយ៉ាងនោះ
 ឲ្យអ្នកស្តាប់ហើយ ។ អ្នកនឹងមានសេចក្តីសង្ឃឹម ឯនឹងមានសេចក្តីឡើង
 ច្បាប់ ក្នុងអនាគតកាលនោះ ម្ចាស់តាមណី ប៉ុន្តែអង្គការអង្គុយក្នុងទីនោះ
 ឯង សំដែងទូរហេតុឲ្យកើតទុក្ខនឹងសេចក្តីវិចារសទុក្ខ ឲ្យអ្នកដែលអង្គុយ
 នៅក្នុងទីនោះស្តាប់ ចូរអ្នកស្តាប់ធម៌នោះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ
 គង្វាលនឹងសំដែង ។ ឧទ្ធករតាមណីក៏ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដ៏តាមដំ
 ហែងព្រះភាគថា ព្រះសុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ដូច្នោះ
 ថា ម្ចាស់តាមណី អ្នកសំខាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច សេចក្តីសោត ទ្រឹក
 ទ្រួល ទុក្ខ ភូមិភូមិ ចង្ហើកចិត្ត កើតឡើងដល់អ្នក ព្រោះសេចក្តីស្លាប់
 ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិចារសទ្រឹក្តី ព្រោះការគំរេងៀលក្តី
 ខែត្តមទុស្សវេលនៅក្នុងទុក្ខវេលកប្បន្តម ធ្លាប់មានដល់អ្នកដែរ ។
 បត់គ្រព្រះអង្គនឹងបរិម សេចក្តីសោត ទ្រឹកទ្រួល ទុក្ខ ភូមិភូមិ ចង្ហើក
 ចិត្ត កើតឡើងដល់ព្រះអង្គ ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី
 ព្រោះការវិចារសទ្រឹក្តី ព្រោះការគំរេងៀលក្តី ខែត្តមទុស្សវេលនៅ
 ក្នុងទុក្ខវេលកប្បន្តម ធ្លាប់មានដល់ព្រះអង្គដែរ ។ ម្ចាស់តាមណី

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខ្យានិទាន

ទុក្ខវេទនាមេ មនុស្ស យេសំ តេ វណ្ណ វា តទ្ធន វា
 ជានិយា វា ករហាយ វា ទុប្បន្នេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខ-
 តោមនស្សចាយាសាតិ ។ អត្ថ មេ កន្ថ ទុក្ខវេទនាមេ
 មនុស្ស យេសំ មេ វណ្ណ វា តទ្ធន វា ជានិយា វា ក-
 រហាយ វា ទុប្បន្នេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខតោមនស្សចាយា-
 សាតិ ។ តោ ទុ ទោ កាមណំ ហេតុ តោ មទ្ធវយា
 យេន តេ ឯកទ្វានំ ទុក្ខវេទនាម្យំយានំ មនុស្សានំ
 វណ្ណ វា តទ្ធន វា ជានិយា វា ករហាយ វា
 ទុប្បន្នេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខតោមនស្សចាយាសា ។
 តោ វា មន កាមណំ ហេតុ តោ មទ្ធវយា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខ្យានិទាន

ចុរសេចក្តីសោក ឡឹកឡូល ទុក្ខ ភូចិក្ខ ចង្ហៀនចិក្ខ មិនភីភាឡើងដល់
 គុកាព្រះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី
 ព្រោះការគំរើងៀលក្តី ខែត្តមនុស្សដែលនៅក្នុងទុក្ខវេទនាមន្ត ធ្លាប់
 មានដល់អ្នកវេទ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីសោក ឡឹកឡូល
 ទុក្ខ ភូចិក្ខ ចង្ហៀនចិក្ខ មិនភីភាឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះសេចក្តីស្លាប់
 ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគំរើងៀលក្តី
 ខែត្តមនុស្សដែលនៅក្នុងទុក្ខវេទនាមន្ត ធ្លាប់មានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ដែរ ។ ព្រះសាមណី ចុរហេតុមុច្ឆេត្ត បច្ចិមមុច្ឆេត្ត ទានជាសេចក្តី
 សោក ឡឹកឡូល ទុក្ខ ភូចិក្ខ ចង្ហៀនចិក្ខ ភីភាឡើងដល់អ្នក ព្រោះ
 សេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះ
 ការគំរើងៀលក្តី ខែត្តមនុស្សទាំងឡាយពួកនេះដែលនៅក្នុងទុក្ខវេទនាមន្ត
 មន្ត ។ ព្រះសាមណី បូយទៀវ ហេតុមុច្ឆេត្ត បច្ចិមមុច្ឆេត្ត

យេន តេ ឯកស្តាន់ ឡុវលកប្បយោនំ មនុស្សានំ
 វេនន វា តទ្ធន វា ជាតិយា វា ករហាយ វា ឧប្បជ្ជេយ្យ
 សោកបរិវេទុក្ខោមនស្សចាយាសាតិ ។ យេសំ មេ
 កន្តេ ឡុវលកប្បយោនំ មនុស្សានំ វេនន វា តទ្ធន
 ន វា ជាតិយា វា ករហាយ វា ឧប្បជ្ជេយ្យ សោ
 កបរិវេទុក្ខោមនស្សចាយាសាតិ អត្ថំ មេ តេសុ
 នន្តរកោ ។ យេសម្បន មេ កន្តេ ឡុវលកប្បយោ
 នំ មនុស្សានំ វេនន វា តទ្ធន វា ជាតិយា វា
 ករហាយ វា ឧប្បជ្ជេយ្យ សោកបរិវេទុក្ខោមន
 ស្សចាយាសា នត្ថំ មេ តេសុ នន្តរកោតំ ។ ឥមំបា
 ត្ថំ កាមណំ នម្មេន និដ្ឋេន វិធិតេន អកាលំកោន
 បត្តេន បរិយោកាធូន អតីកាតាតេន នេហំ យំ
 ទោ តេក្ខំ អតីកមទ្ធានំ ធុក្ខំ ឧប្បជ្ជមាណំ ឧប្បជ្ជតិ

បាទជាសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ក្នុងចិត្ត ចង្ហើយចិត្ត មិនកើត
 ឡើងដល់អ្នក ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការ
 វិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគិះដៀលក្តី ខែមនុស្សចាំនិទ្ធាយក្នុងខ្លះដែល
 នៅក្នុងឡុវលកប្បនិធម ។ បត់ត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សេចក្តីសោក
 ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ក្នុងចិត្ត ចង្ហើយចិត្ត កើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះ
 សេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការ
 គិះដៀលក្តី ខែពួកមនុស្សឯណាដែលនៅក្នុងឡុវលកប្បនិធម ព្រោះ
 តែខ្ញុំព្រះអង្គមានទទួកក្នុងមនុស្សចាំនិទ្ធា ។ បត់ត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ក្នុងចិត្ត ចង្ហើយចិត្ត មិនកើតឡើងដល់
 ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាស
 ទ្រព្យក្តី ព្រោះការគិះដៀលក្តី ខែពួកមនុស្សឯណាដែលនៅក្នុងឡុវល
 កប្បនិធម ព្រោះតែខ្ញុំព្រះអង្គមិនមានទទួកក្នុងមនុស្សចាំនិទ្ធាទេ ។
 ម្ចាស់តាមហិ ត្រឡែកចូលចិត្តតាមធម៌នេះដែលអ្នកឃើញហើយ ដឹង
 ហើយ ជាធម៌ទ្រព្យនៃកន្លងកាល ដែលធ្លាក់ចុះមកហើយ មានចាំ
 ក្នុងអតីតកាលនឹងអនាគតកាល ទុក្ខឯណាមួយកើតឡើងក្នុងអតីតកាល

សត្វំ តំ ទទ្ធម្មលកំ ទទ្ធនិទានំ ទេវោ ហិ ម្ចលំ
 ទុក្ខស្ស ។ យអ្សំ ហិ កំត្តំ អនាគតមទ្ធានំ ទុក្ខំ
 ឧប្បជ្ឈមាណំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សត្វន្តំ ទទ្ធម្មលកំ ទទ្ធនិទានំ
 ទេវោ ហិ ម្ចលំ ទុក្ខស្ស ។ អច្ឆរិយំ កន្ត អក្ខតំ កន្ត
 យាវ សុកាសិតត្បំនំ តេន កកវតា យំ កំត្តំ អតីត-
 មទ្ធានំ ទុក្ខំ ឧប្បជ្ឈមាណំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សត្វន្តំ ទទ្ធម្មលកំ
 ទទ្ធនិទានំ ទេវោ ហិ ម្ចលំ ទុក្ខស្សតិ ។ យំ កំត្តំ
 អនាគតមទ្ធានំ ទុក្ខំ ឧប្បជ្ឈមាណំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សត្វន្តំ
 ទទ្ធម្មលកំ ទទ្ធនិទានំ ទេវោ ហិ ម្ចលំ ទុក្ខស្សតិ ។
 អន្តំ បេ កន្ត ចិវរិសិ បាម កុមារោ តហិ កេវ
 សថេ បដិវសតិ សោ ទ្វាហិ កន្ត កាលស្សវ វិជ្ជាយ

ទុក្ខទាំងអស់នោះមានទុក្ខជាមូល មានទុក្ខជាហេតុ ព្រោះថាទុក្ខជាមូល
 នៃទុក្ខ ។ ទុក្ខឯណាមួយនឹងកើតឡើងក្នុងអនាគតកាល ទុក្ខទាំងអស់
 នោះ ក៏មានទុក្ខជាមូល មានទុក្ខជាហេតុ ព្រោះថាទុក្ខជាមូលនៃទុក្ខ ។
 កស្ថាប្បណាសំ ព្រះអង្គ ចំឡែកណាសំ ព្រះអង្គ ពាក្យដែលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាពអង្គនោះសំដែងហើយ ជាពាក្យសុភាសិតដោយពិត ទុក្ខ
 ឯណាមួយកើតឡើងក្នុងអនាគតកាល ទុក្ខទាំងអស់នោះមានទុក្ខជាមូល
 មានទុក្ខជាហេតុ ព្រោះថាទុក្ខជាមូលនៃទុក្ខ ។ ទុក្ខឯណាមួយ
 នឹងកើតឡើងក្នុងអនាគតកាល ទុក្ខទាំងអស់នោះ ក៏មានទុក្ខជាមូល
 មានទុក្ខជាហេតុ ព្រោះថាទុក្ខជាមូលនៃទុក្ខ ។ ចតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានកុមារម្នាក់ឈ្មោះចិវរិសិ កេស្រិយនៅក្នុងសំនោរ
 ស្រែកាត្រី^១ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះព្រះករុណាឡើងអំពីព្រះ

^១ កុមារនេះគឺកូនរបស់ទុក្ខករាជមហានោះ ដែលនៅរៀនសូត្រសិល្បៈស្រ្តីឯនោះក្រៅ ។
 អន្តិកា ។

បុរិសំ ឧប្បរាជមិ កង្ក កណោ ចិរវសិ កុមារិ ជាតា-
ហិភិ ។ យាវក្កវក្ក កន្តេ សោ បុរិសោ ចាកង្កតិ
កស្ស មេ ហោកេវ អញ្ញាដង្កំ មា ហោវិ ចិរវសិស្ស
កុមារស្ស កំត្វិ កកាធរយេថាតិ^(១) ។

(២៧០) តំ កំ មញ្ញាសិ កាមណិ ចិរវសិស្ស^(២)
កុមារស្ស វិធន វា តាទ្ធន វា ជាតិយា វា កាហាយ វា
ឧប្បរាជយ្យំ សោកមរិទេវទុក្ខោនមនស្សចាយាសាតិ ។
ចិរវសិស្ស មេ កន្តេ កុមារស្ស វិធន វា តាទ្ធន វា
ជាតិយា វា កាហាយ វា ចិរវស្សបំ សំយា អញ្ញាដង្កំ កំ
បទ មេ ឧប្បរាជស្សន្តិ សោកមរិទេវទុក្ខោនមនស្សចា-
យាសាតិ ។ វិមិទា ទោ ឯតំ កាមណិ បរិយាយេនំ វេទិ-
កង្ក យំ កំត្វិ ទុក្ខំ ឧប្បរាជមាជំ ឧប្បរាជិ សត្វនំ ចទ្គ-

១ ឃ, កកាធរយេស្សតិ ។ ២ ឃ, ចិរវសិស្ស កេ ។

ច្រើបុរសម្នាក់ថា នៃព្រះស្តេច អ្នកចូរជំនុំចិរវសិកុមារចុះ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុរសនោះមិនទាន់មកដល់ណា ខ្ញុំព្រះអង្គក៏មានទុក្ខប្លែក
ដោយគិតថា សូមកុំឱ្យសេចក្តីទុក្ខនីមួយៗប្រើប្រាស់ដល់ចិរវសិកុមារ
យ៉ាងនេះដល់បោះទៅផង ។

(២៧១) ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រាស់ថា ម្ចាស់កាមណិ អ្នក
សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ភូចក្ក
ចង្រ្កិតក្ក កើតឡើង (ដល់អ្នក) ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់
បង្ខំក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគំរះវៀលក្តី នៃចិរវសិកុមារ
វែងវែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សេចក្តីទុក្ខប្លែកមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់បង្ខំក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី
ព្រោះការគំរះវៀលក្តី នៃចិរវសិកុមារ សូម្បីមានជីវិតនៅឡើយ ចុះភ្នំ
ដូចម្តេច ច្រើបុរសសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ភូចក្ក ចង្រ្កិតក្ក នឹងមិន
កើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់កាមណិ អ្នកត្រូវជំនុំដំណើរតុកោម
បរិយាយនោះថា ទុក្ខឯណាមួយកើតឡើង ទុក្ខទាំងអស់នោះមានទុក្ខ

មូលកំ ទទួលបាន ធម្មា ហំ មូលំ ទុក្ខស្សាវតី ។ កំ
 កំ មញ្ញសំ កាមណំ យទា តេ ចិរកំសិ^(១)មាតា អនិដ្ឋា
 អហោសិ អស្សុតា អហោសិ តេ ចិរកំសំមាគុយា
 ធម្មា កំ ភកោ កំ បេមំ កំតិ ។ ទោ ហោតំ កន្ត ។
 ទស្សនំ កំ តេ កាមណំ អាភឌ្ម សវនំ កំ ^(២) ឃំ តេ
 អហោសិ ចិរកំសំមាគុយា ធម្មា កំ ភកោ កំ បេមំ
 កំតិ ។ ឃំ កន្ត ។ តំ កំ មញ្ញសំ កាមណំ ចិរកំសិ
 មាគុយា តេ វិទេន កំ ទទេន កំ ជាតិយា កំ ករហា
 យ កំ ឧប្បន្ន្រយុំ សោកាបរិទេវទុក្ខនោមទស្សនា
 សាតំ ។ ចិរកំសំមាគុយា មេ កន្ត វិទេន កំ ទទេន កំ
 ជាតិយា កំ ករហាយ កំ ជីវិតស្សវិ សិយា អញ្ញដន្តំ កំ
 បទ មេ ទុប្បន្ន្រយុំ សោកាបរិទេវទុក្ខនោមទស្សនា
 យាសាតំ ។ សមិទា ទោ ឃំតំ កាមណំ បរិហាយេន
 បទិតតំ យំ កំ ឃំ ទុក្ខំ ឧប្បន្ន្រមាទំ ឧប្បន្ន្រកំ សទ្ធនំ

១ ១. ចិរកំសិ ម. ក. ។ ២ ១. ឧប្បន្ន្រ ធម កាមណំ កា. ឧ. ។

ជាមូល មានទទួលបាន ជាមូលនៃទុក្ខ ។ មូលកាមណំ
 រកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលដែលអ្នកមិនចាន់បានឃើញ មិន
 ចាន់បានឮ មាតារបស់ចិរកំសិកុមារ គឺទទួលក្តី ភក្តី សេចក្តីស្រឡាញ់
 ក្តី ចំពោះមាតារបស់ចិរកំសិកុមារ មានដល់អ្នកវិជ្ជា ។ មិនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ មូលកាមណំ អ្នកមានទទួលក្តី ភក្តី សេចក្តីស្រឡាញ់
 ក្តី ចំពោះមាតារបស់ចិរកំសិកុមារ ព្រោះគេអ្នកបានឃើញ បានឮយ៉ាង
 នេះឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ មូលកាមណំ អ្នកយល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ក្នុងចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត
 កើតឡើងដល់អ្នក ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការ
 វិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគំរាមជៀសក្តី នៃមាតារបស់ចិរកំសិកុមារវិជ្ជា ។
 បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីទុក្ខវិបាកមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះសេចក្តី
 ស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគំរាម
 ជៀសក្តី នៃមាតារបស់ចិរកំសិកុមារ សូម្បីមានជីវិតនៅឡើយ ចុះធ្វើ
 ដូចម្តេច ទើបសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ក្នុងចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត នឹង
 មិនកើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ មូលកាមណំ អ្នកត្រូវដឹងអំណើចុះ
 ដោយបរិយាយនោះ ទុក្ខឯណា នឹងមួយកើតឡើង ទុក្ខចាំអស់នោះ

ធនូម្យលកំ ធនូទំធានំ ធនោ ហិ ម្យលំ ឥត្តស្សតំ ។
ឯកានសមំ ។

(២៧៤) អថទោ ភសិយោ តាមណី យេន ធនភា
តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-
មន្តំ ចំសិទំ ។ ឯកមន្តំ ចំសិទ្ធោ ទោ ភសិយោ
តាមណី ភកវន្តំ ឯកទារោច សុកម្មេតំ ភន្តុ សមណោ
កោតមោ សព្វំ តបំ កាហតំ សព្វំ តបស្សី ល្វទដីរិ
ឯកំសេន ឧបទតំ ឧបត្តោសតិទិ ។ យេ មេ ភន្តុ
ឯវហាហំសុ សមណោ កោតមោ សព្វំ តបំ កាហតំ
សព្វំ តបស្សី ល្វទដីរិ ឯកំសេន ឧបទតំ ឧបត្តោ-
សតិទិ ។ តាច្ចំ តេ ភន្តុ ភកវហោ វន្តុកំទំលោ ទ ច ភក-
វន្តំ អក្កតេន អក្កាចំក្នុងំ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ក្យាតារោន្តិ
ទ ច កោចិ សហនម្មិកោ វាទីនុចារោ កាយ្ហំ
ហំទំ អកក្កតិទិ ។ យេ តេ តាមណី ឯវហាហំសុ

មានធនូជាមូល មានធនូជាហេតុ ព្រោះថាធនូជាមូលនៃធនូ ។
ចប់សូត្រទី ១១ ។

(២៧៥) គ្រានោះ តាមណីឈ្មោះលេសិយៈចូលទៅព្រះដំបាច
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ គំថាយបន្តិព្រះដំបាចព្រះភាគហើយ អង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះលេសិយតាមណីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ តំក្រាប
បន្តិចូលព្រះដំបាចព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
បានឮពាក្យដូច្នោះថា ព្រះសមណោភាគមតិះជៀលរបត់ក្នុងទំនងអស់ ដៅ
ប្រទេសបុគ្គលអ្នកមានរបត់ក្នុងទំនងអស់ បានដឹកសៅហ្មងដោយខ្ញុំ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកដទៃណាខំយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណ-
ោភាគមតិះជៀលរបត់ក្នុងទំនងអស់ ដៅប្រទេសបុគ្គលអ្នកមានរបត់ក្នុង
អស់ មានដឹកសៅហ្មងដោយខ្ញុំ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកដទៃទាំង
នោះឈ្មោះថាពោលត្រូវព្រះបន្ទូលដែលព្រះដំបាចព្រះភាគត្រាស់
ហើយផង មិនពោលបន្តិចព្រះដំបាចព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង
ពោលនូវធម៌សមគួរតាមធម៌ផង លំដាប់ពាក្យក្នុងទំនងណាមួយដោយពាក្យ
ប្រកបដោយធម៌ មិនដល់នូវហេតុអ្នកវាជៀលផងបានទេ ។ ព្រះដំបាច
ព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់តាមណី ពួកដទៃណាខំយាយយ៉ាងនេះថា

សមណោ កោតមោ សត្វំ គប់ ករហតិ សត្វំ គមស្សី
 លុទធីរិ ឯកំសេន ធូបវេតិ ឧបត្តោសភីតំ ។ ១ មេ
 តេ វត្តភំធិនោ វត្តចំត្តុន្តិ ច បន^(១) មន្ត អសតា
 អក្កតេន^(២) ។

(២៧២) ទ្រមេ តាមណិ អន្តា បត្តិវិគេន ១ សេវិ-
 ត្តា យោ ចាយំ កាមេសុ កាមសុទល្លិតាទុយោតោ
 ហិណោ តម្ពោ ហេតុន្តិណោ អនិយោ វេន្តសញ្ញិតោ
 យោ ចាយំ អន្តកំសមថាទុយោតោ ទុត្វា អនិយោ
 អន្តសញ្ញិតោ ។ ឯតេ តេ តាមណិ ឧហោ វេន្ត អនុ-
 បក្ខ មជ្ឈិហា បដិបទា វេតាតេន អភិសម្ពុត្វា

១ ១. ២០ ២៤ មំ ឧ ។ ២ ប. អសក ពុញ អក្កតេន ។

ព្រះសមណោភាគមតិៈជឿលក្កតាំងអស់ ដេច្រៃទេទទ្របុគ្គលអ្នកខាន
 ក្កតាំងអស់ មានវិភាសវិហារជាដំបូ ។ ពួកជននោះឃ្លោះថា
 ពោលមិនត្រូវតាមពាក្យនោះឡើយ ពោលបង្កប់គំនិតដោយពាក្យ
 មិនភីភីផង ។

(២៧២) ប្រាសាទណី អន្តមិ (ធម៌អបភនិប្បដិសេស) ពីរ
 ច្រកពោះ បត្តិវិគេនសេនចំឡើយ គិតមិវេលច្រកបទូន្ទរដាច់
 ចំពាក់ដោយតាមក្នុងកាយចំនិទ្ធាយ ជាធម៌ថាភាម ជាធម៌របស់
 អ្នកស្រុក ជាធម៌របស់បុគ្គល មិនមែនជាធម៌របស់អវិយបុគ្គល មិន
 ច្រកដោយប្រយោជន៍ឡើយ ១ ធម៌វេលច្រកបសេចក្តីលំបាកដល់ខ្លួន
 ដោយកុំទ្រង់ទ្រាយកាយទេ ។ មិនមែនជាធម៌របស់អវិយបុគ្គល មិនច្រ-
 កដោយប្រយោជន៍ឡើយ ១ ។ ប្រាសាទណី មជ្ឈិមាបដិបតា
 មិនចាក់ទឹកដីអន្តមិពីយោងត្រង់ ដែលគេសម្រេចត្រាស់ដឹងហើយ

ចក្កុករណី ញាណករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ
 សម្ពោធាយ ធិត្វាធាយ សំវត្តតិ ។ កាតមា ច សា
 កមណី មជ្ឈិមា បដិបទា តថាគរោទ អភិសម្មត្តា
 ចក្កុករណី ញាណករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ
 សម្ពោធាយ ធិត្វាធាយ សំវត្តតិ ។ អយមេវ អរិយា
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តា ។ សេយ្យដិទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។
 សម្មាសមាទំ ។ អយំ ទោ សា កាមណី មជ្ឈិមា
 បដិបទា តថាគរោទ អភិសម្មត្តា ចក្កុករណី ញាណ-
 ករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ ធិត្វា-
 ធាយ សំវត្តតិ ។

ជាបដិបទាធ្វើឱ្យកើតបញ្ញាចក្កុ ធ្វើឱ្យកើតសេចក្តីដឹងប្រាកដ ច្រើត្តិក្តៅ
 ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រង្វាប់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងដោយ
 ត្រឹមត្រូវ ដើម្បីលេត់ទុក្ខ ។ ខ្នាលភាមណី ពុម្ភជ្រាបដិបទាដែល
 គេជាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ជាបដិបទាធ្វើឱ្យកើតបញ្ញាចក្កុ ធ្វើឱ្យកើត
 សេចក្តីដឹងប្រាកដ ច្រើត្តិក្តៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រង្វាប់ ដើម្បីសេចក្តីដឹង
 ច្បាស់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងដោយត្រឹមត្រូវ ដើម្បីលេត់ទុក្ខ កើតដូចម្តេច ។
 មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរទេវឯក ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ កើ
 ត្បិះ ។ ភិសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ១ ។ ខ្នាលភាមណី
 ទេវឯកហៅថាជ្រាបដិបទា ដែលគេជាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ជា
 បដិបទាធ្វើឱ្យកើតបញ្ញាចក្កុ ធ្វើឱ្យកើតសេចក្តីដឹងប្រាកដ ច្រើត្តិក្តៅ
 ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រង្វាប់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងដោយ
 ត្រឹមត្រូវ ដើម្បីលេត់ទុក្ខ ។

[២៧៣] ធម្មោមេ តាមណិ កាមកោតិទោ សន្តោ
 សំវិទ្ធិមាថា លោកស្មី ។ កកមេ ធម្មោ ។ ឥធម
 តាមណិ ឯកាច្ឆោ កាមកោតិ អនន្តរោ កោតេ បរិយេ-
 សតិ សាហាសេន អនន្តរោ កោតេ បរិយេសិត្វា សា-
 ហាសេន ន អន្តានំ សុទេតិ ន បិណាតិ ន សំវិភជតិ
 ន បុញ្ញាធិ កកោតិ ។ ឥធម បធម តាមណិ ឯកាច្ឆោ
 កាមកោតិ អនន្តរោ កោតេ បរិយេសតិ សាហាសេន
 អនន្តរោ កោតេ បរិយេសិត្វា សាហាសេន អន្តានំ
 សុទេតិ បិណាតិ ន សំវិភជតិ ន បុញ្ញាធិ កកោតិ ។
 ឥធម បធម តាមណិ ឯកាច្ឆោ កាមកោតិ អនន្តរោ
 កោតេ បរិយេសតិ សាហាសេន អនន្តរោ កោតេ
 បរិយេសិត្វា សាហាសេន អន្តានំ សុទេតិ បិណាតិ
 សំវិភជតិ បុញ្ញាធិ កកោតិ ។

[២៧៣] ម្នាលតាមណី កាមកោតិ (បុគ្គលអ្នកបរិភោគកាម)

ព ពួកនេះ ហេតុនៅក្នុងលោក ។ កាមកោតិបុគ្គល ព ពួកគឺដូចម្តេច
 ខ្លះ ។ ម្នាលតាមណី កាមកោតិបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ស្វែងរក
 កោតសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន សុវស្វែងរក
 កោតសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ គឺ
 មិនធ្វើខ្លួនឱ្យបានសុខ មិនឱ្យឆ្អែកឆ្អង ចាំឯមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យ
 ចាំឯឱ្យយេសោះ ។ ម្នាលតាមណី កាមកោតិបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ស្វែងរកកោតសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន
 សុវស្វែងរកកោតសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហានបាន
 ហើយ គឺធ្វើខ្លួនឱ្យបានសុខ ឱ្យឆ្អែកឆ្អង ប៉ុន្តែមិនចែករំលែក មិនធ្វើ
 បុណ្យចាំឯឱ្យយេសោះ ។ ម្នាលតាមណី កាមកោតិបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ ស្វែងរកកោតសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏
 ក្លាហាន សុវស្វែងរកកោតសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏
 ក្លាហានបានហើយ គឺធ្វើខ្លួនឱ្យបានសុខ ឱ្យឆ្អែកឆ្អង ចាំឯចែករំលែក
 ធ្វើបុណ្យចាំឯឱ្យយេសោះ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សុខយកខន្ធ

[២៧៩] ឥធិ បទ កាមណី ឯកក្ខេប កាថ.
 កោតិ ធម្មន កោតេ បរិយសតិ អសាហសេន
 ធម្មន កោតេ បរិយសិត្វា អសាហសេន ន អត្តានំ
 សុខេតិ ន បំណេតិ ន សំរិកជតិ ន បុត្តានិ
 ករោតិ ។ ឥធិ បទ កាមណី ឯកក្ខេប កាថ.
 កោតិ ធម្មន កោតេ បរិយសតិ អសាហសេន
 ធម្មន កោតេ បរិយសិត្វា អសាហសេន អត្តានំ
 សុខេតិ បំណេតិ ន សំរិកជតិ ន បុត្តានិ ករោតិ ។
 ឥធិ បទ កាមណី ឯកក្ខេប កាមកោតិ ធម្មន
 កោតេ បរិយសតិ អសាហសេន ធម្មន កោតេ បរិ-
 យេសិត្វា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បំណេតិ
 សំរិកជតិ បុត្តានិ ករោតិ តេ ច កោតេ គជំតោ
 មុត្តិកោ អដ្ឋាបច្ឆោ អនាទីនវនស្សារី អនិស្សរណប្ប-
 ញោ បរិកុញ្ញតិ ។ ឥធិ បទ កាមណី ឯកក្ខេប កាថ.
 កោតិ ធម្មន កោតេ បរិយសតិ អសាហសេន ធម្មន
 កោតេ បរិយសិត្វា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខយកខន្ធ

[២៧៩] ខ្នាលតាមណី កាមកោតិបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ស្រុកកោតេសម្បុរដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លហាន លុះស្រុក
 កោតេសម្បុរដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លហានបានហើយ ក៏
 មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អង ចំណីមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យ
 ចំណីខ្សោយសោះ ។ ខ្នាលតាមណី កាមកោតិបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ស្រុកកោតេសម្បុរដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លហាន លុះ
 ស្រុកកោតេសម្បុរដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លហានបានហើយ
 ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អង ប៉ុន្តែមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យចំណី
 ខ្សោយសោះ ។ ខ្នាលតាមណី កាមកោតិបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ស្រុកកោតេសម្បុរដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លហាន លុះស្រុក
 កោតេសម្បុរដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លហានបានហើយ ក៏ធ្វើ
 ខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អង ចំណីចែករំលែក ធ្វើបុណ្យចំណីខ្សោយទៀត
 តែប្រើប្រាស់កោតេសម្បុរចំណីនោះ រីបំ ជ្រលជ្រប់ ផ្អែកផ្អូល មិន
 ឃើញរោគ មិនមានបញ្ញាជាស្រ្តីរំលោភខ្លួនចេញសោះ ។ ខ្នាល
 តាមណី កាមកោតិបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ស្រុកកោតេសម្បុរ
 ដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លហាន លុះស្រុកកោតេសម្បុរ
 ដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ

(២៧៧) តត្រិ តាមណិ ប្រាយំ កាមកោតិ អ-
 ចខ្មេន កោតេ បរិយេសតិ សាហសេន អចខ្មេន ហោតេ
 បរិយេសិត្តា សាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បំណតិ
 ន សំរិកជតិ ន បុញ្ញានិ ករោតិ ។ អយំ តាមណិ
 កាមកោតិ ផ្ទិហិ ហំនេហិ ការយ្ហោ វិភោន ហំនេន
 ចាសំសោ ។ កតមេហិ ផ្ទិហិ ហំនេហិ ការយ្ហោ ។
 អចខ្មេន កោតេ បរិយេសតិ សាហសេនាតិ ឥមិទា
 បឋមេន ហំនេន ការយ្ហោ ។ ន សំរិកជតិ ន បុញ្ញានិ
 ករោតិ ឥមិទា ទុតិយេន ហំនេន ការយ្ហោ ។
 កតមេន វិភោន ហំនេន ចាសំសោ ។ អត្តានំ សុ-
 ខេតិ បំណតិ ឥមិទា វិភោន ហំនេន ចាសំសោ ។
 អយំ តាមណិ កាមកោតិ ឥមេហិ ផ្ទិហិ ហំនេហិ
 ការយ្ហោ ឥមិទា វិភោន ហំនេន ចាសំសោ ។

(២៧៧) ខ្នាលនាមណី បណ្តា កមរោកតិបុគ្គលចំនីនោ កាម-
 កោតិបុគ្គលឯណា ស្រុនិកោកោតសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
 អំពើដ៏ក្លាហាន លុះស្រុនិកោកោតសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
 អំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឱ្យបានសុខ ឱ្យឆ្អែតឆ្អង ប៉ុន្តែមិនចែក
 រំលែក មិនធ្វើបុណ្យកាន់ឱ្យយោសាវ ។ ខ្នាលនាមណី កាមកោតិ-
 បុគ្គលនេះឯង គួរគំរើងៀលដោយហេតុ៦ ប្រការ គួរសរសើរដោយ
 ហេតុ១ ប្រការ ។ គួរគំរើងៀលដោយហេតុ៦ ប្រការធ្វើដូចម្តេច ។
 គួរគំរើងៀលដោយហេតុ១ ដូច្នោះថា កាមកោតិបុគ្គលនោះស្រុនិកោកោត
 សម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរគំរើងៀល
 ដោយហេតុ៦ ដូច្នោះថា កាមកោតិបុគ្គលនោះមិនចែករំលែក មិនធ្វើ
 បុណ្យកាន់ឱ្យយោ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ១ ប្រការធ្វើដូចម្តេច ។
 គួរសរសើរដោយហេតុ១ ប្រការដូច្នោះថា កាមកោតិបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួន
 ឱ្យបានសុខ ឱ្យឆ្អែតឆ្អង ។ ខ្នាលនាមណី កាមកោតិបុគ្គលនេះ ដែល
 បណ្តាគួរគំរើងៀលដោយហេតុកាន់ ៦ ប្រការនេះ គួរសរសើរដោយ
 ហេតុ១ ប្រការនេះឯង ។

(២៧៧) ត[្រ] តាមណី យ្យាយំ តាមភោតិ អនម្មន
 ភោតេ បរិយសតំ សាហសេន អនម្មន ភោតេ
 បរិយសត្វា សាហសេន អត្តានំ សុខេតំ បិណោតិ
 សំវិកជតិ បុត្តានិ ភោតិ ។ ធម៌ តាមណី តាម
 ភោតិ ឯកោន ហំនេន ការយ្យោ ភ្និហំ ហំនេហំ
 ចាសំសោ ។ កតមេន ឯកោន ហំនេន ការយ្យោ ។
 អនម្មន ភោតេ បរិយសតំ សាហសេនាតិ សមិទា
 ឯកោន ហំនេន ការយ្យោ ។ កតមេហំ ភ្និហំ ហំនេហំ
 ចាសំសោ ។ អត្តានំ សុខេតំ បិណោតិ ធី សមិទា
 បរមេន ហំនេន ចាសំសោ ។ សំវិកជតិ បុត្តានិ
 ភោតិ ធី សមិទា ធី យេន ហំនេន ចាសំសោ ។
 អយំ តាមណី តាមភោតិ សមិទា ឯកោន ហំនេន
 ការយ្យោ ធី មេហំ ភ្និហំ ហំនេហំ ចាសំសោ ។

(២៧៨) ហ្គលតាមណី បព្ពកាមភោតិបុគ្គលទំនីនោះ តាម
 ភោតិបុគ្គលឯកា ស្រុនិភោតសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
 អំពើដ៏ក្លាហាន លុះស្រុនិភោតសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
 អំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើទូទ្រព្យទុកសុខ ឲ្យវត្តក្នុង ទំនីចែក
 វិលក ធ្វើបុណ្យទំនីទ្រព្យផង ។ ហ្គលតាមណី តាមភោតិបុគ្គលនេះ
 គួរនិរៀលដោយហេតុ១ ប្រការ គួរសរសើរដោយហេតុ២ ប្រការ ។
 គួរនិរៀលដោយហេតុ១ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរនិរៀលដោយ
 ហេតុ១ ប្រការដូច្នោះថា តាមភោតិបុគ្គលនោះស្រុនិភោតសម្បទដោយ
 អំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយហេតុ២
 ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរសរសើរដោយហេតុ១ ដូច្នោះថា តាមភោតិ
 បុគ្គលនោះធ្វើទូទ្រព្យទុកសុខ ឲ្យវត្តក្នុង ។ គួរសរសើរដោយហេតុ
 ១២ ដូច្នោះថា តាមភោតិបុគ្គលនោះវិលកវិលក ធ្វើបុណ្យទំនីទ្រព្យ ។
 ហ្គលតាមណី តាមភោតិបុគ្គលនេះ ដែលបណ្តុំគួរនិរៀលដោយ
 ហេតុ១ ប្រការនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ២ ប្រការនេះឯង ។

[២៧៧] ឥត្រិ កាមណំ ឡាយំ កាមភោគី ធម្មា-
 ធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហសេនចិ អសាហា-
 សេនចិ ធម្មធម្មេន ភោគេ បរិយេសំក្ខុ សាហសេ-
 នចិ អសាហសេនចិ ន អក្កានំ សុខេតំ ន ចំណោតំ
 ន សំរិកជតំ ន បុញ្ញានំ កាភេតិ ។ អយំ កាមណំ
 កាមភោគី ឋិតេន ហំនេន ខាសំសោ តីហំ ហំនេហំ
 ការយ្ហោ ។ កកមេន ឋិតេន ហំនេន ខាសំសោ ។
 ធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ អសាហសេនាតិ សមិទា
 ឋិតេន ហំនេន ខាសំសោ ។ កកមេហិ តីហំ ហំ-
 នេហំ ការយ្ហោ ។ អធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហា-
 សេនាតិ សមិទា បឋមេន ហំនេន ការយ្ហោ ។ ន
 អក្កានំ សុខេតំ ន ចំណោតិកំ សមិទា ធុតិយេន ហំនេន
 ការយ្ហោ ។ ន សំរិកជតំ ន បុញ្ញានំ កាភេតិកំ សមិទា
 តតិយេន ហំនេន ការយ្ហោ ។ អយំ កាមណំ
 កាមភោគី សមិទា ឋិតេន ហំនេន ខាសំសោ សមេហិ
 តីហំ ហំនេហំ ការយ្ហោ ។

[២៧៧] ម្ចាស់តាមណី ចក្កភាគមភោគីបុគ្គលតំនិទានំ កាម-
 ភោគីបុគ្គលឯកា ស្វនិកេភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែន
 ជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លហាននិងមិនក្លហាន លុះស្វនិកេភោគសម្បទ
 ដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លហាននិងមិនក្លហាន
 បានហើយ ក៏មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ មិនឲ្យឆ្កែឆ្កង តាំងមិនចែករំលែក
 មិនធ្វើបុណ្យតាំងឲ្យយេសោះ ។ ម្ចាស់តាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ
 គួរសរសើរដោយហេតុ១ ប្រការ គួរគំរៀលដោយហេតុ៣ ប្រការ ។
 គួរសរសើរដោយហេតុ១ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរសរសើរដោយ
 ហេតុ១ ប្រការដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វនិកេភោគសម្បទដោយ
 ធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លហាន ។ គួរគំរៀលដោយហេតុ៣ ប្រការគឺ
 ដូចម្តេច ។ គួរគំរៀលដោយហេតុ១ ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះ
 ស្វនិកេភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លហាន ។
 គួរគំរៀលដោយហេតុ២ ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះមិនធ្វើខ្លួន
 ឲ្យបានសុខ មិនឲ្យឆ្កែឆ្កង ។ គួរគំរៀលដោយហេតុ៣ ដូច្នោះថា
 កាមភោគីបុគ្គលនោះមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យតាំងឲ្យយេសោះ ។ ម្ចាស់
 តាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ១ ប្រការនេះ គួរ
 គំរៀលដោយហេតុ៣ ប្រការនេះឯង ។

[២៧០] គ្រិ តាមលំដាប់ ឃ្លោយ តាមភោគី ធម្មា-
 ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ សាហាសេនមិ អសាហា-
 សេនមិ ធម្មាធម្មេន កោតេ បរិយេសិត្វា សាហាសេនមិ
 អសាហាសេនមិ អត្តានំ សុខនំ បិណោតិ ន សំវិកជតិ
 ន បុត្តានំ ករោតិ ។ អយំ តាមលំដាប់ តាមភោគី ត្វិហិ
 ហំនេហិ ចាសំសោ ត្វិហិ ហំនេហិ កាវយ្ហោ ។ កតមេហិ
 ត្វិហិ ហំនេហិ ចាសំសោ ។ ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ
 អសាហាសេនាតិ សមិទា បឋមេន ហំនេន ចាសំ-
 សោ ។ អត្តានំ សុខនំ បិណោតិ តិ សមិទា ធុតំយេន
 ហំនេន ចាសំសោ ។ កតមេហិ ត្វិហិ ហំនេហិ កា-
 វយ្ហោ ។ ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ សាហាសេនាតិ
 សមិទា បឋមេន ហំនេន កាវយ្ហោ ។ ន សំវិកជតិ
 ន បុត្តានំ ករោតិ តំ សមិទា ធុតំយេន ហំនេន
 កាវយ្ហោ ។ អយំ តាមលំដាប់ តាមភោគី សមេហិ ត្វិហិ
 ហំនេហិ ចាសំសោ សមេហិ ត្វិហិ ហំនេហិ កាវយ្ហោ ។

[២៧១] តាមលំដាប់ បញ្ចកាមភោគីបុគ្គលតំនិទាន តាម-
 ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វនិកោតាភសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែន
 ជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើជីវិត្តាហាននឹងមិនក្លាហាន លុះស្វនិកោតាភសម្បទ
 ដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើជីវិត្តាហាននឹងមិនក្លាហាន
 បានហើយ គំនិតខ្លួនឱ្យបានសុខ ឱ្យឆ្អែកឆ្អង ប៉ុន្តែមិនចែករំលែក មិន
 ធ្វើបុណ្យភ័ន្តិទ្បាងសោះ ។ បញ្ចកាមភោគី តាមភោគីបុគ្គលខ្លះ គួរ
 សរសើរដោយហេតុ ៦ ប្រការ គួរគំរាមដោយហេតុ ៦ ប្រការ ។
 គួរសរសើរដោយហេតុ ៦ ប្រការ គឺដូចម្តេច ។ គួរសរសើរដោយហេតុ
 ៦ ដូច្នោះថា តាមភោគីបុគ្គលខ្លះស្វនិកោតាភសម្បទដោយអំពើជា
 ធម៌ មិនជាអំពើជីវិត្តាហាន ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ៦ ដូច្នោះថា
 តាមភោគីបុគ្គលខ្លះធ្វើខ្លួនឱ្យបានសុខ ឱ្យឆ្អែកឆ្អង ។ គួរគំរាមដោយ
 ហេតុ ៦ ប្រការ គឺដូចម្តេច ។ គួរគំរាមដោយហេតុ ៦ ដូច្នោះ
 ថា តាមភោគីបុគ្គលខ្លះស្វនិកោតាភសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌
 ជាអំពើជីវិត្តាហាន ។ គួរគំរាមដោយហេតុ ៦ ដូច្នោះថា តាមភោគី-
 បុគ្គលខ្លះមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យភ័ន្តិទ្បាង ។ បញ្ចកាមភោគី
 តាមភោគីបុគ្គលខ្លះ គួរសរសើរដោយហេតុ ៦ ប្រការខ្លះ គួរគំរាមដោយ
 ហេតុ ៦ ប្រការខ្លះឯង ។

(២៨៦) តត្រី តាមណី យាយំ កាមភោគី ទន្សា-
 ទន្សោ កោតេ បរិយេសតិ សាហាសេនបិ អសាហាសេ-
 នបិ ទន្សាទន្សោ កោតេ បរិយេសិត្តា សាហាសេនបិ
 អសាហាសេនបិ អក្កានំ សុទេតិ បិណោតិ សំរិកេតិ
 បុត្តានិ ករោតិ ។ អយំ តាមណី កាមភោគី តិហិ
 ហិទេហិ ចាសំសោ ឯកេន ហិទេន ការយ្ហោ ។ កត-
 មេហិ តិហិ ហិទេហិ ចាសំសោ ។ ទន្សោ កោតេ
 បរិយេសតិ អសាហាសេនាតិ សមិទា បឋមេន ហិទេន
 ចាសំសោ ។ អក្កានំ សុទេតិ បិណោតិ តិ សមិទា ទុ-
 តិយេន ហិទេន ចាសំសោ ។ សំរិកេតិ បុត្តានិ
 ករោតិ តិ សមិទា តតិយេន ហិទេន ចាសំសោ ។
 កតមេន ឯកេន ហិទេន ការយ្ហោ ។ អទន្សោ កោ-
 តេ បរិយេសតិ សាហាសេនាតិ សមិទា ឯកេន ហិ-
 ទេន ការយ្ហោ ។ អយំ តាមណី កាមភោគី សមេហិ
 តិហិ ហិទេហិ ចាសំសោ សមិទា ឯកេន ហិទេន
 ការយ្ហោ ។

(២៨៧) ម្ចាស់តាមណី បណ្តាតាមរោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម-
 ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកកោតសម្បទដោយអំពើជាធម៌៖ មិនមែន
 ជាធម៌៖ ជាអំពើដ៏ក្លាហានដ៏មិនក្លាហាន លុះស្វែងរកកោតសម្បទ
 ដោយអំពើជាធម៌៖ មិនមែនជាធម៌៖ ជាអំពើដ៏ក្លាហានដ៏មិនក្លាហាន
 បានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អង ទាំងចែកវិលក ធ្វើបុណ្យ
 ទាំងឡាយទៀត ។ ម្ចាស់តាមណី កាមភោគីបុគ្គលនោះ គួរសរសើរ
 ដោយហេតុៗ ប្រការ គួរគំរឿលដោយហេតុៗ ប្រការ ។ គួរសរ-
 សើរដោយហេតុៗ ប្រការតិដូចម្តេច ។ គួរសរសើរដោយហេតុៗ ១
 ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកកោតសម្បទដោយអំពើជាធម៌
 ជាអំពើមិនក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយហេតុៗ ២ ដូច្នោះថា កាមភោគី
 បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អង ។ គួរសរសើរដោយហេតុ
 ៗ ៣ ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះចែកវិលក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។
 គួរគំរឿលដោយហេតុៗ ប្រការតិដូចម្តេច ។ គួរគំរឿលដោយ
 ហេតុៗ ប្រការដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកកោតសម្បទដោយ
 អំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ ម្ចាស់តាមណី កាមភោគី
 បុគ្គលនេះឯង គួរសរសើរដោយហេតុៗ ប្រការនេះ គួរគំរឿលដោយ
 ហេតុៗ ប្រការនេះឯង ។

[២៨៣] តត្រិ កាមណិ យ្យាយំ កាមកោតិំ ធម្មេន
 កោតេ បរិយេសតិំ អសាហសេន ធម្មេន កោតេ បរិ
 យេសិក្ខា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិំ បំណេតិំ ន
 សំវិកជេតិំ ន បុត្តានំ កាភេតិំ ។ អយំ កាមណិ កា
 មកោតិំ ទ្ធិហិ ហិរេហិ ទាសំសោ ឯកេន ហិរេន
 ការប្បេក ។ កតមេហិ ទ្ធិហិ ហិរេហិ ទាសំសោ ។
 ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិំ អសាហសេនាតិំ ឥមិហ
 បរិមេន ហិរេន ទាសំសោ ។ អត្តានំ សុខេតិំ បំ
 ណេតិំ ឥមិហ ធុតិយេន ហិរេន ទាសំសោ ។
 កតមេន ឯកេន ហិរេន ការប្បេក ។ ន សំវិកជេតិំ ន
 បុត្តានំ កាភេតិំ ឥមិហ ឯកេន ហិរេន ការប្បេក ។
 អយំ កាមណិ កាមកោតិំ ឥមេហិ ទ្ធិហិ ហិរេហិ
 ទាសំសោ ឥមិហ ឯកេន ហិរេន ការប្បេក ។

[២៨៣] ម្នាលនាមណី បណ្តាកាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម
 ភោគីបុគ្គលឯណា ស្រូវកេភោគសម្បូរដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើ
 ដ៏ក្លាហាន លុះស្រូវកេភោគសម្បូរដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើ
 ដ៏ក្លាហានទុរមេហិយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អង ប៉ុន្តែមិនថែក
 ថែលក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្នាលនាមណី កាមភោគីបុគ្គល
 នេះឯង គួរសរសើរដោយហេតុ៦ ប្រការ គួរចិរដៀលដោយហេតុ១
 ប្រការ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ៦ ប្រការដ៏ដូចម្តេច ។ គួរសរសើរ
 ដោយហេតុ១ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្រូវកេភោគសម្បូរដោយ
 អំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយហេតុ៦ ដូច្នេះ
 ថា កាមភោគីបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អង ។ គួរចិរដៀល
 ដោយហេតុ១ ប្រការដ៏ដូចម្តេច ។ គួរចិរដៀលដោយហេតុ១ ប្រការ
 ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះមិនថែកថែលក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។
 ម្នាលនាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ៦ ប្រការ
 នេះ គួរចិរដៀលដោយហេតុ១ ប្រការនេះឯង ។

កាមណីសំយុត្តំ

[២៨៤] តត្រិ កាមណិ យាយំ កាមភោតិ ធម្មេន

កោតេ បរិយសតិ អសាហាសេន ធម្មេន កោតេ

បរិយសត្តា អសាហាសេន អត្តានំ សុខេនិ បិណេតិ

សំវិគ្គេនិ បុត្តានិ ករោតិ តេ ច កោតេ តិចិទោ មុច្ចិ-

តោ អជ្ឈបេច្ឆា អនាគីវេនស្សរិ អនិស្សរណប្បត្តោ

បរិកុត្តតិ ។ អយំ កាមណិ កាមភោតិ តិហិ ហិទេហិ

ចាសំសោ ឯសេន ហិទេន កាមយ្ហោ ។ កតមេហិ

តិហិ ហិទេហិ ចាសំសោ ។ ធម្មេន កោតេ បរិយសតិ

អសាហាសេនាតិ វមិទា បមមេន ហិទេន ចាសំសោ ។

កាមណីសំយុត្ត

[២៨៤] ខ្នាលកាមណិ បណ្តាកាមភោតិបុគ្គលចាំនិទានៈ កាម-

ភោតិបុគ្គលឯកោ ស្វនិទេកោតសម្បុរដោយអំពើជាធម៌ មិនដាក់អំពើ

ដីក្លាហាន លុវស្វនិទេកោតសម្បុរដោយអំពើជាធម៌ មិនដាក់អំពើដីក្លា-

ហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឱ្យបានល្អ ឱ្យឆ្លាតដ្ឋាន ចាំនិទានលែក ធ្វើ

បុណ្យចាំនិទាយ ប៉ុន្តែប្រើប្រាស់កោតសម្បុរចាំនិទានៈ ភ័យ ជ្រុលជ្រប់

ផ្អែកផ្អួល មិនឃើញទោស មិនមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ចេញរលោះ ។

ខ្នាលកាមណិ កាមភោតិបុគ្គលាន គួរសរសើរដោយហេតុ ៧ ប្រការ

គួរគំរាមៀលដោយហេតុ ១ ប្រការ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ៧ ប្រការ

កើតឡើង ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ១ ផ្សេងថា កាមភោតិបុគ្គល

នោះស្វនិទេកោតសម្បុរដោយអំពើជាធម៌ មិនដាក់អំពើដីក្លាហាន ។

អត្តានំ សុខតំ បិណោតិភំ ឥមិទា ទុតិយេន ហិរេន
 ចាសំសោ ។ សំវិភជនំ បុត្តាណំ ករោតិភំ ឥមិទា តតិ-
 យេន ហិរេន ចាសំសោ ។ កតមេន ឋិតេន ហិរេន
 ការម្ហោ ។ តេ ច កោតេ គជិតោ មុត្តិតោ អដ្ឋា-
 បម្ហោ អនាទិទេនស្សវិ អនំស្សរណប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិភំ
 ឥមិទា ឋិតេន ហិរេន ការម្ហោ ។ អយំ កាមណំ
 កាមកោតិ ឥមេហំ តិហំ ហិរេហំ ចាសំសោ ឥមិទា
 ឋិតេន ហិរេន ការម្ហោ ។

(២៧៧) តត្រិ កាមណំ យាយំ កាមកោតិ ទម្មេន
 កោតេ បរិយេសនំ អសាហាសេន ទម្មេន កោតេ
 បរិយេសិត្វា អសាហាសេន អត្តានំ សុខតំ បិណោតិ
 សំវិភជនំ បុត្តាណំ ករោតិ តេ ច កោតេ អគជិ-
 តោ អមុត្តិតោ អទដ្ឋាបម្ហោ អនាទិទេនស្សវិ ទំស្សរ-

គួសរសើរដោយហេតុទី ២ ដូច្នេះថា កាមកោតិបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបាន
 សុខ ឲ្យវត្តកន្លង ។ គួសរសើរដោយហេតុទី ៣ ដូច្នេះថា កាមកោតិ-
 បុគ្គលនោះវេទករលក ធ្វើបុណ្យចាំនិទ្ធាយ ។ គួរតែជៀសដោយ
 ហេតុ ១ ប្រការតែដូចម្តេច ។ គួរតែជៀសដោយហេតុ ២ ប្រការដូច្នេះថា
 កាមកោតិបុគ្គលនោះប្រើប្រាស់កោតសម្បទាចាំនិទ្ធានោះ ឯបំ ជ្រុលជ្រប់
 ផ្នែកផ្នួល មិនឃើញទោស មិនមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងលោស្ន៍ខ្លួនចេញ
 សោះ ។ ម្ចាស់តាមណី កាមកោតិបុគ្គលនេះ គួសរសើរដោយហេតុ
 ៣ ប្រការនេះ គួរតែជៀសដោយហេតុ ១ ប្រការនេះឯង ។

(២៧៨) ម្ចាស់តាមណី បណ្តាកាមកោតិបុគ្គលចាំនិទ្ធានោះ កម្ម-
 កោតិបុគ្គលឯណា ស្វែងរកកោតសម្បទាដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើ
 ជីក្ខុហាន លុះស្វែងរកកោតសម្បទាដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើជីក្ខុ-
 ហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យវត្តកន្លង ចាំនិទ្ធាយលក
 ធ្វើបុណ្យចាំនិទ្ធាយ ចាំនិទ្ធាយប្រើប្រាស់កោតសម្បទាចាំនិទ្ធានោះ មិនឯបំ មិន
 ជ្រុលជ្រប់ មិនផ្នែកផ្នួល ជាគួរឃើញទោស ហានប្រាជ្ញាជាគ្រឿង

ណាឡាញា បរិកុញ្ញតិ ។ អយំ តាមណំ តាមកោតិ ច-
 ត្វហំ ហំទេហំ ចាសំសោ ។ កតមេហំ ចត្វហំ ហំទេហំ
 ចាសំសោ ។ ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ អសាហាសេ-
 ធាតិ សមីតា បថមេន ហំទេន ចាសំសោ ។ អត្តាប៌
 សុទេតិ បំណោតិ តិ សមីតា ធុតិយេន ហំទេន ចាសំ-
 សោ ។ សំរិកជតិ បុញ្ញាតិ កោតិ តិ សមីតា ធុតិយេន
 ហំទេន ចាសំសោ ។ តេ ច កោតេ អគជំតោ អមុច្ចំ-
 តោ អនជ្ឈមន្តោ អនិជេវនស្សវិ ចំស្សរណាឡាញា
 បរិកុញ្ញតិ តិ សមីតា ចតុត្តេន ហំទេន ចាសំសោ ។
 អយំ តាមណំ តាមកោតិ សមេហំ ចត្វហំ ហំទេហំ
 ចាសំសោ ។

លោសំរូនចេញ ។ ខ្នាលតាមណំ តាមកោតិបុគ្គលនេះ គួរសរសើរ
 ដោយហេតុ៦ ប្រការ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ៦ ប្រការអំបូរម្តង ។
 គួរសរសើរដោយហេតុ៧ ដូច្នេះថា តាមកោតិបុគ្គលនោះស្វនិកោតេ-
 សម្បុទ្ធដោយអំពើជាដើម មិនជាអំពើក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយ
 ហេតុ៧ ដូច្នេះថា តាមកោតិបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឱ្យបានសុខ ឱ្យវត្ត
 ភ្នំ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ៧ ដូច្នេះថា តាមកោតិបុគ្គលនោះ
 ថែកាលែក ធ្វើបុណ្យវាំងឡាយ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ៧ ដូច្នេះ
 ថា តាមកោតិបុគ្គលនោះប្រើប្រាស់រោគសម្បុទ្ធជាដំនោះ មិនរឹប មិន
 ជ្រុលជ្រំ មិនផ្អែកផ្អួល ជាអាការៈយិញខោស ទានប្រាជ្ញាជាគ្រឿង
 លោសំរូនចេញ ។ ខ្នាលតាមណំ តាមកោតិបុគ្គលនេះ គួរសរសើរ
 ដោយហេតុ៦ ប្រការនេះឯង ។

[២៥៦] តយោមេ កាមណំ ភមស្សំនោ លូទជីវិតោ
 សន្តោ សំវុទ្ធិមាតា លោកាស្មី ។ កតមេ តយោ ។ នន
 កាមណំ ឯតោច្ឆោ ភមស្សំ លូទជីវី សន្តោ^(១) អតារស្មា
 អនកាវយំ បព្វជិតោ ហោតិ អប្បេវធាម កុសលំ
 ធម្មំ អនិកាច្ឆយ្យំ អប្បេវធាម ទុក្ខំមនុស្សធម្មំ^(២) អល-
 មវ័យញ្ញាណនស្សនវិសេសំ សន្តិការយ្យន្តំ ។ លោ
 អត្តានំ វេតាមេតិ បរិវាមេតិ កុសលញ្ច ធម្មំ តាជិ-
 កច្ឆតិ ទុក្ខំមនុស្សធម្មំ អលមវ័យញ្ញាណនស្សនវិសេសំ
 ន សន្តិការេតិ ។ នន បន កាមណំ ឯតោច្ឆោ
 ភមស្សំ លូទជីវី សន្តោ អតារស្មា អនកាវយំ បព្វជិ-
 តោ ហោតិ អប្បេវធាម កុសលំ ធម្មំ អនិកាច្ឆយ្យំ
 អប្បេវធាម ទុក្ខំមនុស្សធម្មំ អលមវ័យញ្ញាណនស្សន-
 វិសេសំ សន្តិការយ្យន្តំ ។ លោ អត្តានំ វេតាមេតិ

១ ទ. ប. ធា ។ ២ ទុក្ខំមនុស្សធា ។

[២៥៦] ប្រាសាមណី បុគ្គលអ្នកបានគបៈ មានការចំភ្លឺម
 ជីវិតដ៏ស្រស់ស្រាយ ពាក្យនោះ បាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល ឧត្តមភិក្ខុ
 ម្តេច ។ ប្រាសាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបានគបៈ
 បានការចំភ្លឺមជីវិតដ៏ស្រស់ស្រាយ បានសព្វ ចេញចាកផ្ទះទៅបួសដោយ
 គិតថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ កក្កាអញ្ចតប្បិបាទសម្រេចខ្ញុំកុសលធម៌ ធ្វើម្តេចហ្ន៎
 កក្កាអញ្ចតប្បិធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ខ្ញុំទុក្ខំមនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែល
 គួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។ បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ
 ឲ្យខ្លាចផ្សាផង មិនបានសម្រេចខ្ញុំកុសលធម៌ផង មិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់
 ខ្ញុំទុក្ខំមនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រ-
 សើរផង ។ ប្រាសាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបានគបៈ
 បានការចំភ្លឺមជីវិតដ៏ស្រស់ស្រាយ បានសព្វ ចេញចាកផ្ទះទៅបួសដោយ
 គិតថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ កក្កាអញ្ចតប្បិបាទសម្រេចខ្ញុំកុសលធម៌ ធ្វើម្តេចហ្ន៎
 កក្កាអញ្ចតប្បិធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ខ្ញុំទុក្ខំមនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែល
 គួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។ បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ

ដីវី តីហិ ហិទេហិ ការយោ ។ កតមេហិ តីហិ
 ហិទេហិ ការយោ ។ អត្តានំ អាតាមេតិ បរិកាមេតីតិ
 ឥមិទា បឋមេទ ហិទេទ ការយោ ។ កុសលញ្ច ធម្មំ
 ទានំតច្ចតីតិ ឥមិទា ទុតិយេទ ហិទេទ ការយោ ។
 ទុត្តរិមទុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសំ ទ
 សច្ចិកាកេតីតិ ឥមិទា តតិយេទ ហិទេទ ការយោ ។
 អយំ តាមណិ តបស្សី លូទដីវី ឥមេហិ តីហិ ហិទេហិ
 ការយោ ។

[២៨៨] តត្រិ តាមណិ យាយំ តបស្សី លូទដីវី
 អត្តានំ អាតាមេតិ បរិកាមេតិ កុសលញ្ចំ ទោ ធម្មំ
 អនំតច្ចតិ ទុត្តរិមទុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិ-
 សេសំ ទ សច្ចិកាកេតិ ។ អយំ តាមណិ តបស្សី
 លូទដីវី ទ្ធិហិ ហិទេហិ ការយោ វិកេទ ហិទេទ ទាសំ-
 សោ ។ កតមេហិ ទ្ធិហិ ហិទេហិ ការយោ ។ អត្តានំ អា-
 តាមេតិ បរិកាមេតីតិ ឥមិទា បឋមេទ ហិទេទ ការយោ ។

ហ្នំនេះ គួរតែរៀនដោយហេតុ ៣ ប្រការ ។ គួរតែរៀនដោយ
 ហេតុ ៣ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរតែរៀនដោយហេតុទី ១ ដូច្នោះថា
 បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យខ្លោចផ្ស ។ គួរតែរៀនដោយ
 ហេតុទី ២ ដូច្នោះថា បុគ្គលនោះមិនទាន់សម្រេចខ្លួនកុសលធម៌ ។ គួរតែ-
 រៀនដោយហេតុទី ៣ ដូច្នោះថា បុគ្គលនោះមិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ខ្លួនឲ្យគ្រូ-
 មនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។
 ម្ចាស់តាមណិ បុគ្គលអ្នកមានឈៈ មានការចំភ្លៃដ៏វិកលសីលហ្នំនេះ
 គួរតែរៀនដោយហេតុ ៣ ប្រការនេះឯង ។

[២៨៨] ម្ចាស់តាមណិ បណ្តាបុគ្គលភ័ន្តនោះ បុគ្គលអ្នកមាន
 ឈៈ មានការចំភ្លៃដ៏វិកលសីលហ្នំឯណា ធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យ
 ខ្លោចផ្ស ក៏ទាន់សម្រេចខ្លួនកុសលធម៌ តែមិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ខ្លួនឲ្យគ្រូ-
 មនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។
 ម្ចាស់តាមណិ បុគ្គលអ្នកមានឈៈ មានការចំភ្លៃដ៏វិកលសីលហ្នំនេះ
 គួរតែរៀនដោយហេតុ ២ ប្រការ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការ ។
 គួរតែរៀនដោយហេតុ ២ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរតែរៀនដោយ
 ហេតុទី ១ ដូច្នោះថា បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យខ្លោចផ្ស ។

តាមលំដាប់

ឧត្តរិមនុស្សធម៌ អលមរិយញ្ញាណនុស្សនវិសេសំ ន
សច្ច្រករេតិកំ វិមិថា ធុតិយេន វារេនេ កាមយ្ហោ ។
កតមេន វិកេនេ វារេនេ ចាសំសោ ។ កុសលំ
ហិ ខោ ធម្មំ អធិកច្ចតិកំ វិមិថា វិកេនេ វារេនេ
ចាសំសោ ។ អយំ កាមណិ តបស្សី លូទដីរី វិមេហិ
ទ្ធិហិ វារេហិ កាមយ្ហោ វិមិថា វិកេនេ វារេនេ ចាសំ-
សោ ។

[២៨៧] តត្រិ កាមណិ យ្ហយំ តបស្សី លូទដីរី
អត្តានំ អាតាបេតិ បរិកាបេតិ កុសលំ ច ធម្មំ
អធិកច្ចតិ ឧត្តរិមនុស្សធម៌ អលមរិយញ្ញាណនុស្សន-
វិសេសំ សច្ច្រករេតិ ។ អយំ កាមណិ តបស្សី
លូទដីរី វិកេនេ វារេនេ កាមយ្ហោ ទ្ធិហិ វារេហិ
ចាសំសោ ។ កតមេន វិកេនេ វារេនេ កា-
មយ្ហោ ។ អត្តានំ អាតាបេតិ បរិកាបេតិ វិមិថា
វិកេនេ វារេនេ កាមយ្ហោ ។ កតមេហិ ទ្ធិហិ
វារេហិ ចាសំសោ ។ កុសលំ ច ធម្មំ អធិ-
កច្ចតិ វិមិថា បវមេន វារេនេ ចាសំសោ ។

តាមលំដាប់

គួរតែរៀនដោយហេតុ៦ ដូច្នោះថា បុគ្គលនោះមិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់
ឲ្យឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញ្ញាណដ៏ប្រសើរ
សើរ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ១ ប្រការតែដូចម្តេច ។ គួរសរសើរ
ដោយហេតុ១ ប្រការដូច្នោះថា បុគ្គលនោះបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ។
ម្ចាស់ភាមណី បុគ្គលអ្នកមានគបៈ មានការចំភ្លំមជ្ជិកដ៏សៅហ្មងនៃ
គួរតែរៀនដោយហេតុ៦ ប្រការនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ១ ប្រការ
នេះឯង ។

[២៨៧] ម្ចាស់ភាមណី បុគ្គលនោះមិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់
ឲ្យឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញ្ញាណដ៏ប្រសើរ
សើរ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ១ ប្រការតែដូចម្តេច ។ គួរសរសើរ
ដោយហេតុ១ ប្រការដូច្នោះថា បុគ្គលនោះបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ។
ម្ចាស់ភាមណី បុគ្គលអ្នកមានគបៈ មានការចំភ្លំមជ្ជិកដ៏សៅហ្មង
នៃ គួរតែរៀនដោយហេតុ១ ប្រការ គួរសរសើរដោយហេតុ៦ ប្រ-
ការ ។ គួរតែរៀនដោយហេតុ១ ប្រការតែដូចម្តេច ។ គួរតែរៀន
ដោយហេតុ១ ប្រការដូច្នោះថា បុគ្គលនោះមិនធ្វើឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យ
ភ្លេចផ្សំ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ៦ ប្រការតែដូចម្តេច ។ គួរសរ-
សើរដោយហេតុ១ ដូច្នោះថា បុគ្គលនោះបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ។

ឧត្តរិមនុស្សធម៌ អលមរិយញ្ញាណនស្សនវិសេសំ សច្ចិ-
ករោតិភិ ឥមិទា នុតិយេន ហិទេន ចាសំសោ ។ អយំ
កាមណិ ភមស្សិ លុទដិវី ឥមិទា ឯកោន ហិទេន
ការយ្ហា ឥមេហិ ដ្ឋិហិ ហិទេហិ ចាសំសោ ។

(២៧០) តិស្សោ ឥមា កាមណិ សច្ចិដ្ឋិកា ទិដ្ឋ-
ន អកាលំកា ឯហិមស្សិកា ឱបនយំកា បទុត្តំ
វេទិតញ្ញា វិញ្ញហិ ។ កកមា តិស្សោ ។ យំ វត្តា
វកាជិករណំ អត្តព្យាពាធាយមិ^(*) ចេតេតិ បរព្យាពា-
ធាយមិ ចេតេតិ ទុកយព្យាពាធាយមិ ចេតេតិ វកេ
មហិទេ ទេវ អត្តព្យាពាធាយមិ ចេតេតិ ន បរព្យា-
ពាធាយមិ ចេតេតិ ន ទុកយព្យាពាធាយមិ ចេ-
តេតិ សច្ចិដ្ឋិកា ទិដ្ឋន អកាលំកា ឯហិមស្សិ-
កា ឱបនយំកា បទុត្តំ វេទិតញ្ញា វិញ្ញហិ ។ យំ
នុដ្ឋា ទោសាជិករណំ អត្តព្យាពាធាយមិ ចេតេតិ

* ម. អត្តព្យាពាធាយមិ ។

គួរសរសើរដោយហេតុទី ២ ដូច្នេះថា បុគ្គលិទោះធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវគុតិ-
បទុស្សធម៌ ជាធម៌វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញ្ញាណដ៏ច្រើន ។
ម្ចាស់កាមណិ បុគ្គលអ្នកមានគមៈ មានការចំភ្លឹមជិតជំងឺសាហ្មនិទេ
គួរគំរើលដោយហេតុ ១ ប្រការនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ២ ប្រការ
នោះឯង ។

(២៧០) ម្ចាស់កាមណិ ធម្មជាតិ ឲ្យ ប្រការនេះជាធម្មជាតិដែល
បុគ្គលឃើញច្បាស់ខ្លួនឯង មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនទើបចំកាល គួរ
ផលរំលឹមស្សវិធី គួរបង្ហាញមកទុកក្នុងចិត្ត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគួរ
ដឹងច្បាស់ចំពោះខ្លួន ។ ធម្មជាតិ ឲ្យ ប្រការនេះដូចម្តេច ។ បុគ្គលអ្នកមាន
ការម្រឹក ភែនត្រិះរិះដើម្បីប្រើប្រាស់ខ្លួនឯងផង ត្រិះរិះដើម្បីប្រើប្រាស់
បុគ្គលដទៃផង ត្រិះរិះដើម្បីប្រើប្រាស់ទាំងពីរភាគផង ព្រោះមានការម្រឹក
ជាហេតុ កាលបើបុគ្គលលទ្ធផលម្រឹកបាត់បង់ ទើបមិនត្រិះរិះដើម្បី
ប្រើប្រាស់ខ្លួនឯងផង មិនត្រិះរិះដើម្បីប្រើប្រាស់បុគ្គលដទៃផង មិនត្រិះ
រិះដើម្បីប្រើប្រាស់ទាំងពីរភាគផង (នេះ) ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលឃើញ
ច្បាស់ខ្លួនឯង មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនទើបចំកាល គួរផលរំលឹមស្ស-
វិធី គួរបង្ហាញមកទុកក្នុងចិត្ត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគួរដឹងច្បាស់ចំពោះ
ខ្លួន ។ បុគ្គលអ្នកមានចិត្តប្រឡូស ភែនត្រិះរិះដើម្បីប្រើប្រាស់ខ្លួនឯងផង

តាមលំដាប់យុទ្ធ

បរព្យាតាធាយមំ ទេតេតិ ឧកយេព្យាតាធាយមំ ទេតេតិ
 ទោសេ បហំនេ នេ អត្តព្យាតាធាយមំ ទេតេតិ ន
 បរព្យាតាធាយមំ ទេតេតិ ន ឧកយេព្យាតាធាយមំ ទេ
 តេតិ សង្ក្ខេតិកា ធិដ្ឋរា អកាលំកា វហំបស្សិកា
 ឧបទយំកា បទ្ធកំ វេទិតញា វិញ្ញហំ ។ យំ ម្យោ
 មោហានិកាណំ អត្តព្យាតាធាយមំ ទេតេតិ បរព្យាតា
 ធាយមំ ទេតេតិ ឧកយេព្យាតាធាយមំ ទេតេតិ មោហេ
 បហំនេ នេ អត្តព្យាតាធាយមំ ទេតេតិ ន បរព្យា
 តាធាយមំ ទេតេតិ ន ឧកយេព្យាតាធាយមំ ទេតេតិ
 សង្ក្ខេតិកា ធិដ្ឋរា អកាលំកា វហំបស្សិកា ឧប
 ទយំកា បទ្ធកំ វេទិតញា វិញ្ញហំ ។ សមា ទោ តាមណំ
 តិស្សោ សង្ក្ខេតិកា ធិដ្ឋរា អកាលំកា វហំបស្សិកា

តាមលំដាប់យុទ្ធ

ត្រិវិវេដីម្យិប្រិកប្រិទបុគ្គលវេទផន ត្រិវិវេដីម្យិប្រិកប្រិទតាំងពីរោង
 ផន ព្រោះមានចិត្តច្រឡំស្តង់ហេតុ កាលបើបុគ្គលលះបង់ចិត្តប្រឡូក
 បាមហើយ ទើបមិនត្រិវិវេដីម្យិប្រិកប្រិទខ្លួនឯងផន មិនត្រិវិវេដីម្យិ
 ប្រិកប្រិទបុគ្គលវេទផន មិនត្រិវិវេដីម្យិប្រិកប្រិទតាំងពីរោងផន (នេះ)
 ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ខ្លួនឯង មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនទាន់
 ចាំកាល គួរដល់ឯហំបស្សិវិធី គួរបង្ហោមកទុកក្នុងចិត្ត ក្នុងប្រាជ្ញាតាំង
 ឲ្យយក្នុងចិត្តច្បាស់ចំពោះខ្លួន ។ បុគ្គលក្នុងភ្នែក ភក្តិត្រិវិវេដីម្យិ
 ប្រិកប្រិទខ្លួនឯងផន ត្រិវិវេដីម្យិប្រិកប្រិទបុគ្គលវេទផន ត្រិវិវេដីម្យិ
 ប្រិកប្រិទតាំងពីរោងផន ព្រោះមានសេចក្តីភ្នែកហេតុ កាលបើ
 បុគ្គលលះបង់សេចក្តីភ្នែកបាមហើយ ទើបមិនត្រិវិវេដីម្យិប្រិកប្រិទខ្លួន
 ឯងផន មិនត្រិវិវេដីម្យិប្រិកប្រិទបុគ្គលវេទផន មិនត្រិវិវេដីម្យិប្រិក
 ប្រិទតាំងពីរោងផន (នេះ) ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ខ្លួនឯង
 មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនទាន់ចាំកាល គួរដល់ឯហំបស្សិវិធី គួរបង្ហោម
 កទុកក្នុងចិត្ត ក្នុងប្រាជ្ញាតាំងឲ្យយក្នុងចិត្តច្បាស់ចំពោះខ្លួន ។ ម្ចាស់
 តាមណី ធម្មជាតិចំពោះច្រកានេះឯង ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលឃើញ
 ច្បាស់ខ្លួនឯង មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនទាន់ចាំកាល គួរដល់ឯហំបស្សិវិធី

ឧបទយំកា បច្ចុត្តំ វេទិតត្វា វិញ្ញាហិតំ ។ ឃរំ វុត្ត

កសិយោ តាមណី កកវន្តំ ឯកទេវេច អភិក្កន្តំ កន្ត

អភិក្កន្តំ កន្ត ។ បេ ។ ឧទាសកំ មំ កកវំ ជាវេតុ

អន្តតក្កេ ចាណុបេតំ សរណន្តតន្តំ ។ ត្វាទសមំ ។

[២៧០] ឯកំ សមយំ កកវំ កោឡិយេសុ

វិហារតំ ឧត្តរាម កោឡិយានំ ចំកនោ ។ អដទោ

ចាដលំយោ តាមណី យេន កកវំ កេតុបសន្តមំ

ឧបសន្តមិត្វា កកវន្តំ អភិវទេត្វា ឯកមន្តំ ចំលីទំ ។

គួបេត្តិមមកុកកុដិច្ចំ អ្នកប្រាជ្ញតំវិនិច្ឆ័យន្តរេតិចំពោះខ្លួន ។ កាល

បើព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពសិយតាមណី ពោល

សរសើរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះ ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ភ្នំច្បាស់

ណាស់ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចាំទុកខ្ញុំព្រះ

អង្គថាជាឧទាសក អ្នកដល់បេពេកមន៍ស្មើរវាយជិវិក តាំងអំពីវិទ្យុនេ

ជាតិមកទៅ ។ ចប់សូត្រទី ១២ ។

[២៧១] សម័យអួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងនិមលឃ្លោ

ឧត្តរ មេសំក្នុងក្សត្រិយ៍កោឡិយៈ ក្នុងកោឡិយេផលបទ ។ ត្រាឆោ

តាមណីឃ្លោទូដលិយៈចូលទៅតាមព្រះដ៏មានព្រះភាគ សុខចូលទៅ

ដល់ កំពុងបង្ខំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

ឯវំ វេនតិ អហំ មាយំ ជាតាមីតិ ។ សោ ឯវំ វេនតិ អហំ មាយាវីតិ ។ តត្ថេវ តំ ភក្កវំ ហោតិ តថេវ តំ សុក្កតិ^(១) ហោតិ តំ ។ តេនហំ តាមណំ ឆាញ្ចិ^(២)វេត្ត បដិប្បដ្ឋិស្សមិ ។ យថា តេ ខមេយ្យ តថា តំ ព្យាគ- រយ្យសិ ។

(២៧២) តំ កី មញ្ញសំ តាមណំ ជាតាសិ ត្វំ^(៣) កោឡិយាធំ លម្ពុទ្ធស្សោ ភវេតិ ។ ជាតា- មហំ កន្តេ កោឡិយាធំ លម្ពុទ្ធស្សោ ភវេតិ ។ តំ កី មញ្ញសំ តាមណំ កំមន្តិយា កោឡិយាធំ លម្ពុទ្ធស្សោ ភវេតិ ។ យេ ច កន្តេ កោឡិ- យាធំ ចោរ តេ ច បដិសេនេតុំ យាធំ ច កោឡិ- យាធំ ទូតេយ្យាធំ តាធំ ច មហាតុំ^(៤) ឯតន្តិយា កន្តេ កោឡិយាធំ លម្ពុទ្ធស្សោ ភវេតិ ។ តំ កី មញ្ញសំ តាមណំ ជាតាសិ ត្វំ កោឡិយាធំ ជិកមេ លម្ពុទ្ធស្សោ ករេ សិលវត្តោ វិ តេ ទុស្សិលា

១ ១. សុត្តោ ។ ២ ឆ. ឡ. ១ ។ ៣ ១. ឯត្តន្តប ភាមណីនិមិ បាឃោ ហោតិ ។ ៤ ហោតិ ។

កោលថា ខ្ញុំចេះមាយាដូច្នោះ ។ បុគ្គលនោះក៏រៀនដូចជាគោលថា ខ្ញុំជាអ្នក មានចាចោដូច្នោះដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្រះភាគ ពាក្យនោះវែង មានក្នុងរឿងនោះ បពិត្រព្រះបុគ្គល ពាក្យនោះវែងមានដូច្នោះឯង ។ ច្បាលតាមណី ឃើញដូច្នោះ គាត់អត់នឹងសួរអ្នកក្នុងរឿងនោះ ។ អ្នកគាប់ចិត្ត យ៉ាងណា អ្នកប្បិព្វកររឿងនោះយ៉ាងនោះចុះ ។

(២៧២) ច្បាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក ស្គាល់ពួកលម្ពុទ្ធស្សោជាអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោរៀយវេរិយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គស្គាល់ពួកលម្ពុទ្ធស្សោជាអមាត្យរបស់ ពួកក្សត្រិយ៍កោរៀយវេរិយ ។ ច្បាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ពួកលម្ពុទ្ធស្សោជាអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោរៀយវេរិយមានប្រ- យោជន៍អ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកលម្ពុទ្ធស្សោជាអមាត្យរបស់ពួក ក្សត្រិយ៍កោរៀយវេរិយមានប្រយោជន៍ដូច្នោះទេ ដើម្បីពិនិត្យគោរៀយវេរិយកោ- រៀយវេរិយ ដើម្បីទាំងទៀងទូរកម្មនៃពួកកោរៀយវេរិយ ។ ច្បាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នកស្គាល់ពួកលម្ពុទ្ធស្សោជាអមាត្យក្នុង និមាមរបស់ពួកកោរៀយវេរិយ អមាត្យទាំងនោះជាអ្នកមានសិលប្បទ្រិស្ត

តាមលំដាប់យុគ្គ

ភត្ត ។ តាមហំ កន្លែ កោឡិយានំ លម្ពទ្ធស្យតោ កដេ
 ទុ ចាបទម្មេ យេ ច លោតោ ទុស្សីលា
 ចាបទម្មា កោឡិយានំ លម្ពទ្ធស្យតោ កដា តេសំ
 អញ្ញតរាតំ ។ យោ ទុ ទោ កាមណី វិវំ វេយ្យ
 ចាដលំយោ កាមណី ជាតាតំ កោឡិយានំ លម្ព-
 ទ្ធស្យតោ កដេ ទុស្សីលេ ចាបទម្មេ ចាដលំយោបិ
 កាមណី ទុស្សីលោ ចាបទម្មាតំ សម្មា ទុ ទោ លោ
 វេហោតោ វេយ្យតំ ។ តោ ហេតំ កន្លែ ។ អញ្ញ
 កន្លែ កោឡិយានំ លម្ពទ្ធស្យតោ កដា អញ្ញាហ-
 មស្សិ អញ្ញថា ទម្មា កោឡិយានំ លម្ពទ្ធស្យតោ កដា
 អញ្ញថា ទម្មាហមស្សិតំ ។ តំ ហំ តាម កាមណី ទ
 លទ្ធសិ ចាដលំយោ កាមណី ជាតាតំ កោឡិយានំ
 លម្ពទ្ធស្យតោ កដេ ទុស្សីលេ ចាបទម្មេ ទ ច ចាដ-
 លំយោ កាមណី ទុស្សីលោ ចាបទម្មាតំ តស្មា^(១)

១ ទ. ទ. វស្ស ។

តាមលំដាប់យុគ្គ

សិលវដេថុ ។ បតំត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គស្គាល់តួកលម្ពទ្ធស្យតោដា
 អមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈថាជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ត្រក់
 មួយទៀត ពួកជនឯកអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ត្រក់ក្នុងរលោក
 បព្ភាជនទាំងនោះ តួកលម្ពទ្ធស្យតោអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈ
 គឺជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ត្រក់មួយដែរ ។ ម្ចាស់តាមណី ជន
 ឯករាជ្យយ៉ាងនេះថា បាដលិយតាមណីស្គាល់តួកលម្ពទ្ធស្យតោដា
 អមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈថាជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ត្រក់
 ឯបាដលិយតាមណីគឺជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ត្រក់ដែរ កាលបើជន
 ទាំងនោះពាលដូច្នោះគឺឈ្មោះថាពាលដោយត្រិមត្រិវដេថុ ។ មិនមែន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ បតំត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តួកលម្ពទ្ធស្យតោអមាត្យ
 របស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈថាពួកផ្សេង ខ្ញុំព្រះអង្គជាមនុស្សផ្សេង
 តួកលម្ពទ្ធស្យតោអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈមានធម៌ផ្សេង ខ្ញុំព្រះ
 អង្គគឺមានធម៌ផ្សេង ។ ម្ចាស់តាមណី អ្នកឯងមិនបាទទូលក្សត្រិយ៍
 ថា បាដលិយតាមណីស្គាល់តួកលម្ពទ្ធស្យតោអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍
 កោឡិយៈថាជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ត្រក់ ចំរើនឯកបាដលិយ-
 តាមណីគឺមិនមែនជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ត្រក់ទេ ព្រោះហេតុនោះ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សម្រាយននវគ្គ

ភជាគតោ ច លដ្ឋតិ ភជាគតោ មាយំ ជាតាភិ
ច ច ភជាគតោ មាយាវីតំ ។

(៤៧៣) មាយត្តាហំ កាមណិ បជាតាមិ មាយាយ
ច វិចាកំ យថាបដិបន្នោ ច មាយាវី កាយស្ស
ភេតា បរំ មរណា អថាយំ ទុក្ខតិ វិទិតាតំ ជិវយំ
ឧបបដ្ឋតិ តព្វ បជាតាមិ ។ ចាណាតិចាតត្តាហំ
កាមណិ បជាតាមិ ចាណាតិចាតស្ស ច វិចាកំ
យថាបដិបន្នោ ច ចាណាតិចាតិ កាយស្ស ភេតា
បរំ មរណា អថាយំ ទុក្ខតិ វិទិតាតំ ជិវយំ ឧប-
បដ្ឋតិ តព្វ បជាតាមិ ។ អនិច្ឆាទាធំ ចាហំ កា-
មណិ បជាតាមិ អនិច្ឆាទាធំស្ស ច វិចាកំ យថាប-
ដិបន្នោ ច អនិច្ឆាទាយិ កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា
អថាយំ ទុក្ខតិ វិទិតាតំ ជិវយំ ឧបបដ្ឋតិ តព្វ បជា-
តាមិ ។ កាយេសុ មិច្ឆាទាត្តាហំ កាមណិ បជាតាមិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សម្រាយននវគ្គ

ព្រៃភជាគតិមិទុពានុវិហារេវ ព្រៃភជាគតស្តាលំមាយាមិ
ព្រៃភជាគតិមិទុពានុវិហារេវ ។

(៤៧៣) មាយត្តាហំ កាមណិ បជាតាមិ មាយាយ
ច វិចាកំ យថាបដិបន្នោ ច មាយាវី កាយស្ស
ភេតា បរំ មរណា អថាយំ ទុក្ខតិ វិទិតាតំ ជិវយំ
ឧបបដ្ឋតិ តព្វ បជាតាមិ ។ ចាណាតិចាតត្តាហំ
កាមណិ បជាតាមិ ចាណាតិចាតស្ស ច វិចាកំ
យថាបដិបន្នោ ច ចាណាតិចាតិ កាយស្ស ភេតា
បរំ មរណា អថាយំ ទុក្ខតិ វិទិតាតំ ជិវយំ ឧប-
បដ្ឋតិ តព្វ បជាតាមិ ។ អនិច្ឆាទាធំ ចាហំ កា-
មណិ បជាតាមិ អនិច្ឆាទាធំស្ស ច វិចាកំ យថាប-
ដិបន្នោ ច អនិច្ឆាទាយិ កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា
អថាយំ ទុក្ខតិ វិទិតាតំ ជិវយំ ឧបបដ្ឋតិ តព្វ បជា-
តាមិ ។ កាយេសុ មិច្ឆាទាត្តាហំ កាមណិ បជាតាមិ

កាយេសុ មិច្ឆាចារិយា ច វិចារឹកំ យថាបដិមន្ទោ
 ច កាយេសុ មិច្ឆាចារិ កាយេសុ ភេតា បរិ មរណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ វិយំ ឧបបន្នតិ
 តត្ថ បដាទាមិ ។ មុសាភិទត្ថាហំ កាមណិ បដា-
 ទាមិ មុសាភិទស្ស ច វិចារឹកំ យថាបដិមន្ទោ ច
 មុសាភិទី កាយេសុ ភេតា បរិ មរណា អចាយំ
 ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ វិយំ ឧបបន្នតិ តត្ថ បដាទាមិ ។
 មិសុណាភិទំ ចាហំ កាមណិ បដាទាមិ មិសុណាភិទា-
 យ ច វិចារឹកំ យថាបដិមន្ទោ ច មិសុណាភិទោ កា-
 យេសុ ភេតា បរិ មរណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ វិ-
 យំ ឧបបន្នតិ តត្ថ បដាទាមិ ។ ធុរុសភិទំ ហាហំ
 កាមណិ បដាទាមិ ធុរុសភិទាយ ច វិចារឹកំ យថា-
 បដិមន្ទោ ច ធុរុសភិទោ កាយេសុ ភេតា បរិ មរណា
 អចាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ វិយំ ឧបបន្នតិ តត្ថ
 បដាទាមិ ។ សម្មប្បណាមត្ថាហំ កាមណិ បដាទាមិ

និវេសនៃកាយេសុមិច្ឆាចារិ ទំនិបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តកាយេសុមិច្ឆាចារិ
 ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកព្រួយភយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុង
 កំណើតគិរិច្ឆោម ប្រេត អសុរកាយ ឧកោនោរសោត គឺជាគតស្គាល់
 ច្បាស់ដែរ ។ ម្ចាស់គាមណី គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់ខ្លះមុសាភិទនិវេសនៃ
 មុសាភិទ ទំនិបុគ្គលអ្នកពោលមុសាភិទ ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែក
 ព្រួយភយភយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតគិរិច្ឆោម ប្រេត អសុរ-
 កាយ ឧកោនោរសោត គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្ចាស់គាមណី
 គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់ខ្លះមិសុណាភិទនិវេសនៃមិសុណាភិទ ទំនិ
 បុគ្គលអ្នកពោលមិសុណាភិទ ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកព្រួយភយ
 ស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតគិរិច្ឆោម ប្រេត អសុរកាយ ឧកោ-
 នោរសោត គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្ចាស់គាមណី គឺជាគតស្គាល់
 ច្បាស់ខ្លះធុរុសភិទនិវេសនៃធុរុសភិទ ទំនិបុគ្គលអ្នកពោលធុរុសភិទ
 ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកព្រួយភយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើត
 ក្នុងកំណើតគិរិច្ឆោម ប្រេត អសុរកាយ ឧកោនោរសោត គឺជាគត
 ស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្ចាស់គាមណី គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់ខ្លះសម្មប្បណាមៈ

សម្មប្បណាមស្ស ច វិចារកំ យថាបដិមន្ទោ ច សម្មប្បណាមី កាយស្ស កេតា បរិ មរណា អថាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តានំ ធិរយំ ទុបបដ្ឋតិ តត្ស បដាទាមិ ។ អភិជ្ឈក្សាហំ កាមណិ បដាទាមិ អភិជ្ឈាយ ច វិចារកំ យថាបដិមន្ទោ ច អភិជ្ឈក្សា កាយស្ស កេតា បរិ មរណា អថាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តានំ ធិរយំ ទុបបដ្ឋតិ តត្ស បដាទាមិ ។ ក្សាទាធម្មនោសត្តាហំ កាមណិ បដាទាមិ ក្សាទាធម្មនោសស្ស ច វិចារកំ យថាបដិមន្ទោ ច ក្សាបន្តចិត្តោ កាយស្ស កេតា បរិ មរណា អថាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តានំ ធិរយំ ទុបបដ្ឋតិ តត្ស បដាទាមិ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ទាហំ កាមណិ បដាទាមិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ច វិចារកំ យថាបដិមន្ទោ ច មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ កាយស្ស កេតា បរិ មរណា អថាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តានំ ធិរយំ ទុបបដ្ឋតិ តត្ស បដាទាមិ ។

នំផលនៃសម្មប្បណាមៈ ចាំបុគ្គលអ្នកពោលសម្មប្បណាមៈ (ប្រតិបត្តិ យ៉ាងណា លុះបែកគ្នាយកនិកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើត អិច្ឆាន ប្រែក អសុភោយ ខោតខោលោត ក៏គឺជាអស្គាល់ច្បាស់ ដែរ ។ ម្នាលភាមណី គឺជាអស្គាល់ច្បាស់នូវអភិជ្ឈាននិផលនៃអភិជ្ឈា ចាំបុគ្គលអ្នកមានអភិជ្ឈា (ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកគ្នាយកនិកាយ ស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតអិច្ឆាន ប្រែក អសុភោយ ខោតខោលោត ក៏គឺជាអស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលភាមណី គឺជាអស្គាល់ ច្បាស់នូវសេចក្តីប្រឡូស្តដោយអំណាចព្យាបាទនិផលនៃសេចក្តីប្រឡូស្ត ដោយអំណាចព្យាបាទ ចាំបុគ្គលអ្នកមានចិត្តព្យាបាទ (ប្រតិបត្តិយ៉ាង ណា លុះបែកគ្នាយកនិកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតអិច្ឆាន ប្រែក អសុភោយ ខោតខោលោត ក៏គឺជាអស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាល ភាមណី គឺជាអស្គាល់ច្បាស់នូវមិច្ឆាទិដ្ឋិនិផលនៃមិច្ឆាទិដ្ឋិ ចាំបុគ្គល ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ (ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកគ្នាយកនិកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅ កើតក្នុងកំណើតអិច្ឆាន ប្រែក អសុភោយ ខោតខោលោត ក៏គឺជាអស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។

កាមណីសំយុត្តំ

[២៧២] សន្តិ ហិ កាមណិ ឯកេ សមណក្រាញ្ច-
 ណា ឯវិវាទិទោ ឯវិទិដ្ឋិទោ យោ កោចិ ឆាលាមត៌-
 មាមេតិ សព្វោ សោ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ ឆោមនស្សំ
 បដិសំវេទយតិ យោ កោចិ អនិច្ចំ អាទិយតិ សព្វា
 សោ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ ឆោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ
 យោ កោចិ កាមេសុ មិច្ឆាចរតិ សព្វោ សោ ធិដ្ឋេវ
 ធម្មេ ទុក្ខំ ឆោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ យោ កោចិ
 មុសា ពណតិ សព្វោ សោ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ ឆោម-
 នស្សំ បដិសំវេទយតិ ។

[២៧៣] ទិស្សតិ ទោ ធម បទ កាមណិ សទេការោ
 មាលី កុណ្ណាលី សុទហានោ សុវលំតោ កេម្យំភារោ
 សមស្សុ ឥន្ទុកាមេហិ វាជា មញ្ញោ បរិចារេន្តោ ។

កាមណីសំយុត្តំ

[២៧៤] ម្ចាស់គាមណី សមណក្រាញ្ចណ៍ពួកមួយ ជាអ្នក
 មានវិទៈយ៉ាវិទៈ មានទិដ្ឋិយ៉ាវិទៈថា បុគ្គលឯណាខ័មួយសម្លាប់សត្វ
 បុគ្គលចាំឯអស់នោះតែឯសោយទុក្ខចោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គលឯណា
 ខ័មួយកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនទាន់ឲ្យ បុគ្គលចាំឯអស់នោះតែឯសោយ
 ទុក្ខចោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គលឯណាខ័មួយប្រព្រឹត្តទុក្ខក្នុងកាមចាំឯ
 ឡាយ បុគ្គលចាំឯអស់នោះតែឯសោយទុក្ខចោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គល
 ឯណាខ័មួយវោលពាក្យមុសា បុគ្គលចាំឯអស់នោះតែឯសោយទុក្ខចោ-
 មនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[២៧៥] ម្ចាស់គាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមាន
 កម្រិតម្តង មានកុណ្ណាលី ជំរកាយស្អាត ស្អិតស្អាតស្អាតទាម កាត់សក់
 ខ័នីពុកខាត់ ឲ្យស្រ្តីចម្រើដោយកាមចាំឯឡាយហាក់ដូចជាព្រៃរោង ។

តមេចំ វិវាហាហំសុ^(១) អម្ពោ អយំ បុរិសោ កី អតាសិ
 មាលី កុណ្ណាលី សុខហារោ សុវិលំត្តោ កប្បិកកោ.
 សមស្សុ ឥត្តិកាមេហិ វាជា មញ្ញោ បរិចារតីតិ ។
 តមេចំ វិវាហាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ រញ្ញោ
 បទ្ធកុំកំ បសយ្ហ ជីវិតា វោរោមតំ^(២) វាជា អត្តមចោ
 អតិហារមនាសិ តេនាយំ បុរិសោ មាលី កុណ្ណាលី
 សុខហារោ សុវិលំត្តោ កប្បិកកោសមស្សុ ឥត្តិកា-
 មេហិ វាជា មញ្ញោ បរិចារតីតិ ។ ធិស្សតិ ទោ
 កាមណិ ឥនេកាច្ឆោ ធន្ធាយ រដ្ឋយា បច្ឆាតាហំ
 តាធន្ធាតទ្ធានំ តទ្ធិត្វា ទុរមុណ្ណំ កាវិត្វា ទរស្សរោ ប-
 ណាវោ រថយា រថយំ^(៣) សិដ្ឋានិកោ សិដ្ឋានិកំ
 បរិទេត្វា ធន្ធាណោ ធារោ ធិកុម្ភិត្វា ធន្ធាណោ
 ធនស្ស សីសំ ធិដ្ឋមាចោ ។ តមេចំ វិវាហាហំសុ
 អម្ពោ អយំ បុរិសោ កី អតាសិ ធន្ធាយ រដ្ឋយា
 បច្ឆាតាហំ តាធន្ធាតទ្ធានំ តទ្ធិត្វា ទុរមុណ្ណំ កាវិត្វា

១ ១. ធនោមាហំសុ ។ ២ វោរោមសំ ។ ៣ រថយាយ រថយំ ។

ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុគ្គលនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះអើបាន
 ធ្វើអំពើអ្វី បានជាមានកម្រិតថ្នាំ មានកុណ្ណាល ជំរះកាយស្អាត ស្អិត
 ស្អាតស្អាតបាន កាត់សក់នឹងពុកមាត់ ឲ្យស្រ្តីបម្រើដោយកាមចំរើ-
 ឡាយហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះ
 យ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះ បានគ្របសន្តិកំបុគ្គលវិសេសជាសត្រូវ
 នឹងស្តេចផ្តាច់ផ្តល់ទាតជីវិត ទើបស្តេចមានព្រះហឫទ័យត្រេកអរ បាន
 ព្រះរាជទានគ្រឿងសក្ការបូជា ក្រែរហេតុនោះ បានជាបុរសនេះមាន
 កម្រិតថ្នាំ មានកុណ្ណាល ជំរះកាយស្អាត ស្អិតស្អាតស្អាតបាន កាត់សក់
 នឹងពុកមាត់ ឲ្យស្រ្តីបម្រើដោយកាមចំរើឡាយហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។
 គ្មានភាមណី បុគ្គលក្នុងខ្លះក្នុងរោគនេះ ត្រូវគេចង់ស្លាប់សេកដោយ
 វិទ្យុជីវិត កោត្រឡោលបណ្តើរកោត្រាសតិច្រកមួយទៅច្រកមួយ ពីដូរ
 ត្រឡែងតែនឹងមួយទៅដូរត្រឡែងតែនឹងមួយ ដោយស្តេចជ័យមានសំឡេង
 រោងព្យាទិន ចេញតាមទ្វាររោងត្រូវទៅកាត់ក្បាលរោងត្រូវព្រះគេ ។
 ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះអើ
 បានធ្វើអំពើអ្វី បានជាគេចង់ស្លាប់សេកដោយវិទ្យុជីវិត កោត្រឡោល

ទាស្សរាជ ចំណាវេន វេទិយា វេទិយំ សិដ្ឋានកោន
 សិដ្ឋានកំ បរិទេត្វា ធម្មិណោន គ្នារាជ ឯកុម្មិត្វា
 ធម្មិណាតោ នកាស្ស សីសំ ធិដ្ឋតិវិ ។ តមេឯ
 វិវាហំសុ អន្តោ អយំ បុរិសោ វាជេវេ នភិ វា
 បុរិសំ វា ជីវិតា វេហេយេនំ តេន ឯ វាជាយោ ក-
 ប្រាត្វា វិវាហំ កម្មតោណាឯ^(១) កាមន្តិវិ^(២) ។ តំ
 កំ មញ្ញសិ កាមណំ អថ ទុ តេ វិវាហំ ធិដ្ឋ វា
 សុតំ វាតិ ។ ធិដ្ឋត្វ លោ កាត្ត សុតត្វ សុយ្យំស្សតំ
 ចាតិ ។

(២៤៦) តត្រិ តាមណំ យេ តេ សមណត្រាហ្មណា
 វិវាហំលោ វិវាហំដ្ឋលោ យេក តោតិ ចាលាធិមាមេតិ
 សាញោ សោ ធិដ្ឋេវ ធម្ម បុត្តំ លោមនស្សំ មជ្ជិសំវេ-
 នយតិវិ ។ សច្ចំ វា តេ អាហំសុ មុសា វាតិ ។ មុសា
 កន្តេ ។ យេ មន តេ តុច្ចំ មុសា វិលមន្តិ សីល-
 វាត្តា វា តេ ទុស្សីលា វាតិ ។ ទុស្សីលា កន្តេ ។ យេ មន

១ ឧ. ធិដ្ឋ កម្មណា ។ ២ វាត្តិវិ ។

បណ្តាំតោត្រាសតិច្រកមួយទៅប្រកមួយ ពីដូរត្រូវឱ្យនិកន៍មួយទៅដូរ
 ត្រូវឱ្យនិកន៍មួយ ដោយស្មើយោងសំរេងនិស្សិត្តាវិ ចេញតាម
 គ្នាខាងស្តួន ទៅកាន់ក្បាលខាងស្តួនព្រះនរោត្តម្នោះ ។ ដេតាំងឱ្យយ
 និយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអី បុរសនេះបានផ្តាច់ជីវិតស្រីប្តី
 បុរសដែលមានភ្ញីនើស្តួច ព្រោះហេតុនោះ បានជាពួកស្តួចចាប់
 បុរសនោះបានហើយ ឱ្យធ្វើកម្មណា មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់
 តាមណី អ្នកសំខាល់សេចក្តីនោះវិប្បម្ត អំពើមានសភាពយ៉ាងនេះ
 អ្នកបានឃើញបុព្វបុរស ។ បតិច្រិះអង្គដំបើង អំពើមាន
 សភាពយ៉ាងនេះ ឱ្យព្រះអង្គបានឃើញបានហើយឥតនឹងបានក្នុង ។

(២៤៦) ម្ចាស់តាមណី បណ្តាសមណត្រាហ្មណំចាំនិរោ
 សមណត្រាហ្មណំឯណា ជាអ្នកមានវិទ្យាយ៉ាងនេះ មានចំដួយ៉ាងនេះ
 ថា បុគ្គលឯណាមួយសម្រាប់សត្វ បុគ្គលចាំនិរោនិសាយខុក
 ទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចុះសមណត្រាហ្មណំចាំនិរោនោះ ពោលពាក្យ
 សច្ចៈ ឬមុសា ។ មុសា ព្រះអង្គ ។ ឬយវិញ្ញាទៀត សមណត្រាហ្មណំ
 ឯណាពោលពាក្យទេ ពាក្យកុហក សមណត្រាហ្មណំចាំនិរោនោះជាអ្នក
 មានសីលប្រិស្តសីល ។ ជាអ្នកប្រិស្តសីល ព្រះអង្គ ។ ចុះសមណ-

តេ ធុស្សីលា ចាបទន្ធា មិច្ឆាបដិបន្នា វា តេ សម្មា-
បដិបន្នា វាតិ ។ មិច្ឆាបដិបន្នា កន្ត ។ យេ បដ
តេ មិច្ឆាបដិបន្នា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា វា តេ សម្មាទិដ្ឋិកា
វាតិ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិកា កន្ត ។ យេ ចដ តេ មិច្ឆាទិដ្ឋិកា
កាល្យំ ទុ តេសុ បសំនិពុទ្ធិ ។ លោ ហេតំ កន្ត ។

(២៧៧) ទិស្សតិ ហោ បដ កាមណិ សីទេកាច្ឆា
មាលី កុណ្ណាលី ។ បេ ។ ឥន្ទិកាមេហំ វាជា មត្តោ
បរិចារេត្តា^(១) ។ តមេធំ វិវាហាសុ អន្តោ អយំ បុរិ-
សោ កី អកាសំ មាលី កុណ្ណាលី ។ បេ ។ ឥន្ទិកាមេ-
ហំ វាជា មត្តោ បរិចារេត្តិ ។ តមេធំ វិវាហាសុ អន្តោ
អយំ បុរិសោ វត្តោ បច្ចុត្តិកស្ស បសយ្ហ អទិដ្ឋំ អាទិយ-
តិ^(២) តស្ស វាជា អត្តមយោ អភិហារមទាសំ តេចាយំ
បុរិសោ មាលី កុណ្ណាលី ។ បេ ។ ឥន្ទិកាមេហំ វាជា មត្តោ
បរិចារេត្តិ ។ ទិស្សតិ ហោ ។ បេ ។ កាមណិ សីទេកាច្ឆា

១ ម. ចរិចារេត្តិ ។ ២ ម. បសយ្ហ វត្តមហាសំ ។

ត្រាហ្មណំឯណា ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានអមិត្រកំ សមណត្រាហ្មណំ
តាំងនោះជាអ្នកប្រតិបត្តិទុស្សប្រតិបត្តិត្រៃ ។ ជាអ្នកប្រតិបត្តិទុស្ស ព្រះ
អង្គ ។ ចុះសមណត្រាហ្មណំឯណាជាអ្នកប្រតិបត្តិទុស្ស សមណ-
ត្រាហ្មណំតាំងនោះជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិចុះអ្នកសម្មាទិដ្ឋិ ។ ជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ
ព្រះអង្គ ។ ចុះក្នុងសមណត្រាហ្មណំឯណាជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ អ្នកផនិអូជ្រៃ
ថ្វានីសមណត្រាហ្មណំតាំងនោះដែរ ។ ការទុំមិច្ឆាទិដ្ឋិ ព្រះអង្គ ។

(២៧៧) ម្នាលកាមណិ បុគ្គលក្នុងកូនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមាន
កម្រិតដ៏ មានកុណ្ណាល ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាម
ហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ផនទាំងឡាយក៏និយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះ
ថា យីអី បុរសនេះបានធ្វើអីតើអី បានជាមានកម្រិតដ៏ មានកុណ្ណាល
។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាម ហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។
ផនទាំងឡាយក៏និយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអី បុរសនេះបាន
គ្របសន្តិក៍បុគ្គលដែលជាសត្រូវនឹងស្តេចហើយកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិន
បានឲ្យ ទើបស្តេចបានព្រះហឫទ័យត្រេកអរ បានព្រះរាជទានគ្រឿង
សក្ការបូជាដល់បុរសនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាបុរសនោះមានកម្រិត
ដ៏ មានកុណ្ណាល ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាម ហាក់
ដូចជាព្រះរាជា ។ បេ ។ ម្នាលកាមណិ បុគ្គលក្នុងកូនក្នុងលោកនេះ

[២៧៧] ទិស្សតិ ទោ បទ កាមណំ វិទេកាច្ឆា
 មាលី កុណ្ណាលី ។ បេ ។ ឥត្តិកាមេហំ វាជា មញ្ញ
 បរិចារេន្តា ។ តមេធំ វិវាហាសុ អម្ពោ អយំ បុរិសា
 ភី អកាសំ មាលី កុណ្ណាលី ។ បេ ។ ឥត្តិកាមេហំ
 វាជា មញ្ញ បរិចារេត្តិ ។ តមេធំ វិវាហាសុ អម្ពោ
 អយំ បុរិសា អញ្ញា បទ្ធក្ខិកស្ស ធាវេសុ ចារិក្ខំ អាមជ្ជិ
 តស្ស វាជា អត្តមោ អភិហារមនាសំ តេហយំ បុរិសា
 មាលី កុណ្ណាលី ។ បេ ។ ឥត្តិកាមេហំ វាជា មញ្ញ បរិ-
 ចារេត្តិ ។ ទិស្សតិ ទោ កាមណំ វិទេកាច្ឆា ទទ្ធក្ខយ
 រដ្ឋយោ ។ បេ ។ ទក្ខិណាតោ ទករស្ស សិសំ ទិដ្ឋមា-
 លោ ។ តមេធំ វិវាហាសុ អម្ពោ អយំ បុរិសា ភី អ-
 កាសំ ទទ្ធក្ខយ រដ្ឋយោ ។ បេ ។ ទក្ខិណាតោ ទករស្ស
 សិសំ ទិដ្ឋត្តិ ។ តមេធំ វិវាហាសុ អម្ពោ អយំ បុរិ-
 សោ កុលំភ្នំសុ កុលកុមារីសុ ចារិក្ខំ អាមជ្ជិ តេន

[២៧៧] ម្នាលតាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មានកម្រិត
 ដ្ឋ មានកុណ្ណាល ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តីចាំឯទ្បយបម្រើដោយកាមហាក់ដូច
 ជាព្រះរាជា ។ ដទៃចាំឯទ្បយខំយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យើង
 បុរសនេះគឺជាអ្នកធ្វើអំពើអ្វី បានជាមានកម្រិតដ្ឋ មានកុណ្ណាល ។ បេ ។
 ឲ្យស្រ្តីចាំឯទ្បយបម្រើដោយកាមហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ដទៃចាំឯទ្បយ
 ខំយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យើង បុរសនេះបានប្រព្រឹត្តល្មើស
 ក្នុងប្រពន្ធរបស់បុគ្គលដែលជាសត្រូវនឹងស្តេច ទើបស្តេចមានព្រះហឫ-
 ទ័យត្រេកអរ បានព្រះរាជទានគ្រឿងសក្ការបូជាដល់បុរសនោះ រឺព្រោះ
 ហេតុនោះ បានជាបុរសនេះមានកម្រិតដ្ឋ មានកុណ្ណាល ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តី
 ចាំឯទ្បយបម្រើដោយកាមហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ម្នាលតាមណី បុគ្គល
 ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ត្រូវគេចាត់ចំណីស្លាបសេកដោយវិទ្យុដ៏មាំ ។ បេ ។
 កាក់ក្បាលខាងត្បូងព្រះនគរ ។ ដទៃចាំឯទ្បយខំយាយនឹងបុរសនោះ
 យ៉ាងនេះថា យើង បុរសនេះគឺជាអ្នកធ្វើអំពើអ្វី ទើបត្រូវគេចំណីស្លាប
 សេកដោយវិទ្យុដ៏មាំ ។ បេ ។ កាក់ក្បាលខាងត្បូងព្រះនគរ ។ ដទៃចាំឯ-
 ទ្បយខំយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យើង បុរសនេះបានប្រព្រឹត្ត
 ល្មើសក្នុងពួកស្រ្តីរបស់គ្រូលក្ខណ៍ក្នុងពួកអារិយសំគ្រូល ព្រោះហេតុនោះ

តាមលំដាប់

ចំ រាជានា តាមព្រា វិវាហ កម្មការណ៍ ការបង្កើត ។
តំ ក៏ មញ្ញសិ តាមលំ អប់ ឧ តេ វិវាហ ជំដ្ឋ វា
សុតំ វាតិ ។ ជំដ្ឋ តេ ករណ៍ សុតំ ច សុយ្យស្យតិ
កាតិ ។

[៣០០] តតិ តាមលំ យេ តេ សមណព្រា-
ហ្មណា វិវាហនិ វាវិជំដ្ឋនា យោ តោចិ កា-
មេសុ មិច្ឆាចាតិ សញ្ញា សោ ជំដ្ឋ ធម្ម ធុត្តំ
នោមនស្សំ បដិសំវេនយតិ ។ សត្វំ វា តេ អាហំ-
សុ មុសា វាតិ ។ បេ ។ ករណ៍ ឧ តេសុ បសិជំតុដ្ឋំ ។
នោ យោតំ ករណ៍ ។

[៣០១] ជំស្សតំ ទោ បន តាមលំ វេនេកាត្រា
មាលី កុណ្ណាលី សុមហានោ សុវិលីត្តា កម្មត-
តេសមស្ស ឥតិកាមេហិ រាជានា មញ្ញា បរិចារេត្តា ។

តាមលំដាប់

ក្នុងស្ថានបដិបុសនោបាហិយ ទើបឱ្យធ្វើកម្មការណ៍មានសភាព
យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលតាមលំ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អំពើ
មានសភាពយ៉ាងនេះ អ្នកបានឃើញដូចម្តេចដែរឬ ។ បតិក្រិព្រះ
ក្នុងដំបើង អំពើមានសភាពយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញ បានឮ
ហើយកង់នឹងបានឮផង ។

[៣០០] ម្នាលតាមលំ បណ្តាំសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ក្នុងសមណក្រាហ្មណ៍ឯណា ជាអ្នកមានកំទះយ៉ាងនេះ មានខំដ្ឋយ៉ាង
នេះថា បុគ្គលឯណាឱ្យប្រព្រឹត្តទុក្ខសក្តិកាមទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង
អស់នោះវិកលសាយទុក្ខចោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ សមណក្រាហ្មណ៍
ទាំងនោះ ឈ្មោះថា កាលភាពសច្ចៈឬមុសា ។ បេ ។ អ្នកដឹងឮដែរថា
នឹងសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះដែរឬ ។ ការនេះមិនគួរទេ ព្រះកង្ក ។

[៣០១] ម្នាលតាមលំ បុគ្គលក្នុងក្រុមលោកនេះ ជាអ្នកមាន
កម្រិតថ្នាំ មានកុណ្ណាល ជំរះកាយស្អាត ស្អិតស្អាតស្អាតបាន កាត់សក់
នឹងពុកហត់ ឱ្យស្រីទាំងឡាយមេម្រៃដោយកាមហាក់ដូចជាព្រះរាជានា ។

តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ ភី អកាសិ
 មាលី កុណ្ឌាលី សុទហារោ សុវលិត្តោ កប្បិកោ-
 សមស្សុ ឥន្ទ្រិកាយេហំ រាជា មន្ទ្រោ បរិចារតីតិ ។
 តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ រាជានំ
 មុសាវាទេន ហាសេតិ ឥស្ស រាជា អត្តមោ អកំហា-
 រមនាសិ តេនាយំ បុរិសោ មាលី កុណ្ឌាលី សុទហា-
 រោ សុវលិត្តោ កប្បិកោសមស្សុ ឥន្ទ្រិកាយេហំ រាជា
 មន្ទ្រោ បរិចារតីតិ ។ ទិស្សតិ ទោ កាមណំ ឥនេកោ
 ទន្ធកាយ រដ្ឋយា មច្ឆាពាហំ កាឡតទ្ធនំ តទ្ធិត្វា ទុរ-
 មុណ្ឌំ កវត្តា ទរស្សរេន បណាវេន រជ័យា រជ័យំ
 សិទ្ធិដកេន សិទ្ធិដកំ បរិទេត្វា ទក្ខំណោន គ្វារេន
 ទំក្ខមិត្វា ទក្ខំណោតោ ទកាស្ស សីសំ ទិដ្ឋមាទោ ។
 តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ ភី អកាសិ

ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យើង បុរសនេះគឺបាន
 ធ្វើអំពើអ្វី ទើបបានកម្រិតដ៏ មានកុណ្ឌល ជំរកាយស្អាត ស្អិតស្អាត
 ស្អាតបាត ភាគសក់និងពុកមាត់ ឲ្យល្អក្រស្រីទាំងឡាយបម្រើដោយកាម
 ហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា
 យើង បុរសនេះបានញ៉ាំងស្តេចឲ្យសប្បាយរីករាយដោយពាក្យមុសាស្តេច
 បានព្រះហឫទ័យគ្រិកអរ បានព្រះរាជទានឱ្យនិសក្ការចូរជាដល់បុរស
 នោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាបុរសនេះមានកម្រិតដ៏ មានកុណ្ឌល
 ជំរកាយស្អាត ស្អិតស្អាតស្អាតបាត ភាគសក់និងពុកមាត់ ឲ្យក្រស្រីទាំង
 ឡាយបម្រើដោយកាមហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ញាតតាមណី បុគ្គល
 ក្នុងខ្លះក្នុងលោកនេះ ត្រូវគេចាប់ចងស្តាប់សេករជាយេឡែងដំរី កោ
 ត្រសែលបរក្ខិកោត្រសព័ច្រកមួយទៅច្រកមួយ គឺដូរក្រឡែកនៃ
 មួយទៅដូរក្រឡែកនៃមួយ ដោយស្មើយ៉ាងមានសំឡេងលាន់ឮទាំង
 ចេញកាមត្វារោងស្រួន កាក់ក្បាលទាន់ស្រួនព្រះនរ ។ ជនទាំងឡាយ
 និយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យើង បុរសនេះគឺបានធ្វើអំពើអ្វី

ឧទ្ធច្ចាយ រដ្ឋយា បន្ទាតាហាំ កាឡាតទុចំ តទ្ធិត្វា
 ទុរមុណ្ណំ កាវត្វា ទរស្សរេន បណាវេន រដិយា រដិ-
 យំ សិដ្ឋ្យដោន សិដ្ឋ្យដកំ បរិទេត្វា ឧត្តុណោន
 ឡាវេន ធិត្តុមិត្វា ឧត្តុណាតោ ឧត្តស្ស សីសំ ធិទ្ធី-
 តិភិ ។ ឧមេនំ វិវាហាសុ អន្តោ អយំ បុរិសា
 កហាបតិស្ស វា កហាបតិបុត្តស្ស វា មុសាវាទេន អត្ថំ
 កញ្ចំ តេន ឯ វាជាតោ កហេត្វា វិវាហាធិ កម្មករ-
 ណាធិ កាវេន្តិភិ ។ តំ កី បញ្ចសំ កាមណិ អបិ
 ទុ តេ វិវាហំ ធិដ្ឋំ វា សុតំ វាតិ ។ ធិដ្ឋត្វា ហោ កន្ត
 សុតត្វា សុយ្យស្សតិ ចាតិ ។

(៣១២) តត្រិ កាមណិ យេ តេ សមណក្រាហ្ម-
 ណា វិវាហាធិ វិវាហាធិ យោ កោចិ មុសា កណាតិ
 សព្វោ សោ ធិដ្ឋេ ធិដ្ឋ ធិដ្ឋុំ ធិដ្ឋេនស្សំ បដិសំវេ-
 ធយតិភិ ។ សទ្ធិំ វា តេ អាហាសុ មុសា វាតិ ។
 មុសា កន្ត ។ យេ មន តេ តុដ្ឋំ មុសា វិលបដ្ឋិ
 សីលវេន្តោ វា តេ ទុស្សីលា វាតិ ។ ទុស្សីលា កន្ត ។

ទើបត្រូវគេចាប់ខ្លួនស្របសេកដោយខ្សែដីធំ កោត្រិភិលបណ្តើរកា-
 ត្រិសតិច្រកមួយទៅច្រកមួយ ក៏ដូច្នៃត្រិភិលក្រិភិមួយទៅដូច្នៃត្រិភិល
 ក្រិភិមួយ ដោយស្ត្រីដើរមានសំរោងលាន់ពូកែ ចេញតាមទ្វារខាង
 ក្បែរ កាត់ក្បាលខាងក្បែរព្រះនគរ ។ ដូច្នៃខ្សែយោកាលនឹងបុរស
 នោះយ៉ាងនេះ យំអើ បុរសនេះបានកាប់បង់ប្រយោជន៍របស់សហចតិ
 បុគ្គលភិប្បត្ត ដោយកាត្យមុសា ព្រោះហេតុនោះ ពួកស្តេចចាប់បុរស
 នោះបានហើយ ឲ្យធ្វើកម្មណៈមានសកភាយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់នាមណី
 អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អំពីមានសកភាយ៉ាងនេះ អ្នកបាន
 ឃើញឬបានឮនូវវិវាហ ។ បក្រិព្រះកន្តដំបំរើ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញ
 បានឮហើយ គន្លឹងនឹងបានឮផង ។

(៣១២) ម្ចាស់នាមណី បណ្តាសមណក្រាហ្មណ៍តាំងនោះ ពួក
 សមណក្រាហ្មណ៍ឯណា ជាអ្នកមានវិទ្យាយ៉ាងនេះ មានខ្ញុំដ្ឋិយ៉ាងនេះ
 ជា បុគ្គលឯណាមួយកាលកាត្យមុសា បុគ្គលតាំងអស់នោះតែងសោយ
 ទុក្ខភាមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ សមណក្រាហ្មណ៍តាំងនោះ ឈ្មោះថា
 កាលកាត្យសន្តប្បមុសា ។ មុសា ព្រះអង្គ ។ ពួកសមណក្រាហ្មណ៍
 ឯណា កាលកាត្យខ្មែរ កាត្យមុសា សមណក្រាហ្មណ៍តាំងនោះ
 ជាអ្នកមានសីលច្រឡៃស្តសីល ។ ជាអ្នកច្រឡៃស្តសីល ព្រះអង្គ ។

យេ បទ តេ ទុស្សីលា ខាបទន្ទា មិច្ឆាបដិបត្តា វា តេ
 សម្មាបដិបត្តា វា តិ ។ មិច្ឆាបដិបត្តា កន្តេ ។ យេ បទ តេ
 មិច្ឆាបដិបត្តា មិច្ឆានិច្ចំកា វា តេ សម្មានិច្ចំកា វា-
 តិ ។ មិច្ឆានិច្ចំកា កន្តេ ។ យេ បទ តេ មិច្ឆានិច្ចំកា
 កាល្យំ ទុ តេសុ បសិទ្ធកុដ្ឋំ ។ ទោ ហេតំ កន្តេ ។
 អន្តរិយំ កន្តេ អន្តតំ កន្តេ អត្ថំ មេ កន្តេ អាសជាតាវ
 តត្ថ អត្ថំ មញ្ញកាចិ អត្ថំ អាសនាចិ អត្ថំ ទទក-
 មណីកោ អត្ថំ តេលប្បនិទោ ។ តត្ថ យោ សមណោ
 វា ព្រាហ្មណោ វា វាសំ ទមេតិ តេនាហំ យជាសក្កំ
 យជាគលំ សិវិកជាមិ ។

ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយឯណា ជាអ្នកទ្រុស្តស្វីល ខាតធម៌
 តក្រក់ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះជាអ្នកប្រតិបត្តិទុស្សប្រតិបត្តិត្រូវ ។
 ជាអ្នកប្រតិបត្តិទុស ព្រះអង្គ ។ ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយឯណា
 ជាអ្នកប្រតិបត្តិទុស សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ ឬជាអ្នក
 សម្មាទិដ្ឋិ ។ ជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ ព្រះអង្គ ។ ចុះភ្នកសមណព្រាហ្មណ៍
 ឯណា ជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ អ្នកផងអ្នកដែរថ្វាទិដ្ឋិសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ដែរឬ ។ ការខ្ញុះមិច្ឆាទេ ព្រះអង្គ ។ អស្ចារ្យណាស់ ព្រះអង្គ ចម្រុក
 ណាស់ ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គខាងដុះសំណាក់
 មួយ ក្នុងដុះសំណាក់នោះ មានគ្រឿងចូ មានកាសនៈ មានក្នុងទឹក
 មានប្រទីបប្រេង ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណាចូលទៅកស្រីយកក្នុងដុះ
 សំណាក់នោះ ខ្ញុំព្រះអង្គគិតពាក់វិចិត្រប្រគេនសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ
 សមន្តរាមសិក្ខិតាមកម្ល៉ាង ។

[៣០២] ឯកោ សត្វា ឯកំណិ ឯកំនិដ្ឋំ អត្ថំ ជំដ្ឋំ
 អត្ថំ យំដ្ឋំ អត្ថំ ហុតំ អត្ថំ សុកាតនុក្កន្តោនំ កាម្មានំ
 ឯសំ វិហារោ អត្ថំ អយំ លោកោ អត្ថំ បរោ លោកោ
 អត្ថំ មាតា អត្ថំ បិតា អត្ថំ សត្តា ឧបទាតិកា អត្ថំ
 លោកេ សមណព្រាហ្មណា សំឡក្កតា សម្មាសម្ពុទ្ធិយោ
 យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អតិញ្ចា
 សន្និកត្វា បរិទេស្តិទិ ។

[៣០៣] ឯកោ សត្វា ឯកំណិ ឯកំនិដ្ឋំ កាតោ
 កាយោ ជំនួតោ ទេវាបយោ បទោ ចាយោ
 តោ សោចោ សោចយោ កិលមោ កិលមយោ
 តោ ជន្តោ ជន្តាបយោ ចាណាមតិមាបយោ អ-
 និដ្ឋំ អាជិយោ សន្និ ជំនួតោ ជំល្ងាមំ ហរោ

[៣០២] សាស្តាម្នាក់ទៀត មានព័ទ្ធឃ្លាំងនេះ មានចំដួឃ្លាំង
 នេះថា មានដែលចុក្កលឲ្យហើយវែងមានផល ការប្តូរជាដំមានផល
 ការប្តូរជាដំមានផល ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយដែលសុត្តិល្អ ធ្វើ
 កាត្រក់មាន លោកនេះមាន លោកទាំងមុខមាន មាតាមានគុណ បិតា
 មានគុណ ពួកសត្វដែលជាទេវតាភិកៈមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែល
 ប្រតិក្កល្ណ ប្រតិបត្តិគ្រិមត្រិ ធ្វើឲ្យកាត់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង
 ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសឲ្យលោកនេះនឹងលោកទាំងមុខ ក៏មាន
 ក្នុងលោក ។

[៣០៣] សាស្តាម្នាក់ទៀត មានព័ទ្ធឃ្លាំងនេះ មានចំដួឃ្លាំង
 នេះថា ចុក្កលធ្វើបាបខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ កាត់ (អាយត.តេ) ខ្លួន
 ឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់ ចៀកបៀនឲ្យខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យចៀក-
 ចៀន សោយសោកខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃឲ្យសោយសោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យ
 លំបាក ធ្វើអ្នកដទៃឲ្យលំបាក អន្តរអន្តរខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃឲ្យអន្តរ
 អន្តរ សម្រាប់សក្ខខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបំបាត់សត្វ កាន់យកទ្រព្យ
 ដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់បំណា (ជញ្ជាំង) ឬម្តាយក្រៃលែងក្នុងស្រុក

ឯកាតាវតំ កាតោតោ ធម៌បន្ថេ តិដ្ឋតោ បរោតិ កច្ឆតោ
 មុសា កណតោ កាតោ ឧ កវីយតិ ចាបំ វុំបវីយន្តេន
 រេបំ ចក្កេន យោ វិបិស្សា បវវីយោ ចារណា ឯកំ
 មំសទលំ ឯកំ មំសបុត្តំ កាយ្យ ឧត្តំ តតោនំនាមំ
 ចាបំ ឧត្តំ ចាបស្ស អាគមោ ។ ឧត្តំលំ រេបំ កត្តាយ
 តិវំ កច្ឆយ្យ ហនន្តោ យានន្តោ ចិន្តន្តោ ធនាបេន្តោ
 បចន្តោ ចានន្តោ ឧត្តំ តតោនំនាមំ ចាបំ ឧត្តំ ចាបស្ស
 អាគមោ ។ ឧត្តំ រេបំ កត្តាយ តិវំ កច្ឆយ្យ ឧនន្តោ
 ធាបេន្តោ យជន្តោ យាជន្តោ ឧត្តំ តតោនំនាមំ បុត្តំ
 ឧត្តំ បុត្តស្ស អាគមោ ។ ធានេន ធមេន សំយមេន
 សច្ចវដ្ឋេន ឧត្តំ បុត្តំ ឧត្តំ បុត្តស្ស អាគមោតំ ។

ប្លង់យក្រៃក្រក្រង់មួយៗ ឈរចាំលួចកំរែក្រដៅធំ គប់ក្រៃក្រង់អ្នក
 ដទៃ ពោលពាក្យមុសា បាបវេលបុគ្គលនោះធ្វើ ឈ្មោះតំមិនបានធ្វើ
 ទេ ពោះបីបុគ្គលណាធ្វើពិព្វកសក្ខារលើប្រិចពីនេះឲ្យមានតំនរសាច់កែមួយ
 ឲ្យមានតំនុកសាច់កែមួយ ដោយចក្រមានខ្លួនកង់ដំបុក បាបវេលមាន
 អំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មិនមាន ។ ពោះបី
 បុគ្គលទូទៅកាន់ត្រៃយទ្រុតភ្នំខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វដោយខ្លួន
 ឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យ
 កាត់ ចៀកប្រៀនខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន បាបវេលមាន
 អំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មិនមាន ។ ពោះបី
 បុគ្គលទូទៅកាន់ត្រៃយទ្រុតភ្នំខាងជើង ហើយឲ្យទាខ្លួនឯង ប្រើ
 អ្នកដទៃឲ្យទាខ្លួន ចូលខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យចូល បុណ្យវេលមាន
 អំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន ។ បុណ្យ
 ក៏មិនមានដោយការឲ្យទាខ្លួន ដោយការចូលខ្លួន ដោយការសង្រួម ដោយ
 ការពោលពាក្យសុច្ឆៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន ។

[៣០៦] ឯកោ សត្វា ឯវិភង្គិ ឯវិភង្គិ កាតោ
 កាយោ ចិទ្ធពោ ធនាបយោ បទោ ចាយោ
 សោតោ សោយោ តិលមោ តិលមយោ
 ជទ្ធពោ ជន្តាបយោ ចាលាមតិមាបយោ អង្គិ អា-
 ង្គិយោ សទ្ធិ ចិទ្ធពោ ចិល្លាបំ ហោតោ ឯកោតា-
 តំ កាតោ បរិបទ្ធ តិទ្ធពោ បរិបទ្ធ តិទ្ធពោ មុសា
 កលោតោ កាយោ កាយតិ ចាបំ ទុរិយោន្តោ ចក្កោ
 ចេមិ យោ ឥមិស្សា បរិយោ ចាលោ ឯកំ មំសទលំ
 ឯកំ មំសបុត្តំ កាយោ អត្ថំ តោតិ ចាបំ អត្ថំ
 ចាបស្ស អាតោ ។ ឥត្ថំណំ ចេមិ តត្តាយ តិ
 កធម្មោ ហោតោ យោតោ ចិទ្ធពោ ធនាបយោ

[៣០៦] សាស្តាញកំ ចាននៈយោនិទេ ចាននៈយោនិ
 នេះថា បាបវេលាបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃធ្វើ កាក់ (អរ-
 យវៈ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃកាក់ បៀតបៀនខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃ
 ឲ្យបៀតបៀន សោយសោកខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃសោយសោក ធ្វើខ្លួន
 ឯងឲ្យសំបាក ធ្វើអ្នកដទៃឲ្យសំបាក កន្លះអំនុកខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃ
 កន្លះអំនុក សម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃសម្លាប់ កង់យកទ្រព្យ
 វេលាគេមិនទាន់ឲ្យ កាក់ដីលា (ដក្ខាន) ឬកង់យកទ្រព្យក្នុងក្រសែក
 ឬកង់យកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយៗ ឈរចាំលួចឆក់ក្បែរផ្លូវធំ គប់ក្របី
 អ្នកដទៃ កោលពាក្យមុសា បាបវេលាបុគ្គលនោះធ្វើ ឈ្មោះថាធ្វើ
 មែន ពោះបីបុគ្គលឯណាធ្វើទូរពាក្យសត្វលើប្រឹថពីនេះឲ្យមានគំនរសាច់
 តែមួយ ឲ្យមានគំនុកសាច់តែមួយ ដោយទ្រព្យមានខ្លួនឯងមិនមែន បាប
 វេលាមានអំពីនោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមេកនៃបាបក៏មាន ។ ពោះ
 បីបុគ្គលនឹងទៅកាន់គ្រឿងទទេន្តិមានក្បួន ហើយសម្លាប់សត្វខ្លួនឯង
 ប្រើអ្នកដទៃសម្លាប់ កាក់ (អរយវៈ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃកាក់

បទេត្តោ ខាចេត្តោ អត្តិ គតោនិទានំ ខាបំ អត្តិ ខាបស្ស
 អាគមោ ។ ឧត្តំ ចេបំ កត្តិយេ ភិវំ កច្ឆយ្យ ធនត្តោ
 ធាបេត្តោ យដេត្តោ យាដេត្តោ អត្តិ គតោនិទានំ បុត្តំ
 អត្តិ បុត្តស្ស អាគមោ ។ ធានេន ធនមេន សំយមេន
 សច្ចវដ្ឋេន អត្តិ បុត្តំ អត្តិ បុត្តស្ស អាគមោតិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ កន្តេ អហុ នេវ កត្តា អហុ វិចីកំច្ឆា កោ សុ
 ធាម ឥមេសំ កវតំ សមណព្រហ្មណានំ សច្ចំ អហ
 កោ មុសាតិ ។ អលំ ហំ កេ តាមណំ កត្តិកុំ
 អលំ វិចីកំច្ឆិកុំ កត្តិយេ ច បទ^(១) ហំនេ វិចីកំច្ឆា
 ឧប្បត្តាតិ ។ ឃិវំ បសច្ឆាហំ កន្តេ កកវតិ បហោតិ មេ
 កកវា តថា ចម្មំ នេសេតុំ យថាហំ ឥមំ កត្តាធម្មំ
 បដេហយ្យន្តិ ។

១ ១. ធនត្តេយ នេ និសិទ្ធិ ហោតិ ។

ចៀតបៀននេខ្លួនឯង ច្រើនក្នុងខ្លួនចៀតបៀន បាបដែលមានអំពើ
 នោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មាន ។ ទោះបីបុគ្គលនឹងទៅ
 កាន់ត្រឹមទខ្លួនក្នុងរាងជើង ហើយឲ្យទានដោយខ្លួនឯង ច្រើនក្នុងខ្លួន
 ទ្រទ្រទាន បូជាដោយខ្លួនឯង ច្រើនក្នុងខ្លួនបូជា បុណ្យដែលមានអំពើ
 នោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មាន ។ បុណ្យក៏មានដោយ
 ការឲ្យទាន ដោយការខ្ចាន ដោយការសង្ឃឹម ដោយការពាលពាក្យ
 សច្ចៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ទានសេចក្តីសង្ឃឹម ទានសេចក្តីនឿនឆ្ងល់ថា បណ្តាសមណព្រហ្មណ៍
 ដ៏ចម្រើនចំនែកនេះ សមណព្រហ្មណ៍ពរពាលពាក្យសច្ចៈ សមណ-
 ព្រហ្មណ៍ពរពាលពាក្យមុសា ។ ខ្ញាលភាមណី ពិគហើយ គួរឲ្យ
 អួតសង្ឃឹម គួរឲ្យអួររឿនឆ្ងល់ដែរ មួយទៀត សេចក្តីសង្ឃឹមរបស់អ្នក
 កើតមានក្នុងហេតុដែលអួរសង្ឃឹម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ទានសេចក្តីជ្រះថ្លាចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយឆន្ទៈដូច្នោះថា ព្រះដ៏-
 មានព្រះភាគពេញទ្រង់សំដែងធម៌ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ កាមទំនងដែលខ្ញុំព្រះអង្គ
 គួរលះបង់នូវសេចក្តីសង្ឃឹមនេះចេញទាន ។

[៣០៧] អគ្គិ កាមណំ ធម្មសមាធិ តត្រ ទេ ភ្នំ
 ចិត្តសមាធិ បដិលកេយ្យសំ ឃិវំ ភ្នំ ឥមំ កាម្មាធម្មំ
 បដិហោយ្យសំ ។ កកមា ទ កាមណំ ធម្មសមាធិ ។
 ឥធម កាមណំ អរិយសារកោ ចាណាតិចាតំ បហាយ
 ចាណាតិចាតា បដិវិភោ ហោតិ អធិដ្ឋានាធំ បហាយ
 អធិដ្ឋានាថា បដិវិភោ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារិ
 បហាយ កាមេសុ មិច្ឆាចារិ បដិវិភោ ហោតិ មុសា-
 វាធំ បហាយ មុសាវាថា បដិវិភោ ហោតិ មិសុណំ
 វាធំ បហាយ មិសុណាយ វាថាយ បដិវិភោ ហោតិ
 ធុរុសំ វាធំ បហាយ ធុរុសាយ វាថាយ បដិវិភោ
 ហោតិ សម្មប្បណាបំ បហាយ សម្មប្បណាថា បដិវិភោ
 ហោតិ អភិជ្ឈំ បហាយ អភិជ្ឈាលុ ហោតិ ព្យាថា
 ធម្មទោសំ បហាយ អព្យាបន្តចិត្តោ ហោតិ មិច្ឆាធិដ្ឋិ
 បហាយ សម្មាធិដ្ឋិតោ ហោតិ ។

[៣០៧] ម្ចាស់កាមណី ធម្មសមាធិមាន បើអ្នកបានចិត្ត-
 សមាធិ^(*)ក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកក៏តប្បិលរបងសេចក្តីសន្សំយនេះចេញ
 បាន ដោយច្រករដូវចុះ ។ ម្ចាស់កាមណី ចុះធម្មសមាធិក៏ដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់កាមណី ពរិយសារកក្កដសាសនានេះ បានលះបង់បាណាតិបាត
 វៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាត លះបង់អង្គឆ្នាទាន វៀរស្រឡះចាក
 អង្គឆ្នាទាន លះបង់កាមេសុមិច្ឆាចារិ វៀរស្រឡះចាកកាមេសុមិច្ឆាចារិ
 លះបង់មុសាវាទ វៀរស្រឡះចាកមុសាវាទ លះបង់មិសុណាវាថា វៀរ
 ស្រឡះចាកមិសុណាវាថា លះបង់ធុរុសាវាថា វៀរស្រឡះចាកធុរុសាវាថា
 លះបង់សម្មប្បណាបះ វៀរស្រឡះចាកសម្មប្បណាបះ លះបង់អភិជ្ឈា ជា
 អ្នកមិនមានអភិជ្ឈា លះបង់សេចក្តីច្រឡំស្តីដោយអំណាចភ្នំបាទ ជាអ្នក
 មានចិត្តមិនភ្នំបាទ លះបង់មិច្ឆាធិដ្ឋិ ជាអ្នកសម្លាមិច្ឆា ។

* អង្គិថា ព្រំព្រំធម្មសមាធិនិងចិត្តសមាធិនេះជា ៣ ឆយ ឆយទំ ១ ថា ទស្សសមាធិ-
 ចរិទិមិ ឈ្មោះថាធម្មសមាធិ មន្តុកាំង២ ព្រមទាំងវិចស្សនា ឈ្មោះថាចិត្តសមាធិ ។ ឆយទំ ២
 ថា ធមិទ យាំង ធិតាហេតុៈ ចិធិ ចស្សនិ សមាធិ ឈ្មោះថាធម្មសមាធិ មន្តុកាំង ២ ព្រម
 ទាំងវិចស្សនា ឈ្មោះថាចិត្តសមាធិ ។ ឆយទំ ៣ ថា ព្រហ្មវិហារកាំង ២ ឈ្មោះថាធម្មសមាធិ
 និងកម្មតាចិត្តវិសេរីកម្រើងដល់ចុះចូលកំពុងដំរីព្រហ្មវិហារ ឈ្មោះថាចិត្តសមាធិ ។

(៣០៨) ស ទោ សោ តាមណី អរិយសារកោ
 ឃីវំ វិភតាភិជ្ឈោ វិភតព្យាទាទោ អសម្មុជ្ឈោ សម្មុជា-
 ទោ បដិស្សតោ មេត្តាសហគតេន ទេតសា ឯកំ ឱ-
 សំ ជវិត្តា វិហារតិ ។ តថា នុតិយំ ។ តថា ភតិយំ ។
 តថា ចក្កុតំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមទោ តិវិយំ សព្វំ ធម្មត្ថ-
 តាយ សព្វាវុត្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ទេតសា
 វិបុលេន មហត្តតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈោ-
 ន ជវិត្តា វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិសត្តុក្កតិ ឃ្វាយំ
 សត្តា ឃីវំវាធិ ឃីវំធិដ្ឋំ នត្ថំ ធិដ្ឋំ នត្ថំ យំដ្ឋំ នត្ថំ ហតំ
 នត្ថំ សុក្កតនុក្កតាជំ កម្មាជំ ផលំ វិចារកោ នត្ថំ អយំ
 លោកោ នត្ថំ បរោ លោកោ នត្ថំ មាតា នត្ថំ បិតា
 នត្ថំ សត្តា ឱបចាតិកា នត្ថំ លោកោ សមណត្រាហ្ម-
 ណា សម្មត្តកា សម្មាបដិបត្តា យេ ឥមញ្ច លោកំ
 បរាញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សដ្ឋិតត្វា បរោធន្តិកំ ។

(៣០៨) ម្នាលតាមណី អរិយសារកោនិងជាអ្នកប្រាសចក
 អភិជ្ឈា ប្រាសចកព្យាបាទយ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរត្និ
 មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកចរដោយ
 មេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី១ សម្រាន្តទៅដោយអរិយាចរចាំនឹង ។
 ទិសទី២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី៤ ក៏ដូចគ្នា ។ មាន
 ចិត្តម្រកបដោយមេត្តាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានព្រំ មិន
 មានព្រំបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងបី ទិស
 ទាំងក្រោម និងទិសទាំង គឺទិសតូចៗ ដោយយកខ្លួនមកប្រៀបធៀបដឹង
 សត្វទាំងពួង ក្នុងទិសទាំងពួង សម្រាន្តទៅដោយអរិយាចរចាំនឹង ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ។ អរិយសារកោន រមែងពិចារណាយើងដូច្នោះថា
 សាស្តាណាមានវិទ្ធាយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា មានវិសេសបុគ្គលឱ្យ
 ហើយមិនមានផល ការប្តូរជាដំបូងមានផល ការប្តូរជាតូចមិនមានផល ផល-
 វិបាករបស់កម្មវិសេសត្រូវឱ្យ ធ្វើអាក្រក់ មិនមាន លោកានមិនមាន
 លោកានវិនិច្ឆ័យមិនមាន មាតាមិនមានគុណ បិតាមិនមានគុណ ពួកសត្វ
 ជាបេតិកភ័យមិនមាន ពួកសមណត្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិ
 មេត្រូវ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ដោយប្រុងប្រយ័ត្នត្រូវនឹងដោយខ្លួនឯង ហើយ
 ប្រកាសនូវលោកាននៃនិរោកវិនិច្ឆ័យមាន ក៏មិនមានក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សុទ្ធកថាវគ្គ

សាទេ ភស្ស កោតោ សត្តុទោ សច្ចំ វចនំ អ-
 បណ្ណាកតាយ មយ្ហំ យោហំ ន កំត្យំ ត្យាតាទេមិ
 ភសំ វា ជាវំ វា ទេវយមេត្ត កាដត្តាយោ យំ
 ចម្ពំ កាយេន សំវុតោ វាហាយ សំវុតោ មទសា
 សំវុតោ យត្ត កាយស្ស គេតា បរំ មរណា សុ-
 ភតិ សត្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋិស្សមីតិ ។ ភស្ស ចា-
 មុដ្ឋំ ជាយតំ បមុទិភស្ស បិទិ ជាយតំ បិទិមទស្ស
 កាយោ បស្សម្ពតំ បស្សន្តិកាយោ សុទំ វេទយតិ
 សុទំទោ ចិត្តំ សមាជិយតំ ។ អយំ ទោ ភាមណី
 ធម្មសមាជំ ។ តត្រិ ទេ ត្វំ ចិត្តសមាជំ បដិល-
 ភេយ្យាសំ ឃរំ ត្វំ ឥមំ កាត្វាទម្ពំ បដិហេយ្យាសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធកថាវគ្គ

បើពាក្យបេសំសាស្តាដំបំរំនោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនទុសនឹង
 អញ ឥឡូវអញមិនច្រៀងច្រៀងសព្វណាមួយដែលមានសេចក្តីភក់ស្តុក្តុ
 មិនមានសេចក្តីភក់ស្តុក្តុទេ អញក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវផ្ទៃដី-
 នេះទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺជាអញបានសង្រួមកាយ សង្រួមវាចា
 សង្រួមចិត្តហើយ លុះបែកប្រាសក៏កាយស្តាប់ទៅ អញនឹងទៅកើត
 ក្នុងសុគតិស្និតិទេវលោក ។ បាទាដ្ឋៈ (សេចក្តីត្រេកអរទេម) ក៏កើតឡើង
 ដល់អំរិយសាវកនោះ កាលបើមានបាទាដ្ឋៈហើយ មិទិ (សេចក្តីត្រេក-
 អរភ្នំ) ក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តច្រកបដោយមិទិ កាយក៏ស្ងប់
 លុះមានកាយស្ងប់ហើយ វេមនិសោយសុទ្ធ ចិត្តបេសំអំរិយសាវកដែល
 មានសុទ្ធ វេមនិដ៏ដល់ទាំង ។ ប្រាសភាមណី នេះឯងហៅថាធម្មសមាជិ ។
 បើអ្នកបានចិត្តសមាជិក្នុងធម្មសមាជិនោះ អ្នកមុនជាលាបដំសេចក្តីសង្ស័យ
 នេះចេញបាន ដោយច្រកាដ្ឋៈចុះ ។

(៣០៩) ស ទោ សោ តាមណី អរិយសារិកោ ឋវ

វិភត្តាភិជ្ឈោ វិភត្តាចារោ អសម្មុទ្ឋោ សម្មុទាចោ

បដិស្សកោ មេត្តាសហគរោ ចេតសា ឋតំ ទិសំ

ជវិត្តា វិហារតំ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា

ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧដ្ឋមនោ តិរិយំ សត្វំ សត្វត្តតាយ

សត្វាវុទ្ឋំ លោកំ មេត្តាសហគរោ ចេតសា វិបុលោ

បហត្តកោ អប្បមាលោ អរិរោ អព្យាបជ្ឈោ ជវិត្តា

វិហារតំ ។ សោ ឥតិ បដិសត្តិក្កតិ យ្ហាយំ សត្តា ឋវរាជំ

ឋវរាជំ អត្ថំ ទិដ្ឋំ អត្ថំ យំដ្ឋំ អត្ថំ ហុតំ អត្ថំ សុភាត-

ទុក្ខដានំ កម្មានំ ដលំ វិចារោ អត្ថំ អយំ លោកោ

(៣០៩) ច្បាលតាមណី អរិយសារិកោនិ ជាអ្នកប្រាសចក

អភិជ្ឈា ប្រាសចកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីវិន្ទ

មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយ

មេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាប់ទៅដោយអរិយាបថទាំង ២ ។

ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។

មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏ចម្រើន ប្រមាណមិនទាន់ មិនមាន

អៀវ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សក្ការណ៍ភ្នំអស់ ក្នុងទិស

ភាគលើ ទិសភាគក្រោម មិនទិសទីទំនិ ឆ្លងសក្ការ ដោយយកខ្លួន

មកប្រៀបធៀបនឹងសក្ការទាំងស្រុង ក្នុងទីទាំងស្រុង សម្រាប់ទៅដោយអរិ-

យាបថទាំង ២ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ អរិយសារិកោ រមែងនិចារណា

ឃើញដូច្នោះថា សិស្តាណា មានទិសយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋយ៉ាងនេះថា

មានផលច្បុលឱ្យហើយមានផល ការបូជាធំមានផល ការបូជាក្នុងមាន

ផល ផលវិបាកចេសកម្មផលសព្វធ្វើល្អ ធ្វើការក្រីក្រមាន លោកនេះមាន

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធកថាខន្ត

អត្ថំ បរោ លោកោ អត្ថំ មាតា អត្ថំ បិតា អត្ថំ
 សត្តា ឱបចាតំកា អត្ថំ លោកោ សមណាត្រាហ្មណា
 សម្មត្តកា សម្មាបដំបន្ទា យេ ឥមេត្ថុ លោកំ បាតុ
 លោកំ សយំ អភិញ្ញា សង្ខំកត្វា បរោទន្តិកំ ។ សទេ
 តស្ស ភោតា សត្តុចោ សង្ខំ វចនំ អបណ្ណតានាយ
 មយ្ហំ យោហំ ទ កំត្ថុ ព្យាគារមិ តសំ វ ថាវ
 វ ឧកយមេត្ត កដត្តាហោ យត្ថម្ហំ កាយេ ទ សំវុតោ
 វចាយ សំវុតោ មទសា សំវុតោ យត្ថ កាយស្ស
 ភេតា បរំ ថាណំ សុភតិ សត្តំ លោកំ ទបបដ្ឋិស្សា-
 មិតំ ។ តស្ស ចាបុដ្ឋំ ជាយតំ បទុទិតស្ស បិតិ ជាយតិ
 បិតិមទស្ស កាយោ បស្សម្ហតិ បស្សន្តកាយោ សំវុទ្ធ
 វទយន្តិ សុទិចោ ចិត្តំ សមាជិយតំ ។ អយំ ចោ
 កមណំ ទឌ្ឍសមាទិ ។ តត្រិ ទេ ភំ ចិត្តសមាទិ បដិ-
 លកយ្យាសិ វិវំ ភំ ឥមំ កម្មានុម្ហំ បដិហោយ្យាសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធកថាខន្ត

លោកខាងមុខបាន មាតាមានគុណ បិតាមានគុណ ពួកសត្វជាទេវតា-
 កំភរៈកំលើកបាន ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តល្អ ប្រកបគ្និត្រិម
 ត្រូវ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ដោយប្រាជ្ញាដ៏វិគ្រលនិដោយខ្លួនឯង ហើយ
 ប្រកាសឲ្យលោកនេះ ឆឹងលោកខាងមុខបាន ក៏បាននៅក្នុងលោក ។
 បើពាក្យរបស់សាស្តាដ៏ចម្រើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុដ៏ទុក្ខសន្តិ
 អញ អន្ស្រអញដ៏ចម្រើនសំរួលកាយ ដែលបានសេចក្តីគត់ស្ងួត
 ប្តូរដ៏មានសេចក្តីគត់ស្ងួតទេ អញក៏បានឆ្លោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យ
 ដ៏ទៃទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺជាអញបានសង្រួមកាយ សង្រួមវត្ថុ
 សង្រួមចិត្តហើយ លុះបែកបាយរាងកាយស្លាប់ទៅ អញនឹងទៅកើតក្នុង
 សុគតិស្នូនទៅលោក ។ ប្រាមាជ្ញៈក៏កើតឡើងដល់ដោយសារតែនោះ កាល
 បើមានប្រាមាជ្ញៈហើយ បិតក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយបិតិ
 កាយក៏ស្ងប់ លុះបានកាយស្ងប់ហើយ រមែងរសាយសុខ ចិត្តរបស់
 អរិយសារតដែលមានសុខ រមែងដកលំមាំ ។ ម្ចាស់ភាមណី នេះឯង
 ហៅថាធម្មសមាទិ ។ បើអ្នកបានចិត្តសមាទិក្នុងធម្មសមាទិនោះ អ្នកមុខ
 ជាលះចង់សេចក្តីសន្សំយនេះទេពញបាទ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[៣១០] ស ទោ សោ តាមលំដាប់ អរិយសាវ័ត្តា វរិ
 វិកតាគិដ្ឋោ វិកតព្យាបាទោ អសម្មុទ្ឋោ សម្មជាតោ
 បដិស្សតោ មេត្តាសហគតោ ទេតសា វិកតំ ទិសំ
 ជរិត្តា វិហារតំ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា
 ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ទុទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វំ សព្វត្ថតាយ
 សញ្ញវត្ថំ លោកំ មេត្តាសហគតោ ទេតសា វិបុលេន
 មហត្ថតោ អប្បមាលោន អរិយេន អព្យាបដ្ឋោន ជរិត្តា
 វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ញត្តតិ យាយំ សត្តា
 វរិកតិ វរិទិដ្ឋិ ករតោ ការយតោ ចិទ្ធតោ ទេតា-
 បយតោ មទតោ ចាទយតោ សោទតោ សោទយតោ

[៣១០] ប្រាសាទលំដាប់ អរិយសាវ័ត្តា ជាអ្នកប្រាសចាក
 អភិជ្ជា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរឹង
 មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា
 ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាប់ទៅដោយអរិយាបដតាំង ២ ។ ទិស
 ទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។ មាន
 ចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏ពូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានព្រៃ មិន
 មានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងលើ ទិស
 ទាំងក្រោម ទិសទីទាំង ៦ ក៏ដូចគ្នា ដោយយកខ្លួនប្រៀបដូចទិសទី
 ទាំងលើ ក្នុងទីទាំងលើ សម្រាប់ទៅដោយអរិយាបដតាំង ២ ដោយប្រ-
 ការផ្សេង ។ អរិយសាវ័ត្តា រមែងពិចារណាយើងដូច្នោះថា សាស្តា
 ណាមានកំរយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ចុក្តលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង
 ប្រើគន្ធហើ កាត់ (អរិយវិគ) ខ្លួនឯង ប្រើគន្ធហើកាត់ ច្រើកច្រើនគន្ធម
 ឯង ប្រើគន្ធហើច្រើកច្រើន សោយសាកខ្លួនឯង ធ្វើគន្ធហើសោយសោក

កំលមតោ កំលមយតោ ដទ្ធតោ ដន្តាបយតោ ទា-
 ណមតំមាបយតោ អនិច្ចំ អនិយតោ សន្និំ ជិទ្ធតោ
 ជិល្លាបំ ហរតោ ឯកាភារិកំ ករោតោ បរិបទ្ធ តិដ្ឋតោ
 បរាជារំ កច្ឆតោ មុសា កណាតោ ករោតោ ន ករិយតិ
 ទាបំ ទុរាបរិយន្តោ ន ចេមំ ចក្កោ ន យោ ឥមិស្សា
 បរិវិយា ទាណោ ឯកំ មំសទលំ ឯកំ មំសមុក្ខំ
 ករោយ្យ ទន្តិ កតោជិទានំ ទាបំ ទន្តិ ទាបស្ស អាភ-
 មា ។ ទន្តុំណំ ចេមំ កង្កាយ ភិវំ កច្ឆយ្យ ហទន្តោ
 យានន្តោ ជិទ្ធតោ ចេនាបេន្តោ មនេន្តោ ទានេន្តោ
 ទន្តិ កតោជិទានំ ទាបំ ទន្តិ ទាបស្ស អាភមា ។
 ទន្តុំ ចេមំ កង្កាយ ភិវំ កច្ឆយ្យ ទនេន្តោ ទា-

ធ្វើខ្លួនឯងឱ្យលំបាក ធ្វើគេឱ្យលំបាក អនុវត្តនូវខ្លួនឯង ធ្វើគេឱ្យអនុ-
 វត្តន៍ សម្រាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើគេឱ្យសម្រាប់ កាន់យកច្រក្សវិសេ
 គេមិនបានឱ្យ កាន់ទូរិវណ (ជញ្ជាំង) ចុងយកច្រក្សក្នុងក្រសែក ឬ
 យកច្រក្សក្នុងផ្ទះមួយៗ ឈរចាំលួចកែវ្យដើម្បី គប់កម្រិតឬបុគ្គល
 ដទៃ ពោលពាក្យមុសា បាបវិសេបុគ្គលនោះធ្វើ ឈ្មោះថាមិនបាន
 ធ្វើទេ ទោះបីបុគ្គលឯណាធ្វើពួកសត្វលើប្រៃដីនោះឱ្យបានគំនរសាច់វៃ
 មួយ ឱ្យបានពំនូកសាច់វៃមួយ ដោយចក្រវិសេមានខ្លួនឯងដំបុក បាប
 វិសេមានអំពើនោះជាហេតុក៏មិនបាន ដំណើរមកវៃនបាបក៏មិនបាន ។
 ទោះបីបុគ្គលធ្វើទៅកាន់ត្រិយទន្ធកង្ការនិក្ខន្ធ ហើយសម្រាប់សត្វខ្លួន
 ឯង ប្រើអ្នកជំនាញសម្រាប់ កាន់ (អរិយវិគេ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកជំនាញ
 កាត់ ចៀកចៀនគេខ្លួនឯង ប្រើអ្នកជំនាញចៀកចៀន បាបវិសេបាន
 អំពើនោះជាហេតុក៏មិនបាន ដំណើរមកវៃនបាបក៏មិនបាន ។ ទោះបីបុគ្គល
 ធ្វើទៅកាន់ត្រិយទន្ធកង្ការនិក្ខន្ធ ហើយឱ្យបានខ្លួនឯង ប្រើអ្នកជំនាញ

ពាក្យសំយុង្គ

មេត្តា យុជិត្តា យាជិត្តា ឧត្តិ កតោនិទានំ បុត្តំ
 ឧត្តិ បុត្តស្ស អាគមោ នាណេន និមេន សំយមេន
 សទ្ធាន្ទេន ឧត្តិ បុត្តំ ឧត្តិ បុត្តស្ស អាគមោតិ ។
 សាទេ ភស្ស ហោតោ សន្តុតោ សទ្ធា វចនំ អបណ្ណា-
 កកាយ មយ្ហំ យ្យាហំ ន កំព្វំ ត្បពានេមិ ភសំ វ
 ជាវំ វ ឧកយមេត្ត កជត្តាហោ យក្ខម្ពំ កាយេន
 សំវុតោ វាហយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ យក្ខ
 កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា សុភតិ សត្តំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋិស្សាមិតិ ។ ភស្ស ចាមុដ្ឋំ ជាយតិ បមុជិតស្ស
 ចិតិ ជាយតិ ចិតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សទ្ធ-
 កាយោ សុខំ វេនយតិ សុខំចោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។
 អយំ ចោ កាមណិ ធម្មសមាធិ ។ តត្រិ ចេ ត្តំ ចិត្ត-
 សមាធិ បដិលកេយ្យាសំ វិវំ ត្តំ ភមំ កក្ខន្ធមម្ពំ បដ-
 ហេយ្យាសំ ។

ពាក្យសំយុង្គ

ឲ្យឲ្យបាន ចូលចូលឯង ច្រើនអ្នកដទៃឲ្យចូល ចូលរៀនសូត្រអំពីរឿង
 ជាហេតុក៏មិនបាន ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនបាន បុណ្យក៏មិនបាន
 ដោយការឲ្យបាន ដោយការខ្ចីបាន ដោយការសង្ឃឹម ដោយការពាល
 ពាក្យសព្ទៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនបាន ។ បើពាក្យចេសស្តា
 ដំបំរើទេវតា ជាពាក្យសព្ទៈ ដោយហេតុមិនទុកសន្តិអញ អញអញមិន
 ប្រើគ្រឿងសព្វណាមួយ ដែលបានសេចក្តីកំសាន្តចូលមិនបានសេចក្តីកំ
 សុខាន អញក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យជំនះចំពោះយ៉ាងក្នុង
 លោកនេះ គឺជាអញបានសង្ឃឹមកាយ សង្ឃឹមវេទ សង្ឃឹមចិត្តហើយ
 លុះចែកចាយរាងកាយស្តាប់ទៅ អញនឹងទៅតែក្នុងសុភតិស្នូតិទៅ-
 លោក ។ បាមោដ្ឋៈកិកើតឡើងដល់អំរយសាវតារោះ កាលបើបាន
 បាមោដ្ឋៈហើយ ចិត្តកើតឡើង កាលបើបានចិត្តច្រកចេញដោយចិត្ត កាយ
 ក៏ស្ងប់ លុះបានកាយស្តាប់ហើយ វេទនិសោយសុខ ចិត្តចេសអំរយ-
 សាវតារដែលបានសុខ វេទនិសំកលំ ។ ត្ថាលភាមណិ នេះឯងហៅ
 ថាធម្មសមាធិ ។ បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុនជា
 ចំណីល្អនៃសេចក្តីសង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[៣០០] ស ទោ សោ កាមណិ អរិយសាវកោ ឃំរំ

វិភត្តាភិជ្ឈោ វិភត្តព្យាបាទោ អសម្មុទ្ធោ សម្មជាតោ
 បដិស្សតោ មេត្តាសហគតោ ចេតសា ឯកំ ទិសំ
 ជវិក្ខា វិហារតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា
 ទុត្តមំ ។ ឥតំ ទុទ្ធមនោ តិរិយំ សព្វំ សព្វត្ថកាយ
 សព្វាវុទ្ធំ លោកំ មេត្តាសហគតោ ចេតសា វិបុលោ
 មហាត្ថតោ អប្បមាលោ អវេរោ អព្យាបជ្ឈោ ជវិក្ខា
 វិហារតិ ។ សោ ឥតំ បដិសក្ខិត្តតិ យាយំ សត្តា
 ឃំរំភទិ ឃំរំទិដ្ឋិ កាមតោ កាយតោ ចិន្ទតោ ចេតា-
 បយតោ មនោ ចាចយតោ សោចតោ សោចយតោ
 កំលមតោ កំលមយតោ ជន្ទតោ ជន្ទាមយតោ
 ចាលាមតិមាមយតោ អទំនំ អាទិយតោ សទ្ធិ ចិន្ទតោ

[៣០១] ម្ចាស់ភាមណី អរិយសាវកោនំ ជាអ្នកប្រាសចក

អភិជ្ឈា ប្រាសចកព្យាបាទ យំនិទេហិយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីភ្លេង
 មានសេចក្តីជីវិតសព្វគ្រប់ មានស្មារតីភ្ជាប់ខ្លួន មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា
 ជ្រុយទៅកាន់ទិសទី ០ សម្រាប់ទៅដោយអរិយាចចំរើន ២ ។ ទិសទី ២
 កំដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ កំដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ កំដូចគ្នា ។ មានចិត្តប្រកប
 ដោយមេត្តាដ៏ធំចូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានព្រិះ មិនមានព្យាបាទ
 ជ្រុយទៅកាន់ទិសទីណា ទិសទីណា ក្រោម ខ័ន់ទិសទីខ័ន់ ឥទិសក្នុង
 ដោយយកខ្លួនប្រៀបផ្តុំមន្តសព្វទាំងក្នុង ក្នុងទីទាំងក្នុង សម្រាប់ទៅ
 ដោយអរិយាចចំរើន ដោយប្រការដូច្នោះ ។ អរិយសាវកោនោ វេមិ
 ភិចារណាយិញដូច្នោះថា សាស្តាណាមានទិះយំនិទេ មានទិដ្ឋិយំនិ
 នេថ បាចវេលបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង ច្រើនឲ្យធ្វើ កាតំ (អរិយវិភេ) ខ្លួន
 ឯង ច្រើនឲ្យកាតំ ច្រើនច្រើនឲ្យខ្លួនឯង ច្រើនឲ្យច្រើនច្រើន សោយ
 សោកខ្លួនឯង ធ្វើឲ្យសោយសោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើឲ្យលំ-
 បាក អន្តរអន្តរខ្លួនឯង ធ្វើឲ្យអន្តរអន្តរ សម្រាប់សព្វខ្លួនឯង ឬច្រើ
 នឲ្យសម្រាប់ កាន់យកច្រើនវេលាមិនបានឲ្យ កាតំវេលា (ជញ្ជាំង)

មនសា សំវុតោ យេត្ត កាយស្ស កេណ បរំ មរណា
 សុភតិ សត្តំ លោកំ ឧបបទ្ធិស្សាមិតំ ។ តស្ស ចាមុទ្ធិ
 កាយតំ បមុទិតស្ស មិតំ កាយតំ មិតំមនស្ស កាយោ
 បស្សម្ពតំ បស្សន្តកាយោ សុទំ វេទយតិ សុទំចោ ចិន្ទំ
 សមាទិយតិ ។ អយំ ចោ តាមណំ ធម្មសមាទិ ។ តត្រិ
 ១០ ត្វំ ចិន្ទសមាទិ បដិលកេយ្យសំ វរំ ត្វំ ឥមំ
 កម្ពុំធម្មំ បទហេយ្យសំ ។

[៣០២] ស ចោ សោ តាមណំ អរិយសាវកោ
 វរំ វិតតាភិជ្ជោ វិតតក្សាហានោ អសម្មុទ្ឋោ សម្ម-
 ជានោ បដិស្សតោ កុរុណាសហគរោ ទេកសា

សត្រិមចិត្តហើយ លុះបែកប្រាយពន្យាយស្តាប់ទៅ អញ្ជឹងទៅកើត
 ក្នុងសុភតិស្ថានទៅលោក ។ ប្រាថ្នាផ្ទះកំភើតឡើងដល់អរិយសាវកនោះ
 កាលបើមានប្រាថ្នាផ្ទះ មិតំកំភើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយ
 មិតំ កាយកិស្វមំ លុះមានកាយស្ងប់ វេទនាសាយសុខ ចិត្តរបស់
 អរិយសាវកដែលមានសុខ វេទនាដកលំតា ។ ម្ចាស់តាមណី នេះឯង
 ហៅថាធម្មសមាទិ ។ បើអ្នកបានចិត្តសមាទិក្នុងធម្មសមាទិនោះ អ្នកម្នា
 ងាលៈបដិសេចក្តីសន្សំយនេះចេញទុក ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[៣០២] ម្ចាស់តាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាសចាក
 អភិជ្ជា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ មិនមានសេចក្តីវិវ្រឹក មាន
 សេចក្តីចំងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយកុរុណា

ឯកំ ធិសំ ជរិត្តា វិហារតិ ។ មុតិពាសហកតេន ទេតសា
 ឯកំ ធិសំ ជរិត្តា វិហារតិ ។ ស ទោ សោ កាមណិ
 អរិយសារកោ ឯវំ វិគតាភិជ្ជោ វិគតព្យាបាទោ អ-
 សម្មុទ្ឋោ សម្មជាទោ បដិស្សតោ ឧបេត្តាសហក-
 តេន ទេតសា ឯកំ ធិសំ ជរិត្តា វិហារតិ ។ ភថា
 ធុតិយំ ។ ភថា ភតិយំ ។ ភថា ចកុត្តំ ។ ភតិ ឧទ្ធចម-
 ទោ ភិរិយំ សព្វជំ សព្វត្តកាយ សញ្ញាវន្តំ លោកំ
 ឧបេត្តាសហកតេន ទេតសា វិបុលេន មហក្កតេន
 អប្បមាលោន អវេលេន អព្យាបជ្ជេន ជរិត្តា វិហារតិ ។
 សោ ភតិ បដិសញ្ញត្តតិ យ្វាយំ សត្តា ឯវំភជំ
 ឯវំជំដ្ឋំ ទត្តំ ទិដ្ឋំ ទត្តំ យំដ្ឋំ ទត្តំ ហុតំ ទត្តំ សុក-
 កត្តិក្កជាតំ កម្មាតំ ដលំ វិចារកោ ទត្តំ អយំ
 លោកោ ទត្តំ បរោលោកោ ទត្តំ មាតា ទត្តំ បិតា

ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយអរិយាបថតាំង ២ ។ មាន
 ចិត្តប្រកបដោយមុខិកា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយ
 អរិយាបថតាំង ២ ។ ម្ចាស់នាមណី អរិយសារកោនោះឯង ជាអ្នកប្រាស
 ចាកអភិជ្ជា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ មិនមានសេចក្តីវិន្ទុ
 មានសេចក្តីជីវសព្វគ្រប់ មានស្មារតីភ្ជាប់ខ្លួន មានចិត្តប្រកបដោយ
 ទេវតា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយអរិយាបថតាំង ២ ។
 ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។
 មានចិត្តប្រកបដោយទេវតាដ៏ដ៏ល្អាយ ប្រមាណមិនបាទ មិនមានគ្រិ
 មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកតាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ
 ទិសខាងក្រោម ទិសទិសទាំង ៣ ទិសក្នុង ។ ដោយយករូបប្រៀបផ្អែម
 ទិសសត្វទាំងក្នុង ក្នុងទិសទាំងក្នុង សម្រាន្តនៅដោយអរិយាបថតាំង ២
 ដោយប្រការដូច្នោះ ។ អរិយសារកោនោះ វេលាដំបូងនោះឃើញដូច្នោះថា
 សាស្តាឯណាមានវារៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា មានវេលាបុគ្គល
 ឲ្យហើយមិនមានផល ការបូជាដ៏មិនមានផល ការបូជាក្នុងមិនមានផល
 ផលវិបុលាបស័កម្មវេលាសត្វត្រីល្អ ធ្វើកម្រិតមិនមាន លោកនេះមិន
 មាន លោកខាងមុខមិនមាន មាតាមិនមានគុណ បិតាមិនមានគុណ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយនវគ្គោ

នត្ថំ សន្តា និបបាតំកា នត្ថំ លោកេ សមណំត្រាហ្មណា
 សម្មត្តកា សម្មាបដិបដ្ឋា យេ ឥមេត្ត លោកំ យេត្ត
 លោកំ សយំ អភំត្តា សច្ចំនត្តា បរោនត្តំ ។ សុវេ
 តស្ស កោតោ សន្តុយោ សទ្ធិំ វចនំ អបណ្ណិកតាយ
 មយ្ហំ យ្វាហំ ន កេត្តិ ព្យាណាទេអំ តសំ វិចារំ
 វា ឧតយមេត្ត កាធក្កាយោ យេត្តម្ហិ កាយេន សំវុតោ
 វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ យេត្ត កាយស្ស
 កេតោ បរំ មរណា សុគតំ សត្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋិស្សា-
 មីតំ ។ តស្ស ចាមុដ្ឋំ ជាយតំ មមុនំតស្ស មីតំ
 ជាយតំ មីតំមនស្ស កាយោ បស្សម្ហតំ បស្សទ្ធិកាយោ
 សុទំ វេទយតំ សុទំចោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ អយំ ចោ
 កាមណំ ធម្មសមាធិ ។ តត្រិ ចេ ត្ថំ ចិត្តសមាធិ បដិ-
 លកេយ្យាសំ វរំ ត្ថំ ឥមំ កាម្ពានម្ហំ បដិហេយ្យាសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្កាយនវគ្គោ

ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ពួកសមណត្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តល្អ
 ប្រតិចត្តិក្រិមត្រូវ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់វាយប្រាប់ដើម្បីស្រែង ដោយខ្លួន
 ឯង ហើយប្រកាសឱ្យលោកនេះនឹងលោកនោះមុនបាទ ក៏មិនមានក្នុង
 លោក ។ បើតាក្សបេសំសាស្ត្រាជិចំរើននោះ ជាតាក្សសព្វៈ ដោយ
 ហេតុមិនខុសនឹងតាក្សអញ អន្សអញដំបូងប្រៀនសត្វណាមួយ ដែល
 មានសចក្តិកកំសុកត្វគ្មានសេចក្តីកកំសុក អញក៏ទានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់
 យកនូវជ័យជំនះទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺជាអញទានសង្រឹមកាយ
 សង្រឹមកិច្ច សង្រឹមចិត្តហើយ លុះបែកគ្នាយលងកាយស្លាប់ទៅ អញ
 នឹងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូនិវរលោក ។ បាទ ច្បាប់កំរើនឡើងដល់អរិយ-
 សាវកនោះ កាលបើមានបាទច្បាប់ បិតកំរើនឡើង កាលបើមានចិត្ត
 ប្រកបដោយបិតិ កាយក៏ស្លាប់ លុះមានកាយស្លាប់ រើមនសាយសុខ ចិត្ត
 បេសំអរិយសាវកដែលមានសុខ រើនឹងកលំមា ។ កាលកាយសាវ ខេ
 ឯងទៅជាធម្មសមាធិ ។ បើអ្នកទានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នក
 មុនជាលះបង់ឱ្យសេចក្តីសង្រឹមយោធនេចត្រូវបាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

(៣០៣) ស ទោ សោ តាមណំ អរិយសារិកោ
 ឯវំ វិកតាភិជ្ឈោ វិកតព្យាបាទោ អសម្មុទ្ឋោ សម្ប-
 ទាទោ បដិស្សោ ទេវេត្តាសហគរោ ទេតសា ឯកំ
 ទិសំ ជវិត្តា វិហារតិ ។ ភជា ទុតិយំ ។ ភជា ភតិយំ ។
 ភជា ចតុត្ថំ ។ ភតិ ទុទ្ធមទោ ភិរិយំ សព្វទិ
 សព្វត្ថកាយ សញ្ញាវន្តំ លោកំ ទេវេត្តាសហគរោ
 ទេតសា វិបុលេន មហាគ្គរោ អប្បមាលោ អរ-
 វេន អព្យាបាទ្ឋោ ជវិត្តា វិហារតិ ។ សោ ភតិ បដិ-
 សព្វកុតំ យ្វាយំ សត្តា ឯវំវិទិ ឯវំវិទិ អត្ថំ ទិដ្ឋំ អត្ថំ
 យិដ្ឋំ អត្ថំ ហុតំ អត្ថំ សុតាទុក្ខដាចំ កម្មាចំ ផលំ
 វិបាកោ អត្ថំ អយំ លោកោ អត្ថំ បរោ លោកោ
 អត្ថំ មាតា អត្ថំ បិតា អត្ថំ សត្តា ទុបហតិកា

(៣១៣) ប្រាសាទនិ អរិយសារិកោ ជាអ្នកប្រាស
 ចាកអភិជ្ឈោ ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តី
 រត់ភ័យ មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកប
 ដោយទេវក្ខម ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាប់ទៅដោយអរិយាបថ
 ទាំង ៤ ។ ទិសទី ២ កំដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ កំដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ កំដូច
 គ្នា ។ មានចិត្តប្រកបដោយទេវក្ខមដ៏ចម្រើន ប្រមាណមិនប៉ាន់ មិន
 មានក្រិះ មិនមានព្រាហ្ម ផ្សាយទៅកាន់សព្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិស
 ទាំងលើ ទិសទាំងក្រោម ទិសទិសទីដឹងសព្វ ដោយយកខ្លួនប្រៀប
 ដូចដឹងសព្វទាំងពួង ក្នុងទិសទីពួង សម្រាប់ទៅដោយអរិយាបថទាំង ៤
 ដោយប្រការដូច្នោះ ។ អរិយសារិកោ រមែងពិចារណាយើងដូច្នោះថា
 សាស្តាណា មានទិសទីនេះ មានទិសទីនេះថា មានវិសេសបុគ្គល
 ឱ្យហើយមានវេលា ការចូរដាច់មានវេលា ការចូរដាច់មានវេលា វេលាវិបាក
 ចេសក្នុងវេលាសព្វដ៏ល្អ ធ្វើអាក្រក់ មាន លោកនេះមាន លោកទាំង
 មុខមាន មាតាមានគុណ បិតាមានគុណ ពួកសព្វជាទេវតាភិកៈ មាន

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខយានវគ្គ

អត្ថំ លោកេ សមណក្រិហ្មណា សម្មត្តតា សម្មាបដិ
 បញ្ញា យេ ឥមេត្វ លោកេ បរេត្វ លោកេ សយំ
 អត្ថញ្ញា សច្ចំកត្វា បរេទន្តិនិ ។ សរេ តស្ស កោតោ
 សត្តនោ សច្ចំ វចនំ អបណ្ណតោយ មយ្ហំ យ្វាហំ
 ន កំត្វំ ត្បាតោមិ តសំ វា ជាវំ វិ ឧបយមេត្ត
 កដក្កាយោ យត្តម្ហំ កាយេន សំវុតោ វាទាយ
 សំវុតោ មនសា សំវុតោ យត្ត កាយស្ស កេតា បរំ
 មរណា សុតតិ សត្តំ លោកេ ឧបបដ្ឋិស្សាមីតិ ។ តស្ស
 ចាមុដ្ឋំ ជាយតំ បមុនិតស្ស បិទិ ជាយតំ បិទិមនស្ស
 កាយោ បស្សម្ហតិ បស្សទ្ធកាយោ សុទំ វេទយតំ
 សុទិទោ ចិត្តំ សមាជយតំ ។ អយំ ចោ តាមណិ
 ធម្មសមាជំ ។ តត្រ េ ត្វំ ចិត្តសមាជំ បដិលកេយ្យា-
 សំ ឃិវំ ត្វំ ឥមំ កត្តាធម្មំ បដហេយ្យាសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខយានវគ្គ

ពួកសមណក្រិហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិអិមត្រៃ ធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាប់ដោយប្រាកដក្រៃលែង ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសឲ្យលោក
 នេះនឹងលោកនាងម្នាបាន ក៏មានក្នុងលោក ។ បើពាក្យរបស់សាស្តាដ៏
 ចំរើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹងពាក្យអញ ឥឡូវអញ
 មិនច្រៀតច្រៀងសុភណមួយ ដែលមានសេចក្តីគត់ស្តេចមិនមានសេចក្តី
 គត់ស្តេច អញក៏បារម្ភនោះថាជាអ្នកកាន់យកឲ្យជ័យជំនះចាត់ចែងយ៉ាង
 ក្នុងលោកនេះ ក៏ជាអញបានសង្រួមតាម សង្រួមវាចា សង្រួមចិត្ត
 ហើយ ល្អវេទនាឃោរឃៅកាយស្លាប់ទៅ អញនឹងទៅកើតក្នុងសុភកិស្វកិ
 ទៅលោក ។ ប៉ុន្តែមន្ត្រីកើតឡើងដល់អរិយសាវកនោះ កាលបើមាន
 បារម្ភដ្ឋៈ បិទិកើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយចិត្តិ កាយក៏ស្ងប់
 ល្អមានកាយស្ងប់ វេទនាសោយសុខ ចិត្តរបស់អរិយសាវកដែលមាន
 សុខ វេទនាដ៏កល់មាំ ។ ខ្ញាលគាមណី នេះឯងហៅថាធម្មសមាជិ ។
 បើអ្នកបានចិត្តសមាជិតក្នុងធម្មសមាជិនោះ អ្នកមុនជាលះបង់ឲ្យសេចក្តី
 សង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ព្រះបរមនិទ្ទេស

(៣១៤) ស ខោ សោ កាមណិ អរិយសារិកោ ឯវិ
 វិតតាភិជ្ឈោ វិតតត្យចាតោ អសម្មុទ្ធោ សម្មជានោ
 បដិស្សតោ ឧបេក្ខាសហគតោ ចេតសា ឯកំ ទិសំ
 ជវិត្យា វិហារតំ ។ ភជា ទុក្ខយំ ។ ភជា ភតិយំ ។ ភជា
 ចក្កុក្កំ ។ ភតិ ឧទ្ធមដោ ភិវិយំ សត្វំ ឯ សត្វក្កាយ
 សញ្ញាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតោ ចេតសា វិបុលោ
 មហត្ថតោ អប្បមាណោ អរិវេទ អត្យមរដ្ឋោ ជវិត្យា
 វិហារតំ ។ សោ ភតិ បដិសត្តិក្កតិ យាយំ សត្តា ឯវិវាទិ
 ឯវិទិដ្ឋំ កាយោ កាយោ ទិទ្ធកោ ចេតាមយោ
 បចោ ខាមយោ សោចោ សោចយោ កំលម-
 តោ កំលមយោ ជទ្ធកោ ជទ្ធមយោ ចាណមតិ-

ព្រះបរមនិទ្ទេស

(៣១៤) ខ្មោលភាមណិ អរិយសារិកាខាងនឹង ជាអ្នកប្រាស
 ពាក្យអង្គុយ ប្រាសពាក្យបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តី
 វិវាទ មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកប
 ដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាប់ទៅដោយអរិយាចម
 តាំង ៤ ។ ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូច
 គ្នា ។ មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិន
 មានព្រិះ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សក្ការណាតាំងអស់ ក្នុង
 ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម ទិសទិសទាំងទិសក្នុង ។ ដោយយកខ្លួន
 ប្រៀបផ្ទឹមនឹងសក្ការាំងក្នុង ក្នុងទីតាំងក្នុង សម្រាប់ទៅដោយអរិយាចម
 តាំង ៤ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ អរិយសារិកាខាង រមែងពិចារណាយើង
 ដូច្នោះថា សាស្តាណាមានវិទ្យាដឹងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើ
 បាចដោយខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃធ្វើកាត់ (អរិយវិទ្យា) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នក
 ដទៃធ្វើកាត់ ចៀកចៀនរកខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃធ្វើចៀកចៀន លោយ-
 លោកខ្លួនឯង ធ្វើអន្យាសាយសោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើអ្នកដទៃ
 ឲ្យលំបាក អន្តរអវិទ្ធិខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃឲ្យអន្តរអវិទ្ធិ សម្រាប់សក្ក

មាមយតោ អំនំនំ អនិយតោ សទ្ធិ ជំនូតោ ឯល្លោមំ
 ហរតោ ឯតោភារិកំ ករោតោ បរិបន្តេ តិដ្ឋិតោ បរាជារិ
 កច្ឆតោ មុសា កណាតោ ករតោ ន ករិយតំ ចាប់
 ទុរិយយន្តេន ចេមំ ចក្កេន យោ ឥមិស្សា បរិវិយា
 ចាលោ ឯកំ មំសទលំ ឯកំ មំសបុត្តំ ករយ្យ នត្ថិ
 តតោនិទានំ ចាប់ នត្ថិ ចាមស្ស អាកមោ ។ នក្ខំណំ
 ចេមំ កត្តិយ ឥវំ កច្ឆយ្យ ហនន្តោ យានន្តោ ជំនូតោ
 ធនាមន្តោ បទន្តោ ចានន្តោ នត្ថិ តតោនិទានំ ចាប់
 នត្ថិ ចាមស្ស អាកមោ ។ នត្តំ ចេមំ កត្តិយ ឥវំ កច្ឆ-
 យ្យ ននន្តោ នាមន្តោ យជន្តោ យានន្តោ នត្ថិ តតោនិ-
 ទានំ បុត្តំ នត្ថិ បុត្តស្ស អាកមោ នាទេន នាមំន សំ-
 យមេន សច្ចុរដ្ឋេន នត្ថិ បុត្តំ នត្ថិ បុត្តស្ស អាកមោតំ ។
 សចេ តស្ស កោតោ សត្តុតោ សទ្ធិ វចេនំ អបណ្ណា-
 តកាយ បយ្ហំ យ្វាហំ ន កំត្យំ ត្យាពាធមំ តសំ វិ

ខ្លួនឯង ឬច្រើនអ្នកដទៃទៀត កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ
 កាន់ដំណ (ជញ្ជាំង) ឬនាំយកទ្រព្យក្នុងអ្នកស្រុក ឬនាំយកទ្រព្យក្នុងផ្ទះ
 មួយៗ ឈរចាំលួចកែត្រូវផ្លូវដំ គប់គេប្រពន្ធឬក្មេងដទៃ ពោលពាក្យ
 មុសា ចាប់ដែលចុកលុះនោះធ្វើ ឈ្មោះថាមិនបានធ្វើទេ ទោះបីចុកលុះណា
 ធ្វើពួកសត្វលើផែនដីនេះឲ្យមានគំនរសាច់តែមួយ ឲ្យមានគំនរសាច់
 តែមួយ ដោយចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុត ចាប់ដែលមានអំពើនោះជាហេតុ
 ក៏មិនបាន ពង់ដំណើរមកនៃចាប់ក៏មិនមាន ។ ទោះបីចុកលុះចូរទៅកាន់
 ត្រើយទន្លេភ្នំភ្នំភ្នំ ហើយសម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ប្រើឲ្យសម្លាប់
 កាន់ (អយ្យវិគេ) ខ្លួនឯង ប្រើឲ្យកាន់ បៀតបៀនខ្លួនឯង ប្រើឲ្យ
 បៀតបៀន ចាប់ដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មិនបាន ដំណើរមកនៃចាប់
 ក៏មិនមាន ។ ទោះបីចុកលុះចូរទៅកាន់ត្រើយទន្លេភ្នំភ្នំដើរហើយ
 ឲ្យមានខ្លួនឯង ប្រើឲ្យឲ្យបាន បូជាខ្លួនឯង ប្រើឲ្យបូជា បុណ្យ
 ដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន
 បុណ្យមិនមានដោយការឲ្យបាន ដោយការទូន្មាន ដោយការសង្កឹម
 ដោយការពោលពាក្យសច្ចៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន ។ បើពាក្យ
 របស់សាស្ត្រាដ៏ចំរើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹងពាក្យ
 អញ អឲ្យវិញមិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីកក់ស្លុត

ថាវ វ ឧបយមេត្ត កាដត្តាហោ យក្ខម្ពី កាយេន
 សំវុតោ វ ថាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ យក្ខ
 កាយស្ស កេតា មវំ មរណា សុតតិំ សក្កំ លោកំ
 ឧបបទ្ធិស្សមីតិ ។ តស្ស ចាមុទ្ធិំ ជាយតិ បមុទិកស្ស
 បិកិ ជាយតិ បិកិមនស្ស កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សទ្ធ-
 កាយោ សុទំ វេជយតិ សុទំ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។
 អយំ ទោ កាមណិំ ធម្មសមាធិ ។ តត្រ ទេ ភ្នំ ចិត្ត-
 សមាធិ បដិលកេយ្យសិ វិវំ ភ្នំ ឥមំ កម្ពុទម្ព
 បដិហេយ្យសិ ។

(៣១៩) ស ទោ សោ កាមណិំ អវិយសារិតោ
 វិវំ វិភត្តាភិជ្ឈោ វិភត្តាភាណោ អសម្មុទ្ធា សម្មុជា-
 ណោ បដិស្សតោ ឧបេត្តាសហគភេទ ទេតសា វិកំ
 ទិសំ ជវំត្វា វិហារតិ ។ តថា ទុកិយំ ។ តថា តតិយំ ។
 តថា ទេត្តំ ។ ឥតិ ឧទ្ធអោ តិវិយំ សត្វទិ
 សត្វត្តតាយ សត្វវន្តំ លោកំ ឧបេត្តាសហគភេទ
 ទេតសា វិបុលេន មហាក្កភេទ អប្បមាលោន អវិរេន

ប្រមុខមានសេចក្តីកត់ស្តីទេ អញ្ជើញបានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវដីយ
 ដំនែរព័រយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺជាអញ្ជើញបានសង្រួមកាយ សង្រួមវិចារ
 សង្រួមចិត្តហើយ លុះបែកប្រាយរាងកាយស្តាប់ទៅ អញ្ជើញទៅកើត
 ក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោក ។ ប្រាមេដ្ឋៈកំភើតឡើងដល់អវិយសារិតោនោះ
 កាលបើមានប្រាមេដ្ឋៈ បិកិកំភើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយ
 បិកិ កាយកិស្សបំ លុះមានកាយស្តាប់ វេទនាសាយសុទ្ធ ចិត្តរបស់អវិយ-
 សារិតាដែលមានសុទ្ធ វេទនាដ៏កល់ចាំ ។ ម្ចាស់កាមណិំ នេះឯងហៅ
 ថាធម្មសមាធិ ។ បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខជា
 លមេនីសេចក្តីសន្សំយនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

(៣២០) ម្ចាស់កាមណិំ អវិយសារិតានេះឯង ជាអ្នកប្រាសចាក
 ភកិជ្ឈោ ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តី
 វេទនា មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីភ្ជាប់ខ្លួន មានចិត្តប្រកបដោយ
 ឧបេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី១ សម្រាប់នោះដោយអវិយាចថតិកំ ។
 ទិសទី២ កិដ្ឋុចត្តា ។ ទិសទី ៣ កិដ្ឋុចត្តា ។ ទិសទី៤ កិដ្ឋុចត្តា ។ មាន
 ចិត្តប្រកបដោយឧបេត្តាដ៏ចម្ងាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានព្រិ

អព្យាបដ្ឋេន ជរិត្វា វិហារតិ ។ សោ ភតិ បដិសញ្ញក្កតិ
 យ្វាយំ សត្តា វរំណនំ វរំនិដ្ឋំ ករាតោ ការាយតោ
 និទ្ធុតោ ធនាបយតោ បថតោ ខាធយតោ សោ-
 ចតោ សោធយតោ កំលមតោ កំលមយតោ ឧទ្ធុ-
 តោ ឧត្តាបយតោ ខាលាមតំមាបយតោ អនិដ្ឋំ អា-
 នំយតោ សទ្ធិំ និទ្ធុតោ និល្វាបំ ហារតោ វគ្គា-
 ការិកំ ករាតោ បរិបទ្កេ តិដ្ឋតោ បរាវំ កច្ឆតោ
 មុសា កណាតោ ករាតោ ករិយតិ ខាបំ ទុរិបរិ-
 យន្តេន ចេមំ ចក្កេន យោ ភមិស្សា បរិវិយា ខាលោ
 វគ្គំ មំសខលំ វគ្គំ មំសមុញ្ញំ ករាយេ អត្ថំ
 តតោនិទានំ ខាបំ អត្ថំ ខាបស្ស អាតមោ ។ ឧត្ថំ-
 ណំ ចេមំ កត្តាយ តិវំ កច្ឆយ្យ ហនត្តោ យា-

មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ក្នុងខែបរាណលើ
 ខែសខារក្រែមនឹងខែសខន្ត គឺខែសត្វច្បា ដោយយកខ្លួនច្រៀបផ្អែមនឹង
 សត្វទាំងពួង ក្នុងខែទាំងពួង សម្រាន្តទៅដោយអរិយោបថទាំង៤ ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណាលើញដូច្នោះថា
 សាស្តាណាមានកំខ្លាំងនេះ មានខ្លះយ៉ាងនេះថា ចុក្កលធ្វើបាបដោយ
 ខ្លួនឯង ប្រើភេទ្យធ្វើ កាតំ (អយវិរេត) ខ្លួនឯង ប្រើភេទ្យកាតំ ប្រើភ-
 ប្រើទេវខ្លួនឯង ប្រើភេទ្យប្រើភេទ្យ រោយរោកខ្លួនឯង ធ្វើភេទ្យ
 រោយរោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើភេទ្យលំបាក អន្តរអន្តរខ្លួនឯង
 ធ្វើភេទ្យអន្តរអន្តរ សម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើភេទ្យសម្លាប់ កាន់យក
 ទ្រព្យវេលាគេមិនបាច់ទ្រ កាតំដំណ (ដំណាក់) ប្លន់យកទ្រព្យពួកអ្នក
 ស្រុក ប្លន់យកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយៗ ឈរជាលួចកំរៃក្រវេលា ឬបំរែ
 ប្រពន្ធចុក្កលវេទ មិយាយកុហក បាច់វេលាចុក្កលនោះធ្វើ ឈ្មោះថាធ្វើ
 វិមន មើបុគ្គលឯណាធ្វើពួកសត្វលើច្រើមពីរទៀតមានអំនោយសាច់តែមួយ
 ទៀតមានកំនុកសាច់តែមួយ ដោយចក្រមានខ្លាំងដ៏មុត បាច់វេលាមាន
 អំពើនោះជាហេតុគឺមាន ដំណើរមកវែនបាច់កំនាន់ ។ ទោះបីចុក្កលទ្រង់
 ទៅកាន់ត្រឹមទេវតាភិក្ខុវិញ ហើយសម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ប្រើភេទ្យ

ត្រេត្តា ធិន្ទត្តោ ទេពាបេត្តោ បទេត្តោ ទាចេត្តោ អត្ថំ
 តតោធិដានំ ទាបំ អត្ថំ ចាបស្ស អាគមោ ។ ឧត្តំ
 ទេបិ កង្កាយ ភិវំ កច្ឆេយ្យ ធនត្តោ ធាបេត្តោ យដេត្តោ
 យាដេត្តោ អត្ថំ តតោធិដានំ បុត្តំ អត្ថំ បុត្តាស្ស
 អាគមោ ធាទេទ ធាមទ សំយមេទ សទ្ធាដ្ឋេទ អត្ថំ
 បុត្តំ អត្ថំ បុត្តាស្ស អាគមោតំ ។ សទេ តស្ស កោ-
 តោ សគ្គុយោ សទ្ធា វចនំ អបណ្ណតកាយ មឃ្មំ
 យោហំ ន កំត្តំ ល្យាណទេមំ តសំ វ ថាវំ វ
 ឧកយមេត្ត កាដក្កាយោ យត្តម្ហំ កាយេន សំវុតោ
 វាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ យត្ត កា-
 យស្ស កេតា បវំ មរណា សុគតិំ សត្តំ លោកំ
 ទបមជ្ឈិស្សាមីតំ ។ តស្ស ចាមុដ្ឋំ ជាយតំ បមុដ្ឋិ-
 តស្ស បិតំ ជាយតំ បិតំមនស្ស កាយោ បស្សម្ហិ-
 តំ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតំ សុខិយោ ចិត្តំ
 សមាធិយតំ ។ អយំ ទោ តាមណី ធម្មសមាធិ ។

សម្រាប់ កាតំ (អរិយៈ) ខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យកាតំ ច្រើនច្រើនគេខ្លួនឯង
 ប្រើគេឲ្យច្រើនច្រើន បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុកំទាន ដំណើរ
 ទៅទាបកំទាន ។ ទោះបីបុគ្គលទូទៅកាន់ត្រឹមទទ្ធកង្ការទាន់ចើង
 ហើយឲ្យទានខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យទាន ចូរខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យចូរ
 បុណ្យដែលមានអំពើនោះជាហេតុកំទាន ដំណើរទៅទាបកំទានដែរ
 ចុណ្យកំទាន ដោយការឲ្យទាន ដោយការចូរខ្លួន ដោយការសង្រួម
 ដោយការពោលពាក្យសច្ចៈ ដំណើរទៅទាបកំទាន ។ បើពាក្យ
 របស់សាស្តាដ៏ចម្រើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹងអញ
 ឥឡូវអញមិនច្រើនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីកត់ស្តុកប្រមិន
 មានសេចក្តីកត់ស្តុកទេ អញកំទានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកម្លប់ដ៏យង់ទេ
 ពំនឹងយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺជាអញបានសង្រួមកាយ សង្រួមកថា
 សង្រួមចិត្តហើយ លុះបែកច្រាយពតិកាយស្តាប់ទៅ អញនឹងទៅកើត
 ក្នុងសុគតិសួគ៌ទៅលោក ។ បុរាណដ្ឋៈកើតឡើងដល់អរិយសាវកនោះ
 កាលបើទានបាទដ្ឋៈ បិកិកើត កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយបិកិ កាយ
 គឺស្ងប់ លុះមានកាយស្ងប់ វេទនិសាយសុខ ចិត្តចេសំអរិយសាវកដែល
 មានសុខ វេទនិសំអរិយ ។ ម្ចាស់តាមណី ទេវឯងហៅថាធម្មសមាធិ ។

កត្រិ ទេ ភ្នំ ចិត្តសមាទី មជ្ឈិមយោគិ ឯវំ ភ្នំ វិម័
កាត្តាទម្ពំ ចជមោយ្យាសីតំ ។ ឯវំ វុត្តេ ចាជលំយោ
តាមណី ភក្កវត្តំ ឯកទរោច អភិក្កន្តំ កន្តេ អភិក្កន្តំ
កន្តេ ។ បេ ។ អជ្ជតក្កេ ចាល្យាបេតំ សរណត្តក្កន្តំ ។
កេរសមំ ។

តាមណីសំយុត្តំ សម្ពំ ។

ពិស្សត្តិ

ចណ្ណាបុត្តោ^(១) យោជាដីរោ
ហន្តិ ហាយោ ច ក្ខមកោ^(២)
នេសចាសត្វា កុសំ បណ្ឌិត្យជ្យំ
កទ្ធកក្កាសំយចាជលំវិ^(៣) ។

១ ១. ម. ចាល្យា បុដោ ។ ២ ហន្តិហាយោ បន្ទរុទេណ ។ ៣ ក្សត្រ វិសសជា-
និលីតិ ។

បិអ្នកបានចិត្តសមាទីច្នៃធម្មសមាទីនោះ អ្នកមុខជាលះបង់សេចក្តី
សន្ស័យនេះពេញបាទ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ កាលចើត្រូវដំទាញព្រះ
ភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ បាដលើយតាមលក្ខិតិក្រាបបង្គំទូលព្រះ
ដំទាញព្រះភាគដូច្នោះថា ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ភ្នំច្បាស់ណាស់
ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ថាអ្នកដល់នូវសរណសម័ស្មើហោយដីត ភាំងអំពីថ្ងៃ
នេះជាដើមទៅ ។ ចច់ស្មិតទី ១៣ ។

ចច់ តាមណីសំយុត្ត ។

ទុក្ខាននៃតាមណីសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីចណ្ណតាមណី ១ អំពីកាលច្បួតតាមណី ១ អំពី
យោជាដីរោតាមណី ១ អំពីហត្ថាកេហតាមណី ១ អំពីអស្សា-
កេហតាមណី ១ អំពីក្តួកក្រាហ្មណ៍ស្រុកបញ្ចក្ខមិ ១ អំពី
ការសំដែងធម៌ ១ អំពីការពិចារណា ១ អំពីសេចក្តីអនុគ្រោះ
ត្រកូល ១ អំពីបណ្ឌិត្យជ្យតាមណី ១ អំពីនិទ្ទេកតាមណី ១
អំពីផលស្វយតាមណី ១ អំពីបាដលើយតាមណី ១ ។

អសង្កតស័យុត្តស្ស បរិមវគ្គោ

[៣០៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កតតា
សាវត្តិយំ វិហារតំ ជេតវារេ អនាថបិណ្ឌិកស្សាហមេ ។
តត្រិ ទោ កតតា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុភោតំ ។
កនន្តេតំ តេ ភិក្ខុ កតតា បទូស្សាសុំ ។ កតតា
ឯកនភោច អសង្កតត្ថ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អសង្កតតាមិក្ខុ មត្តំ តំ សុណាថ ។ កតតមក្ខ
ភិក្ខុវេ អសង្កតំ ។ យោ ភិក្ខុវេ កតត្ថយោ ទោ-
សត្ថយោ ខោហាត្ថយោ ។ ឥទំ វុទ្ធតំ ភិក្ខុវេ អ-
សង្កតំ ។ កតតោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមក្ខោ ។
តាយតតាសតិ ។ អយំ វុទ្ធតំ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិ-
មក្ខោ ។ ឥតិ ទោ ភិក្ខុវេ ទេសិតំ វោ មយោ-
អសង្កតំ ទេសិតោ អសង្កតតាមិមក្ខោ ។ យំ ភិក្ខុវេ

អសង្កតស័យុត្ត បរិមវគ្គ

[៣១៦] ខ្ញុំបាទស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគគន្លងក្នុងគ្រូដេកពន្លឺរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ដឹកគ្រុឌិសាត្តិ ។
ក្នុងវិហារឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ខ្ញាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដ៏កាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ខ្ញាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគន្លងសំដែងអសង្កតធម៌ (ធម៌ដែលបច្ច័យភាគតែឯ
មិនបាទ) ធម៌ អសង្កតតាមិមក្ខ (ដូចជាដំណើរទៅកាន់អសង្កតធម៌) ធម៌
ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ខ្ញាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះអសង្កតធម៌តិដូចម្តេច ។ ខ្ញាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈ
ដែលជាទីក្ស័យពកៈ ក្ស័យទោសៈ ក្ស័យទោហៈ ។ ខ្ញាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថាអសង្កតធម៌ ។ ខ្ញាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសង្កតតាមិមក្ខ
ដូចម្តេច ។ (អសង្កតតាមិមក្ខនោះ) គឺកាយឥតាសតិ ។ ខ្ញាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមក្ខ ។ ខ្ញាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្កត-
ធម៌ គឺជាគន្លងសំដែងហើយ អសង្កតតាមិមក្ខ គឺជាគតិបាទសំដែង
ហើយដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ខ្ញាលភិក្ខុទាំងឡាយ

[៣១៨] កកមោ ៨ កិក្ខុវេ អស្មុគ្គកាមិមត្តោ ។ សវិតក្កសវិចារោ សមាជំ អវិតក្កវិចារមត្តោ សមាជំ អវិតក្កអវិចារោ សមាជំ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ អស្មុគ្គកាមិមត្តោ ។

[៣១៩] កកមោ ៩ កិក្ខុវេ អស្មុគ្គកាមិមត្តោ ។ សុត្តារោ សមាជំ អធិមត្តោ សមាជំ អប្បណិហិតោ សមាជំ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ អស្មុគ្គកាមិមត្តោ ។

[៣២០] កកមោ ១០ កិក្ខុវេ អស្មុគ្គកាមិមត្តោ ។ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ អស្មុគ្គកាមិមត្តោ ។

[៣២១] កកមោ ១១ កិក្ខុវេ អស្មុគ្គកាមិមត្តោ ។ ចត្តារោ សម្មប្បនាទា ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ អស្មុគ្គកាមិមត្តោ ។

[៣២២] កកមោ ១២ កិក្ខុវេ អស្មុគ្គកាមិមត្តោ ។ ចត្តារោ វិនិច្ឆ័យនា ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ អស្មុគ្គកាមិមត្តោ ។

[៣១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អស្មុគ្គកាមិមត្តោ គឺ ដូចម្តេច ។ គឺសមាជិវេសនាវិក្កុៈ មានវិចារៈ១ សមាជិវេសនាវិក្កុៈ មានវិចារៈ១ សមាជិវេសនាវិក្កុៈមានវិចារៈ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអស្មុគ្គកាមិមត្ត ។

[៣១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អស្មុគ្គកាមិមត្ត គឺដូចម្តេច ។ គឺសុត្តារសមាជិម្ច អធិមត្តសមាជិម្ច អប្បណិហិតសមាជិម្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអស្មុគ្គកាមិមត្ត ។

[៣២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អស្មុគ្គកាមិមត្ត គឺដូចម្តេច ។ គឺសតិបដ្ឋាន៦ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអស្មុគ្គកាមិមត្ត ។

[៣២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អស្មុគ្គកាមិមត្ត គឺដូចម្តេច ។ គឺសម្មប្បនាទ៦ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអស្មុគ្គកាមិមត្ត ។

[៣២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អស្មុគ្គកាមិមត្ត គឺដូចម្តេច ។ គឺវិនិច្ឆ័យ៦ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអស្មុគ្គកាមិមត្ត ។

(៣២៣) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
បញ្ចិទ្ធិយានិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិ-
មត្តោ ។

(៣២៤) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
បញ្ច ពណិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិ-
មត្តោ ។

(៣២៥) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
សត្ត កោដ្ឋវ្តា ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិ-
មត្តោ ។

(៣២៦) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
អភិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ អសង្ក-
តតាមិមត្តោ ។ ភតិ ទោ ភិក្ខុវេ ទេសិតំ វេ មយោ
អសង្កតំ ទេសិកោ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ យំ ភិក្ខុវេ

(៣២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ គឺដ្ឋិត្យ ៨ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កត-
តាមិមត្ត ។

(៣២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ គឺពលៈ៨ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កត-
តាមិមត្ត ។

(៣២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ គឺពាជ្ឈវ្ត ៧ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កត-
តាមិមត្ត ។

(៣៣០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិ-
មត្តោដូចម្តេច ។ គឺអដ្ឋង្គិកមត្តដ៏ប្រសើរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថាអសង្កតតាមិមត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្កតតមិ គឺជាគត
បានសំដែងហើយ អសង្កតតាមិមត្ត គឺជាគតក៏បានសំដែងហើយ
ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយ(មការដូច្នោះ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

អសង្កតសំយត្តស្ស បឋមវគ្គ

សត្តារា ករណីយំ សាវកានំ ហិកេសិចា អនុកាម្យ-
កោន អនុកាម្យ ទុច្ចាទាយ កាតំ វេ តំ មយា ។
ឯតាមិ ភិក្ខុវេ វុត្តម្ពលានំ ឯតានិ សុត្តាន្តានានិ ។
ឈាយថ ភិក្ខុវេ មា បមាទត្ត មា មច្ឆា វិប្បដិ-
សារិទោ អហ្មវត្ត ។ អយំ វេ អម្ពាតំ អនុសាសនំតិ ។

អសង្កតសំយត្តស្ស បឋមវគ្គ សមញ្ញ ១

តស្សទ្ធានំ

កាវិយោ សមដោ វិកេត្តោ
សុត្តោ សតិបដ្ឋានា
សម្មប្បធានា វិនិច្ឆ័យា
វិនិច្ឆ័យា ពលកោដ្ឋង្គា
មក្កោ ឯតានិសមំ
តស្សទ្ធានំ បវុច្ចតិ^(១) ។

១ ម. វិនិច្ឆ័យំ បវុច្ចតិ ។ ឧ. វិម បាវិ វិនិ ។

អសង្កតសំយត្ត បឋមវគ្គ

កិច្ចឯណាវិវេសសាស្តាជាអ្នកស្រុកច្រើនយេន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ កា-
ស្រីយសេចក្តីអនុគ្រោះ ត្រូវធ្វើដល់សាវកានិទ្យាយ កិច្ចខោតថាគត
កិច្ចខោតធ្វើដល់អ្នកទាំងឡាយចូលហើយ ។ ខ្នាលកិច្ចទាំងឡាយ កិច្ចទាំង
ខ្ពុះគម្រប់រយី កិច្ចទាំងខ្ពុះគម្រប់រយី ។ ខ្នាលកិច្ចទាំងឡាយ អ្នកទាំង
ឡាយចូលសំខ្វីនិយក (ខ្មៅកាប្លូណ) កុំបីប្រទាន កុំបីបាទសេចក្តីក្តៅ
ក្រហាយក្នុងកាលជាទានក្រោយទៀត ។ នេះឯងជាអនុសាសន៍ វិ-
ពាក្យច្រើនច្រើនដើម្បីសេដ្ឋកិច្ច ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

០៦ អសង្កតសំយត្ត បឋមវគ្គ ។

ទុទ្ធាននៃអសង្កតសំយត្តនោះគឺ

និយោយេតិកាយគភាសភិ ១ សមវេនិវិចស្សនា ១ សមាធិ
វិសេប្រគបដោយវិគក្កុជាដើម ១ សមាធិមានសុត្តានសមាធិ
ជាដើម ១ សតិបដ្ឋាន ១ សម្មប្បធាន ១ វិនិច្ឆ័យ ១
វិនិច្ឆ័យ ១ ពលៈ ១ កោដ្ឋង្គ ១ ជា ១ ១ នឹងអង្គនីតមន្ត
ហៅថាទុទ្ធាននៃអសង្កតសំយត្តនោះ ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

(៣២៧) អសង្កតតញ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សានិ

អសង្កតតាមិញ មត្តំ តំ សុណាថ ។ កាតមញ ភិក្ខុវេ

អសង្កតំ ។ យោ ភិក្ខុវេ វាគត្តាយោ ទោសត្តាយោ

មោហត្តាយោ ។ ឥទំ វុទ្ធកំ ភិក្ខុវេ អសង្កតំ ។

កាតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ សមថោ ។

អយំ វុទ្ធកំ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ ឥតិ ទោ

ភិក្ខុវេ ទេសិតំ វោ មយា អសង្កតំ ទេសិតោ

អសង្កតតាមិមត្តោ ។ យំ ភិក្ខុវេ សន្តារា កាលោយំ

សាវកានំ ហិតេសិទា អនុកាម្យកោ អនុកាម្យំ

ទុចានាយ កាតំ វោ តំ មយា ។ វិកាទិ ភិក្ខុវេ

អសង្កតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

(៣២៧) ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ ភវាគកន្តិសំដែនិអសង្កតតមិធម៌

អសង្កតតាមិមត្តធម៌ ផលអ្នកតាំងខ្សោយ អ្នកតាំងខ្សោយចូលស្តាប់ធម៌នោះ

ចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ អសង្កតតមិកិច្ចបម្រុង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

តាំងខ្សោយ សភាវិផលជាទីក្ស័យកម្ម ក្ស័យទោស ក្ស័យមាហៈ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ នៅហៅថាអសង្កតតមិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ

អសង្កតតាមិមត្តតើដូចម្តេច ។ គឺសមធម៌ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ នៅ

ហៅថាអសង្កតតាមិមត្ត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ អសង្កតតមិ ភវាគ

បានសំដែនិហើយ អសង្កតតាមិមត្ត ភវាគកន្តិសំដែនិហើយ ផល

អ្នកតាំងខ្សោយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ ភិក្ខុ

ឯណាវិផលសាស្ត្រជាអ្នកស្វែងគ្រែចាយជនី ជាអ្នកអនុគ្រោះ កាស្រីយ

សេចក្តីអនុគ្រោះ គ្រូធ្វើផលសាវកតាំងខ្សោយ ភិក្ខុនោះគេថាគកន្តិ

ធ្វើផលអ្នកតាំងខ្សោយចេញហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ ភិក្ខុតាំងខ្ពុះ

ក្រុមម្ចាស់ ឯកាចំ សុញ្ញាតាចំ ។ ឈាយជ កិក្ខុវេ
មា ចមាទត្ថ មា បច្ឆា វិប្បដិសារិទោ អហុវត្ថ ។ អយំ
វោ អម្ពាតំ អនុសាសនីតំ ។

(៣២៨) អសដ្ឋតត្ថ វោ កិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អសដ្ឋតតាមិក្ក មត្តំ តំ សុណាជ ។ កកមេក្ក កិក្ខុវេ
អសដ្ឋតំ ។ យោ កិក្ខុវេ វាតក្កាយោ ទោសក្កាយោ
មោហក្កាយោ ។ វនំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ អសដ្ឋតំ ។ ក-
តមោ ច កិក្ខុវេ អសដ្ឋតតាមិមត្តោ ។ វិបស្សនា ។
អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ អសដ្ឋតតាមិមត្តោ ។ វនំ ទោ
កិក្ខុវេ ទេសិតំ វោ មយោ អសដ្ឋតំ ។ បេ ។ អយំ វោ
អម្ពាតំ អនុសាសនីតំ ។ បេ ។

(៣២៩) កកមោ ច កិក្ខុវេ អសដ្ឋតតាមិមត្តោ ។
សុវិតត្តោ សវិទារោ សមាទំ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ
អសដ្ឋតតាមិមត្តោ ។

គិម្ពបំឈើ កិច្ចតំនិទុះគិម្ពុស្វាតំ ។ ម្ចាស់កិក្ខុតាំងខ្យង អ្នកតាំង-
ខ្យងចូរសំខ្លាំងយក (ខ្ញុំការម្នាក់) កុំចម្រើន កុំបំផ្លាសចក្កិក្ក
ក្រហាយក្នុងកាលជាពិសេសឡើយ ។ នេះឯងជាអនុសាសនី គឺ
ពាក្យប្រៀបប្រដៅរបស់គាត់ ចំពោះអ្នកតាំងខ្យង ។

(៣៣០) ម្ចាស់កិក្ខុតាំងខ្យង គាត់គន្លងសំដែងអសន្តិភាពមិផង
អសន្តិភាពមិមត្តផង ផលអ្នកតាំងខ្យង អ្នកតាំងខ្យងចូរស្តាប់ធម៌នោះ
ចុះ ។ ម្ចាស់កិក្ខុតាំងខ្យង អសន្តិភាពមិភ្នំដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កិក្ខុ
តាំងខ្យង សភាវិផលជាចិក្ខុយក្កៈ ក្សិយេចាសៈ ក្សិយេមោហៈ ។
ម្ចាស់កិក្ខុតាំងខ្យង នេះហៅជាអសន្តិភាពមិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុតាំងខ្យង
អសន្តិភាពមិមត្តដូចម្តេច ។ គឺវិបស្សនាធម៌ ។ ម្ចាស់កិក្ខុតាំងខ្យង
នេះហៅជាអសន្តិភាពមិមត្ត ។ ម្ចាស់កិក្ខុតាំងខ្យង អសន្តិភាពមិ គាត់
បានសំដែងហើយ ផលអ្នកតាំងខ្យង ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ បេ ។
នេះឯងជាអនុសាសនី គឺពាក្យប្រៀបប្រដៅរបស់គាត់ ចំពោះអ្នក
តាំងខ្យង ។ បេ ។

(៣៣១) ម្ចាស់កិក្ខុតាំងខ្យង មួយទៀត អសន្តិភាពមិមត្តគឺ
ដូចម្តេច ។ គឺសមាធិច្រកដោយវិភក្តៈ វិចារៈ ។ ម្ចាស់កិក្ខុតាំងខ្យង
នេះហៅជាអសន្តិភាពមិមត្ត ។

[៣៣០] កតមោ ច កិក្ខវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
អវិភត្តោ វិចារមត្តោ សមាធិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ កិក្ខវេ
អសង្កតតាមិមត្តោ ។ បេ ។

[៣៣១] កតមោ ច កិក្ខវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
អវិភត្តោ អវិចារោ សមាធិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ កិក្ខវេ អ-
សង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣៣២] កតមោ ច កិក្ខវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
សុញ្ញតោ សមាធិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ កិក្ខវេ អសង្កតតា-
មិមត្តោ ។

[៣៣៣] កតមោ ច កិក្ខវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
អនិមិត្តោ សមាធិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ កិក្ខវេ អសង្កតតា-
មិមត្តោ ។

[៣៣៤] កតមោ ច កិក្ខវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
អប្បណិហិតោ សមាធិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ កិក្ខវេ អសង្កត-
តតាមិមត្តោ ។

[៣៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តកើ
ដូចម្តេច ។ អិសមាធិដែលគ្មានវិភត្តៈ គ្មានវិចារៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមត្ត ។ បេ ។

[៣៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តកើ
ដូចម្តេច ។ អិសមាធិដែលគ្មានវិភត្តៈ គ្មានវិចារៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថាអសង្កតតាមិមត្ត ។

[៣៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្ត
កើដូចម្តេច ។ អិសញ្ញាកសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
អសង្កតតាមិមត្ត ។

[៣៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តកើ
ដូចម្តេច ។ អិអនិមិត្តសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
អសង្កតតាមិមត្ត ។

[៣៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តកើ
ដូចម្តេច ។ អិអប្បណិហិតសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
អសង្កតតាមិមត្ត ។

(៣៣៥) កតមោ ៨ ភិក្ខុវេ អស្មិកតាមិមត្តោ ។
 ៧៨ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយាទុបស្សិ វិហារតំ អា-
 តាមិ សម្បជានោ សតិមា វិធម្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
 យោមទស្សំ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ អស្មិកតាមិមត្តោ
 ។ បេ ។

(៣៣៦) កតមោ ៨ ភិក្ខុវេ អស្មិកតាមិមត្តោ ។
 ៧៨ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វេទនាសុ វេទនាទុបស្សិ វិហារតំ
 ។ បេ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ អស្មិកតាមិមត្តោ ។

(៣៣៧) កតមោ ៨ ភិក្ខុវេ អស្មិកតាមិមត្តោ ។
 ៧៨ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចិត្តេ ចិត្តាទុបស្សិ វិហារតំ ។ បេ ។
 អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ អស្មិកតាមិមត្តោ ។

(៣៣៨) កតមោ ៨ ភិក្ខុវេ អស្មិកតាមិមត្តោ ។
 ៧៨ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សិ វិហារតំ ។ បេ ។
 អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ អស្មិកតាមិមត្តោ ។

(៣៣៩) ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អស្មិកតាមិមត្តោ
 ដូចម្តេច ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណា
 ឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មាន
 ចក្ខុស្មារតី កំចាត់បង្គំអភិជ្ឈាទំនិរោមនស្សក្នុងរោគបាទ ។ ខាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអស្មិកតាមិមត្ត ។ បេ ។

(៣៤០) ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អស្មិកតាមិមត្តោ
 ដូចម្តេច ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណា
 ឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថាអស្មិកតាមិមត្ត ។

(៣៤១) ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អស្មិកតាមិមត្តោ
 ដូចម្តេច ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិ-
 ចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត ។ បេ ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
 ថាអស្មិកតាមិមត្ត ។

(៣៤២) ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អស្មិកតាមិមត្តោ
 ដូចម្តេច ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណា
 ឃើញនូវធម្មក្នុងធម្មទាំងឡាយ ។ បេ ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
 ថាអស្មិកតាមិមត្ត ។

(៣៣៧) កតមោ ច កិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ អនុប្បញ្ញាធំ បាបកាធំ អកុសលាធំ
ធម្មាធំ អនុប្បនាយ ធំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ អា-
រកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ
អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៤០) កតមោ ច កិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ ឧប្បញ្ញាធំ បាបកាធំ អកុសលាធំ
ធម្មាធំ បហានាយ ធំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ អា-
រកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ
អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៤១) កតមោ ច កិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ អនុប្បញ្ញាធំ កុសលាធំ ធម្មាធំ
ឧប្បនាយ ធំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ អា-
រកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ
អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៣៧) ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើទុក្ខកើត
ក្បាយម ព្រោះសេចក្តីខ្លះខ្លះ ផ្គូផ្គង ប្រសិច្ចក្ត ដើម្បីញ៉ាំងអកុសល-
ធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយដែលមិនទាន់កើត មិនឲ្យកើតឡើងបាន ។ ខាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមត្ត ។

(៣៤០) ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្ត
កើដូចម្តេច ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើទុក្ខឲ្យ
កើត ក្បាយម ព្រោះសេចក្តីខ្លះខ្លះ ផ្គូផ្គង ប្រសិច្ចក្ត ដើម្បីលះបង់
អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ។ ខាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមត្ត ។

(៣៤១) ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តកើ
ដូចម្តេច ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើទុក្ខឲ្យកើត
ក្បាយម ព្រោះសេចក្តីខ្លះខ្លះ ប្រសិច្ចក្ត ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំង-
ឡាយដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថាអសង្កតតាមិមត្ត ។

(៣២២) កតតោ ច ភិក្ខុវេ អសន្តតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឧប្បន្ទានំ កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា
 អសម្មោសាយ ភិយេកាភិយ វេយ្យាយ កាវតាយ
 ចារិប្បិយា ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ ភារេតិ ចិត្តំ
 បក្កន្តានតិ បទេហតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ អសន្តត-
 តតាមិមត្តោ ។

(៣២៣) កតតោ ច ភិក្ខុវេ អសន្តតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ
 ឥទ្ធិចានំ ភារេតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ អសន្តត-
 តតាមិមត្តោ ។

(៣២៤) កតតោ ច ភិក្ខុវេ អសន្តតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ
 ឥទ្ធិចានំ ភារេតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ អសន្តតតាមិ-
 មត្តោ ។

(៣២២) ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្តតតាមិមត្ត
 កើដូចម្តេច ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសលសមាទេ ធ្វើធម្មៈឱ្យ
 កើត ព្យាយាម ប្រាប្បសេចក្តីខ្លះខ្លះ ផ្គុំផ្គុំ ប្រតិចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំង
 កុសលធម៌ទាំងឡាយដែលកើតឡើងហើយ ឱ្យខ្ជាប់ខ្ជួន មិនឱ្យវិចារស
 ឱ្យធំខ្លាំង ចំរើនបំប្លែងជាភិយេកាភាព ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅជាអសន្តតតាមិមត្ត ។

(៣២៣) ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្តតតាមិមត្ត
 កើដូចម្តេច ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសលសមាទេ ចំរើនឱ្យ
 ឥទ្ធិបាទដែលប្រកបដោយបធានសង្ខារ (សេចក្តីព្យាយាម) ពោលគឺធម្ម-
 សមាធិ (សមាធិដែលកស្រីយឱ្យសេចក្តីពេញចិត្ត) ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ នេះហៅជាអសន្តតតាមិមត្ត ។

(៣២៤) ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្តតតាមិមត្ត
 កើដូចម្តេច ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសលសមាទេ ចំរើនឱ្យ
 ឥទ្ធិបាទដែលប្រកបដោយបធានសង្ខារ ពោលគឺវិរិយសមាធិ (សមាធិ
 ដែលកស្រីយឱ្យសេចក្តីព្យាយាម) ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
 ជាអសន្តតតាមិមត្ត ។

(៣៤៩) កាតមោ ច កិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមញ្ញាគតំ
ឥទ្ធិចានំ កាវេតិ ។ អយំ វុទ្ធតំ កិក្ខុវេ អសង្កត-
តាមិមត្តោ ។

(៣៥០) កាតមោ ច កិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ វិមិសាសមាធិប្បធានសង្ខារស-
មញ្ញាគតំ ឥទ្ធិចានំ កាវេតិ ។ អយំ វុទ្ធតំ កិក្ខុវេ អ-
សង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៥១) កាតមោ ច កិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ សង្ខិទ្ធិយំ កាវេតិ វិវេកធិស្សិតំ
វិវេកធិស្សិតំ ធិរោធិស្សិតំ វេស្សត្តបរិណាមិ ។ អយំ
វុទ្ធតំ កិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៥២) កាតមោ ច កិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ វិវិយំទ្ធិយំ កាវេតិ វិវេកធិស្សិតំ
។ យេ ។ អយំ វុទ្ធតំ កិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៥៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសិលាសមាទេ ចំរើនដ៏ធំបំផុត
ដែលប្រកបដោយបឋានសង្ខារ ពោលគឺចិត្តសមាធិ (សមាធិកាស្រីយន្ត
សេចក្តីគំរាម) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៥៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសិលាសមាទេ ចំរើនដ៏ធំបំផុត
ដែលប្រកបដោយបឋានសង្ខារ ពោលគឺវិមិសាសមាធិ (សមាធិកាស្រីយ
សេចក្តីពិចារណា) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៥៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសិលាសមាទេ ចំរើនដ៏ធំបំផុត
ដែលកាស្រីយសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ កាស្រីយសេចក្តីព្រាសចាកកម្រៃក
កាស្រីយសេចក្តីលេង បង្ហាត់ទៅកាន់សេចក្តីលេងជាប្រិក្ខិ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៥៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសិលាសមាទេ ចំរើនដ៏ធំបំផុត
ដែលកាស្រីយសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ។ ចេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថាអសង្កតតាមិមត្តោ ។

អសង្កតសំយក្សន្ត ត្រីវិម្ពា

(៣៤៧) កតមោ ៤ កិច្ចវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ កិច្ចវេ កិច្ច សតិទ្ធិយំ កាវេតិ ។ យេ ។ អយំ វុទ្ធតិ
កិច្ចវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៤៨) កតមោ ៥ កិច្ចវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ កិច្ចវេ កិច្ច សមាធិទ្ធិយំ កាវេតិ ។ យេ ។ អយំ
វុទ្ធតិ កិច្ចវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៤៩) កតមោ ៦ កិច្ចវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ កិច្ចវេ កិច្ច បញ្ញាទ្ធិយំ កាវេតិ វិវេកធិស្សិតំ
វិវេកធិស្សិតំ ធិរោធិស្សិតំ វេស្សក្កបរិណាមិ ។ អយំ
វុទ្ធតិ កិច្ចវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៥០) កតមោ ៧ កិច្ចវេ អសង្កតតាមិ-
មត្តោ ។ ឥធិ កិច្ចវេ កិច្ច សន្តាសលំ កាវេតិ វិវេក-
ធិស្សិតំ ។ យេ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិច្ចវេ អសង្កតតា-
មិមត្តោ ។

អសង្កតសំយក្សន្ត ត្រីវិម្ពា

(៣៥១) ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ ភិក្ខុកុសិលាសនាទេ ចំរើនសតិទ្ធិយំ
។ យេ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមត្ត ។

(៣៥២) ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ ភិក្ខុកុសិលាសនាទេ ចំរើនសមា-
ធិទ្ធិយំ ។ យេ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមត្ត ។

(៣៥៣) ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ ភិក្ខុកុសិលាសនាទេ ចំរើនបញ្ញាទ្ធិយំ
ដែលកាស្រីយសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ កាស្រីយសេចក្តីប្រាសចាកគម្រិក
កាស្រីយសេចក្តីលេត់ ចង្ហោនាទេកាន់សេចក្តីលះបង់ជាច្រើន ។ ខ្នាល
ភិក្ខុចាំនិទ្សាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមត្ត ។

(៣៥៤) ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ ភិក្ខុកុសិលាសនាទេ ចំរើនសម្មាសម្មាស-
ដែលកាស្រីយសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ។ យេ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ នេះហៅ
ថាអសង្កតតាមិមត្ត ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សុខយននិកាយ

[៣៧៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
នីទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិយាទលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ អយំ វុទ្ធិតិ
ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣៧៤] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
នីទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមាទិទលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ អយំ វុទ្ធិតិ
ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣៧៥] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
នីទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមាទិទលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ អយំ វុទ្ធិតិ
ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣៧៦] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
នីទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ញាទលំ ភាវេតិ វិវេកាទិស្សិតំ
វិវាទទិស្សិតំ ចំរោទទិស្សិតំ វោស្សក្កបរិណាមី ។ អយំ
វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សុខយននិកាយ

[៣៧៧] ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនវិយា-
ពលៈ ។ បេ ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅជាអសង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣៧៨] ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសតិពលៈ
។ បេ ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅជាអសង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣៧៩] ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
តើដូចម្តេច ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសមាទិ-
ពលៈ ។ បេ ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅជាអសង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣៨០] ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
ដូចម្តេច ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនបញ្ញាពលៈ
ដែលកស្រីយសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ កស្រីយសេចក្តីប្រាសចាកការម្រក
កស្រីយសេចក្តីរលត់ បង្កើនទៅកាន់សេចក្តីលរចន៍ជាច្រើនគឺ ។
ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅជាអសង្កតតាមិមត្តោ ។

អសន្តតសំយាទ្ធស្ស ទុតិយវគ្គ

[៣៧៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសន្តតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតិសម្មាជ្ឈង្គំ ការវតិ វិវេកធិស្សិតំ
វិភគធិស្សិតំ ធិរោធិស្សិតំ វោស្សក្កបវិណាមិ ។ អយំ
វុទ្ធតំ ភិក្ខុវេ អសន្តតតាមិមត្តោ ។

[៣៧៨] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសន្តតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មវិធយសម្មាជ្ឈង្គំ ការវតិ ។ បេ ។
វិរិយសម្មាជ្ឈង្គំ ការវតិ ។ បេ ។ បិតិសម្មាជ្ឈង្គំ ការវតិ
។ បេ ។ បស្សន្ធិសម្មាជ្ឈង្គំ ការវតិ ។ បេ ។ សមា-
ធិសម្មាជ្ឈង្គំ ការវតិ ។ បេ ។ ទុបក្ខាសម្មាជ្ឈង្គំ
ការវតិ វិវេកធិស្សិតំ វិភគធិស្សិតំ ធិរោធិស្សិតំ
វោស្សក្កបវិណាមិ ។ អយំ វុទ្ធតំ ភិក្ខុវេ អសន្តតតា-
មិមត្តោ ។

អសន្តតសំយាទ្ធស្ស ទុតិយវគ្គ

[៣៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្តតតាមិមត្ត
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើន
សតិសម្មាជ្ឈង្គំ ដែលកស្រីយសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ កស្រីយសេចក្តី
ប្រាសចាកគម្រែក កស្រីយសេចក្តីលេត់ បង្ហាតៅកាន់សេចក្តីលះបង់
ជាច្រក្រី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅជាអសន្តតតាមិមត្ត ។

[៣៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្តតតាមិមត្ត
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើន
ធម្មវិធយសម្មាជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ ចំរើនវិរិយសម្មាជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ ចំរើន
បិតិសម្មាជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ ចំរើនបស្សន្ធិសម្មាជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ ចំរើនសមា-
ធិសម្មាជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ ចំរើនទុបក្ខាសម្មាជ្ឈង្គំ ដែលកស្រីយសេចក្តី
ស្ងប់ស្ងាត់ កស្រីយសេចក្តីប្រាសចាកគម្រែក កស្រីយសេចក្តីលេត់
បង្ហាតៅកាន់សេចក្តីលះបង់ជាច្រក្រី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅជាអសន្តតតាមិមត្ត ។

[៣៥៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាធិដ្ឋិ កាវេតិ វិវេកាធិស្សិតំ
 វិភក្ខិស្សិតំ ធិរោធិស្សិតំ វេស្សត្តបរិណាមី ។ អយំ
 វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣៦០] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាសង្កម្យំ កាវេតិ ។ សម្មាភិច្ច
 កាវេតិ ។ សម្មាភិច្ចន្តំ កាវេតិ ។ សម្មាភិច្ចន្តំ កាវេតិ ។
 សម្មាភិច្ចន្តំ កាវេតិ ។ សម្មាភិច្ចន្តំ កាវេតិ ។

[៣៦១] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាសមាធិ កាវេតិ វិវេកាធិស្សិតំ
 វិភក្ខិស្សិតំ ធិរោធិស្សិតំ វេស្សត្តបរិណាមី ។ អយំ
 វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ ឥតិ ទោ ភិក្ខុវេ ទេ-
 សិតំ វេ មយា អសង្កតំ ទេសិកោ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣៥៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្តោ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 ដែលគាស្រីយសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ គាស្រីយសេចក្តីប្រាសចាកនាម្រក
 គាស្រីយសេចក្តីលេត់ ចង្ហែនទៅកាន់សេចក្តីលេចដីជាប្រក្រតី ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅជាអសង្កតតាមិមត្ត ។

[៣៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្ត
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើន
 សម្មាសង្កម្យៈ ។ ចំរើនសម្មាភិច្ច ។ ចំរើនសម្មាភិច្ចន្តៈ ។ ចំរើន
 សម្មាភិច្ចន្តៈ ។ ចំរើនសម្មាភិច្ចន្តៈ ។ ចំរើនសម្មាភិច្ចន្តៈ ។

[៣៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមត្ត
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើន
 សម្មាសមាធិ ដែលគាស្រីយសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ គាស្រីយសេចក្តីប្រាស
 ចាកនាម្រក គាស្រីយសេចក្តីលេត់ ចង្ហែនទៅកាន់សេចក្តីលេចដីជា
 ប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅជាអសង្កតតាមិមត្ត ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្កតតាមិមត្ត គឺជាគតសំដែនហើយ អសង្កតតាមិមត្ត
 គឺជាគតសំដែនហើយ ផល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

យំ ភិក្ខុវេ សន្តាន កាណិយំ សាវកានំ ហិកេសិទា

អនុកាម្យកោធិ អនុកាម្យំ ទុបាធាយ កាតំ វេ ភំ មយា ។

ឯកានិ ភិក្ខុវេ កុក្ខមូលានំ ឯកានិ សុញ្ញាតារានំ ។

ណាយេ ភិក្ខុវេ មា មមាទត្ត មា មច្ឆា វិប្បដិសាវិទោ

អហវត្ត ។ អយំ វេ អម្ពាតំ អនុសាសនំ ។

[៣៦៦] អនតញ្ច វេ ភិក្ខុវេ ទេស្សិស្សានំ អនត-

កាមិត្ត មក្កំ ភំ សុណាម ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អនតំ

។ មេ ។ (យថា អសង្កតំ វិគ្គាវតំ តថា វិគ្គាវតត្ថំ) ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចឯណាដែលសាស្តាដ្ឋក្កាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍

ជាអ្នកអនុគ្រោះ គាស្រីយសេចក្តីអនុគ្រោះ ត្រូវធ្វើដល់សាវកទាំង

ឡាយ កិច្ចនោះគេជាគតិបុគ្គលអ្នកទាំងឡាយចូលហើយ ។ ម្នាល

ភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចទាំងខ្លះគឺម្លប់ឈើ កិច្ចទាំងខ្លះគឺដុះស្លាត់ ។ ម្នាល

ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូលរៀនយក (ខ្ញុំពារម្នាក់) កុំបីប្រមាទ

កុំបីមាទសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ក្នុងកាលជំរាងក្រោយរឿយ ។ ទេវឯងជា

អនុសាសន៍ ភិក្ខុវេប្រៀនប្រដៅរបស់គេជាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

[៣៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេជាគតនិសំផលខ្ញុំអនតមិ^(១)

(ធម៌មិនបង្កើតទៅក្រេកកាច់គិលេសគិ(ព្រឺខ្ញុំព្រាម) ផង ខ្ញុំអនតមាមិមគ្គ

(ផ្លូវដំណើរទៅកាន់អនតមិ) ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ

ចូរស្តាប់ខ្ញុំធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនតមិភិក្ខុច្បាម្ត

របេ ។ (អសង្កតមិដែលបានសំផលដោយភិក្ខុរោច័យយ៉ាងណា

មណ្ឌិត(ផ្លូវសំផលធម៌នេះខ្ញុំស្តាយ៉ាងនោះចុះ) ។

១ មិនមានលេខប្តីត្រឹមត្រូវដោយធម្មតា ។ ភិក្ខុវគ្គ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សម្មាយនវគ្គោ

(៣៦៣) អនាសវត្ត វេ កិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ
អនាសវត្តមិ មក្កំ តំ សុណាម ។ កាតមេត្ត កិក្ខុវេ
អនាសវំ ។ បេ ។

(៣៦៤) សទ្ធពត្ត វេ កិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ សទ្ធៈ
តាមិ មក្កំ តំ សុណាម ។ កាតមេត្ត កិក្ខុវេ
សទ្ធិ ។ បេ ។

(៣៦៥) ចារត្ត វេ កិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ ចារតាមិ ត្ត
មក្កំ តំ សុណាម ។ កាតមេត្ត កិក្ខុវេ ចារំ ។ បេ ។

(៣៦៦) ចិប្បណត្ត វេ កិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ ចិប្ប
ណតាមិ មក្កំ តំ សុណាម ។ កាតមេត្ត កិក្ខុវេ
ចិប្បណំ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សម្មាយនវគ្គោ

(៣៦៧) ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគភ័និសំដែនអនាសវតមិ
(ធម៌មិនមានកាសវិ) ផនិ អនាសវតាមិបន្ត (ឬទាំងណើរទៅកាន់អនា-
សវតមិ) ផនិ ផលអ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ខ្ញុំធម៌នោះ
ចុះ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនាសវតមិភិដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៨) ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគភ័និសំដែនខ្ញុំសច្ចធម៌ផនិ
សច្ចតាមិមន្តផនិ ផលអ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ខ្ញុំធម៌នោះ
ចុះ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សច្ចធម៌ភិដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៩) ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគភ័និសំដែនខ្ញុំត្រិយភិ
ព្រះនិព្វានផនិ ខ្ញុំបន្តទាំងណើរទៅកាន់ត្រិយភិព្រះនិព្វានផនិ ផលអ្នក
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ខ្ញុំធម៌នោះចុះ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ត្រិយភិព្រះនិព្វានភិដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧០) ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគភ័និសំដែនធម៌ដ៏ល្អិតផនិ
មន្តទាំងណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏ល្អិតផនិ ផលអ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
ស្តាប់ខ្ញុំធម៌នោះចុះ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដ៏ល្អិតភិដូចម្តេច ។ បេ ។

អសន្តត្តសម្ពុទ្ធសូត ទុរិយាវគ្គ

(៣៦៧) សុទ្ធត្ថសត្វ វោ ភិក្ខុវេ នេសិស្សាមិ

សុទ្ធត្ថសតាមិញ មន្តំ តំ សុណាម ។ កាតមញ្ច ភិក្ខុវេ

សុទ្ធត្ថសំ ។ បេ ។

(៣៦៨) អដជ្ជាញ វោ ភិក្ខុវេ នេសិស្សាមិ អដជ្ជ-

រតាមិញ មន្តំ តំ សុណាម ។ កាតមញ្ច ភិក្ខុវេ

អដជ្ជំ ។ បេ ។

(៣៦៩) ធុវញ្ច វោ ភិក្ខុវេ នេសិស្សាមិ ធុវតាមិញ

មន្តំ តំ សុណាម ។ កាតមញ្ច ភិក្ខុវេ ធុវំ ។ បេ ។

អសន្តត្តសម្ពុទ្ធសូត ទុរិយាវគ្គ

(៣៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាអគន្លងសំដែងធម៌ដែលសត្វ
ឃើញបានដោយកម្រិតខ្ពស់ណាស់ មន្តជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលសត្វ
ឃើញបានដោយកម្រិតខ្ពស់ណាស់ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
ចូរស្តាប់ខ្ញុំធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលសត្វឃើញ
បានដោយកម្រិតខ្ពស់ណាស់ដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាអគន្លងសំដែងធម៌ដែលគ្មាន
សេចក្តីចាស់ត្រាត្រាផង មន្តជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលគ្មានសេចក្តី
ចាស់ត្រាត្រាផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ខ្ញុំធម៌
នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលគ្មានសេចក្តីចាស់ត្រាត្រា
ដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាអគន្លងសំដែងធម៌ដ៏ទៀង
ទាត់ផង មន្តជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏ទៀងទាត់ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ខ្ញុំធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដ៏ទៀង
ទាត់ដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៧០] អបលោកំនក្ខ(១) វេ កិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អបលោកំនកាមិញ មត្តំ តំ សុណាម ។ កតមញ កិក្ខុវេ
អបលោកំនំ ។ បេ ។

[៣៧១] អធិទស្សនញ វេ កិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អធិទស្សនកាមិញ មត្តំ តំ សុណាម ។ កតមញ កិក្ខុវេ
អធិទស្សនំ ។ បេ ។

[៣៧២] ធិប្បបញ្ចំ ច វេ កិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
ធិប្បបញ្ចកាមិញ មត្តំ តំ សុណាម ។ កតមញ កិក្ខុវេ
ធិប្បបញ្ចំ ។ បេ ។

[៣៧៣] សន្តញ វេ កិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ សន្ត-
កាមិញ មត្តំ តំ សុណាម ។ កតមញ កិក្ខុវេ
សន្តំ ។ បេ ។

១ ១. អបលោកំនក្ខ ។

[៣៧០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតនិសំដែនធម៌ដែល
មិនមានសេចក្តីវិនាសផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលមិនមានសេចក្តី
វិនាសផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ខ្ញុំធម៌នោះចុះ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលមិនមានសេចក្តីវិនាសតិដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៧១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតនិសំដែនធម៌ដែលមើល
មិនឃើញដោយចក្ខុវិញ្ញាណផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលមើលមិន
ឃើញដោយចក្ខុវិញ្ញាណផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
ស្តាប់ខ្ញុំធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលមើលមិនឃើញ
ដោយចក្ខុវិញ្ញាណតិដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៧២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតនិសំដែនធម៌ដែលគ្មាន
ដំណើរយើងយូរផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលគ្មានដំណើរយើងយូរ
ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ខ្ញុំធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលគ្មានដំណើរយើងយូរតិដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៧៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតនិសំដែនធម៌ស្ងប់ផង
មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ស្ងប់ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
ស្តាប់ខ្ញុំធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ស្ងប់តិដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៤) អមតញ្ច វេ កិច្ចវេ ទេសិស្សាមិ អម-
តកាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាម ។ កាតមញ្ច កិច្ចវេ
អមតំ ។ បេ ។

(៣៧៥) បណ៌តញ្ច វេ កិច្ចវេ ទេសិស្សាមិ ប-
ណ៌តកាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាម ។ កាតមញ្ច កិច្ចវេ
បណ៌តំ ។ បេ ។

(៣៧៦) សិវញ្ច វេ កិច្ចវេ ទេសិស្សាមិ សិវកាមិញ្ច
មក្កំ តំ សុណាម ។ កាតមញ្ច កិច្ចវេ សិវំ ។ បេ ។

(៣៧៧) ទេមញ្ច វេ កិច្ចវេ ទេសិស្សាមិ ទេ-
មកាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាម ។ កាតមញ្ច កិច្ចវេ
ទេមំ ។ បេ ។

(៣៧៤) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ គឺជាគតនិស្សំវេនិធមិវេលមិ
ស្តាប់ផង មក្កំជាដំណើរទៅកាន់ធមិវេលមិស្តាប់ផង ដល់អ្នកចាំនិ-
ទ្យាយ អ្នកចាំនិទ្យាយចូរស្តាប់នូវធមិវេនាចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
ធមិវេលមិស្តាប់តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៥) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ គឺជាគតនិស្សំវេនិធមិវេលមិវេលមិ
មក្កំជាដំណើរទៅកាន់ធមិវេលមិវេលមិ ដល់អ្នកចាំនិទ្យាយ អ្នកចាំនិ-
ទ្យាយចូរស្តាប់នូវធមិវេនាចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ធមិវេលមិ
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៦) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ គឺជាគតនិស្សំវេនិធមិវេលមិ (ធមិ
ជាទិស(មាត្រ) ផង មក្កំជាដំណើរទៅកាន់សិវេនិធមិ ដល់អ្នកចាំនិទ្យាយ
អ្នកចាំនិទ្យាយចូរស្តាប់នូវធមិវេនាចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ សិវេនិ
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៧) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ គឺជាគតនិស្សំវេនិធមិវេលមិវេលមិ
មក្កំជាដំណើរទៅកាន់ធមិវេលមិវេលមិ ដល់អ្នកចាំនិទ្យាយ អ្នកចាំនិ-
ទ្យាយចូរស្តាប់នូវធមិវេនាចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ធមិវេលមិ
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សម្មយននវគ្គ

[៣៧៨] ឥណ្ឌាត្ថយញ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាបិ
ឥណ្ឌាត្ថយតាមិញ មគ្គំ តំ សុណាជំ ។ កាតមញ ភិក្ខុវេ
ឥណ្ឌាត្ថយំ ។ បេ ។

[៣៧៩] អន្ទវិយញ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អន្ទវិយតាមិញ មគ្គំ តំ សុណាជំ ។ កាតមញ ភិក្ខុវេ
អន្ទវិយំ ។ បេ ។

[៣៨០] អត្តតញ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ អត្តត-
តាមិញ មគ្គំ តំ សុណាជំ ។ កាតមញ ភិក្ខុវេ
អត្តតំ ។ បេ ។

[៣៨១] អធិតិកញ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ អ-
ធិតិកតាមិញ មគ្គំ តំ សុណាជំ ។ កាតមញ ភិក្ខុវេ
អធិតិកំ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សម្មយននវគ្គ

[៣៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអគន្ធិសំដែងធម៌ជាទីក្ស័យ
កណ្តាផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីក្ស័យកណ្តាផង ដល់អ្នកទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ឲ្យចម្រើនចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌ជាទីក្ស័យនៃកណ្តាតើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអគន្ធិសំដែងធម៌ជាទីអស្ចារ្យ
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីអស្ចារ្យផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរស្តាប់ឲ្យចម្រើនចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាទី
អស្ចារ្យតើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអគន្ធិសំដែងធម៌ដែលមិន
ប្រាប់មានផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលមិនប្រាប់មានផង ដល់អ្នក
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ឲ្យចម្រើនចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌មិនប្រាប់មានតើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៨១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអគន្ធិសំដែងសេចក្តីមិន
អន្តរាយផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីមិនអន្តរាយផង ដល់អ្នកទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ឲ្យចម្រើនចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សេចក្តីមិនអន្តរាយតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧២) អធិតិកាធម្មត្យ វេ កិច្ចវេ ទេសិស្សាមិ
អធិតិកាធម្មតាមិញ មត្តំ តំ សុណាថ ។ កតមត្យ កិច្ចវេ
អធិតិកាធម្មំ ។ បេ ។

(៣៧៣) ធិត្វាធម្មត្យ វេ កិច្ចវេ ទេសិស្សាមិ ធិត្វា-
ធម្មតាមិញ មត្តំ តំ សុណាថ ។ កតមត្យ កិច្ចវេ
ធិត្វាធម្មំ ។ បេ ។

(៣៧៤) អត្យាបជ្ឈត្យ វេ កិច្ចវេ ទេសិស្សាមិ
អត្យាបជ្ឈតាមិញ មត្តំ តំ សុណាថ ។ កតមត្យ កិច្ចវេ
អត្យាបជ្ឈំ ។ បេ ។

(៣៧៥) វិភកត្យ វេ កិច្ចវេ ទេសិស្សាមិ វិភ-
កតាមិញ មត្តំ តំ សុណាថ ។ កតមេ ច កិច្ចវេ
វិភកេ ។ បេ ។

(៣៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអតិសំវ័ន្តិកាធម្មតាមិញ
អត្តកាយផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម្មតាមិញអត្តកាយផង ដល់អ្នកទាំង
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម្មតាមិញនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម្មតាមិញអត្តកាយក៏ដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអតិសំវ័ន្តិកាធម្មតាមិញ
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ព្រះនិព្វានផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំង
ឡាយចូរស្តាប់នូវធម្មតាមិញនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធិត្វាធម្មតាមិញ
ម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអតិសំវ័ន្តិកាធម្មតាមិញ
ព្វាធម្មតាមិញ មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម្មតាមិញព្វាធម្មតាមិញ ដល់អ្នកទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម្មតាមិញនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មតាមិញ
ព្វាធម្មតាមិញក៏ដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអតិសំវ័ន្តិកាធម្មតាមិញ
កាម្រិតផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម្មតាមិញកាម្រិតផង ដល់អ្នក
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម្មតាមិញនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម្មតាមិញកាម្រិតក៏ដូចម្តេច ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយសូ សុខយាននិកាយ

(៣៧៦) សុទ្ធិញ្ច វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ សុទ្ធិ-
តាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតតោ ច ភិក្ខុវេ សុទ្ធិ
។ បេ ។

(៣៧៧) មុត្តិញ្ច វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ មុត្តិ-
តាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតតោ ច ភិក្ខុវេ មុត្តិ
។ បេ ។

(៣៧៨) អបាលយញ្ច វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អបាលយតាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតតោ ច
ភិក្ខុវេ អបាលយោ ។ បេ ។

(៣៧៩) ធិបញ្ច វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ ធិបតា-
មិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតតេញ្ច ភិក្ខុវេ ធិប
។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខយាននិកាយ

(៣៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអគន្ធិសំដែងធម៌ដ៏ចម្រុះ
ផង មគ្គដ៏ដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏ចម្រុះផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដ៏ចម្រុះ
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអគន្ធិសំដែងធម៌ដ៏ចម្រុះ
ចាកកិលេសផង មគ្គដ៏ដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏ចម្រុះចាកកិលេសផង ដល់
អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ធម៌ដ៏ចម្រុះចាកកិលេសតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអគន្ធិសំដែងធម៌ដ៏មាន
កាល័យផង មគ្គដ៏ដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏មានកាល័យផង ដល់អ្នកទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌ដ៏មានកាល័យតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអគន្ធិសំដែងធម៌ដ៏ចំរើន
ផង មគ្គដ៏ដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏ចំរើនផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដ៏ចំរើន
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

ព្រះវរ

កសិកម្មសម្បទាន ទុក្ខវិញ្ញាណ

(៣៧០) លោកាមញ្ច វេ កិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ លោកាមញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កាតមញ្ច កិក្ខុវេ លោកាមញ្ច ។ បេ ។

(៣៧១) តាណាញ វេ កិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ តាណាមញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កាតមញ្ច កិក្ខុវេ តាណាមញ្ច ។ បេ ។

(៣៧២) សរណាញ វេ កិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ សរណាមញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កាតមញ្ច កិក្ខុវេ សរណាមញ្ច ។ បេ ។

(៣៧៣) បរាយណញ វេ កិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ បរាយណមញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កាតមញ្ច កិក្ខុវេ បរាយណមញ្ច ។ បេ ។ កិក្ខុវេ វាគ្គុយោ ទោសត្តុយោ មោ-

កសិកម្មសម្បទាន ទុក្ខវិញ្ញាណ

(៣៧០) ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ គឺជាគតនិសំវែផងធម៌ជាទីក្លិនផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីក្លិនផង ដល់អ្នកតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយចូរស្តាប់ខ្ញុំឲ្យធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌ជាទីក្លិន តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧១) ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ គឺជាគតនិសំវែផងធម៌ជាទីការពារផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីការពារផង ដល់អ្នកតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយចូរស្តាប់ខ្ញុំឲ្យធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌ជាទីការពារតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧២) ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ គឺជាគតនិសំវែផងធម៌ជាទីព្យាបាលផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីព្យាបាលផង ដល់អ្នកតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយចូរស្តាប់ខ្ញុំឲ្យធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌ជាទីព្យាបាល តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៣) ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ គឺជាគតនិសំវែផងធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅភាវនាផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅភាវនាផង ដល់អ្នកតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយចូរស្តាប់ខ្ញុំឲ្យធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅភាវនាតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ សភាវៈដែលជាទីក្ស័យរាគៈ ក្ស័យចោសៈ ក្ស័យ

សុត្តន្តបិដក សិយ្ហនិកាយស្ស សខ្យយននវគ្គោ

ហត្ថយោ ។ ឥនំ វុទ្ធតំ ភិក្ខុវេ បរាយធំ ។ កតតោ
 ច ភិក្ខុវេ បរាយនកាមិមត្តោ ។ កាយគកាសតិ ។
 អយំ វុទ្ធតំ ភិក្ខុវេ យោយនកាមិមត្តោ ។ ឥតិ ទោ
 ភិក្ខុវេ នេសំតំ វេ មយោ បរាយធំ នេសិកោ
 បរាយនកាមិមត្តោ ។ យំ ភិក្ខុវេ សត្តំ ករណីយំ
 សាវកានំ ហិតេសំនា អនុកម្មកោន អនុកម្មំ ទតា-
 នាយ កតំ វេ តំ មយោ ។ ឯតានំ ភិក្ខុវេ វុត្តម្ភ-
 លានំ ឯតានំ សុញ្ញាតាកានំ ។ ឈាយថ ភិក្ខុវេ មា
 បមាទត្ត មា បច្ឆា វិប្បដិសារិទោ អហុវត្ត ។ អយំ វេ
 អម្ពាតំ អនុសាសនីតិ ។ (យថា អសង្កតំ វិញ្ញាវតំ តថា
 វិញ្ញាបតតំ) ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ សមគ្គោ ។

សុត្តន្តបិដក សិយ្ហនិកាយ សខ្យយននវគ្គោ

ទោហា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅនាង
 មុខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅ
 នាងមុខគឺដូចម្តេច ។ និកាយគកាសតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថាមគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅនាងមុខ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅនាងមុខ គឺជាគតិបាទសំដែងហើយ
 មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅនាងមុខ គឺជាគតិបាទសំដែង
 ហើយ ផល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កិច្ចឯណាដែលសាស្តាជាអ្នកស្រឡាញ់យោជន៍ ជាអ្នកអនុ-
 គ្រោះ កាស្រីយេសេចក្តីអនុគ្រោះ ត្រូវធ្វើផលសារវកទាំងឡាយ កិច្ច
 នោះគឺជាគតិបាទធ្វើផល់អ្នកទាំងឡាយដូចហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កិច្ចទាំងនេះគឺដូច្នោះហើយ កិច្ចទាំងនេះគឺដូច្នោះស្ងាត់ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរសំឡឹងយក (ឲ្យការឃ្នក) កុំបីប្រមាទ
 កុំបីមាទសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាលថាវាងក្រោយឡើយ ។ នេះឯង
 ជាអនុសាសន៍របស់គតិបាទនោះអ្នកទាំងឡាយ ។ (ចល្លាតកម្មីសំដែង
 ឲ្យពិស្តារតាមទំនងអសង្កតធម៌ដែលបានសំដែងរួចមកហើយចុះ) ។

ចប់ អសង្កតសំយុត្ត (ទុតិយវគ្គ ។

អស្សុតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

ពស្សប្បទានំ

អសង្កតំ អនតំ អធាសវំ
 សទ្ធកញ្ច ចារំ ធិបុណំ សុទ្ធនុសិ
 អនន្ទរន្តំ ធុរំ អបលោកំធិ
 អនិទស្សនំ ធិប្បបត្ត ៗ
 អមតំ បណ៌កញ្ច សិវញ្ច ទេមំ
 តណ្ហកុយោ អច្ឆរិយញ្ច អក្កតំ
 អនិគំតំ អនិគំតាធម្មំ
 ធិញ្ចធមេតំ សុគតេន ទេសិតំ ។
 អត្យបដ្ឋេន វិរាតោ ច
 សុទ្ធិ មុត្តំ អធាលយោ
 ធិមំ លេណញ្ច កាលញ្ច
 សារណញ្ច បកយធនិ ។

អស្សុតសំយុត្តំ ធម្មតំ ។

អស្សុតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

ទុក្ខានិទ្ធិអសង្កតសំយុត្តតោនពិ

និយាយអំពី បន្តិកធម៌ ។ ធម៌មិនបង្កើតទៅកេតកាទិក្ខិ-
 លេស ។ ធម៌មិនមានភាសវៈ ។ ធម៌ពិត ។ ត្រឹមត្រូវ
 និព្វាន ។ ធម៌ស្អិត ។ ធម៌ដែលសត្វឃើញបានដោយកម្រ
 ក្រៃពេក ។ ធម៌មិនចាស់ត្រឹមត្រូវ ។ ធម៌ទៀងទាត់ ។ ធម៌
 មិនវិនាស ។ ធម៌ដែលមើលមិនឃើញដោយពុទ្ធវិញ្ញាណ ។
 ធម៌គ្មានដំណើរយើងយូរ ។ ធម៌ស្ងប់ ។ ។ ធម៌មិនស្ងប់ ។
 ធម៌ដើម្បីថ្កា ។ សិវធម៌ (ធម៌ជាទិសប្រាំខ្លួន) ។ ធម៌ជាទិក្សេម ។
 ធម៌ជាទិក្សេយកណ្ត ។ ធម៌ជាទិសស្មារ ។ ធម៌មិនភ្ជាប់មាន ។
 សេចក្តីមិនអន្តរាយ ។ ធម៌មិនមានអន្តរាយ ។ និព្វាន ។
 នៅព្រះសុគតទ្រង់សំដែងទុកយើង ។ ធម៌មិនមានក្ស-
 បាទ ។ ធម៌ប្រាសចាកកម្រិត ។ ធម៌ចរិសុទ្ធ ។ ធម៌ជាទិ
 ផុតចាកកិលេស ។ ធម៌មិនមានកាល័យ ។ ធម៌ជាទិព័ន្ធ ។
 ធម៌ជាទិក្ខុន ។ ធម៌ជាទិការពារ ។ ធម៌ជាទិរាជ ។ ធម៌ជាទិ
 ច្រើត្រឡប់ទៅវិញ ។

ចប់ អស្សុតសំយុត្ត ។

អព្យាករណ៍សម្បត្តិ

[៣៧២] ឯកំ សមយំ កកវា សាវត្ថុយំ វិហាតំ
ដេតវេទ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ ។ តេន ទោ បទ
សមយេន ទេមា ភិក្ខុនិ កោសុលេសុ ចាវិកំ ចរមា-
នា អន្តរា ច សាវត្ថុ អន្តរា ច សាកោតំ កោណាវត្ថុស្មី
វាសំ ឧបកតា ហោតំ ។ អថទោ វាជា បសេននិកោ-
សលោ សាកោតា សាវត្ថុ គន្ធន្តោ អន្តរា ច សាវត្ថុ
អន្តរា ច សាកោតំ កោណាវត្ថុស្មី ឯកាវត្ថុវាសំ ឧប-
កតតំ ។ អថទោ វាជា បសេននិកោសលោ អញ្ញាតិ
បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អន្តោ បុរិស កោណាវត្ថុស្មី
តថារូបំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា ជាទ យមហំ
អដ្ឋ បយំរុចាសេយ្យត្ថំ ។ ឯវំ ទេវាតំ ទោ សោ បុរិសោ
រញ្ញោ បសេននិកោសលស្ស បដិស្សត្វា កោល-
កប្បំ កោណាវត្ថុ អាហិណ្ឌាន្តោ នានុស តថារូបំ
សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា យំ វាជា បសេននិកោ-
សលោ បយំរុចាសេយ្យ ។

អព្យាករណ៍សម្បត្តិ

(៣៧២) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងវត្តដេតវេទ
របស់អនាថបិណ្ឌិកសម្មិ ដ៏គ្រងសាវត្ថុ ។ សម័យនោះមាន មានទេមា-
ភិក្ខុនិគ្រាថ្នំទៅកាន់ចារឹកក្នុងកោសលដទបទ បានចូលទៅកស្រីយ
នៅក្នុងស្រុកឈ្មោះកោណាវត្ថុ ជាចន្លោះក្រុងសាវត្ថុនិងចន្លោះក្រុង
សាកោត ។ ឯដំបូងនោះ ព្រះបាទបសេននិកោសលស្តេចចេញចាកក្រុង
សាកោតហើយ ទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថុ ស្តេចចូលទៅសំណាក់អស់មួយពត្រិ
ក្នុងស្រុកកោណាវត្ថុ ដែលជាចន្លោះរវាងក្រុងសាវត្ថុនិងក្រុងសាកោត ។
គ្រានោះ ព្រះបាទបសេននិកោសលទ្រង់ត្រាស់នឹងបុរសម្នាក់ថា ខែ
បុរសដ៏ចំរើន អ្នកឯងមកតាយ អ្នកឯងចូរដឹង (តយអនំមិល) ចូរស-
មណៈបូព្រាហ្មណ៍ក្នុងស្រុកកោណាវត្ថុ ដែលល្មមអញ្ជូលទៅកេក្នុង
ថ្ងៃខែ ។ បុរសនោះទទួលព្រះរាជទានព្រះបាទបសេននិកោសលថា
ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយគ្រាថ្នំភ្លាត់ទៅសព្វស្រុកកោណាវត្ថុ ក៏មិន
ឃើញសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែលល្មមព្រះបាទបសេននិកោ-
សលទ្រង់ចូលទៅកេសារឡើយ ។

(៣៧៧) អន្តរា ទោ សោ បរិសោ ទេមំ កិក្ខុដំ
 តោរណវត្តស្មី វាសំ ឧបកតំ ធិស្វាន យេន វាជា
 បសេនធិកោសលោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិគា វា
 ដាចំ បសេនធិកោសលំ ឯតនកេច ធីតិ ទោ
 ទេវ តោរណវត្តស្មី តថាវចោ សមណោ វា ព្រាហ្ម
 ណោ វា យំ ទេវេ បយំវុចាសេយ្យ ។ អត្ថិ ច
 ទោ ទេវ ទេវា ឆាប កិក្ខុដំ តស្ស វាគវតា
 សាវិកា អាហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។ តស្ស ទោ
 មន អយ្យយ ឯវិកល្យណោ កិក្ខុសន្នោ អក្កក
 តោ បណ្ឌិតា ឲ្យតា មេធាវិធិ កហុស្សតា ចំក្ក
 កដិ កល្យាណប្បដិកាណាតិ ។ តំ ទេវេ បយំ
 វុចាសត្ថតំ ។

(៣៧៧) ចុរសោនាស្រាចំកេបាមេយិញទេវាភិក្ខុនិច្ចលទៅក
 ស្រីយៅក្នុងស្រុកតោរណវត្ត លុះឃើញហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះ
 បាទចសេនធិកោសល លុះចូលទៅដល់ បាទក្រាបបង្គំចូលព្រះបាទ
 បសេនធិកោសលដូច្នោះ បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធក ក្នុងស្រុកតោរណវត្ត
 មិនមានសមណវុត្រាហ្មណ៍ណាមួយដែលល្មមព្រះអង្គស្តេចចូលទៅ
 កេឡើយ ។ បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធក មានភិក្ខុនិច្ចលេយ្យទេវា
 ជាសាវិកាចេស្រីព្រមមានព្រះកាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធកនោះ ។ ឯកិក្ខុ
 សត្វដ៏ពិរោះចេស្រីជាម្ចាស់នោះ ល្បីទូរមួយទៅយ៉ាងនេះថា មានជា
 អ្នកប្រាជ្ញ ល្អាសវា មានប្រាជ្ញ ជាពហុស្សត មានសំដីវិចិត្រ មាន
 បដិកាលល្ល ។ សូមព្រះអង្គស្តេចចូលទៅកេរទេវាភិក្ខុនិច្ចលេយ្យ ។

[៣៧៦] អថទោ ភជា បសេននិកោសលោ យេន
 ទេមា កិក្កុទិ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិក្ខា ទេមំ
 កិក្កុទិ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ចិសំទិ ។ ឯកមន្តំ
 ចិសំទ្ធា ទោ ភជា បសេននិកោសលោ ទេមំ កិក្កុទិ
 ឯកនវេច កី ទុ ទោ អយេ យោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ។ អន្យាគតំ ទោ ឯតំ មហាភជ ភគវតា
 យោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បទយេ ទ
 យោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្យំ ទោ មហា-
 ភជ អន្យាគតំ ភគវតា ទ យោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ។ កី ទុ ទោ អយេ យោតិ ច ទ ច
 យោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អន្យាគតំ ទោ
 ឯតំ មហាភជ ភគវតា យោតិ ច ទ ច យោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បទយេ ទេវ យោតិ ទ
 ទ យោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្យំ ទោ
 មហាភជ អន្យាគតំ ភគវតា ទេវ យោតិ ទ ទ
 យោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។

[៣៧៦] សំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេននិកោសលកំស្តេចចូល
 ទៅកោះទោភិក្កុទិ លុះចូលទៅដល់ ទ្រង់ថ្វាយបង្គំទោភិក្កុទិ ហើយ
 គង់ក្នុងទីជំសមគួរ ។ លុះព្រះបាទបសេននិកោសលទ្រង់គង់ក្នុងទីជំសម-
 គួរហើយ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលនឹងទោភិក្កុទិដូច្នោះ បពិត្រនាងជា
 ម្ចាស់ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ ។ បពិត្រមហាភជ ពាក្យថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។
 បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតឬអ្វី ។ បពិត្រមហា-
 ភជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 មិនបានព្យាករទេ ។ បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 គ្មានក៏មាន មិនកើតទៀតគ្មានក៏មានឬអ្វី ។ បពិត្រមហាភជ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតគ្មានក៏មាន មិនកើតទៀតគ្មានក៏មាននេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ បពិត្រនាងជាម្ចាស់ សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ បពិត្រមហាភជ
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។

អព្យាករណ៍យុទ្ធ

[៣៧៧] ក៏ ទុ ទោ អយេ ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាទា អព្យាករណ៍ ទោ ឯតំ
 មហារាជ កគវតា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វិនេសិ ។ ក៏ បទយេ ធន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរ-
 ណាតិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាទា ឯតម្យំ ទោ មហារាជ
 អព្យាករណ៍ កគវតា ធន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វិនេសិ ។ ក៏ ទុ ទោ អយេ ហោតិ ច ធន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាទា អព្យា-
 ករណ៍ ទោ ឯតំ មហារាជ កគវតា ហោតិ ច ធន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វិនេសិ ។ ក៏
 បទយេ ទេវ ហោតិ ធន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាទា ឯតម្យំ ទោ មហារាជ
 អព្យាករណ៍ កគវតា ទេវ ហោតិ ធន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ វិនេសិ ។ តោ ទុ ទោ អយេ ហោតុ
 តោ បទយេ យេ ទេវ អព្យាករណ៍ កគវតាតិ ។

អព្យាករណ៍យុទ្ធ

[៣៧៧] កាលវេលាខ្ញុំសូម្បីចេះថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់ សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ នាងឆ្លើយថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ ព្រះជំទាវព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករណ៍ ។
 កាលវេលាខ្ញុំសូម្បីចេះថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅមិនកើត
 ទៀតឬអ្វី នាងឆ្លើយថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិន
 កើតទៀតនេះ ព្រះជំទាវព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករណ៍ ។ កាលវេលា
 ខ្ញុំសូម្បីចេះថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតចុះក៏មាន
 មិនកើតទៀតចុះក៏មានឬអ្វី នាងឆ្លើយថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតចុះក៏មាន មិនកើតទៀតចុះក៏មាននេះ ព្រះជំទាវ
 ព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករណ៍ ។ កាលវេលាខ្ញុំសូម្បីចេះថា បពិត្រនាង
 ជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 ឬអ្វី នាងឆ្លើយថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ ព្រះជំទាវព្រះភាគទ្រង់មិនបាន
 ព្យាករណ៍ ។ បពិត្រនាងជាម្ចាស់ អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំ
 ព្រះជំទាវព្រះភាគមិនឱ្យទ្រង់ព្យាករណ៍ពាក្យនេះ ។

(៣៧៨) តេធិហិ មហារាជ កត្តោវេត្ត បដិបុត្តិស្សាមិ
 យថា តេ ទមេយ្យ តថា ឯ ទ្យាតាមេយ្យសិ ។ តំ
 កី មត្តាសិ មហារាជ អត្ថំ តេ កោចិ គណកោ
 វា មុទ្ធកោ វា សង្ហាយកោ វា យោ បហោតិ
 តង្កាយ វាលីកំ^(១) គណោតុំ ឯត្តកា វាលីកា ឥតិ
 វា ឯត្តកាធិ វាលីកាសតាធិ ឥតិ វា ឯត្តកាធិ វា
 លីកាសហស្សាធិ ឥតិ វា ឯត្តកាធិ វាលីកាសតស
 ហស្សាធិ ឥតិ វា ឯតិ ។ ខោ ហោតំ អយ្យេ ។ អត្ថំ បដ
 តេ កោចិ គណកោ វា មុទ្ធកោ វា សង្ហាយកោ
 វា យោ បហោតិ មហាសមុទ្ធី ឧទកំ គណោតុំ^(២)
 ឯត្តកាធិ ឧទកាធិ ឯត្តកាធិ ឥតិ វា ឯត្តកាធិ ឧទ
 កាធិ កសតាធិ ឥតិ វា ឯត្តកាធិ ឧទកាធិ កស
 ហស្សាធិ ឥតិ វា ឯត្តកាធិ ឧទកាធិ កសតស
 ហស្សាធិ ឥតិ វា ឯតិ ។ ខោ ហោតំ អយ្យេ ។ តំ កិស្ស
 ហោតុ ។ មហាយ្យេ សមុទ្ធី^(៣) តម្ពិរោ អប្បមេយ្យោ
 ធុប្បរិយោកាហោតិ^(៤) ។

* ១. ម. វាលីកំ ។ ២. ឧទកំ ។ ៣. មហាសមុទ្ធី ។ ៤. ធុប្បរិយោកាហោតិ
 វា ហោតិ ។

(៣៧៨) បតិក្រមហារាជ បើដូច្នោះ គាតាកាលសូមសបស្សា
 ព្រះអង្គក្នុងសេចក្តីនេះវិញ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្យាករសេចក្តីនោះ តាមទំនង
 ដែលព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យចុះ ។ បតិក្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច បើមានរាជបុរសណាមួយរបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកល្ងាស
 វៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីទុក្ខក្តី ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុងការរាប់ដោយព្រាមវៃក្តី
 ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីបូកក្តី តើភាគទំនងរបស់ទ្រង់ក្នុងទម្ង
 គង្គាវាទ្រង់មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះក្តី ទ្រង់មានប៉ុណ្ណោះយក្តី ទ្រង់មាន
 ប៉ុណ្ណោះកាន់ក្តី ទ្រង់មានប៉ុណ្ណោះសែនក្តី ដូច្នោះបានចុះទេ ។ មិនភាគរបស់
 បានទេ មានជាម្ចាស់ ។ មួយវិញទៀត បើមានរាជបុរសណាមួយរបស់
 ព្រះអង្គ ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីទុក្ខក្តី ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុង
 ការរាប់ដោយព្រាមវៃក្តី ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីបូកក្តី តើ
 គេភាគទំនងរបស់ទ្រង់ក្នុងមហាសមុទ្រថា ទំនងមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះកាឡក្តី
 មានប៉ុណ្ណោះយកាឡក្តី មានប៉ុណ្ណោះកាន់កាឡក្តី មានប៉ុណ្ណោះសែន
 កាឡក្តី ដូច្នោះបានចុះទេ ។ មិនភាគរបស់បានទេ មានជាម្ចាស់ ។
 ចំណេះនោះ តើព្រះហេតុអ្វី ។ បតិក្រមហារាជ ព្រះអង្គជាម្ចាស់ ព្រោះថាសមុទ្រ
 ធំ ជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្តង់បានដោយកម្រិតក្រៃពេក ។

(៣៧៧) វិវិម ទោ មហារាជ យេន រូបេន តថា-
 កតំ មញ្ញាបយមាតោ មញ្ញាបេយ្យ តំ រូបំ តថាកតស្ស
 មហំនំ ឧច្ឆិទ្ធម្មលំ កាលាវត្តកតំ អនការត្ថតំ អាយតិ
 អនុប្បននធម្មំ ។ រូបសង្ខយោ^(១) វិមុត្តោ ទោ មហារាជ
 តថាកតោ តម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ធុច្ឆរិយោកាយោ
 សេយ្យជាមិ មហារាជ មហាសមុទ្ទោ ។ ហោតិ
 តថាកតោ បរិ មរណាតិមិ ន ឧបេតិ ន ហោតិ
 តថាកតោ បរិ មរណាតិមិ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាកតោ បរិ មរណាតិមិ ន ឧបេតិ
 រេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាកតោ បរិ មរណាតិមិ
 ន ឧបេតិ ។ យាយ វេនាយ តថាកតំ មញ្ញាប-
 យមាតោ មញ្ញាបេយ្យ សា វេនាយ តថាកតស្ស
 មហំនំ ឧច្ឆិទ្ធម្មលា កាលាវត្តកតា អនការត្ថតា
 អាយតិ អនុប្បននធម្មា ។ វេនាយសង្ខយោ វិមុត្តោ ទោ
 មហារាជ តថាកតោ តម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ធុច្ឆរិ-
 យោកាយោ សេយ្យជាមិ មហារាជ មហាសមុទ្ទោ ។

១ ឧ. ច. រូបសង្ខយោ ។

(៣៧៧) បពិត្រមហារាជ សេចក្តីទម្រង់យ្យក៏ដូច្នោះដែរ បុគ្គល
 កាលបញ្ញត្ត ក្នុងបញ្ញត្តនូវសត្វដោយរូបណា រូបនោះព្រះគង្គក៏បាន
 លំបេងលំបាយ បានទានសិរីលើស្ថិតស្ថេរសំហើយ បានធ្វើឱ្យ
 នៅសល់ភ័យនៅដូចជាទំនើមេត្តាក បានធ្វើឱ្យលែងមានវិចចកាត
 មានសភាពមិនកើតឡើងទៀតឡើយ ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះ
 គង្គក៏ដូចគ្នាការបង្កើត ជាបុគ្គលដ្រី កំណត់ប្រមាណមិនបាន
 ស្មើបានដោយកម្រិតពេល បពិត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រ
 ដែរ ។ ព្រះគង្គក៏មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតឡើងក្តី មិនប្រ-
 កាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតឡើងក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្ត
 ក្នុងបញ្ញត្តនូវសត្វដោយវេទនាណា វេទនានោះព្រះគង្គក៏បានលំបេង
 លំបាយ បានទានសិរីលើស្ថិតស្ថេរសំហើយ បានធ្វើឱ្យនៅសល់
 ភ័យនៅដូចជាទំនើមេត្តាក បានធ្វើឱ្យលែងមានវិចចកាត មាន
 សភាពមិនកើតឡើងទៀតឡើយ ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះគង្គក៏ដូចគ្នា
 ដូចគ្នាការបង្កើត ជាបុគ្គលដ្រី កំណត់ប្រមាណមិនបាន
 ស្មើបានដោយកម្រិតពេល បពិត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធកថាខណ្ឌ

ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ន ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ
 ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ
 ន ឧបេតិ ។ យាយ សញ្ញាយ តថាគតំ ។ បេ ។
 យេហិ សង្ការេហិ តថាគតំ បញ្ញាបយមាថា បញ្ញា-
 បេយ្យ តេ សង្ការ តថាគតស្ស បហំណ ឧច្ឆិទ្ធ-
 មូលា តាលាវត្តកតា អនការ្គតា អាយតី អនុប្បា-
 ននន្ទា ។ សង្ការសង្កយា វិមុត្តោ ទោ មហារាជ
 តថាគតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បវិយោកាហោ
 សេយ្យជាបិ មហារាជ មហាសមុទ្ទោ ។ ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ន ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន ច
 ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ទេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ន
 ឧបេតិបិ ។ យេន វិញ្ញាណេន តថាគតំ បញ្ញាបយ-
 មាថោ បញ្ញាបេយ្យ តិ វិញ្ញាណំ តថាគតស្ស បហំណ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធកថាខណ្ឌ

ព្រះគោតគមិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា
 សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 គ្រប់គ្រាន់ មិនកើតទៀតគ្រប់គ្រាន់ក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ ខ្ញុំសត្វដោយសញ្ញាឯណា
 ។ បេ ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្ត ក្នុងបញ្ញត្តខ្ញុំសត្វដោយសង្ការទាំងឡាយ
 ឯណា សង្ការទាំងនោះព្រះគោតគមិនបានលះបង់ចោលហើយ បានឆាន់
 រំលែងធូសឆល់អស់ហើយ បានធ្វើឱ្យទៅសល់តែទំនេរដូចជាទំនេរ
 នៃដើមភ្លេក បានធ្វើឱ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៀត
 គេទៅទៀតទៀយ ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះគោតគមុតស្រឡះចោកការ
 រាប់ខ្ញុំសង្ការ ជាបុគ្គលជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្មុំបានដោយ
 កម្រិតពេក បពិត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។ ព្រះគោតគ
 មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់
 ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតគ្រប់គ្រាន់
 មិនកើតទៀតគ្រប់គ្រាន់ក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
 មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្ត ក្នុងបញ្ញត្តខ្ញុំសត្វ
 ដោយវិញ្ញាណឯណា វិញ្ញាណនោះព្រះគោតគមិនបានលះបង់ចោលហើយ

អក្សរសំយុង្គ

ឡឺងម្លុំ កាលាវត្តកត់ អណាវត្តកត់ អាយតី អ.
 ឡឡឡឡ ។ វិញ្ញាណសង្ខយា វិមុត្តោ ទោ មហារាជ
 តថាគតោ កម្ពុំរោ អប្បមេយ្យា ឡឡឡឡតាយោ
 សេយ្យជាមិ មហារាជ មហាសមុទ្ទោ ។ ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណានិមិ ១ ឡមេតិ ១ ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណានិមិ ១ ឡមេតិ ហោតិ ០ ០
 ០ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណានិមិ ១ ឡមេតិ ១៧
 ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណានិមិ ១
 ឡមេតិ ។ អដោ រាជា បសេននិកោសលោ ទេមាយ
 កិក្ខុនិយា កាសិកំ អកិណ្ឌិត្វា អនុមោទិត្វា ឡដ្ឋាយា-
 សថា ទេមំ កិក្ខុនិ អកិណ្ឌិត្វា បនត្តិណំ កក្ខា
 បញ្ញាមិ ។

អក្សរសំយុង្គ

បុគ្គលាវិសេនិច្ចសគល់សំហើយ បុគ្គលិក្ខរោសល់តែទីនៅដូច
 ជាទីនៅនឹងមេត្តា បុគ្គលិក្ខរោសល់តែទីនៅដូច
 កើតឡើងនៅទៀតឡើយ ។ ចកិត្រមហារាជ ព្រះរាជគម្ពុតស្រឡា
 ចាកការបង្កវិញ្ញាណ ជាបុគ្គលដ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្តង់
 បានដោយកម្រិតពេក ចកិត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។
 ព្រះរាជគម្ពុតប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា
 សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទ្រុក់តាន មិនកើតទៀតទ្រុក់តានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ ត្រាឆោះ ព្រះបាទប-
 សេនទិកោសលមានព្រះរាជហឫទ័យត្រេកអរអនុមោទនា ចំពោះភាសិត
 របស់ទេវតាក្នុង ហើយទ្រង់ក្រែកបាតភាសនៈ ថ្វាយបង្គំទោសក្នុង
 ថ្វីប្រទេស្យណ ស្តេចទេព្វទៅ ។

[២០០] អដទោ ភជា បសេននិកោសលោ អបរេន
 សមយេន យេន កកវំ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិកា
 កកវន្តំ អភិវំនេត្វា ឯកមន្តំ ឯសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 ឯសីន្នោ ទោ ភជា បសេននិកោសលោ កកវន្តំ
 ឯកនេវេច កី ទុ ទោ កន្តេ ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ ទោ ឯតំ មហារាជ
 មយា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បទ
 កន្តេ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្បិ
 ទោ មហារាជ អព្យាកតំ មយា ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ ។ កី ទុ ទោ កន្តេ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ
 ទោ ឯតំ មហារាជ មយា ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បទ កន្តេ នេវ
 ហោតិ ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯ
 តម្បិ ទោ មហារាជ អព្យាកតំ មយា នេវ ហោតិ ន
 ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី ទុ ទោ កន្តេ
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វតិ បុដ្ឋោ សមាទោ

[២០០] លុះសម័យខាងក្រោយមក ព្រះបាទបសេននិកោសល
 ស្តេចចូលទៅគាល់ព្រះជីមានព្រះកោត ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះ
 ព្រះបាទបសេននិកោសលគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំ
 ទូលព្រះជីមានព្រះកោតដូច្នោះថា ចតិគ្រិព្រះអង្គដ៏ចំរើន សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតដូច ។ ចតិគ្រិមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ
 គឺជាគតមិនបានព្យាករទេ ។ ចតិគ្រិព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅ
 មិនកើតទៀតដូច ។ ចតិគ្រិមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើត
 ទៀតខ្លះ គឺជាគតមិនបានព្យាករទេ ។ ចតិគ្រិព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានដូច ។ ចតិគ្រិមហា-
 រាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាន
 ខ្លះ គឺជាគតមិនបានព្យាករទេ ។ ចតិគ្រិព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះសត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច ។ ចតិគ្រិមហារាជ
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ
 គឺជាគតមិនបានព្យាករទេ ។ កាលដែលទ្រង់ព្រះអង្គក្រាបទូលសូមដូច្នោះថា
 ចតិគ្រិព្រះអង្គដ៏ចំរើន សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដូច ព្រះអង្គក្រាស់ថា

អន្តរាគមន៍ ទោ ឯតំ មហារាជ មយា ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ វរណសិ ។ បេ ។ តី បទ កន្ត
 ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ឥតិ
 បុដ្ឋោ សមាទោ ឯតម្បិ ទោ មហារាជ អន្តរាគមន៍ មយា
 ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វរណសិ ។ កោ ទុ ទោ កន្ត ហោតុ កោ បទូយោ
 យេនតំ អន្តរាគមន៍ ភកវតាតំ ។

(២០០) តេធិ មហារាជ តញ្ញាវត្ថុ បដិប្បដ្ឋិស្សាមិ
 យថា តេ ទមេយ្យ តថា ទំ ព្យាគារយ្យាសំ ។ តំ
 តី មញ្ញសិ មហារាជ អត្ថំ តេ កោចិ កណាកោ វា
 មុត្តិកោ វា សង្កាយកោ វា យោ បយោតិ តង្កាយ
 កាលំតំ កណាតុំ ឯត្តកា វាលិកា ឥតិ វា ។ បេ ។

បតិគ្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ គឺជាគម្ពីរបាន
 ព្យាករណ៍ ។ បេ ។ កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គក្រាបទូលសួរដូច្នោះ បតិគ្រ
 ព្រះអង្គដឹងរើម ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែនឬក្តី ព្រះអង្គក្រាស់ថា បតិគ្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ គឺជាគម្ពីរបានព្យាករ
 ណ៍ ។ បតិគ្រព្រះអង្គដឹងរើម អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគមិនឱ្យទ្រង់ព្យាករពាក្យខ្លះ ។

(២០១) បតិគ្រមហារាជ បើដូច្នោះ គឺជាគម្ពីរសម្រេចសូត្រ
 អង្គក្នុងសេចក្តីនោះវិញ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្យាករសេចក្តីនោះភាវ័យទំនង
 ដែលព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យផងចុះ ។ បតិគ្រមហារាជ ព្រះអង្គសំ-
 ភាវសេចក្តីនោះដូចម្តេច បើមានវេទនាសេចក្តីនោះបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នក
 ល្អាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីព្យាគម្ភី ជាអ្នកល្អាសវៃក្នុងការរាប់ដោយ
 ព្រាមវេទក្តី ជាអ្នកល្អាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីបូកក្តី កើតចំណងរាប់
 ព្រាមវេទក្តីនោះខ្លះ ព្រាមវេទក្តីនោះខ្លះ ព្រាមវេទក្តីនោះខ្លះ ។ បេ ។

៣៨៦

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សម្មយននវគ្គ

ឯក្ខណ៍ វាលិកសតសហស្សនិ ឥតិ វាតិ ។ ចោ
 ហេតំ កន្តោ ។ អត្ថំ បទ តេ កោចិ តណកោ វា
 មុត្តិកោ វា សម្មាយកោ វា យោ បហោតិ មហាសមុទ្រ
 ឧទកំ តណេត្តិ^(១) ឯក្ខណ៍ ឧទកោធូកោ ឥតិ វា
 ។ បេ ។ ឯក្ខណ៍ ឧទកោធូកសតសហស្សនិ ឥតិ
 វាតិ ។ ចោ ហេតំ កន្តោ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ មហា ហិ
 កន្តោ សមុទ្រោ តម្កិរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បវិយោកូហោតិ ។

(៤០២) ឯវាមវ ចោ មហារាជ យេន រូបេន តថា
 កតំ បញ្ញាបយមាតោ បញ្ញាចេយ្យ តំ រូបំ តថាក
 តស្ស បហិណំ ឧត្តិទ្ធម្មលំ កាលាវត្តកតំ អនកាវត្តតំ

១ ឧ. វេណយ្យភ្នំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សម្មយននវគ្គ

ត្រាច់ខ្លួនមានប្រមាណចំណេះសេនក្តី បានប្តូរទេ ។ កប់មិនបានទេ
 ព្រះអង្គ ។ មួយវិញទៀត បើមានរាជបុរសណាមួយចេសព្រះអង្គ ជាអ្នក
 ឈ្លាសវៃក្នុងការកប់ដោយវិធីឧត្តក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកប់ដោយ
 ព្រាមវិធីក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកប់ដោយវិធីបូកក្តី តើតាចនឹងកប់ទឹក
 ក្នុងមហាសមុទ្រជា ទឹកមានប្រមាណចំណេះកន្លែងក្តី ។ បេ ។ មាន
 ចំណេះសេនកន្លែងក្តី បានប្តូរទេ ។ កប់មិនបានទេ ព្រះអង្គ ។ ដំណើរ
 នោះ តើព្រះហេតុអ្វី ។ ចតិគ្រិព្រះអង្គដំបើង ព្រោះថាសមុទ្រធំ
 មានជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្មើបានដោយកម្រិតព្រំពាក់ ។

(៤០២) ចតិគ្រិព្រះហេតុ រសេត្តិវាចេយ្យកិដ្ឋុញ្ញវិដា បុគ្គល
 កាលបញ្ញក្ត ធូបញ្ញក្តសុត្តដោយច្នៃឯណា ប្រទោះគេជាអ្នកបានលះ
 ចង់ចោលហើយ បានគាប់លើស្មើស្មើស្មើហើយ បានធ្វើឲ្យនៅ
 សល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃជីមគ្រាក បានធ្វើឲ្យលើសបានបែបកាត

គណ្តកសយុត្ត

អាយតី អនុប្បន្នទម្ពំ ។ រូបសង្ខយា វិមុត្តោ ទោ មហារាជ តថាគតោ គម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បវិយោកាយោ សេយ្យថាមិ មហារាជ មហាសមុទ្រោ ។ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិមិ ទ ឧបេតិ ទ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិមិ ទ ឧបេតិ ហោតិ ទ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិមិ ទ ឧបេតិ ទ ទ ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិមិ ទ ឧបេតិ ។ យាយ វេទនាយ ។ យាយ សញ្ញាយ ។ យេហិ សង្ខារេហិ ។ យេទ វិញ្ញាណោ តថាគតំ បញ្ញាបយមរោចា បញ្ញាបេយ្យ តំ វិញ្ញាណំ តថាគតស្ស បហំនំ ទុច្ឆិទ្ធម្មលំ កាលវត្ថុកាតំ អនកាវុត្តំ អាយតី អនុប្បន្នទម្ពំ ។ វិញ្ញាណសង្ខយា វិមុត្តោ ទោ មហារាជ តថាគតោ គម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បវិយោកាយោ សេយ្យថាមិ មហារាជ មហាសមុទ្រោ ។

គណ្តកសយុត្ត

មានសភាពមិនកើតឡើងនៅទៀតឡើយ ។ បត់ត្រមហារាជ ភថាគត ផុតស្រឡះចាកការកប់ខ្លួនរូប ជាបុគ្គលជ្រៅ កំណត់ច្រមោលមិនបាន ស្ម័គ្របានដោយកម្រិត្រពេក បត់ត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។ ភថាគតមិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្នុងកំឡុងមិនមែន មិនកើតទៀតក្នុងកំឡុងមិនក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្នុងកំឡុងមិនមែន មិនកើតទៀតក្នុងកំឡុងមិនក្តី ។ (បុគ្គលកាលបញ្ញក្ក ឬបញ្ញក្ក ខ្លួនសត្វ) ដោយវេទនាឯណា ។ ដោយសញ្ញាឯណា ។ ដោយសង្ខារចំណីខ្យលឯណា ។ បុគ្គលកាលបញ្ញក្ក ឬបញ្ញក្កខ្លួនសត្វដោយវិញ្ញាណឯណា វិញ្ញាណនោះ ភថាគតបានលឺចេញចោលហើយ បានកាសិរលើស្ថិតិបុសគល់កសិហើយ បានធ្វើឱ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅខែដើមភ្លេង បានធ្វើឱ្យលែងមានចែបកាត មានសភាពមិនកើតឡើងនៅទៀតឡើយ ។ បត់ត្រមហារាជ ភថាគតផុតស្រឡះចាកការកប់ខ្លួនវិញ្ញាណ ជាបុគ្គលជ្រៅ កំណត់ច្រមោលមិនបាន ស្ម័គ្របានដោយកម្រិត្រពេក បត់ត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។

ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ធន ឧបេតិ ធន ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ធន ឧបេតិ ហោតិ ច ធន ច
 ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ធន ឧបេតិ ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ធន ឧបេតិ ទេវ ហោតិ ធន
 ធន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ធន ឧបេតិ កំ ។

[៤០៣] អន្តវ័យំ កន្តេ អន្តតំ កន្តេ យន្តុ^(១) ហិ
 ធាម សត្តុ ទេវ សាវិកាយ ច^(២) អត្តេន អន្តោ ក្សត្តា-
 ទេន ក្សត្តំ សំសន្តិស្សតិ សមេស្សតិ ធន វិហា-
 យិស្សតិ^(៣) យនិទំ អត្តមនស្មី ។ ឯកាមំធាហំ កន្តេ
 សមយំ ទេមំ កិក្ខុនិ ឧបសន្តមំក្ខា ឯកមត្តំ អប្បុជ្ជំ ។
 សាបិ មេ អយ្យា ឯកេហិ បទេហិ ឯកេហិ ក្សត្តា-
 ទេហិ ឯកមត្តំ ក្សត្តាសិ សេយ្យថាបិ ភក្ខា ។
 អន្តវ័យំ កន្តេ អន្តតំ កន្តេ យន្តុ ហិ ធាម សត្តុ
 ទេវ សាវិកាយ ច អត្តេន អន្តោ ក្សត្តាទេន ក្សត្តំ
 សំសន្តិស្សតិ សមេស្សតិ ធន វិហាយិស្សតិ យនិទំ អត្ត-

១ ឧ. ម. យន្តុ ។ ២ សន្តោ សាវិកាយ ។ ៣ វិហាយិស្សតិ ។

គថាគតមំច្រកានំថា សត្តស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនច្រកានំថា សត្ត
 ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនច្រកានំថា សត្តស្លាប់ទៅកើតទៀតចុះ
 កំធាន មិនកើតទៀតចុះកំធានក្តី មិនច្រកានំថា សត្តស្លាប់ទៅកើតទៀត
 កំមិនមែន មិនកើតទៀតកំមិនមែនក្តី ។

[៤០៣] ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ ចតិក្រព្រះ
 អង្គដ៏ចំរើន ចំរៀនណាស់ ព្រោះថាចើងប្រៀបធៀបអន្តដោយអន្ត
 ក្សត្តានដោយក្សត្តានៈ របស់ព្រះសាស្តាផង របស់សាវិកាផង ទំនិ
 ឃើញសមគ្នា មិនប្លៀងប្លាត់គ្នាក្នុងបទដ៏ប្រសើរទេរឡើយ ។ ចតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម័យមួយ ក្នុងទិវារណៈ ខ្ញុំព្រះអង្គចូលទៅពេ
 ទេហាកិក្ខុនិ ហើយបានសួរសេចក្តីខ្ញុំ ។ ឯទេហាកិក្ខុនិជាម្ចាស់ទោរ
 បានព្យាករសេចក្តីខ្ញុំ ដោយបទទាំងខ្ញុំ ដោយក្សត្តានទាំងខ្ញុំ ផលខ្ញុំ
 ព្រះអង្គ មានទំនងដូចជាព្រះដ៏មានព្រះភោគវិសេ ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំ-
 រើន អស្ចារ្យណាស់ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំរៀនណាស់ ព្រោះថាចើ
 ប្រៀបធៀបអន្តដោយអន្ត ក្សត្តានដោយក្សត្តានៈ របស់ព្រះសាស្តា
 ផង របស់សាវិកាផង ទំនិឃើញសមគ្នាមែន មិនប្លៀងប្លាត់ក្នុងបទ

កល្យាណសម្បត្តិ

បទស្មី ។ ហន្តនាចំ មយំ ភន្ត កដ្ឋាម ពហុកំត្វា

មយំ ពហុករណីយាតំ ។ យស្សនាចំ ភំ មហារាជ

កាលំ មញ្ញាសីតំ ។ អថចោ ភជា បសេននិកោ

សលោ ភកវតា កាសីតំ អភិទទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា

ទដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទត្តិណំ កាត្វា

បញ្ញាសីតំ ។ បឋមំ ។

(២០២) ឯវន្តេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវ

វេសាលំយំ វិហារតំ មហារាជេ ក្វជាតារសាលាយំ ។

កល្យាណសម្បត្តិ

ដំប្រសើរនេះឡើយ ។ បតិទ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចើដូច្នោះ ខ្ញុំព្រះអង្គសូម

លាទៅក្នុងកាលដ៏ឡូត៍នេះ (ព្រោះ) ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកមានភិក្ខុច្រើន មាន

ការងារច្រើន ។ បតិទ្រព្រះហោរា ព្រះអង្គសំគាល់ខ្ញុំកាលអ្នកក្នុងកាល

ដ៏ឡូត៍នេះ ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទបសេនទិកោសលទ្រង់ទ្រព្យករ

អនុមោទនា ចំពោះកាសិករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយគឺក្រោក

ចាកកាលនេះ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចទ្រង់ប្រទក្សិណស្តេចចេញ

ទៅ ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

(២០២) ខ្ញុំបាទស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន

ព្រះភាគទ្រង់អង្គក្នុងក្វជាតារសាលា នាមហារាជ ដ៏គ្រឿងវេសាលី ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សម្មាយនិកាយ

ភេទ ទោ មទ សមយេន អាយស្មា អនុរាជា កករិតោ
 អវិទូរ អញ្ញត្តិកាយំ វិហារតំ ។ អថទោ សុត្តហុលា
 អញ្ញត្តិកាយំ បរិព្វាជនា យេនាយស្មា អនុរាជា
 ភេទុបសុត្តមិសុ ធម្មសុត្តមិកា អាយស្មតា អនុរាជេន
 សត្វិ សោធនិសុ សម្មោទនិយំ កងំ សារណិយំ
 វិតិសារេកា ឯកមន្តំ ធិសិទិសុ ។ ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធា
 ទោ ភេ អញ្ញត្តិកាយំ បរិព្វាជនា អាយស្មន្តំ អនុរាជំ
 ឯកនាវាជំ យោ សោ អារិសោ អនុរាជ តថាក-
 ភោ ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ បរមបត្តិបត្តោ តំ
 តថាកភោ ឥមេសុ ចតុសុ ហិរេសុ បញ្ញាចយមាតោ
 បញ្ញាបេតិ ហោតិ តថាកភោ បរិ មរណាតិ វា ទ
 ហោតិ តថាកភោ បរិ មរណាតិ វា ហោតិ ទ ទ ទ
 ហោតិ តថាកភោ បរិ មរណាតិ វា ទេវ ហោតិ
 ទ ទ ហោតិ តថាកភោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សម្មាយនិកាយ

សម័យនោះឯង ព្រះអនុរាជដ៏មានកាយុក្នុងអញ្ញត្តិកាយ (កុដិកូបភាំង
 ទៅក្នុងវិទ្រ) ដឹកព្រះដ៏មានព្រះភោគ ។ លំដាប់នោះ ពួកបរិព្វាជនា
 អនុរាជយោ ច្រើនតា ចូលសំដៅទៅក្រុងអនុរាជដ៏មានកាយុ លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះអនុរាជដ៏មានកាយុ
 លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលនូវរីករាយ និងពាក្យដែលនូវព្យកហើយ ក៏អន្តរ
 ក្នុងទិដិសមគួរ ។ លុះបរិព្វាជនាអនុរាជទាំងនោះអន្តរក្នុងទិដិសម
 គួរហើយ ទើបនិយាយនឹងព្រះអនុរាជដ៏មានកាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់អារិសោ
 អនុរាជ សត្វឯណាជាបុរសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ដល់
 ខ្លួនចំណែកនៃអនុរាជក្រៃលែង ព្រះកថាអភកាលបញ្ញត្ត ក៏បញ្ញត្តខ្លួនសព្វ
 នោះក្នុងហេតុទាំង៤ នេះ នឹងសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ។ សត្វស្លាប់
 ទៅមិនកើតទៀត ។ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនូវកិច្ចាទ មិនកើតទៀតនូវ
 កិច្ចាទ ។ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។

អក្សរកសំយុង្គ

យោ សោ អាវុសោ តថាគតោ ឧត្តមបុរិសោ បរម-
 បុរិសោ បរមបត្តិបត្តោ តំ តថាគតោ អញ្ញត្រិ ឥមេហិ
 ចត្វហិ ហិរេហិ បញ្ញាបយមាថា បញ្ញាបេតិ ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វា ទេវ ហោតិ ធន ធន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វាតិ ។

(៤០៩) ឃី វុត្តេ តេ អញ្ញតិក្ខិយា បរិព្វាជកា
 អាយស្មន្តំ អនុវតំ ឯតទេវេតំ សោ ចាយំ ភិក្ខុ
 ទេវេ កវិស្សតិ អចិរិយ្យទ្ធវិកោ ថេរោ វា មន ពាលោ
 អព្យត្តោតិ ។ អដទោ តេ អញ្ញតិក្ខិយា បរិព្វាជ-
 កា អាយស្មន្តំ អនុវតំ ទវវិទេន ច ពាលវិទេន ច
 អមសានេត្វា ឧដ្ឋាយាសថា បញ្ញមីសុ ។ អដទោ
 អាយស្មតោ អនុវតស្ស អចិរិយ្យក្កន្តសុ អញ្ញតិក្ខិ-
 យេសុ បរិព្វាជកេសុ ឯតទេហោសិ សិច ទោ^(១)

១ វ. ប. នាព ភោ មំ ទេ ។

អក្សរកសំយុង្គ

ច្ចាលតាវុសោ សត្វឯណាជាបុរសជំនួម ជាចុបេដិប្រាសិវិត្រិលេន
 ដល់ទូចំណែកនៃឧបាសិវិត្រិលេន ព្រះរាជាធិកាលបញ្ញក្ក រមេន
 បញ្ញក្កនូវសត្វនោះ ដោយវៀរោកហេតុពំនិស្រះចេញ គឺជាសត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀត ១ សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀត ១ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាន ១ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ១ ។

(៤១០) កាលបើព្រះអនុវតន្តោពាលយ៉ាងនេះហើយ ទើបពួក
 បរិព្វាជកជាអនុវតិយ្យពំនិរោះ បានពាលទៅនឹងព្រះអនុវតជំនាន់កាយ
 ដូច្នោះជា ភិក្ខុនេះជាភិក្ខុដ៏ ទើបតែនឹងបួស ឬជាភិក្ខុចាស់ ប៉ុន្តែល្ងង់ទៅ
 មិនល្ងាសវិ ។ ទើបពួកបរិព្វាជកជាអនុវតិយ្យពំនិរោះ ពាល
 ចង្អុលព្រះអនុវតជំនាន់កាយដោយពាក្យថាជាភិក្ខុដ៏ជន ដោយពាក្យថា
 ជាមនុស្សល្ងង់ទៅជន ហើយនាំគ្នាគ្រោកចាកអាសនៈដើរចេញទៅ ។
 សំដៅនោះ កាលដែលពួកបរិព្វាជកជាអនុវតិយ្យដើរចេញទៅមិនយូរ
 ប៉ុន្មាន ព្រះអនុវតជំនាន់កាយសច្ច្រឹក្សិវិរេដូច្នោះថា ប្រសិនបើ

តេ អញ្ញតំត្ថិយា បរិព្វាជកា ឧត្តរិ បុរេធម្មំ កង់
 ព្យាករមាណោ ធុ ទ្វាហំ តេសំ អញ្ញតំត្ថិយាធំ បរិព្វា-
 ជកាធំ វុត្តវាធំ យេវ កតវាតោ អស្សំ ទ ច កតវត្ថុ
 អក្ខតេន អញ្ញចិត្តេយ្យំ ធម្មស្ស បាទុធម្មំ ព្យាករេយ្យំ
 ទ ច កោចិ សហធម្មំតោ វាណាទុបាតោ ការយ្ហំ
 ហំធំ កច្ឆេយ្យតិ ។

[៤០៦] អដទោ អាយស្មា អនុរាជោ យេន កត-
 វា តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិកា កតវត្ថុ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ ចិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ចិសីទិ ទោ អាយ-
 ស្មា អនុរាជោ កតវត្ថុ ឯកនរោច វេទាហំ កន្តេ កតវ-
 តោ អវិទូរេ អញ្ញកុដិកាយំ វិហារមិ ។ អដទោ កន្តេ
 សម្មហុលា អញ្ញតំត្ថិយា បរិព្វាជកា យេនាហំ តេនុ-
 បសន្តមិសុ ឧបសន្តមិកា មយា សន្តិ សម្មោទិសុ
 សម្មោទិយំ កង់ សារាណិយំ វិគីសារត្វា ឯកមន្តំ
 ចិសីទិសុ ។ ឯកមន្តំ ចិសីទិ ទោ កន្តេ តេ អញ្ញតំត្ថិយា
 បរិព្វាជកា មំ ឯកនរោចំ យោ សោ ការុសោ អនុរាជ

ពួកបរិព្វាជកជាអនុតិវិយទាំងនោះអប្បស្មុកាទៅទៀត ដើម្បីអញ្ញត្ត
 ព្យាករដល់ពួកបរិព្វាជកជាអនុតិវិយទាំងនោះដូចម្តេចហ្ន៎ ទើបឈ្មោះថា
 ជាអក្ខតាលនូវពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាពទ្រង់ត្រាស់ហើយផង មិន
 អប្បរោលបង្កប់ព្រះដ៏មានព្រះភាពដោយពាក្យមិនពិតផង អប្បព្យាករ
 នូវធម៌សមមន្តដល់ធម៌ផង ទាំងសំគាល់ពាក្យដែលប្រកបដោយធម៌
 ណាមួយ ក៏មិនដល់នូវហេតុដែលគួរតែប្រៀបផង ។

[៤០៦] សំដាប់នោះ ព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុបានចូលទៅ
 គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាព លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាព
 ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមមន្ត ។ លុះព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុគង់ក្នុងទីដ៏សម-
 មន្តហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាពដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន ក្នុងទីណាមានទ្រង់ព្រះអង្គនៅក្នុងអញ្ញកុដិកា ដ៏គ្រោះដ៏មានព្រះ
 ភាព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សំដាប់នោះ ពួកបរិព្វាជកជាអនុតិវិយ
 ច្រើននាក់ បានចូលមករកទ្រង់ព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ធ្វើ
 សេចក្តីរីករាយជាមួយទ្រង់ព្រះអង្គ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយទ្រង់
 ពាក្យដែលគួរដទៃទ្វេកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមមន្ត ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន លុះបរិព្វាជកជាអនុតិវិយទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមមន្តហើយ
 បាននិយាយទ្រង់ព្រះអង្គដូច្នោះថា ម្ចាស់ការុសោអនុរាជ សក្ខីឯណា

អក្ខរកសំយុង្គ

តថាគតោ ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ បរមបត្តិបត្តោ
 តំ តថាគតោ អំមេសុ ចត្វុសុ ហំទេសុ បញ្ញាបយ-
 មាថោ បញ្ញាបេតិ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វាតិ ។ បរិ វុត្តាហំ កាណុ តេ អញ្ញត្តិគុ-
 យេ បរិព្វាជគោ ឯតទភេតំ យោ សោ អាវុសា
 តថាគតោ ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ បរមបត្តិបត្តោ
 តំ តថាគតោ អញ្ញត្រិមេហំ ចត្វុហំ ហំទេហំ បញ្ញា-
 បយមាថោ បញ្ញាបេតិ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ វាតិ ។ បរិ វុត្តេ កាណុ តេ អញ្ញត្តិគុយា
 បរិព្វាជគោ បំ ឯតទភេតុំ សោ ចាយំ ភិក្ខុ ទភេ
 កវិស្សតិ អចិរយ្យត្វជិតោ ថេរោ វា មទ កាលោ

អក្ខរកសំយុង្គ

ជាបុរសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាអ្នកដល់ទូលំទូលាយ
 គុណដ៏ក្រៃលែង ព្រះគម្ពីរគោលបញ្ញា ក៏រមែងបញ្ញត្តិខ្លួនសត្វនោះក្នុង
 ហេតុទាំង ៤ យ៉ាងនេះ គឺជាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ១ ។ បេ ។ សត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 បំរើ កាលបើពួកបរិព្វាជគម្ពីរជាអន្យត្តិយោពោលយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ក៏បានពោលទៅនឹងពួកបរិព្វាជគម្ពីរជាអន្យត្តិយោទាំងនោះដូច្នោះថា ម្ចាស់
 អាវុសា សត្វឯណាជាបុរសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាអ្នក
 ដល់ទូលំទូលាយគុណដ៏ក្រៃលែង ព្រះគម្ពីរគោលបញ្ញា ក៏រមែង
 បញ្ញត្តិខ្លួនសត្វនោះ ដោយរៀបចំហេតុទាំង ៤ យ៉ាងនេះទេព្យ គឺជាសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀត ១ ។ បេ ។ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែន ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏បំរើ កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គពោល
 យ៉ាងនេះហើយ បរិព្វាជគម្ពីរជាអន្យត្តិយោទាំងនោះបានពោលនឹងខ្ញុំព្រះអង្គ
 ដូច្នោះ ហេតុនេះគឺកិក្ខុថ្មី ទើបតែនឹងបួស ឬជាកិក្ខុចាស់ តែល្ងង់ភ្លេច

អន្សត្តោតិ ។ អថទោ មំ កន្តេ តេ អញ្ញតំភ្នំយោ
 បរិព្វាជកា នវវាណេន ច ពាលវាណេន ច អមសានេត្វា
 ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមីសុ ។ កស្ស មយ្ហំ កន្តេ អចំ-
 រេប្បក្កន្តសុ តេសុ អញ្ញតំភ្នំយេសុ បរិព្វាជកេសុ ឯត-
 ណហោសំ សាទេ ទោ មំ តេ អញ្ញតំភ្នំយោ បរិព្វាជកា
 ឧត្តរិ បុច្ឆេយ្យំ កងំ ព្យាការោនោ ទុ ទ្វាហំ តេសំ
 អញ្ញតំភ្នំយោំ បរិព្វាជកាងំ ត្រូភាជំ ទេវេ ភកវោតោ
 អស្សំ ន ច កកវំ អក្ខតេន អញ្ញាចំតេយ្យំ ចម្មស្ស
 ចាទុចម្មំ ព្យាការេយ្យំ ន ច តោចំ សហចម្មំតោ
 វាណាទុចាតោ ការយ្ហំ ហំ ច តាច្ឆេយ្យាតិ ។

មិនឃ្លាសវៃ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទើបបរិព្វាជនជាអន្សត្តិយេតាំង
 នោះ បានពាលបក្កិច្ចំព្រះអង្គិយោយពាក្យថាជាភិក្ខុច្ន័ជន ដោយពាក្យ
 ជាល្អឯទៀត ហើយនាំគ្នាប្រាកបាកសន្តិដើរចេញទៅ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលពួកបរិព្វាជនជាអន្សត្តិយេតាំងនោះចេញទៅមិន
 យូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំព្រះអង្គក៏បានសេចក្តីត្រិះរិះផ្ទះច្នោះថា ប្រសិនបើពួកបរិព្វាជន
 ជាអន្សត្តិយេតាំងនោះធម្មស្មោះត្រង់អញ្ញតទៅទៀត តើគួរតោត្រង់
 ព្យាករដល់ពួកបរិព្វាជនជាអន្សត្តិយេតាំងនោះផ្ទុះម្តេចហ្ន៎ ទើបឈ្នោះ
 ថាជាអ្នកពាល តាមពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាពទ្រង់ត្រាស់ហើយផង
 មិនពាលបក្កិច្ចំព្រះដ៏មានព្រះភាពដោយពាក្យមិនពិតផង ធម្មិព្យាករ
 នូវចម្រើនសមគួរដល់ចម្រើន ទាំងការពាលតាមលំកាន់ពាក្យដែលប្រ-
 កបដោយធម៌ពាក្យ ក៏មិនដល់នូវហេតុដែលគួរតែជឿលផង ។

អនុកថាសំយោគ

(៤០៧) តំ កំ មញ្ញសិ អនុកថ រូបំ ចិត្តំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ ករណ៍ ។ យំ បទានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ ករណ៍ ។ យំ បទានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមនម្មំ
 កាល្យំ ទុ តំ សមទុបស្ស័កុំ វតំ មម ឯសោហមស្មំ
 ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ យោ ហេតុំ ករណ៍ ។ វេទនា ចិត្តា
 វា អនិច្ចា វាតិ ។ មេ ។ សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណំ ចិត្តំ
 វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ករណ៍ ។ យំ បទានិច្ចំ ទុក្ខំ វា
 តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ករណ៍ ។ យំ បទានិច្ចំ ទុក្ខំ
 វិបរិណាមនម្មំ កាល្យំ ទុ តំ សមទុបស្ស័កុំ វតំ មម
 ឯសោហមស្មំ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ យោ ហេតុំ ករណ៍ ។

(៤០៨) តស្មានិហ អនុកថ យំ តំក្យំ រូបំ អតិ-
 តានាតតប្បុប្បន្នំ អជ្ឈន្តំ វា ពហិតា វា ឱទ្ធហិតំ វា
 សុខុមំ វា ហិមំ វា ចណីតំ វា យំ ទ្វេ សន្តិកេ វា

អនុកថាសំយោគ

(៤០៧) មូលអនុកថ អ្នកសំខាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ច្រឡឹង
 ឬមិនច្រឡឹង ។ មិនច្រឡឹងទេ (ព្រះអង្គ ។ ប្រឯណាមិនច្រឡឹង តើច្រឡោះ
 ជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ (ព្រះអង្គ ។ ប្រឯណាមិនច្រឡឹង ជាទុក្ខ មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរយល់ឃើញនូវច្រឡោះថា ខ្ចុះរបស់កាក្ខ
 អញ ខ្ចុះជាអាក្ខអញ ខ្ចុះជាខ្លួនរបស់កាក្ខអញដែរឬ ។ ហេតុនោះមិន
 គួរទេ (ព្រះអង្គ ។ ចុះវេទនាច្រឡឹងឬមិនច្រឡឹង ។ បេ ។ ចុះសញ្ញា សង្ខារ
 វិញ្ញាណ ច្រឡឹងឬមិនច្រឡឹង ។ មិនច្រឡឹងទេ (ព្រះអង្គ ។ ចុះវិញ្ញាណ
 ឯណាមិនច្រឡឹង តើវិញ្ញាណនោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ (ព្រះអង្គ ។
 ចុះវិញ្ញាណឯណាមិនច្រឡឹង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរ
 យល់ឃើញនូវវិញ្ញាណនោះថា ខ្ចុះរបស់កាក្ខអញ ខ្ចុះជាអាក្ខអញ ខ្ចុះ
 ជាខ្លួនរបស់កាក្ខអញដែរឬ ។ ហេតុនោះមិនគួរទេ (ព្រះអង្គ ។

(៤០៨) មូលអនុកថ (ព្រោះហេតុនោះ ប្រឯណាមិនមួយ ជា
 អភិក, អនាអត បច្ចុប្បន្ន ពោះខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោកគ្រោកក្តី
 ល្អិតក្តី ថោកខាចក្តី ថ្ងៃថ្ងាវក្តី ប្រឯណាដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី

សត្វ រូបំ ទេតំ មម ទេសោហមស្មិ ឧ មេសោ អត្តាតំ
 ឯវមេតំ យថាភូតំ សឌ្ឍប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ យា កាចំ
 វេទនា អតីតាណកកប្បទុប្បន្នា យា កាចំ សញ្ញា
 យេ កេចំ សង្ខារ យំ កំតំ វិញ្ញាណំ អតីតា-
 ណកកប្បទុប្បន្នំ អដ្ឋតំ វា ឈិទ្ធា វា ឧទ្ធហិកំ វា
 សុខុមំ វា ហិទំ វា ចណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា
 សត្វ វិញ្ញាណំ ទេតំ មម ទេសោហមស្មិ ឧ មេសោ
 អត្តាតំ ឯវមេតំ យថាភូតំ សឌ្ឍប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ ឯវ
 បស្សំ អនុរាជ សុភវា អរិយសាវ័កោ រូបស្មិបំ ចំតំដួតំ
 វេទនាយបំ ចំតំដួតំ សញ្ញាយបំ ចំតំដួតំ សង្ខារសុបំ
 ចំតំដួតំ វិញ្ញាណស្មិបំ ចំតំដួតំ ចំតំដួតំ វិជ្ជតំ វិភតា
 វិមុត្តតំ ។ វិមុត្តស្មិ វិមុត្តមតំ ញាណំ ហោតិ ។

រូបតំវិភតាត្រាចំតែជាច្របុំល្អោះ ចុត្តលសប្បិយសំយេញត្ថុច្រុះ
 ដោយព្រាងដំប្រៃតែតាមសេចក្តីពិភយាំងនេះថា ខ្លះមិនមែនរបស់ភាគ
 អញទេ ខ្លះមិនមែនជាភាគអញទេ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនភាគអញទេ ។
 វេទនាឯណាមួយ ជាអតីត អនាគត ចប្បប្បន្ន សញ្ញាឯណាមួយ
 សង្ខារទាំងឡាយឯណាមួយ វិញ្ញាណឯណាមួយ ជាអតីត អនាគត
 ចប្បប្បន្ន ពោះខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោកគ្រោកក្តី ល្អិតក្តី ជាភពាប
 ក្តី ថ្លែងក្តី វិញ្ញាណឯណាដែលនៅក្នុងទីត្បូងក្តី ក្នុងទីជីកក្តី វិញ្ញាណ
 ទាំងអស់នោះត្រាចំតែជាវិញ្ញាណច្របុំល្អោះ ចុត្តលសប្បិយសំយេញត្ថុ
 វិញ្ញាណខ្លះដោយព្រាងដំប្រៃតែតាមសេចក្តីពិភយាំងនេះថា ខ្លះមិនមែន
 របស់ភាគអញទេ ខ្លះមិនមែនជាភាគអញទេ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនភាគ
 អញទេ ។ ម្ចាស់អនុរាជ អរិយសាវ័កអរិយនិកាយទាំងអស់ កាលបើឃើញយាំង
 នេះ វេទនាខ្សឹបណាយក្នុងចូរផង ខ្សឹបណាយក្នុងវេទនាផង ខ្សឹប
 ណាយក្នុងសញ្ញាផង ខ្សឹបណាយក្នុងសង្ខារទាំងឡាយផង ខ្សឹប
 ណាយក្នុងវិញ្ញាណផង កាលបើខ្សឹបណាយ ចំក្តីព្រាសចាកគ្រែក
 ព្រោះព្រាសចាកគ្រែក ចំក្តីផុតស្រឡះចោក (ភាសាវិ) ។ កាលបើ
 ចំក្តីផុតស្រឡះហើយ ញាណកំរើកទៀតថា ចំក្តីផុតស្រឡះហើយ ។

អនុកោសលយុទ្ធ

ចំណា ជាតិ វស្សនំ ព្រហ្មចរិយំ កាតំ កាលិយំ
បាបំ ឥត្តកាយាតិ មជាបាតិ ។

[២០៧] តំ ភី មញ្ញាសំ អនុរាជ រូបំ តថាត-
តោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ ខោ ហោតំ កន្ត ។ វេទនំ
តថាតតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ ខោ ហោតំ កន្ត ។
សញ្ញំ តថាតតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ ខោ ហោតំ
កន្ត ។ សង្ការ តថាតតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។
ខោ ហោតំ កន្ត ។ វិញ្ញាណំ តថាតតោតិ សមនុ-
បស្សសីតិ ។ ខោ ហោតំ កន្ត ។

[២០៨] តំ ភី មញ្ញាសំ អនុរាជ រូបស្មី តថាត-
តោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ ខោ ហោតំ កន្ត ។ អញ្ញត្រិ
រូបា តថាតតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ ខោ ហោតំ
កន្ត ។ វេទនាយ តថាតតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។
ខោ ហោតំ កន្ត ។ អញ្ញត្រិ វេទនាយ ។ មេ ។ សញ្ញាយ
។ មេ ។ អញ្ញត្រិ សញ្ញាយ ។ មេ ។ សង្ការេស្ស ។ មេ ។

អនុកោសលយុទ្ធ

គិរិយសាវតោនាវេនិច្ចស្សនំ ថាតិអសំហើយ ព្រហ្មវរិយេនិច្ចាត្តកត្ត
បាបេវេស្រចហើយ សោឡសកិច្ចកត្តកត្តបាបេវេស្រចហើយ មន្តភា-
នាតិច្ចដវៃប្រព្រឹត្តេវេស្រចហើយសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[២០៩] ម្ចាស់អនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
ពិចារណាឃើញមួយរូបថាជាសត្វ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ អ្នក
ពិចារណាឃើញមួយវិទេនាថាជាសត្វ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
អ្នកពិចារណាឃើញមួយសញ្ញាថាជាសត្វ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះ
អង្គ ។ អ្នកពិចារណាឃើញមួយសង្ការចំណែកមួយថាជាសត្វ ។ មិន
មែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ អ្នកពិចារណាឃើញមួយវិញ្ញាណថាជាសត្វ ។
មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

[២១០] ម្ចាស់អនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
ពិចារណាឃើញថាសត្វក្នុងរូប ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ អ្នក
ពិចារណាឃើញថាសត្វក្រៅពីរូប ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
អ្នកពិចារណាឃើញថាសត្វក្នុងវិទេនា ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
អ្នកពិចារណាឃើញថាសត្វក្រៅពីវិទេនា ។ មេ ។ ក្នុងសញ្ញា ។ មេ ។
ក្រៅពីសញ្ញា ។ មេ ។ ក្នុងសង្ការចំណែកមួយ ។ មេ ។
ក្រៅពីសង្ការចំណែកមួយ ។ មេ ។

អញ្ញត្រិ សង្ខារេហំ ។ បេ ។ វិញ្ញាណស្មី តថាកតោតិ
ស ។ សីតិ ។ លោ ហោតំ កន្តេ ។ អញ្ញត្រិ វិញ្ញាណំ
តថា ។ សមនុបស្សសីតិ ។ លោ ហោតំ កន្តេ ។

(៤១១) តំ កំ មញ្ញសំ អនុរាជ រូបំ វេនំ សញ្ញំ
សង្ខារេ វិញ្ញាណំ តថាកតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។
លោ ហោតំ កន្តេ ។

(៤១២) តំ កំ មញ្ញសំ អនុរាជ អយំ សោ អរូបំ
អវេនោ អសញ្ញំ អសង្ខារេ អវិញ្ញាណេវំ តថាកតោតិ
សមនុបស្សសីតិ ។ លោ ហោតំ កន្តេ ។ ឯត្ថ ច តេ
អនុរាជ ឱដ្ឋវ ធម្មេ សទ្ធពោ វា តថេតោ វា អនុប-
លត្តនិយសកាវេ^១ កល្យ ទុ តេតំ វេយ្យករណំ
យោ សោ អាវុសោ តថាកតោ ឧត្តមបុរិសោ បរម-
បុរិសោ បរមបត្តិបត្តោ តំ តថាកតោ អញ្ញត្រិមហំ
ចត្វុហំ ហំទេហំ បញ្ញាបយមាទោ បញ្ញាបេតិ ហោតិ
តថាកតោ បរំ មរណាតិ វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ
ឧ ឧ ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិ វាតំ ។

១ ឧ. អនុបលត្តិយមាទោ ។ ឧ. អនុបលត្តិយមាទោ ។

ក្រវំតំសង្ខារេតំវិញ្ញាណេយ្យ ។ បេ ។ អនុភិបារណាឃើញថាសក្កកុ
វិញ្ញាណេយ្យ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ អនុភិបារណាឃើញថា
សក្កក្រវំតំវិញ្ញាណេយ្យ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(៤១១) ខ្នាលអនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
ភិបារណាឃើញដូច្នោះ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណថាជាសក្កកុ ។
មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(៤១២) ខ្នាលអនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
ភិបារណាឃើញថាសក្កកុនេះគ្មានរូប គ្មានវេទនា គ្មានសញ្ញា គ្មានសង្ខារ
គ្មានវិញ្ញាណេយ្យ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ខ្នាលអនុរាជ សភាវៈ
ដែលអ្នកមិនត្រូវបានដោយពិភពដោយទៀតទាក់ក្នុងច្បាប់នេះ អ្នកគួរ
ឃើញវេទនា ត្រីដំណក្សព្យាករណ៍នេះថា ខ្នាលគារុសោ សក្កិណា
ជាបុរសជំទង្គម ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាអ្នកផល់ដូចំណែកនៃ
គុណដ៏ក្រៃលែង ព្រះនេះគឺជាគោលបញ្ញត្តិ ក៏មែនចញ្ញត្តិសក្កកុនោះ
ដោយវៀបោកហេតុពិន័យ ៤ ទោបចេញ គឺជាសក្កកុចំពៅកើតទៀត ១
។ បេ ។ សក្កកុចំពៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនភិតទៀតក៏មិនមែន ។

ហោ ហោតំ កន្តោ ។ សាធុ សាធុ អនុកម មុទ្វេ ចាហំ
អនុកម ឯករាហំ ច ធុក្ខត្វោ មញ្ញបេមិ ធុក្ខត្វស្ស ច
ចំលេធាន្តំ ។ ធុតិយំ ។

(៤០៣) ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពាកណសំយំ វិហារន្តំ
នសំបនេមេ មិគនាយេ ។ អថទោ អាយស្មា មហា-
កោដ្ឋិតោ សាយស្ត្រាសមយំ មដិសស្ត្រាថា វុដ្ឋិតោ
យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិកា អា-
យស្មតា សារីបុត្តន ធុន្តិ សម្មោទិ សម្មោទិយំ កថំ
សាកណំយំ វិគិសារត្វា ឯកមន្តំ ចំសំទិ ។ ឯកមន្តំ
ចំសំទ្រោ ទោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ
សារីបុត្តំ ឯកនរោច កិ ធុ ទោ អារុសោ សារីបុត្ត
ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អន្តរាគមន៍ ទោ ឯកំ
អារុសោ កតវតា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
កិ មទារុសោ ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។

មិនមែនជួយទេ (ព្រះអង្គ ។ ស្ថិត្តៗ អនុកម ម្ចាស់អនុកម ក្នុងកាល
ពីមុនក្តី ក្នុងកាលឥឡូវនេះក្តី គឺថាអាកប្បកិរិយាទុក្ខនឹងហេតុជាទីរលត់
នៃទុក្ខចម្លោះរាង ។ ចប់សូត្រទី២ ។

(៤១៣) សម័យមួយ (ព្រះសាវ័ចក្កដំបាន់កាយនឹងត្រៃមហា-
កោដ្ឋិកៈដំបាន់កាយ នឹងក្នុងសិបគនមិគនាយេន ជិតក្រុងពាកណសិ ។
លំដាប់នោះ (ត្រៃមហាកោដ្ឋិកៈដំបាន់កាយចេញចាកទីសម្ងំក្នុងវេលាសា-
យស្ត្រាសម័យ បានចូលទៅក្រៅសាវ័ចក្កដំបាន់កាយ លុះចូលទៅ
ដល់ហើយ ក៏ចូលទៅសិក្សាជាមួយនឹងព្រះសាវ័ចក្កដំបាន់កាយ លុះ
បញ្ចប់ការសិក្សាដែលគួររិករយនឹងការសិក្សាដែលគួរជាទីរក្សាចាំបាច់ ក៏នឹងក្នុងទី
ដំសមគួរ ។ លុះត្រៃមហាកោដ្ឋិកៈដំបាន់កាយនឹងក្នុងទីដំសមគួរហើយ
បានពោលនឹងព្រះសាវ័ចក្កដំបាន់កាយដូច្នោះថា ម្ចាស់ការុសោសាវ័ចក្ក
សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតចូរទេ ។ (ព្រះសាវ័ចក្កឆ្លើយថា ម្ចាស់ការុសោ
ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ (ព្រះដំបាន់ព្រះកោដ្ឋិកៈមិន
បានល្អនោះទេ ។ ម្ចាស់ការុសោ សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតចូរ ។

ឯតម្បី ទោ អាវុសោ អព្យាគតំ ភកវតា ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី ទុ ទោ អាវុសោ ហោតិ
 ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អព្យាគតំ
 ទោ ឯតំ អាវុសោ ភកវតា ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បធាវុសោ ទេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្បី ទោ
 អាវុសោ អព្យាគតំ ភកវតា ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី ទុ ទោ អាវុសោ
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាទោ
 អព្យាគតំ ទោ ឯតំ អាវុសោ ភកវតា ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ វិនិសិ ។ មេ ។ កី បធាវុសោ
 ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 ឥតិ បុដ្ឋោ សមាទោ ឯតម្បី ទោ អាវុសោ អព្យាគតំ
 ភកវតា ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វិនិសិ ។ កោ ទុ ទោ អាវុសោ ហេតុ
 កោ បច្ចុយោ យេទេតំ អព្យាគតំ ភកវតាតិ ។

ម្ចាស់ភារុសោ ភាគ្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ ម្ចាស់ភារុសោ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតរូបក៏មាន មិនកើតទៀតរូបក៏មានឬអ្វី ។ ម្ចាស់ភារុសោ ភាគ្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតរូបក៏មាន មិនកើតទៀតរូបក៏មាននេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ ម្ចាស់ភារុសោ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ ម្ចាស់ភារុសោ ភាគ្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករដែរ ។ កាលដែលខ្ញុំស្នូរថា ម្ចាស់ភារុសោ
 ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ លោកឆ្លើយថា ម្ចាស់ភារុសោ ភាគ្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ
 ។ មេ ។ កាលដែលខ្ញុំស្នូរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភារុសោ ចុះសត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី លោកឆ្លើយថា ម្ចាស់
 ភារុសោ ភាគ្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែននេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ ម្ចាស់
 ភារុសោ អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនឲ្យទ្រង់
 ព្យាករពាក្យនេះ ។

សព្វករណីយុត្ត

[២១២] ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ ទោ
 អាវុសោ រូបកតមេតំ ។ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ
 មរណាតិ រូបកតមេតំ ។ ហោតិ ២ ១ ២ ហោតិ ត.
 ថាគតោ បរិ មរណាតិ រូបកតមេតំ ។ ១ ហោតិ ១
 ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ រូបកតមេតំ ។
 ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ ទោ អាវុសោ វេទនា.
 តតមេតំ ។ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វេទ.
 នាតតមេតំ ។ ហោតិ ២ ១ ២ ហោតិ តថាគតោ បរិ
 មរណាតិ វេទនាតតមេតំ ។ ១ ហោតិ ១ ១ ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណាតិ វេទនាតតមេតំ ។ ហោតិ ត.
 ថាគតោ បរិ មរណាតិ ទោ អាវុសោ សញ្ញាតតមេតំ ។

សព្វករណីយុត្ត

[២១២] ម្ចាស់អាវុសោ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ
 គ្រាន់តែជាប្តូរទេ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ គឺគ្រាន់
 តែជាប្តូរដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ មិនកើត
 ទៀតនេះ គ្រាន់តែជាប្តូរដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតមិនមែន មិនកើតទៀតមិនមែននេះ គ្រាន់តែជាប្តូរដែរ ។ ម្ចាស់
 អាវុសោ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាវេទនាទេ ។
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាវេទនាដែរ ។
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ មិនកើតទៀតនេះ
 គឺគ្រាន់តែជាវេទនាដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតមិនមែន
 មិនកើតទៀតមិនមែននេះ គឺគ្រាន់តែជាវេទនាដែរ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាសញ្ញាទេ ។

១ ហោតិ ភជាគតោ បរិ មរណាតិ សញ្ញាគតមេតំ ។
 ហោតិ ២ ១ ២ ហោតិ ភជាគតោ បរិ មរណាតិ
 សញ្ញាគតមេតំ ។ នេវ ហោតិ ១ ១ ហោតិ ភជាគតោ
 បរិ មរណាតិ សញ្ញាគតមេតំ ។ ហោតិ ភជាគតោ
 បរិ មរណាតិ ទោ អាវុសោ សង្ខារគតមេតំ ។ ១
 ហោតិ ភជាគតោ បរិ មរណាតិ សង្ខារគតមេតំ ។
 ហោតិ ២ ១ ២ ហោតិ ភជាគតោ បរិ មរណាតិ
 សង្ខារគតមេតំ ។ នេវ ហោតិ ១ ១ ហោតិ ភជាគតោ
 បរិ មរណាតិ សង្ខារគតមេតំ ។ ហោតិ ភជាគតោ
 បរិ មរណាតិ ទោ អាវុសោ វិញ្ញាណគតមេតំ ។ ១
 ហោតិ ភជាគតោ បរិ មរណាតិ វិញ្ញាណគតមេតំ ។
 ហោតិ ២ ១ ២ ហោតិ ភជាគតោ បរិ មរណាតិ
 វិញ្ញាណគតមេតំ ។ នេវ ហោតិ ១ ១ ហោតិ ភជា
 គតោ បរិ មរណាតិ វិញ្ញាណគតមេតំ ។ អយំ ទោ
 អាវុសោ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេតំ អត្យាកតំ
 កករតាតំ ។ កតិយំ ។

ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនោះ គ្រាន់តែជាសញ្ញាដែរ ។
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនូវកំរោះ មិនកើតទៀតនូវកំរោះនោះ
 គ្រាន់តែជាសញ្ញាដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែននោះ គ្រាន់តែជាសញ្ញាដែរ ។ ម្ចាស់ពុទ្ធសាសនា
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនោះ គ្រាន់តែជាសង្ខារទេ ។ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនោះ គ្រាន់តែជាសង្ខារដែរ ។ ពាក្យថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតនូវកំរោះ មិនកើតទៀតនូវកំរោះនោះ គ្រាន់តែជា
 សង្ខារដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែននោះ ក៏គ្រាន់តែជាសង្ខារដែរ ។ ម្ចាស់ពុទ្ធសាសនា ពាក្យថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតនោះ គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណទេ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់
 ទៅមិនកើតទៀតនោះ គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀតនូវកំរោះ មិនកើតទៀតនូវកំរោះនោះ គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណ
 ដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែននោះ ក៏គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណដែរ ។ ម្ចាស់ពុទ្ធសាសនា នេះឯងជាហេតុ
 នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យព្រះដំរីមានព្រះកោគមុខទ្រង់ព្យាបាពាក្យ
 នេះ ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សុត្តនិកាយ

វេទនំ សញ្ញំ សង្ខារំ វិញ្ញាណំ អជាទតោ អបស្សតោ
 យថាក្កតំ វិញ្ញាណាសមុទយំ អជាទតោ អបស្សតោ
 យថាក្កតំ វិញ្ញាណានិរោធំ អជាទតោ អបស្សតោ
 យថាក្កតំ វិញ្ញាណានិរោធតាមិនិមជ្ជមនំ អជាទតោ
 អបស្សតោ យថាក្កតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា-
 តិបិស្ស ហោតិ ។ ១ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ-
 បិស្ស ហោតិ ។ ហោតិ ២ ១ ២ ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ ១ ហោតិ ១ ១ ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុត្តនិកាយ

កាលបើចុក្កល មិនដឹង មិនឃើញនូវវេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
 នឹងវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវហេតុជាទំរើកឡើង
 នៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវសេចក្តីលេតនៃ
 វិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវបដិបទាធម្មវិជ្ជាដល់នូវ
 សេចក្តីលេតនៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត ចុក្កលនោះទើបបានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏បាន ។ ចុក្កលនោះបានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏បាន ។ ចុក្កលនោះបានសេចក្តី
 ត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ក៏បាន ។
 ចុក្កលនោះបានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏បាន ។

អក្សរសំយុង្គ

[២១៧] រូបញ្ច ទោ អាវុសោ ជាទតោ បស្សតោ
 យថាភូតំ រូបសមុទយំ ជាទតោ បស្សតោ យថាភូតំ
 រូបនិរោធំ ជាទតោ បស្សតោ យថាភូតំ រូបនិរោធាត្ថៈ
 មិធិបដិបដំ ជាទតោ បស្សតោ យថាភូតំ ហោតិ តថា-
 កតោ បរំ មរណាតិបិស្សុ ន ហោតិ ។ បេ ។ ១៧ ហោតិ
 ១ ១ ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិបិស្សុ ន ហោតិ ។
 ១៨ ១ សញ្ញំ សង្ខារ វិញ្ញាណំ ជាទតោ បស្សតោ យ-
 ថាភូតំ វិញ្ញាណសមុទយំ ជាទតោ បស្សតោ យថាភូតំ
 វិញ្ញាណនិរោធំ ជាទតោ បស្សតោ យថាភូតំ វិញ្ញា-
 ណនិរោធាត្ថមិធិបដិបដំ ជាទតោ បស្សតោ យថាភូតំ
 ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិបិស្សុ ន ហោតិ ។ ១
 ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិបិស្សុ ន ហោតិ ។
 ហោតិ ១ ១ ១ ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិបិស្សុ
 ន ហោតិ ។ ១៧ ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាកតោ
 បរំ មរណាតិបិស្សុ ន ហោតិ ។ អយំ ទោ អាវុសោ

អក្សរសំយុង្គ

[២១៧] ម្ចាស់អាវុសោ កាលបើបុគ្គល ដឹង ឃើញ ខ្ញុំរូបតាម
 សភាវៈពិត ដឹង ឃើញ ខ្ញុំរូបហេតុជាទីកើតឡើងនៃរូបតាមសភាវៈពិត
 ដឹង ឃើញ ខ្ញុំរូបសេចក្តីលេត់នៃរូបតាមសភាវៈពិត ដឹង ឃើញ ខ្ញុំរូបដំបូង
 ដើម្បីដល់ខ្ញុំរូបសេចក្តីលេត់នៃរូបតាមសភាវៈពិតហើយ បុគ្គលនោះក៏មិន
 មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ
 មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ កាលបើបុគ្គល ដឹង ឃើញ ខ្ញុំរូបទោ សញ្ញា
 សង្ខារទាំងឡាយ នឹងវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត ដឹង ឃើញ ខ្ញុំរូបហេតុ
 ជាទីកើតឡើងនៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត ដឹង ឃើញ ខ្ញុំរូបសេចក្តីលេត់
 នៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត ដឹង ឃើញ ខ្ញុំរូបដំបូងដើម្បីដល់ខ្ញុំរូបសេចក្តី
 លេត់នៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះក៏មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ
 ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមិនមានសេច
 ក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតគ្រុះ មិនកើតទៀតគ្រុះក៏មាន ។
 បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
 រួម មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្ចាស់អាវុសោ នេះឯង

អព្ភាកសំយោគ

វេទនាយ សញ្ញាយ សង្ខារេស្ម វិញ្ញាណេ អវិភត្តក-
តស្ស អវិភត្តច្ចុទ្ធស្ស អវិភត្តបៀមស្ស អវិភត្តបិបាសស្ស
អវិភត្តបរិណ្ហហស្ស អវិភត្តតណ្ហាស្ស ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាភិមិស្ស ហោតិ ។ មេ ។ ១៤៧ ហោតិ ១ ១
ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាភិមិស្ស ហោតិ ។

(៤២០) រូមេ ១ ទោ អាវុសោ វិភត្តកតស្ស ។ មេ ។

វេទនាយ សញ្ញាយ សង្ខារេស្ម វិញ្ញាណេ វិភត្តក-
តស្ស វិភត្តច្ចុទ្ធស្ស វិភត្តបៀមស្ស វិភត្តបិបាសស្ស
វិភត្តបរិណ្ហហស្ស វិភត្តតណ្ហាស្ស ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាភិមិស្ស ១ ហោតិ ។ មេ ។ ១៤៧ ហោតិ ១
១ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាភិមិស្ស ១ ហោតិ ។
អយំ ទោ អាវុសោ ហេតុ អយំ បច្ចុយោ យេនេតំ
អព្ភាកសំ ពតវតាតិ ។ បញ្ចប់ ។

អព្ភាកសំយោគ

កាលបើបុគ្គលមិនប្រាសចាកគម្រិត មិនប្រាសចាកសេចក្តីពេញចំក្តី
មិនប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាត់ មិន
ប្រាសចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយ មិនប្រាសចាកចំណង់ក្នុងខេនា សញ្ញា
សង្ខារទាំងឡាយ នឹងវិញ្ញាណេ បុគ្គលនោះវេទនាសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតកំឡុង ។ មេ ។ បុគ្គលនោះមាន
សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
ក៏មិនមែន កំឡុង ។

(៤២០) ម្នាលភិក្ខុសា កាលបើបុគ្គលប្រាសចាកគម្រិតក្នុងរូប
។ មេ ។ កាលបើបុគ្គលប្រាសចាកគម្រិត ប្រាសចាកសេចក្តីពេញចំក្តី
ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាត់ ប្រាស
ចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ប្រាសចាកចំណង់ ក្នុងខេនា សញ្ញា សង្ខារ
ទាំងឡាយ នឹងវិញ្ញាណេហើយ បុគ្គលនោះក៏មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ
ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ។ មេ ។ បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
កំឡុង ។ ម្នាលភិក្ខុសា នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យ
ព្រះជំនាន់ព្រះកោតមិនទ្រង់ព្យាករណ៍ពាក្យនេះ ។ ចប់សូត្រទី ៥ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សុខ្យយននវគ្គ

[៤២១] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារណសិយំ វិហារន្តំ
 ភសំបតទេ មិគធាយេ ។ អជំទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ
 សាយណ្ណសមយំ បដិសល្លាធា វុដ្ឋិតោ យេធាយស្មា
 មហាកោដ្ឋិតោ តេទុបសន្តមំ ឧបសន្តមិត្វា អាយស្មតា
 មហាកោដ្ឋិតេន សន្និ សម្មាទិ សម្មាទិយំ កតំ
 សារណិយំ វិតិសារេត្វា ឯកមន្តំ ជិសិទិ ។ ឯកមន្តំ
 ជិសិទ្ធា ទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ មហា-
 កោដ្ឋិតំ ឯតទភេទ កី ទុ ទោ អារុសោ មហាកោដ្ឋិត
 ហោតំ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ យេ ។ កី បទារុសោ
 ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
 ភតិ បុដ្ឋោ សមាធា ឯតម្យំ ទោ អារុសោ អព្យាកតំ
 ភតវតា ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វេទសិ ។ កោ ទុ ទោ អារុសោ ហោតុ
 កោ បទុយោ យេទេតំ អព្យាកតំ ភតវតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខ្យយននវគ្គ

(៤២១) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានកាយខ្ពង់ព្រះមហាកោដ្ឋិត
 ដ៏មានកាយ នៅក្នុងព្រះសិបកន្លែងនោះ ជិតគ្រុន្ទពារណសិ ។
 គ្រាពោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានកាយចេញអំពីទីសម្ងំក្នុងសាយណ្ណ-
 សម័យ កំពូលទៅក្រុងព្រះមហាកោដ្ឋិតដ៏មានកាយ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតដ៏មានកាយ លុះ
 បញ្ចប់ពាក្យដែលនូវរីករាយនឹងពាក្យដែលនូវរីករាយហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានកាយអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាន
 ពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតដ៏មានកាយដោយពាក្យដូច្នោះថា ម្ចាស់ការុ-
 សោមហាកោដ្ឋិត សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដែរឬហ្ន៎ ។ បេ ។ ម្ចាស់ការុសោ
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ លុះ
 ព្រះសារីបុត្តដ៏មានកាយសួរយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមហាកោដ្ឋិតដ៏មាន
 កាយក៏ឆ្លើយថា ការុសោ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ ទុកជាព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់មិនបាន
 ព្យាករ ។ ម្ចាស់ការុសោ ចោតដូចម្តេចហ្ន៎ ចម្លើយដូចម្តេចហ្ន៎ ដែលនាំ
 ឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករឲ្យពាក្យនេះ ។

អក្ខរកសំយុង្គ

(៤២២) រូបាកមស្ស ទោ អារុសោ រូបរតស្ស រូប-
 សមុទិតស្ស រូបទិរោធំ អជាទតោ អបស្សតោ យថា-
 ភ្នត់ ហោតិ ឥដាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។
 ឧ ហោតិ ឥដាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។
 ហោតិ ច ឧ ច ហោតិ ឥដាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស
 ហោតិ ។ លេ ហោតិ ឧ ឧ ហោតិ ឥដាគតោ
 បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ វេទនារមស្ស ទោ
 អារុសោ វេទនារតស្ស វេទនាសមុទិតស្ស វេទនាទិរោធំ
 អជាទតោ អបស្សតោ យថាភ្នត់ ហោតិ ឥដាគតោ
 បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ បេ ។ សញ្ញារមស្ស
 ទោ អារុសោ ។ សង្ការរមស្ស ទោ អារុសោ ។

អក្ខរកសំយុង្គ

(៤២២) ម្ចាស់អារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេកត្រកាល
 ក្នុងរូប ត្រេកអាក្នុងរូប រីករយក្នុងរូប មិនដំ មិនឃើញ ឲ្យសេចក្តី
 លេងរំលែមតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមែនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
 សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតរួះ មិនកើតទៀតរួះ ក៏មាន ។
 បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្ចាស់អារុសោ កាលបើបុគ្គលមាន
 សេចក្តីត្រេកត្រកាលក្នុងវេទនា ត្រេកអាក្នុងវេទនា រីករយក្នុងវេទនា
 មិនដំ មិនឃើញ ឲ្យសេចក្តីលេងរំលែមវេទនាតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះ
 មែនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។
 ម្ចាស់អារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេកត្រកាលក្នុងសញ្ញា ។
 ម្ចាស់អារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេកត្រកាលក្នុងសង្ការ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សម្មយននវគ្គ

វិញ្ញាណភមស្ស ទោ អាវុសោ វិញ្ញាណភមស្ស វិញ្ញាណសមុទិភស្ស វិញ្ញាណទំរោធំ អជាទតោ អបស្សតោ យជាភ្នត់ ហោតំ ឥជាតតោ បរំ មរណាភិប័ស្ស ហោតិ ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ ឥជាតតោ បរំ មរណាភិប័ស្ស ហោតិ ។

[៤២៣] ទ រូបភមស្ស ទោ អាវុសោ ទ រូបភមស្ស ទ រូបសមុទិភស្ស រូបទំរោធំ ជាទតោ បស្សតោ យជាភ្នត់ ហោតំ ឥជាតតោ បរំ មរណាភិប័ស្ស ទ ហោតិ ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ ឥជាតតោ បរំ មរណាភិប័ស្ស ទ ហោតិ ។ ទ វេទនាភមស្ស ទោ អាវុសោ ។ ទ សញ្ញាភមស្ស ទោ អាវុសោ ។ ទ សង្ខារភមស្ស ទោ អាវុសោ ។ ទ វិញ្ញាណភមស្ស ទោ អាវុសោ ទ វិញ្ញាណភមស្ស

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សម្មយននវគ្គ

ម្ចាស់គារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេកត្រកាលក្នុងវិញ្ញាណ ត្រេកអរក្នុងវិញ្ញាណ រីករាយក្នុងវិញ្ញាណ មិនដឹង មិនឃើញ នូវសេចក្តី លេត់វៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា សត្វបង្កប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិន កើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

[៤២៤] ម្ចាស់គារុសោ កាលបើបុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេក ត្រកាលក្នុងរូប មិនត្រេកអរក្នុងរូប មិនរីករាយក្នុងរូប ក៏ដឹង ឃើញនូវ សេចក្តីលេត់វៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ ថា សត្វបង្កប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វបង្កប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្ចាស់គារុសោ កាលបើ បុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រកាលក្នុងវេទនា ។ ម្ចាស់គារុសោ កាលបើ បុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រកាលក្នុងសញ្ញា ។ ម្ចាស់គារុសោ កាលបើ បុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រកាលក្នុងសង្ខារ ។ ម្ចាស់គារុសោ កាលបើ បុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រកាលក្នុងវិញ្ញាណ មិនត្រេកអរក្នុងវិញ្ញាណ

អព្យាករណ៍យុទ្ធ

១ វិញ្ញាណសមុទ័តស្ស វិញ្ញាណនិរោធំ ជាឧតោ មស្ស
 តោ យថាក្ខតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិមិស្ស
 ១ ហោតិ ។ ១ ហោតិ តថាគតោ ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ
 ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិមិស្ស ១ ហោតិ ។
 អយម្យំ ទោ អាវុសោ ហេតុ អយំ មច្ចយោ យេនេតំ
 អព្យាករណ៍ ភគវតោតិ ។

[២២២] សិយា មទាវុសោ អញ្ញាបិ បរិយាយោ
 យេន បរិយាយេនេតំ អព្យាករណ៍ ភគវតោតិ ។ សិយា
 អាវុសោ ។ ភវាមស្ស ទោ អាវុសោ ភវាស្ស ភវស-
 មុទ័តស្ស កវនិរោធំ អជាឧតោ អមស្សតោ យថាក្ខតំ
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិមិស្ស ហោតិ ។ បេ ។
 ទេវ ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិមិស្ស
 ហោតិ ។

អព្យាករណ៍យុទ្ធ

មិនិរោយក្នុងវិញ្ញាណ ដំនំ យើញ ឡុវសេចក្តីលេងនៃវិញ្ញាណភាម
 សភាវៈពិភ ទើបបុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សក្កស្តាប់
 ទៅកើតទៀតក៏បាន ។ មិនកើតទៀតក៏បាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមិន
 មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សក្កស្តាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែនក៏បាន ។ ខ្នាលគាវុសោ នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជា
 ចម្លើយ ដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាគរឲ្យពាក្យនេះ ។

(២២២) ខ្នាលគាវុសោ ទៅបានបរិយាយដទៃទៀត ដែលនាំឲ្យ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាគរឲ្យពាក្យនេះដែរឬ ។ ខ្នាលគាវុសោ
 បរិយាយនោះបាន ។ ខ្នាលគាវុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រិត-
 ត្រិតាលក្ខណ៍ភព ព្រិតអក្ខណ៍ភព វិកលយក្ខណ៍ភព មិនដឹង មិនយើញ
 ឡុវសេចក្តីលេងនៃភពភាមសភាវៈពិភ បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា សក្កស្តាប់ទៅកើតទៀតក៏បាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តី
 ត្រិះរិះដូច្នោះថា សក្កស្តាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែន ក៏បាន ។

(២២៥) ន កវកមស្ស ទោ អាវុសោ ន កវតស្ស
 ន កវសមុទិកស្ស កវទិរោធំ ជាទតោ មស្សតោ យថា-
 ក្ខតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិបិស្ស ន ហោតិ
 ។ ចេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណានិបិស្ស ន ហោតិ ។ អយម្យំ ទោ អាវុសោ
 បរិយាយោ យេនេតំ អត្យាកតំ កកវតានិ ។

(២២៦) សិយា ចនាវុសោ អញ្ញាបិ បរិយាយោ
 យេនេតំ អត្យាកតំ កកវតានិ ។ សិយា អាវុសោ ។
 ទុចាណាណមស្ស ទោ អាវុសោ ទុចាណាណស្ស ទុចា-
 ណាសមុទិកស្ស ទុចាណាណិរោធំ អជាទតោ អមស្ស-
 តោ យថាក្ខតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិបិស្ស
 ហោតិ ។ ចេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណានិបិស្ស ហោតិ ។

(២២៥) កាលបើបុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រៃលក្ខណ៍ក្នុងគត មិន
 ត្រេកអរក្នុងគត មិនរីករាយក្នុងគត ដឹង ឃើញ ខ្លួនសេចក្តីលេងខៃគត
 តាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏បាន ។ ចេ ។ បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏បាន ។ ម្ចាស់
 អាវុសោ នេះឯងជាបរិយាយដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យា-
 ករឲ្យពាក្យនេះ ។

(២២៦) ម្ចាស់អាវុសោ នៅមានបរិយាយដទៃទៀត ដែលនាំឲ្យ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករឲ្យពាក្យនេះដែរឬ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 បរិយាយនោះបាន ។ ម្ចាស់អាវុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេក-
 ត្រៃលក្ខណ៍ទុចាបាន ត្រេកអរក្នុងទុចាបាន រីករាយក្នុងទុចាបាន មិនដឹង
 មិនឃើញ ខ្លួនសេចក្តីលេងខៃទុចាបានតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះ
 រើមន្តមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏បាន ។ ចេ ។
 បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏បាន ។

អព្យាករណ៍យុទ្ធ

[៤២៧] ឧ ឧបាណាតាភមស្ស ទោ អារុសោ ឧ
 ឧបាណាតាភមស្ស ឧ ឧបាណាតាសុធិតស្ស ឧបាណាតា
 រោធំ ជាឧតោ បស្សតោ យថាភូតំ ហោតិ គដា-
 គតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ឧ ហោតិ ។ បេ ។ ទេវ
 ហោតិ ឧ ឧ ហោតិ គដាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស
 ឧ ហោតិ ។ អយេម្យំ ទោ អារុសោ បរិយាយោ
 យេនេតំ អព្យាករណ៍ កកវតាតំ ។

[៤២៨] សិយា បដារុសោ អញ្ញោបិ បរិយាយោ
 យេនេតំ អព្យាករណ៍ កកវតាតំ ។ សិយា អារុសោ ។
 តណ្ហារាមស្ស ទោ អារុសោ តណ្ហារាមស្ស តណ្ហា-
 សុធិតស្ស តណ្ហារោធំ អជាឧតោ អបស្សតោ
 យថាភូតំ ហោតិ គដាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ
 ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ឧ ឧ ហោតិ គដាគតោ បរំ
 មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។

អព្យាករណ៍យុទ្ធ

[៤២៧] ម្ចាស់អារុសោ កាលបើបុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេក-
 ត្រាលក្ខណ៍ទុក្ខាន មិនត្រេកក្នុងទុក្ខាន មិនតែកយក្ខណ៍ទុក្ខាន
 ដឹង ឃើញ នូវសេចក្តីលក់ខៃទុក្ខានតាមសភាវៈពិត បើបុគ្គល
 នោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏បាន ។ បេ ។
 បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
 មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏បាន ។ ម្ចាស់អារុសោ នេះឯងជា
 បរិយាយដែលទាំងឡាយព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករណ៍ពាក្យនេះ ។

[៤២៨] ម្ចាស់អារុសោ នៅមានបរិយាយដទៃទៀត ដែលទាំង
 ឡាយព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករណ៍ពាក្យនេះដែរ ។ ម្ចាស់អារុសោ
 បរិយាយនោះបាន ។ ម្ចាស់អារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេក-
 ត្រាលក្ខណ៍តណ្ហា ត្រេកក្នុងតណ្ហា តែកយក្ខណ៍តណ្ហា មិនដឹង មិន
 ឃើញ នូវសេចក្តីលក់ខៃតណ្ហាតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមែនមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏បាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែន ក៏បាន ។

(៤២៧) ន តណ្ហាកមស្ស ទោ អាវុសោ ន
 តណ្ហាកមស្ស ន តណ្ហាសមុទិកស្ស តណ្ហាទិរោធំ ជា-
 លាតា បស្សតោ យដាក្ខតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិបិស្ស ន ហោតិ ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ន ហោតិ ។
 អយំ ទោ អាវុសោ បរិយាយោ យេនេតំ អន្យាគតំ
 ភគវតាតិ ។ សំយោ មនាវុសោ អញ្ញាបិ បរិយាយោ
 យេនេតំ អន្យាគតំ ភគវតាតិ ។ ឯត្ថនាទិ អាវុសោ
 សារីបុត្ត វតោ ទុត្តរិ ភិ វត្ថុសំ តណ្ហាសម្ពុយវិមុត្តស្ស
 អាវុសោ សារីបុត្ត កិក្ខុយោ វត្ថុ^(១) នត្ថិ បញ្ញាបនា-
 យាតិ ។ នដ្ឋំ ។

១ ។ វត្ថុ ។

(៤២៧) ខ្នាលអាវុសោ កាលបើចុក្កលមិនមានសេចក្តីត្រេក-
 ត្រាលក្នុងតណ្ហា មិនត្រេកអរក្នុងតណ្ហា មិនរីករាយក្នុងតណ្ហា ដឹង
 ឃើញ ខ្លួនសេចក្តីលេងខៃតណ្ហាតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះវេទន៍មិន
 មានសេចក្តីត្រិះរិះផ្សំចេះថា សត្វស្តាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គល
 នោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះផ្សំចេះថា សត្វស្តាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ខ្នាលអាវុសោ នេះឯងជាបរិយាយ
 ដែលនាំឱ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ។ ខ្នាល
 អាវុសោ នៅមានបរិយាយដទៃទៀត ដែលនាំឱ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិន
 ទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះដែរឬ ។ ខ្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ក្នុងសេចក្តីនេះ
 លោកចង់សួររឿងអ្វីទៅទៀត អំពីហេតុនេះ ក្នុងកាលវេទន៍នេះ ខ្នាល
 អាវុសោសារីបុត្ត ក្តែរបស់អ្វីកុំដែលផុតស្រឡះព្រះភាគអស់ទៅខៃតណ្ហា
 មិនមានប្រាកដឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

[៤៣០] អថទោ វច្ឆកោត្តោ បរិព្វាជកោ យេនា-
 យស្មា មហាមោក្ខល្យាបោ គេទុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 អាយស្មតា មហាមោក្ខល្យាធន សន្និ សម្មាទិ សម្មា-
 ទនិយំ កាថំ សាកណិយំ វិតិសារត្វា ឯកមន្តំ ជិ-
 សំទិ ។ ឯកមន្តំ ទិសិទ្ធោ ទោ វច្ឆកោត្តោ បរិព្វាជកោ
 អាយស្មន្តំ មហាមោក្ខល្យាឯ ឯតទរោច កំ ទុ ទោ កោ
 មោក្ខល្យាឯ សស្សតោ លោកោតិ ។ អព្យាគតំ ទោ
 ឯតំ វច្ឆ ភគវតា សស្សតោ លោកោតិ ។ កំ បទាវុសោ
 កោ មោក្ខល្យាឯ អសស្សតោ លោកោតិ ។ ឯកម្យំ
 ទោ វច្ឆ អព្យាគតំ ភគវតា អសស្សតោ លោកោតិ ។
 កំ ទុ ទោ កោ មោក្ខល្យាឯ អន្តកំ លោកោតិ ។
 អព្យាគតំ ទោ ឯតំ វច្ឆ ភគវតា អន្តកំ លោកោតិ ។
 កំ បទ កោ មោក្ខល្យាឯ អន្តកំ លោកោតិ ។ ឯកម្យំ
 ទោ វច្ឆ អព្យាគតំ ភគវតា អន្តកំ លោកោតិ ។
 កំ ទុ ទោ កោ មោក្ខល្យាឯ តំ ជិវំ តំ សរិទ្ធិ ។

[៤៣១] [គ្រោះ៦៦] វច្ឆកោត្តោ បរិព្វាជកោ យេនា-
 មោក្ខល្យាឯ ឯតទរោច កំ ទុ ទោ កោ មោក្ខល្យាឯ
 អាយស្មន្តំ មហាមោក្ខល្យាឯ ឯតទរោច កំ ទុ ទោ កោ
 មោក្ខល្យាឯ សស្សតោ លោកោតិ ។ អព្យាគតំ ទោ
 ឯតំ វច្ឆ ភគវតា សស្សតោ លោកោតិ ។ កំ បទាវុសោ
 កោ មោក្ខល្យាឯ អសស្សតោ លោកោតិ ។ ឯកម្យំ
 ទោ វច្ឆ អព្យាគតំ ភគវតា អសស្សតោ លោកោតិ ។
 កំ ទុ ទោ កោ មោក្ខល្យាឯ អន្តកំ លោកោតិ ។
 អព្យាគតំ ទោ ឯតំ វច្ឆ ភគវតា អន្តកំ លោកោតិ ។
 កំ បទ កោ មោក្ខល្យាឯ អន្តកំ លោកោតិ ។ ឯកម្យំ
 ទោ វច្ឆ អព្យាគតំ ភគវតា អន្តកំ លោកោតិ ។
 កំ ទុ ទោ កោ មោក្ខល្យាឯ តំ ជិវំ តំ សរិទ្ធិ ។

អន្សាគតំ ខោ ឋានំ វច្ឆ ភគវតា ភំ ជីវំ ភំ សមិទ្តំ ។
 ភី បទ ភោ មោក្ខល្លាទ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សមិទ្តំ ។
 ឯតម្យំ ខោ វច្ឆ អន្សាគតំ ភគវតា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ
 សមិទ្តំ ។ ភី បទ ភោ មោក្ខល្លាទ ហោតិ ភថាភតោ
 បរំ មរណាភិ ។ អន្សាគតំ ខោ ឋានំ វច្ឆ ភគវតា
 ហោតិ ភថាភតោ បរំ មរណាភិ ។ ភី បទ ភោ
 មោក្ខល្លាទ ឧ- ហោតិ ភថាភតោ បរំ មរណាភិ ។
 ឯតម្យំ ខោ វច្ឆ អន្សាគតំ ភគវតា ឧ ហោតិ ភថា-
 ភតោ បរំ មរណាភិ ។ ភី ឡ ខោ ភោ មោក្ខល្លាទ
 ហោតិ ឧ ឧ ឧ ហោតិ ភថាភតោ បរំ មរណាភិ ។
 អន្សាគតំ ខោ ឋានំ វច្ឆ ភគវតា ហោតិ ឧ ឧ ឧ ហោតិ
 ភថាភតោ បរំ មរណាភិ ។ ភី បទ ភោ មោក្ខល្លាទ
 ឈេវ ហោតិ ឧ ឧ ហោតិ ភថាភតោ បរំ មរណាភិ ។
 ឯតម្យំ ខោ វច្ឆ អន្សាគតំ ភគវតា ឈេវ ហោតិ
 ឧ ឧ ហោតិ ភថាភតោ បរំ មរណាភិ ។

ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភោគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា ជីវិត
 នោះគឺសរិះនោះដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លានដ៏ចំរើន ជីវិតដ៏ទៃ
 សរិះដ៏ទៃបូក្សី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភោគមិនបានទ្រង់
 ព្យាករថា ជីវិតដ៏ទៃ សរិះដ៏ទៃ ដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លាន
 ដ៏ចំរើន សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដៃប្រេក្សី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភោគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដូច្នោះទេ ។
 បពិត្រព្រះមោក្ខល្លានដ៏ចំរើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតបូក្សី ។ ម្ចាស់
 វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភោគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់
 ទៅមិនកើតទៀតដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លានដ៏ចំរើន សត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀតចុះ មិនកើតទៀតចុះបូក្សី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភោគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតចុះ មិន
 កើតទៀតចុះដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លានដ៏ចំរើន សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនបូក្សី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភោគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
 មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះទេ ។

[២៣០] កោ ទុ ទោ កោ មោក្ខស្វាទ មោតុ កោ
 បទ្វាយោ យេន អញ្ញតិភ្នំយោនំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ បុដ្ឋានំ
 ឯវំ វេយ្យាករណំ មោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អ-
 នន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សរិទ្ធិ វា អញ្ញំ ជីវំ
 អញ្ញំ សរិទ្ធិ វា មោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា
 ន មោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា មោតិ ទ ទ
 ទ មោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា ទេវ មោតិ ទ
 ទ មោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា កោ បទ កោ
 មោក្ខស្វាទ មោតុ កោ បទ្វាយោ យេន សមណស្ស
 ត្រាតមស្ស ឯវំ បុដ្ឋស្ស ទ ឯវំ វេយ្យាករណំ^(១) មោតិ
 សស្សតោ លោកោតិមិ អសស្សតោ លោកោតិមិ
 អន្តវា លោកោតិមិ អនន្តវា លោកោតិមិ តំ ជីវំ
 តំ សរិទ្ធិមិ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរិទ្ធិមិ មោតិ

១. ១. វិញ្ញាណំ ។

[២៣១] បតិក្រព្រះមោក្ខស្វាទជីវំវេន មោតុដូចម្ដេច បច្ច័យ
 ដូចម្ដេច កាលបើអន្តរកិរិយបរិព្វាជកត្រូវសេស្សយ៉ាងហ្នឹងហើយ ទើប
 មានភាគ្យដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា លោកទៀនក្ដី ថា លោកមិនទៀនក្ដី
 ថា លោកមានទីបំផុតក្ដី ថា លោកមិនមានទីបំផុតក្ដី ថា ជីវិតមានគឺសរិះ
 ចោះក្ដី ថា ជីវិតដទៃ សរិះដទៃក្ដី ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្ដី សត្វ
 ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្ដី សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក្ដី
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្ដី ។ បតិក្រ
 ព្រះមោក្ខស្វាទជីវំវេន មោតុដូចម្ដេច បច្ច័យដូចម្ដេច កាលបើព្រះ
 សមណគោតមត្រូវសេស្សយ៉ាងហ្នឹងហើយ ក៏មិនមានភាគ្យព្យាករយ៉ាង
 នេះថា លោកទៀនខ្លះ លោកមិនទៀនខ្លះ លោកមានទីបំផុតខ្លះ លោក
 មិនមានទីបំផុតខ្លះ ថា ជីវិតមានគឺសរិះចោះខ្លះ ជីវិតដទៃ សរិះដទៃខ្លះ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សុទ្ធកថា

តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ១ ហោតិ តថាគតោ
បរិ មរណាតិបិ ហោតិ ២ ១ ២ ហោតិ តថាគតោ
បរិ មរណាតិបិ ១៧ ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ
បរិ មរណាតិបិ ១

[៤៣២] អញ្ញត្តិយា ៥ ទោ វច្ឆ បរិព្វាជកា ៥ ក្កុ
ឯតំ មម ឋិសោហាមស្មិ ឋិសោ មេ អត្តាតិ សមនុ
បស្សន្តិ ។ បេ ។ ជិវ្ហំ ឯតំ មម ឋិសោហាមស្មិ ឋិសោ មេ
អត្តាតិ សមនុបស្សន្តិ ។ បេ ។ មធំ ឯតំ មម ឋិសោ
ហាមស្មិ ឋិសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សន្តិ ។ តស្មា
អញ្ញត្តិយាធំ បរិព្វាជកាធំ ឯតំ បុដ្ឋាធំ ឯតំ វេយ្យា
ការណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។
១៧ ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
វា ។ តថាគតោ ៥ ទោ វច្ឆ អាហំ សម្មាសម្ពុត្តោ
៥ ក្កុ ឯតំ មម ឋិសោហាមស្មិ ១ មេសោ អត្តាតិ
សមនុបស្សន្តិ ។ បេ ។ ជិវ្ហំ ឯតំ មម ឋិសោហាមស្មិ
១ មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សន្តិ ។ បេ ។ មធំ ឯតំ
មម ឋិសោហាមស្មិ ១ មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធកថា

សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនូវ សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនូវ សត្វស្លាប់
ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាននូវ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននូវ ។

[៤៣២] ខ្នាលវច្ឆៈ ៦ ភ្នកអន្សតិយេចរិព្វាជកំ ពិចារណាឃើញ
នូវចក្កថា ខ្លះជាបេសកក្កាអញ ខ្លះជាអាក្កាអញ ខ្លះជាខ្លួនរបស់អាក្កា
អញ ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញនូវអណ្តាភថា ខ្លះជាបេសកក្កាអញ
ខ្លះជាអាក្កាអញ ខ្លះជាខ្លួនរបស់អាក្កាអញ ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញ
នូវចក្កថា ខ្លះជាបេសកក្កាអញ ខ្លះជាអាក្កាអញ ខ្លះជាខ្លួនរបស់អាក្កា
អញ ។ ហេតុនោះ កាលបើពួកអន្សតិយេចរិព្វាជក្រិវេស្សយ៉ាងនេះ
ហើយ ទើបបានពាក្យព្យាករយ៉ាងនេះថា លោកទៀតក្តី ។ បេ ។ សត្វ
ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ ខ្នាលវច្ឆៈ
៦ [ព្រះតថាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ពិចារណាឃើញនូវចក្កថា ខ្លះ
មិនមែនរបស់អាក្កាអញ ខ្លះមិនមែនជាអាក្កាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនរបស់
អាក្កាអញ ។ បេ ។ ទ្រង់ពិចារណាឃើញនូវអណ្តាភថា ខ្លះមិនមែន
របស់អាក្កាអញ ខ្លះមិនមែនជាអាក្កាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អាក្កា
អញ ។ បេ ។ ទ្រង់ពិចារណាឃើញនូវចក្កថា ខ្លះមិនមែនជាបេសកក្កា
អញ ខ្លះមិនមែនជាអាក្កាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អាក្កាអញ ។

អក្សរសម្បត្តិ

តស្មា តថាតតស្ស ឯវំ បុដ្ឋស្ស ឈ ឯវំ វេយ្យាករណំ
ហោតិ សស្សតោ លោកោតិយំ ។ បេ ។ លេវ ហោតិ
ឈ ឈ ហោតិ តថាតតោ បរំ មរណាតិប័តិ ។

[២៣៣] អដទោ វដ្ឋតោតោ បរិព្វាជតោ ទដ្ឋា-
យាសថា យេឈ តតកំ តេនុបស្កម្ពំ ទបស្កម្ពំត្វា
កកវតា សន្និ សម្មោធិ សម្មោធិយំ កាថំ សារណិ-
យំ វិតិសាវត្វា ឯតមន្តំ ឯសិធិ ។ ឯតមន្តំ ឯសិធិ
ទោ វដ្ឋតោតោ បរិព្វាជតោ កកវន្តំ ឯតនរោច តិ ទុ
ទោ រោ តោតម សស្សតោ លោកោតិ ។ អក្សរតត
ទោ ឯតំ វដ្ឋ មយា សស្សតោ លោកោតិ ។ បេ ។ តិ
បឈ រោ តោតម លេវ ហោតិ ឈ ឈ ហោតិ តថាតតោ
បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្យំ ទោ វដ្ឋ អក្សរតត មយា
លេវ ហោតិ ឈ ឈ ហោតិ តថាតតោ បរំ មរណាតិ ។
តោ ទុ ទោ រោ តោតម ហេតុ តោ បទ្វយោ យេឈ
អក្ខតត្តិយាឯ បរិព្វាជតាឯ ឯវំ បុដ្ឋាឯ ឯវំ វេយ្យា-

អក្សរសម្បត្តិ

ព្រោះហេតុនោះ កាលបើព្រះគឺជាគតត្រៃសស្សយ៉ាងនេះហើយ ទើប
មិនមានពាក្យព្យាគយ៉ាងនេះថា លោកទៀងទូរ ។ បេ ។ សត្វស្លាប់ទៅ
កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនទេ ។

[២៣៣] ត្រាខ្លះឯង ច្បាប់ត្រាដកត្រៃកាតកាសនៈ
ចូលទៅផ្តល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរត-
កយដូចម្តេចនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹង
ពាក្យដែលគួររេត្តហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះច្បាប់ត្រាដក
អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ត្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា
បដិគ្រិព្រះតោតមដ៏ចំរើន លោកទៀងទូរទេ ។ ម្ចាស់ច្បាប់ ពាក្យនេះ
កថាគតមិនបានព្យាគថា លោកទៀងដូច្នោះទេ ។ បេ ។ បដិគ្រិព្រះ
តោតមដ៏ចំរើន ចសេត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
មែនឬអ្វី ។ ម្ចាស់ច្បាប់ ពាក្យនេះ កថាគតក៏មិនបានព្យាគថា សត្វស្លាប់
ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះទេ ។ បដិគ្រិ
ព្រះតោតមដ៏ចំរើន ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ កាលបើ
ពួកអន្សតិយ៍បរិព្វាជតត្រៃសស្សយ៉ាងនេះហើយ ទើបមានពាក្យព្យាគ

ករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ មេ ។
 ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ ភជាគតោ មរំ មរណាតិ វា ។
 កោ បទ កោ កោតម ហេតុ កោ មច្ចយោ យេន
 កោតោ កោតមស្ស ឯវំ មុដ្ឋស្ស ទ ឯវំ វេយ្យាករ-
 ណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិមិ ។ មេ ។ ទេវ
 ហោតិ ទ ទ ហោតិ ភជាគតោ មរំ មរណាតិមិតិ ។

[២៣២] អញ្ញតិភិយា ចោ វច្ឆ មរិញ្ញាជកា
 ចក្កំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មំ ឯសោ មេ អញ្ញតិ
 សមទុបស្សន្តំ ។ មេ ។ ច្ឆំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មំ
 ឯសោ មេ អញ្ញតិ សមទុបស្សន្តំ ។ មេ ។ មធំ ឯតំ មម
 ឯសោហមស្មំ ឯសោ មេ អញ្ញតិ សមទុបស្សន្តំ ។
 តស្មា អញ្ញតិភិយាធំ មរិញ្ញាជកាធំ ឯវំ មុដ្ឋាធំ ឯវំ
 វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ មេ ។

យោនិទេវោ លោកខៀនក្តី ។ មេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
 មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ មតិគ្រូព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះហេតុ
 ដូចម្តេច ចម្លើយដូចម្តេច កាលបើព្រះគោតមដ៏ចម្រើនត្រូវសេសយ៉ាងនេះ
 ហើយ មិនមានពាក្យព្យាករយ៉ាងនេះថា លោកខៀនក្តី ។ មេ ។ ថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។

[២៣២] ម្ចាស់ច្នះ ពួកអន្សវិយមរិញ្ញាជក វេទនិកិចារណា

ឃើញខ្លួនក្នុង ខ្ញុំជាបេសកក្ខាអញ ខ្ញុំជាអាក្ខាអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់
 អាក្ខាអញ ។ មេ ។ ពិចារណាឃើញខ្លួនក្នុង ខ្ញុំជាបេសកក្ខាអញ
 ខ្ញុំជាអាក្ខាអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់អាក្ខាអញ ។ មេ ។ ពិចារណាឃើញ
 ខ្លួនក្នុង ខ្ញុំជាបេសកក្ខាអញ ខ្ញុំជាអាក្ខាអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់អាក្ខា
 អញ ។ ព្រះហេតុនោះ កាលបើពួកអន្សវិយមរិញ្ញាជកត្រូវសេសយ៉ាង
 នេះហើយ ទើបមានពាក្យព្យាករយ៉ាងនេះថា លោកខៀនក្តី ។ មេ ។

អក្សរាស័យដ្ឋ

១៧ ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វា ។ តថាគតោ ១ ទោ វដ្ឋ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 ចក្កំ ទេតំ មម ទេសោហាមស្មិ ១ មេសោ អត្តាតិ
 សមទុបស្សតិ ។ បេ ។ ដ្ឋិ ទេតំ មម ទេសោហា-
 មស្មិ ១ មេសោ អត្តាតិ សមទុបស្សតិ ។ បេ ។
 មធំ ទេតំ មម ទេសោហាមស្មិ ១ មេសោ អត្តាតិ
 សមទុបស្សតិ ។ តស្មា តថាគតស្ស បរិ បុដ្ឋស្ស
 ១ បរិ វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិមិ
 អសស្សតោ លោកោតិមិ អន្តវំ លោកោតិមិ អ-
 ទន្តវំ លោកោតិមិ តំ ដិវំ តំ សវ័ន្តិមិ អញ្ញំ ដិវំ
 អញ្ញំ សវ័ន្តិមិ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិមិ ១
 ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិមិ ហោតិ ១ ១
 ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិមិ ១៧ ហោតិ
 ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិមិ ។

អក្សរាស័យត្ថ

ថាសក្កស្តាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ ម្ចាស់
 ចេះ ៖ ២ ព្រះគោតមគមហេតុសម្មាសម្ពុទ្ធពិចារណាឃើញនូវចក្កថា ខ្ញុំមិន
 មែនជាចេសកក្ខត្តា ខ្ញុំមិនមែនជាភក្ខត្តា ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនចេស
 កក្ខត្តា ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញនូវអណ្តកថា ខ្ញុំមិនមែនជាចេស
 កក្ខត្តា ខ្ញុំមិនមែនជាភក្ខត្តា ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនចេសកក្ខត្តា
 ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញនូវចិក្កថា ខ្ញុំមិនមែនជាចេសកក្ខត្តា ខ្ញុំ
 មិនមែនជាភក្ខត្តា ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនចេសកក្ខត្តា ។ ព្រោះហេតុ
 នោះ កាលគេជាគត្រូវស្នេហ៍យ៉ាងនេះហើយ ទើបមិនមានពាក្យព្យា-
 ករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងខ្លះ ជាលោកមិនទៀងខ្លះ ជាលោក
 មានទីបំផុតខ្លះ ជាលោកមិនមានទីបំផុតខ្លះ ជាដីគោនោះគឺសរីរៈនោះខ្លះ
 ជាដីគេដីសរីរៈដទៃខ្លះ ថាសក្កស្តាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ ថាសក្កស្តាប់ទៅ
 មិនកើតទៀតខ្លះ ថាសក្កស្តាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន
 ខ្លះ ថាសក្កស្តាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

[៤៣៨] អន្ទរិយំ កោ តោតម អត្តតំ កោ តោតម
 យត្ថ ហំ ធាម សត្តំ ច សាវកស្ស ច អត្តេច អត្តោ
 ឡញ្ចនេន ឡញ្ចំ សំសង្កិស្សតិ សមេស្សតិ ឯ
 វិហាយិស្សតិ យទំទំ អត្តបទស្មិ ។ ឥនាធាហំ កោ
 តោតម សមណំ មហំមោក្ខណ្ណំ ឧបសង្កមិត្តា
 ឯតមត្តំ អប្បុច្ឆិ សមណោមិ មេ មហាមោក្ខណ្ណោ
 ឯតេហិ ចនេហិ ឯតេហិ ឡញ្ចនេហិ ឯតមត្តំ ឡាតាសំ
 សេយ្យជាមិ កវំ តោតោ ។ អន្ទរិយំ កោ តោតម
 អត្តតំ កោ តោតម យត្ថ ហំ ធាម សត្តំ ច សាវកស្ស
 ច អត្តេច អត្តោ ឡញ្ចនេន ឡញ្ចំ សំសង្កិស្សតិ
 សមេស្សតិ ឯ វិហាយិស្សតិ យទំទំ អត្តបទស្មិ ។
 សត្តមំ ។

[៤៣៩] បតិក្រិព្រះគោតមដ៏ចំរើន អស្ថារ្យណាស់ បតិក្រិ
 ព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនធ្លាប់មានទេ ព្រោះថាអត្តនិទ័យញ្ចុះចេសព្រះ
 សាស្តានិទ័យសាវកក្រិក្រាដូចគ្នា មិនទុសដោយអត្តនិទ័យញ្ចុះត្រង់បទដ៏
 ប្រសើរណាមួយឡើយ ។ បតិក្រិព្រះគោតមដ៏ចំរើន អប្បញ្ញមិញ្ចុះ
 ទ្រំព្រះអង្គបានចូលទៅក្រិព្រះសមណមហាមោក្ខណ្ណន ហើយបានសួរ
 សេចក្តីខ្លះ ឯព្រះសមណមហាមោក្ខណ្ណន បានព្យាករស្ត្រសេចក្តីខ្លះ
 ដោយបទនិទ័យញ្ចុះ ទាំងឡាយខ្លះដល់ទ្រំព្រះអង្គ ដូចជាព្រះគោតមដ៏ចំ
 រើនដែរ ។ បតិក្រិព្រះគោតមដ៏ចំរើន អស្ថារ្យណាស់ បតិក្រិព្រះគោ
 តមដ៏ចំរើន មិនធ្លាប់មានទេ ព្រោះថាអត្តនិទ័យញ្ចុះចេសព្រះសាស្ត
 និទ័យសាវកក្រិក្រាដូចគ្នា មិនទុសដោយអត្តនិទ័យញ្ចុះត្រង់បទដ៏ប្រសើរ
 ណាមួយឡើយ ។ ចប់សុត្តិ ពី ។

អក្ខរកសំយុង្គ

[៤២៦] អដទោ វច្ឆកោត្តោ បរិច្ចាជកោ យេន
 កកក តេនុបស្ព័ន្តមិ ឧបស្ព័ន្តមិ កកកតា សន្តិ
 សម្មោធិ សម្មោធិយំ តាជំ សារណិយំ វិគិសារត្ថា
 ឯកមន្តំ ឯសិធិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិច្ឆោ ទោ វច្ឆកោត្តោ
 បរិច្ចាជកោ កកកន្តំ ឯកកកក កី ទុ ទោ កោ កោតម
 សស្សតោ លោកោតិ ។ អក្ខរកកតំ ទោ ឯតំ វច្ឆ
 មយា សស្សតោ លោកោតិ ។ ថេ ។ កី បទ កោ
 កោតម ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរិ
 មរណាតិ ។ ឯតម្យិ ទោ វច្ឆ អក្ខរកកតំ មយា ទេវ
 ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ ។
 កោ ទុ ទោ កោ កោតម ហេតុ កោ បទ្ធកយោ
 យេន អញ្ញតំត្ថិយាឯ បរិច្ចាជកាឯ ឯវំ បុដ្ឋាឯ ឯវំ
 វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វ ។ ថេ ។
 ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វ ។ កោ បទ កោ កោតម ហេតុ កោ បទ្ធកយោ

អក្ខរកសំយុង្គ

[៤២៧] [តាខោឯន វច្ឆកោត្តបរិច្ចាជកតិចូលទៅជាល្អព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនិងព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលនូវរីករាយនិងពាក្យដែលនូវពួក
 ហើយ ក៏កង្កីយក្នុងទិសមន្ត ។ លុះវច្ឆកោត្តបរិច្ចាជកកង្កីយក្នុងទិសម-
 ន្តហើយ បានក្របបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន លោកទៀនធុត្តិ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ គេជាគតមិនបាន
 ព្យាករថា លោកទៀនដូច្នោះទេ ។ ថេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សព្វ
 ស្តាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនធុត្តិ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ
 ទុកជាពាក្យនេះគេជាគតមិនបានព្យាករថា សព្វស្តាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
 មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ហេតុដូចម្តេចថ្នាំ ចម្លើយដូចម្តេចថ្នាំ កាលបើពួកអន្យតិវិយបរិច្ចាជកត្រូវ
 គេសូរ្យាធិនេហើយ ទើបមានពាក្យព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោក
 ទៀនធុត្តិ ។ ថេ ។ ថាសព្វស្តាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែនធុត្តិ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច ចម្លើយដូចម្តេច

សុត្តន្តបិដក សំយដ្ឋនិកាយស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធសោ

យេន ភោគោ ភោគមស្ស ឯវំ បុដ្ឋស្ស ន ឯវំ វេយ្យា-
ការណំ ហោតិ សស្សោ លោកោតិយំ ។ បេ ។ នេវ
ហោតិ ន ន ហោតិ គថាគោ បរំ មណោតិយិភំ ។

(២៣៧) អញ្ញតិភ្នំយា ទោ វិច្ឆ បរិព្វាជកា រូបំ
អត្តោ សមទុបស្សន្តិ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ
វា រូបំ រូបស្មី វា អត្តានំ ។ វេនំ អត្តោ
សមទុបស្សន្តិ ។ បេ ។ សញ្ញំ សង្ខារេ វិញ្ញាណំ
អត្តោ សមទុបស្សន្តិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ
អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មី វា អត្តានំ ។
តស្មា អញ្ញតិភ្នំយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ បុដ្ឋានំ ឯវំ
វេយ្យាការណំ ហោតិ សស្សោ លោកោតិ វា
។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ គថាគោ បរំ
មណោតិ វា ។ គថាគោ ច ទោ វិច្ឆ អរហំ

សុត្តន្តបិដក សំយដ្ឋនិកាយ សម្មាសម្ពុទ្ធសោ

កាលេវិព្រះភក្កមង្គំវារោ ត្រូវេស្សយ៉ាងនេះហើយ ក៏មិនមានពាក្យ
ព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្តី ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើត
ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនទេ ។

(២៣៧) ម្ចាស់វិច្ឆៈ ក្នុងអន្សត្តិយេបរិព្វាជកវិមនីតំបារណាយេញ

ខ្ញុំរូបថាជាខ្លួន តំបារណាយេញខ្លួនថាមានរូបទេ តំបារណាយេញ
ចេកន៍ខ្លួនទេ តំបារណាយេញខ្លួនក្នុងរូបទេ ។ តំបារណាយេញវេទនា
ថាជាខ្លួន ។ បេ ។ តំបារណាយេញសញ្ញា សង្ខារ និនិវិញ្ញាណថាជាខ្លួន
តំបារណាយេញខ្លួនថាមានវិញ្ញាណទេ តំបារណាយេញវិញ្ញាណក្នុង
ខ្លួនទេ តំបារណាយេញខ្លួនក្នុងវិញ្ញាណទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាល
បើក្នុងអន្សត្តិយេបរិព្វាជកត្រូវេស្សយ៉ាងនេះហើយ ទើបមានពាក្យព្យា-
ករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្តី ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ ម្ចាស់វិច្ឆៈ ព្រះគថាគោអរហន្ត-

សម្មាសម្ពុទ្ធា ឧ រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតំ ឧ រូបវំ
 វា អត្តាធំ ឧ អត្តធំ វា រូបំ ឧ រូបស្មី វា អត្តាធំ ។
 ឧ វេទំ អត្តតោ សមនុបស្សតំ ។ បេ ។ ឧ សញ្ញំ ។
 ឧ សត្វំ ។ ។ ឧ វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតំ ឧ
 វិញ្ញាណវដ្តំ វា អត្តាធំ ឧ អត្តធំ វា វិញ្ញាណំ ឧ វិញ្ញា-
 ណស្មី វា អត្តាធំ ។ តស្មា តជាតកស្ស ឃី បុដ្ឋស្ស ឧ
 ឃី វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិបំ ។ បេ ។
 លេវ ហោតិ ឧ ឧ ហោតិ តជាតតោ បរំ មរណាតិបិតិ ។

[៤៣៨] អដទោ វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជិតោ ឧដ្ឋា-
 យាសតា យេនាយស្មា មហាមោក្ខល្លាតោ តេនុប-
 សន្តមិ ឧបសន្តមិក្ខា អាយស្មតា មហាមោក្ខល្លា-
 លេន សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទិយំ កាធំ សារណំ-
 យំ វិតិសារេក្ខា ឯកមន្តំ ឯសិធំ ។ ឯកមន្តំ ឯសិធ្លា
 ទោ វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជិតោ អាយស្មន្តំ មហា-
 មោក្ខល្លាធំ ឯតនរោច តី ឧ ទោ កោ មោក្ខល្លាឧ

សម្មាសម្ពុទ្ធមិនិតិបារណោ ឃើញ្ញច្ចេតាវច្ឆន្ត មិនិតិបារណោ ឃើញ្ញច្ចេតា
 មាទុបច្ឆន្ត មិនិតិបារណោ ឃើញ្ញច្ចេតាវច្ឆន្ត មិនិតិបារណោ ឃើញ្ញច្ចេតា
 ក្នុងច្ចេតា ។ មិនិតិបារណោ ឃើញ្ញច្ចេតាវច្ឆន្ត ។ បេ ។ មិនិតិបារណោ
 ឃើញ្ញសញ្ញា ។ មិនិតិបារណោ ឃើញ្ញសញ្ញាវច្ឆន្ត ។ មិនិតិបារ-
 ណោ ឃើញ្ញវិញ្ញាណវច្ឆន្ត មិនិតិបារណោ ឃើញ្ញច្ចេតាមាទុវិញ្ញាណច្ចេតា
 មិនិតិបារណោ ឃើញ្ញវិញ្ញាណក្នុងច្ចេតា មិនិតិបារណោ ឃើញ្ញច្ចេតា
 វិញ្ញាណច្ចេតា ព្រោះហេតុនោះ កាលបើព្រះគង្គត្រូវស្រឡាតិចនេះ
 ហើយ ទើបមិនមានភាពរក្សាករណ៍ យ៉ាងនេះថា លោកទៀងច្ចេតា ។ បេ ។
 ថាសក្ខស្តាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនច្ចេតា ។

[៤៣៩] លំដាប់នោះឯង វច្ឆតោត្តោបរិព្វាជិតា ក្រែកចាក
 ភាសនៈចូលទៅក្រែកមហាមោក្ខល្លាឧដ៍មានភាយ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមហាមោក្ខល្លាឧដ៍មានភាយ
 លុះបញ្ចប់ភាពរីករាយនឹងភាពរីករាយរក្សាករណ៍ហើយ ក៏ក្នុងយក្ខ
 ទិសមគ្គ ។ លុះវច្ឆតោត្តោបរិព្វាជិតក្នុងយក្ខទិសមគ្គហើយ បានសួរ
 ព្រះមហាមោក្ខល្លាឧដ៍មានភាយដូច្នោះថា ចតិគ្រិក្រមោក្ខល្លាឧដ៍ចំរើន

សស្សតោ លោកោតិ ។ អព្យាគាតំ ទោ ឯតំ វុច្ច
 ភគវតា សស្សតោ លោកោតិ ។ បេ ។ កំ បទ កោ
 មោត្តល្លាទ ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរិ
 មរណាតិ ។ ឯតម្យំ ទោ វុច្ច អព្យាគាតំ ភគវតា ទេវ
 ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ ។
 កោ ទុ ទោ កោ មោត្តល្លាទ មោត្ត កោ បទ្ធាយោ
 យេន អញ្ញតិភិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ បុច្ឆានំ ឯវំ
 វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វ ។ បេ ។
 ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វ ។ កោ បទ កោ មោត្តល្លាទ មោត្ត កោ
 បទ្ធាយោ យេន សមណស្ស តោកមស្ស ឯវំ បុច្ឆស្ស
 ទ ឯវំ វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ ប
 ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរិ
 មរណាតិ បិ ។

លោកោទៀត្បត្តិភិ ។ ម្នាលវុច្ច ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបាន
 ទ្រង់ព្យាគថា លោកោទៀត្បត្តិភិ ។ បេ ។ បតិក្រិព្រះមោក្ខណ្ណានដ៏ចំរើន
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនធួ ។ ម្នាល
 វុច្ច ទុកជាពាក្យនេះ ក៏ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាគថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ផ្លូវនេះទេ ។ បតិក្រិ
 ព្រះមោក្ខណ្ណានដ៏ចំរើន ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ កាលបើពួក
 អន្សតិរិយបរិព្វាជកត្រូវស្រឡាញ់នោះហើយ ទើបមានពាក្យព្យាគលើ
 យ៉ាងនេះថា លោកោទៀត្តិ ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែនភិ ។ បតិក្រិព្រះមោក្ខណ្ណានដ៏ចំរើន ហេតុដូចម្តេច
 បច្ច័យដូចម្តេច កាលបើព្រះសមណតោកមត្រូវស្រឡាញ់នោះហើយ
 ក៏មិនមានពាក្យព្យាគលើយ៉ាងនេះថា លោកោទៀត្តិ ។ បេ ។ ថាសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។

[៤៣៧] អញ្ញត្តិយា ទោ វច្ឆ បរិព្វាជនា រូបំ
 អត្តតោ សមុបស្សនំ រូបវនំ វា អត្តានំ អត្តនំ វា
 រូបំ រូបស្មី វា អត្តានំ ។ វេទនំ អត្តតោ សមុ-
 បស្សនំ ។ មេ ។ សត្វំ សង្ខារ វិញ្ញាណំ អត្តតោ
 សមុបស្សនំ វិញ្ញាណវនំ វា អត្តានំ អត្តនំ វា
 វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មី វា អត្តានំ ។ ភស្មា អញ្ញ-
 ត្តិយានំ បរិព្វាជនានំ ឯវំ បុដ្ឋានំ ឯវំ វេយ្យាក-
 រណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ មេ ។ ខេ
 ហោតិ ន ន ហោតិ ភយាតតោ បរិ មរណាតិ វា ។
 ភយាតតោ ច វច្ឆ អាហំ សម្មាសម្មាទោ ន រូបំ អត្តតោ
 សមុបស្សនំ ន រូបវនំ វា អត្តានំ ន អត្តនំ វា រូបំ
 ន រូបស្មី វា អត្តានំ ។ ន វេទនំ អត្តតោ សមុ-
 បស្សនំ ។ មេ ។ ន សត្វំ ។ ន សង្ខារ ។ ន វិញ្ញាណំ
 អត្តតោ សមុបស្សនំ ន វិញ្ញាណវនំ វា អត្តានំ
 ន អត្តនំ វា វិញ្ញាណំ ន វិញ្ញាណស្មី វា អត្តានំ ។

[៤៣៧] ខ្នាលវច្ឆៈ ពួកអន្សត្ថិយបរិព្វាជនវេទនវិចារណា
 ឃើញរូបជាដំបូង វិចារណាឃើញខ្លួនជាមានរូបចុះ វិចារណាឃើញ
 រូបក្នុងខ្លួនចុះ វិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងរូបចុះ ។ វិចារណាឃើញវេ-
 ទនាជាដំបូង ។ មេ ។ វិចារណាឃើញសត្វ សង្ខារទាំងឡាយនឹង
 វិញ្ញាណជាដំបូងចុះ វិចារណាឃើញខ្លួនជាមានវិញ្ញាណចុះ វិចារណា
 ឃើញវិញ្ញាណក្នុងខ្លួនចុះ វិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងវិញ្ញាណចុះ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ កាលបើពួកអន្សត្ថិយបរិព្វាជនត្រូវគេស្តាយ៉ាងនេះហើយ
 ទើបមានពាក្យព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀតក្តី ។ មេ ។ ថាសព្វ
 ស្តាប់ទៅកើតទៀតមិនមែន មិនកើតទៀតមិនមែនក្តី ។ ខ្នាលវច្ឆៈ
 ឯព្រះគថាអគមហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនវិចារណាឃើញរូបជាដំបូង មិន
 វិចារណាឃើញខ្លួនជាមានរូបចុះ មិនវិចារណាឃើញរូបក្នុងខ្លួនចុះ មិន
 វិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងរូបចុះ ។ មិនវិចារណាឃើញវេទនាជាដំបូង
 ។ មេ ។ មិនវិចារណាឃើញសត្វសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនវិចារណាឃើញ
 វិញ្ញាណជាដំបូង មិនវិចារណាឃើញខ្លួនជាមានវិញ្ញាណចុះ មិនវិចារ-
 ណាឃើញវិញ្ញាណក្នុងខ្លួនចុះ មិនវិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងវិញ្ញាណចុះ ។

អក្ខតំ កោ មោក្ខល្លាម យត្ថ ហំ ឆាម សត្តុ ចៅ
សាវកស្ស ច អត្ថេន អត្ថោ ឡត្ថានន ឡត្ថានំ
សំសង្កស្សតំ សមេស្សតិ ន វិហាយស្សតំ យទិធំ
អក្ខបទស្មំ ។ អដ្ឋមំ ។

[២២០] អថទោ វច្ឆកោត្តោ បរិច្ឆាជកោ យេន
កកវា ភេទុបសង្កមំ ទុបសង្កមិត្តា កកវតា សទ្ធិ
សម្មោទិ សម្មោទិយំ កថំ សាកណិយំ វិនិសាមត្តា
ឯកមទ្ធិ ទិសិទិ ។ ឯកមទ្ធិ ទិសិន្ទា ទោ វច្ឆ-
កោត្តោ បរិច្ឆាជកោ កកវទ្ធិ ឯកទេវេន បុរិមាទិ កោ
តោតម ទិវសាទិ បុរិមករាទិ សម្ពហុលាទិ អញ្ញ-
តិក្ខុយាទិ^(១) សមណព្រាហ្មណបរិច្ឆាជកានំ កុកុហា-
លសាលាយំ សង្កសំដ្ឋានំ សង្កមតិកានំ អយមទ្ត-
រា កាថា ទុទេហទិ អយំ ទោ បូរណោ កាស្ស-
ទោ សទ្ធិ ចៅ កណិ ច កណាចរិយោ ច ញាតោ
យសស្សិ តិក្ខុករោ សាទុសម្មតោ កហុជនស្ស

១ ១. តានិក្ខុយាទិ ។

អស្តារ្យណាសំ ចតិគ្រិព្រះមោក្ខល្លានដំបំរើន មិនប្តាប់មាទេ ព្រោះថា
អក្ខនិទ័ត្យត្ថានៈរបស់ព្រះសាស្ត្រនិទ័ត្យសាវកក្រិក្ខាដូចគ្នា មិនទុសដោយ
អក្ខនិទ័ត្យត្ថានៈត្រង់បទដ៏ប្រសើរណាមួយឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

[២២១] ព្រះនោះឯង វច្ឆកោត្តបរិច្ឆាជកតំចូលទៅដល់ព្រះដំបាន
ព្រះភោគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសចក្តិករាយជាមួយនឹងព្រះ
ដំបានព្រះភោគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលត្រូវកោយនឹងពាក្យដែលត្រូវកោ
ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះវច្ឆកោត្តបរិច្ឆាជកអង្គុយក្នុងទី
សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំចូលព្រះដំបានព្រះភោគដូច្នោះថា ចតិគ្រិ
ព្រះភោគមដំបំរើន កាលពីថ្ងៃមុនៗ មក មានពួកសមណព្រាហ្មណ៍នឹង
បរិច្ឆាជកជាអនុភិក្ខុយមានចំនួនច្រើន អង្គុយច្រងុំគ្នាក្នុងកុកុហាលសាលា
មានអង្គកថា (ពាក្យជាចន្លោះ) កើតឡើងដូច្នោះថា ត្រូវឆ្ពោះបូ-
ណកស្សចរនៈ ជាមេពួក ជាមគណៈ ជាគណបារ្យ មានឈ្មោះស្សិ
ល្យាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលជនច្រើនស្មោះថាជាមនុស្សល្អ

សោ^(១) សាវកំ អន្តតិកំ កាលកតំ ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អសុ អមុត្រិ ឧបបន្នា អសុ អមុត្រិ ឧបបន្នាតិ ។ យោបិស្ស ភាវកោ ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ បរមត្ថបន្តោ តម្បិ សាវកំ អន្តតិកំ កាលកតំ ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អសុ អមុត្រិ ឧបបន្នា អសុ អមុត្រិ ឧបបន្នាតិ ។ អយម្បិ ទោ មគ្គលំ កោសាលោ ។ អយម្បិ ទោ ចំគុណ្ណោ បាជបុត្តោ ។ អយម្បិ ទោ សញ្ញយោ វេលដ្ឋបុត្តោ ។ អយម្បិ ទោ បក្កុទោ កត្វាទោ^(២) ។ អយម្បិ ទោ អជិតោ កេសកម្ពុលោ សង្ឃំ ទៅ កណិ ច កណាចរិយោ ច ញាតោ យសស្សំ តិក្ខុករោ សាទុសម្មតោ ពហុជនស្ស សោបិ សាវកំ អន្តតិកំ កាលកតំ ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អសុ អមុត្រិ ឧបបន្នា

១ សោចំ ។ ២ កញ្ជាយនោតិ វិ បាលី ។

ត្រៃឃ្លោះចូរណកស្សបនោះ តែងព្យាករសាវកដែលធ្វើមរណកាលកន្លង ហួសទៅហើយ ក្នុងកំណើតទាំងឡាយថា សាវកឯណោះ ទៅកើត ក្នុងកឯណោះ សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងកឯណោះ ។ សាវក ឯណា មេស្តីត្រៃឃ្លោះចូរណកស្សបនោះ ជាឧត្តមបុរិស ជាបុរិសជំ ច្រើនវិក្រិលនិ ដល់ទូរិវណកវនុណជំប្រសិវិក្រិលនិ ត្រៃឃ្លោះ ចូរណកស្សបកំព្យាករសាវកដែលធ្វើមរណកាលកន្លងទៅហើយនោះ ក្នុង កំណើតទាំងឡាយថា សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងកឯណោះ សាវក ឯណោះ ទៅកើតក្នុងកឯណោះ ។ ត្រៃឃ្លោះមគ្គលិកោសាលនេត្តិ ។ ត្រៃឃ្លោះចំគុណ្ណនាជបុត្តនេត្តិ ។ ត្រៃឃ្លោះសញ្ញយវេលដ្ឋបុត្តនេត្តិ ។ ត្រៃឃ្លោះបក្កុទកត្វានេត្តិ ។ ត្រៃឃ្លោះអជិតកេសកម្ពុលនេត្តិ គឺជា មេត្តក ជាមគណៈ ជាគណាចារ្យ ទានឃ្លោះល្បីល្បាញ ទានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលផនាច្រើនសន្តដាមមនុស្សល្អ ឯត្រៃឃ្លោះអជិតកេស- កម្ពុលនោះ កំព្យាករសាវកដែលធ្វើមរណកាលកន្លងហួសទៅហើយ ក្នុងកំណើតទាំងឡាយថា សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងកឯណោះ

អក្ខរកសំយុង្គ

អស្ស អម្មត្រិ ឧបបន្នោតិ ។ យោពិស្ស សាវកោ
 ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ បរមបត្តិបន្នោ តំបិ សាវកំ
 អន្តតំ កាលកតំ ឧបបត្តិសុ ព្យាគារោតំ អស្ស
 អម្មត្រិ ឧបបន្នោ អស្ស អម្មត្រិ ឧបបន្នោតិ ។ វេយម្យិ
 ទោ សមណោ តោតមោ សង្ឃិ ទេវ តណិ ច តណា-
 ចរិយោ ច ញាតោ យសស្សិ តិគ្គករោ សាទុសម្មតោ
 ធម្មជនស្ស សោមិ សាវកំ អន្តតំ កាលកតំ
 ឧបបត្តិសុ ព្យាគារោតំ អស្ស អម្មត្រិ ឧបបន្នោ
 អស្ស អម្មត្រិ ឧបបន្នោតិ ។ យោ ច ទ្ធស្ស សាវ-
 កោ ឧត្តមបុរិសោ ។ បេ ។ អស្សិ អម្មត្រិ ឧបបន្នោ

អក្ខរកសំយុង្គ

សាវកឯណោះ ទៅតើកក្នុងកឯណោះ ។ ឯសាវកឯណា មេស័ត្រិ
 ឈ្មោះអធិការកសម្ពុលនោ ជាឧត្តមបុរស ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 ដល់ខ្ញុំចំណែកនៃគុណដ៏ប្រសើរក្រៃលែង កំព្យកខ្មៅសាវកាទារដែល
 ធ្វើមរណកាលកន្លងហួសទៅហើយ ក្នុងកំណើតទាំងឡាយថា សាវក
 ឯណោះ ទៅតើកក្នុងកឯណោះ សាវកឯណោះ ទៅតើកក្នុងក
 ឯណោះ ។ ចំណែកទាំងព្រះសមណោតោមខេះសោតទៀត ក៏ជាមេត្ត
 មេតណា ជាអណាចារ្យ មានព្រះនាមស្សិល្យាញ ព្រះអង្គមានយស
 ជាមេលទ្ធិ ដែលជនច្រើនសន្មតថាសប្បុរស ព្រះអង្គសោតក៏ទ្រង់
 ព្យាគខ្មៅសាវកដែលធ្វើមរណកាលកន្លងហួសទៅហើយ ក្នុងកំណើត
 ទាំងឡាយថា សាវកឯណោះ ទៅតើកក្នុងកឯណោះ សាវកឯណោះ
 ទៅតើកក្នុងកឯណោះ ។ ក៏ឯសាវកឯណា មេស័ត្រិ ជាឧត្តម-
 បុរស ។ បេ ។ ទ្រង់ព្យាគថា សាវកឯណោះ ទៅតើកក្នុងកឯណោះ

៤៧២

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខយាននិទាន

អសុ អមុត្រិ ឧបបន្ទោតំ ។ អចិច ចោ ឯ វិវិញ្ញាណ-
ហេតំ អច្ឆេដ្ឋិ កណ្តំ វិវត្តយំ សិញ្ញាជនំ សម្មាសា-
វាសមយា អន្តមកាសំ ធម្មត្ថស្សាតំ ។ កស្ស មយ្ហំ
កោ តោតម អហុនេវ កង្ខា អហុ វិចីកំប្រា កថត្តិ
នាម សមណស្ស តោតមស្ស ធម្មោ អភិញ្ញោយ្យាតំ ។

(៤៤៤) អលត្តិ ភេ វច្ឆ កង្ខិតំ អលំ វិចីកំប្រា

កង្ខាវិយេ ច បទ ភេ ហានេ វិចីកំប្រា ធម្មប្រា ។

សុខនាណនស្ស ទ្វាហំ វច្ឆ ឧបបត្តិ បញ្ញាបេមិ ចោ

អនុនាណនស្ស ។ សេយ្យថាមិ វច្ឆ អត្ថំ សុខនាណ-

នោ ជលតិ ចោ អនុនាណនោ វិវាទេវ ទ្វាហំ វច្ឆ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខយាននិទាន

សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ ។ មួយវិញ្ញាទៀត ព្រះសមណ-
ភោគមទ្រង់ព្យាគន្ធសាវកនោះយ៉ាងនេះថា សាវកនេះបានផ្តាច់បដិវដ្ត
កណ្តា គាសវិលីដ៏ខ្លីសញ្ញាជនៈ ហើយធ្វើឲ្យចិបផុតនៃសេចក្តីទុក
ព្រោះត្រាស់ដឹងនូវមានៈបានដោយល្អ ។ ចតិគ្រិព្រះភោគមដ៏ចំរើន
ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីសន្ស័យ មានសេចក្តីជឿនឆ្ងល់ថា ព្រះធម៌វេល
ព្រះសមណភោគមទ្រង់កំណត់ដឹងដោយប្រការដូចម្តេច ។

(៤៤៤) ខ្នាលវច្ឆៈ អ្នកឯងនូវមានសេចក្តីសន្ស័យ នូវមាន

សេចក្តីជឿនឆ្ងល់ មួយវិញ្ញាទៀត សេចក្តីជឿនឆ្ងល់កើតឡើងដល់អ្នក

ឯងក្នុងហេតុវេលានូវជឿនឆ្ងល់វែង ។ ខ្នាលវច្ឆៈ គឺជាអកចញ្ញានូវកំ-

ណេភីនៃសត្វវេលាមានទុក្ខាន មិនចញ្ញានូវកំណេភីនៃសត្វវេលាមិន

មានទុក្ខានឡើយ ។ ខ្នាលវច្ឆៈ ដូចក្រឹត្តិមានទុក្ខានក្នុងនេះក្រឹត្តិ-

រឿង មិនមានទុក្ខានមិននេះក្រឹត្តិរឿង យ៉ាងណា ខ្នាលវច្ឆៈ គឺជាអក

អក្ខរកសំយុង្គ

សុខាធានស្ស ឧបបត្តិ បញ្ញាបេមិ នោ អនុចាណ-
 នស្សាតំ ។ យស្មី^(១) កោ កោតម សមយេ អន្ទំ វាភេន
 ទិក្ខា ឡប់ំ កច្ចតំ ឥមិស្សា បទ កវំ កោតមោ កី ឧ-
 ចាធានស្មី បញ្ញាបេតីតំ ។ យស្មី ទោ វច្ឆ សមយេ អន្ទំ
 វាភេន ទិក្ខា ឡប់ំ កច្ចតំ កមហំ វាគុចាណំ បញ្ញា-
 បេមិ^(២) វាភោ ហិស្ស វច្ឆ កស្មី សមយេ ឧចាធានំ
 ហោតីតំ ។ យស្មី^(៣) កោ កោតម សមយេ ឥមត្យ
 កាយំ វិក្ខំបតិ សត្តោ ច អញ្ញាតំ កាយំ អនុប-
 បន្នោ ហោតិ ។ ឥមស្ស បទ កវំ កោតមោ កី
 ឧចាធានស្មី បញ្ញាបេតីតំ ។ យស្មី ទោ វច្ឆ សមយេ
 ឥមត្យ កាយំ វិក្ខំបតិ សត្តោ ច អញ្ញាតំ កាយំ
 អនុបបន្នោ ហោតិ កមហំ កណ្ណាចាណំ វធាមំ កណ្ណា
 ហិស្ស វច្ឆ កស្មី សមយេ ឧចាធានំ ហោតីតំ ។ នវមំ ។

១ ខ. ឧត្តម យស្មី ចនំ វិស្សតិ ។ ២ ខ. វេមិ ។ ៣ ខ. យស្មី ច ចទ ។

អក្ខរកសំយុង្គ

ចញ្ញាត្តម្ហំកំណើតំនៃសត្វដែលមានទុក្ខាន ចំនួនច្រើនកំណើតនៃសត្វ
 ដែលមិនមានទុក្ខានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ចតិក្រិព្រះភាគម
 ដំបំរើន សម័យណាអណ្ណាត្វិនិដែលត្រូវរៀនចំរើនទៅកាន់ច្បាយ
 ចុះព្រះភាគមដំបំរើនច្រើនចញ្ញាត្តម្ហំថាជាទុក្ខាននៃអណ្ណាត្វិនិនេះ ។
 ម្ចាស់វច្ឆៈ សម័យណាអណ្ណាត្វិនិដែលត្រូវរៀនចំរើនទៅកាន់ច្បាយ
 គឺជាគតិចញ្ញាត្តម្ហំអណ្ណាត្វិនិនោះថាមានរៀនជាទុក្ខាន ម្ចាស់វច្ឆៈ
 ព្រោះថារៀនជាទុក្ខាននៃក្វិនិនោះ តែងមានក្នុងសម័យនោះ ។
 ចតិក្រិព្រះភាគមដំបំរើន សត្វតែងដាក់ចុះខ្សែកាយនេះ មិនចូលទៅកាន់
 កាយណាមួយ មានក្នុងសម័យណា ។ ចុះព្រះភាគមដំបំរើនច្រើន
 ចញ្ញាត្តម្ហំថាជាទុក្ខាននៃកាយនេះ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ សត្វដាក់ចុះខ្សែកាយ
 នេះ មិនចូលទៅកាន់កាយណាមួយ មានក្នុងសម័យណា គឺជាគតិ
 ពោលខ្សែកាយនោះថាមានអណ្ណាត្វិនិជាទុក្ខាន ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះថាអណ្ណា
 ត្វិនិជាទុក្ខាននៃកាយ វែងមានក្នុងសម័យនោះ ។ ចប់ស្មីតទី ៧ ។

[២២៣] អថទោ វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ យេធន
 ភគវំ ភេទុបសន្តិមំ ទុបសន្តិមំត្វា ភគវំតា សន្តិ
 សម្មោធនំ សម្មោទច័យំ តាជំ សារាណិយំ ធីតិសាមត្វា
 ឯកមន្តំ ឯសិធី ។ ឯកមន្តំ ឯសិធី ទោ វច្ឆតោត្តោ
 បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯកទរោច កី ទុ ទោ កោ កោ-
 តម អត្តត្តាតិ ។ ឯវំ វុត្ត ភគវំ តុណ្ណិ អហោសំ ។ កី
 បទ កោ តោតម ទត្តត្តាតិ ។ ទុតិយម្យំ ទោ ភគវំ
 តុណ្ណិ អហោសំ ។ អថទោ វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ
 ទុដ្ឋាយាសនា បញ្ញាមំ ។

[២២៤] អថទោ អាយស្មា អាទន្ទោ អចរិយ្យក្កន្តោ
 វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯកទរោច កី ទុ
 ទោ ភន្ត ភគវំ វច្ឆតោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស បញ្ញំ
 បុដ្ឋោ ទ ព្យាសាសិតំ ។ អហក្កាទទុ វច្ឆតោត្តស្ស
 បរិព្វាជកស្ស អត្តត្តាតិ បុដ្ឋោ សមាទោ អត្តត្តាតិ
 ព្យាករេយ្យំ ។ យេ តេ អាទទុ សមណាប្រាហ្មណា

[២២៥] គ្រាខានឯង វច្ឆតោត្តបរិព្វាជកកិច្ចលទៅគាល់ព្រៃ
 ដំរីមានព្រៃភោគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយដំរី
 ព្រៃដំរីមានព្រៃភោគ លុះបញ្ចប់ភាគរៀនលក្ខណ៍រីករាយដំរីពាក្យដែលត្រូវ
 រៀនហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដំរីសមគួរ ។ លុះវច្ឆតោត្តបរិព្វាជកអង្គុយក្នុង
 ទីដំរីសមគួរហើយ ក្រាបចង្អុលទូលព្រៃដំរីមានព្រៃភោគដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រៃភោគដំរីដំរី ខ្លួនមានវិជ្ជាច្នៃ ។ ព្រៃដំរីមានព្រៃភោគ កាលដែល
 វច្ឆតោត្តបរិព្វាជកក្រាបចង្អុលទូលស្នូយ៉ាងនេះហើយ ព្រៃអង្គុយទ្រង់ទៅ
 ស្ងៀម ។ បពិត្រព្រៃភោគដំរីដំរី ចុះខ្លួនមិនមានទេព្វអ្វី ។ ព្រៃ
 ដំរីមានព្រៃភោគទ្រង់ទៅស្ងៀមអស់រំពេចដំរី ។ គ្រាខានឯង វច្ឆ-
 តោត្តបរិព្វាជកក៏ក្រាបចាតអាសនៈដើរចេញទៅ ។

[២២៦] លំដាប់ខានឯង ព្រៃភោគដំរីមានភោគ កាលដែលវច្ឆ-
 តោត្តបរិព្វាជកដើរចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន បានក្រាបចង្អុលទូលព្រៃដំ-
 រីមានព្រៃភោគដូច្នោះថា បពិត្រព្រៃអង្គុយដំរីដំរី ព្រៃដំរីមានព្រៃភោគ កាល
 វច្ឆតោត្តបរិព្វាជកទូលស្នូច្រស្តាំ ព្រៃអង្គុយទ្រង់ព្យាករដល់វច្ឆតោត្ត-
 បរិព្វាជក ដើរព្រៃហេតុអ្វីហ្ន៎ ។ ខ្លួនមានខ្លួន ក៏ឯកថាភក កាលបើវច្ឆ-
 តោត្តបរិព្វាជកស្នូថាខ្លួនមានវិជ្ជា ធម្មត្រៃព្យាករដល់វច្ឆតោត្តបរិព្វាជក
 ថាខ្លួនមាន ។ ខ្លួនមានខ្លួន ពួកសមណក្រាបចាតដំរីដំរីសម្រាប់ទាំង

សស្សតវតា តេសមេតំ សទ្ធិ អភវិស្ស ។ អហញ្ញាទទ
 វច្ឆតោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស ទត្តត្តាតំ បុដ្ឋោ សមាទោ
 ទត្តត្តាតំ ក្យាការយៀ ។ យេ តេ អាទទ សមណ-
 ព្រាហ្មណ ឧច្ឆេទវតា តេសមេតំ សទ្ធិ អភវិស្ស ។
 អហញ្ញាទទ វច្ឆតោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស អត្តត្តាតំ
 បុដ្ឋោ សមាទោ អត្តត្តាតំ ក្យាការយៀ ។ អបិ ទុ មេតំ
 អាទទ អទុលាមំ អភវិស្ស ញាណស្ស ឧប្បាទាយ
 សទ្ធវេ ទុដ្ឋា អទត្តាតំ ។ ទោ ហេតំ កាទុ ។ អហញ្ញា-
 ទទ វច្ឆតោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស ទត្តត្តាតំ បុដ្ឋោ ស-
 មាទោ ទត្តត្តាតំ ក្យាការយៀ ។ សម្មុទ្ធស្ស អាទទ
 វច្ឆតោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស កិយ្យោសម្មោហាយ អ-
 ភវិស្ស អហ វ មេ ទុទ ទុទ្ធវេ អត្តា សោ ឯតេហិ
 ទត្តតំ ។ ទសមំ ។

ដែលជាសស្សតវតា ការព្យាករណ៍នេះមុនជាងនឹងមានជាមួយនឹងពួកសម-
 ណព្រាហ្មណ៍ជាសស្សតវតាចាំនិរោទហើយ ។ ម្ចាស់កាន់ ក៏ឯ
 ភវិស្ស កាលបើវច្ឆតោត្តបរិព្វាជកស្សជាខ្លួនគ្មានទេ ឆ្ងល់ព្យាករណ៍
 វច្ឆតោត្តបរិព្វាជកជាខ្លួនគ្មានទេ ។ ម្ចាស់កាន់ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ចាំនិរោទហើយ ដែលជាខ្លួនតែ លេចក្តីព្យាករណ៍នេះមុនជាងនឹងមាន
 ជាមួយនឹងពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាខ្លួនតែចាំនិរោទហើយ ។ ម្ចាស់
 កាន់ ក៏ឯភវិស្ស កាលបើវច្ឆតោត្តបរិព្វាជកស្សជាខ្លួនគ្មានទេ ឆ្ងល់
 ព្យាករណ៍វច្ឆតោត្តបរិព្វាជកជាខ្លួនគ្មាន ។ ម្ចាស់កាន់ ចុះពាក្យព្យា-
 ករណ៍នេះ ជាការប្រព្រឹត្តិទៅដ៏សមគួរដើម្បីឲ្យកើតញាណថា ទិដ្ឋ
 ចាំនិរោទចាំនិរោទជាអនក្ខត្តដូច្នោះដើម្បីទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ដំណើរនោះម៉េចមានទេ ។ ម្ចាស់កាន់ ក៏ឯភវិស្ស កាលបើវច្ឆតោត្ត-
 បរិព្វាជកស្សជាខ្លួនគ្មានទេ ឆ្ងល់ព្យាករណ៍វច្ឆតោត្ត ។ ម្ចាស់កាន់
 ពាក្យព្យាករណ៍នេះ នឹងប្រព្រឹត្តិទៅដើម្បីលេចក្តីអន្លឺដែល ដល់វច្ឆតោត្ត-
 បរិព្វាជកជាអនក្ខត្តស្រាប់ថា ខ្លួនរបស់គាត់អញ្ចកាលពីមុនមានដោយ
 ពិតហើយ ខ្លួននោះម៉េចមានក្នុងកាលវេលានោះទេ ។ ចប់សូត្រទី ១០ ។

[២២៥] ឯតំ សមយំ អាយស្មា សភិយោ
 កត្វានោ ញាតិកោ វិហារតំ កំព្វកាវសយេ ។ អថទោ
 វុទ្ធកោត្តោ បរិព្វាជិកោ យេនាយស្មា សភិយោ កត្វា-
 នោ ភេទុបសង្កមិ ទុបសង្កមិត្វា អាយស្មកា សភិយេន
 កត្វានេន សទ្ធិ សម្មាទិ សម្មាទិយំ កថំ សារា-
 ណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ ជិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ជិ-
 សិទ្ធា ទោ វុទ្ធកោត្តោ បរិព្វាជិកោ អាយស្មន្តំ សភិយំ
 កត្វានំ ឯតទភោច កី ទុ ទោ ភោ កត្វាន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អន្យកាតំ ទោ ឯតំ វុទ្ធ
 ភកវកា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បទ
 ភោ កត្វាន ទ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
 ឯតម្បិ ទោ វុទ្ធ អន្យកាតំ ភកវកា ទ ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ ។ កី ទុ ទោ ភោ កត្វាន ហោតិ ទ

[២២៥] សម័យមួយ ព្រះសភិយកត្តានៈដ៏មានកាយនៅក្នុងរោង
 ដែលគេសង់ដោយដង្កូវ ក្នុងញាតិកត្រាម ។ គ្រាពោះ ទ្វេភាគ្នា-
 បរិព្វាជកត្តល្អនៅគ្រែសភិយកត្តានៈដ៏មានកាយ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ធ្វើសចក្កិរករាយជាមួយនឹងព្រះសភិយកត្តានៈដ៏មានកាយ លុះ
 បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររង្វេកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរ ។ លុះទ្វេភាគ្នាបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះ
 សភិយកត្តានៈដ៏មានកាយដូច្នោះថា បពិត្រព្រះកត្តានៈដ៏ចំរើន សត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀងដែរទេ ។ ម្ចាស់ច្នោះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 មិនព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះកត្តានៈ
 ដ៏ចំរើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតទេឬអី ។ ម្ចាស់ច្នោះ ទុកជាពាក្យ
 នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើត
 ទៀតដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះកត្តានៈដ៏ចំរើន សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតចុះ

អព្យាករណ៍យុត្ត

១ ២ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ ។ អព្យាករណ៍
 ១ ឯតំ វច្ឆ កតវតា ហោតិ ២ ១ ២ ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណាតិ ។ កី បទ ភោ កត្វាទ
 ទេវ ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ ។
 ឯតំ ឬដ្ឋោ សមាដោ អព្យាករណ៍ ១ ឯតំ វច្ឆ
 កតវតា ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វទេសិ ។ កី
 បទ ភោ កត្វាទ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 ១ ឯតំ ឬដ្ឋោ សមាដោ អព្យាករណ៍ ១ ឯតំ វច្ឆ កត
 វតា ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វទេសិ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

មិនកើតទៀតខ្លះឬអ្វី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបាន
 ទ្រង់ព្យាករណ៍ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះដូច្នោះទេ ។
 ចតិគ្រឹះក្នុងខ្លះដ៏ចំរើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែនធុរ្តិ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ចុះក៏ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ក៏មិនបានទ្រង់ព្យាករណ៍ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះទេ ។ ចតិគ្រឹះក្នុងខ្លះដ៏ចំរើន លោកកាល
 ដែលខ្ញុំស្នូរថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះទេ ឆ្លើយថា ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យ
 នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករណ៍ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ដូច្នោះទេ ។ ចតិគ្រឹះក្នុងខ្លះដ៏ចំរើន លោកកាលដែលខ្ញុំស្នូរថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតឬអ្វី ឆ្លើយថា ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករណ៍ សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតដូច្នោះទេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយដូនិកាយស្ស សុខ្យយននវគ្គោ

កី ទុ ទោ កោ កក្កាទ ហោតិ ច ទ ច ហោតិ
 គដាកតោ បរំ មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាបោ អត្យា-
 កតំ ទោ ឯតំ វច្ឆ កកវតា ហោតិ ច ទ ច
 ហោតិ គដាកតោ បរំ មរណាតិ វទេសំ ។ កី បទ
 កោ កក្កាទ ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ គដាកតោ បរំ
 មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាបោ ឯតឡិ ទោ វច្ឆ អត្យា-
 កតំ កកវតា ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ គដាកតោ បរំ
 មរណាតិ វទេសំ ។ កោ ទុ ទោ កោ កក្កាទ ហោតុ
 កោ បច្ចយោ យេនេតំ អត្យាកតំ សមណោ កោគមេ-
 នាតិ ។ យោ ច វច្ឆ ហោតុ យោ ច បច្ចយោ ចញ្ញាបនា-
 យ^(១) រូបីតំ វា អរូបីតំ វា សញ្ញីតំ វា អសញ្ញីតំ វា
 ទេវសញ្ញីនាសញ្ញីតំ វា សោ ច ហោតុ សោ ច បច្ចយោ
 សទ្ធន សត្វំ សត្វនា សត្វំ អបរិសេសំ ទំកុដ្ឋយ្យ ។

១ ខ. ឯន្តប ចញ្ញាបនា ចញ្ញាបយ្យំ វា វារិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយដូនិកាយ សុខ្យយននវគ្គោ

បពិត្រព្រះកត្តានៈដំបំរើន លោកកាលវែលខ្ញុំសូរោ សក្កស្វាចំទៅ
 តើគ្រឿងនេះ មិនតើគ្រឿងនូវចូរិ ធ្វើយថា ខ្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ
 ព្រះដំបានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករោ សក្កស្វាចំទៅតើគ្រឿងនេះ មិន
 តើគ្រឿងនូវដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះកត្តានៈដំបំរើន លោកកាលវែល
 ខ្ញុំសូរោ សក្កស្វាចំទៅតើគ្រឿងក៏មិនមែន មិនតើគ្រឿងក៏មិនមែន
 ចូរិ ធ្វើយថា ខ្នាលវច្ឆៈ ទុកជាពាក្យនេះ ព្រះដំបានព្រះភាគមិនបាន
 ទ្រង់ព្យាករោ សក្កស្វាចំទៅតើគ្រឿងក៏មិនមែន មិនតើគ្រឿងក៏មិនមែន
 ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះកត្តានៈដំបំរើន ហេតុដូច្នេះម្តេចហ្ន៎ ចង្អុយដូច្នេះ
 ហ្ន៎ ដែលទាំងឡាយព្រះសមណគោរមមិនទ្រង់ព្យាករោនូវពាក្យនេះ ។ ខ្នាល
 វច្ឆៈ ហេតុនឹងចង្អុយឯណាដែលចញ្ញាតថា សក្កមានរូបដូច្នេះក្តី មិនមាន
 រូបដូច្នេះក្តី មានសញ្ញាដូច្នេះក្តី មិនមានសញ្ញាដូច្នេះក្តី មានសញ្ញាក៏មិន
 មែន មិនមានសញ្ញាក៏មិនមែនដូច្នេះក្តី ហេតុនឹងចង្អុយនោះម្យ៉ាងលេខ
 ទៅមិនមានសេសសល់ សត្វច្រករោតំភ្នំ សត្វកាករោតំភ្នំ ។

កណ្តាលយុទ្ធ

កោង ជំ(១) បញ្ញាបយនាថា បញ្ញាមេយ្យ រូបីតិ ក

អរូបីតិ ក សញ្ញាតិ ក អសញ្ញាតិ ក ទេវសញ្ញាតិសញ្ញាតិ

កតិ ។ កំរិចិ បញ្ញាធិតាសិ កោ កក្កាថាតិ ។ ឧ

ចិវ អាវុសា តិណិ វស្សាចិត ។ យស្សបស្ស អាវុសា

ឯត្តកោង ឯត្តកមេវ តំ បស្ស ឧហុ(២) កោ ចឧ

វាទោ ឯវំ អភិក្កន្តតិ ។ ឯកាងសមំ ។

១ ពេទ ចំ ១ ២ ១. ពហុ ។

កណ្តាលយុទ្ធ

ហេតុម្ហេចកំកាលបុគ្គលបញ្ញាត្តនូវវេហុកុនីដិបច្ចុយនោះ ទើបបញ្ញាកថា សក

មានរូបជុំវិញ៖ មិនមានរូបជុំវិញ៖ មានសញ្ញាជុំវិញ៖ មិនមានសញ្ញា

ជុំវិញ៖ មានសញ្ញាភិមិន្តមន មិនមានសញ្ញាភិមិន្តមនជុំវិញ៖ ។

ចក្ខុត្រិះព្រះពុទ្ធនេះដំបើង លោកបូសបានប៉ុន្មានវស្សាហើយ ។ ម្នាល

កវុសោ លោកបូសមិនទាន់បានឃើញប៉ុន្មានទេ ទើបនឹងបាន ឃើញវស្សា

ចុំវិញ្ញា ។ ម្នាលកវុសោ ពាក្យព្យាករណ៍មានប្រមាណចុំវិញ្ញា

ដោយកាលមានប្រមាណចុំវិញ្ញា អច្ច្រឹមតែដល់បុគ្គលណា ពាក្យព្យាក

រណ៍នោះ ឈ្មោះថាមានច្រើនដល់បុគ្គលនោះ នឹងចាប់ពោលទៅថ្មីក្នុង

ពាក្យព្យាករណ៍ដ៏ច្បាស់លាស់យ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រទី ១១ ។

សុទ្ធមុច្ឆិកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកវេទនា

ធម្មប្បទានំ

ទេហ ថេរី អនុកថោ
សារីបុត្តានិ កោដ្ឋិកោ
មោក្ខណ្ណោ ច វេទ្ធោ ច
កុតុហលសាលាទេវោ
សភិយោ វិកាននសមន្តិ ។

សឡាយកវេទនំសំយុត្តំ សមន្តិ ។

ធម្មប្បទានំ

សឡាយកវេទនោ មាតុត្តាមោ
ជន្តុទានកោ សាមណ្ណកោ
មោក្ខណ្ណោ ចិត្តោ
កាមណ្យសន្តតំ អន្យាកតន្តិ នស បាតំ ។

សុទ្ធមុច្ឆិកេ សំយុត្តនិកាយ សឡាយកវេទនា

ទុទាននៃអន្យាកតសំយុត្តនោះគឺ

ពោលអំពីនាមវេទនាថេរី ១ អំពីអនុកថោ ១ អំពីព្រះសា-
រីបុត្ត មាន ៣ លើក អំពីព្រះមហាកោដ្ឋិក ១ អំពីព្រះ
មហាមោក្ខណ្ណ ១ អំពីវេទ្ធោក្នុងវេទ្ធោ ១ អំពីពួកសម-
ណព្រាហ្មណ៍ប្រជុំគ្នាត្រូវកុតុហលសាលា ១ អំពីព្រះកាមន្ត
ដ៏មានកាយ ១ អំពីព្រះសភិយកថ្មោះ ១ ជាដើម ១១ ។

ចប់ សឡាយកវេទនំសំយុត្តំ ។

ទុទាននៃសឡាយកវេទនានោះគឺ

សឡាយកវេទនំសំយុត្តំ វេទនាសំយុត្តំ មាតុត្តាមសំយុត្តំ ១
ជន្តុទានសំយុត្តំ ១ សាមណ្ណសំយុត្តំ ១ មោក្ខណ្ណ-
សំយុត្តំ ១ ចិត្តសហចរិបុត្តាសំយុត្តំ ១ កាមណីសំយុត្តំ ១
អសន្តិកសំយុត្តំ ១ វិទ្យាកតសំយុត្តំ ១ ប្រដាំ ១០ ។